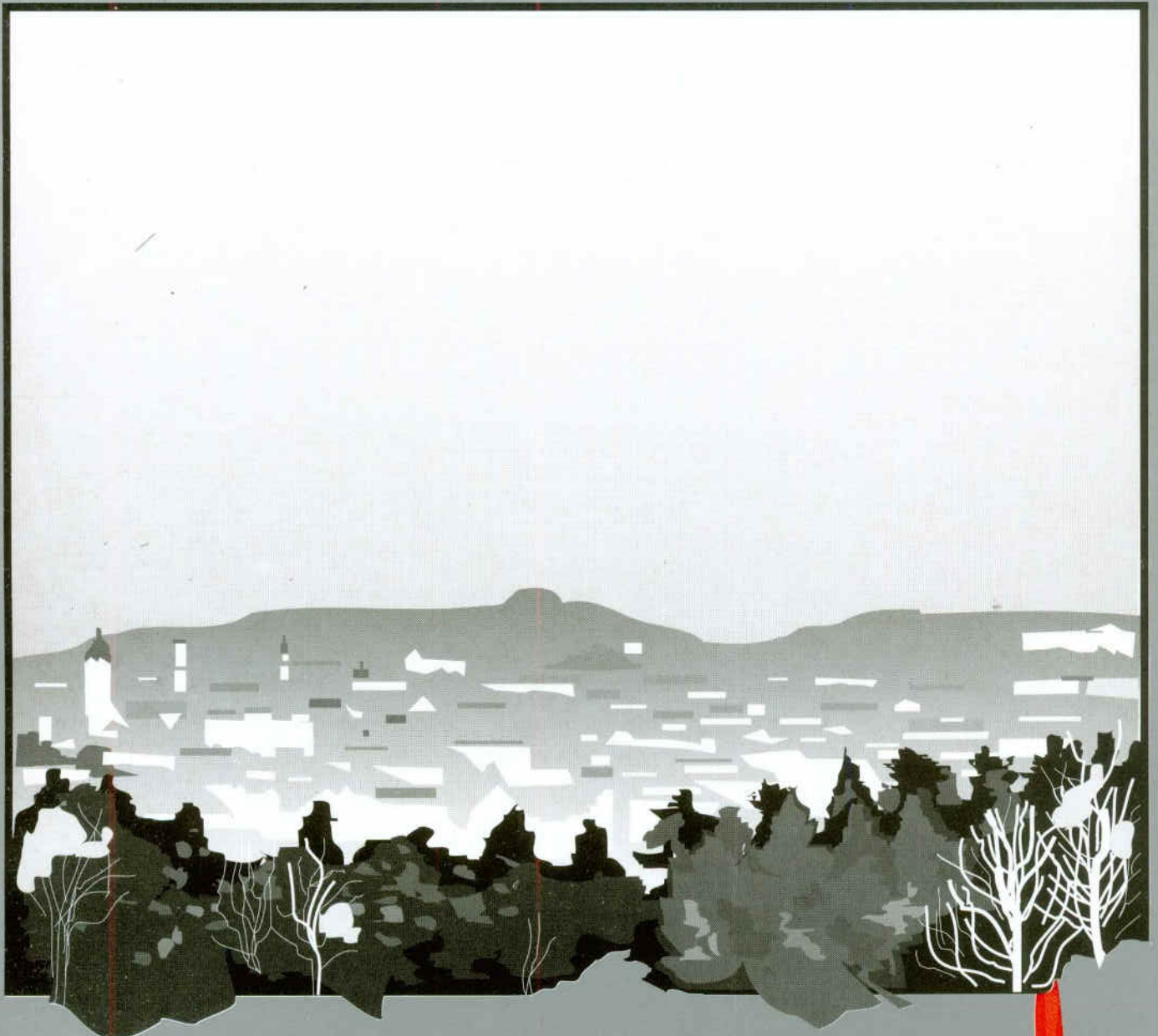

Bogusław Polak

*Walki o Lwów
i Małopolskę
Wschodnią*

1918 - 1919

Tom III

POLITECHNIKA KOSZALIŃSKA

**WALKI O LWÓW
I MAŁOPOLSKĘ WSCHODNIĄ 1918–1919**

T. III

1 marca 1919 r. – 30 kwietnia 1919 r.

Wybór materiałów źródłowych

**Wstęp, wybór dokumentów i opracowanie
Bogusław Polak**

KOSZALIN 2001

WYDZIAŁ EKONOMII I ZARZĄDZANIA

ISBN 83-88283-70-7

Przewodniczący Rady Uczelnianej
Szymon Palkowski

Redakcja
Jarosław Sawka

Wykonanie map
Grzegorz Pawlak

Projekt okładki
Grzegorz Pawlak

© Copyright by Politechnika Koszalińska

WYDAWNICTWO UCZELNIANE POLITECHNIKI KOSZALIŃSKIEJ
75-620 Koszalin, ul. Raclawicka 15-17

Koszalin 2001, wyd. I, ark. wyd. 21,5, format B-5, nakład 300 egz.
Druk: Pracownia Poligrafii PK, Koszalin, zam. O/5/201

WYKAZ DOKUMENTÓW

Nr 1	1919 marzec 1, Lwów. — Rozkaz nr 52 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	21
Nr 2	1919 marzec 1, Lwów. — Rozkaz Naczelnego Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	28
Nr 3	1919 marzec 2, Lwów. — Rozkaz nr 53 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	28
Nr 4	1919 marzec 2, m.p. — Rozkaz nr 34 Dowództwa Dywizji Lwowskiej płk. Mieczysława Kulińskiego	36
Nr 5	1919 marzec 2, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 56 Dowództwa Brygady Lwowskiej WP	37
Nr 6	1919 marzec 2, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej z 1 marca 1919 r.	38
Nr 7	1919 marzec 3, Lwów. — Rozkaz nr 54 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	39
Nr 8	1919 marzec 3, m.p. — Rozkaz nr 35 Dowództwa Grupy Operacyjnej płk. Zygmunta Strzeleckiego	42
Nr 9	1919 marzec 3, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 57 Dowództwa Brygady Lwowskiej WP	43
Nr 10	1919 marzec 3, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej z 2 marca 1919 r.	44
Nr 11	1919 marzec 3, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej z 3 marca 1919 r. godz. 8 ⁰⁰	44
Nr 12	1919 marzec 3, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej z 3 marca 1919 r., godziny popołudniowe	44
Nr 13	1919 marzec 4, Lwów. — Rozkaz oficcerski nr 11 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	45
Nr 14	1818 marzec 4, Poznań. — Protokół nr 22 z posiedzenia Komisji Międzysojuszniczej w Polsce	51
Nr 15	1919 marzec 5, Warszawa. — Przemówienie premiera Ignacego Paderewskiego w Sejmie w sprawie ukraińskiej	53
Nr 16	1919 marzec 5, Lwów. — Rozkaz nr 55 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	55
Nr 17	1919 marzec 5, m.p. — Rozkaz oficcerski nr 8 Dowództwa Grupy Operacyjnej płk. Zygmunta Strzeleckiego	56
Nr 18	1919 marzec 5, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 59 Dowództwa Brygady Lwowskiej WP	58
Nr 19	1919 marzec 5, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej z 4 marca 1919 r.	59
Nr 20	1919 marzec 5, Poznań. — Depesza Komisji Międzysojuszniczej w Polsce do Sekretariatu Generalnego Konferencji Pokojowej w sprawie fiaska rokowań rozejmowych z Ukraińcami	59

Nr 21	1919 marzec 6, m.p. — Rozkaz nr 36 Dowództwa Grupy Operacyjnej płk. Zygmunta Strzeleckiego	61
Nr 22	1919 marzec 6, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 60 Dowództwa Brygady Lwowskiej WP	62
Nr 23	1919 marzec 6, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej z 5 marca 1919 r.	62
Nr 24	1919 marzec 6, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej z 6 marca 1919 r.	63
Nr 25	1919 marzec 6, Lwów. — Pismo Komisji Rządzącej do posła Antoniego Anusza z Komisji Sejmowej dla Spraw Wojskowych w sprawie eksplozji amunicji na stacji kolejowej we Lwowie	64
Nr 26	1919 marzec 6, Poznań. — Protokół nr 24 z posiedzenia Komisji Międzysojusznicznej w Polsce	65
Nr 27	1919 marzec 7, Lwów. — Rozkaz nr 56 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	67
Nr 28	1919 marzec 7, Lwów. — Dodatek do rozkazu nr 56 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	69
Nr 29	1919 marzec 7, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 61 Dowództwa Brygady Lwowskiej WP	72
Nr 30	1919 marzec 7, Poznań. — List gen. Józefa Dowbor-Muśnickiego Głównodowodzącego Sił Zbrojnych byłego Zaboru Pruskiego do pplk. Czesława Mączyńskiego	74
Nr 31	1919 marzec 7, m.p. — Tygodniowy raport sytuacyjny Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej	74
Nr 32	1919 marzec 8, Lwów. — Rozkaz nr 57 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	76
Nr 33	1919 marzec 8, m.p. — Rozkaz nr 38 Dowództwa Grupy Operacyjnej płk. Zygmunta Strzeleckiego	81
Nr 34	1919 marzec 9, m.p. — Rozkaz nr 38 Dowództwa Grupy Operacyjnej płk. Zygmunta Strzeleckiego	81
Nr 35	1919 marzec 9, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 63 Dowództwa Brygady Lwowskiej WP	82
Nr 36	1919 marzec 9, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej z 9 marca 1919 r.	84
Nr 37	1919 marzec 10, Lwów. — Rozkaz nr 58 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	85
Nr 38	1919 marzec 10, m.p. — Rozkaz nr 39 Dowództwa Grupy Operacyjnej płk. Zygmunta Strzeleckiego	88
Nr 39	1919 marzec 10, Lwów. — Rozkaz Dowództwa Brygady Lwowskiej WP o rozwiązaniu batalionu szturmowego	89
Nr 40	1919 marzec 10, Lwów. — Wiadomości o nieprzyjacielu pochodzące z Oddziału Wywiadowczego	91
Nr 41	1919 marzec 11, Lwów. — Raport pplk. Czesława Mączyńskiego z wykonania rozkazu rozwiązania batalionu szturmowego	92
Nr 42	1919 marzec 11, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 65 Dowództwa Brygady Lwowskiej WP	93

Nr 43	1919 marzec 11, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej z 10 marca 1919 r.	94
Nr 44	1919 marzec 12, Lwów. — 1. Dodatek do rozkazu oficerskiego nr 13 Kwatermistrzostwa Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	95
Nr 45	1919 marzec 12, Lwów. — 2. Dodatek do rozkazu oficerskiego nr 13 Kwatermistrzostwa Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	95
Nr 46	1919 marzec 12, Lwów. — 3. Dodatek do rozkazu oficerskiego nr 13 Kwatermistrzostwa Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	96
Nr 47	1919 marzec 12, Lwów. — 4. Dodatek do rozkazu oficerskiego nr 13 Kwatermistrzostwa Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	97
Nr 48	1919 marzec 12, Lwów. — 5. Dodatek do rozkazu oficerskiego nr 13 Kwatermistrzostwa Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	99
Nr 49	1919 marzec 12, Lwów. — 6. Dodatek do rozkazu oficerskiego nr 13 Kwatermistrzostwa Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	100
Nr 50	1919 marzec 12, Lwów. — Rozkaz nr 59 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią.....	102
Nr 51	1919 marzec 12, m.p. — Rozkaz nr 40 Dowództwa Grupy Operacyjnej płk. Zygmunta Strzeleckiego	108
Nr 52	1919 marzec 12, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 73 ppłk. Marcelego Śniadowskiego Dowódcy Artylerii WP Lwów	109
Nr 53	1919 marzec 12, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej z 11 marca 1919 r.	110
Nr 54	1919 marzec 13, Lwów. — Rozkaz nr 60 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	110
Nr 55	1919 marzec 13, Lwów. — Dodatek do rozkazu nr 60 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	111
Nr 56	1919 marzec [13?], Lwów?. — Wykaz służb medycznych i weterynarii, Brygady Lwowskiej oraz oficerów artylerii według przynależności pułkowej	113
Nr 57	1919 marzec 13, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej z 12 marca 1919 r.	117
Nr 58	1919 marzec 14, Lwów. — Rozkaz nr 61 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	117
Nr 59	1919 marzec 14, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej z 13 marca 1919 r.	122
Nr 60	1919 marzec 8 do 14, m.p. — Tygodniowy raport sytuacyjny Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej	123
Nr 61	1919 marzec 15, Lwów. — Rozkaz nr 62 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	126
Nr 62	1919 marzec 15, Lwów. — Raport por. dr. W. Koskowskiego o stanie Szwadronu Ułanów Lwowskich	128
Nr 63	1919 marzec 15, Lwów. — Raport ppor. Antoniego Nowak-Przygodzkiego o sytuacji w kompanii sztabowej	129
Nr 64	1919 marzec 15, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej z 14 marca 1919 r.	130

Nr 65	1919 marzec 16, Lwów. — Rozkaz nr 63 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	130
Nr 66	1919 marzec 16, m.p. — Rozkaz nr 43 Dowództwa Grupy Operacyjnej płk. Zygmunta Strzeleckiego	133
Nr 67	1919 marzec 16, m.p. — Rozkaz nr 44 Dowództwa Grupy Operacyjnej płk. Zygmunta Strzeleckiego	134
Nr 68	1919 marzec 16, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 69 Dowództwa Brygady Lwowskiej WP	134
Nr 69	1919 marzec 16, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej z 15 marca 1919 r.	136
Nr 70	1919 marzec 17, Dołhomościska. — Rozkaz dzienny nr 1 Dowództwa Oddziału Wielkopolskiego płk. Daniela Konarzewskiego	136
Nr 71	1919 marzec 18, Lwów. — Rozkaz nr 64 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	139
Nr 72	1919 marzec 18, Lwów. — Dodatek do rozkazu nr 64 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	144
Nr 73	1919 marzec 18, Lwów. — Rozkaz dzienny ppłk. Marcelego Śniadowskiego Dowódcy Artylerii WP Lwów	145
Nr 74	1919 marzec 18, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej z 17 marca 1919 r.	147
Nr 75	1919 marzec 19, Lwów. — Rozkaz nr 65 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	147
Nr 76	1919 marzec 19, Bar. — Rozkaz dzienny nr 2 Dowództwa Oddziału Wielkopolskiego płk. Daniela Konarzewskiego	148
Nr 77	1919 marzec 19, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej z 18 marca 1919 r.	150
Nr 78	1919 marzec 19, Lwów. — Raport mjr. Tadeusza Łodzińskiego w sprawach organizacyjnych do Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	150
Nr 79	1919 marzec 20, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 72 Dowództwa Brygady Lwowskiej WP	155
Nr 80	1919 marzec 20, Lwów. — Materiały dotyczące organizacji Brygady Lwowskiej	156
Nr 81	1919 marzec 20, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej z 19 marca 1919 r.	159
Nr 82	1919 marzec 21, Lwów. — Rozkaz nr 66 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	159
Nr 83	1919 marzec 21, Lwów. — Instrukcja materialna Naczelnego Dowództwa WP Głównego Kwatermistrzostwa Sztabu Generalnego nr 2391/IV, skierowana do gen. Waclawa Iwaszkiewicza	163
Nr 84	1919 marzec 20/21, m.p. — Rozkaz nr 6 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią gen. Waclawa Iwaszkiewicza	166
Nr 85	1919 marzec 20/21, m.p. — Rozkaz dzienny nr 3 Dowództwa Oddziału Wielkopolskiego płk. Daniela Konarzewskiego	167
Nr 86	1919 marzec 21, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej z 20 marca 1919 r.	169

Nr 133	1919 kwiecień 4, Lwów. — Rozkaz operacyjny nr 32 Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej	226
Nr 134	1919 kwiecień 4, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 84 Dowództwa Artylerii we Lwowie ppłk. Marcelego Śniadowskiego	227
Nr 135	1919 kwiecień 4, Lwów. — Raport bojowy kpt. Adama Ajdukiewicza z wypadu na pozycje ukraińskie w Sichowie	229
Nr 136	1919 od 29 marca do 4 kwietnia, m.p. — Tygodniowy raport sytuacyjny Dowództwa 5. Dywizji Piechoty Lwowskiej	231
Nr 137	1919 kwiecień 5, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 85 Dowództwa Artylerii we Lwowie ppłk. Marcelego Śniadowskiego	232
Nr 138	1919 kwiecień 5, m.p. — Raport Dowódcy Oddziału Wielkopolskiego płk. Daniela Konarzewskiego do Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	233
Nr 139	1919 kwiecień 5, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej z 4 kwietnia 1919 r.	235
Nr 140	1919 kwiecień 6, Przemyśl. — Rozkaz nr 73 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	237
Nr 141	1919 kwiecień 6, Lwów. — Rozkaz dzienny Dowództwa Artylerii we Lwowie ppłk. Marcelego Śniadowskiego	240
Nr 142	1919 kwiecień 7, Lwów. — Rozkaz dzienny Dowództwa Artylerii we Lwowie ppłk. Marcelego Śniadowskiego	241
Nr 143	1919 kwiecień 7, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej z 6 kwietnia 1919 r.	243
Nr 144	1919 kwiecień 8, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej z 7 kwietnia 1919 r.	244
Nr 145	1919 kwiecień 9, Przemyśl. — Dowództwo Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią w sprawie organizacji pułków na froncie do Inspektoratu Artylerii	246
Nr 146	1919 kwiecień 10, Przemyśl. — Rozkaz nr 74 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	248
Nr 147	1919 kwiecień 10, Przemyśl. — Rozkaz oficcerski nr 18 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	251
Nr 148	1919 kwiecień 10, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 89 Dowództwa Artylerii we Lwowie ppłk. Marcelego Śniadowskiego	251
Nr 149	1919 kwiecień 10, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej z 9 kwietnia 1919 r.	253
Nr 150	1919 kwiecień 11, Lwów. — Rozkaz Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej w sprawie organizacji 40. pułku piechoty	254
Nr 151	1919 kwiecień 11, Lwów. — Rozkaz operacyjny nr 279 Dowódcy 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego	254
Nr 152	1919 kwiecień 11, Lwów. — Rozkaz operacyjny nr 279 Dowództwa Brygady Lwowskiej WP	256
Nr 153	1919 kwiecień 12, m.p. — Rozkaz oficcerski nr 15 Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego	257
Nr 154	1919 kwiecień 13, Przemyśl. — Dodatek do rozkazu oficcerskiego nr 18 Kwaternistrzostwa Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	258

Nr 155	1919 kwiecień 13, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej z 13 kwietnia	262
Nr 156	1919 kwiecień od 5 do 13, m.p. — Tygodniowy raport sytuacyjny Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej	265
Nr 157	1919 kwiecień 14, Przemyśl. — Rozkaz nr 75 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	267
Nr 158	1919 kwiecień 14, Przemyśl. — Rozkaz nr 79 Kwatermistrzostwa Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	270
Nr 159	1919 kwiecień 14, m.p. — Rozkaz operacyjny Dowódcy 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego	276
Nr 160	1919 kwiecień 14, Lwów. — Meldunek por. dr. Emila Biedrzyckiego dotyczący problemów walki z bolszewizmem	278
Nr 161	1919 kwiecień 14, Lwów. — Raport sytuacyjny Dowództwa Brygady Lwowskiej WP	282
Nr 162	1919 kwiecień 14, Lwów. — Informacja prasowa o pomocy Wielkopolan dla Lwowa	282
Nr 163	1919 kwiecień 15, Lwów. — Rozkaz operacyjny nr 197 Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej	283
Nr 164	1919 kwiecień 15, Lwów. — Rozkaz operacyjny nr 306 Dowództwa Brygady Lwowskiej	284
Nr 165	1919 kwiecień 15, m.p. — Sposoby współdziałania lotnictwa z piechotą i artylerią w akcji „Jazda”	285
Nr 166	1919 kwiecień 15, Lwów. — Adres społeczeństwa polskiego we Lwowie do żołnierzy polskich broniących Lwowa	286
Nr 167	1919 kwiecień 15, Przemyśl. — Plan działania pociągów pancernych opracowany przez mjr. Mikołaja Czunikin-Krasowickiego	287
Nr 168	1919 kwiecień 16, Przemyśl. — Rozkaz nr 76 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	289
Nr 169	1919 kwiecień 16, Lwów. — Rozkaz dzienny Dowództwa Artylerii Okręgu Lwów ppłk. Marceliego Śniadowskiego	290
Nr 170	1919 kwiecień 16, Lwów. — Plan akcji na północ od Lwowa opracowany przez Dowództwo Brygady Lwowskiej skierowany do Dowództwa Dywizji Lwowskiej	291
Nr 171	1919 kwiecień 16, Lwów. — Raport sytuacyjny Dowództwa Brygady Lwowskiej WP	293
Nr 172	1919 kwiecień 16, Krysowice. — Telefonogram rtm. Borkowskiego do Dowódcy Grupy mjr. Henryka Minkiewicza	295
Nr 173	1919 kwiecień 17, Przemyśl. — Rozkaz nr 76 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	295
Nr 174	1919 kwiecień 17, Wołczuchy. — Rozkaz dzienny nr 26 Dowództwa Grupy Wielkopolskiej płk. Daniela Konarzewskiego	296
Nr 175	1919 kwiecień 17, m.p. — Rozkaz Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego	301
Nr 176	1919 kwiecień 18, Przemyśl. — Rozkaz nr 77 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	304

Nr 177	1919 kwiecień 18, Lwów. — Rozkaz operacyjny nr 314 Dowództwa Brygady Lwowskiej WP do ataku na linię Obroszyn – Stawczany w dniu 19 kwietnia	306
Nr 178	1919 kwiecień 18, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 105 2. dywizjonu pułku artylerii ciężkiej kpt. Leona Czechowicza	309
Nr 179	1919 kwiecień 19, Lwów. — Rozkaz operacyjny Dowództwa Lwowskiej Brygady Artylerii	310
Nr 180	1919 kwiecień 19, Lwów. — Rozkaz Dowództwa Brygady Lwowskiej dla dowódcy pociągu pancernego „Smok”	314
Nr 181	1919 kwiecień 19, Lwów. — Rozkaz wewnętrzny Dowództwa Brygady Lwowskiej	314
Nr 182	1919 kwiecień 19, Lwów. — Raport sytuacyjny Dowództwa Brygady Lwowskiej WP	315
Nr 183	1919 kwiecień 20, m.p. — Dodatek do rozkazu Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego	316
Nr 184	1919 kwiecień 20, Przemyśl. — Meldunek dowódcy 2. Brygady Artylerii ppłk. Franciszka Engela, dotyczący tajnego rozkazu z dnia 13 kwietnia do Inspektoratu Artylerii WP w Warszawie	316
Nr 185	1919 kwiecień 20, Lwów. — Meldunek sytuacyjny Dowództwa Brygady Lwowskiej WP	318
Nr 186	1919 kwiecień 20, m.p. — Meldunek sytuacyjny Dowództwa Brygady Lwowskiej dla Grupy Operacyjnej ppłk. Mieczysława Lindego	319
Nr 187	1919 kwiecień 21, Lwów. — Rozkaz operacyjny Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego	320
Nr 188	1919 kwiecień 21, Lwów. — Rozkaz operacyjny nr 321 Dowództwa Brygady Lwowskiej do podległych oddziałów	321
Nr 189	1919 kwiecień 21, Lwów. — Rozkaz operacyjny nr 323 Dowództwa Brygady Lwowskiej WP dla Grupy mjr. Stefana Cieńskiego i 2. Pułku Strzelców Lwowskich	322
Nr 190	1919 kwiecień 21, Lwów. — Raport Dowództwa Brygady Lwowskiej	323
Nr 191	1919 kwiecień 21, Lwów. — Meldunek sytuacyjny Dowództwa Brygady Lwowskiej WP	324
Nr 192	1919 kwiecień 21, m.p. — Meldunki Sytuacyjne Dowództwa Brygady Lwowskiej do Grupy Operacyjnej ppłk. Mieczysława Lindego	324
Nr 193	1919 kwiecień 22, m.p. — Rozkaz oficcerski nr 17 Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego	327
Nr 194	1919 kwiecień 22, m.p. — Rozkaz operacyjny Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego	327
Nr 195	1919 kwiecień 22, Lwów. — Rozkaz operacyjny nr 326 Dowództwa Brygady Lwowskiej WP dla Grupy mjr. Stefana Cieńskiego	328
Nr 196	1919 kwiecień 22, m.p. — Meldunki sytuacyjne Dowództwa Brygady Lwowskiej do Grupy Operacyjnej ppłk. Mieczysława Lindego	329
Nr 197	1919 kwiecień 23, m.p. — Rozkaz operacyjny Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego	331
Nr 198	1919 kwiecień 23, Lwów. — Rozkaz operacyjny nr 328 Dowództwa Brygady Lwowskiej WP dla 2. Pułku Strzelców Lwowskich	332

Nr 199	1919 kwiecień 23, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 93 Dowództwa Artylerii we Lwowie ppłk. Marcelego Śniadowskiego	333
Nr 200	1919 kwiecień 23, Lwów. — Raport bojowy Brygady Lwowskiej WP do Dowództwa Dywizji Lwowskiej z wykonania akcji z 19 kwietnia	334
Nr 201	1919 kwiecień od 14 do 23, m.p. — Tygodniowy raport sytuacyjny Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej	336
Nr 202	1919 kwiecień 23, m.p. — Meldunki sytuacyjne Dowództwa Brygady Lwowskiej do Grupy Operacyjnej ppłk. Mieczysława Lindego	338
Nr 203	1919 kwiecień 23, Lwów. — Meldunek sytuacyjny Dowództwa Brygady Lwowskiej WP	340
Nr 204	1919 kwiecień 24, m.p. — Rozkaz operacyjny mjr. Kazimierza Ryłskiego	341
Nr 205	1919 kwiecień 24, Lwów. — Rozkaz operacyjny Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego	342
Nr 206	1919 kwiecień 24, m.p. — Meldunki sytuacyjne Dowództwa Brygady Lwowskiej do Grupy Operacyjnej ppłk. Mieczysława Lindego	343
Nr 207	1919 kwiecień 25, Przemyśl. — Rozkaz nr 78 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	344
Nr 208	1919 kwiecień 25, m.p. — Rozkaz nr 67 Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego	346
Nr 209	1919 kwiecień 25, Przemyśl. — Rozkaz Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią Kwatermistrza gen. Eugeniusza Grandowskiego	347
Nr 210	1919 kwiecień 25, m.p. — Meldunki sytuacyjne Dowództwa Brygady Lwowskiej do Grupy Operacyjnej ppłk. Mieczysława Lindego	353
Nr 211	1919 kwiecień 26, Przemyśl. — Rozkaz organizacyjny nr 1 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	354
Nr 212	1919 kwiecień 26, m.p. — Rozkaz oficerski nr 17 Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego	355
Nr 213	1919 kwiecień 26, Lwów. — Rozkaz operacyjny Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego	356
Nr 214	1919 kwiecień 26, Lwów. — Rozkaz Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego	358
Nr 215	1919 kwiecień 26, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 111 2. Dywizjonu 1. Pułku Artylerii Ciężkiej	359
Nr 216	1919 kwiecień 26, m.p. — Meldunki sytuacyjne Dowództwa Brygady Lwowskiej do Grupy Operacyjnej ppłk. Mieczysława Lindego	361
Nr 217	1919 kwiecień 27, m.p. — Meldunki sytuacyjne Dowództwa Brygady Lwowskiej do Grupy Operacyjnej ppłk. Mieczysława Lindego	362
Nr 218	1919 kwiecień 27, Przemyśl. — Rozkaz organizacyjny nr 2 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	363
Nr 219	1919 kwiecień 27, Przemyśl. — Rozkaz nr 79 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	364
Nr 220	1919 kwiecień 28, Lwów. — Rozkaz operacyjny nr 342 Dowództwa Brygady Lwowskiej WP do podległych oddziałów	366
Nr 221	1919 kwiecień 28, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 112 2. Dywizjonu 1. Pułku Artylerii Ciężkiej	372

Nr 222	1919 kwiecień 28, m.p. — Meldunki sytuacyjne Dowództwa Brygady Lwowskiej do Grupy Operacyjnej ppłk. Mieczysława Lindego	373
Nr 223	1919 kwiecień 29, m.p. — Meldunki sytuacyjne Dowództwa Brygady Lwowskiej do Grupy Operacyjnej ppłk. Mieczysława Lindego	375
Nr 224	1919 kwiecień 30, Przemyśl. — Rozkaz nr 80 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią	377
Nr 225	1919 kwiecień 30, Lwów. — Rozkaz operacyjny nr 350 Dowództwa Brygady Lwowskiej WP do podległych oddziałów	379
Nr 226	1919 kwiecień 30, Zborów. — Rozkaz dowódcy 2. Batalionu 1. Pułku Strzelców Lwowskich dla podległych kompanii	380

WSTĘP

Już 1 marca 1919 r. Ukraińcy wypowiedzieli zawieszenie broni, a 4 marca premier Hołubowicz zarzucił misji gen. Berthélemy'go stronnictwo. Wojska ukraińskie wznowiły działania zaczepne w rejonie Lwowa.

Podczas debaty sejmowej 5 marca w Warszawie posłowie bez względu na przynależność partyjną, wyrażali obawy przed zawarciem porozumienia, wyznaczającego zachodnią granicę galicyjskich Ukraińców na Sanie. Dzień wcześniej, 4 marca w Poznaniu gen. Bertélemy zreferował na posiedzeniu Komisji Międzysojuszniczej rezultaty rokowań we Lwowie, kończąc oświadczenie stwierdzeniem, że „[...] *prestiz Ententy byłby poważnie naruszony, jeśli po zniewadze doznanej od Ukraińców nie nastąpią natychmiastowe sankcje. Domaga się więc bezzwłocznej interwencji wojsk rumuńskich*”.

6 marca 1919 r. w Poznaniu podczas posiedzenia Komisji Międzysojuszniczej gen. Józef Dowbor-Muśnicki, dowódca Wojska Wielkopolskiego zgłosił gotowość wysłania do Lwowa pułku piechoty i trzech baterii dział. 9 marca na front pod Lwów wyjechała tzw. ochotnicza kompania poznańsko-lwowska, licząca 204 żołnierzy i dowodzona przez zastępcę oficera Jana Ciaciucha. Już 12 marca z Poznania pod Lwów wyjechały pierwsze transporty Grupy Wielkopolskiej dowodzonej przez płk. Daniela Konarzewskiego; 14 marca na front wyjechał 1. Pułk Strzelców Wielkopolskich.

Naczelne Dowództwo Wojsk Polskich (NDWP) praktycznie już od połowy lutego gromadziło siły przeznaczone do wzmocnienia wojsk gen. Tadeusza Rozwadowskiego. 1 marca oddziały te liczyły 1 257 oficerów i 21 596 szeregowych. 5 marca o 5⁴⁵ wyleciał w powietrze na dworcu Czerniowieckim we Lwowie polski skład amunicji – 600 tys. pocisków karabinowych i 15 tys. pocisków artyleryjskich.

Swoje siły uzupełniali także Ukraińcy. 6 marca gen. Omelianowicz-Pawlenko podczas odprawy sztabowej, przedstawił plany działania wojsk. Cztery grupy bojowe miały za zadanie opanować linię kolejową Przemyśl – Lwów na odcinku od Sądowej Wiszni do Gródka Jagiellońskiego. Następnego dnia Ukraińcy rozbili oddziały polskie atakujące ze Stodolnik i przerwali połączenie kolejowe Lwowa z Przemyślem. Lwów, jak i Gródek Jagielloński zostały otoczone. Gen. T. Rozwadowski obawiał się, iż obrona Lwowa znalazła się w krytycznym momencie i wysyłał do NDWP alarmujące telegramy. Tam też brano pod uwagę możliwość kapitulacji. 9 marca NDWP powierzyło z dniem 11 marca gen. Waclawowi Iwaszkiewiczowi dowództwo wojsk w Przemyślu, gdzie kierowano oddziały przeznaczone do odsieczy, m.in. gen. Franciszka Aleksandrowicza, oddziały wielkopolskie i oddziały kierowane z DOGen. Lublin, Kielce i Łódź. Sformowano dwie grupy dowodzone przez gen. F. Aleksandrowicza i płk. D. Konarzewskiego.

19 marca Grupa płk. D. Konarzewskiego dotarła do Gródka Jagiellońskiego, odblokowując linię kolejową, którą remontowano dwa tygodnie. Za ofiarną pracę dowództwo NDWP na Galicję Wschodnią wyróżniło dowodzony przez prof. kpt. Kazimierza Bartla lwowski batalion kolejowy.

Grupa gen. Franciszka Aleksandrowicza działała w kierunku północno-wschodnim i zepchnęła oddziały przeciwnika zgrupowane w rejonie Magierowa – Wiszenki oraz między Dobrostanami a Jaworowem. 25 marca front przebiegał od Lwowa przez Wolę Dobrostańską, Berdychów, Jaworów do Rawy Ruskiej. 26 marca Grupa płk. Władysława Sikorskiego, oddziały lwowskie dowodzone od 19 marca przez gen. Władysława Jędrzejewskiego przełamały pozycje nieprzyjaciela, opanowały Stradacz i Janów. Ukraińcy wycofali się do Lelechówki i to na krótko, gdyż następnego dnia zostali wyparci na lewy brzeg Wereszycy.

Pod koniec marca Komisja Międzysojusznicza dla Zbadania Spraw Polskich próbowała doprowadzić do rozejmu na froncie polsko-ukraińskim. I ta misja – wobec sprzeciwu ukraińskiego – zakończyła się niepowodzeniem.

29 marca na północy front przebiegał od Lwowa do Rzęsny Ruskiej, na wschód od Janowa i dalej w kierunku Rawy Ruskiej, odrzucając Ukraińców kilkanaście kilometrów od linii kolejowej. W rejonie Chyrowa Grupa płk. Mieczysława Lindego skutecznie odpierała ataki nieprzyjacielskiej UAG.

Na początku kwietnia 1919 r. oddziały polskie na froncie galicyjskim liczyły ponad pięćdziesiąt tysięcy ludzi, około 200 dział i 5 eskadr lotniczych. Równocześnie Józef Piłsudski wysłał list do gen. Józefa Hallera w sprawie przyjazdu do Polski „błękitnej” armii z Francji i skierowania jej na front galicyjski.

4 kwietnia 1919 r. Sejm Ustawodawczy uchwalił rezolucję w sprawie wschodnich granic Rzeczypospolitej:

„Sejm nie przesądzając w chwili obecnej sprawy granic Polski na wschodzie wzywa Rząd i Naczelne Dowództwo do wyteżenia wszystkich sił w tym kierunku, by zapobiec naruszeniu całości Galicji, której kresy wschodnie posiadają większość polską i od XIV wieku bez przerwy należały do Polski. Zarazem Sejm uważa za swój obowiązek stwierdzić, że jest w pełni świadom potrzeby zgodnego współżycia Polaków i Rusinów (Ukraińców) w Galicji i przyznania w tym celu ludności ruskiej (ukraińskiej) autonomii narodowej bez naruszania wszakże jednolitości państwa polskiego”¹.

11 kwietnia posłowie Sejmu Ustawodawczego w podjętej uchwale domagali się stanowczej ofensywy w Małopolsce, co odpowiadało zamierzeniom NDWP, które przygotowywało ją na maj, licząc się z możliwością wykorzystania Armii gen. J. Hallera. W nocy z 19 na 20 kwietnia 1919 r. pierwszy transport Armii gen. Hallera przekroczył granicę Polski. Tegoż dnia wojska gen. W. Iwaszkiewicza uderzyły na silnie ufortyfikowane pozycje nieprzyjaciela między Lubie-

¹ G. Łukomski, Cz. Partacz, B. Polak, *Wojna polsko-ukraińska 1918–1919*, Koszalin – Warszawa 1994, s. 197.

niem Wielkim a Skniłowem, przerywając front ukraiński. Szczególnie zacięte walki toczono pod Stawczanami, gdzie polska piechota przełamała poczwórną linię zasieków i zdobyła silnie bronione okopy. Natomiast oddziały wielkopolskie zdobyły Polankę.

Tymczasem organizacja przez NDWP działań przeciwko Armii Czerwonej osłabiła znaczenie frontu galicyjskiego. 8 kwietnia 1919 r. spod dowództwa gen. W. Iwaszkiewicza wyłączono Grupę „Bug”. Wstrzymano planowane działania w kierunku zagłębia naftowego, jak też operacji otwierającej linię kolejową ze Lwowa przez Żółkiew do Rawy Ruskiej.

Prowadzono walki pozycyjne i działania o znaczeniu lokalnym, które ze strony ukraińskiej gen. Omelianowicz-Pawlenko określał mianem aktywnej obrony. Jak podkreśla w swych badaniach Michał Klimecki, naczelny dowódca UAG winą za niekorzystny dla jego wojsk przebieg działań wojennych obarczył mediatorów alianckich, pomijając fakt, iż wydając zgodę na powstrzymanie działań ofensywnych był przekonany o niezdolności NDWP do wydzielenia z innych frontów znaczącej liczby żołnierzy i przejście WP do akcji zaczepnych. Stagnację w działaniach bojowych dowództwo UAG wykorzystało do zakończenia organizacji wojska, przez sformowanie czterobrygadowych korpusów, trzech pułków artylerii i pułku lotniczego (40 samolotów). Brakowało rezerw, amunicji i umundurowania. Pogarszała się też sytuacja polityczno-wojskowa, wobec zbliżania się Armii Czerwonej i radykalizacji poglądów społecznych na obszarze kontrolowanym przez ZURL, co uwidaczniało się w aktywizacji postaw proradzieckich. Doszło do zamieszek w Drohobyczu, w Kolumny oddziały UAG odmówiły wymarszu przeciwko oddziałom Armii Czerwonej.

30 kwietnia płk S. Haller wydał dyspozycje do akcji ofensywnej na Wołyniu i w Galicji Wschodniej. Dotyczyły one Armii gen. Hallera i Grupy gen. Wacława Iwaszkiewicza. Jego autorem był gen. Józef Haller, który wykorzystał do swojego opracowania dotychczasowe plany Naczelnego Dowództwa. Rozkaz nie zawierał jeszcze terminu rozpoczęcia działań.

Z końcem kwietnia Dowództwo „Wschód” gen. W. Iwaszkiewicza (szef sztabu ppłk E. Kessler) obejmowało sześć odcinków – łącznie 30 878 ludzi w stanie bojowym, w tym 1 632 oficerów i 668 szabel. Podlegały mu także eskadry lotnicze we Lwowie i Przemyślu:

1) 3. DP Legionów gen. Zygmunta Zielińskiego – 5 454 bagnety i 102 szable – rozmieszczona od Karpat przez Chyrów, Nowe Miasto po Stanisławów.

2) 4. DP gen. Franciszka Aleksandrowicza (4 705 bagnatów i 96 szabel). Rozmieszczona w 5–7 kilometrowym oddaleniu, na południe od kolei Przemyśl – Gródek Jagielloński.

3) Grupa płk. Władysława Sikorskiego – 4 424 bagnety i 122 szable – od Gródka Jagiellońskiego wzdłuż Wereszycy po Lubień i dalej na wschód po Glinną.

4) Wielkopolska Grupa płk. Daniela Konarzewskiego – 1 p. strz. wlkp. liczący 2 062 ludzi oraz artylerii – 5. pap – rozmieszczona na linii Nowogórzany – Zubrza.

5) Grupa gen. Władysława Jędrzejewskiego – 6 953 bagnety i 40 szabel, także trzy pociągi pancerne „Odsiecz”, „Pionier” i „Śmiały” – broniła reszty obwołu Lwowa od wschodu i północy.

6) Grupa gen. Franciszka Kraliczka: 1 561 bagnatów i kilkadziesiąt szabel – rozmieszczona na północ od dywizji lwowskiej aż po Brzuchowice (zdobyte 30 kwietnia) – Majdan.

Dowództwo Frontu Wołyńskiego gen. Aleksandra Karnickiego (szef sztabu płk Przewłocki) posiadało eskadry lotnicze w Kowlu i Włodzimierzu Wołyńskim – liczyło około 4 tys. ludzi i składało się z:

1. Grupy płk. Henryka Minkiewicza rozmieszczonej na linii Krechów – Magierów – Uhnów – Bełz.

2. 5. Pułku Ułanów (4 szwadrony),

3. Grupy gen. Bronisława Babiańskiego – rozmieszczonej od Kamienia Koszyrskiego przez Maniewicze po Kaszówkę, wzdłuż Stochodu po Turię.

4. 1. Korpusu gen. Odry z Armią gen. J. Hallera, nadchodził w końcu kwietnia do Lublina (około 15 tys. bagnatów).

30 kwietnia pod Lwowem oddziały załogi lwowskiej, rozwijając w dalszym ciągu ofensywę, wzięły szturmem Kamienopol i Prusy.

W dwudniowych atakach w kierunku północnym, wojska polskie rozbiły zupełnie nieprzyjaciela i osiągnęły linię wsi: Stawki, Wierchutka, Łozina, Hryniówka, Rokitno Wielkie, Zawady, Buczyna, Grzęda, kanał do Żydatycz, Żydatycze, Prusy, Kamienopol, Podborce. Natomiast na południe od Lwowa, nieprzyjaciel, skoncentrowawszy większe siły w rejonie Pustomyty – Porszna, o świcie uderzył kombinowanym atakiem na Glinę, folwark Harajec i folwark Uszki w celu przerwania polskiego frontu. Atak po sześciogodzinnej walce został odparty przy pomocy rezerw, ponadto zmuszono nieprzyjaciela do cofnięcia się poza swoją pierwotną linię i zajęto Porsznę i Wojtowszczyznę.

Walki wchodziły w nową fazę.

Ważniejsza literatura (wybór)

Hupert Witold, *Walki o Lwów (od 1 listopada 1918 do 1 maja 1919 roku)*. Warszawa 1933.

Kawalerowie Virtuti Militari 1792–1945. Słownik biograficzny, t. I i II, cz. 1 i 2, Kozłowski Maciej, Warszawa 1991 i 1993.

Klimecki Michał, *Polsko-ukraińska wojna o Lwów i Wschodnią Galicję 1918–1919. Aspekty polityczne i wojskowe*. Warszawa 1997.

Kozłowski Maciej, *Między Sanem a Zbruczem. Walki o Lwów i Galicję Wschodnią 1918–1919*, Kraków 1990.

- Kryśka-Karśki Tadeusz, Źurakowski Stanisław, *Generalowie Polski Niepodległej*, Editions Spotkania, Warszawa 1991.
- Łukowski Grzegorz, Partacz Cześław, Polak Bogusław, *Wojna polsko-ukraińska 1918–1919, Działania bojowe – aspekty polityczne. Kalendarium*, Koszalin – Warszawa 1994.
- Nicieja Stanisław S., *Cmentarz Obrońców Lwowa*, Warszawa 1990.
- O Niepodległą i granice. Komunikaty Oddziału III Naczelnego Dowództwa Wojska Polskiego 1919–1921*, Opracowanie, wybór i przygotowanie do druku Marek Jabłonowski i Adam Koseski, Warszawa – Pułtusk 2000.
- Obrona Lwowa*, t. 3, Volumen, Warszawa 1994.
- Próchnik Adam, *Obrona Lwowa od 1 do 22 listopada 1918 roku*, Zamość 1919.
- Serczyk Władysław A., *Historia Ukrainy*, Wrocław – Warszawa – Kraków 2001.
- Spis oficerów służących czynnie w dniu 1.6.1921 r.*, Ministerstwo Spraw Wojskowych, Warszawa, dnia 24 września 1921 r.
- Sprawy polskie na konferencji pokojowej w Paryżu w 1919 r. Dokumenty i materiały*. Pod red. Remigiusza Bierzanka i Józefa Kukułki, t. II, Warszawa 1967.
- Stawecki Piotr, *Oficerowie dyplomowani Wojska Polskiego Drugiej Rzeczypospolitej*, Ossolineum, Wrocław – Warszawa – Kraków 1997.
- Stawecki Piotr, *Słownik biograficzny generałów Wojska Polskiego 1918–1939*, Bellona, Warszawa 1994.
- Walka o polską granicę wschodnią 1918–1921*, Wstęp, wybór i opracowanie: Bogusław Polak, Wyższa Szkoła Inżynierska, Koszalin 1993.
- Wawrzkowicz Eugeniusz, Józef Klink, *Walczący Lwów w listopadzie 1918*, Lwów 1937.
- W obronie Lwowa i Wschodnich Kresów. Polegli od 1-go listopada 1918 do 30-go czerwca 1919 r.*, Lwów 1926.

Nr 1

1919 marzec 1, Lwów. — Rozkaz nr 52 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

L.op. 200 – Mianowanie

Mianuję podchorążymi – jedn. wachm. Czesława Jakóbiaka i jedn. plut. Włodzimierza Szafrąńskiego z 2. p. szwol. gwardii.

L. op. 201 – Mianowanie

Mianuję podchorążym – jedn. sierż. Jana Maćkiewicza z Taborów 1. Brygady Lwowskiej z dniem 1 marca br.

L. op. 202 – Mianowanie

Mianuję podchorążym – st. żołn. Zygmunta Grodzickiego z 5. p. art. polowej 2. baterii z dniem 1 marca br.

L. op. 203 – Mianowanie

Mianuję podchorążym – jedn. sierż. Rudolfa Burkowskiego z 1. p. strzel. lwowskich z dniem 1 marca br.

L. op. 204 – Mianowanie

Mianuję podchorążym – ogniomistrza Mariana Schwetza z 5. p. art. polowej.

L. op. 205 – Mianowanie

Mianuję z dniem dzisiejszym podchorążym – jedn. sekc. Adama Rostańskiego z 5. p. art. polowej, obecnie przydzielonego do Referatu Personalnego Dowództwa Wojsk Polskich „Wschód”.

L. op. 206 – Mianowanie

Mianuję z dniem dzisiejszym podchorążym – sierż. Józefa Sadackiego (Poręba) z kancelarii DWP „Wschód”.

L. op. 207 – Mianowanie

Mianuję podchorążymi – sekc. Bronisława Kubickiego i szereg. Stanisława Przywarę ze stacji zbornej chorych Lwów dworzec.

L. op. – Zatwierdzenie szarży

Zatwierdzam wymienionym podchorążym z 4. pp Legionów szarżę powyższą: Antoniemu Wyporkowi, Józefowi Książkiewiczowi, Tadeuszowi Więckowskiemu, Kazimierzowi Kriegerowi, Wincentemu Skorczyńskiemu, Alojzemu Cisakowi, Leopoldowi Okulickiemu, Adamowi Jaklińskiemu, Franciszkowi Słonce, Henrykowi Trzpisowi, Józefowi Gałce, Franciszkowi Kleinowi, Franciszkowi Januszowi, Stanisławowi Mastalskiemu, Karolowi Kalinowskiemu, Adamowi Lewickiemu, Tadeuszowi Feleksemu, Pawłowi Poruszyńskiemu, Eugeniuszowi Grzybowskiemu, Augustynowi Dobrowolnemu, Mikołajowi Cieślakowi, Zygmuntowi Przynicznyńskiemu, Aleksandrowi Stebelskiemu, Stanisławowi Knocowi, Zygmuntowi Milliemu, Rudolfowi Mizgalewiczowi, Bolesławowi Sommerowi, Zdzisławowi Rosołowskiemu, Witoldowi Rosołowskiemu,

Stanisławowi Culicowi, Stanisławowi Milianowi, Kazimierzowi Vladikowi, Emilowi Sadowskiemu, Stefanowi Stokłosińskiemu, Stanisławowi Pieniążkowi, Bolesławowi Waligórskiemu, Edwardowi Pączkowi, Tadeuszowi Blicharskiemu, Piotrowi Hołystowi, ^{-a} Smagowiczowi.

L. op. 209 – Stwierdzenie prawa noszenia odznak jednorocznych

Stwierdzam, że szereg. Marcelemu Szydarowskiemu z 30. pp 4. komp. przysługuje prawo noszenia odznak jednorocznych.

L. op. 210 – Urlopowanie

Udzielam por. dr. Tomaszowi Marynowskiemu, dowódcy kompanii sztabowej przy Dowództwie Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią, ośmiotygodniowego urlopu do Tarnowa, Chrzanowa i Warszawy, dla poratowania zdrowia.

L. op. 211 – Urlopowanie

Udzielam Kazimierzowi Michałowskiemu z 1. komp. baonu etapowego we Lwowie tymczasowego urlopu, aż do definitywnego załatwienia sprawy jego zwolnienia.

L. op. 212 – Urlopowanie

Udzielam szereg. Kazimierzowi Eminowiczowi z 5. pp 9. komp., trzymiesięcznego urlopu do Krakowa, w celu złożenia matury gimnazjalnej.

L. op. 213 – Przydział

Przydzielam cyw. lek. dr. Waleriana Madejewskiego z baonu szturmowego 1. bryg. lwowskiej do szpitala załogi we Lwowie.

L. op. 214 – Zwolnienie ze służby

Zwalniam ze służby w WP ochot. szereg. Mariana Trendotę z 5. p. art. polowej 4. baterii z powodu nieosiągniętego wieku popisowego (ur. 1902). Wymienionego należy odesłać do domu rodzicielskiego w Gumniskach pod Tarnowem.

L. op. 215 – Sprostowanie

Prostuje się L. op. 22 rozkazu DWP na Galicję Wschodnią nr 36 z 11.2.1919 r. i L. op. 116 rozkazu DWP na Galicję Wschodnią nr 44 z 20.2.1919 r. w ten sposób, że w miejsce słowa „Rozwadowczyk” należy wstawić słowo „Wilk”.

Za zgodność

[Franciszek] Kleeberg, mjr

[Tadeusz] Rozwadowski, gen. dyw.

KWATERMISTRZOSTWO

L. kwat. 429 – Mianowanie

Mianuję podchorążym – jedn. szereg. Mariana Jakóbczyńskiego z Oddziału kartograficznego Kwatermistrzostwa.

L. kwat. 430 – Mianowanie

Mianuję na podstawie orzeczenia komisji egzaminacyjnej z dnia 20 lutego 1919, majstrów wojskowych z Oddziału IVA.

Majstrami wojskowymi 1. klasy: Alfreda Capreza, Józefa Schumanna.

Majstrem wojskowym 2. klasy: Jerzego Ossolińskiego, wszystkich z oddziału zaopatrzenia armii w metale (IVA).

L. kwat. 431 – Stwierdzenie szarży

Stwierdzam, że chor. byłej armii rosyjskiej Stefanowi Onichimowskiemu przysługuje szarża podporucznika.

L. kwat. 432 – Stwierdzenie szarży

Potwierdzam chor. Karolowi Janzowi z Żandarmerii Polowej WP we Lwowie z dniem 1 listopada 1918 szarżę powyższą.

L. kwat. 433 – Urlopowanie

Udzielam ppor. Aleksandrowi Majewskiemu, na podstawie świadectwa lekarskiego, dwumiesięcznego urlopu z poborami do Zakopanego i Warszawy.

L. kwat. 434 – Urlopowanie

Udzielam następującym ozdrowieńcom, znajdującym się w szpitalu zapasowym nr 2 we Lwowie, sześciotygodniowego urlopu:
st. żołn. Kazimierzowi Bandrowskiemu do Lwowa,
st. żołn. Czesławowi Moczarskiemu do Warszawy,
szereg. Romanowi Fiałkowskiemu do Warszawy,
szereg. Władysławowi Rzepeckiemu do Warszawy,
szereg. Stanisławowi Galasowi do Krakowa,
szereg. Władysławowi Łągiewskiemu do Kamienia, pow. Skierniewice,
szereg. Władysławowi Solarskiemu do Warszawy.

L. kwat. 435 – Przydział

Przydzielam kpt. lek. dr. Henryka Dortorta do dyspozycji szefa sanitarnego Grupy płk. bryg. Henryka Minkiewicza.

L. kwat. 436 – Przydział

Por. Władysław Orobkiewicz, przydzielony do Kwatermistrzostwa, pozostaje na etacie VII Oddziału Kwatermistrzostwa z zachowaniem dotychczasowych funkcji.

L. kwat. 437 Przydział

Przydzielam do Oddziału rtm. Romana Abrahama: por. Mariana Kedrzyńskiego, por. Antoniego Wolfa, ppor. Edmunda Wolańczyka – wszyscy ze stacji zbornej oficerów; jedn. wachm. Kazimierza Kosteckiego, sierż. Wacława Wieśniaka, plut. Jana Nowakowskiego, sekc. Mieczysława Zielonkę, sekc. Michała Berana, sekc. Adama Brelika, sekc. Stanisława Brosza, st. żołn. Stanisława Maczera – wszyscy ze stacji zbornej żołnierzy WP we Lwowie.

L. kwat. 438 – Przydział

Przydzielam ppor. inż. Włodzimierza Topór-Kisielnickiego do Ustrzyk, jako referenta demobilizacji rzeczowej.

L. kwat. 439 – Przydział

Przydzielam pchor. Zygmunta Łuszczyńskiego z warsztatów naprawy karabinów maszynowych do dowództwa żandarmerii.

L. kwat. 440 – Przydział

Przydzielam jedn. szereg. Henryka Reissa z dowództwa żandarmerii do Ruchomej Kolumny Epidemicznej nr 1.

L. kwat. 441 – Przeniesienie

Przenoszę jedn. szereg. Tadeusza Nędzowskiego z grupy chemicznej Kwatermistrzostwa II do kompanii robotniczej brygady lwowskiej; jedn. st. żołn. Tadeusza Dancwicza (grupa zdolności „C”) z kompanii robotniczej brygady lwowskiej do grupy chemicznej Kwatermistrzostwa II.

OW/kwat. 83 – Dekret Naczelnego Wodza WP

W wykonaniu i uzupełnieniu postanowień Dekretów nr 424 z dnia 27 XII 1918 (Dziennik Rozk. Wojsk. nr 14 z dnia 30 XII 1918, nr 609 z dnia 5 lutego 1919) (Dzien. Rozk. Wojsk. nr 19 z dnia 19 II 1919) jak również Rozkazu Sztabu Generalnego nr 103 z dnia 31 grudnia 1918 (Dzien. Rozk. Wojsk. nr 2 z dnia 12 I 1919) oraz Rozkazu Ministerstwa Spraw Wojskowych nr 618 z dnia 7 II 1919 (Dzien. Rozk. Wojsk. nr 19 z dnia 19 II 1919), zarządzam i ogłaszam niniejszym, co następuje:

1) Oprócz linii kolejowych Bełzec – Rawa Ruska – Jarosław – Przemyśl – Chyrów – Nowy Zagórz – Łupków oraz wszystkich linii Polskich Kolei Państwowych, położonych na wschód od wyżej wymienionych linii, ogłaszam również wszystkie linie PKP, położone na zachód od linii kolejowej Dziedzice – Bielsko, jako objęte stanem wojennym.

2) Wszelkie złośliwe uszkodzenia tych linii, jako też wszelkie rozmyślne naruszenie lub cięższe zaniedbanie obowiązków kolejowo-zawodowych, gdy skutkiem tych przewinień została dana pomoc nieprzyjacielskiej sile zbrojnej lub przyniesiono szkodę wojskom polskim i sprzymierzonym – uważać się będzie za zdradę wojenną, a sprawcy odpowiadać będą przed wojennymi sądami doraźnymi.

3) Wszelkie inne przekroczenia służbowe pracowników kolejowych, o ile nie podpadają pod punkt 2 niniejszego [dekretu] – będą z całą surowością karane według nadal obowiązujących na tychże liniach paragrafów ordynacji służbowej (pragmatyki służbowej), mówiących o przekroczeniach służbowych i karach (Rozdział VII, §§ od 90 do 128 włącznie).

4) Na czas trwania stanu wojennego, skład istniejących (według § 104 wyżej wspomnianej pragmatyki służbowej) izb dyscyplinarnych Dyrekcji Kolejowych we Lwowie i Krakowie powiększa się o dwóch oficerów, komenderowanych przez Dowództwo Okręgowe linii kolejowych wspomnianych dyrekcji. Oficerowie ci biorą udział w posiedzeniach izb dyscyplinarnych z prawem głosu rozstrzygającego.

5) Pracownicy kolejowi, którzy odmówili złożenia ślubowania na wierną służbę Rzeczypospolitej Polskiej, mają być natychmiast ze służby na Polskich Kolejach Państwowych zwolnieni i jako podejrzani o wrogie wobec państwa zamiary, internowani.

6) Przypomina się z całym naciskiem pracownikom linii kolejowych, objętych stanem wojennym, postanowienia Rozdziału IV Pragmatyki Służbowej o obowiązkach służbowych personelu § 26, o zachowaniu tajemnicy zwłaszcza w zakresie spraw wojskowych, jak również § 18, którego ustęp drugi głosi:

„Uprawianie agitacji, która by mogła rozluźnić karność, buntowanie personelu, sarkanie na przełożonych lub władze przełożone w jakiegokolwiek formie, a niemniej współuczestnictwo w takich czynach jest najsurowiej wzbronione”.

7) Wszelkie w tej sprawie dotychczas przez poszczególne dowództwa wydane zarządzenia, o ile przekraczają postanowienia niniejszego dekretu, tracą ważność z chwilą ogłoszenia niniejszego.

8) Postanowienia powyższe nie odnoszą się do kolei wojskowych wołyńskich, białoruskich i litewskich, które w całej rozciągłości podlegają sądownictwu wojskowemu.

[Józef] Piłsudski
Wódz Naczelny

OW kwat. 84 – Przyjęcie oficerów b. Legionów Polskich do Wojska Polskiego

Oficerowie b. Legionów Polskich, umieszczeni w liście starszeństwa oficerów LP z 12 kwietnia 1917, przyjmowani zostają zaraz po zgłoszeniu się do służby.

Oficerowie LP, zwolnieni z Legionów, poprzec mają prośbę swą potwierdzonym stanem służby, świadectwem szkolnym i poświadczonym potwierdzeniem motywów ich zwolnienia. To samo oficerowie, nie pomieszczeni na liście starszeństwa oficerów Legionowych.

OW kwat. 85 – Przepisy dotyczące przyjęcia oficerów do WP przez Wydział Personalny Sztabu Generalnego

Wydział Personalny Sztabu Generalnego załatwia wszystkie personalia oficerów formacji bojowych, a więc: przyjęcia, przydziały, przeniesienia, zwolnienia i awanse.

Sprawy personalne oficerów formacji niebojowych odstępuje Wydział Personalny odpowiednim Departamentom Ministerstwa Spraw Wojskowych.

Do formacji pomocniczych, czyli niebojowych, zalicza się: intendentów, oficerów prowiantowych i rachunkowych, lekarzy, weterynarzy, audytorów, kapelanów, marynarzy i wreszcie wszelkiego rodzaju urzędników wojskowych.

Ażeby być przyjętym do WP musi oficer odpowiadać następującym warunkom (zasadnicze).

1. narodowość: polska;
2. wykształcenie: przynajmniej 6 klas szkoły średniej, oprócz tego musi kandydat udowodnić, że posiadał stopień oficerski;
3. legitymować się dokumentami, potwierdzającymi posiadany stopień w armii, w której dotychczas pełnił służbę.

Jako minimum wymagane przy przyjęciu, prócz powyższych 3 punktów – dla oficerów z b. armii austr.-węg. – służy szematyzm [schemat].

Oficerowie, którzy nie chcą się stale poświęcać służbie wojskowej, a pragną wstąpić do Wojska Polskiego, zostają zaliczeni do I. rezerwy — to znaczy, że pełnią służbę czynną przez cały przeciąg wojny, aż do demobilizacji.

Oficerowie zaliczeni do I. rezerwy, otrzymują normalne pobory.

U oficerów rezerwowych wiek 35 lat może być przekroczony tylko wtedy, gdy przemawiają za tym bądź specjalne zdolności wojskowe, ukończone kursy wojskowe, bądź też odpowiednie zasługi.

Prócz I. rezerwy istnieje tak zwana rezerwa oficerska.

Rezerwa oficerska ma na celu zasilać w kadry oficerskie w miarę potrzeby formacje istniejące i nowo tworzące się.

Do rezerwy oficerów należą:

1) Oficerowie, przyjęci jako kandydaci do WP przez Wydział Personalny Sztabu Generalnego, którzy dotąd nie posiadają przydziału.

2) Oficerowie pozostający po rozwiązaniu oddziałów lub instytucji wojskowych.

Oficerowie podczas pobytu swego w rezerwie odbywają kursy wyszkolenia. Otrzymują oni połowę gaży oficerów czynnych, połowę strawnego i dodatki do strawnego, wszelkie inne dodatki odpadają.

Na razie Wydział Personalny nie załatwia spraw awansu oficerów, a to dlatego, że starszeństwo i awans rozstrzygnie i ustali powołana do tego Komisja Weryfikacyjna. Wszelkie więc podania o przyznanie stopnia nie mają racji bytu.

Jako dowód przyjęcia do Wojska Polskiego służy publikacja w Dzienniku Rozkazów Wojskowych, po uprzednim podpisaniu Dekretu przez Naczelnego Wodza.

OW kwat. 86 – Przyjęcia oficerów byłych armii obcych do WP

Ponieważ jeszcze ciągle w pułkach są oficerowie i pełnią służbę bez dekretu przyjęcia do WP, a w myśl rozkazu Sztabu Generalnego rozesłanych depesz – wszyscy oficerowie, którzy nie przejdą przez dekret do dnia 1.03.1919 r., z dniem 1 marca nie mogą otrzymać gaży, ani też innych dodatków, ten termin będzie dla Galicji Wschodniej przedłużony do 1.4.1919, przeto zarządza się:

Wydział IX Sztabu Generalnego wysłał do każdego okręgu generalnego I oficera sztabowego i I łącznikowego, którzy łącznie z referentem personalnym danego okręgu mają przygotować listę imienną oficerów, należących do danego okręgu, przydzielonych już dekretem, jako też listę oficerów nieprzyjętych.

Przyjęcie do Wojska Polskiego jest dwojakie:

1) do czynnej służby, 2) do I. rezerwy.

Aktywni i zapasowi do kapitana włącznie do 35 sztabowych oficerów do lat 50.

Obydwie te grupy zaliczać na przepisane etaty, a więc listy przyjęć tylko w ramach etatów. Nadetatowych, którzy pełnią służbę, też przyjmując na listy, jednakże równocześnie zgłosić telegraficznie do dyspozycji.

Tylko narodowości polskiej przyjmować i tych, co się przyznają do narodowości polskiej.

Już przyjętych (dekretem) zgłosić Sekcji C, celem ewidencji przydziałów, listą z następującymi rubrykami:

1) szarża, 2) imię i nazwisko, 3) przydział taktyczny i funkcja, 4) data dekretu przyjęcia, 5) z jakiej armii, 6) od kiedy pełni służbę.

Wszyscy oficerowie, którzy starają się o przyjęcie, czy to do czynnej służby lub 1. rezerwy, mają jak najrychlej przez ekspozyturę Sztabu Generalnego przedłożyć co najmniej jeden ważny dokument personalny, o ile są ich nazwy w szematyzmie.

Wszystkie podania i wykazy dotyczące przyjęcia oficerów do WP należy przesłać drogą służbową do Ekspozytury Sztabu Generalnego Wydz. IX.

OW kwat. 87 – Kurs adiutantów

Wyciąg z Rozkazu Sztabu Generalnego nr 82 z dnia 22 lutego 1919 r.

Przy Sztabie Generalnym w Warszawie zostanie utworzony kurs dla adiutantów. Początek 1-szego kursu w poniedziałek 10 marca br., czas trwania około 6-ciu tygodni. Kierownictwo 1-szego kursu obejmie generał ppor. Majewski. Na ten kurs przydzielą po jednym oficerze – poruczniku lub kapitanie – wszystkie pułki piechoty, artylerii i jazdy Dowództwa WP na Galicję Wschodnią i jednego oficera z oddziałów technicznych. Przydzielenie nastąpi bez względu na to, czy pułki (oddziały) znajdują się w polu, czy też nie. Do dnia 3 marca włącznie przedłożą wspomniane oddziały w drodze służbowej opisy służby i krótkie kwalifikacje przydzielonych oficerów – podług załączonego wzoru (s. 5) – do Oddziału I Kwatermistrzostwa. Przy opisach służby należy podać zdolność fizyczną danego oficera, podpisaną przez lekarza.

OW kwat. 88 – Cenzura listów

We Lwowie urzędują następujące cenzury:

1) Cenzura wojskowa listów na Dworcu Głównym (przy ul. Dojazdowej do dworca w budynku sekcji konserwacji).

2) Cenzura wojskowa listów przy pl. Cłowym (w budynku obecnej Poczty Głównej) – cenzuruje materiał przychodzący do Lwowa.

3) Cenzura wojskowa telegramów (w budynku poczty spalonej, wchód ul. Kopernika).

Za zgodność:

[Jan] Hempel, mjr

[Tadeusz] Rozwadowski, gen. dyw.

--^a pominięto awiza porządkowe

Odpis

CAW, I. 304. 1. 7.

Nr 2
1919 marzec 1, Lwów. — Rozkaz Naczelnego Dowództwa
Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

Żołnierze!

Wróg ponownie odwołuje się do siły orężnej, chcąc w walce wymusić tego, czego prawem uzyskać nie może.

Jeszcze raz więc musicie się zmierzyć z nim w polu, jeszcze raz krwią okupić tę ukochaną, nieustannymi walkami nękaną ziemię naszą.

Pamiętajcie, że setki tysięcy nieoswobodzonych braci oczekuje pomocy od Was, pamiętajcie, że wróg hajdamacki znęca się nad setkami naszych rodaków.

Czyny Armii „Wschód” od pierwszych dni walki o Lwów, należą do najpiękniejszych w historii odradzającego się Wojska Polskiego. Jestem dumny, że tak jest i wiem, iż i nadal tak będzie.

Armia „Wschód” nadal spełni swe zadanie, a Naród cały wdzięczny Wam będzie za Waszą wytrwałość, za Wasze bohaterskie, patriotyczne wytrwanie, za Waszą ofiarną krew.

Do boju żołnierze, do twardego boju o utrzymanie naszego stanu posiadania, aż nadejdą siły, które pozwolą zapewnić Ojczyźnie należne jej granice i zażywać spokoju po zwycięskich walkach!

[Tadeusz] Rozwadowski, gen. dyw.

Odpis

CAW, I. 304, 1.13.

Nr 3
1919 marzec 2, Lwów. — Rozkaz nr 53 Dowództwa Wojsk Polskich
na Galicję Wschodnią

Oddział operacyjny

L. op. 216 – Mianowanie

Mianuję dowódcą Kolumny sanitarnej Grupy gen. [Zygmunta] Zielińskiego, por. lek. dr. Ignacego Pietrzyckiego z Dowództwa Artylerii Okręgu Przemyśl.

L. op. 217 – Mianowanie

Mianuję podchorążym pod lekarzem – jedn. szereg. Franciszka Maciejewskiego ze zbiorowego pułku artylerii brygady płk. [Mieczysława] Kulińskiego.

L. op. 218 – Mianowanie

Mianuję podchorążymi sanitarnymi – sekcyjnych sanit. z 36. pp: Józefa Stankiewicza, Romana Romanowskiego i Witolda Micewieja.

L. op. 219 – Mianowanie

Mianuję podchorążym – sierż. Jana Bojańskiego i przydzielam go do Adiutantury DWP na Galicję Wschodnią z dniem 19 lutego 1919 r.

L. op. 220 – Mianowanie

Mianuję sierżantem – sekc. Wincentego Chodyńskiego z Oddziału III Żandarmerii Polowej we Lwowie.

L. op. 221 – Stwierdzenie szarży

Stwierdzam pchor. dr. Stefanowi Antoniemu Glaserowi z Komendy Żandarmerii Polowej Oddział II szarżę podporucznika z dniem dzisiejszym.

L. op. 222 – Przyznanie funkcji

Przyznaję por. Karolowi Pasternakowi z dniem dzisiejszym funkcję dowódcy 4. baterii 30. p. artylerii polowej.

L. op. 223 – Stwierdzenie funkcji

Stwierdzam, że wymienieni oficerowie pełnią funkcje dowódców kompanii:
ppor. Franciszek Kosydarski w 1. komp. telegraf. od 1 stycznia 1919 r.
ppor. Stanisław Staszalek w telegraf. komp. tabor. od 1 lutego 1919 r.
ppor. Julian Bibring w stacji iskrowej w Przemyślu od 1 grudnia 1918.

L. op. 224 – Urlopowanie

Udzielam ppor. wet. Romanowi Langowi 14-dniowego urlopu do Zamościa w sprawach rodzinnych.

L. op. 225 – Urlopowanie

Udzielam jedn. sierż. Zygmuntowi Wegemanowi 14-dniowego urlopu do Zamościa w sprawach rodzinnych.

L. op. 226 – Zwolnienie ze służby

Zwalniam z dniem dzisiejszym ze służby czynnej w WP por. zapas. Edwarda Zaklikę, komendanta Ekspozytury Rolniczej w Przeworsku, z powodu podeszłego wieku i zbędności na tym stanowisku.

L. op. 227 – Zwolnienie ze służby

Zwalniam z dniem 31 stycznia br. ze służby w WP ppor. Szulema Stediega, a to na skutek oświadczenia jego, że nie poczuwa się do narodowości polskiej.

L. op. 228 – Zwolnienie ze służby

Zwalniam z dniem dzisiejszym ze służby w WP szereg. Jarosława Faborskiego z komp. asystencyjnej por. [Tadeusza] Abłamowicza, jako małoletniego.

Wymienionego należy odesłać do domu rodzicielskiego w Podgórze-Kraków, ul. Salinarna 5.

L. op. 229 – Zwolnienie ze służby

Zwalniam z dniem dzisiejszym ze służby w WP szereg. Tadeusza Załuckiego z l. p. strzel. lwow. – obecnie w Szpitalu Zapasowym nr 2 we Lwowie, jako małoletniego.

L. op. 230 — Zwolnienie ze służby

Zwalniam z dniem dzisiejszym ze służby w WP szereg. Stefana Bossowskiego z oddziału por. dr. [Tadeusza] Abłamowicza z powodu małoletności.

Wymienionego należy odesłać do Krakowa, ul. Bożego Ciała 24.

L. op. 231 – Zwolnienie ze służby

Zwalniam z dniem dzisiejszym ze służby w WP szereg. Stanisława Jagórę z 36. pp 2. kompanii z powodu małoletności.

L. op. 232 – Zwolnienie ze służby

Zwalniam z dniem dzisiejszym ze służby w WP Tadeusza Oprycha z oddziału por. dr. [Tadeusza] Abłamowicza, jako małoletniego.

Wymienionego należy odstawić do Krakowa do p. Józefy Rydlowej, Aleja Mickiewicza 29. II p.

L. op. 233 – Zwolnienie ze służby

Zwalniam z dniem dzisiejszym ze służby w WP szereg. Eugeniusza Zeburę z Oddziału Sztabowego Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią, uznanego przez Komisję superrewizyjną za czasowo niezdolnego, na przeciąg jednego roku, z pensją roczną inwalidów 122 K. Wymieniony przed upływem urlopu ma zgłosić się ponownie do komisji superrewizyjnej.

L. op. 234 – Stwierdzenie przydziału

Stwierdzam przydział następujących oficerów do pociągu pancernego „Halerczyk”:

kpt. Władysław Kozak z dniem 30 XI 1918 r.

por. Witold Kozak z dniem 4 I 1919 r.

por. dr Stanisław Pigoń jako komendant pociągu z dniem 20 XI 1918 r.

por. Jan Jasiński z dniem 20 XI 1918 r.

por. Antoni Policzkiewicz z dniem 20 XI 1918 r.

por. lek. dr Stanisław Woliczko z dniem 30 XI 1918 r.

ppor. Czesław Leśnikowski z dniem 20 XI 1918 r.

ppor. Tadeusz Pilecki z dniem 20 XI 1918 r.

ppor. Jerzy Jounga z dniem 20 XI 1918 r.

ppor. Roman Leśnikowski z dniem 20 XI 1918 r.

ppor. Piotr Lortsch z dniem 20 XI 1918 r.

ppor. sanit. Stanisław Gebhardt z dniem 30 XI 1918 r.

L. op. 235 – Przydział

Przydzielam por. lek. dr. Teofila Latoszyńskiego z kolumny sanitarnej Grupy gen. [Zygmunta] Zielińskiego do baonu wadowickiego Grupy gen. Zielińskiego.

L. op. 236 – Przydział

Przydzielam por. Eustachego Niemczyckiego do szpitala okręgowego głównego w Przemyślu, w miejsce ppor. Wiktora Krajewskiego przydzielonego do dyspozycji DOW w Przemyślu.

L. op. 237 – Przydział

Przydzielam por. Bogusława Horodyńskiego do Oddziału Wywiadowczego Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią.

L. op. 238 – Przydział

Przydzielam por. Józefa Kobylańskiego i pchor. Mieczysława Sozańskiego do kursu karabinów maszynowych przy DOW w Przemyślu, jako instruktorów.

L. op. 239 – Przydział

Przydzielam ppor. Ottona Stabrowskiego ze stacji zbernej oficerów przy Komendzie Miasta i Placu we Lwowie do 36. pp.

L. op. 240 – Przydział

Przydzielam ppor. Karola Szarochę z Legii Oficerskiej w Przemyślu do kompanii wysokogórskiej, celem skompletowania stanu oficerów w kompanii.

L. op. 241 – Przydział

Przydzielam pchor. sanit. Marcelego Ciepiewskiego z 3. p. strzel. lwow. do 5. pp Legionów.

L. op. 242 – Przydział

Przydzielam przeniesionych przez Dowództwo WP na Galicję Wschodnią podchorążych z 1. baonu warszawskiego odsieczy Lwowa, z Grupy płk. [Władysław] Sikorskiego do DOW w Przemyślu, w sposób następujący:

Do 10. pp:

pchor. Staromira Zarębę
pchor. Władysława Małoszewskiego
pchor. Władysława Jaworskiego
pchor. Karola Gołobickiego
pchor. Mariana Szczepańskiego
pchor. Antoniego Kuleszę
pchor. Tadeusza Skibniewskiego

Do kursu kulomiotów:

pchor. Bronisława Rudzika
pchor. Lucjana Włodarczyka
pchor. Kazimierza Przeradzkiego
pchor. Józefa Sarwana
pchor. Henryka Ciborowskiego

Do dyspozycji Dowództwa Artylerii Okręgu Przemyskiego:

pchor. Józefa Hanczkiego
pchor. Adolfa Bekmana
pchor. Adolfa Wandalina.

L. op. 243 – Przydział

Przydzielam sierż. sztab. Antoniego Pałczyńskiego ze stacji zbernej WP we Lwowie do pociągu pancernego „Trójka”. Wymieniony ma tam natychmiast zgłosić się.

L. op. 244 – Przeniesienie

Przenoszę w myśl Rozkazu Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią nr 35 OW kwat. 8, ppor. Andrzeja Schramma z 1. p. strzel. lwow. 1. baonu jako artylerzystę i stawiam go do dyspozycji Dowództwa Artylerii (ppłk. [Marcelego] Śniadowskiego) we Lwowie.

L. op. 245 – Przeniesienie

Przenoszę art. Wacława Müllera z 4. p. art. pol. 3. bat. do Dowództwa III Grupy lotniczej we Lwowie.

L. op. 246 – Przeniesienie

Przenoszę szereg. Piotra Lisika z 3. p. strzel. lwow. do kompanii sztabowej Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią.

OW/op. 36 – Kurs rubla

Jako kurs rubla, służący do wewnętrznych wypłat i przeliczeń w obrębie Zarządu wojskowego, oznacza się: 100 Rb = 150 Mk (MSW DG – L 3579/B).

Za zgodność:

[Franciszek] Kleeberg, mjr

[Tadeusz] Rozwadowski, gen. dyw.

Kwatermistrzostwo

L. kwat. 442 – Stwierdzenie funkcji

Stwierdzam, że rtm. Henryk Towarnicki pełnił służbę od dnia 22 listopada 1918 w Komendzie Miasta i Placu we Lwowie, zaś od 7 grudnia 1918 przy Kwatermistrzostwie Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią, jako kurier.

L. kwat. 443 – Urlopowanie

Udzielam ppor. Stanisławowi Rachwałowi z Intendentury Kwatermistrzostwa Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią, 14-dniowego urlopu do Wiednia, w ważnych sprawach rodzinnych.

L. kwat. 444 – Urlopowanie

Udzielam ppor. Włodzimierzowi Rozwadowskiemu z Oddziału IVA Kwatermistrzostwa, 4-tygodniowego urlopu do Zakopanego celem poratowania zdrowia. Ważność urlopu – od 2 marca do 2 kwietnia 1919.

L. kwat. 445 – Zwolnienie ze służby

Zwalniam z dniem dzisiejszym ze służby w WP sierż. Leona Tyrchę z 2. p. strz. lwow. z powodu stosunków rodzinnych, jako też ze względu na to, iż dwaj bracia jego w walce z Ukraińcami polegli.

L. kwat. 446 – Zwolnienie ze służby

Zwalniam z dniem dzisiejszym ze służby w WP szofera Karola Hampla z Autonaczelnictwa Dowództwa WP na Galicję Wschodnią, jako obcokrajowca.

L. kwat. 447 – Zwolnienie ze służby

Zwalniam z dniem dzisiejszym ze służby w Wojsku Polskim szereg. Alfreda Horaka z I. komp. baonu szturmowego z powodu niepopisowego wieku.

L. kwat. 448 – Zwolnienie ze służby

Zwalniam szereg. Antoniego Ledwina z powodu wieku niepopisowego ze służby w Wojsku Polskim.

L. kwat. 449 – Przydział

Przydzielam na podstawie Rozkazu Sztabu Generalnego w Warszawie kpt. audytora dr. Kazimierza Gregera ze Sądu Polowego we Lwowie do Warszawy. Wyżej wymieniony zgłosi się bezzwłocznie w Adiutanturze Kwatermistrzostwa po dokumenty podróży; w Warszawie zgłosi się u mjr. aud. Krzemińskiego.

L. kwat. 450 – Przydział

Przydzielam por. prowiantowego Stanisława Michalika do dyspozycji komendy brygady lwowskiej.

L. kwat. 451 – Przydział

Przydzielam ppor. Tadeusza Paziuka z Komendy Powiatowej w Przeworsku do Dowództwa Żandarmerii na Galicję Wschodnią.

L. kwat. 452 – Przydział

Przydzielam (stosownie do Rozkazu Ministerstwa Spraw Wojskowych Departament Mobilizacyjno-Organizacyjny, sekcja weterynaryjna z 18 lutego 1919, nr 871) podkuwacza sztabowego sierż. I kl. Wieczorka i sekc. Tałeczkę ze szpitala dla koni w Jarosławiu do szpitala dla koni nr 1 w Warszawie, jako instruktorów w szkole podkuwania koni.

Wymienieni mają bezzwłocznie udać się do Warszawy i zgłosić się w dowództwie powyższego szpitala.

L. kwat. 453 – Sprostowanie

Sierż. Stanisława Pawlikowskiego z żandarmerii pozostawia się ze względów służbowych nadal w tym przydziale i zarazem unieważnia się jego przydział do baonu szturmowego.

L. kwat. 454 – Sprostowanie

Prostuje się L. kwat. 345 Rozk. Nr 48 z dnia 25 lutego 1919, z tym że ppor. rach. Józef Prochaska przydzielony zostaje do szpitala zapasowego „Sucha” w Jarosławiu, a por. Antoni Wolf do dowództwa powiatowego w Dobromilu.

OW kwat. 89 – Wykaz miejscowości, do których nie wolno udzielać urlopu

Do następujących miejscowości nie wolno udzielać urlopów, ze względu na panujące tam choroby zakaźne:

Okręg:	Powiat polit.:	Miejscowość:
Będzin	Będzin	Sosnowiec, Zawiercie
Będzin	Dąbrowa Górnicza	Dąbrowa, Gałanóg, Wiwka, Zagórze, Kromolów, Rudniki
Nowy Targ	Nowy Targ	Załuczne, Bańska
Rzeszów	Mielec	Wola Zdawkowska
Wadowice	Chrzanów	Jaworzno, Jeleń.

I. 121 – Pobór chleba za zapłatą przez żołnierzy DRW Rozkaz p. I. 588 DC 694

W uzupełnieniu ogłoszenia w Rozkazu nr 18/31 z 20 I 1919, zezwala się wszystkim żołnierzom, pobierającym relutum za strawne, na pobieranie chleba w ilości racji żołnierskiej za zapłatą u swoich oficerów prowiantowych.

I. 122 – Pobory personelu poczty polowej

Na czas służby przy pocztach polowych otrzymują urzędnicy pocztowi charakter urzędników wojskowych i podlegają dyscyplinie i sądownictwu wojskowemu oraz składają przysięgę wojskową.

Woźny – odpowiada kapralowi.

Pracownicy poczt polowych wynagradzani są przez czas służby w pocztach polowych z etatu Ministerstwa Poczty i Telegrafów, na rachunek władz wojskowych:

a) Z normalnej płacy, pobieranej według przydziału cywilnego do danej kategorii płacy, wraz z obowiązującymi pełnymi dodatkami ekonomicznymi.

b) Ze wszystkich innych dodatkowych płac, które otrzymuje urzędnik wojskowy, względnie podoficerowie, plutonowi i kaprale w polu.

Na wyekwipowanie się otrzymują urzędnicy, konwojenci i woźni poczt polowych jednorazowo po 500 Mk.

Stanowisko szefa Głównej Poczty Polowej odpowiada VII randze urzędników wojskowych, stanowisko szefa Głównej Poczty Fr. odpowiada VIII randze urzędników wojskowych.

Stanowisko naczelnika liczbowej poczty polowej odpowiada randze IX urzędników wojskowych, zaś wszystkich pozostałych urzędników poczt polowych – randze X urzędników wojskowych.

Pracownicy poczt polowych pełnią służbę w odpowiednich ich stanowiskom uniformach wojskowych; dla oznaczenia rodzaju ich służby mają naszytą na lewym rękawie z sukna ciemno-zielonego trąbkę pocztową.

Pocztę polową nr 12 przydziela się do oficera kasowego przy Komendzie Miasta i Placu.

Osoby wojskowe, zajęte przy poczcie polowej, otrzymują pobory przywiązane do posiadanego stopnia wojskowego i do żadnych szczególnych dodatków prawa nie mają. Szeregowym można stosownie do warunków wypłacać strawne.

Co do osób cywilnych, przyjętych do tych zakładów w charakterze urzędników cywilnych – to będą oni pobierać swoje pensje na podstawie kontraktu, który należy każdorazowo przedłożyć Departamentowi Gospodarczemu Ministerstwa Spraw Wojskowych do weryfikacji i zatwierdzenia.

Pobory urzędników państwowych, zajętych w tych zakładach wojskowych, będą uregulowane łącznie z poborami urzędników państwowych, powołanych do czynnej służby wojskowej.

Istniejące przy wojskach operujących liczbowe poczty polowe, do których potrzebny personel powołane do tego władze wojskowe przydzielać będą, przydziela się gospodarczo do komisji kasowej tegoż dowództwa, przy którym pełnią służbę.

I. 123 – Ubezpieczenie robotników

Wszystkie oddziały i zakłady wojskowe, zatrudniające cywilne siły pomocnicze, które w myśl Rozkazu nr 23 z 25/1. 1918: OW 181, podlegają obowiązkowi ubezpieczenia w Kasie Chorych królewskiego stołecznego m. Lwowa, przedłożą do dnia 10 marca 1919 Intendenturze, pod osobistą odpowiedzialno-

ścią kierowników, dokładne sprawozdanie o wykonaniu wymienionego wyżej rozkazu nr 23/19 OW 181. Sprawozdanie winno zawierać:

- 1) datę powstania zakładu względnie oddziału,
- 2) ilość zatrudnionych sił pomocniczych (przeciętna ilość dzienna),
- 3) datę zgłoszenia ubezpieczenia w kasie chorych,
- 4) od jakiego dnia zaczęto opłacać premie,
- 5) suma wypłaconych dotychczas premii.

Zaznacza się, że wszelkich wyjaśnień udziela Kasa Chorych Lwów, ul. Brajerowska 8 (do 11⁰⁰ rano).

I. 124 – Pożyczki zwrotne dla oficerów

Uwzględniając trudne i ciężkie terażniejsze stosunki przejściowe, w których się niektórzy oficerowie znajdują, bądź to przez choroby, lub też inne nieprzewidziane wypadki i chcąc im o ile możności dopomóc, upoważnia Ministerstwo Spraw Wojskowych Intendentury GO do wypłacenia zwrotnych pożyczek oficerom, w szczególności uwzględnienia godnych wypadkach, do wysokości trzymiesięcznej gaży.

Wysokość tych zaliczek oznaczają poszczególni szefowie intendentur przy GO (przy Ministerstwie Spraw Wojskowych szef Departamentu Gospodarczego), pod osobistą odpowiedzialnością, na wniosek poszczególnych dowódców oddziałów, zakładów etc, jak również regulują zwrot tych zaliczek w małych ratach z góry przez Intendenturę GO oznaczonych. Pożyczka taka musi być spłacona najdalej w 18 miesiącach.

Po spłaceniu pierwszej pożyczki, wolno zaciągnąć następną dopiero po upływie 1 i ½ roku. Musi się prowadzić najdokładniejszą ewidencję udzielonych pożyczek i spłaconych rat. Podanie wnosi się drogą służbową i musi ono być przez dowódców zaopiniowane.

Gaża proszącego o pożyczkę oficera nie może być ani sądownie, ani administracyjnie zajęta, co ma Komisja Kasowa na podaniu potwierdzić.

I. 125 – Przydział stacji zbornej pod względem ekonomiczno-administracyjnym

Stację zborną dla koni nr 3 przydziela się pod względem ekonomiczno-administracyjnym do 3. baonu strzelców sanockich w Sanoku .

I. 126 – Zarząd i administracja składnicy gospodarskiej

Poruczam z dniem dzisiejszym por. Henrykowi Lichocie zarząd i administrację składnicy gospodarskiej oficerskiej.

Za zgodność:

[Walerian] Mariański, mjr

[Tadeusz] Rozwadowski, gen. dyw.

--^a pominięto awiza porządkowe

Odpis

CAW, I. 304. 1. 7.

1919 marzec 2, m.p. — Rozkaz nr 34 Dowództwa
Dywizji Lwowskiej płk. Mieczysława Kulińskiego

1. Organizacja służb łączności w obrębie dywizji. Podaje się instrukcję Sztabu Generalnego WP nr 644/2 w wyciągu do wiadomości.

Dowódca kompanii telegraficznej dywizji jest równocześnie oficerem służby łączności dowództwa dywizji. Podlega bezpośrednio szefowi sztabu dywizji.

Bezpośrednio podlega mu kompania telegraficzna dywizji, która wydziela potrzebną ilość jednostek do służby telefonicznej brygad piechoty i artylerii.

Technicznie podlegają mu oficerowie służby łączności pułków piechoty, kawalerii i artylerii, którzy są wobec niego odpowiedzialni za należyte pod względem technicznym wykonanie i utrzymanie materiałów technicznych, któremu przedkładają raporty dotyczące stanu ludzi, taborów, materiału technicznego i sieci połączeń telefonicznych oraz zapotrzebowania materiałów technicznych.

2. Kompetencja pułkowego oficera telefonicznego. Wobec zdarzających się wypadków, że komendanci baonów kompanii dysponują patrolami telefonicznymi im przez oficera łączności przydzielonymi; niezależnie od tego oficera przypomina się, że wszystkie patrole telefoniczne pułku tworzą razem jeden pluton telefoniczny, podlegający wprost oficerowi łączności danego pułku. Dysponowanie nimi i używanie ich do innej służby (jako szeregowców itp.) jest niedopuszczalne.

Pułkowy oficer łączności otrzymuje rozkazy wprost od dowódcy pułku i ma się przed ich wykonaniem porozumieć z oficerem służby łączności dywizji i sam jedynie dysponuje całym materiałem technicznym swego pułku, za który jest też odpowiedzialnym.

3. Wizytacja gospodarcza. Z okazji gospodarczej wizytacji, odbytej w podległych formacjach zauważono, że nie wszyscy dowódcy batalionów i kompanii zwracają należytą uwagę na zaprowiantowanie swoich żołnierzy.

Wobec tego nakazuje się: Dowódcy batalionów mają przynajmniej raz w tygodniu wglądać w książki fasunkowe i rozdzielnik oficera prowiantowego, aby przekonać się, czy prowianty pobierane przez tegoż faktycznie są wydawane według przepisanych norm.

Dowódcy kompanii mają codziennie przekonywać się o jakości i ilości prowiantów, pobranych przez kompanię, a zarazem zarządzić ścisłą kontrolę podległych im organów, zajętych przy zaprowiantowaniu kompanii, jako też obecność oficera przy wydawaniu menaży celem zapobieżenia nadużyciom. Każdorazowe wglądnięcie w książki ma być udokumentowane podpisem.

4. Mianowanie. Mianuję z dniem dzisiejszym sekcijnymi WP jedn. szereg. Ksawerego Piwockiego i jedn. szereg. Zbigniewa Godymirskiego z oddziału robót fortyfikacyjnych.

Za zgodność
Włodarski, kpt.

[Mieczysław] Kuliński, płk. bryg.

Odpis
CAW, I. 341. 1. 87.

Nr 5

1919 marzec 2, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 56 Dowództwa Brygady Lwowskiej WP

Służba. Oficer inspekcyjny ppor. Jerzy Wąsowicz.

Żołnierze! Wróg na nowo rozpoczyna walkę. Odrzuca wszelkie próby porozumienia, odrzuca warunki podyktowane nam i jemu przez mocarstwa z Polską sprzymierzone. Widząc, że na drodze sprawiedliwości i prawdy nie osiągnie swych nieuprawnionych celów, widząc przeciwko sobie zwrócony gniew zwycięskich narodów koalicji – chwyta się w dalszym ciągu ostatecznego i beznadziejnego dlań środka – walki orężnej.

Niestraszną jest dla nas – żołnierzy Brygady Lwowskiej – zapowiedź nowej walki. Dla nas, którzy od 4 miesięcy bez przerwy stoimy na pozycji, którzy wśród stokroć trudniejszych i cięższych okoliczności, z pięściami niemal gołymi, zdobyliśmy dla Polski Lwów, o każdy dom i ulicę zacięty staczając bój – dla nas dalsza walka jest tylko prostym i naturalnym obowiązkiem, który wypełnimy do końca. Czy pamiętacie zdobywanie Lwowa, Poczty, Cytadeli, w owym niezapomnianym listopadzie? Czy pamiętacie owe nadiudzkie wysiłki, nieprawdopodobne wyprawy, samowtór lub samoczwart podejmowane?

Żołnierze! Godziny to były groźne! A przecież szliście nieustraszenie w najpiekielniejszy ogień i wywalczyliście najpiękniejszy dzień w dziejach Lwowa, dzień jego wyzwolenia 22 listopada.

Dziś, gdy regularną armią jesteśmy, gdy rozporządzamy bronią i amunicją, gdy zasilani jesteśmy coraz to nowym, wspanialszym wojskiem, spieszącym nam ochotnie na pomoc – dziś podejmujemy dalszą walkę z tym większym spokojem, z tym większą wiarą w bliskie i zupełne zwycięstwo.

Żołnierze! Na was cały Naród z uwielbieniem i czcią najwyższą spogląda! Nam kłoni się w podziwie głębokim najwyższa w Polsce władza – Sejm Walny – Wy w triumfalnym pochodzie iść macie naprzód, by wbijać słupy graniczne u wschod-

nich rubieży Rzplitej, tam, gdzie granice być muszą, aby Polska była zdrowa i zdolna do swobodnego, samoistnego życia i nie utraciła ni piędzi swej ziemi.

Żołnierze! Zmuszeni przez wroga zakaszemy rękawy do dalszego, pracowitego, umiłowanego trudu wojennego. Na nową walkę, na nowe zwycięstwa!

I. Oficerowie kasowi oddziałów należących do brygady, przedłożą bezwzględnie oficerowi kasowemu dowództwa brygady zapotrzebowanie na buty saperskie, celem przeprowadzenia rozdziału tychże z kontyngentu przeznaczanego dla brygady. Przede wszystkim należy uwzględnić te oddziały, którym ze względu na rodzaj wykonywanej służby buty są niezbędne (kawaleria techniczna), gdyż dla piechoty przeznaczony jest większy transport trzewików, których rozdział zarządzi się w dniach najbliższych.

Czesław Mączyński, ppłk

Awizo 1. Zdarzają się wypadki, że żołnierze, a nawet oficerowie wzywani awizami umieszczanymi w rozkazach dziennych Dowództwa Wojsk Polskich do jawienia się w sądzie polowym, względnie u innych władz – do wezwania takiego wcale się nie stosują, co wywołuje zażalenie tych władz do tutejszego dowództwa lub dowództw wyższych. Wobec tego nakazuję, by dowódcy kompanii dokładnie czytali wszystkie awiza umieszczone w rozkazach dziennych DWP i powiadamiali o wezwaniu odnośnych swoich podwładnych z rozkazem uczynienia mu zadość. Za nieprzestrzeganie powyższego rozkazu będą dowódcy kompanii pociągani do odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Awizo 2. Do dzisiejszego rozkazu dołącza się odezwy dla żołnierzy.

Odpis

CAW, I. 341. 1, t. 97.

Nr 6

1919 marzec 2, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej na 1 marca 1919 r.

Zawieszenie broni.

Odpis

CAW. I. 341. 1, t. 101.

1919 marzec 3, Lwów. — **Rozkaz nr 54 Dowództwa Wojsk Polskich
na Galicję Wschodnią**

Oddział operacyjny

L. op. 247 – Pochwalne uznanie

W czasie ataku ukraińskiego, który przez szereg dni uniemożliwiał naprawę przerwanych linii telegraficznych, idących ze Lwowa na zachód, stała się lwowska stacja radiotelegraficzna jedynym połączeniem z zachodem, zarówno dla najważniejszych spraw wojskowych, jak i dla działalności misji państw koalicyjnych, wywiązując się świetnie ze swego zadania.

Za ten dowód tężyzny naszych sił technicznych wyrażam kierownikowi oddziału radiotelegraficznego, inż. Tadeuszowi Malarskiemu, któremu dorywczymi środkami przy niestrudzonej pracy i energii, udało się stworzyć z rozbitych części, sprawnie działającą stację iskrową, jako też oficerom, podchorążym, radiotelegrafistom i obsłudze stacji – jak najgorętsze uznanie.

L. op. 248 – Pochwalne uznanie

Załoga pociągów pancernych „Pionier” i „Piłsudczyk” zasłużyła swą energiczną i odważną działalnością, w okresie ostatnich walk na linii kolejowej Lwów – Przemyśl, w całej pełni na pochwalne uznanie.

Zarazem wyrażam w imieniu służby narodowej podziękowanie i uznanie urzędnikom oraz służbie kolejowej na powyższej linii za sumienne spełnienie obowiązków służbowych w tak uciążliwych warunkach. Wyrwanie ich na stanowisku umożliwiło dojazd pociągów prowiantowych i amunicyjnych z Przemyśla do miejsc przeznaczenia, mimo silnego ognia artyleryjskiego gradu kul.

L. op. 249 – Pochwalne uznanie

W czasie walk o wyswobodzenie Lwowa podczas najazdu ukraińskiego odznaczyli się st. zbrojmistrz Adolf Wietchy i sekc. Kazimierz Dąbrowski z warsztatów rusznikarskich nr 2.

Za dzielne zachowanie się w obliczu nieprzyjaciela, wyrażam im w imieniu służby pochwalne uznanie.

L. op. 250 – Mianowanie i przydział

Na mocy Dziennika Rozkazów Wojskowych nr 19 z dnia 19 lutego br. został ppor. lek. wet. Gustaw Holzer z oddziału sztabowego przy DWP na Galicję Wschodnią, mianowany kapitanem i przydzielony do Krakowa.

L. op. 251 – Mianowanie

Mianuję w telegraficznej kompanii taborowej:
plut. Bronisława Andruszkę – sierżantem,
jedn. sekc. Stanisława Smereka – plutonowym.

L. op. 252 – Mianowanie

Mianuję w oddziale radiotelegraficznym:
sierż. Leopolda Krzyształowskiego – sierżantem sztabowym,
plut. Stanisława Nigburskiego – sierżantem.

L. op. 253 – Mianowanie

Mianuję w I. kompanii telegraficznej:
sekc. Edwarda Nicklesa – plutonowym,
sekc. Mariana Bialika – plutonowym,
st. żołn. Wacława Jekiela – sekcyjnym,
st. żołn. Władysława Kozłowskiego – sekcyjnym,
szereg. Jana Krzysika – starszym żołnierzem,
szereg. Antoniego Patera – starszym żołnierzem,
szereg. Rudolfa Nowaka – starszym żołnierzem,
szereg. Tadeusza Góreckiego – starszym żołnierzem.

L. op. 254 – Zwolnienie ze służby

Zwalniam z dniem dzisiejszym ze służby w WP ochotnika Mieczysława Zimowskiego z 4. pp 5. komp. szturm. w myśl Dzien. Rozk. Wojsk. nr 6. z roku 1918, jako małoletniego.

I– op. 255 – Przydział

Przydzielam kpt. Mariana Ocetkiewicza do Sztabu Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią i powierzam mu prowadzenie referatu personalnego.

L. op. 256 – Przydział

Przydzielam podchorążego Adolfa Bolesława Studzińskiego z byłego pułku telegraficznego austriackiego, będącego obecnie przy baonie wartowniczym, do I. kompanii telegraficznej.

L. op. 257 – Przydział

Przydzielam w myśl rozkazu Sztabu Gen. WP Oddział I L. 2428. st. sierż. Antoniego Dąbrowskiego z lwowskiego baonu etapowego 5. komp. do dywizji litewsko-białoruskiej, gdzie będzie użyty do specjalnych zadań.

Wymieniony ma zameldować się w Oddziale I Sztabu Generalnego WP (referent POW) w Warszawie, Plac Saski 1/6 u kpt. Koca.

L. op. 258 – Przydział

Przydzielam sekc. Kazimierza Kowalskiego z 3. p. strzelców lwow. komp. wartowniczej (grupa zdolności służbowej „B”), jako fachowca do drukarni Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią przy ul. Leona Sapiehy 77.

L. op. 259 – Przydział

Przydzielam szereg. Stanisława Kuckiego z 2. p. strzelców lwow. 7. komp., jako fachowego robotnika telegraficznego, do I. komp. telegraficznej.

L. op. 260 – Przeniesienie

Przenoszę por. [Romana] Horaka z 5. pp do dyspozycji DOG w Warszawie, a to na skutek rozkazu Wodza Naczelnego. Wymieniony ma natychmiast odejść.

L. op. 261 – Sprostowanie

Unieważniam L. op. 120 Rozkaz Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią nr 44 z 20.11.1919 r., z tym że pchor. Roman Czerwiński pozostaje nadal w służbie żandarmerii polowej.

OW op. 37 – Zmiany przydziałów

Przypominam ponownie, że wszelkie zmiany przydziału oficerów i podchorążych w oddziałach, podlegających wprost Dowództwu Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią, następować mogą jedynie na skutek Rozkazu Dowództwa WP na Galicję Wschodnią.

[Franciszek] Kleeberg, mjr

[Tadeusz] Rozwadowski, gen. dyw.

KWATERMISTRZOSTWO

L. kwat. 455 – Urlopowanie

Udzielam rtm. Henrykowi Towarnickiemu dwumiesięcznego urlopu – bez poborów – na wyjazd do Paryża z delegacją polskich górników.

L. kwat. 456 – Przeniesienie

Przenoszę szereg. Wacława Królikiewicza z 4. p. art. pol. „Lwów”, kolumna amunicyjna nr 2, do oddziału sztabowego, Kwatermistrzostwa Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią.

OW kwat. 90 – Urzędowanie komisji superrewizyjnej

Oдноśnie do Rozkazu nr 40. OW kwat. 31 z dnia 15 lutego 1919, będzie komisja superrewizyjna urzędowała w marcu: zamiast 10 marca – 11 marca; w kwietniu: zamiast 10 kwietnia – 11 kwietnia; w maju: zamiast 26 maja – 27 maja.

OW kwat. 91 – Legitymacje zwalniające od rekwizycji koni

Legitymacje zwalniające od rekwizycji koni, wydawać będzie odtąd Oddział IIIB Kwatermistrzostwa (Ewidencja koni) Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią ul. Fredry 4a II p.

O powyższym zarządzeniu należy pouczyć bezzwłocznie wszystkie organa bezpieczeństwa.

Za zgodność

[Walerian] Mariański, mjr

[Tadeusz] Rozwadowski, gen. dyw.

--^a pominięto awiza

Odpis

CAW, I. 304. 1. 7.

1919 marzec 3, m.p. — Rozkaz nr 35
Dowództwa Grupy Operacyjnej płk. Zygmunta Strzeleckiego

1. Objęcie dowództwa. Z dniem dzisiejszym obejmuje płk [Zygmunt] Strzelecki¹ dowództwo Grupy gen. dyw. Leśniewskiego.

2. Przeniesienie. Na podstawie rozkazu Ministerstwa Spraw Wojskowych Departamentu Technicznego, sekcji inżynierii wojskowej z dnia 18 lutego 1919 r., nr 391, przenoszę do zarządu fortyfikacyjnego gen. Okręgu Warszawskiego: technicznego referenta Grupy Operacyjnej kpt. Józefa Szkolnikowskiego, oficerów fortyfikacyjnych: por. inż. Ernesta Beheima, por. Tadeusza Koniewicza, ppor. inż. Zdzisława Derdackiego i podchorążego Jana Raczyńskiego.

Powyższym oficerom wyrażam przy tej sposobności pełne uznanie za dotychczasową sumienną i pełną poświęcenia pracę przy robotach fortyfikacyjnych, jako też za czynny udział w walkach o obronę Lwowa w pierwszych dniach listopada.

Równocześnie mianuję komendanta baonu saperów lwowskich kpt. Norberta Binisza referentem technicznym Grupy Operacyjnej gen. dyw. J. Leśniewskiego.

3. Stwierdzenie szarży. Stwierdzam szarżę sekcyjnego saperowi Władysławowi Sabanonowi.

4. Stwierdzenie funkcji. Stwierdzam, że por. Kazimierz Mazanek pełni służbę adiutanta dywizji od dnia 13 stycznia 1919 r.

5. Stwierdzenie przydziału. Stwierdzam, że por. Felicjan Sterba jest od dnia 14 grudnia 1918 r. przydzielony na etat 4. pp Legionów.

6. Przydział. Przydzielam sekcyjnych: Tadeusza Daniela i Antoniego Szumana z 4. p. artylerii ciężkiej do 2. p. strzelców lwowskich.

7. Przyznanie prawa noszenia odznak jednorocznych. Przyznaję prawo noszenia odznak jednorocznych ochotnikowi plut. Tadeuszowi Nazarewiczowi.

8. Oddziały honorowe. Doszło do mej wiadomości, iż oddziały honorowe, komenderowane na pogrzeby przez formacje frontowe, przy oddawaniu salwy honorowej używają naboii ostrych. Ponieważ tego rodzaju salwy mogą łatwo pociągnąć za sobą ofiary w ludziach, zakazuję na przyszłość oddawania salw honorowych ostrymi nabojami.

9. Raporty poranne. W raportach porannych należy meldować liczebnie według pułków i oddziałów straty z dnia poprzedniego: zabitych, rannych i chorych (oficerów imiennie) oraz zdobycz w jeńcach i materiale.

¹ Zygmunt Wiktor Strzelecki (1864–1924), generał dywizji WP. Ur. w Brzeżanach. Ukończył Akademię Wojskowo-Techniczną we Wiedniu. Od 1915 r. pułkownik, od 1920 r. – generał brygady. W okresie walk o Małopolskę Wschodnią był zastępcą dowódcy gen. T. Rozwadowskiego. Od 1.01.1919 r. był zastępcą gen. Józefa Leśniewskiego i gen. Władysława Jędrzejewskiego. Zmarł we Lwowie w 1924 r. Odznaczony Krzyżem Walecznych. Zob. P. Stawecki, *Słownik biograficzny generalów Wojska Polskiego 1918–1939*, Bellona, Warszawa 1994, s. 320.

10. Aparaty telefoniczne. Pomimo kilkakrotnych rozkazów nadsyłają oddziały aparaty telefoniczne do naprawy zdekompletowane i tylko przez nieumiejętność „naprawiania” przez telefonistów zupełnie popsute.

Zwraca się uwagę, że rozbieranie aparatów jest niepowołanym do tego surowo wzbronione. Aparat zepsuty należy odesłać do naprawy, a nie rozbierać i tym samym więcej psuć.

Niestosujący się do niniejszego rozkazu będą na przyszłość pociągani do surowej odpowiedzialności.

Za zgodność
[Władysław] Smolarski, mjr

[Zygmunt] Strzelecki, płk bryg.

Odpis
CAW, I. 341. 1. 87.

Nr 9

1919 marzec 3, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 57 Dowództwa Brygady Lwowskiej WP

Służba. Oficer inspekcyjny ppor. dr Franciszek Tomanek.

I. Przydzielenie. Pchor. Adama Frydla ze szwadronu jazdy lwowskiej przydzielam w myśl rozkazu DGN/223 dziennika rozkazów wojskowych nr 5 z dnia 18 stycznia br. do I dywizjonu taborów w Warszawie.

Szeregowców: Jana Dzierza-Łozińskiego i Piotra Łozińskiego-Jermułowicza, obu z kompanii wartowniczej 3 p. strzelców lwowskich przydzielam do taborów brygady.

II. Sprostowanie. Prostuje się punkt I rozkazu Dowództwa Brygady Lwowskiej nr 37 z dnia 7.2. br., z tym że Stanisław Hornung i Zbigniew Hornung, zwolnieni ze służby w WP z powodu nieletniości, byli w drugim, a nie jak mylnie podano, w pierwszym baonie 1 p. strzelców lwowskich.

III. Wstrzymanie urlopów. Z powodu braku dokumentów podróży, na podstawie których wedle rozkazu Ministerstwa Spraw Wojskowych jest się uprawnionym do jazdy kolejami – wstrzymuje się aż do odwołania wszelkie urlopy. Odwołanie nastąpi po nadejściu wymienionych dokumentów z Warszawy.

Czesław Mączyński, ppłk

Odpis
CAW, I. 341. 1, t. 97.

Nr 10
1919 marzec 3, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej
z 2 marca 1919 r.

Zawieszenie broni.

Odpis
CAW, I. 341. 1, t. 101.

Nr 11
1919 marzec 3, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej
z 3 marca 1919 r., godz. 8³⁰

I. Odcinek północny. Sytuacja bez zmiany.

II. Odcinek południowy. 1. i 2. baon 1. p. strzelców zluzowane, o godz. 20⁰⁰ odeszły do koszar. Odcinek po nich objęły baon szturmowy i 2. baon 2 p. strzelców. W ciągu nocy strzelanina karabinów i karabinów maszynowych. Wysyłane kilkakrotnie w ciągu nocy patrole nie stwierdziły niczego podejrzanego. Nieprzyjaciel oświetlał przedpole rakietami świetlnymi bez wyraźnego powodu. Żadnych ruchów nieprzyjacielskich nie zauważono. Strat nie było żadnych.

wz. [Adam] Ajdukiewicz, kpt

Odpis
CAW, I.341.1, t. 101.

Nr 12
1919 marzec 3, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej
z 3 marca 1919 r., godziny popołudniowe

Odcinek północny. Bez zmiany.

Odcinek południowy. Kulparków ogień nieprzyjacielskiej artylerii i piechoty, Bednarówka o 6⁰⁰ silniejszy ogień nieprzyjacielskiej piechoty, między 8⁰⁰ a

9⁰⁰ rzucił nieprzyjaciel 10 ciężkich min z lasu Oświęca, 11⁰⁰ do 12⁰⁰ w południe ogień artylerii nieprzyjacielskiej na okolicę Rogatki Stryjskiej.

Persenkówka od 7⁰⁰ do 10⁰⁰ z przerwami ogień artylerii i piechoty.

Odpis

CAW, I. 341. 1, t. 101.

Nr 13

1919 marzec 4, Lwów. — Rozkaz oficera nr 11 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

Organizacja Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

Dowództwo na Galicję Wschodnią dzieli się na: Dział Operacyjny i Kwatermistrzostwo.

Zadaniem Działu Operacyjnego jest:

- kierowanie operacjami,
- organizacja oddziałów wojskowych i ustalenie wytycznych organizacji ogólnej,
- kierownictwo wszystkimi działami, wpływającymi bezpośrednio na operacje oraz na organizację wojsk,
- sprawy personalne, karność i dyscyplina.

Zadaniem Kwatermistrzostwa jest:

- opracowanie wszystkich spraw zaopatrzenia oddziałów wojskowych wraz z dowozem,
- organizacja etapów i komend powiatowych,
- pobór,
- służba bezpieczeństwa,
- przejęcie względnie rozwiązanie byłych austriackich instytucji wojskowych,
- kierowanie wszystkimi działami, nie związanymi bezpośrednio z operacjami wojennymi,
- współdziałanie z władzami cywilnymi.

Szczegółową organizację wykazują załączniki [załączników brak].

Dowódcy na Galicję Wschodnią referują bezpośrednio: szef sztabu i szef Kwatermistrzostwa (Kwatermistrz), zaś inni referenci tylko na specjalne wezwanie.

Rozkazy podpisuje tylko dowódca względnie za dowódcę szef sztabu lub szef Kwatermistrzostwa (Kwatermistrz).

Referenci rozkazów nie podpisują, mogą oni tylko w sprawach informacyjnych zwracać się do odpowiednich referatów w podlegających Dowództwu Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią formacjach.

Rozkazy wychodzą:

— od Działu Operacyjnego pod „Dowództwo Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią” z numerem ogólnym adiutantury i numerem referatu (op. pers. łączn. itd.);

— od Kwatermistrzostwa pod „Dowództwo Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią Kwatermistrzostwo” z numerem ogólnym i referatu.

Dział Operacyjny i Kwatermistrzostwo pracują w najściślejszym porozumieniu.

Personel zajęty w Dowództwie Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią należy ograniczyć do niezbędnej potrzeby.

Organizacyjnie tworzą Dział Operacyjny i Kwatermistrzostwo samodzielne jednostki gospodarcze.

Dowództwom podległym Dowództwu Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią poleca się zorganizowanie swoich referatów tak, by one w zakresie swej kompetencji odpowiadały jednemu lub kilku referatom Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią.

Podległe dowództwa przedłożą swą organizację wewnętrzną Dowództwu Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią do 15 marca 1919 r.

Dowódca: generał dywizji Tadeusz Jordan Rozwadowski

Adiutant osobisty: porucznik [Stanisław] Kiełczewski

Dział Operacyjny

Szef sztabu: mjr [Franciszek] Kleeberg

Sztab Generalny (op. lub wywiad.)

Rozkazodawczy: mjr Więckowski

Opracowanie rozkazów ogólnych i operacyjnych. Raporty bojowe, meldunki sytuacyjne, sytuacja własna.

Ewidencyjno-organizacyjny: kpt. Jan Włodarski

Skład wojsk, organizacja, uzupełnienia, ewidencja własnych oddziałów.

Wywiadowczy: mjr [Julian] Stasiniewicz

Wywiad ofensywny, ewidencja nieprzyjacielska.

Wyszkolenia i doświadczeń wojennych: kpt. [Andrzej] Matkowski

Wyszkolenie oddziałów, szkoły i kursy, wykorzystanie doświadczeń wojennych.

Personalny (pers.): kpt. Ocetkiewicz

Personalna oficerów i żołnierzy, nominacje, odznaczenia, ewidencja personalna, listy kwalifikacyjne, listy strat, karność i dyscyplina, żałalenia, sądy honorowe, prośby, urlopy.

Uzbrojenie (u.): Tymczasowo kpt. [Andrzej] Matkowski

Artylerii: por. [Mieczysław] Sławiczek

Ewidencja artylerii i pociągów pancernych, zapotrzebowania oddziałów frontowych, wyposażenia artylerii pociągów pancernych.

Inżynierii (inż.): kpt. [Camillo] Perrini

Ewidencja, organizacja i rozkazodawstwo lotnicze według ogólnych wytycznych przez op. I.

Zapotrzebowanie i rozdział akcji lotniczych na poszczególne oddziały operacyjne.

Służba Łączności (łączn.)

Dowództwo form. łączności: kpt. [Jerzy] Maślanka

Organizacja i ewidencja oddziałów łączności, służba łączności, (telefonicznej, telegraficznej i iskrowej), zapotrzebowania, szkoły telefoniczne, magazyny i aparat telefoniczny.

Żandarmeria Polowa (ż.p.)

Łączność z dowództwem głównym żandarmerii: rtm. [Kazimierz] Świącicki.

Organizacja i ewidencja żandarmerii polowej. Użycie żandarmerii polowej, lotne oddziały żandarmerii.

Służba Zdrowia

Referat sanitarny: mjr [Bolesław] Korolewicz

Służba sanitarna na froncie, wyposażenie oddziałów frontowych, referat sanitarno-operacyjny, łącznik szefa sanitarnego Kwatermistrzostwa przy Dowództwie Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią.

Prawny (pr.): mjr [Bolesław] Dunikowski

Główny referent prawny, doradca prawny dowódcy, ewidencja, organizacja służby prawnej.

Adiutantura (adi.): por. Dziędużycki

Nadzór nad służbą w sztabie, redakcja rozkazów, ewidencja dzienników, rozporządzeń.

Registratura główna.

Wpływ, ekspedycja, archiwum (kpt. Orzechowski).

Służba kurierska.

Oddział kurierów.

Adiutanturze podlegają:

Kompania sztabowa i oddziały sztabowe, likwidatura i prowiantura.

KWATERMISTRZOSTWO

W wypełnieniu wydanych przez Naczelne Dowództwo Wojsk Polskich Ministerstwa dla Spraw Wojskowych rozkazów i rozporządzeń oraz uwzględniając miejscowe warunki, zatwierdzam prowizorycznie poniżej podaną organizację sztabu Kwatermistrzostwa.

Etat podany należy uważać za etat wyjściowy, od ogłoszenia którego każde odejście oficera i przydział może mieć miejsce dopiero po ogłoszeniu w rozkazie.

Wszyscy oficerowie sztabu Kwatermistrzostwa, nie objęci etatem przydziałowym, mają natychmiast odejść do stacji zbernej dla oficerów we Lwowie.

Przydzielenie oficera na etat sztabu Kwatermistrzostwa może nastąpić tylko rozkazem Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią. Organizacja i zatwierdzenie przydziałów, oficerów w zakładach, oddziałach i formacjach tyłowych Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią będzie ogłaszane osobno.

Ze względu na niemożliwość uniknięcia pomyłek przy ustalaniu przydziałów wszyscy szefowie i dowódcy w razie nie wykazania oficera pełniącego służbę, a niezbędnie im potrzebnego, lub wykazania dla nich zbędnego – mają to odwrotnie reklamować w Kwatermistrzostwie Oddziału I, celem umieszczenia poprawek w rozkazie.

Kwatermistrz Główny: płk Władysław Sikorski odkomenderowany jako dowódca brygady

Adiutant osobisty: 1 oficer

Szef Kwatermistrzostwa: mjr Sztabu Generalnego: Jan Hempel

Zastępca szefa Kwatermistrzostwa: mjr inż. Walerian Mariański

Oficer ordynansowy Kwatermistrzostwa: por. Kazimierz Godlewski

Oddział I Organizacyjny (dla działów Kwatermistrzostwa)

Szef: kpt. Ludwik Szwarcer

Organizacja: por. Jan Kułakowski, ppor. dr Roman Stroynowski

Litografia: ppor. Marian Pirgo

Kartografia: ppor. Tadeusz Karpiński

Oddział IA (dla działów Kwatermistrzostwa)

Szef: kpt. Ludwik Szwarcer,

kpt. dr Wacław Kalicki, ppor. Zbigniew Laskownicki

Oddział IB. Ewidencja: kpt. Alfons Baron, 1 oficer

Oddział IC. Pobór i zaciąg ludzi

Szef: płk Bronisław Mierka,

mjr Kazimierz Misiągiewicz

Oddział ID. Uzupelnienie i kontrola zakupna koni: płk [Stanisław?] Obertyński, płk Wiktor Rozwadowski, kpt. Szayer

Oddział II. Broń i amunicja

Szef: kpt. Żebrowski,

ppor. Witz

Oddział III. Etapowy

Szef: mjr [Antoni] Kamiński, 4 oficerów.

Oddział IVA. Techniczny

Szef: kpt. Goebel

ppor. Włodzimierz Rozwadowski

ppor. Rafał Łodziński

ppor. Antoni Zaak

Oddział IVB. Kolejowy

Szef: kpt. dr inż. Kazimierz Bartel

por. Michał Orkisz

por. Stanisław Hałaszyński

ppor. Mieczysław Lerski

Oddział V. Bezpieczeństwa: ppłk [Wiktor] Hoszowski, por. Friedmann,
por. Ujejski

Oddział VI. Sprawiedliwości: mjr Jakub Krzemiński, mjr [dr Julian] Kurowski, ppor. Tomasz Rybicki, ppor. Aleksander Majewski

Oddział VII. Intendentura

Szef: mjr [Aleksander] Litwinowicz

Z podległymi sobie oddziałami:

1. Oddział Int. poborów i zaopatrzenia wdów i sierot: mjr Alfred Pollak

2. Oddział Int. żywnościowy: por. Stanisław Barzykowski

3. Oddział Int. kwaterunkowy: por. Antoni Welsler

4. Oddział Int. mundurowy: ppor. Tadeusz Gutkowski

5. Oddział Int. budżetowy: ppor. Kazimierz Hubert

6. Oddział Int. taborowy: mjr Filip Siarkiewicz

Oddział VIII. Sanitarny: płk lek. dr Marian Godlewski, 5 lekarzy

Oddział IX. Weteryniariat

Szef: mjr dr [Stefan Roman] Gajewski, 1 oficer

Oddział X. Duszpasterstwo: dziekan ks. [Józef S.] Panaś, 1 kapelan

Adiutantura Kwatermistrzostwa z kancelarią Kwatermistrzostwa i registraturą

Szef: rtm. Antoni Rozwadowski

rtm dr [Karol] Berke.

por. [Marian] Szurley

por. dr [Marian] Maciejowski

ppor. [Stefan] Urban

ppor. [Jakub] Kozioł

Oddział XI. Sztabowy podlega Adiutanturze:

Kompania sztabowa: 2 oficerów, 1 lekarz

Zarząd Gmachów: kpt. [Romuald S.] Machnicki, 1 oficer

Kasyno: st. ofic. Wesołowski

Oficer prowiantowy: ppor. [Jan] Romaniszyn

Oficer kasowy z podległym sobie referentem pożyczek wojennych:

kpt. Adolf Czerny

rtm. [Franciszek] Rudrof

por. dr [Stanisław] Dręgiewicz

ppor. Marian Zaleski

Oddział Prasowo-Statystyczny

Szef: dr Kazimierz Hartleb

ppor. Antoni Krzywy

Komisja Weryfikacyjna: płk [Tadeusz] Sulimirski, mjr [Władysław] Haudek

Komisja Perlustracyjna: Gen. aud. Albinowski, 2 oficerów, 1 lekarz

Komendy Rolnicze

Szef: rtm. Aleksander Dąbski
rtm. Jan Guskowski-Janicki
por. Zygmunt Długoszowski-Wieniawa
por. Henryk Straszewski
por. Jan Tascher
ppor. Feliks Domański

Demobilizacja rzeczowa

Szef: inż. Mieczysław Rybczyński
por. Józef Śmiałowski
Szkody wojenne: 2 oficerów
Zarząd archiwalny

Szef: docent dr Teofil Modelski, 1 oficer

Autonaczelnictwo podlega pod względem autoruchu Kwatermistrzostwu, pod względem technicznym MSW i tworzy osobne ciało gospodarcze.

Komenda Miasta i Placu we Lwowie ze stacją zborną dla oficerów i żołnierzy podlega przez Kwatermistrzostwo Dowództwu Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią.

Należy podać odwrotnie nazwiska oficerów w oddziałach, w których wykazano i zatwierdzono etat tylko liczebnie.

Z dniem dzisiejszym znosi się komisję poborową płk. [Józefa] Mischa oraz Komendę Zaciągu ochotniczego dla formacji Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią. Dotychczasowy Oddział Kartograficzny przechodzi do Oddziału I organizacyjnego z dwoma oficerami, których przydziały powyżej zatwierdzono.

Oddział zwolnień podporządkowuje się natychmiast Oddziałowi IC „Pobór i zaciąg ludzi”.

Tadeusz Jordan Rozwadowski, gen. dyw.

Za zgodność:

[Franciszek] Kleeberg, mjr

[Jan] Hempel, mjr

Oryginał

CAW, I. 304, I. 6.

Nr 14

1919 marzec 4, Poznań. — Protokół nr 22 z posiedzenia Komisji Międzysojuszniczej w Polsce*

Powrót ze Lwowa delegatów Komisji Międzysojuszniczej

Dr Lordigen i Carton de Wiart proszą gen. Berthélemy o zreferowanie rezultatu rokowań, które prowadzili w imieniu Komisji Międzysojuszniczej, aby spowodować zawarcie rozejmu między Rusino-Ukraińcami a Polakami.

Gen. Berthélemy, odwołując się do raportów, które kierował do Komisji, przypomina szczegóły rokowań, jakie odbyły się we Lwowie od dnia 5 do 28 lutego z delegacją składającą się z 10 członków reprezentujących rząd ukraiński. W czasie trwania układów przeciwne sobie strony uzgodniły wstrzymanie wszelkich działań wojennych.

Dnia 27 delegaci Ententy udali się do Chodorowa, gdzie spotkali szefa rządu ukraińskiego Petlurę. Postulował uznanie Ukrainy przez rządy sprzymierzone, wysłanie misji wojskowej na Ukrainę, uznanie części długu rosyjskiego, przypadającego na Ukrainę. Wielokrotnie robił aluzje do traktatu przymierza, który miał być zawarty w Odessie między jego rządem i przedstawicielami Ententy.

Dnia 28 delegacja wręczyła obu stronom wojującym tekst projektu układu rozejmowego, prosząc o odpowiedź w przeciągu czterech dni. Po podkreśleniu wobec Ukraińców korzyści, jakie odnieśliby prowadząc w dalszym ciągu rokowania, wobec uregulowania incydentu w Cieszynie i zawarcia rozejmu w Poznaniu, które pozwolą Polakom sprowadzić posiłki, delegacja oświadczyła im, że mówi w imieniu Mocarstw Sprzymierzonych oraz że rządy Ententy surowo nakazały im zawieszenie działań wojennych.

Dnia 1 marca delegacja otrzymała dwa pisma datowane 28 lutego, tj. przed wręczeniem projektu układu rozejmowego, które zostały powierzone tego samego dnia oficerowi ukraińskiemu z rozkazem przekazania ich nazajutrz członkom delegacji. Te dwa pisma, z których jedno było sygnowane przez Naczelne Dowództwo Polskie, a drugie przez pełnomocników, zawiadaniały o odwołaniu zawieszenia broni w ciągu dwunastu godzin, jakie nastąpią po przyjęciu pisma.

Delegacja międzysojusznicza, która zawsze wymagała przede wszystkim zawieszenia działań wojennych, odpowiedziała, że jeśli posunięcie to nie będzie odwołane tego samego dnia o północy, przerwie pertraktacje i uroczyście oświadczyła, że mocarstwa Ententy będą uważać Ukraińców jako odpowiedzialnych za ponowne podjęcie działań wojennych i podejmą przeciwko nim kroki, na jakie pozwalałaby sytuacja. Ponieważ rząd ukraiński nie odpowiedział, delegacja opuściła Lwów, pozostawiając tam tylko płk Smitha jako łącznika i udała się do Przemyśla, aby tam oczekiwać powrotu mjr. Yicaire, który pod ochroną Ukraińców pojechał zwiedzić szyby naftowe.

Kiedy delegacja opuściła to miasto, działania wojenne nie zostały podjęte w sposób poważny. Gen. Berthélemy był zdumiony tą ciszą, gdyż myślał, że za poduszczeniem nowego ukraińskiego ministra wojny Komanowicza, germanofila i to wojowniczego, Ukraińcy chcieli spróbować wypadu na Lwów, aby postawić Ententę wobec faktu dokonanego.

Gen. Berthélemy kończy oświadczając, że prestiż Ententy byłby poważnie naruszony, jeśli po zniewadze doznanej od Ukraińców nie nastąpią natychmiastowe sankcje. Domaga się więc bezzwłocznej interwencji wojsk rumuńskich.

P. Noulens uważa za niemożliwe tak szybkie działanie, jak tego pragnie gen. Berthélemy. Żałuje, że delegacja pozwoliła Petlurze poruszyć sprawy natury ogólnej, które nie były bezpośrednio związane z zawarciem rozejmu.

Dr Lord, do którego przyłącza się gen. Berthélemy i gen. Carton de Wiart, nalega na szybkie działanie. Prestiż Ententy wchodzi w grę. Co więcej, pozycja Polaków we Lwowie, prawie okrążonych przez wroga, który zajmuje kilkusetmetrowe odcinki torów jedynej drogi żelaznej łączącej miasto z Polską, jest straszliwie niepewna. Uważa więc, że nie wystarczy depeszować do Paryża, aby zreferować sytuację, lecz właściwe jest udanie się jednego lub kilku członków Komisji Międzysojusznicy do Paryża, by podać do wiadomości całą powagę sytuacji.

P. Montagna zwraca uwagę, że upadek Lwowa znalazłby fatalny oddźwięk w polityce wewnętrznej Polski i nastąpiłoby ryzyko wywołania tam poważnych rozruchów.

Komisja postanawia depeszować do Paryża, aby zreferować sytuację i domagać się, ażeby wstrzymano wszelkie pertraktacje z Ukraińcami w Odessie i aby rozpatrzone sprawę zagrożenia im interwencją rumuńską.

Gen. Kernan domaga się od Komisji kroków bardziej skutecznych. Proponuje izolowanie Ukraińców przez pewien, rodzaj blokady, która wzbraniałaby im eksportu nafty z Galicji oraz pozbawiłaby ich otrzymywania w zamian żywności i broni z Węgier. Myśli również, że armie Ententy powinny zapewnić przestrzeganie ustalonego przez marsz. Focha rozejmu między Polakami a Niemcami w Poznańskim, grożąc im na linii Renu. Pozwoliłoby to na wycofanie wojsk polskich z Poznańskiego, aby je wysłać na pomoc do Lwowa.

P. Noulens obawia się, że blokada proponowana przez gen. Kernana będzie niedostateczna, gdyż wymiana między Ukraińcami a Węgrami jest nieznaczna. Jest jednak zdania, ażeby prosić Paryż o podjęcie kroków w celu ograniczenia jeszcze tej wymiany. W sprawie wysłania wojsk polskich z Poznańskiego na front lwowski sądzi, że Komisja powinna raczej próbować zatrzymać działania wojenne, aniżeli zachęcać do nich, wzmacniając stan liczebny stron wojujących. Zresztą uważa, iż Polska nie może dysponować wojskami z Poznańskiego z tego powodu, że prawnie zwierzchnictwo niemieckie rozciąga się jeszcze nad tą prowincją. Wreszcie wojska z Poznańskiego nie są ukonstytuowane w jednostki bojowe, brak im ekwipunku itd., ich transport wydaje się w praktyce niemożliwy.

Gen. Niessel potwierdza ten punkt widzenia. Wojska poznańskie nie tworzą dywizji, lecz bataliony lub zwykłe kompanie. Nie ma oficerów ani sztabów generalnych. Zresztą ludzie, którzy chwycili za broń, aby bronić swojego miasteczka, czyniliby trudności, nie chcąc opuścić frontu, gdzie obecnie walczą, i udać się do Galicji.

Gen. Romei dodaje, że obecność całego stanu bojowego będącego w Poznaniu jest tam niezbędna dla strzeżenia frontu i zachowania porządku publicznego, nawet jeśli przyjmiemy, że rozejm będzie przestrzegany.

Gen. Kernan proponuje udać się do Paryża z członkami delegacji ze Lwowa.

P. Noulens i jego koledzy nalegają na jego pozostanie w Poznaniu w chwili, gdy jego kompetencja w sprawach militarnych okaże się szczególnie cenna dla Komisji w jej rokowaniach z Delegacją Niemiecką.

Gen. Kernan przyznaje rację i wyrzeka się swojego projektu.

- AC 2, tłum. z franc.

Źródło: *Sprawy polskie na konferencji pokojowej w Paryżu w 1919 r. Dokumenty i materiały*. Pod redakcją Remigiusza Bierzanka i Józefa Kukulki, t. II, Warszawa 1967, dokument nr 31.

Nr 15

1919 marzec 5, Warszawa. — Przemówienie premiera Ignacego Paderewskiego w Sejmie w sprawie ukraińskiej*

Wysoki Sejmie

Na zapytanie p. posła Daszyńskiego i towarzyszy, stosownie do przedstawionego przez nich wniosku¹, którego nagłość uchwalona została, odpowiadam jak najchętniej, bez wzdychania, bez płaczów, bez gestów rozpaczki i tych wszystkich bezradnych, jakoby ruchów, które bujna, egzotyczna wyobraźnia jednego z bardzo Szanownych Posłów, nawet u ludzi tak prozaicznych, tak mało sentymentalnych, jak panowie ministrowie komunikacji, przemysłu i handlu, raczyła się dopatrzeć.

Ani treść, ani też duch traktatu pomiędzy państwami sprzymierzonymi a Ukrainą rządowi nie są znane. W rozmowach i konferencjach częstych i długich, jakie tu miałem z przedstawicielami Ententy, o takiej umowie nigdy nie było wzmianki. Państwa Ententy nie uznały rządu Ukrainy i zaiste dotychczas

było to dla nich bardzo trudnym zadaniem. Co to jest bowiem Ukraina? Jest to stary polski wyraz. Myśmy niezmiernie radzi, pochlebia nam to wielce, że nowo powstające twory państwowe dla nazwy swojej zapożyczają się u naszego słownika. (Brawo!). Ale co obecna Ukraina przedstawia? Są właściwie cztery Ukrainy. Są zwolennicy p. Skoropadskiego, którego adiutantami podobno są Koczubej i Boratynskij, jest Ukraina Winniczenki, jest Ukraina Petlury i jest nasza, domorośla, dobrze znana Ukraina własnego chowu. Proszę Panów, jaką to Ukrainę mają rządy: francuski, angielski, włoski lub amerykański uznać?

Rzecz ta, która Szanownych Panów Posłów patriotów zaniepokoiła, powstała najwidoczniej ze źródeł ukraińskich, bo puściła w świat tę bardzo sensacyjną wiadomość agencja, o której mówią, że tylko na straży ukraińskich interesów stoi. Jeśli to nie pochodzi z ukraińskich źródeł, prawdopodobnie powstało wprost z fantazji². Fantazja bowiem ma czasem bardzo dziwne wybryki. Ktoś najwidoczniej cierpiący na jej nadmiar był informatorem jednego z Panów Posłów, od niego bowiem usłyszeliśmy jakoby rząd obecny uchwalił, czy też już nawet wypłacił 100 milionów zapomogi producentom węgla w naszym państwie. Otóż o takiej sumie i o takiej propozycji, o takiej uchwale ani ja, ani żaden z pp. ministrów nic nie słyszał.

Proszę czcigodnych Panów Posłów, członkowie Komisji Międzysojusznicej bawili we Lwowie. Spędzili tam parę tygodni, w ciągu których starali się doprowadzić do zawieszenia broni. Warunki podyktowane obu stronom zaprzeczają wprost najenergiczniej obiegającej tu pogłosce. Warunki te zakreślają przede wszystkim i głównie prowizoryczną, tymczasową linię demarkacyjną, linię, która by szła wzdłuż lewego brzegu Bugu i Stryja, pozostawiając w naszych rękach Borysław i Drohobycz z całym naftowym terenem. Chwilowo Komisja Międzysojusznicza znajduje się, wraz z p. ambasadorem Noulensem na czele, w Poznaniu. Skoro tylko powróci, a nastąpi to wkrótce, postawię jej w tym przedmiocie stanowcze, kategoryczne pytanie i otrzymaną odpowiedź, względnie wyjaśnienie, przedstawię jak najskwapliwiej Komisji do Spraw Zagranicznych i to bezzwłocznie. Tymczasem mam zaszczyt oświadczyć, że niedawno jeszcze poczyniono za pośrednictwem Delegacji naszej w Paryżu kroki, zastrzegające się przeciwko wszelkim jakimkolwiek traktatom i umowom, zawartym z Ukrainą bez wiedzy rządu polskiego. (Brawa).

Nic więcej nie mam do powiedzenia³.

* Na temat Galicji Wschodniej mówili już w sejmie 22 II posłowie W. Witos i B. Stolarski.

¹ We wniosku tym sejm zapytywał rząd, czy została zawarta między państwami Ententy a Ukrainą umowa, która ustala podobno granicę polsko-ukraińską na Sanie, o czym doniósł angielski dziennik „Daily Telegraph” z 27 II 1919.

² Przemówienie polemizujące z tym sformułowaniem i w obronie Lwowa wygłosił po premierze poseł Daszyński.

³ *13 V poseł Skarbek złożył w sejmie wniosek o uchwalenie autonomii dla Galicji Wschodniej.* Wniosek ten ponowił premier I. Paderewski w swoim sprawozdaniu sejmowym z Konferencji Pokojowej 22 V. Przemawiający po nim poseł S. Grabski przedłożył imieniem większości połączonych komisji sejmowych rezolucję stwierdzającą, że Galicja powinna wejść w skład państwa polskiego a ludność ukraińska otrzyma szeroką autonomię. Po dłuższej debacie rezolucja ta została przyjęta większością głosów 23 V.

Źródło: *Sprawy polskie na konferencji pokojowej w Paryżu w 1919 r. Dokumenty i materiały.* Pod redakcją Remigiusza Bierzanka i Józefa Kukułki, t. II, Warszawa 1967, dokument nr 33.

Nr 16

1919 marzec 5, Lwów. — Rozkaz nr 55 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

-- a

L. op. 263 – Objęcie dowództwa pułku

Z rozkazu Wodza Naczelnego obejmuje mjr Stefan Dąb-Biernacki z 32. pp dowództwo 5. pp Legionów.

L. op. 264 – Mianowanie

Mianuję z dniem dzisiejszym podchorążym – plut. Leopolda Szulca z 2. p. strzel. lwowskich.

-- a

L. op. 267 – Przydział

Przydzielam ppor. Stefana Gołaszewskiego i ppor. Adolfa Żachowicza z kursu oficerskiego do oddziału rtm. [Stanisława] Borkowskiego.

Wymienieni zgłoszą się natychmiast do służby.

L. op. 268 – Przydział

Przydzielam ppor. Robakiewicza z Grupy płk. [Mieczysława] Kulińskiego do stacji zbornej oficerów przy komendzie Miasta i Placu we Lwowie; o dalszy przydział zgłosi się wymieniony u referenta personalnego Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią.

L. op. 269 – Przydział

Przydzielam ppor. Kazimierza Buntnera ze stacji zbornej dla oficerów przy Komendzie Miasta i Placu we Lwowie do oddziału rtm. [Romana] Abrahama.

Wymieniony zgłosi się tam natychmiast.

L. op. 270 – Przydział

Przydzielam ppor. Kazimierza Woźnego z 1. p. strzel. lwowskich do baonu saperów lwowskich.

L. op. 271 – Przydział

Przydzielam ppor. [Stanisława] Kowalczewskiego z Brygady Lwowskiej do kursu obsługi karabinów maszynowych.

L. op. 272 – Przydział

Na rozkaz Sztabu Generalnego w Warszawie przydzielam ułana Wacława Lednickiego z 1. p. uł. krechowieckich do Sztabu Generalnego w Warszawie.

--^a opuszczono postanowienia porządkowe, kwatermistrzowskie oraz awiza

Za zgodność

Jan Hempel, mjr

[Tadeusz] Rozwadowski, gen. dyw.

Odpis

CAW, I. 304. 1. 7.

Nr 17

1919 marzec 5, m.p. — Rozkaz oficerski nr 8

Dowództwa Grupy Operacyjnej płk. Zygmunta Strzeleckiego

Artyleria lwowska powstała w bardzo ciężkich i trudnych warunkach – przez nieustanną, pełną poświęcenia pracę wszystkich jej oficerów i żołnierzy.

Podczas ataków nieprzyjacielskich na Lwów, artyleria lwowska niejednokrotnie, jak o tym świadczą pochwały w urzędowych komunikatach, inicjatywą i męstwem przyczyniła się w znacznej części do krwawego odparcia atakującego wroga, pouczając go tym samym nie tylko o dzielności i przewadze naszej młodej siły zbrojnej, lecz także o ścisłym współdziałaniu wszystkich w jej skład wchodzących części.

Pomimo tego często nadchodzą bezpodstawne zarzuty, jakoby artyleria lwowska nie odpowiadała swym zadaniom, a przede wszystkim współdziałaniu z piechotą.

Jeżeli zdarzają się wypadki, że pomoc artylerii nie dorównuje wymaganiom, jakich życzyliby sobie tak wszyscy dowódcy, jak i każdy walczący w rowie, przypisać to należy:

- a) niedomaganiom wynikającym z faktów, że na 32 km frontu artyleria lwowska ma tylko znikomą ilość szybkostrzelnych, nowoczesnych dział do dyspozycji,
- b) małym zapasom amunicji, której szafowanie w wypadkach mniejszej wagi jest zakazane,
- c) dotkliwemu brakowi wyszkolonych, dorosłych a więc wytrwałych żołnierzy,
- d) wielkim brakiem w materiale telefonicznym,
- e) prawie zupełnemu brakowi zaprzęgów, które zezwalałyby na szybkie i częste przesuwanie baterii i
- f) niewystarczającemu wyposażeniu dział i baterii w środki techniczne, instrumenty optyczne itp.

Skargi po największej części niesłuszne na fakty często od artylerii niezależne, nie tylko negują całe dotychczasowe zasługi tejsze, lecz są zarazem poniżeniem i dotkliwą obrazą wzorowych i dzielnych oficerów, którzy swoich stopni ciężko się na froncie wobec nieprzyjaciela dosłużyli oraz całych zastępów z poświęceniem pracujących żołnierzy.

Oskarżenia takie wywołują również bardzo niemiłą różnicę między jednym rodzajem broni a drugim, który to objaw bardzo ujemnie działa na wzajemne braterstwo i jedność wszystkich gatunków broni.

Spodziewam się, że zapatrywanie moje, iż za winy jednostek nie można oskarżać ogółu, znajdzie ogólną zgodę, dlatego też zwracam uwagę, że wstrzeźliwość w ocenianiu postępowania i robienia zarzutów jest w podobnych wypadkach o tyle wskazaną, że mogą one doprowadzić do wcale niepożądanych a często nawet szkodliwych tarć, które bezpodstawnie nasuwają podejrzenie, że w złej woli szukać należy ich źródła.

Zakazuję zatem, by w przyszłości skargi na pojedynczych oficerów lub też na jakąś jednostkę bojową tej lub owej kategorii broni, kierować pod adresem ogółu jakiegoś gatunku broni, ponieważ w takim razie będę przekraczających ten rozkaz pociągał do jak najostrzejszej odpowiedzialności, nie wykluczając przy tym dochodzeń sądów polowych lub też honorowych.

Za zgodność

[Władysław] Smolarski, mjr

[Zygmunt] Strzeiecki, płk. bryg.

Odpis

CAW, I. 341, I. 87.

Nr 18
1919 marzec 5, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 59
Dowództwa Brygady Lwowskiej WP

Służba. Oficer inspekcyjny brygady ppor. Antoni Nowak-Przygodzki.

I. Przydzielenie. Por. Aleksandra Matkowskiego z baonu szturmowego przydzielam do 2. baonu 2 p. strzelców lwowskich aż do załatwienia jego sprawy w baonie szturmowym.

Sierż. rach. Romana Sydera z 3. p. strzelców oddaję do dyspozycji Dowództwa Żandarmerii na Galicję Wschodnią.

II. Urlopy. Por. Zygmuntowi Mięzowiczowi z oddziału technicznego 1 p. strzelców lwowskich udzielam jeden tydzień urlopu dla poratowania zdrowia w miejscu, na podstawie orzeczenia lekarskiego.

Ppor. Stefanowi Petryemu z 1 p. strzelców lwowskich udzielam 6-tygodniowego urlopu dla poratowania zdrowia, z tym że po powrocie ma być poddany ponownym oględzinom lekarskim, względnie w razie dalszej niezdolności do służby – komisji superrewizyjnej, celem zwolnienia go ze służby wojskowej. Wymieniony udaje się na urlop do Nowego Targu, Krakowa i Warszawy. Po dokumencie podróży zgłosi się ppor. Stefan Petry w dowództwie dywizji.

III. Raporty poranne. (Wyciąg z rozkazu nr 35 gen. dyw. [Józefa] Leśniewskiego z dnia 3.3 br.). W raportach porannych należy meldować liczebnie wedle pułków i oddziałów straty z dnia poprzedniego: zabitych, rannych i chorych, imiennie (w rubryce „Lista strat”) oraz zdobycz w jeńcach i materiale.

IV. Oszczędzanie smarów. Z powodu szczupłych zapasów smarów i materiałów do konserwacji broni, należy tychże bardzo oszczędzać. Zapotrzebowanie przedkładać tylko w miarę istotnej potrzeby.

Czesław Mączyński, ppłk

Awizo 1. Do rozkazu dzisiejszego dołącza się oleaty [brak oleatów] grupy artylerii mjr. [Tadeusza] Łodzińskiego dla dowództw 1., 2. i 3. p. strzelców lwowskich, baonu szturmowego i szwadronu jazdy lwowskiej.

Odpis
CAW, I. 341. 1, t. 97.

Nr 19

1919 marzec 5, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej z 4 marca 1919 r.

Odcinek północny.

Sytuacja bez zmiany.

Odcinek południowy.

Od Kulparkowa do Persenkówki lekka działalność nieprzyjacielskiej artylerii i pojedynczych, w lesie Oświeca trochę liczniejszych patroli nieprzyjacielskich. Na Persenkówce wczoraj dwóch, dziś jeden ranny.

Meldunek sytuacyjny popołudniowy z 4 marca 1919 r.

Odcinek północny.

Bez zmiany.

Odcinek południowy.

W ciągu przedpołudnia artyleria nieprzyjacielska ostrzeliwała Kulparków, Betoniarnię i roboty ziemne na Snopkowie. Na Lipnikach odparto patrol nieprzyjacielski w sile 15 ludzi.

Odpis

CAW, I.341.1, t. 101.

Nr 20

1919 marzec 5, Poznań. — Depesza Komisji Międzysojuszniczej w Polsce do Sekretariatu Generalnego Konferencji Pokojowej w sprawie fiaska rokowań rozejmowych z Ukraińcami*

Delegacja Komisji Międzysojuszniczej w Warszawie, złożona z gen. Carton de Wiart, p. Lorda, p. gen. Berthélemy i mjr. Stabile, która udała się do Lwowa, aby zawrzeć rozejm między Polakami a Ukraińcami, natknęła się na złą wolę i systematyczną odmowę Ukraińców, mimo bardzo aktywnych zabiegów członków Komisji, którzy spotkali się z samym Petlurą w kwaterze głównej.

Sytuacja Polaków, pozbawionych amunicji i niemal okrążonych, jest nad wyraz poważna.

Rząd ukraiński utrzymuje, że prowadzi w Odessie rokowania z przedstawicielami Sprzymierzonych w celu współpracy wojskowej i uznania Ukrainy

przez Ententę. Jeśli te wiadomości są prawdziwe, jest ważne przerwanie takich rokowań i podporządkowanie ich uprzedniemu rozejmowi w rejonie Lwowa, na warunkach proponowanych przez Delegację. Komisja Międzysojusznicza w Warszawie prosi o dokładne informacje. Fakt niepowodzenia prób rokowań prowadzonych w imieniu Ententy, w wykonaniu udzielonego Komisji mandatu, zmniejszyłby w każdym razie autorytet rządów sojuszniczych, jeśli nie zostałyby podjęte energiczne kroki w celu narzucenia rozejmu, nie przynoszącego zresztą uszczerbku prawom każdej ze stron sobie przeciwnych.

Z dnia na dzień Lwów może paść z powodu głodu lub szturm nieprzyjaciela. Zdobycie tego miasta przez Ukraińców wywołałoby zamęt i nieporządek w Polsce i przyniosłoby ryzyko tego rodzaju konsekwencji z punktu widzenia obecnej sytuacji i przyszłości kraju. Należy wobec tego zadać sobie pytanie, czy groźba interwencji rumuńskiej nie okazałaby się skuteczna, aby Ukraińcy zdecydowali się zaakceptować rozejm. W każdym razie byłoby niezbędne przeszkodzić, drogą nacisku na rząd węgierski, w przewożeniu na rzecz Ukraińców broni i amunicji, którą wymieniają na naftę, przez linię Mukacz – Stryj. Zakaz wreszcie przywozu na Ukrainę towarów, o ile nie podporządkuje się woli Ententy, mógłby stanowić jeszcze jeden środek działania przeciwko niej.

Zresztą sytuacja wydaje się tak poważna, że Komisja postanawia wysłać do Paryża pewną liczbę swoich członków z gen. Berthélemy.

Komisja pragnęłaby otrzymać natychmiastową odpowiedź. Prośba o zakomunikowanie niniejszej depechy rządowi sojuszniczym i dowódcy naczelny.

** AC 2, tłum. z franc. Dokument jest załącznikiem do protokołu z posiedzenia Komisji poprzedniego dnia.*

Źródło: Sprawy polskie na konferencji pokojowej w Paryżu w 1919 r. Dokumenty i materiały. Pod redakcją Remigiusza Bierzanka i Józefa Kukułki, t. II, Warszawa 1967, dokument nr 32.

Nr 21

1919 marzec 6, m.p. — Rozkaz nr 36

Dowództwa Grupy Operacyjnej płk. Zygmunta Strzeleckiego

1. Przeniesienie. Na rozkaz Ministra Spraw Wojskowych przenoszę rtm. Kazimierza Krechowickiego i por. Kazimierza Mazanka do Ministerstwa Spraw Wojskowych.

Przy tej sposobności wyrażam tym oficerom uznanie za dzielną ich pracę i pełne zrozumienie powagi czasu, w którym złożyli dowody energii i samozaparcia się na polu żołnierskiego obowiązku.

Od dnia 4 marca 1919 r. referat operacyjny po rtm. [Kazimierzu] Krechowickim obejmuje kpt. Adam Ajdukiewicz, adiutanturę dywizji po por. [Ignacym] Mazanku – por. Felicjan Sterba.

2. Przydział. Przydzielam: odnośnie do pisma Ministra Spraw Wojskowych (departament sanitarny nr 1818.P) do departamentu sanitarnego – szereg. Ludwika Hedzela z 1. p. strzel. lwowskich.

Szereg. Jana Golczewskiego z 5. p. Legionów do 1. szwadronu jazdy lwowskiej.

3. Materiał telefoniczny. Przypomina się rozkaz dywizyjny nr 24 punkt 3, z tym że najdalej do 10 marca 1919 r. należy zameldować referentowi służby łączności przy Grupie gen. dyw. Leśniewskiego ilość uzyskanego materiału telefonicznego z usuniętych połączeń telefonicznych do mieszkań prywatnych.

4. Łączność. O ile zajdzie przerwa w połączeniu telefonicznym, należy natychmiast stosować innego rodzaju łączność (np. łącznicy konni lub piesi). Brak łączności z oddziałami może spowodować bardzo przykre skutki, dlatego robię każdego komendanta odpowiedzialnym za przestrzeganie ciągłej łączności, tak pomiędzy poszczególnymi komendami, jak i z komendami wyższymi.

Ewentualne braki, wnioski i doświadczone ulepszenia pod względem łączności należy zameldować w dowództwie dywizji.

5. Tabory. Mimo rozkazu z dnia 22 lutego 1919 r. nr 32, niektóre oddziały nie nadesłały dotychczas żądanych wykazów. Należy przypuszczać, że rozkazy albo nie są czytane przez oficerów, lub ignorowane przez nich. Polecając na przyszłość pilne czytanie i wykonywanie rozkazów – rozkazuję, by podległe mi oddziały najdalej do 10 marca 1919 r. przedłożyły wykazy i spisy według załączonego wzoru.

Za zgodność

[Władysław] Smolarski, mjr

[Zygmunt] Strzelecki, płk bryg.

Odpis

CAW, I. 341, 1. 87.

Nr 22
1919 marzec 6, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 60
Dowództwa Brygady Lwowskiej WP

Służba. Oficer inspekcyjny brygady por. dr Kazimierz Januszewski.

I. Uznanie. Za dzielną i skuteczną pomoc i akcję przy ratowaniu materiałów amunicyjnych i żywnościowych podczas pożaru w dniu 5 marca na dworcu Czerniowieckim, wyrażam gorące uznanie i cześć żołnierską por. Janowi Olechowskiemu, komendantowi kompanii technicznej brygady, który z narażeniem życia własnego pierwszy do ratunku się rzucił, jak nie mniej ppor. Edwardowi Goettowi z 6. kompanii 1 p. strzelców, ppor. Rudolfowi Kwiatkowskiemu z sekcji minerskiej kompanii technicznej brygady, por. Albinowi Garbieniowi z dowództwa brygady, ppor. [Henrykowi] Mostowskiemu i patrolowi żandarmerii polowej, pozostającemu pod jego rozkazami, plutonowi saperskiemu brygady, a w szczególności żołnierzom z tej kompanii: jedn. sekc. Adamowi Skoczylasowi, st. żołn. Romualdowi Stelmachowi, szeregowcom: Rudolfowi Wysockiemu, Mieczysławowi Sosze, Janowi Mielnikowi, Władysławowi Georgeonowi, Witoldowi Mańkowskiemu i Stanisławowi Aldzie.

II. Przydzielenie. Rozkazem Sztabu Generalnego nr 557 (dz. rozk. wojsk. nr 16) został por. Stanisław Świtalski, komendant kompanii sztabowej brygady, przydzielony do Komendy Miasta Warszawy.

III. Objęcie funkcji. Komendę kompanii sztabowej obejmuje ppor. Antoni Nowak-Przygodzki z Dowództwa Brygady Lwowskiej.

Czesław Mączyński, ppłk

Odpis
CAW, I. 341. 1, t. 97.

Nr 23
1919 marzec 6, Lwów. — Meldunek Dowództwa
Brygady Lwowskiej z 5 marca 1919 r.

Odcinek północny.

Około godz. 12⁰⁰ podsunęły się 2 słabe patrole ukraińskie, jeden od strony Stawków pod placówkę „na Śwince”, drugi pod „Dworek”. Obydwa wycofały się w naszym ogniu. Z resztą bez zmiany. Na linii spokój.

Odcinek południowy.

W ciągu nocy obustronna strzelanina ognia karabinowego i artylerii. Około 10⁰⁰ wieczór powstał w lesie „Oświeca” ogień, bezpośrednio po strzałach oddanych przez naszą baterię „Ida” w jednej z szop czy też chałup tam się znajdujących. Patrole wysłane nie zauważyły nic szczególniejszego. Z wyjątkiem patrolu wysłanego o godzinie 5⁰⁰ rano w kierunku budki kolejowej nr 8, która skonstatowała karabin maszynowy w białym domku na południe od budki nr 8. Z resztą sytuacja bez zmiany.

Sytuacja popołudniowa z dnia 5 marca 1919 r.

Odcinek północny.

Hołosko Małe: Odparto podsuwające się 2 nieprzyjacielskie patrole. Rzęsna Polska: Sytuacja bez zmiany.

Odcinek południowy.

Cały odcinek pod ogniem artylerii nieprzyjacielskiej, szczególnie na willę Hoeflingera (odcinek Persenkówka), placówkę „Jadzię” i Szkołę Gospodarczą (odcinek Snopków) skoncentrował nieprzyjaciel ogień artylerii o godzinie 13⁰⁰. Strat żadnych. Zauważono wzmocnienie obsady Kozielnik w sile 80 do 100 ludzi.

Odpis

CAW, I. 341. t. 101.

Nr 24

1919 marzec 6, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej z 6 marca 1919 r.

Odcinek północny.

Ożywiona wymiana strzałów piechoty i km.

Odcinek południowy.

O godzinie 5³⁰ i o godz. 7⁰⁰ po południu podjechał ruski pociąg pancerny pod budkę kolejową nr 8. Ostrzeliwany przez naszą artylerię cofnął się w stronę Sichowa, oddawszy kilkanaście strzałów.

Cały czas słaba strzelanina piechoty i artylerii. O godzinie 2⁰⁰ w nocy wzmocnił się ogień artylerii na Persenkówkę i Betoniarnię. Obie załogi wzmocniono na noc.

Dowództwo Brygady.

Hotel Francuski trafiony w ciągu nocy 4 pociskami kalibru 12 cm.

(Brygada Lwowska)

Raport sytuacyjny popołudniowy

Odcinek południowy.

Słaba działalność artylerii na całym odcinku. Ruchów nieprzyjacielskich nie zauważono. Strat żadnych.

Odcinek północny.

Bez zmiany.

W ciągu nocy ostrzeliwał nieprzyjaciel miasto także i granatami gazowymi. Protokoły stwierdzające będą przedłożone.

Otrzymują:

Grupa operacyjna płk. [Zygmunta] Strzeleckiego

Brygada płk. [Mieczysława] Kulińskiego

Brygada płk. [Michała Karaszewicz]-Tokarzewskiego

Grupa artylerii mjr. [Tadeusza] Łodzińskiego

Odpis

CAW, I. 341.1, t. 101.

Nr 25

1919 marzec 6, Lwów. — Pismo Komisji Rządzącej do posła Anusza z Komisji Sejmowej dla Spraw Wojskowych w sprawie eksplozji amunicji na stacji kolejowej we Lwowie

Wczoraj dnia 5 marca br. o godz. 5⁴⁵ wyleciało w powietrze wedle przybliżonych obliczeń około 20 wagonów amunicji na dworcu kolejowym we Lwowie.

Wypadek ten wstrząsnął bohaterską ludnością Lwowa w sposób niesłychany i wywołał zaniepokojenie o dalsze losy wojny całej, a szczególnie Lwowa.

Dalecy od krytyki zarządzeń ściśle wojskowej natury co do odwozu względnie lokowania amunicji stwierdzamy fakt, że znaczne ilości amunicji z takim trudem zdobyte i tak potrzebne przechowywano w drewnianym baraku austriackim nie zabezpieczonym i nieodpowiednio umieszczonym na samym dworcu, dalej, że nie zdołano zorganizować wywozu amunicji z dworca, mimo że zarząd kolejowy zwracał uwagę na grożące niebezpieczeństwo, że wreszcie nawet tym nie zajęły się odpowiedzialne czynniki, by wozy z amunicją skoro już nie mogły być zaraz wyładowane, rozłokować osobno w różnych miejscach dworca towarowego, lecz zostawiono je w sprzęgniętych pociągach blisko siebie.

Należy dalej podnieść, że nieprzyjaciel ostrzeliwał w ostatnich dniach usiłując dworzec towarowy, szukał widocznie owego składu amunicji, zbliżając się trzaskami do niego systematycznie, na co zwracano uwagę sfer odpowiednich.

Wypadek sam odbił się tak u ludności, jak i wśród Komisji Rządzącej boleśnym echem, a zarazem wywołuje usprawiedliwione żądanie wszechstronnego wyjaśnienia sprawy i surowego ukarania osób odpowiedzialnych.

Domaga się tego patriotyczny Lwów, który od czterech przeszło miesięcy nosi bezprzykładnie wszelkie okropności wojny z hajdamakami.

Pragniemy jednak zarazem, by przy tej sposobności poddano rewizji cały lotychezasowy sposób kierownictwa akcją wojenną, a mamy do tego prawo wobec ofiar z naszej strony i ze strony całej Polski, a także powodowani troską o powodzenie naszej słusznej sprawy, sprawy całości Rzeczypospolitej.

Prosimy więc o wydelegowanie bezzwłocznie specjalnej komisji śledczej dla zbadania sprawy i przedłożenia sprawozdania komisji sejmowej.

Tej samej treści pismo przedkładamy Ministrowi Spraw Wojskowych z prośbą o zarządzenie w porozumieniu z Komisją Sejmową.

Odpis

CAW, I. 341. 1, t. 295.

Nr 26

1919 marzec 6, Poznań. — Protokół nr 24 z posiedzenia Komisji Międzysojusznicy w Polsce

Zagadnienie Galicji¹

Depesza ze Lwowa donosi, że Ukraińcy ponownie zaczęli bombardowanie i że główny skład amunicji wyleciał w powietrze. Z powodu krytycznej sytuacji miasta, gen. Carton de Wiart uznaje za potrzebny powrót do propozycji uczynionej poprzednio przez gen. Kernana, aby posłać do Lwowa całe wojsko, które jest do rozporządzenia na froncie poznańskim wskutek rozejmu z Niemcami.

Gen. Niessel powtarza to, co już raz powiedział na temat niewielkiego stanu liczebnego tych wojsk, braku organizacji i trudności technicznych transportu. Mówił już zresztą o tym z gen. Dowborem; domaga się więc, aby gen. Kernan był upoważniony do ponownego pertraktowania w tej sprawie w imieniu Komisji.

Gen. Romei chciałby znać powody, które przeszkadzają domagać się od Rumunii wysłania wojsk do Galicji.

P. Noulens odpowiada, że to z powodu trudności w sprawie banatu Temeszwar, żądanego przez Rumunów i Serbów. W zamian za uczynioną przysługę, Rumuni mogliby zwiększyć swoje wymagania.

Gen. Carton de Wiart pyta się, czy pomimo to jest upoważniony do domagania się od Konferencji Pokojowej w imieniu Komisji w Warszawie wysłania wojsk rumuńskich.

Komisja wyraża zgodę na to, aby gen. Carton de Wiart próbował zabiegać o to.

Sir Esme Howard myśli zresztą, że przysługa oddana przez Rumunię byłaby dostatecznie opłacalna z powodu korzyści posiadania wspólnej granicy z Polską.

Gen. Romei, który zna dobrze ten rejon, potwierdza, że w Kołomyi jest znaczny procent ludności pochodzenia rumuńskiego.

P. Noulens przypomina, że Komisja nie ma dyskutować nad tą sprawą, lecz powinna ograniczyć się do wysunięcia zwykłej sugestii ...²

Przesłuchanie gen. Dowbora i wysyłka wojsk poznańskich do Lwowa.

Gen. Dowbor, którego Komisja prosiła o przybycie, aby zapoznać się z jego opinią o propozycji generałów Kernana i Carton de Wiart wysłania wojsk poznańskich do Lwowa, oznajmia, że jest gotowy do wysłania pułku piechoty i trzech baterii, jeśli Komisja może mu zagwarantować, że Niemcy nie zaatakują. Ale oświadcza, że wojska te mają niejednolity sprzęt i brak im amunicji.

Gen. Berthélemy nalega na konieczność dokonania wysiłku z powodu sprawy o zasadniczym znaczeniu, która wiąże się z uwolnieniem Lwowa.

Gen. Kernan uważa, że wysyłka wojsk nawet z niedostatecznym sprzętem może przyczynić się do osiągnięcia tego rezultatu.

Komisja myśli zgodnie, że Niemcy nie zaatakują i że w każdym razie będzie można ich powstrzymać zagrożeniem na Renie.

Gen. Dowbor kładzie jeszcze nacisk na brak amunicji.

P. Noulens oświadcza, że Komisja zwróci się do rządów Ententy, aby uczyniono natychmiastowy wysiłek w celu udzielenia pomocy armii polskiej pod tym względem.

Gen. Dowbor w zupełnej zgodzie z p. [Wojciechem] Korfantym dostarczy więc sił bojowych, którymi będzie mógł dysponować, ponieważ Komisja Międzysojusznicza domaga się tego, lecz ponawia wszystkie zastrzeżenia, które wysunął na temat celowości wysłania tych wojsk. Sygnalizuje również zagadnienie dowództwa we Lwowie i nieporządku w oddziałach garnizonu. Pułkownik zostanie postawiony na czele pułku poznańskiego, który wysyła do Galicji, lecz byłby potrzebny generał, aby poprowadzić obronę. On zakomunikuje w możliwie najkrótszym czasie o krokach podjętych w związku z wyjazdem żądanych wojsk. Co się tyczy amunicji oświadcza, że nie może jej wysłać.

¹ Na początku posiedzenia omawiano sprawę wysłania delegacji do Paryża.

² W dalszym ciągu rozważano wiadomości prasowe na temat rzekomego traktatu Petlury z Ententą oraz potrzebę spowodowania przyjazdu sztabu gen. Hallera do Polski.

Źródło: *Sprawy polskie na konferencji pokojowej w Paryżu w 1919 r. Dokumenty i materiały*. Pod redakcją Remigiusza Bierzanka i Józefa Kukułki, t. II, Warszawa 1967, dokument nr 34.

Nr 27

**1919 marzec 7, Lwów. — Rozkaz nr 56
Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią**

--^a opuszczono informacje dotyczące spraw porządkowych i dyscypliny wojskowej

OW kwat. 100 – Zarząd archiwalny

W myśl rozkazu Sztabu Generalnego WP L.dzien. 7/451 wydzielam podlegające oddziałowi prasowo-statystycznemu Kwatermistrzostwa Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią „Archiwum aktów wojskowych” przetwarzam w samodzielną instytucję, podlegającą za pośrednictwem Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią wprost Sztabowi Generalnemu Oddział VII (naukowy), Sekcja IV (historyczno-naukowa). Archiwum aktów wojskowych winno się stale znosić ze wspomnianym oddziałem Sztabu Generalnego i przedkładać mu periodycznie sprawozdanie ze swych czynności i ewentualnie odsyłać do niego materiały, potrzebne do spraw organizacji obecnej Wojska Polskiego. Archiwum winno następnie starać się o to, aby skupić w swym ręku całość materiałów archiwalno-wojskowych, znajdujących się obecnie w ręku władz cywilnych. Nomenklaturę „Archiwum aktów wojskowych” zmienia się na „Zarząd archiwalny”.

OW kwat. 101. Rozkaz Sztabu Generalnego w Warszawie nr 86 z dnia 28 lutego 1919 r.

Na terytoriach byłej Galicji podległych dowództwu gen. [Tadeusza] Rozwadowskiego, a mianowicie w powiatach: sanockim, brzozowskim, przeworskim, łańcuckim, niskim oraz w powiatach położonych na wschód od powyższych, spełnia Dowództwo Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią (Kwatermistrzostwo) wszystkie funkcje, które gdzie indziej przypadają Dowództwu Okręgu Generalnego. We wszystkich sprawach związanych z zakresem działania, wynikającym z tego rozkazu, znosi się Dowództwo Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią (Kwatermistrzostwo) bezpośrednio z Ministerstwem Spraw Wojskowych w Warszawie.

OW kwat. 102 – Całowagonowe przesyłki – zezwolenie na wywóz

Zezwoleń na wywóz ze Lwowa całowagonowych przesyłek prowiantowych, jak i wyrobów tekstylnych wydaje tylko Oddział III etapowy Kwatermistrzostwa Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią. Zezwolenie powyższe musi być widywane przez Intendenturę Kwatermistrzostwa Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią.

OW kwat. 103 – Wydawanie dokumentów podróży przez dowództwa dworców kolejowych

Prawo wydawania dokumentów podróży w nadzwyczajnych, nie cierpiących zwłoki wypadkach, przysługuje Dowództwu Dworca Głównego Lwów i Przemyśl. Wskutek tego mają te dwa dowództwa prawo używania okrągłych pieczęci.

OW kwat. 104 – Rekwizycje na obszarze etapowym

Zwracam uwagę wszystkim oddziałom, wysyłającym organa swoje bądź to na zakupy, bądź to na rekwizycje do miejscowości położonych na terenie działalności poszczególnych dowództw etapów, że zezwolenia na rekwizycje wydaje wyłącznie Intendentura Kwatermistrzostwa Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią – Lwów, albo Intendentura etapów Przemyśl. Bez takiego zezwolenia nie wolno rekwizycji przeprowadzać.

Zasadniczo wysyłać należy oficerów zaopatrzonych w kwity, które ma się wydawać na zarekwirowane artykuły. Kwity mają być wyraźnie przez rekwirującego podpisane, opatrzone okrągłą pieczęcią i adresem oddziału, na którego korzyść odbywa się rekwizycja. Oficerom wyjeżdżającym na rekwizycję, nie wolno dokonywać ich samowolnie, lecz tylko w porozumieniu i za zgodą dowództwa stacji etapowej (oficera etapowego), na której terenie ma się rekwizycję przeprowadzić.

Rekwizycje dokonywane bez wiadomości i zezwolenia stacji etapowej zostaną wstrzymane, a rzeczy zwrócone ludności cywilnej. Zasadniczo należy za rekwizycje płacić, a kwity wystawiać tylko wyjątkowo.

OW kwat. 105 – Zakaz wywozu środków żywności z pow. Gródek Jagielloński

Z powodu wyczerpania powiatu gródeckiego, który musi wyżywić oddziały operujące i miejscową ludność cywilną, zakazuję wywozu środków żywności poza granice tegoż powiatu.

Oddziały wojskowe, przebywające poza powiatem gródeckim, mają w porozumieniu z Oddziałem III etapowym Kwatermistrzostwa Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią, kierować swe zapotrzebowania do innych powiatów.

Dowódca stacji etapowej w Gródku Jagiellońskim przeprowadzi ścisłą kontrolę w tym kierunku, aby nie narażać powiatu na ogołocenie.

— — ^a opuszczono informacje dotyczące szkolenia, dyscypliny wojskowej oraz kwatermistrzostwa i awiza

Za zgodność
Jan Hempel, mjr

[Tadeusz] Rozwadowski, gen. dyw.

Odpis
CAW, I. 304. 1. 7.

Nr 28

1919 marzec 7, Lwów. — Dodatek do rozkazu nr 56 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

Organizacja Oddziału III Etapowego
Kwatermistrzostwa Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

I

Oddział III Kwatermistrzostwa Dowództwa Wojsk Polskich jest dowództwem kierującym dla dowództw poszczególnych etapów, utworzonych na terenie wschodniej Galicji i jako taki jest bezpośrednio przełożonym dowództwem:

- a) Dowództw etapowych: Lwów, Przemyśl i Sanok,
- b) Powiatowych dowództw etapowych,
- c) Stacji etapowych,
- d) Dowództw dworców kolejowych,
- e) Oddziałów etapowych,
- f) Wszystkich innych organów i zakładów, do pełnienia służby etapowej powołanych.

Oddział III etapowy podlega wprost Kwatermistrzowi i szefowi Kwatermistrzostwa.

II

Zmiany personalne w obsadzie dowództw etapów, powiatowych dowództw etapowych, stacji etapowych, dowództw dworców kolejowych, oddziałów etapowych, oraz wszystkich formacji, zakładów i urzędzeń etapowych mogą być dokonywane jedynie w porozumieniu i za zgodą oddziału III Kwatermistrzostwa.

Wszystkie wnioski nominacyjne, awanse, przydziały i przeniesienia muszą być przedkładane w drodze służbowej Oddziałowi II Kwatermistrzostwa.

III

Oddział III Kwatermistrzostwa obejmuje następujące referaty:

- a) Referat okręgu etapowego Lwów
- b) Referat okręgu etapowego Przemyśl
- c) Referat okręgu etapowego Sanok
- d) Referat organizacji, ewidencji i administracji wszystkich formacji etapowych, spraw poborów i uzupełnień
- e) Referat służby sanitarnej
- f) Referat kultury fizyczno-umysłowej żołnierza
- g) Inspektorat żeńskiej służby pomocniczej.

IV

Zakres działania Oddziału III Kwatermistrzostwa obejmuje w szczególności:

- a) Systematyczne kierownictwo służby etapowej i podtrzymywanie zdolności bojowej grup operujących ze specjalnym uwzględnieniem interesów tychże grup.

Organizacja powiatów, kreowanie, udzielanie rozkazów, wydawanie instrukcji służbowych dowództwom sobie podległym. Detaszowanie oddziałów etapowych przysługuje jedynie i wyłącznie Oddziałowi III Kwatermistrzostwa.

b) Rozgraniczenie terenu działania dla poszczególnych dowództw etapowych.

Ubezpieczenie całego obszaru etapowego. Oddzielenie terenu operacyjnego od głębi kraju i oznaczenie stacji granicznych.

c) Dyslokacja oddziałów etapowych, dyrygowanie rezerwą personalną, zakładami i urządzeniami wojskowymi, środkami komunikacyjnymi, umocnienie polowe ważnych punktów i obiektów.

d) Zapewnienie i pośrednictwo w pokryciu zapotrzebowań oddziałów, które podlegają dowództwu etapów.

Prowadzenie ewidencji poborowych i przeprowadzenie poborów w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wojskowych.

e) Transporty żywności, amunicji, ekwipunku, żołnierzy i jeńców do i od frontu. Stacje zborne dla jeńców, internowanych i rannych.

f) Tabor etapowy przy poszczególnych dowództwach.

g) Zorganizowanie pomocniczej służby bezpieczeństwa publicznego (męskie i żeńskie miejscowe straże obywatelskie). Utrzymanie ładu i porządku, rozbrajanie ludności we współdziałaniu z żandarmerią i służbą bezpieczeństwa.

h) Współdziałanie z władzami cywilnymi, administracją i wykorzystanie majątku całego obszaru etapowego pod względem gospodarczym dla potrzeb wojskowych.

Regulacja wywozu i dowozu środków żywności z całego obszaru etapowego w jak najszerszym znaczeniu, ze szczególnym uwzględnieniem interesów ludności cywilnej, jak też i wojska, a to w myśl zasadniczych rozstrzygnięć Ministerstwa Spraw Wojskowych lub rozkazów Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią.

i) Ewidencja jeńców i zdobyczy wojennych.

j) Ordre de bataille. Ewidencja, dyslokacja rezerw dowództw operujących.

k) Wystawianie raportów porannych, ewidencja dyslokacji potrzebnych uzupełnień i braków podległych oddziałów.

l) Uruchomienie, zabezpieczenie i konserwacja sieci komunikacyjnych na całym terenie etapowym dowództw Wojsk Polskich.

ł) Systematyczna organizacja służby sanitarnej i policji zdrowotnej, jako też nadzór nad organami służby weterynaryjnej.

Sanitarne urządzenie obszaru etapowego (w porozumieniu z szefem sanitarnym) obsada potrzebnych posterunków lekarzami tak wojskowymi, jak cywilnymi, czuwanie nad zabezpieczeniem przed chorobami zakaźnymi, urządzenie i wyposażenie aptek, urządzanie składnic leków i środków aptecznych, względnie aptek podręcznych przy poszczególnych dowództwach etapowych. Urządzanie stacji odpoczynku dla żołnierzy frontowych w miejscach najodpowiedniejszych z uwzględnieniem interesów grup operujących (łącznie, stacje dla odwzawienia, stacje dla uzdrowieńców). W miarę możliwości mogą one i dla ludności cywilnej być dostępne.

Ewidencja i nadzór nad rannymi i chorymi oraz ochotniczymi siłami jako też środkami sanitarnymi.

Ewidencja i przydział zakładów i urządzeń sanitarnych z uwzględnieniem potrzeb grup operacyjnych.

Regulacja odstawy i rozmieszczanie chorych. Pokrycie zapotrzebowania z dziedziny służby sanitarnej.

m) Organizacja wszelkiego rodzaju posiłkowych stacji dla żołnierzy, chwilowo i stale znajdujących się na obszarze etapowym (gospody, herbaciarnie, schroniska, stacje dla odpoczynku, stacje zborne podarków świątecznych dla żołnierzy itp.), organizacje rozrywek umysłowych (polowy teatr, kinematograf, biblioteka, czytelnia, prenumerata dzienników i tygodników ilustrowanych itp.) w stacjach odpoczynku i domach uzdrowieńców środkami wojskowymi, względnie przy pomocy czynników obywatelskich.

Urządzanie składnic towarów dla herbaciarni oraz centralnych księgarń, zasilających księgarnie polowe lub pozafrontowe.

V

Ze względu na dobro służby porozumiewa się Oddział III Kwatermistrzostwa bezpośrednio w sprawach zasadniczych z własnymi dowództwami poszczególnych grup operacyjnych i odnośnych dowództw.

Uwzględniając ścisły związek, jaki zachodzi między akcją bojową a zabezpieczeniem tyłów operujących oddziałów i grup, będą dowództwa tychże grup przesyłały Oddziałowi III Kwatermistrzostwa swoje rozkazy operacyjne do wiadomości, celem spowodowania współdziałania oddziałów etapowych z frontowymi.

VI

Droga służbowa.

Oddział III Kwatermistrzostwa odnosi w sprawach zasadniczych wprost do decyzji Kwatermistrza lub szefa Kwatermistrzostwa Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią.

Wszystkie sprawy etapowe lub z nimi związane podlegają kompetencji Oddziału III Kwatermistrzostwa.

Poszczególne dowództwa etapu odnoszą się wprost tylko do Oddziału III Kwatermistrzostwa.

Oddziały podległe dowództwom etapów, tj. dowództwa dworców kolejowych, powiatowe dowództwa etapowe, stacje etapowe i inne formacje etapowe zwracają się do Oddziału III Kwatermistrzostwa przez swoje dowództwo etapu.

VII

Poszczególne dowództwa i zakłady etapowe, jako też przydzielone im formacje etapowe, należą pod względem kasowym i zaprowiantowania do odnośnej intendentury etapowej.

VIII

Ustala się granice poszczególnych dowództw etapów w myśl rozkazu Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią nr 18 z dnia 20 stycznia 1919, następująco:

a) Teren działania Dowództwa Etapu Przemyśl obejmuje powiaty: Nisko, Łańcut, Przeworsk, Jarosław, Cieszanów, Rawa Ruska, Jaworów, Mościska i Przemyśl;

b) Teren działania Dowództwa Etapu Grupy płk. bryg. [Henryka] Minkiewicza, powiaty: Brzozów, Sanok, Lisko, Dobromil, Stary Sambor, Sambor i Turka;

c) Teren działania Dowództwa Etapu Lwów: wszystkie powiaty położone na wschód od wyżej wymienionych z otwartą granicą wschodnią.

Za zgodność
Jan Hempel, mjr

[Tadeusz] Rozwadowski, gen. dyw.

Odpis
CAW, I. 304. 1. 7.

Nr 29

1919 marzec 7, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 61 Dowództwa Brygady Lwowskiej WP

Służba. Oficer inspekcyjny ppor. Zygmunt Kossowski.

I. Mianowania. Mianuję z dniem 10 marca br. sierżantami plutonowych: Mariana Samotusa, Karola Żarskiego i Kazimierza Kasprowa, wszystkich z kompanii sztabowej brygady.

II. Przydzielenia. (Wyciąg z rozkazu nr 36 gen. dyw. [Józefa] Leśniewskiego z 6.03. br.) Przydzielam odnośnie do pisma Ministerstwa Spraw Wojskowych (Departament Sanitarny) do Departamentu Sanitarnego MSWojsk. szeregowca Ludwika Hedzela z 1 p. strzelców lwowskich.

(Wyciąg z rozkazu nr 36 gen. dyw. Leśniewskiego z 6.03. br.) Szer. Jana Golczewskiego z 5. pp Legionów do szwadronu jazdy lwowskiej. Sekc. Stanisław Bandałowski i szer. Benedykt Nikiej zostają przydzieleni do kompanii technicznej brygady.

Sekc. Marian Widczyniszyn z 4 pap zostaje przydzielony do 2 p. strzelców.

III. Stwierdzenie funkcji. Stwierdza się, że ppor. Jan Olechowski jest komendantem kompanii technicznej brygady.

IV. Urlop. Ppor. Janowi Mirwińskiemu z kompanii sztabowej brygady udzielam na podstawie L. res. 433 z 30.1.1919 – trzytygodniowego urlopu do Zakopanego celem poratowania zdrowia.

V. Materiały telefoniczne. (Wyciąg z rozkazu nr 36 gen. dyw. Leśniewskiego z 6.03. br.). Przypomina się rozkaz dywizyjny nr 24, z tym że najdalej do 9 marca br. należy zameldować w dowództwie brygady ilość uzyskanego materiału telefonicznego, usuniętych połączeń telefonicznych do mieszkań prywatnych.

VI. Łączność. (Wyciąg z rozkazu nr 36 gen. dyw. [Józefa] Leśniewskiego z 6.03. br.). O ile znajdzie się przerwa w połączeniach telefonicznych należy natychmiast stosować innego rodzaju łączności (np. łącznicy konni lub piesi). Brak łączności z oddziałami może spowodować bardzo przykre skutki, dlatego czynię każdego komendanta odpowiedzialnym za przestrzeganie ciągłej łączności, tak między poszczególnymi komendami, jak i z komendami wyższymi. Ewentualne braki, wnioski i doświadczone ulepszenia pod względem łączności należy zameldować w dowództwie brygady.

VII. Tobory. (Wyciąg z rozkazu nr 36 gen. dyw. [Józefa] Leśniewskiego z 6.03. br.) Mimo rozkazu z dnia 22.02. br. nr 332, niektóre oddziały nie nadesłały żadnych wykazów. Należy przypuszczać, że rozkazy albo nie są czytane przez oficerów lub są przez nich ignorowane. Polecając na przyszłość pilne czytanie i wykonywanie rozkazów – rozkazuję, by podległe mi oddziały najdalej do 10 bm. przedłożyły w dowództwie brygady wykazy i spisy wg załączonego wzoru.

VIII. Kurs podoficerski. 15 bm. rozpocznie się 6-tygodniowy kurs podoficerski w Brygadzie Lwowskiej, w barakach przy ul. Janowskiej 63. Komendantem tego kursu mianuję kpt. [Waleriana] Sikorskiego. Jako instruktorów przydzielam mu por. [Stanisława] Wojciechowskiego, por. [Alfreda] Stadtmüllera i ppor. Wronę. Jako podoficera rachunkowego wyznaczam sierżanta rachunkowego Karola Kiselkę. Wymienieni oficerowie i sierż. Kiselka zgłoszą się 8 bm. o godz. 3⁰⁰ po południu u kpt. Sikorskiego, w Szkole Podoficerskiej, ul. Janowska 63. Dalsze rozkazy zostaną wydane później.

IX. Spis inwentarza technicznego. Wszystkie formacje techniczne brygady przedłożą do dnia 3 szczegółowy spis inwentarza narzędzi technicznych.

X. Absolwenci kursów gazowych. Wszystkie oddziały podadzą dowództwu brygady do 10 bm. nazwiska oficerów, lekarzy, medyków i podoficerów, którzy odbyli kurs gazowy.

Czesław Mączyński, ppłk

Odpis

CAW, I. 341. 1, t. 97.

Nr 30

**1919 marzec 7, Poznań. — List gen. Józefa Dowbor-Muśnickiego
Głównodowodzącego Sił Zbrojnych byłego Zaboru Pruskiego
do ppłk. Czesława Mączyńskiego**

Jaśnie Wielmożny Panie,

Niestety nie mogę przysłać nie tylko kilka tysięcy, ale nawet kilku ludzi, gdyż nie jestem człowiekiem, który posyła żołnierzy w bój, nie dając im amunicji. Takowej mamy tak mało, że zaledwie wystarcza na potrzeby swego frontu, odpowiadając jednym pociskiem na dwieście niemieckich. A walki toczą się dalej, nie zważając na pertraktacje. Siły są potrzebne tutaj dla obrony naszych granic. Dodaję do tego, że front mój ma około 400 km, ludności polskiej około 800 000 i ta liczba ledwie wystarcza dla własnej obrony.

Łączę wyrazy wysokiego szacunku i pozostaję oddanym sługą.

Józef Dowbor-Muśnicki

Odpis

CAW, I. 341. 1, t. 95.

Nr 31

**1919 marzec 1 do 7, m.p. — Tygodniowy raport sytuacyjny
Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej**

1 III. Noc przeszła spokojnie, przesunięto czas o jedną godzinę naprzód. Przed południem, mimo zawieszenia broni, nieprzyjaciół ostrzeliwał placówki 5. pp i obrzucał je granatami ręcznymi. Placówki 4. pp stały także pod ogniem. O godz. 4³⁰ po południu Ukraińcy wypowiedzieli zawieszenie broni. Gen. [Józef] Leśniewski mianowany ministrem Spraw Wojskowych, komendę grupy obejmuje płk bryg. [Zygmunt] Strzelecki. W odcinku Krzywczyce nieprzyjaciół strzelał silnie z km. i artylerii na nasze linie. Do Podborzec podjechał pociąg pancerny i wysadził 1 kompanię piechoty, która pomaszerowała do Lesienic. Zarządzono ostre pogotowie i przygotowanie do ewentualnego ataku ukraińskiego. Wieczorem padło 6 pocisków artyleryjskich nieprzyjaciela na nasze placówki koło toru kolejowego Sygniówka–Basiówka.

2 III. Noc przeszła spokojnie, o 6⁰⁰ silniejsza wymiana strzałów karabinowych. Wydano rozkaz, by Ukraińców nie prowokować i odpowiadać ogniem tylko na grupy atakujących nieprzyjaciół. Z Czartowskiej Skały Ukraińcy ostrzeliwali okolice Wysokiego Zamku. W ciągu przedpołudnia baterie nieprzyjacielskie trzymały pod ogniem Podzamcze, Kościarnię, Krzywczycze, Łyczaków, Majerówkę, Snopków, Pasieki Miejskie oraz południową część i centralną miasta. Wydano rozkazy wzmocnionej czujności i silniejszego patrolowania przedpoła. Po południu ostrzeliwał nieprzyjaciół Pohulankę, Krzywczycze, Skniłów, Persenkówkę i Kulparków.

3 III. Noc przeszła spokojnie. W ciągu przedpołudnia artyleria nieprzyjacielska ostrzeliwała Krzywczycze Wielkie i okolice Rogatki Łyczakowskiej. Od strony Kozielnik padło kilka strzałów na miasto. Między godziną 9⁰⁰ a 10⁰⁰ auta pancerne podjeżdżały pod linie nasze na gościńcu Sichowskim. Odparto je ogniem artyleryjskim. Po południu nieprzyjacielski samolot krążył nad miastem i ostrzeliwał nasze baterie ogniem km. O 4⁰⁰ po południu minierki ukraińskie ostrzeliwały Bednarówkę, a artyleria okolice Parku Stryjskiego, Szkołę Kadeczką, Persenkówkę, Elektrownię, Skniłów i Skniłówek. Ukraińska panczerka podjechała pod budkę nr 9 i ostrzeliwała nasze baterie na Zofiówce. Naczelne Dowództwo zarządza w nocy ostre pogotowie.

4 III. W nocy ostrzeliwała artyleria nieprzyjacielska i minierki miasto i pozycje na Bednarówce, Kulparkowie, Pasiekach i Persenkówce. Przed południem ostrzeliwał nieprzyjaciół minierkami placówki w Pasiekach Miejskich, artylerią Krzywczycze, Łyczaków, Kulparków i Bednarówkę, a pociągiem pancernym – Snopków. Nasza artyleria odpowiadała skutecznie. Ponadto utarczki patroli i silny ruch piechoty na drodze Grzybowice – Dublany. Z powodu ukończenia terminu odpowiedzi rozejmowej zarządziło Naczelne Dowództwo zdwojoną czujność. Po południu ostrzeliwała artyleria nieprzyjaciela nasze placówki koło Lesienic, dalej okolice Krzywczycze, Rogatki Łyczakowskiej, Rogatki Zielonej, Żelaznej Wody, Snopkowa i Zakładu Kulparkowskiego.

5 III. W nocy ostrzeliwał nieprzyjaciół centrum miasta także działami ciężkiego kalibru i Kulparków z Betoniarnią. Zauważono wzmożone ruchy poza liniami koło Malechowa i Kozielnik. Od 11⁰⁰ przed południem bombardował nieprzyjaciół wszystkimi bateriami miasto, ostrzeliwując jego wszystkie dzielnice i dworzec kolejowy. Z obiektów wojskowych został uszkodzony 1 bastion na Cytadeli. Około 6⁰⁰ po południu udało się nieprzyjacielowi wywołać wybuch amunicji w składzie na Dworcu Czerniowieckim.

Równocześnie ostrzeliwane były pozycje nasze koło Persenkówki, Snopkowa, Krzywczycze i Pasiek Miejskich. Ponadto na froncie tylko zwykła akcja patrolowa. Własne baterie odpowiadały na pozycje artylerii ukraińskiej w Zubrzy, Sokolnikach i lesie Gaj i oddały ogień niepokojący na pozycje nieprzyjaciela na Winniki.

6 III. W nocy nieprzyjaciel kontynuował wczorajsze bombardowanie miasta ogniem niepokojącym. Akcję wspomagała ukraińska pancierka, która ostrzeliwała również i Snopków. Trafione zostały gmachy komendy Grupy gen. Leśniewskiego i Grupy ppłk. [Michała] Tokarzewskiego. Jak zwykle ograniczył się nieprzyjaciel do żywej akcji patrolowej. W ciągu dnia ostrzeliwali Ukraińcy Krzywczyce, Kościarnię, Persenkówkę, Elektrownię, Kulparków, Sygniówkę, Park Stryjski i centrum miasta. Nasza artyleria odpowiadała z widocznym skutkiem i spędziła pancerkę ukraińską, podjeżdżającą nr 8. W godzinach popołudniowych zauważono zagęszczenia sił nieprzyjaciela na odcinkach Zboiska, Brzechowice, Hołosko, Snopków. Patrole ukraińskie wspierane artylerią podsuwały się pod nasze placówki, zostały jednak zawsze ogniem piechoty i artylerii zmuszone do odwrotu. Przy ostrzeliwaniu przez nieprzyjaciela Persenkówki zauważono kilkanaście pocisków gazowych.

7 III. W nocy niepokoiła artyleria nieprzyjaciela Persenkówkę i Kulparków. Przez cały dzień silny ogień artylerii ukraińskiej na odcinek północny, wschodni i południowy, a w szczególności na Kościarnię, Zboiska, Bednarówkę i Persenkówkę. Zauważono silniejszy ruch nieprzyjaciela między Dublanami a Malechowem i od wschodniego krańca Kozielnik. O godz. 5⁰⁰ po południu zaatakował nieprzyjaciel Krzywczyce, a między 6⁰⁰ a 7⁰⁰ godziną Zboiska. Oba razy został odparty ze stratami ognia piechoty i artylerii. Z powodu defektu motoru musiano przerwać ostrzeliwanie się artylerii przy pomocy lotnika. Lotnik wylądował w Lasku Cesarskim.

Odpis

CAW, I. 341. 1, t. 93.

Nr 32

1919 marzec 8, Lwów. – Rozkaz nr 57

Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

L. op. 287 – Pochwalne uznanie

Za dzielne zachowanie się wobec nieprzyjaciela i wzorowe prowadzenie batalionu, udzielam pochwały por. Franciszkowi Dudzińskiemu z 10. pp Grupy gen. [Zygmunta] Zielińskiego.

L. op. 288 – Pochwalne uznanie

Za dzielne zachowanie się wobec nieprzyjaciela udzielam pochwały ppor.: Ignacemu Bogińskiemu i Tadeuszowi Michejdzie z pułku piechoty ziemi cieszyńskiej, przydzielonym do Grupy gen. Zielińskiego.

L. op. 289 – Pochwalne uznanie

Za doskonałe i dzielne zachowanie się wobec nieprzyjaciela udzielam pochwały ppor. Włodzimierzowi Polakowskiemu z Grupy gen. dyw. [Józefa] Leśniewskiego.

L. op. 290 – Mianowanie

Mianuję podchorążymi w 4. baterii 3. p. artylerii polowej – plut. Jana Szwe-
da, sekc. Tadeusza Bruna i sekc. Tadeusza Breita.

L. op. 291 – Mianowanie

Mianuję podchorążymi – jedn. sekc. Bogdana Sołtysa z 1. p. strzel. lwow-
skich Grupy gen. dyw. Leśniewskiego.

L. op. 292 – Mianowanie

Mianuję podchorążym – ogniomistrza Jana Szumilaka z 3. p. artylerii polowej.

L. op. 293 – Mianowanie

Mianuję z dniem dzisiejszym podchorążym – sekc. Kazimierza Mroczkow-
skiego z kompanii sztabowej Grupy gen. Zielińskiego.

--a

L. op. 196 – Stwierdzenie funkcji

Dla celów rachunkowych stwierdzam, że:

por. Karol Metzenauer pełni funkcję dowódcy batalionu,
por. Rudolf Kostecki pełni funkcję dowódcy kompanii km.,
por. Karol Zwoliński pełni funkcję dowódcy kompanii,
ppor. Stanisław Saja pełni funkcję dowódcy kompanii,
ppor. Józef Nickowski pełni funkcję dowódcy kompanii.

Wszyscy przy 1. baonie 2. p. strzel. podhalańskich w Grupie ppłk. [Henryka]
Minkiewicza.

--a

OW op. 55 – Rozwiązanie kolumny sanitarnej transportowej we Lwowie

Z dniem dzisiejszym rozwiązuję kolumnę sanitarną transportową we Lwo-
wie. Ppor. pod lekarza Tytusa Nowaka i pchor. sanit. Kazimierza Fritza przy-
dzielam do Ruchomej Kolumny Epidemicznej nr 3, ppor. pod lekarza Stanisława
Spittala do Szpitala Zapasowego nr 2 we Lwowie, ppor. sanit. Leona Wurma do
2. p. strzel. lwowskich. Cztery sanitariuszki i 12 sanitariuszy oraz tabor kolum-
ny transportowej z 6 fornalami, włącza się do taboru Ruchomej Kolumny Epi-
demicznej nr 3. Pozostały personel włącza się do kolumny sanitarnej gen. dyw.
Leśniewskiego.

OW op. 56 – Transport rannych i chorych w obrębie miasta Lwowa

Z dniem dzisiejszym objęła dywizyjna kolumna sanitarna gen. dyw. Le-
śniewskiego funkcję wszelkich transportów rannych i chorych w obrębie miasta
Lwowa tak dla grup bojowych, jako też pojedynczych oddziałów i zakładów
sanitarnych.

Wszystkie oddziały i szpitale oraz zakłady sanitarne mają się zgłaszać tele-
fonicznie, ustnie lub pisemnie wprost do dowództwa kolumny sanitarnej przy

ul. Kordeckiego 1. Przy zgłaszaniu się należy podać ilość rannych względnie chorych leżących i siedzących, jako też czy transport ma się odbyć natychmiast, czy też w oznaczonej godzinie.

Za zgodność
[Franciszek] Kleeberg, mjr

[Tadeusz] Rozwadowski, gen. dyw.

KWATERMISTRZOSTWO

L. kwat. 516 – Pochwalne uznanie

Po dokładnym zbadaniu akcji ratunkowej przy katastrofie na dworcu kolejowym 5 bm., uważam za obowiązek wyrazić moje pełne uznanie i podziękowanie w imieniu służby osobom, które w tej akcji brały udział.

W tej akcji ratunkowej odznaczyli się przede wszystkim następujący oficerowie:

kpt. Kazimierz Bartel,
ppor. Witz,
ppor. Butz,
ppor. [Jan] Olechowski,
ppor. [Marian] Gött (ciężko przy tym ranny),
ppor. [Stefan?] Kwiatkowski,
ppor. [Albin] Garbień.
Oficerowie żandarmerii:
rtm. [Kazimierz] Świącicki,
por. [Zbigniew] Michalewski,
por. [Kazimierz] Chodkiewicz,
por. Czarnożyński,
por. Tarnawski,
ppor. [Henryk] Mostowski,

jako też st. żołnierz Józef Denkstein z pułku kolejowego oraz żołnierze żandarmerii krajowej, polowej i lotnej.

Jak zawsze, tak i tym razem nie pozostali w tyle członkowie kolejarstwa polskiego, które już niejednokrotnie dało dowody żołnierskich cnót i patriotyzmu.

Odznaczyli się tu chlubnie, ratując z narażeniem życia:

Stanisław Starzecki, maszynista kolejowy,
Jan Hannwald, palacz,
Michał Janowski, szyber,
Józef Schreiber, szyber.

Podpułkownik bryg. Czesław Mączyński, który na wiadomość o eksplozji natychmiast tam podążył i z nadzwyczajną przytomnością, jak i spokojem umysłu akcję ratunkową w swe ręce ujął, wpływał uspokajająco na obecnych i zagrzewając do ratowania – pchnął akcję na odpowiednie tory, wskutek czego tak dodatnie rezultaty osiągnąć zdołano.

Wielu oficerów, żołnierzy-żandarmów i kolejowców nie można po nazwiskach wymienić, gdyż nie są one jeszcze znane. Oddając jednocześnie hołd ich męstwu, poświęceniu i szcзыtnemu spełnianiu obowiązków, cieszę się, że i na ogół naszego społeczeństwa, które zachęczone ich dobrym przykładem tak dzielnie wytrwało – uznanie to rozciągnąć mogę.

L. kwat. 511 – Pochwalne uznanie

Wobec nawału pracy przy prowadzeniu dwóch oddziałów Kwatermistrzostwa zwalniam kpt. Ludwika Szwarcera na jego własną prośbę z prowadzenia referatu personalnego Kwatermistrzostwa, pozostawiając go nadal na stanowisku szefa Oddziału I Organizacyjnego Kwatermistrzostwa.

Wyrażam mu przy tej sposobności, za jego dotychczasową gorliwą pracę na stanowisku referenta personalnego, pełne uznanie i podziękowanie.

L. kwat. 512 – Pochwalne uznanie

Ppor. inż. Bolesławowi Nieniewskiemu, kierownikowi grupy budowy pociągów pancernych, Oddział IVB Kwatermistrzostwa, wyrażam uznanie z powodu jego energicznego i sumiennego spełniania obowiązków służbowych, w szczególności za wyjątkowe zasługi, położone koło budowy pociągu pancernego „Pionier” i pociągu kąpielowego nr 2.

L. kwat. 513 – Mianowanie

Mianuję mjr. apt. Eugeniusza Pirogowskiego, kierownika apteki szpitala załogi we Lwowie, komendantem Centralnego Magazynu Sanitarnego Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią.

L. kwat. 514 – Mianowanie

Mianuję podchorążym – jedn. sekc. Edmunda Witkowskiego z Rządowej Straży Bezpieczeństwa we Lwowie.

L. kwat. 515 – Mianowanie

Mianuję podchorążym – jedn. sekc. Adama Piotra Kołodzieja z Rządowej Straży Bezpieczeństwa we Lwowie.

L. kwat. 516 – Mianowanie

Mianuję podchorążym – jedn. ogniom. Stanisława Sałatę z warsztatów automobilowych Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią.

L. kwat. 517 – Mianowanie

Mianuję podchorążym – jedn. plut. Karola Karpa, przydzielonego do Referatu Personalnego Kwatermistrzostwa.

--^a opuszczono postanowienia porządkowe i dotyczące dyscypliny

L. kwat. 540 – Przydział

Przydzielam kpt. Szporka z Kwatermistrzostwa Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią do strzelnicy wojskowej jako komendanta (w miejsce kpt. Reubenbauera).

L. kwat. 541 – Przydział

Przydzielam ppor. Wacława Stefańczyka z Rządowej Straży Bezpieczeństwa do Komendy Miasta i Placu we Lwowie.

L. kwat. 542 – Przydział

Przydzielam ppor. sanit. Benedykta Barana do szpitala załogi we Lwowie.

Wymieniony zgłosił się obecnie do służby w Wojsku Polskim i został zaprzysiężony.

L. kwat. 543 – Przydział

Przydzielam ppor. lek. dr. Wilhelma Blausteina do rezerwy sanitarnej przy szpitalu załogi we Lwowie.

--^a

L. kwat. 553 – Przeniesienie

Przenoszę por. aptekarza Filipa Barszaka, komendanta Centralnego Magazynu Sanitarnego Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią, do apteki szpitala załogi we Lwowie jako kierownika.

Ppor. aptekarza Józefa Gabriela, kierownika apteki Szpitala Zapasowego nr 1 we Lwowie do Centralnego Magazynu Sanitarnego Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią, jako kierownika działu wód mineralnych.

Ppor. aptekarza Ludwika Menkasa z apteki szpitala załogi we Lwowie do Centralnego Magazynu Sanitarnego Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią.

--^a

OW kwat. 112 – Zarządzenie

Miejska Straż Obywatelska, Ochotnicza Legia Obywatelska i Ochotnicza Legia Kobiet podlegają bezpośrednio Komendzie Miasta i Placu we Lwowie.

--^a pominięto postanowienia porządkowe, dyscyplinarne oraz awiza

Za zgodność
Jan Hempel, mjr

[Tadeusz] Różwadowski, gen. dyw.

Odpis
CAW, I. 304. 1. 7.

Nr 33

1919 marzec 8, m.p. — Rozkaz nr 38

Dowództwa Grupy Operacyjnej płk. Zygmunta Strzeleckiego

1. Mianowanie. Mianuję z dniem dzisiejszym sierżantami:

plut. Szczepana Bilińskiego,

plut. Mariana Wojaka,

plut. Michała Huttera

Plutonowym – sekc. Karola Berenta.

Wymienieni pełnią służbę przy żandarmerii polowej dywizji.

2. Przyznanie prawa jednor. Przyznaję prawo jednor. ochotnikowi sekcyj-
nemu Józefowi Szargutowi z 2. p. strzel. lwowskich.

Za zgodność

[Władysław] Smolarski, mjr

[Zygmunt] Strzelecki, płk bryg.

Odpis

CAW, I, 341, l. 87.

Nr 34

1919 marzec 9, m.p. — Rozkaz nr 38

Dowództwa Grupy Operacyjnej płk. Zygmunta Strzeleckiego

1. Mianowania. Mianuję z dniem dzisiejszym sierżantem:

plut. Jana Pitulę,

plutonowymi:

jedn. sekc. Franciszka Zandlera,

sekc. Stanisława Jastrzębskiego,

sekcijnymi:

str. żołn. Jerzego Tyszkowskiego,

str. żołn. Józefa Pastólkę,

starszym żołnierzem:

szer. Stanisława Pasottiego.

Wymienieni pełnią służbę w prowianturze dowództwa Grupy.

2. Przydział koni. Szwadron jazdy lwowskiej por. [Zygmunta] Dobrzań-
skiego przydzielili dla sztabu dywizji 2 konie wierzchowe oficerskie i 2 konie
wierzchowe żołnierskie.

3. Roboty fortyfikacyjne. Aby z jednej strony ujednostajnić kierownictwo
robót fortyfikacyjnych, z drugiej strony zapewnić technicznie przy bardzo

szczupłych środkach technicznych i siłach roboczych – odpowiedzieć taktycznie wymogom i potrzebom, zarządza się:

Techniczny referent dywizji otrzymuje od szefa tejsze ogólne wskazówki, wykonuje plany po porozumieniu się z szefami brygad i wydaje rozkazy podległym sobie oficerom fortyfikacyjnym. Aby także iść na rękę oddziałom na froncie, przeznacza się poszczególnych oficerów, którzy przeprowadzą szczegółowe roboty w ścisłym porozumieniu z oddziałami na froncie i będą codziennie składać raporty z czynności – technicznemu referentowi dywizji.

W odcinku obsadzonym tymczasowo przez 5. pp Leg. – ppor. Czerniawski

W odcinku obsadzonym tymczasowo przez 3./1. p. strz. – ppor. Putschoegeł

W odcinku obsadzonym tymczasowo przez 2./2. pp – ppor. [Tadeusz] Wallner
– ppor. Ostachowicz

W odcinku obsadzonym tymczasowo przez 1./3. p. strz. – por. Malina

W odcinku obsadzonym tymczasowo przez 1./2/ p. strz. – ppor. Jakubowicz

W odcinku obsadzonym tymczasowo przez 1./4. pp – ppor. Toczyski.

Tym oficerom podlegają pod względem technicznym wszystkie siły robocze, znajdujące się w danym odcinku; komendanci oddziałów technicznych i robotniczych mają iść za wskazówkami tych oficerów. Powyżsi oficerowie zameldują się u komendantów odcinków w charakterze oficerów łącznikowych w ciągu dnia jutrzejszego.

4. Ewidencja oficerów i podchorążych. Rozkaz Dowództwa WP na Galicję Wschodnią nr 50 OW opł. 46). Ewidencję należy przelać do kancelarii dywizji najdalej do 14 bm.

Za zgodność

[Władysław] Smolarski, mjr

[Zygmunt] Strzelecki, płk bryg.

Odpis

CAW, I. 341, I. 87.

Nr 35

**1919 marzec 9, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 63
Dowództwa Brygady Lwowskiej WP**

Służba. Oficer inspekcyjny ppor. Stefan Mękarski.

I. Mianowania. Ochotnika szer. Stanisława Szumińskiego z kompanii technicznej brygady mianuję starszym żołnierzem.

II. Urlopy. Ppor. Stanisławowi Czelnemu z 3 p. strzelców lwowskich udzielam na podstawie L. res. 829. Grupy operacyjnej gen. dyw. [Józefa] Leś-

niewskiego, 4-tygodniowego urlopu celem złożenia pierwszego egzaminu lekarskiego. Po upływie urlopu wymieniowy wykaże się jednośnym świadectwem Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Lwowskiego.

III. Referat gospodarczy Brygady Lwowskiej. (Wyciąg z rozkazu nr 38 gen. dyw. Leśniewskiego z dnia 8.03. br.). Na czas urlopu referenta gospodarczego Brygady Lwowskiej przechodzą wszystkie agendy tego referenta na intendencję dywizji.

We wszystkich sprawach gospodarczych oddziały z dniem dzisiejszym mają się zwracać do intendencji dywizji.

IV. Dodatek żywnościowy. Na podstawie dziennika rozkazów wojskowych nr 21 z 25.2 br. L. 690, dla oddziałów na froncie należy się do końca kwietnia br. do każdej dziennej racji żołnierskiej ustalonej rozp. L. 209 DRW MSWojsk. nr 9 z 1918 r., dodatek żywnościowy, składający się: z 1 i pół g herbaty, z 20 g cukru, z 30 g słoniny. Powyższy dodatek wolno pobierać tylko w urzędach gospodarczych (o ile zapasy starczą). Kupno i surogowanie lub też relugowanie dodatku żywnościowego jest niedozwolone. Ponadto przyznano od 1 marca br. zwiększenie racji żywności o 700 g ziemniaków i 10 g mąki do zaprażki. Ponieważ powyższy dodatek w połączeniu z dzienną porcją żołnierza daje możliwość przyrządzenia posilniejszej kolacji, jest rzeczą wskazaną, aby oficerowie prowiantowi, jako też komendanci oddziałów, zwrócili specjalną uwagę na to, aby oprócz czarnej kawy podawano ludziom na kolację wydatniejsze jedzenie. Przypomina się ponadto, że wszystkie oddziały mają stale posiadać w zapasie 3 porcje rezerwowe i 1 normalną. Na wypadek naruszenia tych zapasów, należy je bezzwłocznie uzupełnić. (Wyciąg z rozkazu nr 38 gen. dyw. Leśniewskiego z dnia 8.03. br.).

V. Przydział poboru paszy dla koni. Szwadron ułanów Lwowskich jest upoważniony do poboru paszy twardej i miękkiej dla koni wprost w urzędzie gospodarczym. Książeczkę poborową należy odebrać u intendenta brygady.

VI. Ewidencja oficerów i podchorążych. Odnośnie do rozkazu DWP nr 56 z dnia 7.3 br. OW op. 46, nadesłały oddziały do dnia 13 bm. do dowództwa brygady dokładną ewidencję oficerów i podchorążych z podaniem szarży, imienia, nazwiska i funkcji, sporządzając ten wykaz w porządku odpowiedniego przydziału taktycznego, a to np.: sztab pułku, sztab 1. baonu, 1. kompanii, 2. kompanii itd. Wykazy te należy przesyłać w 2 egzemplarzach.

Czesław Mączyński, pplk

Dowództwo Brygady Lwowskiej WP Dodatek do rozkazu dziennego nr 63

Na początku wojny światowej pełni świetlanej nadziei przyszłości składaliśmy złoto i srebro na powstający Legion, który daleko rozniósł sławę oręża polskiego i był zaczątkiem armii wojennej zjednoczonej Polski.

Z dnia na dzień nadzieje nasze przybierają konkretniejsze formy – Polska zbudziła się do życia. Brak jej jednak podstaw finansowych, brak złota, srebra i metali. Czyż nie jest obowiązkiem naszym, żołnierzy polskich, w tej chwili odrodzenia pospieszyć Jej z pomocą?

A więc do czynu oficerowie i żołnierze!

Niech każdy z was w domu rozejrzy się, czy nie posiada rzeczy, którymi by mógł zasilić skarb naszej Ojczyzny.

Złóżmy na Jej ołtarzu złoto, srebro, stare monety, odznaczenia zdobyte w szeregach armii obcych, a więc medale, krzyże, odznaki pułkowe itp., następnie ozdoby umundurowania, jak guziki metalowe, róże do czapek, sznury do kurtek i czapek, temblaki (portopee), borty sztabowe itp. przedmioty, w których skład wchodzi metale. Ofiara jednostki mała, a jednak gdy ją złoży każdy, wzbogacony skarb państwa stanie się silną ostoją Rzeczypospolitej.

Celem ułatwienia zbiórki każdy oddział wyznaczy jednego oficera, podoficera, którzy zajmą się odbiorem za pokwitowaniem choćby najmniejszych darów składanych przez oficerów i żołnierzy. Dary zebrane należy następnie odeśłać do Dowództwa Brygady Lwowskiej.

Odpis

CAW, I. 341. 1, t. 97.

Nr 36

**1919 marzec 9, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej
z 9 marca 1919 r.**

Odcinek południowy.

Wieczorem 8 bm. wzmocniono obsadę Persenkówki jednym plutonem 2. kompanii 1. p. strzelców. W ciągu nocy rzucił nieprzyjaciół parę pocisków artyleryjskich na Bednarówkę, Betoniarnię i Kulparków. Z resztą zwykła wymiana strzałów karabinowych. Straty: 1 chory.

Odcinek północny. Bez zmiany. Strat nie ma.

[Kazimierz] Ryłski, mjr

Sytuacja popołudniowa z dnia 9 marca 1919 r.

Odcinek północny.

O godzinie 9⁰⁰ jedna sotnia nieprzyjacielska idąc od Grzybowic Wielkich zaatakowała naszą placówkę na kocie 351. Pod naporem przeważających sił placówka ta musiała się wycofać. Ataki na wszystkie inne placówki zostały odparte. Pomimo zacięcia się obu km. na placówce „Grunwald”, ułani lwowscy broniący jej utrzymali się stąd i od lewego skrzydła koncentrycznie prowadzony przeciwatak 2. p. strzel. lwowskich, wzmocniony jedną kompanią 1. p. strzel. lwowskich wyparł nieprzyjaciela. Dawna sytuacja przywrócona w całości.

Odcinek południowy.

Przez cały dzień silny ogień nieprzyjacielskiej artylerii na całym odcinku. Dwóch zabitych, 30 rannych. Z ruchów nieprzyjaciela w lesie Oświeca można przepuszczać przygotowanie do ataku.

Tadeusz Machalski, rtm.

Odpis

CAW, I.341.1, t. 101.

Nr 37

**1919 marzec 10, Lwów. — Rozkaz nr 58
Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią**

Dział operacyjny

L. op. 305 – Pochwalne uznanie

Wyrażam por. Felicjanowi Sterbie, adiutantowi sztabu dywizji gen. [Józefa] Leśniewskiego, za pełną poświęcenia i pilną służbę – jako parlamentariusz – przy rokowaniach rozejmowych, pochwalne uznanie.

L. op. 306 – Pochwalne uznanie

Za dzielne zachowanie się wobec nieprzyjaciela udzielam pochwały następującym oficerom i żołnierzom z 1. p. ułanów krechowieckich Grupy gen. [Zygmunta] Zielińskiego:

por. Michałowi Dziewanowskiemu,
por. Tadeuszowi Ciecierskiemu,
ppor. Janowi Łotowskiemu,
ppor. hr. Maurycemu Potockiemu,

plut. Józefowi Dolejowi,
plut. Franciszkowi Głaszczkowi,
plut. Jerzemu Andersowi,
plut. Janowi Słuchockiemu,
plut. Janowi Goszczyńskiemu,
plut. Eugeniuszowi Konopce,
kapr. Józefowi Koelichowi,
ułanowi Waclawowi Lednickiemu.

L. op. 307 – Pochwalne uznanie

Za dzielne zachowanie się wobec nieprzyjaciela udzielam pochwały st. wachm. Klemensowi Porawskiemu, komendantowi posterunku żandarmerii w Rodatyczach i st. żand. Józefowi Kolarzowi, komendantowi posterunku żandarmerii w Kamieniobrodzie.

L. op. 308 – Zatwierdzenie dowódców

Rozkazem Naczelnego Dowództwa nr Sztabu Generalnego 291/IXA z dnia 24 lutego 1919 r. zatwierdzeni zostali na stanowisku dowódców brygady, względnie pułku, następujący oficerowie:

plk Ignacy Ledóchowski jako dowódca 1. krakowskiej brygady artylerii,
mjr [Edmund] Knoll-Kownacki jako tymczasowy dowódca 1. p. artylerii polowej,
mjr Kazimierz Pankowicz jako tymczasowy dowódca 2. p. artylerii polowej.

-- a

OW op. 57 – Referaty personalne przy Dowództwie Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

Ustanawia się referentów personalnych w grupach i oddziałach Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią:

Referent Główny przy Dowództwie Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią, poza tym referenci: przy Kwatermistrzostwie, Grupie gen. dyw. [Józefa] Leśniewskiego, Grupie gen. [Zygmunta] Zielińskiego, Grupie plk. [Henryka Odrowąż]-Minkiewicza oraz na razie przy brygadach plk. [Mieczysława] Kulińskiego, plk. [Władysława] Sikorskiego i ppłk. [Czesława] Mączyńskiego.

W Kwatermistrzostwie ustanawia się oprócz referenta personalnego Kwatermistrzostwa osobnych subreferentów dla Oddziału: VII Intendentura, VIII Sanitarny, IX Weterynariat.

Wyżej wymienione dowództwa i oddziały przedłożą do dnia 14 bm. nazwiska oficerów, wyznaczonych na referentów personalnych – referentowi personalnemu przy Dowództwie Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią.

-- a

OW op. 65 – Ostrożne obchodzenie się z wystrzelonymi pociskami artylerijnymi, które nie eksplodowały

Dowództwo Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią otrzymuje coraz częściej doniesienia o ciężkich wypadkach okaleczenia i śmierci, spowodowanych wy-

uchem, wskutek nieostrożnego obchodzenia się ze znalezionymi pociskami armatnimi, które nie eksplodowały. Ostatnio doniesiono o 4 zabitych i 8 ciężko rannych żołnierzach. Szczęśliwym zbiegiem okoliczności życie ludzkie ocalało, gdy granat padł w pobliżu nie eksplodując, a lekkomyślność żołnierzy pociągnęła za sobą więcej ofiar, niż sam strzał byłby spowodował.

Rozkazuję przeto pouczyć wszystkich żołnierzy, jak straszne, a bezcelowe grozi im i ich otoczeniu niebezpieczeństwo, gdy z lekkomyślnej ciekawości ruszają niewybuchnięte pociski. W tym celu podaję w krótkości konstrukcję zapalnika pocisków artyleryjskich.

Kapsla wybuchowa wisi na kilku cieniutkich sprężynkach miedzianych. Po uderzeniu wystrzelonego pocisku, kapsla na podstawie bezwładności leci dalej, rozgina sprężynki, uderza o bolec (szyfty) i wybucha, powodując zapalenie się masy wybuchowej pocisku. Jeżeli pocisk po uderzeniu nie pękł, pochodzi to stąd, że kapsla nie rozgięła dostatecznie sprężynek i nie dotknęła bolca lub dotknęła go bokiem metalowym, a nie powierzchnią zapalną. W pocisku takim wystarcza niekiedy zupełnie lekkie dotknięcie, powodujące przesunięcie się tylko minimalne kapsli, wiszącej na nie dość odciągniętej sprężynce, wskutek czego masa wybuchowa zarysuje się na bolcu i eksploduje, zapalając ładunek pocisku. Fakt, że we wielu wypadkach można bezkarnie podnosić pocisk niepęknięty, nie powinien rozzuchwalać żołnierzy i doprowadzać ich do lekkomyślnej dziecinnej igraszki ze strasznym niebezpieczeństwem. Leżenie pocisku w wolzie nie zmniejsza niebezpieczeństwa, ponieważ kapsla i masa wybuchowa jest hermetycznie izolowana.

Pouczywszy o tym żołnierzy, należy bezwarunkowo zabronić im dotykania ię wystrzelonych, a nie pękniętych pocisków armatnich. Pociski takie należy natychmiast zgłosić do dowództwa Grupy, które zarządzi wysadzenie lub umiejętne usunięcie tychże.

Jeżeli zachodzi potrzeba bezzwłocznego usunięcia pocisku na miejscu twartym, można przy samym pocisku wykopać głęboki dół, przynajmniej na 1 i 1/2 m, a następnie położywszy się na ziemię, długą żerdką pocisk do dołu wtrącić. Przy tym należy pamiętać o tym, że odkopanie takiego pocisku nawet po krótkim czasie jest niebezpieczne.

W przyszłości za wszystkie wypadki z pociskami będę pociągał przełożonych do odpowiedzialności.

Za zgodność
Franciszek] Kleeberg, mjr

[Tadeusz] Rozwadowski, gen. dyw.

W kwat. 116 – Komenda MSO

Przyznaję Komendzie MSO [Miejskiej Straży Obywatelskiej] prawa i obowiązki komendy samoistnego oddziału. Komendant MSO jest równocześnie komendantem Ochotniczej Legii Obywatelskiej (OLO), Ochotniczej Legii Ko-

biet (OLK) i Milicji Kobiecej i ma prawo mianowania podoficerów, aż do szarży sierżanta, w tych grupach na czas ich trwania. Rachunkowość wszystkich tych oddziałów i ewidencja przydzielonych oficerów i żołnierzy ma być prowadzona w Komendzie MSO.

OW kwat. 118 – Wywóz środków żywności ze Lwowa przez przekupniów

Poszczególne formacje Wojska Polskiego, rozmieszczone poza obrębem Lwowa, udzielają rozmaitym handlarzom pisemnych zezwoleń na zakup we Lwowie środków żywności i wywożenie ich ze Lwowa, rzekomo dla zaspokojenia potrzeb żołnierzy i oficerów, dotyczących formacji. Tego rodzaju zezwolenia mogą niewątpliwie ułatwić obchodzenie obowiązującego dotąd zakazu wywozu środków żywności ze Lwowa i mogą dać łatwo powód do nadużyć rozmaitego rodzaju.

Ponadto przygodni handlarze, zwłaszcza żydowscy, kupują zwykle towar bardzo wątpliwej jakości, a sprzedają go żołnierzom po lichwiarskich cenach.

Wobec powyższego stanu rzeczy zabraniam bez zezwolenia Intendentury Kwatermistrzostwa Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią wydawania tego rodzaju zezwoleń na wywóz artykułów żywności ze Lwowa.

--a

Za zgodność
Jan Hempel, mjr

[Tadeusz] Rozwadowski, gen. dyw.

--a opuszczono postanowienia porządkowe, sprostowania i awiza

Odpis
CAW, I. 304. 1. 7.

Nr 38

1919 marzec 10, m.p. — Rozkaz nr 39

Dowództwa Grupy Operacyjnej płk. Zygmunta Strzeleckiego

1. Rozkazy. Doszło do mej wiadomości, iż podległe mi komendy dotyczące punkty rozkazów Grupy gen. dyw. [Józefa] Leśniewskiego, po otrzymaniu przepisują do swoich rozkazów i dopiero po tej manipulacji przesyłają pododdziałom. Ponieważ przepisywanie zabiera dosyć czasu – uniemożliwia nieraz pododdziałom dotrzymania terminu wyznaczonego.

Polecam przeto, by rozkazy dywizji były natychmiast po otrzymaniu odsyłane do pododdziałów. W tym celu będzie kancelaria dywizji posyłać większą ich ilość poszczególnym dowództwom.

2. Przydział na kurs adiutantów. Rozkazem Sztabu Generalnego nr 82 utworzony został w Warszawie kurs adiutantów, na który zostali przydzieleni: por. Alfred Stadowski ze stacji zbernej dla oficerów, por. Józef Czechowicz z Rządowej Straży Bezpieczeństwa we Lwowie, ppor. Hipolit Sereżyński, por. Leon Zubrzycki i por. Stanisław Toroń z dywizji gen. Leśniewskiego; por. Julian Duceżyński z 4. art. polowej, ppor. Antoni Kruczkiewicz z 5. pap, por. Stanisław Sokołowski z 4. pac, por. Bogdan Dunin i kpt. Maćkowski z 8. pp; por. Eugeniusz Stecz z 30. pp, kpt. Umiastowski z 36. pp.

Wymienieni zameldują się u kierownika kursu gen. por. [Stefana?] Majewskiego.

Ordynansów osobistych nie należy ze sobą zabierać, natomiast zabrać koce, poduszki i prześcieradła. Wyjechać natychmiast.

3. Zamknięcie rachunków. Odnośnie do doniesienia Intendentury (Oddział Kontroli Rachunków), niektóre oddziały nie przedłożyły jeszcze zamknięć rachunków do kontroli, rozkazuję by pod osobistą odpowiedzialnością komendantów w jak najkrótszym czasie to uczyniły.

Przypomina się przy tym rozkaz DWP na Galicję Wschodnią nr 47, punkt J. 101.

Za zgodność

[Władysław] Smolarski, mjr

[Zygmunt] Strzelecki, plk bryg.

Odbiór

CAW, I. 341, I. 87.

Nr 39

1919 marzec 10, Lwów. — Rozkaz dowództwa Brygady Lwowskiej WP o rozwiązaniu batalionu szturmowego

W myśl rozkazu Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią OW op. 47, rozwiązuję z dniem dzisiejszym batalion szturmowy brygady lwowskiej.

Batalion szturmowy tworzy kompanię szturmową pod dowództwem kpt. [Jerzego] Schwarzenberg-Czernego, weieloną organizacyjnie do 1. Pułku Strzelców Lwowskich, gospodarczo do 3. batalionu 1. Pułku Strzelców Lwowskich a podlegającą na razie taktycznie wprost dowództwu Brygady Lwowskiej.

W kompanii pozostają jako oficerowie kompanii: ppor. Marcin Rzeszutko, dr Zygmunt Czerkaski, Stefan Piotrowski i Aleksander Then, por. dr Tadeusz Wrześniawski, ppor. Kazimierz Lipart i wszyscy podchorążowie. Por. san. Witold Tomazik pozostaje jako komendant patrolu sanitarnego. Innych oficerów przydzielam, jak następuje:

do 1. p. strzelców: ppor. Robert Zychowski,
do 2. p. strzelców: ppor. Grzębski (ranny w szpitalu na Technice), ppor. Kuciela (odkomenderowany do obozu ćwiczeń), ppor. Jan Ćmil (odkomenderowany do obozu ćwiczeń), ppor. Ludwik Krauss do 2. p. strz. lwowskich z przeznaczeniem jako komendant km. do 1. kompanii.

Do dyspozycji Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią stawiam por. lek. dr. Aleksandra Rządkiego.

Por. Michalik (prowiantura) i por. Peszke (kasa) przedłożą zakończone rachunki batalionu szturmowego wprost intendenturze kwatermistrzostwa i zgłoszą się tam po dalszy przydział.

Z podoficerów rachunkowych zatrzymuję kpt. [Jerzego Schwarzenberg-] Czernego jedyne i podaję resztę nominalnie i do dyspozycji brygady.

Wszystkich podoficerów ze sztabu batalionu wciela kpt. Czerny do kompanii.

Systemizowany stan koni i taborów, na kompanię szturmową jest jeden koń wierzchowy dla komendanta, trzy konie juczne, 3 wozy parokonne, jedna kuchnia polowa parokonna. Prócz tego zatrzyma kompania szturmowa jeszcze 4 konie juczne oddziału km. i odda wszystkie inne konie, wozy i kuchnie polowe do taborów brygady, przedkładając wykaz tychże dowództwu Brygady Lwowskiej.

W uzupełnieniu rozkazu z dnia 10 marca 1919 r.

Przydzielam z rozwiązanego batalionu szturmowego, ppor. Władysława Czeremszyńskiego i Bronisława Stanaszka do 2. p. strz. lwowskich.

Wymienieni zgłoszą się zaraz do służby w 2. p. strz. lwowskich.

W uzupełnieniu rozkazu z dnia 10 marca 1919 r.

Przydzielam z rozwiązanego batalionu szturmowego:

Kpt. Wojciecha Piaseckiego (chory na urlopie w Zakopanem) i por. Edwarda Sas-Świstelnickiego (urlopowany w Warszawie do 15 bm.) do batalionu uzupełnień 1 p. strz. w Krakowie.

Ppor. Józefa Zawistowskiego (w szpitalu), ppor. Adolfa Czajkowskiego (w szpitalu na Technice), ppor. Stanisława Konasiewicza (w szpitalu załogi), ppor. Edwarda Skibę (ranny w domowym leczeniu) i por. Alfreda Hullesa (chory na urlopie w Zakopanem) do batalionu uzupełnień 3. p. strz. we Lwowie.

Odpis

CAW, I. 341. 1. 102.

Nr 40

1919 marzec 10, Lwów. — Wiadomości o nieprzyjacielu pochodzące z Oddziału Wywiadowczego

Zeznania jeńców wziętych w Zboiskach i Hołosku dnia 9 marca 1919 r.

W ataku na Zboiska i Hołosko brały udział w pierwszej linii: 11. kureń złoczowski i świeżo przybyły ze Złoczowa 9. kureń złoczowski, w rezerwie zaś były 10. kureń złoczowski i świeżo przybyły 8. kureń złoczowski. Kurenie te wchodziły w skład 4. brygady złoczowskiej. Cel ataku zajęcie Zboisk a w dalszym ciągu Lwowa, przy pomocy kureni rezerwowych.

Atak miał być przeprowadzony jeszcze wieczorem 8 III, z powodu ciemności jednak przesunięto go na 9 III o godz. 7⁰⁰ rano. Każdy kureń ma 6 sotni, przeciętnie po 200 ludzi, każdy żołnierz po 5 granatów ręcznych, 2 rosyjskie skrzynki amunicji, 4 karabiny maszynowe na sotnię.

Malechów

9 III – 11. kureń złoczowski, stojący tamże od dłuższego czasu, przyszedł na miejsce II/24. kurenia kołomyjskiego, który odszedł w niewiadomym kierunku. Komendant kurenia sotnik Zalibski kwaterujący w Dublanach w szkole, komendant 2. sotni porucznik Kowalczyk i chor. Szkilnyj, komendant 4. sotni ppor. Horyszczyn i chor. Maret.

Cztery armatki piechotne za kościołem.

Grzybowice Wielkie

9 III – 8. i 9. kureń złoczowski świeżo przybyły ze Złoczowa.

Dublany

9 III – 10. kureń złoczowski, który przed pięciu dniami przyszedł z Winnik, komendant kurenia ataman Czolhan, komendant 4. sotni Czetar Kosar oraz trzy baterie: 15-cm, 18-cm i 8-cm.

Prusy

9 III – 12. kureń złoczowski, który przed trzema dniami przyszedł z Grzybowic, gdzie pełnił służbę. Nie jest wykluczone, że kureń ten przesunięto w stronę Winnik i Pasiek Miejskich w miejsce 10. kurenia.

Winniki

4 III – Dwie sotnie rekrutów, które przyszły na miejsce 10. kurenia złoczowskiego.

Barszczowice

Przed trzema tygodniami stały na stacji kolejowej trzy baterie artylerii (Meldowano już dnia 21 lutego do L.683/of.).

Żydatycze

Zeszłego tygodnia widział jeńiec, wracając z urlopu, działo ciężkiego kalibru (28 cm ?) w marszu na Dublany (8 koni ciągnęło).

Krasne – Hangar aeroplanów.

Brody

2 III – Kadra 4 sotnie, kadra kawalerii.

W ogólności

Wedle zeznań jeńców duch w armii ukraińskiej bardzo dobry – żołnierze walczą z zapalem – wierzą w zwycięstwo twierdząc, że Lwów jako stolica Republiki Ukraińskiej musi bezwarunkowo należeć do Ukrainy. Powszechny pobór rozciąga się także na Polaków i Żydów. W 4. sotni 10. kurenia było 8 Polaków (Kośniewski, Pelz, Andrusiów, Kiniewski, Spur i inni. i dwóch Żydów).

W pierwszej połowie lutego przeprowadzili Ukraińcy reorganizację swej armii, tworząc brygady. Dawniejsze kurenie Grupy „Wschód” otrzymały nową nomenklaturę i weszły w skład brygady złoczowskiej.

[podpis nieczytelny]

Odpis

CAW, I. 304. I. 13.

Nr 41

1919 marzec 11, Lwów. — Raport pplk. Czesława Mączyńskiego z wykonania rozkazu rozwiązania batalionu szturmowego

Zgłaszam wykonanie rozkazu rozwiązania batalionu szturmowego. W myśl przedłożonej pod L.op.190 dnia 9 bm. prośby, zarządziłem ściągnięcie batalionu szturmowego w jedną kompanię szturmową pod dowództwem kpt. [Jerzego] Schwarzenberg-Czernego i wcielenie tej kompanii jako etatową kompanię szturmową do 1. Pułku Strzelców Lwowskich.

Por. lekarza dr. Aleksandra Rzadkiego, por. prow. Stanisława Michalika i por. kasowego Ryszarda Peszkego do dyspozycji Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią.

Czesław Mączyński, pplk.

Odpis

CAW I. 341. I. 102.

1919 marzec 11, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 65
Dowództwa Brygady Lwowskiej WP

Służba. Oficer inspekcyjny ppor. Franciszek Tomanek.

I. Mianowanie. St. żołn. Karola Kowalskiego z baonu szturmowego mianuję sekcyjnym.

II. Przydzielenie. (Wyciąg z rozkazu nr 39 gen. dyw. Leśniewskiego z dnia 10.3 br.). Na kurs adiutantów w Warszawie, który rozkazem Sztabu Generalnego nr 82 został utworzony, zostali przydzieleni z brygady por. Leon Zubrzycki i por. Stanisław Toroń. Ordynansów osobistych nie należy z sobą zabierać, natomiast zabrać koce, poduszki i prześcieradła.

Zastępcę oficera Hiacynta Wilczyńskiego ze szwadronu jazdy lwowskiej przydzielam do 1. p. strz. lwowskich.

III. Kurs obsługi km. rozpocznie się 16 marca w Domu Inwalidów. Oddziały zameldują do dnia 14 bm. dowództwu brygady, ilu żołnierzy i oficerów mogą wysłać na kurs. Konieczne jest odkomenderowanie jak największej liczby do nauki, ze względu na zwiększenie ilości km. w oddziałach brygady.

IV. Kurs rusznikarski rozpocznie się 16 marca w warsztatach DWP, przy ul. Janowskiej. Do każdego 8 km. powinien posiadać baon 3 rusznikarzy. Ilość rusznikarzy na kurs rusznikarski zameldują oddziały dowództwu brygady do dnia 14 bm.

V. Kurs podoficerów Brygady Lwowskiej. 15 bm. rozpocznie się zapowiedziany, 6-tygodniowy kurs podoficerski Brygady Lwowskiej przy ul. Janowskiej 63. Oprócz już wyznaczonych oficerów wykładać będą: kpt. Bac – przedmioty ogólnokształcące, ppor. [Jan] Olechowski – służba minerska, lekarz 1. baonu 2. p. strzelców lwowskich – higiena. Jako instruktorów wyznaczam na ten kurs pchor. Tadeusza Goreckiego, Karola Bubolca, sierż. Wojciecha Reczucha, plut. Józefa Krajewskiego i sekc. Władysława Bratkowskiego z 1 p. strzelców lwowskich; sierż. Emila Szustera, plut. Romana Jarosza, plut. Tadeusza Gąsiorowskiego z 2 p. strzelców Lwowskich i pchor. Łodzińskiego z 3 p. strzelców lwowskich. Wymienieni zgłoszą się do 14 bm. o godz. 8⁰⁰ rano u kpt. Sikorskiego w szkole podoficerskiej. Na ten kurs wyznaczy każda kompania po 2 żołnierzy lub podoficerów, nadających się do służby podoficerskiej, w pierwszym rzędzie należy uwzględnić tych, którzy zobowiążą się do stałej służby w WP. Oprócz tego wyznaczą dowódcy pułku po 2 ordynansów na pułk. Odkomenderowani zgłoszą się 15 bm. o godz. 8⁰⁰ rano w pełnym rynsztunku wraz z dokumentami osobistymi (karta zaprowiantowania, karta żołdu, wyciąg z protokołu karnego) u komendanta kursu, kpt. Sikorskiego. Program kursu przedkłada na początku każdego tygodnia kpt. Sikorski dowództwu brygady.

VI. Wykład o służbie gazowej. Dnia 15 bm. od godz. 10⁰⁰ do 12⁰⁰ przed południem będzie miał ppor. Bałaban z 3 p. strzelców lwowskich wykład o służbie gazowej w budynku cłowym Rogatki Wuleckiej. Na ten wykład odeśle każda kompania południowego odcinka (tak obsady, jak i rezerwy) po jednym podoficerze, który wróciwszy potem do kompanii ma obowiązek pouczyć ją o służbie gazowej.

Czesław Mączyński, ppłk

Odpis
CAW, I. 341. 1, t. 97.

Nr 43
1919 marzec 11, Lwów. — Meldunek Dowództwa
Brygady Lwowskiej z 10 marca 1919 r.

Meldunek sytuacyjny poranny z dnia 10 marca 1919 r.
Odcinek północny.

Liczne patrole wysłane w nocy w przedpole Hołoska Wielkiego skonstatały nową redutę naprzeciw od koty 351.

Straty dnia wczorajszego: 9 rannych, 1 zabity.

Odcinek południowy.

Na Kulparkowie wielka wymiana strzałów. Na reszcie odcinka przez całą noc ogień nieprzyjacielskiej artylerii na naszych pozycjach. Silna obustronna strzelanina piechoty i km. nie dopuściła akcji piechoty. Jeden zabity, 19 rannych.

Odpis
CAW, I. 341.1, t. 101.

Nr 44

**1919 marzec 12, Lwów. — 1. Dodatek do rozkazu oficerskiego nr 13
Kwatermistrzostwa Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią**

Oddział IC. Pobór i zaciąg ludzi

Podlegają:

Komisja superrewizyjna i komisja przeglądowa: płk Ludomir Pisarik, kpt. Michał Smolicki.

1. Komisja poborowa: płk Stanisław Niedzielski, por. Edward Pieczonka.
2. Komisja poborowa: mjr Bolesław Zaleski, kpt. Rudolf Lang, kpt. Stanisław Sachanek.
3. Komisja poborowa: kpt. Wacław Fiałka, por. Wacław Künel.
4. Komisja poborowa: kpt. Wacław Simon.

Lekarze przydzieleni do komisji poborowych:

mjr lek. dr Zenon Wachłowski,
kpt. lek. dr Stanisław Progulski,
kpt. lek. dr Henryk Allerhand
kpt. lek. dr Jakub Eineigler,
ppor. lek. dr [Benedykt] Ziemilski.

Oddział zwolnień: szef płk Müllbauer.

Za zgodność

Jan Hempel, mjr

[Tadeusz] Rozwadowski, gen. dyw.

Odpis

CAW, I. 304. 1. 7.

Nr 45

**1919 marzec 12, Lwów. — 2. Dodatek do rozkazu oficerskiego nr 13
Kwatermistrzostwa Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią**

Oddział ID. Uzupełnienie i kontrola zakupu koni:

Podlegają:

- Komisja poboru koni nr 1 we Lwowie: mjr Dunin Kęplicz, por. wet. Bernard.
Komisja poboru koni nr 2 Przemyśl: mjr Bolesław Bilwin.
Komisja poboru koni nr 3 w Sanoku: ppłk Aleksander Ehrbar.

Komisja poboru koni nr 4 w Jarosławiu: mjr Aleksander Krajewski.
Stacja zborna i stacja odpoczynkowa koni w Jarosławiu: por. Stanisław Lek-
czyński.

Za zgodność
Jan Hempel, mjr

[Tadeusz] Rozwadowski, gen. dyw.

Odpis
CAW, I. 304. 1. 7.

Nr 46

**1919 marzec 12, Lwów. — 3. Dodatek do rozkazu oficerskiego nr 13
Kwatermistrzostwa Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią**

Oddział II. Broń i amunicja

Podlegają:

Zbrojownia artylerii: por. Julian Kwaśniewski, por. Stanisław Wilk, por. Leo-
nard Czuberski, ppor. Kropiowski.

Warsztaty rusznikarskie nr 1: por. Stanisław Kubiński, por. Adolf Piller.

Warsztaty rusznikarskie nr 2: ppor. Bogusz.

Warsztaty rusznikarskie nr 3: por. Albert Mniszek.

Warsztaty artylerii: por. Mieczysław Zieleniewski, por. Stefan Zubczewski.

Magazyn amunicji na dworcu Czerniowieckim: por. Stanisław Blicharski, por.
Oskar Vopatarni.

Sekcja „P”: ppor. Ignacy Zossel, ppor. Władysław Błachuta.

Komisja zaopatrzenia w materiały: por. Jan Górski, por. [Zygmunt] Tomaszew-
ski, por. Neciuk, ppor. Krajewski.

Zbiórka metali: por. Kaczmarski.

Za zgodność
Jan Hempel, mjr

[Tadeusz] Rozwadowski, gen. dyw.

Odpis
CAW, I. 304. 1. 7.

1919 marzec 12, Lwów. — 4. Dodatek do rozkazu oficerskiego nr 13
Kwatermistrzostwa Dowództwa Wojsk Polskich
na Galicję Wschodnią

Oddział IVA. Techniczny

Podlegają:

Grupa inżynierii wojskowej:

kpt. inż. Marian Żerebecki,
por. inż. Zbigniew Vlasisc,
por. Wonarusz,
ppor. Cyryl Kochanowski,
ppor. Adam Böhm.

Grupie inżynierii podlegają:

Wydział gospodarczy i magazyny:

ppor. inż. Stefan Chojnicki,
ppor. inż. Ryszard Schuman,
ppor. inż. Witold Studnicki,
ppor. Franciszek Marszałek,
ppor. Władysław Korlakowski,
ppor. Piotr Seidel.

Wydział budowlany:

por. inż. Witold Minkiewicz,
por. inż. Tadeusz Wróbel,
ppor. inż. Karol Machalski,
ppor. Stefan Madurewicz,
ppor. Mieczysław Horoszewicz.

Rejon 1. Lwów (obejmujący wszystkie kasarnie):

por. inż. Adolf Piller,
ppor. inż. Ludwik Pazirski,
ppor. inż. Roman Völpel,
por. inż. Bronisław Wiktor,
ppor. inż. Ludwik Mitschein,
por. inż. Franciszek Gołąb,
kapral Julian Pinkerfeld,
ppor. Witold Błada,
ppor. Władysław Riesdorf,
ppor. Edward Jędrzejowski,
ppor. Karol Ardel.

Rejon 2 Lwów (obejmujący wszystkie warsztaty dla przemysłu budowlanego):

kpt. inż. Edmund Libański,

por. Gustaw Neudek,
ppor. Michał Miculski,
por. Władysław Loegler.

Kompania robotnicza:

por. Józef Monderer,
ppor. Edward Bedlewicz,
ppor. Edward Konopka.

Sekcja sanitarno-techniczna: ppor. Paweł Lis.

Ekspozytura w Gródku Jagiellońskim: vacat.

Ekspozytura w Rawie Ruskiej: vacat.

Oddział minerski:

ppor. Jan Olechowski,
ppor. Rudolf Kwiatkowski.

Warsztaty stałe mechaniczne:

kpt. inż. Bolesław Dalbor,
ppor. Józef Koska,
ppor. inż. Longin Dudryk.

Oddział elektrotechniczny:

ppor. inż. Adam Ebenberger,
ppor. inż. Franciszek Podsoński,
ppor. inż. Stanisław Fryze,
por. Jan Kolbuszowski,
ppor. Antoni Pawłas,

a) inż. Adam Młodnicki jako kierownik robót przy konstrukcji i wykonaniu miotaczy granatów,

b) ppor. Bruno Szymański, do budowy motowagonów.

Za zgodność
Jan Hempel, mjr

[Tadeusz] Rozwadowski, gen. dyw.

Odpis
CAW, I. 304. 1. 7.

1919 marzec 12, Lwów. — 5. Dodatek do rozkazu oficerskiego nr 13
Kwatermistrzostwa Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

Oddział IVB. Kolejowy. Podlegają:

Batalion kolejowy:

kpt. prof. dr Kazimierz Bartel,
adi. ppor. inż. Marian Przetocki,
ppor. of. prow. Stanisław Radzikowski,
ppor. rach. of. kas. Szymon Grüffel.

1. Kompania kolejowa:

ppor. inż. Władysław Burgielski,
por. inż. Władysław Gallas,
ppor. Witold Hartel,
ppor. Adam Stronczak-Miłaszewski,
ppor. Jan Kailik,
ppor. Alojzy Harasymowicz,
ppor. Władysław Sladek.

2. Kompania kolejowa:

por. Jerzy Paleolog,
of. techn. por. inż. Zbigniew Kosiński,
of. techn. por. inż. Franciszek Engel,
of. techn. ppor. Bronisław Gliński,
of. techn. ppor. Edward Jaworzyński,
of. techn. por. Jan Biły,
of. techn. ppor. Ludwik Smolka.

3. Kompania kolejowa:

por. Leopold Górka,
of. techn. por. Karol Franz,
of. techn. por. Edward Hillbricht,
of. techn. ppor. inż. Walenty Tomaszewski.

4. Kompania kolejowa: vacat.

Pociąg pancerny „Pionier”:

por. inż. Bolesław Paykart,
of. art. ppor. Stanisław Szwed,
of. karab. maszyn. ppor. Olgierd Niebieszczkański,
of. karab. maszyn. ppor. dr Adam Pokiński,
of. piech. ppor. Rudolf Piguleczka de Lonius,
lekarz ppor. sanit. podlek. Władysław Tobijczyk.

Grupa budowy pociągów pancernych:

ppor. inż. Bolesław Nieniewski,
of. techn. ppor. inż. Jerzy Treter,
of. techn. ppor. inż. Adam Marie,

of. techn. ppor. inż. Józef Ecker.

Dowództwo Okręgu Linii Kolejowych (DGLK):

kpt. prof. dr Kazimierz Bartel,
ppor. Kazimierz Merwart,
ppor. Artur Grantsch,
ppor. Stefan Mostowski.

Za zgodność:

Jan Hempel, mjr

[Tadeusz] Rozwadowski, gen. dyw.

Odpis

CAW, I. 304. 1. 7.

Nr 49

**1919 marzec 12, Lwów. – 6. Dodatek do rozkazu oficerskiego nr 13
Kwatermistrzostwa Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią**

Oddział VII. Intendentura

Oddziałowi 1. Intendentury podlegają: ppor. Stefan Uhma, ppor. Jan Piątkowski.

Oddziałowi 2. Intendentury podlegają: por. Stefan Machowicz.

Wojskowa fabryka mydła

Referat młynów i piekarń: kpt. Kazimierz Świeżawski, ppor. Rajm Pragłowski.

Stałe transporty żywności i zakupy:

ppor. Wilhelm Bauman,

ppor. Antoni Biliński,

ppor. Ksawery Basch,

ppor. Stanisław Schneid.

Urząd gospodarczy nr 1:

por. Jerzy Paszkudzki,

por. Józef Kajetanowicz,

por. Sozański,

ppor. Leon Szelepin,

ppor. Jakub Walter,

ppor. Rudolf Zintel,

ppor. Władysław Pockh.

Urząd gospodarczy – filia: ppor. Jan Cierpisz.

Piekarnia wojskowa główna L.1: por. Józef Hornung.

Piekarnia wojskowa zapasowa: por. Maur Chwalibogowski.

Piekarnie cywilne: por. Stanisław Wolski.

Rzeźnia wojskowa:

por. Jan Kowicki,
por. Alfred Merta,
ppor. Stanisław Dąbrowski.
Warsztaty naprawy kuchen polowych: ppor. Stanisław Rachwał.
Ekspozytura intendenty Jarosław: kpt. Emil Jan Kowalski.
Ekspozytura intendenty Łańcut:
ppor. Stanisław Kościński,
ppor. Józef Hapka.
Magazyn żywnościowy Gródek Jagielloński:
por. Antoni Hudzik,
ppor. Polikarp Ostafi.
Schronisko i składnica stołowni oficerskiej:
por. Antoni Lichota,
ppor. Marquart.
Oddziałowi 3. Intendenty podlegają:
por. inż. Miński,
por. Jan Kolmer,
ppor. Terlikowski,
ppor. Józef Hładny,
ppor. Marian Baczyński.
Referat opałowy: kpt. Feliks Drobniak, por. Adam Langner.
Ekonomat: kpt. Władysław Dobrzański.
Magazyn L 2 (pościeli i łóżek): 1 oficer.
Ekspozytura dworzec Czerniowiecki (opał):
por. Franciszek Hampel,
ppor. Edward Rybka,
ppor. Tadeusz Borkowski.
Ekspozytura Rampa Żółkiewska (opał): ppor. Franciszek Krawiec.
Oddziałowi 4. Intendenty podlegają: ppor. Tadeusz Gostyński.
Referat warsztatów:
inż. mar. ppor. Stanisław Tatarczuch,
ppor. Władysław Bubnicki
Magazyn L.1 ekwipunku: ppor. Władysław Litwinowicz.
Magazyn L.3 ekwipunku: ppor. Władysław Bunikiewicz.
Zakład umundurowania oficerów: por. Artur Hampel.
Pralnie i zakłady dezynfekcyjne (ul. Janowska 31): ppor. Geza Wściślak.
Pralnia wojskowa (ul. Marcina): 1 oficer.
Oddziałowi 5. Intendenty podlegają: ppor. Ludwik Pawlikowski.
Referat prawny: ppor. Józef Witoszyński.
Oddziałowi 6. Intendenty podlegają: ppor. Bolesław Pikor.
Magazyn materiałów taborowych (dworzec): 1 oficer.
Warsztaty taborów (siodlarnia, kołodziejnia i kuźnia): rtm. inż. Jarosław Voves.
Magazyn taborów przy warsztatach: ppor. Stanisław Rozdół.
Kolumna transportowa: ppor. Stanisław Praun.

Szefowi kontroli rachunkowej podlegają:

por. Jan Blaunstein,
ppor. Leon Goldyk,
ppor. Alfred Blacha,
ppor. Leon Leiter.

Kontrola rachunkowa: mjr Jan Bizanc.

Kasa Kwatermistrzostwa: kpt. Filip Kacinel, kpt. Jakub Fechner.

Ponadto Oddziałowi 7. Intendentury podlegają:

Intendentura etapu w Przemyśle z podległymi sobie:

Magazyn żywnościowy w Przemyśle,

Magazyn żywnościowy w Jarosławiu,

Magazyn żywnościowy w Sanoku,

Tartak i fabryka w Przemyśle.

Zatwierdzenie przydziału obsady personalnej zostanie osobno w rozkazie umieszczone.

Za zgodność
Jan Hempel, mjr

[Tadeusz] Rozwadowski, gen. dyw.

Odpis
CAW, I. 304. 1. 7.

Nr 50

1919 marzec 12, Lwów. — Rozkaz nr 59 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

Dział operacyjny

L. op. 322 – Mianowanie

Mianuję z dniem dzisiejszym podchorążym – jedn. sierż. Tadeusza Wiśniewskiego z 1. p. strzel. lwowskich dywizji gen. [Józefa] Leśniewskiego.

L. op. 323 – Mianowanie

Mianuję z dniem dzisiejszym podchorążym – sierż. Leona Gramatykę z 1. baonu 24. pp dywizji gen. [Zygmunta] Zielińskiego.

--a

L. op. 332 – Wykaz oficerów z b. armii austro-węgierskiej przyjętych do Wojska Polskiego z dniem 1 XI 1918 r.

Rozkazem Naczelnego Dowództwa WP nr Sztabu Generalnego 278/IXA z 19 lutego 1919 r., przyjęci zostali do Wojska Polskiego z b. armii austro-węgierskiej następujący oficerowie:

płk Ludwik Trexler de Torsola
mjr Władysław Sas-Czajkowski
mjr Aleksander Matula
mjr Aleksander Krajewski
płk Józef Nostadt
ppłk Władysław Glazor
ppłk Tadeusz Rychliński
płk Stanisław Dunin-Kęplisz
ppor. Bolesław Siłka
ppor. Mieczysław Łojak
ppor. Bernard Jan Loewenstein
ppor. Mieczysław Hanuszewski
ppor. Tadeusz Makuch
ppor. Henryk Goldberg
por. Jarosław Serafin
por. Antoni Małek
por. dr inż. Władysław Molenda
kpt. Marian Bilski
por. Franciszek Długosz
por. Józef Peterz
por. Jan Kuźniar
por. Stanisław Goleński
por. Karol Galzur
ppor. Julian Barnaś
ppor. Tadeusz Markiewicz
ppor. Włodek
por. Henryk Rosenöl
ppor. Karol Szopa
ppor. Marian Wondraczek
ppor. Zbigniew Makuch
ppor. Dutkiewicz
por. Kaczkowski
por. Tadeusz Więckowski
por. Michał Sopocki
por. Julian Styfi
por. Władysław Spławiński
kpt. Stanisław Bernfeld
por. Alfons Tuskiewicz
por. Władysław Wojciechowski
ppor. Stanisław Pacula
ppor. Stanisław Buciak
ppor. Eugeniusz Chrzanowski

ppor. Ludomir Czech
ppor. Paweł Steller
por. Stefan Myszkowski
por. Szczepan Pilecki
por. Jan Swoboda
por. Kazimierz Dobrzański
por. Tadeusz Solecki
ppor. Stanisław Wierziński
ppor. Jan Wysoczański
por. Michał Holländer
por. Antoni Mazur
por. Józef Kędzierski
ppor. Kazimierz Strzeszyński
ppor. Józef Majkowski
por. dr Jan Stramm-Piotrowski
por. Władysław Popek
por. Ludwik Horwath
ppor. Marian Niedźwiecki
ppor. Waclaw Radwański
por. Mieczysław Dołęga-Szczudłowski
por. Rudolf Drapella
ppor. Antoni Kaczmarczyk
ppor. Sanetra
ppor. Karol Staszkiwicz
ppor. Stefan Rydel
ppor. Michał Trembecki
ppor. Kazimierz Przybylski
ppor. Władysław Limberger
ppor. Józef Mandybur
por. Arnold Kerbel
por. Michał Mirkowski
por. Tomasz Jarosławski
ppor. Zygmunt Puchalik
ppor. Karol Wróbel
por. Włodzimierz Abłamowicz
por. Marian Gänger
por. Zygmunt Syguliński
por. Franciszek Gwizdak
ppor. Stanisław Kukla
ppor. Józef Warchałowski
ppor. Jan Świrski
ppor. Artur Pacowski

ppor. Modest Nowarecki
ppor. Marian Zając
ppor. Gustaw Żurawski
ppor. Stanisław Nowicki
ppor. Tadeusz Traczek
ppor. Jerzy Tarnawski
ppor. Roman Szlapa
ppor. Adolf Fiszer
ppor. Waclaw Hawrylinka
ppor. Michał Toporowski
ppor. Stanisław Kicia
ppor. Zygmunt Rachwał
ppor. Stanisław Mirek
kpt. Antoni Stawarz
ppor. Zygmunt Piekos
ppor. Adam Hruba
ppor. Zdzisław Salabura
ppor. Paweł Wojna
por. Józef Cybulski
por. Mieczysław Adamowski
por. Zygmunt Łobarzewski
por. Waclaw Nowosielecki
por. Mikołaj Hanula
ppor. Adam Kramarz
ppor. Jan Miśniak
ppor. Teofil Morelowski
por. Julian Mańkowski
por. Michał Toszek
ppor. Adam Mantel
ppor. Jan Wojciak
ppor. Zygmunt Nowakiewicz
ppor. Stanisław Szpytmann
ppor. Stanisław Czarnecki
ppor. Władysław Jachiewicz
ppor. Józef Miciński
ppor. Józef Kwaśnicki
ppor. Zdzisław Dunikowski
ppor. Kazimierz Malinowski
ppor. Jan Koszykiewicz
por. Stanisław Tendos
por. Leon Cehak
ppor. Karol Kuraś

ppor. dr Roman Zarytkiewicz
ppor. Jan Hanula
por. Stefan Głowacz
ppor. dr Paweł Mond
ppor. Jan Szymański
por. Stanisław Czarniawski
ppor. Tadeusz Chlebowski
ppor. Stanisław Długosz
ppor. Stanisław Marciak
ppor. Władysław Benoit
ppor. Tomasz Krupiński
ppor. Adam Dydużyński
ppor. Bolesław Pędzikiewicz
por. Antoni Prokop
ppor. Beniamin Kotarba
por. Paweł Sikora
ppor. Michał Bleicher
ppor. Tadeusz Porębański
ppor. Henryk Pietrzak
ppor. Eugeniusz Fieldor
ppor. Franciszek Rokitowski
ppor. Zdzisław Dobrzyński
por. Kazimierz Walczak
por. Józef Chytrowski
ppor. Władysław Eustachiewicz
ppor. Fryderyk Piskorz
ppor. Antoni Krupa
por. Franciszek Cehak
por. Jan Guzik
por. Franciszek Głowacz
por. Stanisław Wyszatycki
por. Julian Zborowski
por. Zbigniew Radecki
ppor. Władysław Łopatka
ppor. Tomasz Pop
ppor. Bolesław Janicki
por. Andrzej Cieśliński
por. dr Ignacy Nuckowski
por. Stefan Dwornik
por. Wojciech Konieczny
por. Otto Czuruk
por. Michał Kluz

por. Antoni Wlasak
por. Ignacy Szpunar
por. Stanisław Dąbek
por. Zygmunt Sobolewski
por. Józef Grontowski
por. Mieczysław Hepter
por. Mieczysław Tabaka
por. Stanisław Rutowicz
por. Tadeusz Górski
ppor. Leon Grzegorzak
ppor. Karol Pokciecha
ppor. Michał Gąsior
ppor. Marian Jahn
ppor. Władysław Łukasik
ppor. Alojzy Michałek
ppor. Aleksander Niklewicz
ppor. Stanisław Rychlicki
ppor. Józef Wojtyna
ppor. Ziemowit Dobrzański
ppor. Jan Kuźniarz
ppor. Józef Guzowski
ppor. Mieczysław Pałka
ppor. Antoni Chruściel
ppor. Julian Czubryt
ppor. Stanisław Ceranowicz
ppor. Stefan Kot
ppor. Kazimierz Pruc
ppor. Franciszek Kraus
ppor. Józef Csadek
ppor. Jan Mach
ppor. Marian Schuk
ppor. Włodzimierz Surmiak
ppor. Władysław Kowalski
ppor. Franciszek Kostek
ppor. Emil de Sulima Zawisza
ppor. Franciszek Lewcio
ppor. Mieczysław Krogulski
ppor. Jakub Hanejko
ppor. Sebastian Skupiel
ppor. Stanisław Trojan
ppor. Tomasz Sagan
ppor. Michał Drzystek

ppor. Józef Siekierski
ppor. Józef Słaby
ppor. Jan Noworol
ppor. Jan Latawiec
ppor. Stanisław Czajkowski
ppor. Józef Pańczyk
ppor. Aleksander Janisz
ppor. Michał Michno
ppor. Jan Radomski
ppor. Kazimierz Chmaj
ppor. Jan Stopa
ppor. Ignacy Michalski
ppor. Jan Maciałek
ppor. Władysław Herman
ppor. Stefan Muszka
ppor. Stanisław Woźniakowski
ppor. Stefan Baran
ppor. Jan Chodkiewicz
ppor. Kazimierz Filip
ppor. Józef Skiba
ppor. Jazienicki
ppor. Mieczysław Janowski
ppor. Franciszek Głuszak
ppor. Mieczysław Sanak
ppor. Wit Riess-Wiesenhorn
ppor. Józef Hohendorf
ppor. Mieczysław Dębicki
ppor. Władysław Jakubiczka
ppor. Franciszek Kostek
ppor. Jan Dyszyński
ppor. Stanisław Trojan
por. Jan Gradowski
por. Józef Pomersbach
por. Józef Bigo
por. Apolinary Arnstein
ppor. Władysław Kowalski
ppor. Witold Bobiński
por. Józef Wojtanowicz
por. Władysław Łowicki
ppor. Jerzy Myczkowski
por. Marian Szajkowski
por. Stanisław Goleń

ppor. Mieczysław Ornatowski
 ppor. Stanisław Skwara
 ppor. Józef Schmied
 por. Adam Welanyk
 por. Paweł Gliwa
 ppor. Roman Durkalec
 por. Benedykt Michalski
 por. Jan Raichel
 por. Eustachy Talarcki
 por. Antoni Włodzimierz Walacha
 ppor. Bartłomiej Bober
 ppor. Jan Czarnkowski
 ppor. Kazimierz Szymański
 por. Emil Dąbrowski
 por. Kanty Jan Soj
 por. Jerzy Nowakowski
 por. Jan Lichtenberg
 por. Leopold Pawłowski
 ppor. Maksymilian Bernaś
 ppor. Władysław Raczka
 ppor. Jan Robaczewski
 por. Jan Gabriel
 por. Antoni Niedenthal
 por. Józef Jarosz
 ppor. Julian Buchcik
 por. Marian Janicki
 ppor. Józef Kowalski
 ppor. Ignacy Bazarnik
 por. Józef Drelichowski
 ppor. Piotr Smorecki
 por. Jakub Hanus
 ppor. Mieczysław Dukiel
 ppor. Edmund Stuszkiewicz
 por. Zygmunt Tomaszewski
 ppor. Roman Sandecki
 por. Bronisław Praszalowiec
 por. Bronisław Sapecki
 ppor. Józef Sypek
 ppor. Kornel Dziurinan
 ppor. Władysław Zaleski
 ppor. dr Juliusz Zaleski
 ppor. Tadeusz Ocheduszko
 ppor. Jan Belina
 ppor. Janusz Durkiel
 ppor. Władysław Szajna
 ppor. Stanisław Graff
 ppor. Stefan Kuczkowski
 ppor. Tadeusz Paziuk
 por. Stanisław Rarogiewicz
 por. Edmund Dąbrowski
 por. Wacław Brzozowski
 por. Michał Lewicki
 ppor. Edmund Ziobro
 ppor. Wincenty Lewicki
 ppor. Tadeusz Rolecki
 por. Tomasz Perlak
 por. Zygmunt Nosek
 por. Władysław Kut
 ppor. Władysław Ostrowski
 ppor. August Gotta
 ppor. Romuald Bałuciński
 ppor. Roman Tendaj
 ppor. Jan Brzeziński
 ppor. Stanisław Dołęga
 ppor. Karol Cebula
 ppor. Witold Funk
 por. dr Marcin Dragan
 por. Franciszek Miszkiewicz
 por. Kazimierz Jelewski
 ppor. Mieczysław Daszyński
 por. Apolinary Piekosiński
 por. Stanisław Studziński
 por. Marian Doskowski
 kpt. Zygmunt Stelmachniewicz
 por. Jan Biliński
 ppor. Piotr Wiatr
 kpt. Józef Nowak
 por. Juliusz Ujejski
 ppor. Bronisław Krauss
 kpt. Edmund Howorka
 por. Antoni Dziubiński
 por. Ferdynand Müller
 ppor. Ferdynand Kostnik
 kpt. Karol Biliński

kpt. zap. Alfred Baron
por. inż. Jan Haekbeil
por. Władysław Noworol
ppor. Stefan Stachowski

ppor. Eugeniusz Kamiński
ppor. Rudolf Eichler
kpt. Franciszek Szkolnicki
por. Józef Slys.

--^a

OW kwat. 126 – Zbieranie materiałów archiwalno-wojskowych

W myśl rozkazów Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią nr 27 z roku 1918 i rozkazu nr 56 z roku 1919, przypominam i rozkazuję wszystkim oddziałom, urzędom, koszarom i magazynom wojskowym, że wszelki znajdujący się w obrębie ich zabudowań materiał archiwalno-wojskowy (akta, druki, książki, wydawnictwa, czasopisma, fotografie, obrazy, itp.) należy pod odpowiedzialnością dowódców natychmiast przed możliwym zniszczeniem zabezpieczyć oraz zgłosić najdalej do 20 marca 1919 r. Zarządowi Archiwalnemu Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią. Zarząd Archiwalny Kwartmistrzostwa zarządzi odstawienie tych dokumentów do gmachu Zarządu Archiwalnego, ul. Czarneckiego 7; bez zezwolenia wymienionego Zarządu bezwarunkowo nie wolno materiałem rozporządzać, np. sprzedawać, jak to już kilkakrotnie stwierdzono.

OW kwat. 127 – Turnus wyszkolenia obsługi karabinów maszynowych

Dnia 16 marca br. rozpocznie się we Lwowie 4 turnus wyszkolenia obsługi karabinów maszynowych dla oficerów i żołnierzy grup, operujących bliżej Lwowa. Frekwentanci mają być zaprowiantowani włącznie do dnia 15 marca br. we własnych oddziałach i odesłani z kartą prowiantową, zaopatrzeni w zupełne umundurowanie i uzbrojeni. Przy wyborze żołnierzy frekwentantów należy uwzględnić fizycznie zdolnych, następnie umiejących czytać i pisać.

Za zgodność
Jan Hempel, mjr

[Tadeusz] Rozwadowski, gen. dyw.

--^a pominięto postanowienia dotyczące spraw porządkowych, dyscypliny oraz awiza

Odpis
CAW, I. 304. 1. 7.

Nr 51

1919 marzec 12, m.p. — Rozkaz nr 40

Dowództwa Grupy Operacyjnej płk. Zygmunta Strzeleckiego

1. Ostre pogotowie. Stwierdzono, iż wielu żołnierzy spokojnie przechadza się po mieście z przepustkami, wydanymi przez swoje przełożone komendy już po zarządzeniu ostrego pogotowia.

Ponieważ tego rodzaju niepojmowanie ważności i celowości zarządzeń bardzo ujemnie wpływa na dyscyplinę żołnierza i sprawność danego oddziału, zakazuję na przyszłość wydawania przepustek w czasie ostrego pogotowia – z wyjątkiem spraw służbowych.

2. Prośby. Wszelkie prośby i wnioski do nominacji, wnoszone do dowództwa dywizji, lub przez dywizję do komend wyższych, muszą być przez pośrednich przełożonych zaopiniowane.

3. Urlopy oficerów. Przy prośbach o urlop musi być wyraźnie zaznaczone, czy dany oficer jest zbędny, czy też nie potrzeba na jego miejsce na czas urlopu zastępcy.

4. Roboty fortyfikacyjne. Szczupła ilość saperów i robotników wyszkolonych w robotach fortyfikacyjnych nie jest w stanie wykonać wszystkich robót na odcinkach.

Polecam przeto, by i obsady odcinków współpracowały w pracach umocnień, nie czekając aż to zostanie uskutecznione przez oddziały saperskie.

Za zgodność

[Władysław] Smolarski, mjr

[Zygmunt] Strzelecki, płk bryg

5. Zmniejszenie racji chleba. Według rozkazu DWP na Galicję Wschodnią – począwszy od dnia 13 bm. racja chleba została zmniejszona dla wszystkich oddziałów (bojowych włącznie) na 400 gram. Rozporządzenie ważne aż do odwołania.

[Władysław] Smolarski, mjr

Odpis

CAW, I. 341. 1. 87.

Nr 52

1919 marzec 12, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 73
ppłk. Marceliego Śniadowskiego dowódcy Artylerii WP Lwów

1. Sprostowanie. Rozkaz tutejszy nr 72 prostuje się następująco:

Pkt 1 zamiast Kierskiemu ma być Terskiemu.

Pkt 5 zamiast Więckowski ma być Wiczkowski.

Zamiast Tadeusz Świdnicki ma być Józef Świdnicki.

2. Przeniesienie. Z dniem dzisiejszym zostają przeniesieni: kapral Ludwik Jerzy z 4. baterii 4. pap oraz kapral Stanisław Olaniewicz z 5. pap, obaj do 4. pac do stacji remontowej por. [Jana] Lange.

3. Porcje rezerwowe. W myśl rozkazu komendy Grupy Operacyjnej gen. dyw. [Józefa] Leśniewskiego, mają wszystkie oddziały posiadać w zapasie 3 porcje rezerwowe i 1 porcję normalną. Oficerowie prowiantowi pułków poczynią odpowiednie kroki w Urzędzie Gospodarczym, aby w jak najkrótszym czasie pobrać przypisaną ilość.

O dokonanych pobraniach lub o ewentualnych trudnościach należy dowództwu artylerii zameldować. Komendy pułków dołożą wszelkich starań, by jak najrychlej osiągnąć przepisaną na stan ludzi ilość porcji i zarządzą co należy w sprawie ich przechowania.

4. Nomenklatura szarż podoficerskich. Celem uniknięcia na przyszłość stosowania przez oddziały rozmaitych nomenklatur szarż podoficerskich, ustala je OW op. 63. Rozkazu Dowództwa Wojsk Polskich nr 58, następująco:

Podchorąży, ogniomistrz sztabowy, ogniomistrz, plutonowy, kapral, starszy żołnierz, artylerzysta.

W stosunku służbowym obowiązuje tytułowanie podoficerów i żołnierzy przez „Wy”.

5. Nominacje byłych chorążych. Odnośnie do OW op. 50 rozkazu Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią nr 57, przedłożą oddziały jak najrychlej wykazy dawnych austriackich i rosyjskich chorążych z wnioskami do nominacji na podporuczników.

Awizo. Zwraca się uwagę podległych oddziałów na rozkaz Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią nr 57, OW op. 50, 51 oraz rozkaz nr 58, OW op. 61, 62, 63, 64, 65, OW Kwat. 122 i I. 139.

Za zgodność
[Zdzisław] Łysakowski, por.

W zastępstwie
[Tadeusz] Łodziński, mjr

Odpis
CAW, I. 341. 1. 108.

Nr 53
1919 marzec 12, Lwów. — Meldunek Dowództwa
Brygady Lwowskiej na 11 marca 1919 r.

Odcinek północny.

Walki patroli.

Odcinek południowy.

Zwykły ogień armatni i karabinowy. Ruski pociąg pancerny zbliżający się ku Persenkówce przepędziła artyleria. Jeden ranny, 2 dezertarów.

Meldunek sytuacyjny popołudniowy z 11 marca 1919 r.

Odcinek północny.

Utarczki patroli pod Brzuchowicami.

Odcinek południowy.

Od godziny 11⁰⁰ rano artyleria nieprzyjacielska ostrzeliwała Persenkówkę, kilka strzałów padło na Betoniarnię i drogę Wulecką. Potem artyleria skierowała swój ogień na miasto około godz. 2⁰⁰ po południu. Strzały były bardzo celne, nasza artyleria milczała. Jeden zabity. 2. kompania 2. p. strzelców lwowskich zluzowała 9. kompanię na Bednarówce.

Odpis

CAW, I.341.1, t. 101.

Nr 54
1919 marzec 13, Lwów. — Rozkaz nr 60
Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

Dział operacyjny

L. op. 333 – Rozkaz Naczelnego Dowództwa Wojsk Polskich z 27 II 1919 r.

1. Zwalniam generała porucznika Józefa Leśniewskiego z funkcji dowódcy grupy bojowej pod Lwowem, celem objęcia stanowiska Ministra Spraw Wojskowych w myśl Dekretu Naczelnika Państwa z dnia 27 II 1919 r.

2) Wobec mianowania Ministra Spraw Wojskowych, zwalniam pułkownika inż. Jana Wroczyńskiego z obowiązków kierownika Ministerstwa Spraw Wojskowych, przenosząc go do pierwszej rezerwy.

[Józef] Piłsudski

L. op. 334 – Biskup połowy Wojska Polskiego

Z Woli Ojca Świętego i za zgodą Naczelnego Wodza Wojsk Polskich objął zarząd duszpasterski w Armii Polskiej dnia 9 lutego br. biskup połowy ks. Stanisław Gall.

--^a

OW op. 73 – „Krzyże Obrony Lwowa”

W sprawie „Krzyżów Obrony Lwowa” podaje się, iż otrzymają go wszyscy umieszczeni w spisie obrońców Lwowa w czasie od 1 do 22 listopada, a którzy przez swoje zachowanie się zgodne z honorem żołnierza i obywatela-Polaka, okazali się tego godnymi i potrafią uczestnictwo swoje w walkach w tym czasie wiarygodnie udowodnić.

Zainteresowani w sprawie „Krzyżów” mają się zgłaszać lub wносить podania na ręce kpt. Baca w dowództwie Brygady Lwowskiej.

--^a

L. kwat. 632 – Przydział

Przydzielam rtm. Aleksandra Łosia ze stacji zbornej oficerów przy Komen-dzie Miasta i Placu we Lwowie do Oddziału Kwatermistrzostwa (uzupełnienie koni) na czas nieobecności mjr. Dunin-Kęplicza.

Za zgodność

[Franciszek] Kleeberg, mjr

[Tadeusz] Rozwadowski, gen. dyw.

--^a pominięto decyzje dotyczące spraw porządkowych, dyscypliny, urlopów i awiza

Odpis

CAW, I. 304. 1. 7.

Nr 55

**1919 marzec 13, Lwów. — Dodatek do rozkazu nr 60
Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią**

Biskup Wojsk Polskich do wojska

W imię Boże rozpoczynam swe pasterzowanie nad wami, rozpoczynam w imię Jezusa Chrystusa, „bo nie masz w żadnym innym zbawienia” (Dzieje, 4.12) i w imię Maryi, Matki Bożej, Królowej Korony Polskiej.

W imię Jezusowe i w imię Maryi Wojsko Polskie przez wieki broniło chrześcijaństwa, broniło ziemi Ojczystej już to w zwycięskich bitwach pod Chocimem i Wiedniem, już to w klęskach Warny i Cecory.

Polska była obroną chrześcijaństwa, a murem bywały piersi polskiego żołnierza, o które odbijały się zapędy wrogów chrześcijaństwa i cywilizacji.

Takiej tradycji szczytnej i wielkiej jesteście wy spadkobiercami, wy mówię, polscy żołnierze odrodzonej, zjednoczonej, niepodległej Ojczyzny.

Dziś wy z kolei staje się owym żywym murem przed wrogiem, który ze wschodu niesie zniszczenie i zagładę wiary świętej i cywilizacji. Wasze ręce mają go wstrzymać, o wasze piersi ma się on rozbić.

Weźcie, drodzy moi, weźcie w ręce krzyż Chrystusów, a w sercu swym krzewcie miłość Bożą „wydawajcie członki wasze”, jak mówi Apostoł, „zbroją sprawiedliwości Boga” (Rzym 6.13), a będziecie niezwycczeni.

Z miłością Boga łączcie miłość bliźniego, która się zamyka we wzniosłej bohaterskiej miłości, bo te dwie miłości ściśle się ze sobą łączą i jedna z drugiej wypływa, dobry żołnierz kocha Boga, kocha Ojczyznę.

Miłujcie wiarę naszą świętą rzymsko-katolicką, w której od wieków wzrósł nasz naród. Ona – ta wiara nasza święta, krzepiła serce naszych praojców w bojach, ona po dziś dzień daje moc duchową, napawa męstwem w niebezpieczeństwie, koł w cierpieniu nadzieją nieśmiertelnej zapłaty w niebie.

„Obleczone się tedy w zbroję światłości, obleczone się w Pana Jezusa Chrystusa” (Rzym 13.12.14.), jak mówi Apostoł, tj. wyrażajcie Jezusa Uczynkami swymi, aby Jego świętość, Jego wstrzemięźliwość, czystość, miłość w was się odbijały.

„Obleczone się w zbroję światłości, weźcie tarczę wiary i przyłbicę zbawienia i miecz ducha” (Ef. 6.17). Niech z wami będzie Jezus i Maryja, rycerze mili, niech waszym hasłem będzie Jezus i Maryja, niech waszym zwycięstwem będzie Jezus i Maryja. Błogosławieństwo Najwyższego niech na was spłynie – Amen.

Warszawa, w uroczystość Katedry św. Piotra
22 lutego 1919 r.

† Stanisław Gall
Biskup

Rozkaz powyższy ogłosić przed frontem podległych mi oddziałów.

Za zgodność
[Franciszek] Kleeberg, mjr

[Tadeusz] Rozwadowski, gen. dyw.

Odpis
CAW, I. 304. I. 7.

1919 marzec [13?], Przemyśl. — Wykaz służb medycznych Brygady Lwowskiej oraz oficerów artylerii według przynależności pułkowej

Służby medyczne

1. Mjr lek. Zygmunt Czechowicz, szpital zapasowy nr 2
2. Mjr lek. Zeonon Wachlowski, 1. p. strzelców, lekarz pułkowy
3. Kpt. lek. Mieczysław Sołtysik, 30. pp
4. Por. lek. Leon Kalina, ur. 1893 r., 1. p. strz., pomocnik lekarza pułkowego
5. Por. lek. Włodzimierz Koskowski, Grupa gen. F. Aleksandrowicza
6. Por. lek. Stanisław Wojciechowski, 2. p. strz., lekarz pułkowy
7. Por. lek. Aleksander Ruczka, 5. p. strzelców
8. Ppor. san. Stanisław Fedorski, ur. 1890 r., 1. p. strz. 3. baon
9. Ppor. lek. Bernard Rappaport, 2. p. strz. 1. baon
10. Por. lek. Marian Prus, 2. p. strz. 2. baon
11. Por. lek. Kazimierz Wiewiórski, 2. p. strzelców
12. Ppor. lek. Stanisław Ostrowski, 1. p. strzelców
13. Ppor. lek. Arnold Katz
14. Ppor. san. Stanisław Ostrowski, ur. 1892 r., 1. p. strz. 1. baon
15. Sierż. med.-san. Józef Sokołowski, ur. 1893 r., 1. p. strz. 2. baon
16. Med. Jan Stefan Blaike, ur. 1884 r., 1. p. strz. 4. kompania
17. Med. Władysław Jurkiewicz, ur. 1891 r., 1. p. strz. 5. kompania
18. Med. Edmund Ehrlich, ur. 1898 r., 1. p. strz. 6. kompania
19. Med. Ludwik Krajewski
20. Med. Franciszek Usarz, 2. p. strz. 1. kompania
21. Ppor. san. Bronisław Frankowski, 2. p. strz. 3. baon
22. Ppor. san. Arnold Grossmann, 2. p. strz. 9. kompania
23. Ppor. san. Józef Mokrzycki, 2. p. strz. 10. kompania
24. Ppor. san. Stanisław Czelny, 30. pp 1. kompania
25. Ppor. san. Aleksander Smerek, 30. pp 1. kompania
26. Ppor. san. Adam Krukowski, 30. pp 3. kompania
27. Medyk Mański Kaufmann, 30. pp 4. kompania
28. Medyk Franciszek Kaszycki, 30. pp baon uzupełnień
29. Medyk Witold Tomasik, baon szturmowy
30. Medyk Adam Hełczyński, szwadron kawalerii
31. Medyk Władysław Tobijczyk, kompania techniczna
32. Medyk Tadeusz Orzechowski, kompania sztabowa
33. Ppor. san. Franciszek Kmiotowicz, 1. p. strz. przy lekarzu pułkowym
34. Ppor. san. Jerzy Görtz, 1. strz. przy lekarzu pułkowym
35. Ppor. san. Tytus Adamiak, 2. p. strz. 11. kompania
36. Jednoroczny med. Eugeniusz Patryn, 2. p. strz., prowadzący sztab
37. Jednoroczny med. Mirosław Martynowicz, 2. p. strz. 3. kompania
38. Jednoroczny med. Jerzy Dziopiński, 2. p. strz. 2. baon
39. Jednoroczny med. Antoni Rymanowicz, 2. p. strz. 5. kompania
40. Jednoroczny med. Mikołaj Wojtowicz, 2. p. strz. 6. kompania
41. Jednoroczny med. Rudolf Arend, 2. p. strz. 7. kompania

42. Pchor. med. Roman Szweryn, kolumna sanitarna
43. Jednoroczny med. Zbigniew Leśniowski, 1. p. strz. 1. baon
44. Plut. med. Marian Giżycki, 1. p. strz. 1. kompania
45. Sierz. med. Józef Kotrba, 1. p. strz. 2. kompania
46. Sekc. med. Andrzej Harasimowicz, 1. p. strzelców
47. Sekc. med. Stanisław Potencki
48. Medyk Stanisław Sobierański
49. Plut. Herman Serejwski
50. Sekc. Roman Epler
51. Jednoroczny med. Emil Skulski
52. Plut. med. Marcelli Ciepielowski
53. Kapral lek. Paweł Skrowaczewski, 2. p. strz.
54. Kapral lek. Antoni Rydygier, 30. pp 1. baon
55. Kapral lek. Walerian Madejewski, batalion szturmowy
56. Kapral lek. Zygmunt Strzałkowski, 1. p. strzelców
57. Sierz. med. Tadeusz Kawecki
58. Jednoroczny med. Antoni Barko
50. Jednoroczny med. Stanisław Bietkowski
60. Jednoroczny med. Mieczysław Łopuszański
61. Sierz. med. Adam Hickiewicz

Śłużby weterynaryjne

1. Kpt. lek. wet. Mirosław Ogórek, Tabory Komendy Brygady, referent wet.
2. Rtm. Józef Nowicki, 2. p. strz., lekarz wet.
3. Ppor. wet. Stanisław Fukar, ur. 1892 r., 1. p. strz., weterynarz pułku
4. Ppor. Rudolf Ludwig, ur. 1886 r., 1. p. strz., weterynarz 2. baonu
5. Ppor. wet. Jan Nowak, ur. 1891 r., 1. p. strz., weterynarz 3. baonu
6. Lek. wet. Julian Wujcik, 30. pp, weterynarz pułku
7. Ppor. wet. Józef Kwiatkowski, szwadron kawalerii

Kapelani

1. Kapelan pułkowy ks. Edward Choma, 1. p. strz. 3. baon
2. Kapelan pułkowy ks. Grzegorz Janiewski, 30. pp
3. Kapelan pułkowy ks. Otto Kriesten, 2. p. strzelców

Urzednicy wojskowi

1. Adam Cichoń, 30. pp biuro ewidencji

Wykaz oficerów według przynależności pułkowej

4. pac

ppłk Marcelli Śniadowski
 kpt. Eugeniusz Dąbrowski
 kpt. Antoni Dudryk
 kpt. Rudolf Stenzel lek.
 kpt. Kazimierz Kułakowski wet

porucznicy:

Dąbrowski Jerzy
 Klaudiusz Reder
 Stanisław Sokołowski
 Rudolf Kwak
 Kazimierz Lewandowski

Lucjan Jasiński
 Stanisław Mikuliński
 Mieczysław Stadler
 Kazimierz Schirmer
 Jan Durski
 Alfred Sładowski
 Ludwik Gruber
 Jan Zabłocki
 Mieczysław Kołodziej
 Eugeniusz Baranowicz
 Stanisław Witkowski
 Roman Palmi

Klemens Trojan
Walery Toth
Karol Kotrba
Ludwik Holdenmajer oficer kasowy
Rudolf Kraus
Emil Dobrzański
Julian Kwaśniewski
Rudolf Krzysztofowicz
Zdzisław Łysakowski
Leonard Kinci
Karol Peschel
Maksymilian Łomnicki

podporucznicy:

Zenon Maria Moskwa
Tadeusz Luft
Stanisław Buntner
Michał Romanowski
Kozakiewicz Zdzisław
Stanisław Klimkiewicz
Edwin Płażek
Jerzy Durski
Władysław Schneider
Władysław Terenkoczy
Henryk Ottenbreit
Roman Richtman
Kajetan Stroński
Andrzej Matkowski
Zygmunt Sawicki
Józef Adamek wet.
Kazimierz Szulislawski
Henryk Turnele
Bronisław Ostachowicz, san.
Stanisław Szczygielski
Stanisław Potencki
Stanisław Górecki
Miłosław Zboril wet.

5. pac

mjr Ignacy Niepołomski
kpt. Wilhelm Todt

porucznicy:

Tadeusz Ablamowicz
Feliks Tylko
Bronisław Waldenberger
Józef Gluziński
Stanisław Tabich
Andrzej Prymon
Antoni Pawłowski
Stanisław Basz

podporucznicy:

Stanisław Philipp
Karol Blatkiewicz
Włodzimierz Wysocki
Antoni Sobol
Józef Warchał

3. pac

kpt. Henryk Trzos

porucznicy:

Kazimierz Stefczyk
Tadeusz Stefczyk
Władysław Gadomski
Emil Plauder

4. pap

mjr Tadeusz Łodziński

kapitanowie:

Aleksander Lewicki
Henryk Kreiss
Tadeusz Filipowicz
Roman Odzierzyński
Ludwik Staszewski

porucznicy:

Julian Duczyński
Adam Kopacz
Stanisław Sanocki
Józef Magenheim, oficer kasowy
Jan Baboń, lek.
Władysław Dyszkiewicz
Eligiusz Szamota, oficer kasowy
Jan Filipowicz
Tadeusz Kruszyński
Bolesław Monasterski
Zdzisław Gilewski
Józef Heil
Lubomir Głazewski
Władysław Gruiński
Wiktor Hampel
Edward Dzedzicki
Zdzisław Latawiec
Paweł Fedorowicz
Zbigniew Chudzicki
Karol Berdarich
Mieczysław Kreutz
Emil Loss
Władysław Schmidt
Bronisław Berwid
Wiktor Mianowski
Tadeusz Połotnicki
Edward Gajer
Eugeniusz Klocek

Tadeusz Kadył
podporucznicy:
Julian Andruchowicz
Jan Mareczek
Stanisław Górski
Marian Schneikart
Leopold Dobiasz
Emil Kaliński
Stefan Jadowski
Paweł Filipowicz
Stanisław Kruszyński
Feliks Mycielski
Adam Riedl
Henryk Olszewski
Stefan Krynicki
Maks Schütz, ppor. san.
Juliusz Lubkowski
Paweł Żelechowski
Edward Józefczyk, ppor. san.
Aleksander Zaleski
Andrzej Szarski
Tadeusz Epler
Otto Marcinek
Karol Kühl
Edward Łukasiewicz
Stanisław Gelber
Ignacy Mittlener
Kazimierz Leśniewski
Adam Leśniewski

chorążowie:
Ryszard Laskowski
Józef Jaje
Janusz Muszyński

5. pap

kapitanowie:
Otto Krzisch
Tadeusz Kuchar
Kazimierz Barancewicz

porucznicy:
Tadeusz Wierzejski
Adam Kruczkiewicz
Stanisław Nahlik
Julian Keller
Marian Smokowski
Adam Gromnicki

Wiktor Hein
Karol Schrötter
Eustachy Szmilewski
Czesław Domaszewicz
Alojzy Schuster
Edward Büchner
Rudolf Soewy
Jerzy Rozwadowski
Franciszek Freschel
Stefan Chrzanowski
Władysław Wrażej
Lucjan Szulc
Aleksander Kupczyński
Józef Adamowski
Władysław Łuszczkiewicz
Franciszek Busz
Tadeusz Sochanik
Adam Kuczyński
Tadeusz Noskiewicz
Stanisław Batycki

podporucznicy:
Kazimierz Waltenberger wet.
Kazimierz Grzędzielski
Karol Ballaban lek.
Adam Dewehy
Antoni Kruczkiewicz
Stanisław Łukaszewicz wet.
Gwido Reichenberg
Antoni Wrona
Kazimierz Niziński
Władysław Kubistał
Stanisław Koss
Jan Skulski
Jan Kraśiecki
Adam Sokółowski
Roman Zubczewski
Antoni Zabielski
Aleksander Słupczyński
Antoni Puchalski
Alfred Gürtler
Adam Łucejko
Tadeusz Dobrowolski
Adam Nieduszyński wet.
Aleksander Kron
Feliks Henner

Odpis
CAW, I. 341. i. 102; I. 304. I. 18.

Nr 57

**1919 marzec 13, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej
z 12 marca 1919 r.**

Odcinek północny.

Bez zmiany.

Odcinek południowy.

Artyleria nieprzyjacielska ostrzeliwała Persenkówkę, Bednarówkę, meldowano również gazowe granaty. Poza tym zwykła wymiana strzałów karabinowych. Straty: 1 ranny, 1 chory.

Dowództwo Brygady Lwowskiej WP

Meldunek sytuacyjny popołudniowy z dnia 12.03. 1919 r.

Odcinek północny.

Bez zmiany.

Odcinek południowy.

W południe artyleria nieprzyjacielska ostrzeliwała Persenkówkę i Snopków. Jeden pocisk trafił Elektrownię.

Odpis

CAW, I.341.1, t. 101.

Nr 58

**1919 marzec 14, Lwów. — Rozkaz nr 61
Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią**

L. op. 352 – Mianowanie

Mianuję podchorążym sanitarnym – plut. sanit. Władysława Mirabela z 2. p. strzel. lwowskich.

-- a

L. op. 355 – Przydział

Przydzielam ppor. Jana Neugebauera z rezerwy oficerskiej stacji zbornej we Lwowie do Komendy Miasta i Placu we Lwowie.

L. op. 356 – Przydział

Przydzielam jedn. sekc. sanit. Józefa Langnera z 5. pp Legionów do oddziału sanitarnego szpitala załogi we Lwowie.

L. op. 357 – Przydział

Przydzielam sekc. sanit. Tadeusza Cielińskiego z pociągu pancernego „Pionier” do oddziału sanitarnego szpitala załogi we Lwowie.

--a

L. op. 360 – Przeniesienie

Przenoszę ppor. Tadeusza Ceypka z Komendy Miasta i Placu we Lwowie do Kwatermistrzostwa.

--a

L. op. 362 – Sprostowanie

L. kwat. 333. rozkaz nr 48 z dnia 25 lutego 1919 r. w sprawie przydziału ppor. Leona Niementowskiego prostuje się o tyle, że wymieniony przydzielony zostaje do brygady płk. [Władysława] Sikorskiego, jako oficer wywiadowczy.

OW op. 74 – Wyciąg z Dziennika Rozkazów Wojskowych nr 13, Warszawa, dnia 6 lutego 1919 r.

Rozkaz 486

W pamiętnej chwili ślubowania wolnego polskiego wojska każdy z was, oficerowie i żołnierze, składał przysięgę, iż krwią i życiem własnym bronić będzie honoru i całości armii, strzegąc przed zdradą i rozkładem.

Zdradą armii jest rozgłaszanie wiadomości wojskowych w miejscach publicznych, gdzie czyhają na nie szpiedzy wrogów naszych. Rozkładem armii jest publiczne krytykowanie władz i rozkazów wojskowych.

Nie dopuszczam myśli, aby ktokolwiek z was czynił to przez złą wolę, wierzę w honor żołnierza polskiego. Czynić to możecie przez nieostrożność lub bagatelizowanie ulotnych słów, nie bacząc, kto słucha. Ale niech każdy pamięta, iż z tego powstaje plotka, a plotka toczy opinię, jak czerw drzewo, krzewiąc nieufność i popłoch.

Rozkazem niniejszym zakazuję bezwzględnie wszelkich publicznych omawiań wewnętrznych spraw wojskowych, przemarszu wojsk, ich uzbrojenia, liczebności itp., na ulicach, w tramwajach, kawiarniach i w innych miejscach publicznych pod karą surowej odpowiedzialności.

OW op. 75 – Organizacja czołówek

Poruczam zorganizowanie, wedle przepisanego etatu, czołówek: lwowskiej, przemyskiej i chyrowskiej por. lek. dr. Bronisławowi Strońskiemu z pociągu szpitalnego nr I.

Po przeprowadzeniu organizacji i zdaniu czołówek nowym dowódcom, odejdzie por. lek. dr. Bronisław Stroński do dyspozycji Departamentu Sanitarnego Ministerstwa Spraw Wojskowych w Warszawie.

OW op. 76 – Wstrzymanie mianowań podoficerskich

Wszelkie mianowania podoficerów w oddziałach podległych Dowództwu Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią, wstrzymuje się aż do odwołania.

--a

OW op. 79 – Warunki wyjazdu na front korespondentów i artystów malarzy na terenie operacyjnym Dowództwa WP na Galicję Wschodnią

Ze względu na coraz częściej zdarzające się wypadki zgłaszania się korespondentów prasy i artystów malarzy, w sprawie uzyskania zezwoleń wyjazdu na front w celach sprawozdawczych, Naczelne Dowództwo Sztabu Generalnego nr 1456/VI z dnia 20.11. br., wydało specjalne instrukcje. W tym celu wydaję następujące zarządzenia, które natychmiast wchodzą w życie:

1. W zasadzie Sztab Generalny WP Oddział VIB Pr. jest wyłącznie uprawniony do wydawania upoważnień korespondentom prasy krajowej i zagranicznej i artystom malarzom do wkraczania w okręgi wojenne.

2. Dowództwo Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią – Kwatermistrzostwo może wydawać takie upoważnienia jedynie w tych wypadkach, jeżeli teren wojenny leży w obrębie Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią.

3. Korespondenci wojenni i artyści malarze, otrzymywać mają następujące dokumenty:

a) Otwarty rozkaz wystawiony przez Dowództwo Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią, w którym wyszczególniony ma być dokładnie cel podróży i obszar, na jakim posiadacz otwartego rozkazu wolno przebywać z tym nadmienieniem, że posiadacz otwartego rozkazu ma się we wszystkich, wyszczególnionych w dokumencie, w dowództwach i jednostkach wojskowych meldować, a po uskutecznieniu swych prac, zgłosić się do władzy, wystawiającej rozkaz otwarty.

b) Legitymację zaopatrzoną w fotografię, stwierdzającą identyczność osoby. Legitymacja nie musi być wystawiona przez władze wojskowe, wystarczy krajowy lub zagraniczny dokument tego rodzaju, nie posiadający wątpliwości co do swej autentyczności.

4. Korespondenci wojenni krajowi i zagraniczni, jak również i artyści malarze, którzy na zasadzie uzyskanych upoważnień przebywali na terenach wojennych, lub poza ich obrębem, obowiązani są wyniki swych prac przed opublikowaniem przedłożyć do zatwierdzenia tej władzy wojskowej, która rozkaz otwarty wydała.

5. Referent prasowy Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią założy dokładną ewidencję rozkazów otwartych i legitymacji wydanych dla tychże, przy czym, przed wydaniem rozkazu otwartego ma zasięgnąć opinii referenta politycznego w oddziale wywiadowczym.

6. Referent prasowy zawiadamia biuro prasowe Sztabu Generalnego o każdym wydanym we własnym zakresie działania – otwartym rozkazie, względnie legitymacji, i przesyła odpisy artykułów korespondentów wojennych, które przedłożono mu do cenzurowania, pod adresem biura prasowego przy Sztabie Generalnym, dla celów archiwalnych.

7. Referent prasowy ma zawiadomić miejscową prasę o esencjonalnych postanowieniach tego rozporządzenia, objętych ustępem 1, 2, 3, 4, a to drogą listów cyrkularnych.

8. Osoby, które nie wykazą się dokumentami wymienionymi w ustępie 3, nie mają być dopuszczone na obszary wojenne.

L. kwat. 639 – Pochwalne uznanie

W uzupełnieniu L. kwat. 510 Rozkaz Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią nr 57 z dnia 8 marca 1919, wyrażam dodatkowo pochwalne uznanie za dzielny i skuteczny udział w akcji ratunkowej podczas wybuchu amunicji na dworcu Czerniowieckim w dniu 5 marca 1919 r.:

kpt. Czesławowi Zajączkowskiemu,
kpt. Czesławowi Zającowi ze stanu chorych szpitala „Szkola Piramowicza”,
ppor. Zygmuntowi Stawarskiemu, oficerowi dyżurnemu Dowództwa Dworca Głównego w dniu 5 marca br.,
por. Julianowi Rogalskiemu, komendantowi kompanii etapowej,
ppor. Kazimierzowi Tabęckiemu, komendantowi kompanii etapowej oraz żołnierzom pod jego komendą,
ppor. inż. Józefowi Piątkowskiemu,
ppor. Janowi Maciałkowi,
pchor. Rudolfowi Muszyńskiemu,
kapr. Stanisławowi Wężowskiemu, rannemu z niewygodną raną ze stanu chorych szpitala „Szkola Piramowicza”,
saniatriuszce Bronisławie Górskiej,
sanitariuszce Zofii Iśkiewiczowej ze szpitala „Szkola Piramowicza”,
szereg. Józefie Bajcarówniej ze stacji zbornej WP we Lwowie.
Z Oddziału Wojskowej Straży Pożarnej:
sierż. Marianowi Karpielowi (został ciężko ranny),
plut. Franciszkowi Firucie,
plut. Wojciechowi Reichlowi,
plut. Michałowi Sroce,
kapr. Janowi Ilecze,
kapr. Stefanowi Podobie,
kapr. Antoniemu Goli,
st. żołn. Natanowi Hussowi,
st. żołn. Juliuszowi Schwarzowi,
st. żołn. Włodzimierzowi Kaciukiewiczowi,
szereg. Chrystianowi Linkowi,
szereg. Tadeuszowi Meisnerowi,
szereg. Włodzimierzowi Ilkowi,
szereg. Karolowi Fortkowskiemu,
szereg. Władysławowi Semeczce,
szereg. Bernardowi Klinkhofferowi,
szereg. Józefowi Riedlowi,
szereg. Marianowi Lwowskiemu (zabity),
Również:
zwrotniczemu kolejowemu Janowi Żurkowi,
st. wachm. Janowi Strykowskiemu,
st. wachm. Janowi Szymańskiemu,
wachm. Józefowi Knappowi,

sierż. Władysławowi Jacheciowi,
sierż. Mikołajowi Mydlowi,
plut. Michałowi Masiowskiemu,
plut. Antoniemu Bodakiewiczowi,
plut. Władysławowi Hacusowi,
kapr. Stanisławowi Rachwalskiemu,
kapr. Piotrowi Baranowi,
kapr. Stefanowi Wiśniewskiemu,
st. żand. Eugeniuszowi Nowi,
st. żołn. Franciszkowi Jakubiecowi,
st. żołn. Michałowi Wronie,
st. żołn. Janowi Schmidowi,
szereg. Romanowi Rodzynkiewiczowi,
szereg. Stefanowi Szadujkisowi,
szereg. Józefowi Kuchowi z 1. kompanii etapowej,
szereg. Józefowi Fickowi,
szereg. Piotrowi Kuskowi,
szereg. Piotrowi Kurasiowi,
szereg. Józefowi Rejmanowi,
szereg. Franciszkowi Boszowi, który raniony w pachę odłamkiem granatu,
z rozdartym płaszczem i bluzą pozostał na posterunku,
wreszcie Pawłowi Mańkowi z taborów brygady płk. [Mieczysława] Kulińskiego, który nie opuściwszy swego posterunku sam pozostał i pełnił służbę.

L. kwat. 640 – Przyjęcie do Wojska Polskiego

Dekretem L. 673 z dnia 6 lutego 1919 Dziennik Rozkazów Wojskowych nr 21 zostali przyjęci do Wojska Polskiego następujący lekarze, pełniący służbę w oddziałach Dowództwa Wojska Polskiego na Galicję Wschodnią i zatwierdzeni w poniżej wymienionych stopniach:

płk lek. dr Marian Gidlewski,
płk lek. dr Herman Rodziński,
ppłk lek. dr Grzegorz Bardecki,
ppłk lek. dr Stanisław Gilewicz,
ppłk lek. dr Henryk Glaser,
mjr lek. dr Franciszek Czechowicz,
mjr lek. dr Władysław Januszkiewicz,
kpt. lek. dr Rudolf Stenzel,
kpt. lek. dr Józef Ciechanowski.

---a

L. kwat. 652 – Przydział

Przydzielam por. dr Kazimierza Januszewskiego, doradcę prawnego dowódcy Brygady Lwowskiej, do Sądu Polowego we Lwowie, z tym że fungować ma nadal przy Dowództwie Brygady Lwowskiej jako eksponowany sędzia śledczy, wymienionego Sądu Polowego.

L. kwat. 653 – Przydział

Przydzielam ppor. Ferdynanda Müllera z Intendentury Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią do oficera kasowego stacji zbornej żołnierzy WP, celem odbycia przepisanej praktyki.

L. kwat. 654 – Przydział

Przydzielam ppor. sanit. Leona Endego do rezerwy sanitarnej przy szpitalu załogi we Lwowie. Wymieniony był dotychczas bez przydziału i został obecnie zaprzysiężony.

L. kwat. 655 – Przydział

Przydzielam ppor. wet. Franciszka Niemczyckiego z dowództwa dworca kolejowego w Jarosławiu do Grupy Operacyjnej gen. [Zygmunta] Zielińskiego.

Służbę lekarsko-weterynaryjną przy dowództwie dworca kolejowego w Jarosławiu ma pełnić jeden z lekarzy weterynarii stałego szpitala koni w Jarosławiu.

L. kwat. 656 – Przydział

Przydzielam ppor. Zygmunta Kiszkę do stacji zbornej oficerów przy Komendzie Miasta i Placu we Lwowie jako oficera prowiantowego, zaś pchor. Artura Quiriniego ze stacji zbornej WP jako zastępcę oficera prowiantowego do dowództwa Domu Inwalidów Wojennych (ul. Kleparowska 27).

L. kwat. 657 – Przydział

Przydzielam ppor. lek. wet. Józefa Roscha do Grupy rtm. Borkowskiego.

[Franciszek] Kleeberg, mjr

[Tadeusz] Rozwadowski, gen. dyw.

^a pominięto decyzje porządkowe, urlopy, awiza.

Odpis

CAW, I. 304. 1. 7.

Nr 59

**1919 marzec 14, Lwów. — Meldunek Dowództwa
Brygady Lwowskiej z 13 marca 1919 r.**

Raport sytuacyjny poranny dnia 13 marca 1919 r.

Odcinek północny.

Sytuacja bez zmiany.

Odcinek południowy.

Od 3⁴⁵ do 5⁰⁰ po południu artyleria nieprzyjacielska ostrzeliwała Elektrownię i Persenkówkę. Z resztą obustronny ogień karabinowy. Strat żadnych, sytuacja bez zmiany.

[Feliks] Mierzeński, kpt

Meldunek sytuacyjny popołudniowy z 13.03. 1919 r.

Odcinek północny.

Bez zmiany.

Odcinek południowy.

O godz. 8⁰⁰ rano i 3⁰⁰ po południu nieprzyjacielska artyleria ostrzeliwała lekko nasze placówki na Kulparkowie. Rano i po południu trwał silniejszy ogień artylerii na Betoniarni i Persenkówce. Wypadek własnego patrolu z Bednarówki spędził posterunek nieprzyjacielski w lesie Oświeca. Zabito 1 Rusina, zdobyto 1 karabin i 11 granatów ręcznych.

Straty własne: jeden ranny.

Odpis

CAW, I. 341. 1, t. 101.

Nr 60

1919 marzec 8 do 14, m.p. — Tygodniowy raport sytuacyjny Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej

8 III. Noc spokojna. Nad ranem piechota nieprzyjaciela podsunęła się pod Rzęsę Polską i zajęła J.H. na północ od H.St. Rzęsna Polska i kotę 382, jednak pod ogniem naszej piechoty i artylerii cofnęła się. Przed południem był cały odcinek południowy i odcinek Zboiska, Kościarnia – Krzywczyce pod silnym ogniem artylerii ukraińskiej. O godz. 1³⁰ po południu podsunął się nieprzyjaciel pod Krzywczyce trzema sotniami, wycofał się jednak pod naszym ogniem wraz z pociągiem pancernym, który podjechał do Podborzec. Równocześnie po przygotowaniu artyleryjskim zaatakował Kościarnię i Zboiska i odparty cofnął się do Frenelówki. Piechota ukraińska podsunęła się od strony Laszek Murowanych do swych starych, nie ukończonych okopów wzdłuż drogi Laszki Murowane – Zboiska. O 3⁰⁰ po południu, po ogniu huraganowym artylerii zaatakował nieprzyjaciel silnymi tyralierami od strony Pirogówki pozycje nasze w Pasiekach

Miejskich, lecz przyjęty ogniem km. piechoty i artylerii, cofnął się z dużymi stratami. O godz. 5⁰⁰ i 9⁰⁰ wieczorem ostrzeliwała artyleria ukraińska Zboiska.

9 III. Przez całą noc były ostrzeliwane artylerią ukraińską Persenkówka, Elektrownia, Bednarówka i Kulparków. Nasza artyleria odpowiadała na okopy nieprzyjacielskie. Z resztą oprócz opuszczenia przez nieprzyjaciela przedpola, które wczoraj zajął na odcinku Pasieki – Majerówka, zwykła wymiana strzałów piechoty. O godz. 9²⁰ przed południem po przygotowaniu artyleryjskim zaatakowali Ukraińcy odcinek Hołosko – Meridian Mire – Zboiska, Kościarnię, Krzywczycy i zajęli przeważającymi siłami Hgh na zachód od drogi do Brzuchowic, kotę 351 i 325, lecz już o godz. 11⁰⁰ przed południem zostali kontratakami 4. pp stamtąd wyrzuceni. Załoga Kościarni wsparta artylerią odparła kilkakrotnie szturmujące fale nieprzyjacielskie, a jeden pluton tejże załogi wyrzucił Ukraińców brawurowym atakiem z Frenelówki. Wszędzie tu poniósł nieprzyjaciel dotkliwe straty w zabitych, rannych i wziętych do niewoli. Na odcinku Krzywczycy i Majerówki Ukraińcy po silnym przygotowaniu artyleryjskim, rozwinąwszy się do ataku zostali zatrzymani ogniem naszych km. piechoty i artylerii w odpowiedniej odległości, nie zdoławszy posunąć się pod nasze okopy i dawna sytuacja została na całej linii przywrócona. Nasze straty: dwóch zabitych, trzydziestu rannych, trzech w niewoli. Po południu oddawał nieprzyjaciel ogień niepokojący na Krzywczycy Małe, Majerówkę, Pasieki Miejskie, okolice Rogatki Zielonej i Łyczakowskiej, miasto, dalej na Persenkówkę, Betoniarnię, Bednarówkę, Elektrownię i Kulparków. Rozkazem dowództwa „Wschód” zostaje Grupa płk. [Mieczysława] Kulińskiego poddana komendzie dywizji gen. [Józefa] Leśniewskiego.

10 III. Noc przeszła spokojnie. W Hołosku naprzeciw koty 351 skonstatowano nową redutę ukraińską, a na południowy zachód od H.St. Lesienice usadowili się Ukraińcy z jednym km. W południe minierka ukraińska z Malechowa ostrzeliwała placówki 4. pp Legionów przed Zboiskami, a artyleria Pasieki Miejskie i Persenkówkę. Po południu słaby ogień artylerii i piechoty. Podsuwające się od strony Frenelówki patrole zostały przepędzone, a pociąg pancerny podjeżdżający do budki nr 9 na Persenkówkę został zmuszony do cofnięcia się. Wieczorem był Skniłów silnie ostrzeliwany ogniem armatnim.

11 III. W nocy miasto, szczególnie Dworzec Główny były silnie ostrzeliwane. Przed południem ogień artylerii ukraińskiej na okopy nasze na odcinku wschodnim i na odcinku od Pasiek do Sygniówki, jak również na miasto i Dworzec Główny. Nasza artyleria, odpowiadając ogniem na okopy ukraińskie, zmusiła dwa karabiny maszynowe na północ od Sokolnik do wycofania się. Oprócz utarczek patroli pod Brzuchowicami, zauważono ruchy jak gdyby wycofywania się z linii w tył, piechoty nieprzyjacielskiej naprzeciw Krzywczycy. Między godz. 9⁰⁰ a 10⁰⁰ po południu artyleria ukraińska ostrzeliwała Zboiska, Persenkówkę, Skniłów i Sygniówkę, a pociąg pancerny – Łapajówkę. Straty nasze: 8 zabitych, 3 rannych.

12 III. Oprócz słabego ognia niepokojącego na nasze okopy, noc przeszła spokojnie. W ciągu południa minierki ukraińskie z Malechowa ostrzeliwały na-

sze pozycje w Zboiskach, a baterie nieprzyjacielskie pozycje na odcinku wschodnim i południowym, dalej Elektrownia, Park Stryjski i miasto. Koło Sokolnik i lasu Oświeca nieprzyjaciel pracuje intensywnie także osobami cywilnymi koło umocnień i zasieków. W południe stała Zimna Woda i Zimna Wódka pod ogniem artyleryjskim. Po południu działalność patroli nieprzyjacielskich pod Rzęsną Ruską, koło Zboisk, Krzywczyc i wzdłuż toru kolejowego Lwów – Podborce. Wszędzie zostały one rozpędzone ogniem piechoty i artylerii. *Ogień artylerii na Persenkówkę, Elektrownię i miasto. Wieczorem skierowali Ukraińcy silny ogień na Skniłów i Skniówek.*

13 III. W nocy żywa wymiana strzałów między wedetami. Nad ranem zaalarmowali Ukraińcy odcinek Skniłów głośnymi okrzykami (hurra), zostali jednak ogniem km. uspokojeni. Przed południem ogień nieprzyjacielskich minierek na Zboiska i Kościarnię, a artylerii na pozycje koło Persenkówki, Betoniarni i Kulparkowa. Patrole ukraińskie podchodziły pod nasze okopy koło Zboisk, to samo na odcinku wschodnim, przy równoczesnym silnym ogniu artylerii i km. Nasz patrol śmiałym wypadem spędził posterunek nieprzyjacielski z lasu Oświeca, zadając straty i unosząc zdobycz. Podczas tych walk patroli, artyleria nasza działała bardzo skutecznie, otwierając ogień na żądanie piechoty szybko i celnie. Na odcinku północnym i we wsi Kozice zauważono zmniejszenie ruchu, zaś obserwatorzy artylerii meldują zgodnie znaczne osłabienie frontu południowego. O godz. 9⁰⁰ wieczorem nasz patrol oficerski z Rzęsny Ruskiej zajął po krótkiej walce Borki Dominikańskie, przy czym od granatów ręcznych, zajęło się kilka chałup. Ukraińcy uciekli w popłochu, ze stratami do 12 zabitych, do Brzuchowic, zostawiając w bagnie km. Dwa nasze inne patrole, podsuwające się pod stacje Kozice i Brzuchowice, zostały ogniem km. odparte. O godz. 10⁰⁰ po południu spędziła nasza artyleria ukraińskie auto pancerne, które podjechało na drogę do Pasiek. Zauważono też przesuwanie się wojsk ukraińskich z Malechowa do lasu na północ od Meridian Mire, gdzie ich nasza artyleria ostrzeliwała. Straty: 1 oficer ranny (ppor. Dulęba) i żołnierz zabity, 6 rannych.

14 III. W nocy zwykły ogień piechoty i artylerii. O 4⁰⁰ rano spędzono z ławością patrole ukraińskie, silnie strzelające i rzucające granaty ręczne na odcinku Rzęsna Ruska – Karaczynów. Łatwo też odparto km. atak ukraiński skierowany na cmentarz Kulparkowski. W ciągu przedpołudnia wymiana strzałów artyleryjskich. Artyleria ukraińska ostrzeliwała kolejno Pasieki Miejskie, Persenkówkę, Szkołę Kadecką, Wulkę, Kulparków, Skniłów, Zboiska, Kościarnię, niasto i Dworzec Główny. Celne strzały naszej artylerii w okopy nieprzyjacielskie na północ od Sokolnik dowiodły, że są one silnie obsadzone. Z działalności artylerii ukraińskiej odnosi się wrażenie, że większa część baterii na odcinku południowym jest nieczynna. W ciągu popołudnia ostrzeliwały baterie nieprzyjacielskie żywym ogniem cały front południowy oraz miasto. Stwierdzono także sociski gazowe.

Opis

AW, I. 170. 1, t. 93.

Nr 61
1919 marzec 15, Lwów. — Rozkaz nr 62
Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

L. op. 363 – Mianowanie

Mianuję dowódcą Czołówki Sanitarnej nr 1 por. lek. dr. Teofila Latoszyńskiego z baonu wadowickiego dywizji gen. [Zygmunta] Zielińskiego.

L. op. 371 – Zwolnienie ze służby

Zwalniam ze służby w WP Jana Mleczka z pociągu pancernego nr 1 z powodu małoletności.

Wymienionego należy odesłać do domu rodzicielskiego w Tarnowie.

L. op. 372 – Zwolnienie ze służby

Zwalniam ze służby w WP Stanisława Łozę z pociągu pancernego „Pepe-trojka” z powodu małoletności.

L. op. 373 – Zwolnienie ze służby

Zwalniam ze służby w WP szereg. Władysława Hofmana z kolumny amunicyjnej 1. p. artylerii polowej z powodu nieosiągnięcia wieku popisowego. Wymienionego należy odesłać do domu rodzicielskiego.

L. op. 374 – Przydział

Przydzielam ppor. Stanisława Krysakowskiego ze stacji zbornej oficerów do dowództwa 4. p. artylerii ciężkiej.

L. op. 375 – Przydział

Przydzielam ppor. Zygmunta Chrapka, medyka z 2. p. strzel. lwowskich, jako ppor. pod lekarza do 5. p. artylerii polowej.

L. op. 376 – Przydział

Przydzielam chor. Mariana Masternaka ze stacji zbornej oficerów do baonu warszawskiego „Odsiecz Lwowa” w Grupie płk. [Władysława] Sikorskiego.

OW op. 81 – Wysyłanie rozkazów Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

Ponieważ rozkazy Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią nie dochodziły do wszystkich oddziałów, zarządzam, by na przyszłość wysyłka rozkazów odbywała się drogą służbową.

Wysyłanie rozkazów dowództwom samodzielnych grup dla wszystkich podległych im oddziałów, będzie odbywało się sumarycznie, a dowództwo danej grupy rozdzieli je między oddziały. W tym celu ułoży się odpowiedni rozdzielnik.

Po otrzymaniu rozdzielnika zgłosi dowództwo grupy do Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią, czy i jakie poprawki uznaje za potrzebne.

Poszczególnym oficerom, żołnierzom, jak i oddziałom nie będzie wydawało się rozkazów ani w adiutanturze dowództwa, ani w kancelarii Kwatermistrzostwa.

Oddziały, które chcą uzupełnić komplety rozkazów, mają to uczynić za pomocą karty służbowej, z wyliczeniem brakujących im numerów i wniesić ją drogą służbową do Adiutantury dowództwa, a ta odstąpi prośbę do zrealizowania redakcji rozkazów.

--a

L. kwat. 661 – Przyjęcie do Wojska Polskiego

Dekretem L. 671 z dnia 3 lutego 1919 Dziennik Rozkazów Wojskowych nr 21, zostali przyjęci do WP następujący lekarze, pełniący służbę w oddziałach Dowództwa Wojska Polskiego na Galicję Wschodnią i zatwierdzeni w poniżej wymienionych stopniach:

płk lek. dr Władysław Kafel,

mjr lek. dr Ludwik Baumbach-Miłkowski,

por. lek. dr Karol Sęczyk.

L. kwat. 662 – Przyjęcie do Wojska Polskiego

Dekretem L. 670 z dnia 3 II 1919 Dziennik Rozkazów Wojskowych nr 21 został przyjęty do WP i zatwierdzony w randze kapitana-lekarza dr Marian Szafnicki ze szpitala załogi w Przemyślu.

--a

OW kwat. 138 – Wysyłanie parlamentarzy

Odtąd parlamentarzy dostarczać będzie Grupa Operacyjna gen. Leśniewskiego. Oddział mający wysłać parlamentarzy, zwróci się z tym wprost do tej Grupy.

W razie braku oficerów, zarząda ich Grupa Operacyjna gen. [Józefa] Leśniewskiego przez Komendę Miasta i Placu we Lwowie ze stacji zbornej oficerów, a automobili i wozów, przez Kwatermistrzostwo od Autonaczelnictwa albo Referatu Taborów.

--a

Za zgodność

Jan Hempel, mjr

[Tadeusz] Rozwadowski, gen. dyw.

--a pominięto postanowienia dotyczące spraw porządkowych, dyscypliny oraz awiza

Odpis

CAW, I. 304. 1. 7.

**1919 marzec 15, Lwów. — Raport por. dr. Włodzimierza Koskowskiego
o stanie Szwadronu Ułanów Lwowskich**

Szwadron Ułanów Lwowskich rekrutuje się w znacznej części z inteligentów, niepodatnych do wszelkich wystąpień lub poczynań wywrotowych, dalej z żywiołów na wpół inteligentnych (ludzi, którzy ukończyli po kilka klas gimnazjalnych), wreszcie z żołnierzy niewykształconych szkolnie dostatecznie. Analfabetyzmu nie spostrzegłem. Znaczna część żołnierzy i podoficerów obecnie służących w szwadronie, nabrała zasłużonej opinii z racji swych wystąpień w czasie pogromów żydowskich w listopadzie ubiegłego roku. Opinia niewątpliwie zasłużona, a z nazwiska znam żołnierzy i podoficerów, którzy w wymienionym czasie uprawiali rabunek i dopuszczali się zabójstwa. Zdawałoby się, że tego rodzaju materiał ludzki nadawałby się znakomicie do propagandy bolszewickiej. Bliższy wgląd jednak w psychikę żołnierza wykazuje, że różnego rodzaju ekscesy, które miały miejsce, a niewątpliwie i teraz się odbywają, nie mają na celu przeprowadzenia „ideowego” przewrotu i ugruntowania władzy żołnierskiej, lecz są jedynie wynikiem chęci użycia, dzięki sposobnej chwili, do czego demoralizacja 4 i 1/2 lat wojny znaczny daje impuls.

W bliższych i serdeczniejszych rozmowach z żołnierzem wykryć się dają pierwiastki dodatnie, patriotyzm, który niekiedy jest patriotyzmem lokalnym tylko, a nade wszystko tę staropolską buńczuczność i honor specjalny żołnierza, potępiający wszelką myśl nieutrzymania na należytych piedestale stanowiska żołnierza. Stąd też obce są zupełnie naszemu żołnierzowi myśli opuszczenia stanowiska celowo, zdrady sprawy itd. Nie wyklucza to jednak faktów opuszczenia stanowiska przez niedbalstwo lub dzięki stanom nerwowym, które wywołują się z powodu nienależytej opieki i zaopatrzenia a także dzięki demoralizującym wpływom idącym „z góry”.

Fakty niedbalstwa oficerów, nieuczciwości w spełnianiu podjętych obowiązków (czego o oficerach szwadronu w obecnym składzie stanowczo powiedzieć nie można), przechodzą błyskawicznie do wiadomości żołnierzy i nie przyczyniają się wcale do podniesienia posłuchu, wyrobienia karność i podniesienia autorytetu. Tracą na tym ci oficerowie przede wszystkim, którzy na pełne uznanie zasługiwać winni.

Reasumując uważam, że niekarność, nieposłuszeństwo, nadużycia różnego rodzaju, o ile mają miejsce, są wynikiem nie planowanej i zbiorowej akcji, lecz skutkiem powierzchownej demoralizacji, idącej z biegiem lat wojny. Odegrała tu ważną rolę „szkoła” austriacka.

Agitacji jakiegokolwiek dotychczas nie zauważyłem. Sprawiedliwa a sumienna represja ze strony władz wojskowych, poskromić by mogła doskonale popełniane przestępstwa. Należałoby jednak przeprowadzać ją zgodnie we wszystkich oddziałach.

Podniesienie poziomu moralnego w środowisku żołnierskim szwadronu jest możliwe, uważam jednak, że zaczynać należy przede wszystkim sposobami „łżejszymi”, tzn. raczej drogami zabawowymi, po czym powoli przechodzić na dobraną lekturę.

dr [Włodzimierz] Koskowski, por.

Odpis

CAW, I. 341. 1. 101.

Nr 63

**1919 marzec 15, Lwów. — Raport ppor. Antoniego Nowak-Przygodzkiego
o sytuacji w kompanii sztabowej**

W kompanii mojej są przeważnie chłopcy – uczniowie. Podoficerowie „stary” żołnierze dość poważni (choć bawić się z kobietami lubią). Dotąd nie narzekali na nic szczególnego w wojsku, kwasów nie ma. Natomiast jest pewna doza dobrej woli. Pracuję nad nimi w duchu skautowym. Służbę pełnią coraz lepiej.

Żądam od siebie i podoficerów dobrego przykładu dla żołnierzy. Urządzam poza wykładami fachowo wojskowymi – pogadanki ogólnokształcące z dziedziny historii (wojny i ruchy kozackie, organizacje wojskowe), psychologii (o bohaterstwie), socjologii (patriotyzmie), o stosunku kar do przewinień wojskowych.

Ludzi godnych zaufania mam paru, np. sierżant sztabu z byłej armii austriackiej Mieczysław Łącki (12 lat w wojsku), bardzo poważny i myślący zdrowo, sekc. Skoczyła, student gimnazjum, inteligentny i myślący, i kilku innych. O poglądach moich [żołnierzy] na bolszewizm w wojsku – później.

[Antoni] Nowak-Przygodzki, por.

Odpis

CAW, I. 341. 1. 101.

Nr 64

**1919 marzec 15, Lwów. — Meldunek Dowództwa
Brygady Lwowskiej z 14 marca 1919 r.**

Sytuacja poranna.

Front północny. Podsuwający się pod nasze pozycje w Rzęśnie Polskiej silny patrol ukraiński – rozproszono. Front południowy. Atak ukraiński, skierowany na cmentarz Kulparkowski odparto ogniem km. Na ogół sytuacja bez zmian.

W ciągu nocy zwykły ogień karabinowy i armatni. Straty: 1 ranny i 1 dezertor.

[Stanisław] Bac, kpt

Odpis

CAW, I. 341.1, t. 101.

Nr 65

**1919 marzec 16, Lwów. — Rozkaz nr 63
Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią**

-- a

L. op. 384 – Przydział

Przydzielam tymczasowo ppor. [Mieczysława] Motylewskiego do wypróbowania jako obserwatora – artylerzystę do 6. Eskadry Lotniczej.

L. op. 385 – Przydział

Przydzielam ppor. Tadeusza Rokickiego, medyka z baonu radomskiego, jako ppor. sanitarnego do dyspozycji referenta sanitarnego Grupy płk. [Władysława] Sikorskiego.

L. op. 386 – Przydział

Przydzielam ppor. Władysława Paśnika z 5. pp Legionów do stacji zbornej oficerów we Lwowie.

L. op. 387 – Przydział

Przydzielam pchor. Benedykta Koniewicza z dowództwa Grupy ppłk. [Michała] Tokarzewskiego do stacji zbornej żołnierzy we Lwowie.

L. op. 388 – Przydział

Przydzielam jedn. sierż. Lucjana Musiała z Referatu Personalnego Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią do dyspozycji oddziału budownictwa DOG Kraków.

-- a

L. kwat. 678 – Stwierdzenie szarży

Stwierdzam że:

pchor. podlek. Józefowi Lazarowiczowi z Oddziału Lotnego Żandarmerii,
pchor. sanit. Józefowi Wysockiemu, przydzielonemu do dyspozycji higienisty

Okręgu Gródek Jagielloński,

pchor. sanit. Józefowi Mozdyniewiczowi z. 2. p. strzel. lwowskich,

pchor. sanit. Karolowi Meliwie z kompanii łańcuckiej przy ubezpieczeniu linii
kolejowej Lwów – Przemyśl,

pchor. sanit. Władysławowi Matuszkiewiczowi ze Szpitala Zapasowego nr 2 we
Lwowie – przysługuje szarża powyższa.

--a

OW kwat. 142 – Zakres działania Oddziału IB Kwatermistrzostwa (ewidencja)

Zadaniem Oddziału IB Kwatermistrzostwa (ewidencyjnego) jest utrzymanie w ciągłej i dokładnej ewidencji wszystkich Kwatermistrzostwu podległych, względnie do dyspozycji jego stojących: a) komend, oddziałów i zakładów; b) materiału technicznego; broni, amunicji, ekwipunku, rynsztunku i prowiantów; c) sieci komunikacyjnej; d) urzędzeń etapowych; e) urzędzeń i materiałów sanitarnego i weterynaryjnego. Nie prowadzi natomiast Oddział IB żadnych dat personalnych, adresów itd. osób wojskowych, z czego wynika, że wszelkie zapytania w tym kierunku należy kierować wprost do Oddziału IB Kwatermistrzostwa (Referat Personalny). Zaznacza się, że sprawy załatwione w Oddziale IB Kwatermistrzostwa są ściśle poufne i że wyjaśnień od tego Oddziału mogą żądać jedynie do tego uprawnione czynniki.

OW kwat. 143 – Karty identyczności

Z dniem dzisiejszym zaprowadza się zarówno dla oficerów, jak i żołnierzy, karty identyczności w miejsce legitymacji. Wymienione karty identyczności mają być zaopatrzone w fotografie, a w braku ich, w odcisk palca. Wszystkie poszczególne oddziały podadzą kartą służbową zapotrzebowanie druków „karty identyczności” do „Kancelarii Kwatermistrzostwa – rtm. [dr Karol] Berke”. Powyższy rozkaz należy bezzwłocznie przeprowadzić. Stare legitymacje należy ściągnąć i zniszczyć.

--a

OW kwat. 145 – Zakaz wstępu na Wysoki Zamek

Wstęp na Wysoki Zamek osobom wojskowym, nie udającym się tam służbowo, jest surowo wzbroniony. Niestosujących się do tego rozkazu pociągnie się do odpowiedzialności.

OW kwat. 146 – Plany okolicy Janowa, Domażyra, Cuniowa, Mszany, Gródka i Stawczan

Oddziały operujące w pobliżu Janowa, Domażyra, Cuniowa, Mszany, Gródka i Stawczan mogą otrzymać plany tego terenu w podziałce 1 : 25 000 z warstwicami i siatką w Oddziale Kartograficznym (hotel Francuski).

OW kwat. 147 – Opieka nad końmi

Przeprowadzona z rozkazu Kwatermistrzostwa perlustracja koni i stajen w oddziałach podległych Dowództwu Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią wykazała wiele niedokładności w stosowaniu się do wydanych rozkazów. Przypominam przeto raz jeszcze rozkaz nr 42 z dnia 18 lutego 1919 r. OW kwat. 44 (Opieka nad końmi) i rozkazuję bezzwłocznie wykonanie tegoż – przy czym zauważam, że nawet w wyjątkowych i trudnych warunkach, w jakich się znajdujemy, możliwe są do przeprowadzenia zarządzenia powyższym rozkazem wydane, o czym najlepiej świadczy wygląd koni i stan stajen, w oddziałach poniżej podanych, które są pod każdym względem bez zarzutu, a to: kadra taborów, oddziały artylerii podległe dowództwu artylerii WP we Lwowie, szwadron kawalerii lwowskiej i oddział Straży Pożarnej Wojskowej we Lwowie.

Komendantom tych oddziałów wyrażam pochwalne uznanie.

OW kwat. 148 – Przeszkadzanie w urzędowaniu MSO [Miejskiej Straży Obywatelskiej] przez żołnierzy

Coraz częściej zdarzają się wypadki, że żołnierze przeszkadzają w pełnieniu służby organom MSO, ilekroć chcą one pociągnąć do wylegitymowania się osoby cywilne, będące w towarzystwie żołnierzy.

Zabraniam surowo takiego postępowania, a każdy żołnierz, niestosujący się do powyższego rozkazu, ma być surowo ukarany, gdyż postępowanie powyższe stoi w sprzeczności z ogłoszonymi rozkazami Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią.

OW kwat. 149 – Stacja Etapowa w Mszanie

Z dniem dzisiejszym kreuję Stację Etapową w Mszanie z normalnym etatem. Dowództwo jej obejmie prowizorycznie por. Andrzej Błażejowski.

OW kwat. 150 – Zakaz śpiewania pieśni ukraińskich przez oddziały WP

W ostatnich dniach zdarzało się, że oddziały przechodząc przez miasto porą nocną śpiewały pieśni ukraińskie, jak np. „Hej tam na hori” itp.

Ponieważ – wobec wojny z Ukraińcami – nie jest to właściwe u Wojska Polskiego, przeto zakazuję tego i polecam komendantom pouczyć odpowiednio żołnierzy.

--^a

--^a pominięto postanowienia porządkowe oraz awiza

Za zgodność
Jan Hempel, mjr

[Tadeusz] Rozwadowski, gen. dyw.

Odpis
CAW, I. 304. 1. 7.

Nr 66

1919 marzec 16, m.p. — Rozkaz nr 43

Dowództwa Grupy Operacyjnej płk. Zygmunta Strzeleckiego

1. Korespondencja. Komendy i oddziały podległe dywizji przesyłają korespondencję równocześnie w kilku kopertach. Ze względu na oszczędność należy akta razem wysyłać w jednej kopercie, najwyżej w dwóch (poufne i zwykle osobno).

2. Doniesienia dla żandarmerii. Zauważono, że doniesienia o faktach i wypadkach nawet doniosłego znaczenia, które wymagają natychmiastowego zbadania i wkroczenia własnej żandarmerii polowej, dochodzą do dowództwa dywizji poniekąd tak spóźnione, że załatwienie staje się wprost niemożliwe.

Do ważnych wypadków zalicza się zauważone sygnały świetlne, włamania, rabunki i napady na żołnierzy WP, dezercje, ciężkie wykroczenia przeciw dyscyplinie itp.

Zarządza się, by dowództwa oddziałów podlegających dywizji, wypadki takie itp. zgłaszały natychmiast najbliższemu strażnicom MSO i referentowi żandarmerii polowej przy dywizji, telefonem a następnie dopiero na piśmie.

W nagłych wypadkach nocną porą ma być wezwane dowództwo żandarmerii polowej, przy ul. Zielonej 10.

3. Cukier, herbata, pobory. Dodatek do rozkazu nr 38, § 2 prostuję o tyle, że przyznane tymże rozkazem 20 gr cukru i 1½ gr herbaty jest już zawarte w rozkazie Naczelnego Dowództwa nr 22 L.49. Wobec czego należy wydawać dziennie tylko dla żołnierza 1½ gr herbaty i 30 gr cukru.

Za zgodność

[Adam] Ajdukiewicz, kpt.

[Zygmunt] Strzelecki, płk bryg.

Odpis

CAW, I. 341, 1, 87.

Nr 67
1919 marzec 16, m.p. — Rozkaz nr 44
Dowództwa Grupy Operacyjnej płk. Zygmunta Strzeleckiego

1. Stwierdzenie funkcji. Stwierdzam, iż kpt. Florian Smekal jest dowódcą 4. baonu 4. pp Legionów od 5 marca 1919 r.

2. Obchodzenie się z niewybuchłą amunicją. Powtarzają się nieszczęśliwe wypadki wywołane skutkiem nieostrożnego obchodzenia z pociskami niewybuchłymi. Nakazuję wszystkim oficerom, by żołnierzy należących do ich pododdziałów pouczyli o tym niebezpieczeństwie i zabronili na przyszłość wszelkiej manipulacji z niewybuchłymi pociskami.

O ile takowy zostanie znaleziony, należy miejsce oznaczyć i donieść do dowództwa, skąd zarządzi się ich usunięcie.

Za zgodność
[Adam] Ajdukiewicz, kpt.

[Zygmunt] Strzelecki, płk bryg.

Odpis
CAW, I. 341, 1. 87.

Nr 68
1919 marzec 16, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 69
Dowództwa Brygady Lwowskiej WP

Służba. Oficer inspekcyjny ppor. Jan Mańkowski.

I. Mianowania. Sekcyjnych: Mikołaja Urbańskiego, Adama Martinka, Michała Mazurkiewicza i Stanisława Jędrzejewskiego – mianuję plutonowymi. Starszych żołnierzy: Juliusza Geneję i Artura Zbieginiego – mianuję kapralami, sekcyjnego Bronisława Sochańskiego mianuję plutonowym, szeregowców: Józefa Wiśniewskiego, Romana Prusaka i Juliusza Kazimierza Terleckiego – mianuję starszymi żołnierzami. Wszyscy wymienieni są z kompanii szturmowej 1. Pułku Strzelców Brygady Lwowskiej.

Ochotnika Jana Franciszka Czartoryskiego z Dowództwa Brygady Lwowskiej mianuję jedn. kapralem.

II. Przydzielenia. Ppor. Antoniego Batowskiego z 2 p. strzelców lwowskich oddaję do dyspozycji stacji zbornej oficerów Komendy Miasta i Placu. Zwol-

nionego ze służby w WP szer. Leona Wysockiego przydzielam na jego własną prośbę do 1 p. strzelców lwowskich.

III. Urlop. Ppor. Janowi Albrechtowi z pułku strzelców lwowskich udziela 14-dniowego urlopu w ważnych sprawach rodzinnych w miejscu.

IV. Zapotrzebowanie łopatek. Wszystkie formacje połowe brygady mają przedłożyć do 3 dni dowództwu brygady zapotrzebowanie krótkich łopatek dla szeregowców. Każdy żołnierz pełniący służbę w polu obowiązany jest mieć przy sobie krótką łopatkę.

V. Biblioteczki połowe. Oddaję do użytku żołnierzy brygady 3 pierwsze biblioteczki połowe. Służyć one mają jako pożyteczna rozrywka w wolnych od służby chwilach. Oddaję książki te na własność brygady w tym przekonaniu, że będą szanowane i dobrze wykorzystane. Biblioteczki połowe będą wymieniane, tak że z każdej z nich będą odcinki korzystały. Książki nie są oprawne, toteż tym bardziej należy zwrócić uwagę na utrzymanie ich w porządku. Nadzór powierzam komendantom danego odcinka, przy którym biblioteczka się znajduje. Prowadzenie biblioteczki powierzą ci komendanci jednemu z oficerów. Wszystkie zmiany, uzupełnienia przeprowadza dowództwo brygady.

Na razie otrzymują: 2. baon 1 p. strzelców, 2. baon 2. p. strzelców i 1. baon 3. p. strzelców. Wyznaczeni oficerowie zgłoszą się po odbiór biblioteczek w dowództwie brygady dnia 17 bm. o godz. 10⁰⁰ przed południem.

Czesław Mączyński, ppłk

Awizo 1. Oddział, w którym znajduje się, względnie któremu wiadomo, gdzie znajduje się szer. Julian Korniak (ślusarz kolejowy, syn kolejarza z Jarosławia), który walczył na początku listopada 1918 r., doniesie o tym natychmiast do Adiutantury Dowództwa Brygady.

Awizo 2. Unieważnia się przepustkę wystawioną przez kompanię techniczną brygady szer. Julianowi Mądzielowi od 13 bm. do 23 bm.

Odpis

CAW, I. 341. 1, t. 97.

Nr 69
1919 marzec 16, Lwów. — Meldunek Dowództwa
Brygady Lwowskiej z 15 marca 1919 r.

Odcinek północny.

Bez zmiany.

Odcinek południowy.

Artyleria nieprzyjacielska ostrzeliwała mocniej Persenkówkę, Lipniki, dworek Kulparkowski.

W nocy podkradł się wzdłuż toru patrol nieprzyjacielski z km. pod nasze linie – został przepędzony.

Na przedpolu Bednarówki żywe czynności patroli – własny patrol odpędził nieprzyjaciela, zdobywając przy tym 15 granatów ręcznych i 1 paczkę amunicji austriackiej.

Straty: 2 rannych.

Odpis

CAW, I. 304. 1. 7.

Nr 70
1919 marzec 17, Dołhomościska. — Rozkaz dzienny nr 1
Dowództwa Oddziału Wielkopolskiego płk. Daniela Konarzewskiego¹

I. Ogólna sytuacja:

a) Lwów odcięty na przestrzeni Sądowa Wisznia, Gródek Jagielloński. Komunikacja między Przemyślem a Sądową Wisznią przywrócona i zabezpieczona. Koncentracja sił nieprzyjacielskich w Husakowie i Krokienicach.

¹ Daniel Konarzewski (1871–1935), gen. dywizji WP. Ur. w Petersburgu, syn Daniela ziemianina i Aliny z domu Müller. Ukończył Pawłowską Wyższą Szkołę Wojskową w Petersburgu. W latach 1904–1905 ochotnik w wojnie rosyjsko-japońskiej. Od 1919 r. w stopniu pułkownika, był organizatorem i dowódcą 1. Pułku Strzelców Wielkopolskich. Potem mianowany dowódcą Grupy Wojsk Wielkopolskich, z którą przeprowadził do 9 VI akcję odsieczy Lwowa. W 1919 r. mianowany generałem brygady. Brał udział w ofensywie na Mińsk i Bobrujsk. Uczestniczył w wojnie 1920 r. W manewrze znad Wieprza dowodzona przez niego dywizja odegrała obok 1. DP Legionów pierwszoplanową rolę. Awansowany w 1924 r. do stopnia gen. dywizji, a w 1925 r. został I wiceministrem spraw wojskowych. Odznaczony Orderem Virtuti Militari 5 kl., Orderem Polonia Restituta 2, 3 i 4 kl., Krzyżem Walecznych, Legią Honorową. Zmarł w Warszawie w 1935 r. Zob. P. Stawiecki, *Słownik biograficzny...*, s. 171.

Działanie aktywne nieprzyjaciela na Chyrów. Nieprzyjaciel grupuje się na północ, północny-zachód i północny-wschód od Bełza.

b) Nieprzyjaciel:

Na południe od toru kolejowego Przemyśl – Lwów na linii kota 304 – Bar – północ od koty 285 – kota 240 – wzdłuż toru kolejowego Gródek Jagielloński.

Na północ od toru kolejowego Przemyśl – Lwów na linii kota 274 – kota 299 – punkt 234 wzdłuż toru kolejowego Gródek Jagielloński.

c) Własne siły:

Na południe od toru kolejowego – Dołchońska – Bordiatyń (wieś) na północ od toru kolejowego.

II. Zadanie:

Dla obrony toru kolejowego i przywrócenia komunikacji między Sądową Wisznią a Gródkiem Jagiellońskim i dla połączenia się z Grupą [gen. Tadeusza] Rozwadowskiego pod Gródkiem Jagiellońskim rozkazuję, by oddział Wielkopolski (Grupa Konarzewskiego) wyparła wroga z odcinka:

a) Punkt wyjścia z Dołhomościska.

b) Prawe skrzydło: linia Dołhomościska – Mokilka, kota – 283 – Milatyń, Koców, Doliniany, Ebenau, Czeriany wyłącznie tworzy 1. baon 1. Pułku Strzelców Wielkopolskich.

c) Lewe skrzydło: wzdłuż toru kolejowego od Sądowej Wiszni po Gródek Jagielloński tworzy 3. baon 1. Pułku Strzelców Wielkopolskich.

d) Rezerwowe oddziału tworzy 2. baon 1. Pułku Strzelców Wielkopolskich i 1. i 2. baon 10. Pułku Strzelców Wielkopolskich.

W tym celu rozkazuję:

1) Oddział stoi dnia 18.3.1919 r. godz. 4⁴⁵ z rana gotowy do marszu. Bataliony i oddziały według rozporządzeń dowódcy pułku i dowódcy artylerii.

2) Szybkość pochodu oznacza prawe skrzydło (1. baon).

3) Kierunek i łączność oznacza lewe skrzydło (2. baon).

4) Rezerwa postępuje za prawym skrzydłem (1. baon).

5) Sztab Grupy [płk. Daniela] Konarzewskiego posuwa się za lekką artylerią drogą, ogólna linia: Dołhomościska – Bar – kota 285 – 300 – 307 – Gródek Jagielloński.

6) Na lewym skrzydle Oddziału Wielkopolskiego operuje Grupa [gen. Franciszka] Aleksandrowicza¹, z którą należy trzymać łączność.

7) Bataliony, oddziały etc. regulują zegarki według [czasu] wojennego zapisać w dowództwie Grupy [płk. Daniela] Konarzewskiego.

¹ Franciszek Aleksandrowicz (1856–1927), generał dywizji WP. Ur. we Lwowie. Służył w armii austriackiej, w 1912 r. – gen. ppor. W 1919 r. z trzema batalionami żywieckimi wyruszył na odsiecz Lwowa. 17 marca 1919 r. został dowódcą Grupy Operacyjnej. Zmarł w 1927 r. w Krakowie. Odznaczony Orderem Virtuti Militari 5 kl., Krzyżem Walecznych, Signum Laudis. Zob. P. S t a w e c k i, *Słownik biograficzny ...*, s. 67–68.

8) Wszystkie meldunki z awantgardy obydwóch baonów o szczegółach walki należy nadsyłać dowództwu Grupy [płk. Daniela] Konarzewskiego.

9) Awantgardy baonów wyruszają o godzinie 5³⁰ z rano gros o 5⁴⁵ z rana.

10) Dowódcy baonów, oddziałów i pułku meldują 17.03.1919 r. do godz. 9⁰⁰ wieczorem o danych zarządzeniach.

11) Awantgardy informują artylerię polową i ciężką o osiągniętych miejscowościach, by uniknąć ostrzeliwania własnych oddziałów.

12) Tabory postępują za ciężką artylerią w odpowiedniej odległości.

III. Ogólne dyspozycje:

Akcję mają grupy prowadzić energicznie, wykorzystując wszelkie nadarzające się okoliczności, aby zrobić na nieprzyjacielu wrażenie silnego natarcia z naszej strony. W razie wyrzucenia nieprzyjaciela z pozycji postępować mu na pięty.

IV. Oczekuję, że każdy oficer i szeregowiec spełni pod każdym względem swój zaszczytny obowiązek, by na chlubnej karcie zapisano pierwszą akcję wojskową Oddziału Wielkopolskiego.

Dodatek

Dc II/131. Fala akceptująca po wzięciu Baru zatrzyma się w drodze Mielniki – Bar – kota 238 i postępuje po uporządkowaniu się.

14.1) Fala dotarłwszy do linii Koców i tor kolejowy na północ od Kocowa zatrzymuje się, uporządkuje się i odczeka rozkazu, do dalszego pochodu, dotarłwszy następnie do drogi Dolinian, na północ od toru kolejowego, zajmuje obronne pozycje.

Dc III. Dowódcom zwrócić uwagę na to, że im dalej na wschód, tym więcej wsi polskich.

Za zgodność
Hulewicz, por.

[Daniel] Konarzewski, płk
Dowódca Oddziału Wielkopolskiego

Odpis
CALO, I. 170. 13, t. 10.

1919 marzec 18, Lwów. – Rozkaz nr 64
Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

L. op. 391 – Mianowanie

Mianuję por. lek. dr. Henryka Feitha ze stacji transportowej dla rannych i chorych w Gródku Jagiellońskim, dowódcą kolumny sanitarnej dywizyjnej gen. [Zygmunta] Zielińskiego.

L. op. 392 – Mianowanie

Mianuję por. lek. dr. Ignacego Pietrzyckiego z kolumny sanitarnej dywizyjnej gen. Zielińskiego, dowódcą Czołówki Przemyskiej nr 2.

--a

L. op. 395 – Przydział

Przydzielam por. Józefa Englerta ze stacji zbornej oficerów do 6. kompanii etapowej jako komendanta.

L. op. 396 – Przydział

Przydzielam por. Mariana Malickiego z 36. pp do 5. p. Legionów.

L. op. 397 – Przydział

Przydzielam ppor. Franciszka Szpałę z oddziału konnego Legii Oficerskiej do Głównego Dowództwa żandarmerii we Lwowie.

L. op. 398 – Przydział

Przydzielam ppor. Klemensa Remera ze stacji zbornej oficerów we Lwowie do Żandarmerii Dowództwa Wojsk Polskich.

L. op. 399 – Przydział

Przydzielam pchor. podlek. Józefa Kotrbę z 1. p. strzel. lwowskich do Szpitala Zapasowego nr 1 we Lwowie.

L. op. 340 – Przydział

Przydzielam pchor. Jerzego Adamskiego z Oddziału Sztabowego Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią do pociągu pancernego „Odsiecz I”

--a

OW op. 87 – Ostrzeliwanie samolotów

Ponieważ nasze samoloty kilkakrotnie zostały uszkodzone przez własne oddziały ogniem karabinów maszynowych, zarządzam, że rozkaz ostrzeliwania samolotów może wydać jedynie tylko oficer, który w tym razie staje się osobiście odpowiedzialny, przy czym zaznaczam, że w razie niepewności, czy samolot jest własny, czy nieprzyjacielski, lepiej jest wcale nie otwierać ognia.

OW op. 88 – Oddawanie honorów wojskowych

Po sposobie oddawania honorów wojskowych, poznać wartość żołnierza. Żołnierz, który przepisowo pozdrawia przełożonych i wyższych swoich, świadczy o swojej karności, która jest podstawą każdej dzielnej armii.

Oddając honory wojskowe, spogląda żołnierz ostro w oczy temu, kogo pozdrawia. Oddawanie honorów powinno zaczynać się z postawy zasadniczej, na 3 kroki przed osobą, której honor oddaje się, a kończyć 3 kroki poza nią.

Pojedynczy żołnierz bez karabinu oddaje honory wojskowe:

A) przez zrobienie frontu i salutowanie, w ten sposób, że w postawie zasadniczej zwraca ostro głowę w stronę przełożonego i przykłada prawą rękę do daszka czapki tak, że palec wskazujący i średni dotyka daszka przed prawym okiem, zaś reszta jest zwarta i przylega do dłoni, przed:

1. księdzem z Najświętszym Sakramentem,
2. Naczelnikiem Państwa,
3. zwierzchnikami państw sprzymierzonych,
4. przed sztandarami wojskowymi.

B) przez salutowanie ręką przed:

1. polskimi oficerami, podchorążymi i urzędnikami wojskowymi,
2. oficerami armii sprzymierzonych,
3. procesją i konduktem pogrzebowym,
4. wszystkimi podoficerami polskimi i
5. wszystkimi podoficerami wojsk sprzymierzonych.

Żołnierz powinien też pozdrawiać starszego żołnierza, o ile ten jest jego drużynowym lub komendantem izby.

Żołnierz z karabinem frontuje – staje w postawie zasadniczej, broń do nogi – w wypadkach wymienionych pod A przechodzi ćwiczebnym krokiem, broń na ramię i zwraca głowę, przy czym prawa ręka porusza się swobodnie – w wypadkach wymienionych pod B.

Jeżeli żołnierz niesie karabin na pasie, zachowuje się przy oddawaniu honorów jak poprzednio, tylko naciąga pas prawą ręką na wysokości ładownicy i przyciska łokieć do tułowia. Wolna ręka porusza się swobodnie.

Jeżeli żołnierz niesie karabin inaczej, przed oddaniem honorów kładzie go na lewe ramię.

Jeżeli żołnierz ma przy spotkaniu z oficerem zajęte obie ręce lub jedną jakimś większym przedmiotem, to oddaje honory przez zwrot głowy, jeśli lewa ręka jest zajęta drobnym pakunkiem, oddaje honory, jakby nic nie niósł. Przy salutowaniu ręką, wolna ręka jest nieruchoma.

Nie wolno oddawać honorów lewą ręką; nie wolno salutować prawą ręką o ile się w niej trzyma chusteczkę, papieros itp. Jeśli żołnierz siedzi, a przechodzi obok niego przełożony, powinien wstać i oddać honory, przybierając postawę zasadniczą i przeprowadzając oczyma przechodzącego.

Żołnierz, przejeżdżający obok przełożonego, na wozie lub rowerze, oddaje honory przez zwrot głowy i wyprostowanie tułowia.

Przejeżdżając obok przełożonego konno, oddaje honory przez wyprostowanie tułowia i zwrot głowy.

Żołnierz, jadący na rowerze w wypadkach pod A), zsiada dla zrobienia frontu i oddania honorów, zaś pod B), oddaje honory przez zwrot głowy.

Jadący w samochodzie kierowcy samochodowi zwolnieni są w czasie jazdy zupełnie od oddawania honorów, jadący na rowerach i woźnice wojskowi, tylko w razie bardzo ożywionego ruchu ulicznego.

W koszarach lub gospodzie żołnierze wstają, gdy przełożony wchodzi lub wychodzi, jeśli stoją, przybierają w tych wypadkach postawę „na baczność” frontem do przełożonego.

W sali powinien żołnierz zdjąć czapkę z głowy o ile nie ma pasa lub nie jest przy bocznej broni. Pod dachem, w tramwaju itp. oddaje się honory wojskowe przez przybieranie postawy zasadniczej bez względu na to, czy się ma czapkę na głowie, czy nie, czy się jest z bronią boczną, czy bez niej. Żołnierz, idący z kobietą pod rękę – ma rękę opuścić i prawą ręką oddać przepisowo honory.

Oddziały, prowadzone przez żołnierzy i podoficerów, oddają honory wojskowe na komendę swoich dowódców przed:

- 1) księdzem z Najświętszym Sakramentem,
- 2) Naczelnikiem Państwa,
- 3) sztandarami wojskowymi,
- 4) wszystkimi polskimi oficerami,
- 5) oficerami armii sprzymierzonych,
- 6) zwierzchnikami państw sprzymierzonych.

Jeżeli dowódca nie ma karabinu, pozdrawia przez salutowanie ręką; z karabinem oddaje honory tak, jak żołnierze jego oddziału.

Osoby wojskowe, którym nie należą się honory wojskowe oddawane przez cały oddział, pozdrawia tylko dowódca w przepisany sposób. Podoficerowie nie salutują szablą.

Poza garnizonem np. w polu, na ćwiczeniach itp. nie oddaje się honorów całym oddziałem. Dowódca melduje przechodzącemu, czy przejeżdżającemu przełożonemu, o ile ten jedzie powoli: stan liczebny, rodzaj oddziału i cel marszu, np. – 8 ludzi 1. kompanii 2. pułku maszeruje na strzelnicę. Tyczy się to tylko przełożonych polskich.

Poza obrębem garnizonu powinien każdy żołnierz meldować spotkanemu przełożonemu, dokąd idzie i na jakiej zasadzie.

Meldując się, staje w postawie zasadniczej 3 kroki przed przełożonym, jeżeli jest z karabinem, bierze broń do nogi. Przed odejściem bierze broń na ramię, robi w tył zwrot i odchodzi.

Powyższe wskazówki należy wykorzystać w wolnych chwilach dla pouczenia żołnierzy.

Za zgodność
Włodarski, kpt.

[Tadeusz] Rozwadowski, gen. dyw

L. kwat. 693 – Pochwalne uznanie

W uzupełnieniu L. kwat. 639 Rozkazu Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią nr 61 z dnia 14 marca 1919, ogłasza się dodatkowo:

Podczas wybuchu amunicji na Głównym Dworcu we Lwowie dnia 5 bm., kierował akcją ratunkową Oddziału Wojskowej Straży Pożarnej kpt. Wójcikiewicz.

Wojskowa Straż Pożarna przyczyniła się w tym dniu wybitnie do opanowania pożaru i zmniejszenia grożącej klęski.

Za osobistą odwagę i poświęcenie, za dzielne i skuteczne kierownictwo akcją ratunkową, wyrażam kpt. Wójcikiewiczowi w imieniu Najwyższej Służby podziękowanie i pochwalne uznanie.

L. kwat. 694 – Pochwalne uznanie

Wyrażam por. Jakubowi Skrytce, oficerowi ewidencyjnemu pow. mościńskiego, za pilną i sumienną służbę przy przeprowadzeniu poboru w tym powiecie – pochwalne uznanie.

L. kwat. 695 – Przyjęcie do Wojska Polskiego

Dekretem L. 673 z dnia 6 lutego 1919 r. DRW nr 21, został przyjęty do Wojska Polskiego i zatwierdzony w randze podpułkownika lekarza dr Eugeniusz Karchezy.

L. kwat. 696 – Stwierdzenie funkcji

Stwierdzam, że por. Eustachy Niemczycki pełni funkcje dowódcy kompanii uzupełniającej sanitarnej przy szpitalu załogi w Przemyśle.

--a

L. kwat. 703 – Zwolnienia ze służby

Zwalniam z dniem dzisiejszym inż. Mieczysława Rybczyńskiego z obowiązków szefa Oddziału Kwatermistrzostwa (Demobilizacja Rzeczowa) z powodu powołania wymienionego do Ministerstwa Robót Publicznych w Warszawie i wyrażam mu przy tej sposobności jak najgorętsze uznanie za jego dotychczasową pracę.

Tymczasowe kierownictwo Oddziału Demobilizacji Rzeczowej powierzam inż. Zbigniewowi Wierzbiańskiemu.

L. kwat. 704. — Zwolnienie ze służby

Zwalniam z dniem dzisiejszym ze służby w WP ppor. Franciszka Rabkiewicza ze stacji zbornej oficerów przy Komendzie Miasta i Placu we Lwowie.

L. kwat. 705 – Zwolnienie ze służby

Zwalniam z dniem dzisiejszym ze służby w WP ppor. Rudolfa Dreyera ze stacji zbornej oficerów przy Komendzie Miasta i Placu we Lwowie.

L. kwat. 706 – Zwolnienie ze służby

Zwalniam z dniem dzisiejszym ze służby w WP Stanisława Hillego z pociągu pancernego „Hallerczyk” z powodu nieosiągniętego wieku popisowego (ur. w roku 1904).

L. kwat. 707 – Zwolnienie ze służby

Zwalniam z dniem dzisiejszym ze służby w WP Władysława Pudłę z 5. p. Legionów z powodu nieosiągniętego wieku popisowego. Wymienionego należy bezzwłocznie odstawić do domu rodzicielskiego w Krynicy-Zdrój.

L. kwat. 708 – Przydział

Stwierdzam przydział ppłk. Władysława Glazora jako komendanta powiatu Sanok.

L. kwat. 709 – Przydział

Przydzielam na podstawie depechy Departamentu Gospodarczego MSW kpt. prowiantowego Józefa Cezara do Warszawy. Wymieniony zgłosi się bezzwłocznie po dokument podróży w Intendenturze Kwatermistrzostwa, ul.

Ochronek 4, a następnie zamelduje się w Warszawie na Zamku w Departamencie Gospodarczym.

L. kwat. 710 – Przydział

Przydzielam por. Nelina Zawistowskiego ze stacji zbornej oficerów przy Komendzie Miasta i Placu we Lwowie do Komendy szpitala „Technika”.

L. kwat. 711 – Przydział

Przydzielam ppor. Władysława Orobkiewicza z Oddziału VI Kwatermistrzostwa (Referat Sprawiedliwości) do Oddziału Informacyjno-Politycznego Kwatermistrzostwa.

L. kwat. 712 – Przydział

Przydzielam ppor. lek. dr. Stanisława Laskownickiego z pociągu sanitarnego nr 1 do szpitala załogi we Lwowie.

L. kwat. 713 – Przydział

Przydzielam na podstawie rozkazu MSW w Warszawie ppor. Ignacego Zosela z Oddziału II Kwatermistrzostwa Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią do MSW w Warszawie. Wymieniony zgłosi się po dokumenty podróży w Adiutanturze Kwatermistrzostwa.

L. kwat. 714 – Przydział

Przydzielam ppor. dr. Bolesława Michalskiego z centrali telefonicznej Kwatermistrzostwa Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią do Sądu Polowego we Lwowie, jako oficera śledczego.

L. kwat. 715 – Przydział

Przydzielam ppor. Stanisława Żurowskiego ze stacji zbornej oficerów przy Komendzie Miasta i Placu we Lwowie do MSO we Lwowie.

L. kwat. 716 – Przydział

Przydzielam ppor. Rudolfa Hubera,
ppor. Zygmunta Dobrowolskiego,
ppor. Mieczysława Thumena,
ze stacji zbornej oficerów przy Komendzie Miasta i Placu we Lwowie do baonu wartowniczego.

L. kwat. 717 – Przydział

Przydzielam pchor. Tadeusza Orlewicza do szpitala wojskowego „Technika”.

--a

OW kwat. – 151

Dnia 19 bm. jako w dzień imienin Naczelnika Państwa, odprawione będzie o godz. 9⁰⁰ przed południem w kościele oo. Jezuitów uroczyste Nabożeństwo. Oddziały, wolne od służby, prowadzone przez oficerów, wezmą w nim udział.

OW kwat. 152 – Wykaz oficerów posiadających wykształcenie artyleryjskie

Wszystkie oddziały i zakłady podległe Dowództwu Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią, przedłożą do dni trzech Oddziałowi II Kwatermistrzostwa (Uzbrojenie) wykazy oficerów posiadających wykształcenie artyleryjskie, specjalnie w kierunku wyrobu amunicji i kierownictwa magazynów artyleryjskich.

--a

OW kawt. 155 – Zwinięcie punktów opatrunkowych nr 6 i 8 we Lwowie

Z dniem dzisiejszym zwijam punkty opatrunkowe nr 6 i 8 we Lwowie:
mjr. lek. dr. Juliana Hückla przydzielam do rezerwy sanitarnej przy szpitalu
załogi we Lwowie,
ppor. sanit. Lachmunda do 2. p. strzel. lwowskich,
pchor. podlek. Kazimierza Tyszkę do Aresztu Polowego WP we Lwowie,
trzy sanitariuszki z Punktu Opatrunkowego nr 8 do Szpitala Zapasowego nr
1 we Lwowie.

Cały materiał sanitarny oddać należy bezzwłocznie do Centralnego Magazy-
nu Sanitarnego Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią (szpital za-
łogi we Lwowie) za potwierdzeniem odbioru.

Za zgodność
Jan Hempel, mjr

[Tadeusz] Rozwadowski, gen. dyw.

--^a pominięto decyzje dotyczące spraw porządkowych i awiza

Odpis
CAW, I. 304. 1. 7.

Nr 72

**1919 marzec 18, Lwów. — Dodatek do rozkazu nr 64
Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią**

L. adj. 1 – Fundusz wdów i sierot

Zawiadowstwo funduszem wdów i sierót po poległych w obronie Lwowa
i Galicji Wschodniej powierzam komisji, w której skład wchodzi:

generał podporucznik Juliusz Albinowski¹,
pułkownik Władysław Sikorski,
major Antoni Kamiński,
kapitan Bronisław Gebert.

¹ Juliusz Albinowski (1885–1929), generał brygady WP. Ur. w Tarnowie. Studiował prawo na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Wykształcenie wojskowe uzyskał w szkole dla oficerów zawodowych we Wiedniu. Od 1904 r. generał podporucznik. Do WP wstąpił w 1918 r., przydzielony do Naczelnego Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią. Od 1921 r. w stanie spoczynku. Zmarł w Krakowie w 1929 r. Zob. P. Stawiecki, *Słownik biograficzny ...*, s. 67.

L. adj. 2 – Odznaka wojskowa „Orlęta”

1. W myśl poprzednich zarządzeń ustanawiam odznakę „Orlęta”.
2. Prawo noszenia tej odznaki przysługuje wszystkim oficerom i żołnierzom, pozostającym w czynnej służbie wojskowej, oraz członkom MSO i osobom szczególnie zasłużonym w pomocniczej służbie dla armii po dzień 19 marca 1919.
3. Odznakę „Orlęta” nosi się na prawej piersiowej kieszeni munduru, na szerokość palca poniżej guzika zapinającego kieszeń.
4. Warunkiem uzyskania tej odznaki jest dłuższa nienaganna służba w obronie Galicji Wschodniej.
5. O nienagannej służbie rozstrzygają dowódcy samodzielnych oddziałów.
6. Odznakę „Orlęta” przyznaje komisja wyznaczona przeze mnie.
7. Do komisji, przyznającej odznakę „Orlęta”, powołuję:
Dowódcę Dywizji płk. Władysława Sikorskiego,
ppłk. Juliusza Zulaufa,
mjr. Walerego Mariańskiego,
mjr. Antoniego Kamińskiego,
mjr. Kazimierza Rylskiego.
rtm. Rolanda Bogusza z Zięmblic.
8. Odznaki „Orlęta” będą miały tłoczoną cyfrę, odpowiadającą liczbie dyplomu.
9. Dowódcy samodzielnych oddziałów przedłożą komisji do dnia 30 kwietnia br. wykazy tych oficerów i żołnierzy oraz osób cywilnych, które odpowiadają warunkom pod 2 i 4.

Za zgodność

[Franciszek] Kleeberg, mjr

[Tadeusz] Rozwadowski, gen. dyw.

Odpis

CAW, I. 304. 1. 7.

Nr 73

1919 marzec 18, Lwów. — Rozkaz dzienny

pplk. Marcelego Śniadewskiego Dowódcy Artylerii WP Lwów

1. Pochwała. Dowództwo Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią ogłosiło w rozkazie swoim nr 63 na skutek zarządzonej perlustracji koni i stajen, pochwałę dla komendantów oddziałów podległych Dowództwu Artylerii za (pod każdym względem bez zarzutu) wygląd koni i stan stajen.

Spodziewam się, że ta publiczna pochwała będzie i na przyszłość bodźcem i zachętą do zwracania szczególnej uwagi i staranności materiałowi końskiemu, czego specjalnie od każdego artylerzysty wymagać można.

2. Przydział. Ppor. Zygmunt Chrapek przydzielony zostaje jako ppor. podlek. do 5. pap.

Słuchacz med. sanit. pchor. Adam Hickiewicz zostaje przydzielony do 4. pac baterii miotaczy min.

Słuchacz med. artylerzysta Marian Reif przydzielony został do 4. pap do Izby Chorych w Koszarach Bema.

3. Stwierdzenie szarży. Stwierdza się szarżę kaprała Janowi Nowakowskiemu z 4. pap.

4. Wymiana nieartylerzystów. Celem uniknięcia niemiłych następstw służbowych, polecam na przyszłość, by w razie wymiany nieartylerzystów za artylerzystów, odsyłano do piechoty tylko ludzi nowo zaciężnych lub podoficerów, którzy przy piechocie służbę pełnili, a nie jak to się zdarzyło, podoficerów artylerii. Oddawani być mogą wyłącznie ludzie z kwalifikacją A i B, gdyż Dowództwo Artylerii również tylko takich z piechoty przyjmuje.

5. Oddanie koni na rzeź. Na podstawie zarządzenia inspektora weterynarii mjr. dr. Gajewskiego, mają oddziały konie nie nadające się pod żadnym względem do służby wojskowej, oddawać po zbadaniu i na zarządzenie lekarza weterynarii, natychmiast do Centralnej Rzeźni WP Gabrielówce.

Awizo 1. Do dzisiejszego rozkazu dołącza się dla oddziałów karty identyczności i rozdziela się w sposób następujący:

4. pap	750 egzemplarzy
5. pap	500 egzemplarzy
4. pac	600 egzemplarzy
2. dywizjon 1. pac	150 egzemplarzy.

Awizo 2. Zwraca się uwagę oddziałów, że wszelkie zapotrzebowania rozkazów i druków z kancelarii kwatermistrzostwa wносить wyłącznie należy przez Dowództwo Artylerii.

Awizo 3. Zwraca się uwagę podległych oddziałów na rozkaz Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią nr 62 L.op.379, OW op. 81–85, OW Kwat. 145, 136, 137, 141 oraz rozkaz nr 63 OW Kwat. 143, 144, 146, 147, 150 oraz I.146.

Za zgodność
[Zdzisław] Łysakowski, por.

W zastępstwie
[Tadeusz] Łodziński, mjr

Odpis
CAW, I. 341. 1. 108.

Nr 74
1919 marzec 18, Lwów. — Meldunek Dowództwa
Brygady Lwowskiej z 17 marca 1919 r.

Odcinek północny.

Bez zmiany.

Odcinek południowy.

Od godz. 10⁰⁰ artyleria nieprzyjacielska ostrzeliwała Persenkówkę i Betoniarnię. Około godz. 10³⁰ w lesie Oświeca zbliżył się patrol nieprzyjacielski z km. i flankowym ogniem ostrzeliwał nasze placówki. Silny i celny ogień nieprzyjacielskiej artylerii na Betoniarnię ustał po godz. 12⁰⁰. O godz. 14⁰⁰ artyleria nieprzyjacielska przeniosła swój ogień na Bednarówkę. Na okopy i rezerwę padło około 70 pocisków. Na Kulparkowie i na Snopkowie względny spokój. Jeden zabity.

[Kazimierz] Rylski, mjr

Odpis

CAW, I. 341.1, t. 101.

Nr 75
1919 marzec 19, Lwów. — Rozkaz nr 65
Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

--a

L. kwat. 729 – Pochwalne uznanie

Wyrażam por. inż. Adamowi Młodnickiemu jako konstruktorowi miotaczy granatów oraz majstrowi II klasy Janowi Nahlikowi za prowadzenie robót przy wykonaniu ich – pochwalne uznanie.

--a

OW kwat. 157 – Kontrola Oddziałów Kwatermistrzostwa, co do stanu liczebnego i zapotrzebowania zajętych w nich podoficerów i żołnierzy

Komisja złożona z ppłk. Pisarika i kpt. Smolickiego przeprowadzać będzie od 24 marca br. kontrolę wszystkich oddziałów Kwatermistrzostwa, co do stanu liczebnego i zapotrzebowania zajętych w nich żołnierzy i podoficerów. Do tego celu ma każdy Oddział Kwatermistrzostwa natychmiast sporządzić w 2 egzemplarzach wykaz wszystkich w oddziale zajętych wyżej wymienionych.

Jeden egzemplarz winny oddziały Kwatermistrzostwa przesłać najdalej do 21 marca 1919 wyżej wymienionej komisji, a drugi zatrzymać w oddziale. W dniu jawienia się komisji każdy oddział przedłoży znajdujący się u niego wykaz, celem wpisania orzeczenia komisji. Poza tym przedłoży oficer kasowy Kwatermistrzostwa oraz kancelaria kompanii sztabowej najdalej do 31 marca br. wyżej wymienionej komisji, wykazy wszystkich znajdujących się w ich stanie zaprowiantowania podoficerów i żołnierzy, celem kontroli wykazów oddziałów.

--^a

Za zgodność
Jan Hempel, mjr

[Tadeusz] Rozwadowski, gen. dyw.

--^a pominięto decyzje dotyczące spraw porządkowych i awiza

Odpis
CAW, I. 341. 1. 7.

Nr 76

1919 marzec 19, Bar. — Rozkaz dzienny nr 2
Dowództwa Oddziału Wielkopolskiego płk. Daniela Konarzewskiego

I. Ogólna sytuacja:

Grupa nasza wyparła dziś nieprzyjaciela z pozycji Bar – Milatyn, Mielniki, Marianówka, Koczów i Wołczuchy i częściowo z Rodatycz, wspomagając Grupę gen. [Franciszka] Aleksandrowicza stanęła na linii Piwlanek – Harfeld.

II. Zadanie nasze na dzień 20.03.1919 r.:

Dokonać połączenia z wojskami gen. Rozwadowskiego w pozycji Gródka – Jagiellońskiego. I/10 pp zajmuje Milatyn II/10 pp zajmuje Koców, III/1. Pułk Strzelców Wielkopolskich zajmuje Bar. I. i II/1. Pułk Strzelców Wielkopolskich – Wołczuchy.

III. Ofensywa: zaczyna się o godz. 8⁰⁰ rano. 2 baony w pierwszej linii, 1 w rezerwie w Wołczuchach na Doliniany, stamtąd na Ebenau i Gródek Jagielloński – lewe skrzydło naszego odcinku stanowi kolej. Artyleria na godz. 8⁰⁰ rano zajmuje pozycje pod Wołczuchami według wskazówek mjr. Niemiry. Ciężka bateria pozostaje na szosie, 1. i 2. baon 10. pp utrzymują swoje stanowiska w Milatynie i Kotowie.

IV. Tabory: I rzędu koncentrują się na szosie, czoło na wysokości przystanku Rodatycze. Tabory II rzędu pod dowództwem ppor. Czarneckiego na tejże szosie, mając czoło na wysokości Mielniki.

V. Wozy: ambulanse, amunicyjne i kuchnie polowe trzymają stale łączność ze swymi baonami.

VI. Punkt opatrunkowy: w północnej części Wołczuch.

VII. Zapas amunicji i ładunków: ma być odpowiednio zarządzony i dostawiony do Wołczuch. Dla przewozu należy zarządzić [gotowość] samochodów w sztabie gen. [Wacława] Iwaszkiewicza¹.

VIII. Ja będę na początku akcji przy artylerii pod Wołczuchami, później na szosie na wysokości Bratkowic. Meldunki terminowe, jak piechota, tak i artyleria, mają przesłać co godzinę do sztabu grupy. Meldunki nadzwyczajne według potrzeby. O wszelkiej akcji nieprzewidzianej rozkazem jednostki bojowej donoszą oprócz swemu dowództwu, dowództwu grupy.

IX. Cała Polska śledzi naszą walkę, Lwów nas oczekuje. Spełniajcie zadanie, dziś równie sprawnie jak i wczoraj.

Za zgodność
Hulewicz, por

[Daniel] Konarzewski, płk
Dowódca Oddziału Wielkopolskiego

Odpis
l. 170. 13, t.10.
CACO.

¹ Wacław Iwaszkiewicz-Rudoszański (1871–1922), generał broni WP. Ur. w Omsku. Syn szlachcica zesłańca z 1863 r. Ukończył Korpus Kadetów w Omsku i Pawłowską Szkołę Wojskową w Petersburgu. Uczestnik wojny rosyjsko-japońskiej. Od 1914 r. gen. mjr. Od 11 III 1919 r. dowódca Grupy Operacyjnej w rejonie Lwowa, od 19 III 1919 dowódca Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią, od 31 V 1919 dowódca Frontu Galicyjsko-Wołyńskiego. Zmarł w Warszawie w 1922 r. Odznaczony Orderem Virtuti Militari 2 i 5 kl., Krzyżem Walecznych. Zob. P. Stawecki, *Słownik biograficzny...*, s. 142–143.

Nr 77

1919 marzec 19, Lwów. — Meldunek Dowództwa
Brygady Lwowskiej z 18 marca 1919 r.

Odcinek północny.

Bez zmiany.

Odcinek południowy.

Obsada placówki Persenkówka odniosła w ciągu dnia 17 marca wrażenie jakoby nieprzyjaciel wycofał się z najbardziej wysuniętych swych placówek, a w szczególności z budki kolejowej nr 8, z dworka Glencówka i z lasu Oświeca. Miejsca te artyleria nieprzyjacielska sama ostrzeliwała kilkakrotnie. Wysłane jednak patrole do lasu Oświeca i w stronę Sokolnik były ostrzeliwane przez nieprzyjacielską piechotę.

Między godz. 17⁰⁰ a 19⁰⁰ baterie 33 i 40 silnie ostrzeliwały Kulparków. Padło około 150 pocisków. O godzinie 6⁰⁰ wieczór artyleria nieprzyjacielska, wspomaganą pociągiem pancernym, ostrzeliwała Snopków i Persenkówkę.

Noc minęła względnie spokojnie. Od 4⁰⁰ do 5⁰⁰ rano silny ogień nieprzyjacielskiej artylerii na zachód od Kulparkowa. Wysłane nad ranem patrole skonstatowały dalsze osłabienie nieprzyjacielskiego frontu, 4 chorych.

Odpis

CAW, I. 341. 1, t. 101.

Nr 78

1919 marzec 19, Lwów. — Raport mjr. Tadeusza Łodzińskiego
w sprawach organizacyjnych
do Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

Powołując się na rozkaz oficera Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią nr 12 z dnia 12 bm. L.pers. 69, punkt 1, przedkłada Grupa Artylerii mjr. [Tadeusza] Łodzińskiego raport w sprawie organizacji, jak następuje:

1) Z powodu licznych i ciągle powtarzających się przeszkód, jakie grupa *wobec braków organizacyjnych zwalczać musi, poczuwam się do obowiązku poruszyć jasno i wyczerpująco kwestię organizacyjną.*

Braki organizacyjne powodują rozmaite coraz to bardziej piętrzące się trudności w prowadzeniu grupy, które doszły do znacznych rozmiarów i trwają tak długo, że nie podobna je dalej pomijać.

2) Grupa składająca się z 3 pułków artylerii lwowskiej wykonuje wszystko to, co w zakres bojowej działalności normalnej brygady artylerii wchodzi. Mimo to do dzisiejszego dnia jeszcze nie oddano grupie wszystkich obecnie już istniejących środków, które do wykonywania wymaganych czynności są potrzebne i bezużytecznie stoją poza obrębem grupy.

3) Dowództwo artylerii mimo swego specjalnego zadania, tj. organizacji artylerii, prowadzi różne czynności w zakres grupy wchodzące, jak np. zarząd służby łączności, ewidencję materiałów artyleryjskich podległych pułków, administrację, zaprowiantowanie, zwierzchność dyscyplinarną itd.

Komenda grupy z obowiązkami brygady artylerii nie ma więc możliwości bezpośredniego oddziaływania na baterie, na ich ewidencję, dyscyplinę i jest zdana na łaskę i niełaskę różnych okoliczności, co szczególnie w wypadkach nagłych przedstawia się jako czynnik nie do zniesienia. Komendy 5. pap i 4. pac, których baterie podlegają taktycznie komendzie grupy, nie należą w ogóle do tejże grupy, są od niej zupełnie niezależne, podlegają tylko Dowództwu Artylerii i wydają rozkazy bateriom mojej grupy bez mojej wiedzy.

Odnaczenia oficerów 5. pap i 4. pac podawane są bez wiedzy grupy do wyższych władz, jak również na udzielanie urlopów oficerskich w tych pułkach grupa nie posiada wpływu.

4) Wobec tego stanu rzeczy jest komenda grupy we wielu wypadkach zależną od dobrej woli komendantów pułków, nie ma zupełnie kontroli nad swoimi oddziałami pod względem administracyjnym oraz dyscyplinarnym, a co najważniejsze nie ma wglądu i prawa kontroli nad szafowaniem i zarządem wszelakich materiałów, które znajdują się bądź to przy bateriach, bądź też w magazynach, przezornych, obecnie za taktyczną działalność swych baterii nieodpowiedzialnych, bo nie stojących pod komendą grupy – komendantów pułków.

5) Komenda grupy nie mając wpływu na rozdział ludzi, koni i materiałów, widzi się często poszkodowaną, gdyż rozdział ten odbywa się bez względu na chwilowe potrzeby taktyczne i opóźnia spójność całej akcji, a względnie uzależnia komendanta grupy od pertraktacji z komendantami pułków.

6) Jako fakt bardzo znamienity podnoszę, że komenda grupy wykonuje zadania brygady artylerii ze szczupłym personelem sztabu 4. pap, podczas gdy właściwy, etatem przypisany, sztab brygady artylerii do dnia dzisiejszego nie istnieje, a względnie gdzie indziej jest zajęty. Poza tym mają komendy 5. pap i 4. pac swoje organizacyjne sztaby, używając je do czynności pozafrontowych bez najmniejszej kontroli ze strony grupy.

Komendy tych pułków zajmują się li tylko samą administracją i organizacją, a tym samym mają stosunkowo mało do roboty, zacieśniając swoją pracę do godzin urzędowych, podczas gdy personel grupy (4. pap) pracuje dzień i noc i formalnie ze sił opada, co znów nie jest z korzyścią ani dla akcji bojowej, ani służby samej.

7) Służba łączności ma aż cztery różne od siebie mniej lub więcej niezależne zarządy: mianowicie Dowództwo Artylerii, grupa sama (razem z 4. pap), 5. pap i 4. pac, przez co nie jest ona należycie wyzyskana, względnie przeciążona jest służba łączności oraz utrudniona w samej grupie, które nie mając wglądu i ewidencji co do materiałów telefonicznych komend pułkowych, nie podlegających grupie, nie może sił i materiałów pułków tych należycie wyzyskać.

8) Dowóz amunicji uskutecznia grupa sama dla siebie, posługując się do tego celu wyłącznie 4. pap, którego personel wchodzi w skład samej grupy i jej administracyjnie podlega. Z powodu tego muszą kolumny amunicyjne 4. pap załatwiać wszystkie sprawy amunicyjne dla całej grupy, podczas gdy kolumny amunicyjne 5. pap i 4. pac nie mających taktycznego przydziału, są w akcji bojowej zupełnie nieczynne.

9) Obecny okres tworzenia się Armii Polskiej wymaga więcej niż kiedykolwiek ujęcia tak ważnych i skomplikowanych kwestii organizacyjnych pod specjalną silną władzę, a odrębnie zaś oddania pułków artylerii wraz z całym ich aparatem tak pod względem taktycznym, jak i administracyjnym pod komendę, która bateriami tych pułków na froncie dowodzi.

Czyli chodzi o jasne postawienie kwestii, czy Dowództwo Okręgowe Artylerii, podlegające Kwatermistrzostwu, ma organizować i nadal równocześnie pułkami stojącymi na froncie rozporządzać i czy grupa ze zadaniami brygady artylerii nie może otrzymać egzekutywy potrzebnej do wypełniania swoich obowiązków, czy też należy uzdrowić już raz obecne stosunki przez rozdział na:

a) Dowództwo Okręgowe Artylerii – organizacja

b) Taktyczne Dowództwo Artylerii czyli komenda brygady w ramach dywizji piechoty.

10) Rozdział taki odpowiadałby wypróbowanej na wojnie praktyce, poddającej organizację okręgowym inspektorom artylerii i usunąłby to, że grupa w przeprowadzaniu niejednej czynności bojowej zależną jest od zwierzchnika formacji tyłowych, a nie od dobrej woli swoich komendantów pułków.

11) Do inspektora okręgowego należała ogólna organizacja, uzupełnienia brygad w polu stojących, piecza nad organizacją kadr, ich wizytacja, przygotowanie całego materiału tak ludzkiego, jak i końskiego. Natomiast brygada sama zajęta była li tylko czynnością bojową, mając przy tym administracyjną zwierzchność nad swoimi pułkami, przez co mogła całkowicie wyzyskać cały swój aparat i łatwo dysponować oddziałami. Tutejsze dowództwo artylerii i grupa robiąc często jedno i to samo, natrafiają wzajemnie na niejasności rozdziału kompetencji, co znów powoduje utrudnienia i zwłokę służbową. Natomiast to miejsce, gdzie powinien być dany wytyczny kierunek, tj. inspekcja kadr i czuwanie nad całym uzupełnieniem artylerii wojsk polskich w Galicji Wschodniej, czyli zakres należący do Dowództwa Artylerii, nie jest jeszcze w dowództwie tym zespolone.

12) Pomimo na wojnie wypraktykowanego systemu rozdziału spraw organizacyjnych i oddziałów taktycznych pod kompetencje dwóch całkiem od siebie niezależnych władz, a dependowanie tych ostatnich tylko od swojego przełożonego dowództwa dywizji – doświadczeń tych przy artylerii lwowskiej nie zastosowano.

Do dziś dnia kompetencje dowództwa artylerii i grupy artylerii dywizji piechoty nie są dokładnie rozdzielone i kolidują ze sobą.

13) Przez zależność grupy taktycznej od Dowództwa Artylerii Okręgu Lwów w sprawach administracyjnych baterii należących do grupy, natrafia grupa często na utrudnienia względnie opóźnienia w załatwianiu spraw, na czym cierpi naturalnie ogólna służba całej artylerii. Ponadto nie może mieć grupa dokładnej ewidencji całej swej jednostki bojowej, gdyż nie otrzymuje żadnych raportów ewidencyjnych od komend pułkowych i nie może należycie wyzyskiwać całego artyleryjskiego aparatu.

14) Z powyższych wywodów wynika, że dla dowództwa grupy i dla baterii 5. pap i 4. pac istnieją obecnie dwie drogi służbowe, a to dla komendy grupy przez Dowództwo Artylerii Okręgu Lwów oraz dywizję lwowską – dla baterii do pułków i do grupy z drugiej strony. Stosunek taki obarcza prace kancelaryjne baterii itd.

15) Melduję przy tej sposobności, że tak lwowska dywizja piechoty, jak i adiutantura Kwatermistrzostwa kilkakrotnie zaznaczyła, że Dowództwo Okręgowe Artylerii jest władzą podporządkowaną Kwatermistrzostwu, zaś komenda grupy, identyczną z brygadą artylerii, należy do formacji frontowych Lwowskiej Dywizji Piechoty. Mimo to jednak Dowództwo Artylerii Okręgu Lwów uważa się jako podległe Lwowskiej Dywizji Piechoty, co stanowi sprzeczność i niezrozumiałą komplikację, którą należałoby wyjaśnić.

16) Lwowska Dywizja Piechoty wymagała również częstokrotnie przedkładania raportów treści ewidencyjnej, którym komenda grupy ze względu na błędy w podporządkowaniu pułków, zadość uczynić nie mogła.

Przytaczam fakt, że grupa otrzymuje rozkazy Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią do rozdziału na poszczególne pułki artylerii lwowskiej dywizji piechoty, mimo że komendy tych pułków (z wyjątkiem 4. pap) wcale jej nie podlegają.

17) Z podanych powyżej powodów należałoby jak najprędzej rozdzielić i uniezależnić od siebie Dowództwo Artylerii Okręgu Lwów i grupę i uzupełnić ją personelem przepisany dla sztabu brygady, następnie podporządkować jej wszystkie komendy pułków artylerii, których baterie do grupy należą, podporządkować grupie służbę łączności i kolumny amunicyjne tych pułków tak pod względem taktycznym, jak i administracyjnym.

Ponadto należałoby przydzielić Dowództwu Artylerii Okręgu Lwów jasny, bezsporny zakres działania, a więc przede wszystkim organizację kadr i uzupełnień materiałów, koni, ekwipunku oraz dostarczenie tychże brygadzie albo brygadam artylerii.

18) Usamoistnienie grupy jest konieczne i należałoby je natychmiast przeprowadzić, bo z chwilą gdy dywizja lwowska będzie Lwów opuszczała, a grupa siłą faktu na własnych nogach stanie, zaszłaby gwałtowna potrzeba stworzenia sztabu brygady artylerii i to właśnie w chwili, kiedy komenda grupy największą sprężystość wykazywać musi.

Sprawa jasno postawiona i oddzielona od Dowództwa Artylerii zapobiegnie wewnętrznym nieporozumieniom, wynikającym często ze zadań lub rozkazów, którym grupa z powodu niejasności kompetencji zadośćuczynić nie może.

19) Należałoby jak najprędzej kwestie powyżej wyluszczone uporządkować, gdyż dezorganizacja w tak ważnym bojowym czynniku, jakim jest artyleria, z pewnością nie wpłynie na polepszenie jej działania i tamuje rozwój grupy.

20) Z powodu drażliwości całej tej tak bardzo skomplikowanej kwestii nie śmiałem jej dawniej poruszać, doszedłszy jednak do przekonania, że jasne postawienie jest obecnie koniecznością i stało się moim obowiązkiem, proszę Dowództwo Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią o wydanie rozkazów organizacyjnych, które by tę kwestię uzdrowiły.

[Tadeusz] Łodziński, mjr

[Odręczna notatka gen. Rozwadowskiego z dnia 20 marca]

Popieram jak najgoręcej prośbę komendy grupy zaznaczając, że tylko chwilowe odcięcie Lwowa nie pozwoliło mi załatwić dotychczas tej pięknej bardzo sprawy.

Komendę Okręgową Artylerii Lwów powinien zatrzymać ppłk [Marceli] Śniadowski, zaś wszystkie pułki i baterie będące chwilowo w obrębie dywizji lwowskiej powinny podlegać dowództwu brygady artylerii, na które upatrywany był przeze mnie pułkownik [Ignacy] Ledóchowski. Komendanta brygady artylerii w dywizji płk. Sikorskiego zastępuje chwilowo mjr Knoll-Kownacki, zaś w dywizji – płk. [Henryka] Minkiewicza (Przemyśl) –^a być zatwierdzonym definitywnie w myśl propozycji –^a ppłk Engel już tam obecnie pełniący służbę.

W tym sensie zalecać mam zaszczyt decyzję memu następcy.

[Tadeusz] Rozwadowski, gen. dyw.

Odpis
CAW, I. 304. 1. 18.

Nr 79

1919 marzec 20, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 72
Dowództwa Brygady Lwowskiej WP

Służba. Oficer inspekcyjny por. [Kazimierz] Belza-Oczarowski [-Ostrowski].

I. Przydzielenia. Pchor. Aleksandra Csadka z prowiantury brygady przydzielam do służby przy oficerze kasowym brygady.

Plut. Tadeusza Nazarewicza z prowiantury przydzielam do prowiantury 1. baonu 2. p. strzelców.

Plut. Zygmunta Wolskiego z 5. pap przydzielam do kompanii technicznej brygady (pluton minerek).

Szer. Waclawa Miszczaka z kompanii technicznej brygady oddaję z powrotem do jego dotychczasowego pułku 30. pp. Wymieniony melduje się w dowództwie brygady płk. [Mieczysława] Kulińskiego.

II. Kurs podoficerski. Niektóre oddziały nie wysłały jeszcze na kurs podoficerski brygady żołnierzy. Wobec tego zarządzam: z 1 p. strzelców odeślą natychmiast: 5 kompania – 1 żołnierza, 6 kompania – 2 żołnierzy, 8 kompania – 2 żołnierzy, 9 kompania – 2 żołnierzy. Z 2 p. strzelców odeślą natychmiast: 1 kompania – 1 żołnierza, 3 kompania – 1 żołnierza, 5 kompania – 1 żołnierza, 6 kompania – 2 żołnierzy, 7 kompania – 2 żołnierzy na kurs podoficerski brygady.

Wszystkie oddziały wytłumaczą kartą służbową dowództwu brygady, dlaczego wbrew rozkazom dotychczas tych ludzi nie wysłały.

III. Wykazy taborów. Przypomina się raz jeszcze z całym naciskiem rozkaz dywizji nr 32 z 25.2 br., aby wszystkie oddziały wchodzące w skład brygady przedłożyły dokładne wykazy posiadanych wozów, kuchni polowych i uprzęży. Mimo kilkakrotnych urgensów rozkaz ten [nie] został przez niektóre oddziały wykonany. Wykazy te muszą być przedłożone dowództwu brygady do 22 bm., w przeciwnym razie będą referenci taborów pociągnięci do surowej odpowiedzialności.

IV. Kompanie km. tworzą 1. i 2. pułk strzelców. Kompanie te składać się będą z 3 plutonów o 2 km., z odpowiednią obsługą i podlegać będą wprost dowództwu pułku. Pod względem gospodarczym przydzielam dowództwu pułku kompanię km. do jednego z baonów. 1. p. strzelców zgłosi się do oficera uzbrojenia brygady po asygnatę na 4 km.

V. Anulowania. Przydział rozkazem dziennym nr 71 z 18 bm. pchor. Aleksandra Csadka do prowiantury 1. baonu 2. p. strzelców, zaś plut. Tadeusza Nazarewicza do 1. kompanii 1. p. strzelców anuluje się.

Przydział rozkazem nr 7 z 17. bm. szer. Stanisława Kędzierskiego do 3. p. strzelców anuluje się.

Czesław Mączyński, pplk

**1919 marzec 20, Lwów. — Materiały dotyczące organizacji
Brygady Lwowskiej**

Nazwę samą otrzymała Brygada Lwowska dopiero dnia 12 grudnia 1918 r. Przedtem (od 22 listopada do 11 grudnia) podlegały – jak wiadomo – wszystkie oddziały, wchodzące dziś w skład Brygady Lwowskiej tzw. Komendzie Miasta i Powiatu Lwowskiego, która znów powstała z dawnej „Naczelnej Komendy Wojska Polskiego we Lwowie” (22 listopada br.)

Zmiana tych nazw była równoczesna z odjęciem różnych oddziałów i wcieleniem ich do Kwatermistrzostwa Dowództwa Wojsk Polskich „Wschód”. I tak wcielono w całości do Kwatermistrzostwa: Oddział Techniczny, Intendenturę (16 grudnia 1918), Referat Sanitarny i Oddział Wywiadowczy.

Ponadto po odebraniu Lwowa znaczna część żołnierzy i oficerów odeszła do pułków legionowych, które się wówczas we Lwowie organizować zaczęły (4. i 5. pułk piechoty).

Pod koniec grudnia odebrano także artylerię, która pod dowództwem płk. Marcelego Śniadowskiego tworzy odtąd odrębną jednostkę, tak że od stycznia br. w skład Lwowskiej Brygady wchodzi 1., 2. i 3. pułk strzelców (dawniej 30. pułk piechoty, nazwany przez gen. [Bolesława] Roję w swoim czasie pułkiem króla Jana III Sobieskiego). Nazwę obecną otrzymał 3. pułk strzelców dopiero dnia 14 lutego 1919 r. W dalszym ciągu wchodzi w skład brygady tzw. batalion szturmowy, szwadron kawalerii, zwany „szwadron lwowski”, prócz tego tabory wraz z kolumną prowiantową i amunicyjną, kompania techniczna z plutonami: robotniczym, minerskim itd. i kompania sztabowa, na której etacie jest prowiantura, a wreszcie komenda brygady, która jest w stanie zaprowiantowania kompanii sztabowej. Tabory, kompania techniczna, kompania sztabowa oraz komenda brygady sama tworzy jednostkę osobną w formie batalionu.

1. Pułk Strzelców

Powstał dnia 22 listopada 1918 r. Komendantem jest mjr [Michał] Pomian-Cieński. W skład batalionu pierwszego weszły: Oddziały dawnego odcinka II (Szkoła Marii Magdaleny, por. [Adam] Świeżawski) z wyjątkiem oddziału kpt. [Bernarda] Monda, który wszedł w skład pułku, jako komendant 9. kompanii w 3. baonie, a z końcem stycznia wszedł wraz z swoim oddziałem w skład 5. pułku piechoty Legionów; Odcinek I (Dom Techników, komendant Bujalski). [Bolesław] Bujalski sam nie wszedł do batalionu, tylko zaczął formować 3. pułk strzelców, sformował jednak tylko jeden batalion, który też następnie wcielono do 2. pułku strzelców jako jego 3. batalion, ([kpt. Bolesław] Bujalski został później ranny pod Srokami). Prócz tego weszły w skład 1. batalionu odcinek Szkoły Kadeckiej. Komendantem jest mjr [Zdzisław] Trześniowski, który był w czasie walk listopadowych komendantem grupy I (Odcinek I i II).

2. batalion stanowią oddziały odcinka V (Szkoła Sienkiewicza). Komendantem batalionu był początkowo mjr [Mieczysław] Boruta-Spiechowicz, później mjr [Karol] Baczyński i jest nim do dnia dzisiejszego. Kompanię 2. stanowił tu oddział z kpt. [Jerzym] Schwarzenberg-Czernym. Część tej kompanii przeszła 1 lutego w skład batalionu szturmowego.

3. batalion stanowi 7. kompania, do której wszedł oddział por. [Adolfa] Massara (Główna Poczta). 8. kompanię stanowił oddział rtm. [Romana] Abrahama (Góra Stracenia). Wielka część ludzi Abrahama i komendant sam, zostali później przydzieleni do Grupy płk. [Władysława] Sikorskiego jako oddział detaszowany, 9. kompanię stanowił dawniej oddział kpt. [Bernarda] Monda (Cytadela). Komendantem 3. batalionu jest kpt. [Stanisław] Drobniewicz.

2. Pułk Strzelców

Komendantem jest ppłk [Ryszard] Hausner.

1. batalion, którego komendantem jest kpt. [Walerian] Sikorski, zawiera następujące oddziały: dawny odcinek VI (Podzamcze) i tzw. kadra w Rzęśnie Polskiej, 1. kompanię stanowi dawny oddział por. Sikorskiego, rekrutujący się głównie z Kleparowa, 2. kompanię – oddział kpt. [Wilhelma] Starcka, który poległ pod Laszkami, 3. kompanią zaś była kadra w Rzęśnie Polskiej pod kpt. Wiktorem [Ludwik] Kopeć, który dostał się z początkiem stycznia 1919 r. do niewoli ukraińskiej. Od tego czasu komendantem kompanii jest por. [Zygmunt] Giercuskiewicz.

Komendantem 2. batalionu jest kpt. [Ferdynand] Andrusiewicz. W skład batalionu wszedł w całości dawny Odcinek IV (Dworzec Główny). Dowódcą 5. kompanii jest por. [Karol] Marks, a ludzie należący do tej kompanii rekrutują się głównie z Lewandówki. Dowódcą 6. kompanii jest por. [Jan] Schramm, który stał dawniej w Biłohorszczy. Kompania rekrutuje się z Lewandówki i Sygniówki. Komendantem 7. kompanii jest por. [Antoni] Rzepecki.

3. batalion, komendantem był kpt. [Bolesław] Bujalski, dawny dowódca Odcinka I (Dom Techników). Rekrutuje się z Wulki i przedmieść Lwowa. Batalion ten został w Srokach rozbity, Bujalski ranny, a od tego czasu komendantem jest por. [Alfons] Seja. Zawiera 3 kompanie: 9., 10. i 11. Z tych każda ma bardzo ładną tradycję. Batalion formowany był przy końcu listopada i na początku grudnia.

3. Pułk Strzelców

Komendantem jest płk [Karol] Krauss. Obecnie istnieje jeden batalion połowy, kadra uzupełnień i kompania wartownicza.

Tradycja: walki na Frenelówce (o Kościarnię), z końcem grudnia: Zboiska, Kulparków.

Batalion Szturmowy

Powstał z kompanii szturmowej, z której w połowie listopada 1918 r. pod komendą ppor. [Rudolfa] Piguleczki, później ppor. [Otto Józefa] Mellera powstały dwie kompanie, które były pod komendę tego ostatniego. Ppor. Meller z początkiem grudnia dostał się do niewoli ukraińskiej pod Nawarią, komendę

na parę dni obejmuje por. Suchanek, ranny później pod Kościarnią, następnie kpt. [Wojciech] Piasecki. Za jego czasów miał batalion cztery kompanie. Od pierwszego lutego komendę objął kpt. [Jerzy] Schwarzenberg-Czerny. Wówczas zredukowano stan batalionu do dwóch kompanii.

Szwadron Lwowski

Formować go zaczął z początkiem listopada rotmistrz, a wówczas por. [Tadeusz] Krynicki. Tradycja: Wyprawy na Kozice i Domażyr (listopad), na Żółkiew, później na Sokolniki, Sichów, Sołonkę, a zwłaszcza na Gródek Jagielloński. Grudzień: Sichów, Dawidów, Sokolniki. Jako 3. pluton szwadronu istnieje lotny oddział karabinów maszynowych pod komendą ppor. Michała (pseud.) [Tadeusza]-Nittmana. Szwadron Lwowski w listopadzie i grudniu występował pod nazwą „Wilki”.

Z końcem grudnia – w czasie urlopowania rtm. [Tadeusza] Krynickiego komendę miał przez jakiś czas por. [Ignacy] Drozdowski, później por. [Zygmunt] Dobrzański, dziś dowódcą jest znów rtm. Krynicki.

Legia Oficerska

Do Brygady Lwowskiej należała od czasu sformowania Lwowska Legia Oficerska, która z początkiem stycznia przydzielona została do Grupy gen. [Józefa] Leśniewskiego, a z początkiem lutego rozwiązana, oficerowie zaś przydzieleni do poszczególnych oddziałów.

Kompania Techniczna

Po odebraniu przez Kwatermistrzostwo oddziału technicznego pod mjr. Juliuszem Kudelskim, który przeszedł jako oddział IVA do Kwatermistrzostwa, pozostał przy Komendzie Miasta i Powiatu Lwowa oddział techniczny pod komendą kpt. dr. [Karola] Wątorka z referatami: automobilowy, saperski, minerski i inżynierii wojskowej. 4 stycznia został oddział ten zlikwidowany, pozostała zaś kompania techniczna z mjr. Müllerem, w skład której weszła następnie była kompania robotnicza jako jeden pluton robotniczy. Komendantem jej był przy końcu listopada i na początku grudnia ppor. [Franciszek] Lista, który jednak nie mógł przedłożyć dowodów swej szarży i został zamknięty i poddany śledztwu. Okazało się, że jest on byłym podoficerem austriackim. Później był komendantem ppor. [Tytus] Nowak. Ppor. Müller w krótkim czasie odszedł, a komendantem został ppor. [Jan] Olechowski.

Tabory

Zaczął je formować w listopadzie 1918 r. mjr [Filip] Siarkiewicz, który przeszedł do Kwatermistrzostwa z końcem listopada, pozostał zaś por. [Stanisław] Mazur z dwiema kolumnami: prowiantową i amunicyjną.

Kompania Sztabowa

Zawiązkiem jej było kilku skautów i oddział studencki POW w listopadzie 1918 r. pod komendą ppor. [Mieczysława] Selcera.

Z czynów tych oddziałów wymienić należy przede wszystkim wyprawę na Kulparków.

Później komendantem został ppor. [Henryk] Dzendzel, po nim por. S. [Adam] Świtalski, od początku marca zaś ppor. [Antoni] Nowak-Przygodzki.

Odpis

CAW, I. 341. 1. 127.

Nr 81

1919 marzec 20, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej z 19 marca 1919 r.

Odcinek południowy.

Koło północy słabsze działanie artylerii na Bednarówkę i Betoniarnię. Nieprzyjaciel ostrzeliwał swą artylerią północno-wschodni kraniec lasu Oświeca.

Odcinek północny. Bez zmiany.

Straty: 2 chorych, w tym ppor. Żarski (3. p. strzelców lwowskich), 1 zabity, 1 ranny.

Odpis

CAW, I. 341. 1, t. 101.

Nr 82

1919 marzec 21, Lwów. — Rozkaz nr 66 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

L. op. 413 – Pochwalne uznanie

Wyrażam szereg. Józefowi Krysiakowi z kompanii km. 1. baonu 5. pp Legionów najwyższe uznanie za dzielne i pełne poświęcenia zachowanie się wobec nieprzyjaciela w dniu 2 marca br.

L. op. 414 – Komendant Miasta i Placu we Lwowie

W miejsce gen. [Romana Rudolfa] Jasińskiego obejmuje czasowo, aż do zatwierdzenia, Komendę Miasta i Placu we Lwowie płk [Tadeusz] Sulimirski.

L. op. 415 – Przyznanie prawa dowódcy pułku

Przyznaję mjr. Filipowi Siarkiewiczowi, referentowi taborów w Oddziale VII/6 Kwatermistrzostwa, prawa dowódcy pułku.

--a

L. op. 431 – Przydział

Przydzielam ppłk. Alojzego Buntnera jako dowódcę Oddziału Uzupelniającego 9. pp, aż do zatwierdzenia definitywnego przez MSW.

L. op. 432 – Przydział

Przydzielam księdza Franciszka Łuszczkę jako proboszcza dywizyjnego do Grupy gen. [Jana] Romera¹;

księdza Władysława Pilina jako proboszcza dywizyjnego do Grupy gen. [Zygmunta] Zielińskiego i Grupy płk. [Władysława] Sikorskiego;

księdza dr. Józefa Poplicha jako kapelana pułkowego do Grupy płk. bryg. [Leona] Berbeckiego²;

księdza Stanisława Ostachowicza jako kapelana pułkowego do Grupy płk. [Aureli] Serdy[-Teodorskiego].

L. op. 433 – Przydział

Przydzielam por. Karola Szczepanowskiego z 2. p. strzel. lwowskich do dyspozycji dowództwa artylerii.

L. op. 434 – Przydział

Przydzielam por. Mariana Jastrzębskiego ze stacji etapowej w Gródku Jagiellońskim do Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią, jako oficera prowiantowego.

Równocześnie przenoszę ppor. Szafarza do stacji zbornej oficerów.

L. op. 435 – Przydział

Przydzielam por. Jakuba Dobosza, zastępcę referenta działu żelaza i metali w Oddziale IVA Technicznego, do dyspozycji stacji zbornej oficerów;

sierż. Adama Mossora, tamże zatrudnionego, do stacji zbornej żołnierzy.

L. op. 436 – Przydział

Przydzielam ppor. Ottona Stabrowskiego jako adiutanta osobistego do gen. [Władysława] Jędrzejewskiego.

¹ Jan Romer (1869–1934), generał dywizji WP. Ur. we Lwowie. Ukończył Akademię Wojskowo-Techniczną i Szkołę Sztabu Generalnego we Wiedniu. W czasie I wojny światowej walczył na froncie rosyjskim i włoskim. Od 1917 r. – gen. brygady. Od 5.01.1919 r. dowódca Grupy Operacyjnej „Bug”, na czele której walczył w Małopolsce Wschodniej. W przeddzień wyprawy na Kijów objął dowództwo dywizji kawalerii i na jej czele przeprowadził udany zagon na Koziatyń. Prowadził również działania przeciwko Budionnemu. Zmarł w 1934 r. w Warszawie. Odznaczony m.in.; Orderem Virtuti Militari 2 i 5 kl., Krzyżem Walecznych, Złotym Krzyżem Zasługi. Zob. P. Stawecki, *Słownik biograficzny...*, s. 280.

² Leon Piotr Berbecki (1875–1962), generał broni WP, inżynier. Ur. w Kalinowszczyźnie. Ukończył szkołę wojskową w Kijowie. Uczestnik wojny rosyjsko-japońskiej. Ukończył studia w Instytucie Technologicznym w Charkowie. Pracę zawodową podjął w Sosnowcu. Od 1914 służył w Legionach Polskich. Od 1919 r. – generał brygady. W 1919 r. dowodził Grupami Operacyjnymi „Bełz” i „Bug”. Zmarł w 1962 r. w Gliwicach. Odznaczony: Orderem Virtuti Militari 5 kl., Orderem Polonia Restituta 1, 2 i 3 kl., Krzyżem Niepodległości z Mieczami, Krzyżem Walecznych. Zob. P. Stawecki, *Słownik biograficzny...*, s. 74–75.

Oddział, w którym ppor. Stabrowski pełni służbę, ma go natychmiast odeśłać na miejsce przeznaczenia i o wykonaniu rozkazu powiadomić Dowództwo Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią.

L. op. 437 – Przydział

Przydzielam ppor. Zdzisława Obertyńskiego do Adiutantury Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią.

L. op. 438 – Przydział

Przydzielam ppor. Mieszka Kretowicza z wozu pancernego „Technik” do dowództwa Brygady Lwowskiej, jako oficera km. dla 2. p. strzelców.

L. op. 439 – Przydział

Przydzielam ppor. Władysława Laudyna z 1. p. strzel. lwow. na kurs adiutantów.

Wymieniony zamelduje się u kierownika kursu gen. ppor. Majewskiego w Warszawie.

L. op. 440 – Przydział

Przydzielam do kompanii technicznej Brygady Lwowskiej:

ppor. Jana Olechowskiego,

ppor. Rudolfa Kwiatkowskiego,

pchor. Zenona Lynczyka,

pchor. Jana Mikulę,

plut. Chomiaka,

jedn. kapr.: Alfreda Syma, Zygmunta Laskowskiego-Korab i Ryszarda Danieka.

L. op. 441 – Przydział

Przydzielam pchor. Michała Sokolika z baonu etapowego uzupełnień we Lwowie do Dowództwa Żandarmerii Polowej.

-- a

L. kwat. 758 – Przydział

Przydzielam ppor. Jana Goldhammera ze szpitala załogi we Lwowie (grupa zdolności służbowej A) do stacji zbornej oficerów przy Komendzie Miasta i Placu we Lwowie.

L. kwat. 759 – Przydział

Przydzielam z dniem 12 marca 1919 r. cywilnego lekarza dr. Jana Opieńskiego do aresztu polowego we Lwowie. Wymieniony ma nadto pełnić służbę lekarską w szpitalu koni nr 2 we Lwowie.

-- a

OW kwat. 161 – Służba lekarska dyżurna i inspekcyjna w szpitalach wojskowych

W każdym szpitalu wojskowym, mającym prócz komendanta więcej niż dwóch lekarzy (sekundariuszów), dzieli się służba lekarsko-inspekcyjna na:

a) stałą służbę inspekcyjną w obrębie szpitala i

b) służbę dyżurną.

Ad a) Stałą służbę inspekcyjną w obrębie szpitala pełnią wszyscy lekarze z wyjątkiem lekarzy sztabowych i lekarzy prymariuszów (szefów oddziałów). Lekarz inspekcyjny nie śmie przez 24 godziny opuścić obrębu szpitala; w razie gdy szpital jest rozmieszczony w zabudowaniach odległych więcej niż pół kilometra od głównego budynku, należy w tych zabudowaniach zaprowadzić odrębną służbę inspekcyjną. Komendantowi szpitala przysługuje prawo poszczególnych lekarzy, obowiązanych do stałej służby inspekcyjnej, mających specjalne zajęcie (zastępca komendanta, adiutant) ze służby inspekcyjnej zwolnić, jako też w specjalnych wypadkach (dla oddziałów zakaźno- lub umysłowo chorych itd.) zarządzić odrębną służbę inspekcyjną.

Ad b) Służbę dyżurną pełnią również przez 24 godziny, wyjąwszy komendanta, wszyscy do szpitala przydzieleni lekarze sztabowi i szefowie samoistnych oddziałów. Ci mogą się zatrzymać poza obrębem szpitala, muszą jednak o każdej porze być łatwo [dostępni] do znalezienia, w którym to celu miejsce ich każdorazowego chwilowego pobytu musi w szpitalu i w domu być dokładnie oznaczone. Specjalnych zarządzeń wymaga też oddział chirurgiczny w tym kierunku, aby w razie potrzeby był zawsze jeden z chirurgów na zawołanie.

W małych szpitalach, ze stanem dwóch, lub mniej jak dwóch lekarzy (sekundariuszów), nie utrzymuje się stałej służby lekarskiej inspekcyjnej i dyżurnej, obowiązkiem komendanta jest jednak zarządzić, aby jeden z przydzielonych lekarzy był zawsze na wezwanie organów wojskowych dyżurnych szpitala lub załogi pod ręką.

OW kwat. 163 – Pobory skautek w herbaciarniach

Skautki pełniące służbę w herbaciarniach frontowych pozostają w stanie żywienia odnośnej kompanii i pobierają żołd unormowany rozkazem Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią nr 2 z 3 stycznia br. (To jest K 4 + K 6 strawne).

OW kwat. 163 – Zakaz mieszkania poza koszarami

Żołnierze tudzież podoficerowie oddziałów wojskowych zakoszarowanych, obowiązani są ze względów dyscypliny wojskowej mieszkać w koszarach. Tylko żołnierze i podoficerowie mający rodziny, mogą za zezwoleniem komendantów mieszkać poza obrębem koszar.

--^a pominięto decyzje dotyczące spraw porządkowych i awiza

Za zgodność
Jan Hempel, mjr

[Tadeusz] Rozwadowski, gen. dyw.

Odpis
CAW, I. 304. 1. 7.

Nr 83

1919 marzec 21, Lwów. — Instrukcja materialna Naczelnego Dowództwa WP Głównego Kwatermistrzostwa Sztabu Generalnego nr 2391/IV skierowana do gen. Wacława Iwaszkiewicza

W ślad instrukcji Naczelnego Dowództwa WP nr 557/pp z dnia 16 bm. podaje Główne Kwatermistrzostwo przy Naczelnym Dowództwie następujące wskazówki materialne pod uwagę Pana Generała, polecając je jak najszybszemu i najściślejшему wykonaniu.

1) Żywność:

Dla miasta Lwowa i dla jego załogi należy stale utrzymać jednomiesięczny zapas mąki i innych wiktuałów, a dwutygodniowy zapas mięsa, uzupełnienie wymienionych zapasów uskutecznia magazyn żywnościowy w Przemyślu.

Dla zaprowiantowania wojsk Pana Generała poza załogą Lwowa, służyć będzie jako podstawa magazyn prowiantowy w Przemyślu, względnie dla Grupy „Bug” (płk Berbecki), magazyn w Zamościu.

Magazyny te utrzymują dla całego stanu ludzi i koni swych grup dziesięciodniowy zapas żywności, który stale musi być przez kraj uzupełniany, a mianowicie zapotrzebowanie żywności dla Przemyśla pokrywa w myśl rozkazu Naczelnego Dowództwa nr 1659/IB Intendentura DOG Kraków, dla Zamościa – Lublin.

Kwatermistrzostwo Pana Generała przysyłać będzie do Naczelnego Dowództwa co piąty dzień telegramem sytuację materialną żywności przy oddziałach i magazynach według wymienionego rozkazu.

Intendentura Kwatermistrzostwa zapotrzebuje w porę żywność dla powyższych magazynów według zasad przy wszystkich grupach przestrzeganych.

2) Broń i amunicja

Podstawowy magazyn broni i amunicji dla całej grupy urządzić w Przemyślu.

A) Broń

1) Wszelkie zapasy broni (karabiny i karabiny maszynowe ewentualnie działa nieczynne lub wymagające naprawy) ściągnąć do Przemyśla. We Lwowie i przy pojedynczych grupach nie wolno utrzymywać żadnych zapasów broni.

2) Broń chorych, rannych i zabitych, jako też i broń zdobytą, należy oddawać na skład w Przemyślu.

3) Zapas broni w Przemyślu należy wykazywać w raportach taktycznych broni i amunicji, uzasadniając krótko zmiany w cyfrach zaszłe od ostatniego raportu.

4) Broń nowoczesną kilkustrzałową, specjalnie karabiny Manlicher, Mauser i rosyjskie 3” nie wolno używać do uzbrajania formacji tyłowych, pełniących tylko służbę wartowniczą. Wymieniona broń ma być tylko używana przez formacje bojowe.

5) Uzbrajanie formacji uzupełniających winno następować tylko w Przemyślu, a nie w poszczególnych grupach. W tym celu wydaną broń wykazywać należy w raportach broni.

6) W Przemysłu należy urządzić warsztat do remontu broni ręcznej, karabinów maszynowych i dział.

B) Amunicja

1) Podstawowy magazyn jest w Przemysłu (dla Grupy „Bug” także Lublin).

2) We Lwowie należy utrzymywać skład czołowy amunicji. Zapasy tego składu należy co do ilości wyznaczyć tak, ażeby starczyły na zaopatrzenie załogi Lwowa także w wypadkach odcięcia od podstawy operacyjnej na czas dłuższy (miesiąc), a co do systemów odpowiednio do uzbrojenia załogi.

3) Amunicję na składach należy rozlokować w małych magazynach, od siebie odpowiednio oddalonych i ewentualnie zabezpieczonych w ten sposób, ażeby uniknąć niebezpieczeństwa utraty całej amunicji przy wypadku wybuchu.

4) Małe grupy nie powinny posiadać magazynów amunicji, ponieważ tracą przez nie swą ruchomość i ponadto przy nieraz szybko zmieniającej się sytuacji, amunicja może wpaść w ręce przeciwnika.

C) Zapotrzebowania

1) Zapotrzebowania na broń i amunicję należy na czas przedkładać telegraficznie lub piśmiennie dla całej grupy.

2) Zapotrzebowania podległych grupie Pana Generała oddziałów i grup, przedłożone bezpośrednio Głównemu Kwatermistrzostwu, nie będą uwzględniane.

D) Ewidencja broni i amunicji

Przeprowadzenie niniejszych zarządzeń ułatwi prowadzenie odpowiedniej ewidencji amunicji i broni. Należy też dążyć do ujednostajnienia uzbrojenia w pułkach i grupach w obrębie dowództwa, środkami stojącymi mu do dyspozycji.

W raporcie taktycznym broni i amunicji należy podawać ogólną liczbę karabinów etc., wedle systemów dla całej grupy, nie zaś według oddziałów i grup podlegających, z wyjątkiem grupy „Bug”. Miesięcznie ze stanem pierwszego, począwszy od 1 IV bm. należy przysyłać do 10 każdego miesiąca, dokładny raport broni, amunicji i dział według pojedynczych pododdziałów i formacji (baonów, pułków, baterii i szwadronów), ażeby Główne Kwatermistrzostwo było szczegółowo zorientowane co do uzbrojenia wszystkich formacji wojsk polskich, co do posiadanych przez nie systemów broni, dział i amunicji.

3) Techniczne

5. baon saperów został przydzielony tylko tymczasowo dowództwu grupy do wykonania najniezbędniejszych robót. Batalion ten składa się przeważnie z niewyszkolonego rekruta. Zostanie on po wykonaniu najkonieczniejszych robót cofnięty do Krakowa w celu wyćwiczenia ludzi. Należy go częściowo już teraz, a później zupełnie – zastąpić oddziałami robotniczymi, utworzonymi z okolicznej ludności, ewentualnie z jeńców.

Jest również wskazane, o ile to tylko możliwe, oddać wszelkie zakłady przemysłowe w ręce cywilne. W ten sposób zyska się wielu oficerów i żołnierzy bardzo potrzebnych do służby liniowej lub etapowej na Kresach.

Poleca się główny skład materiałów urządzić w Przemysłu, materiały które nie są konieczne dla obrony samego Lwowa, należy stamtąd usunąć. Przez usunięcie materiałów zapobiegnie się niszczeniu tychże przez działania nieprzyjacielskie.

Składy materiałowe, których wojsko nie potrzebuje, jako to pługi parowe, młockarnie lokomobile itp., oddać władzom cywilnym bez względu na to, że zostały objęte po byłych władzach austriackich wojskowych.

4) Automobile

Zarządzenia automobilowe wydaje się osobnym rozkazem, zawierającym całą tymczasową organizację polowej służby automobilowej przy Dowództwie Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią.

Na razie zwraca się uwagę, że przydzielonych samochodów specjalnie do przewozu materiałów na czas przerwy w ruchu kolejowym, nie należy używać do innych celów i że znaczna część tych aut, natychmiast po uruchomieniu kolei, będzie przerzucona do innych piekących zadań.

5) Personalne

Wiadomym jest, że nie tylko w samym Lwowie, ale także w samym obszarze wojennym Galicji, znajduje się bardzo wielka liczba oficerów, których funkcje dałyby się łatwo, jeśli nie znieść zupełnie, to z pewnością połączyć lub skombinować tak, że zyskałoby się silny zastęp oficerów tak bardzo potrzebnych w obszarze wojennym wschodnich Kresów, już to na froncie, już to na etapach.

Zadaniem Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią będzie zatem tych wszystkich nadliczbowych oficerów zgromadzić w Przemyślu i utworzyć z nich rezerwę oficerską do dyspozycji Naczelnego Dowództwa. Nie mniej rozchodzi się o zbędnych inżynierów wojskowych i techników.

To samo dotyczy nadliczbowych sił żołnierskich (podoficerskich), kancelaryjnych i tym podobnych, nadających się do zarządu magazynami, służby etapowej itp.

O rezultacie tej akcji należy zameldować Naczelne Dowództwo (Główne Kwatermistrzostwo), przesyłając równocześnie dokładne wykazy z wyszczególnieniem, do jakiej służby ci oficerowie (podoficerowie) się nadają.

Uzupełnienia nadsyłać tygodniowo, pierwszego wykazu oczekuje Naczelne Dowództwo najdalej do dnia 31 bm.

Pismo to otrzymuje w odpisie do wiadomości Minister Spraw Wojskowych.

Główny Kwatermistrz
[Juliusz Tadeusz] Malczewski¹, płk

CAW

Odpis, I. 304.1. 18.

¹ Juliusz Tadeusz Tarnawa-Malczewski (1872–1940), generał dywizji WP. Ur. w Martynowie Nowym. Ukończył Akademię Wojskowo-Techniczną i Szkołę Wojenną we Wiedniu. W WP od 11 XI 1918 r. we Lwowie w stopniu pułkownika, został głównym kwatermistrzem. W 1920 r. mianowany generałem podporucznikiem, później generałem brygady. W gabinecie Wincentego Witosa minister spraw wojskowych (1926 r.). Po przewrocie majowym poddał się do dymisji. Zimą 1939–1940 aresztowany przez władze sowieckie we Lwowie. Dalsze losy nieznane. Zob. p. Stawiecki, *Słownik biograficzny...*, s. 210–211.

1919 marzec 20/21, m.p. — Rozkaz nr 6 Dowództwa Wojsk Polskich
na Galicję Wschodnią gen. Wacława Iwaszkiewicza

Jak Polska długa i szeroka brzmi sława czynów waszych! Żołnierze! Prowadzeni przez swych dzielnych dowódców, z pogardą dla śmierci, nie zważając na liczebną przewagę przeciwnika, z hasłem miłości ukochanej Ojczyzny, runęliście na wroga, który uważał się już za pana prastarego grodu naszego, i porywieście bohaterskim, obficie krwią serdeczną zraszając ziemię ojczystą, rozbiliście wroga watachy i rozerwaliście pierścień Lwów okalający.

Zebrani ze wszystkich dzielnic, do niedawna rozszarpanej Polski, wspólnym bohaterstwem i wspólnie przelaną krwią złożyliście świadectwo o naszych nieprzedawnionych sprawach do niepodzielności dzierżaw Piastów i Jagiellonów. Cześć Wam i głębokie podziękowanie.

Wszyscyście jednakowo zasłużeni wobec Ojczyzny. Bataliony Żywieckie prowadzone przez ukochanego dowódcę gen. [Franciszka] Aleksandrowicza, w ciągu kilkunastu dni bez wypoczynku, zdobywając pozycję za pozycją, osadę za osadą, pracę naprzód, aż uścisnęły dłoń bohaterskim obrońcom Gródka Jagiellońskiego. Za Wielkopolan pod dowództwem pułkownika [Daniela] Konarzewskiego, brawurowym atakiem na prawym skrzydle, przez zajęcie umocnionego Baru i Wołczuch wpłynęły na zwycięstwo.

Artyleria pod dowództwem płk. [Ignacego] Ledóchowskiego, mimo roztopów wiosennych i złych warunków atmosferycznych, umiejętnie manewrując w boju i rażąc celnym ogniem wroga, w dużym stopniu przyczyniła się do zwycięstwa.

Oddziały gen. [Jana] Romera i płk. [Henryk] Minkiewicza dzielnie i celowo współdziałały podczas akcji.

Wszystkim uznanie i podziękowanie: Niezmordowanemu szefowi sztabu ppłk. [Edmundowi] Kesslerowi² za świetnie opracowany plan i umiejętne wprowadzenie go w życie – głębokie podziękowanie!

Wierzy Ojczyzna, że nadal nie poskąpimy krwi i trupów dla obrony jej godności i wolności.

Rozkaz ten przeczytać przed frontem oddziałów podległych mi wojsk.

[Wacław] Iwaszkiewicz, gen.

Odpis
CACO, I.170.13, t. 10.

² Edmund Kessler (1880–1930), generał brygady WP. Ur. w Suwałkach. Ukończył szkołę junkrów w Wilnie, brał udział w wojnie rosyjsko-japońskiej. Ukończył kurs przy Nikołajewskiej Akademii Sztabu Generalnego w Petersburgu. Od 1917 r. – ppłk. Od 19 III 1919 r. szef sztabu Wojsk Małopolski Wschodniej, potem Frontu Galicyjsko-Wołyńskiego. Od 1921 r. – generał brygady. Zmarł w 1930 r. w Warszawie. Odznaczony: Orderem Virtuti Militari 5 kl., Orderem Polonia Restituta 3 i 4 kl., Krzyżem Niepodległości, Krzyżem Walecznych. Zob. P. Stawecki, *Słownik biograficzny...*, s. 164–165.

Dowództwa Oddziału Wielkopolskiego płk. Daniela Konarzewskiego**A. Bojowy**

I. Odcinki: 1. Grupa Wielkopolska Konarzewskiego zajmuje odcinek w ogólnych granicach, północna – tor kolejowy przy krzyżówce szosy Gródek Jagielloński – Sądowa Wisznia z szosą Rozdowice – Ebenau ku zachodowi na północ od – 233; zachodnia – od toru na północ 233 ogólnej linii ku południowi przez Zamłynie 283 i 270; południowa – 270 w ogólnym kierunku na wschód przez 280, 238 na północ od Dobrzany wieś, Dobrzany dwór, folwark Henrykówka 296, 250, rozdroże Hodowisznia – Popiele Hodowisznia – Ebenau, południe zabudowania wsi Ebenau zwraca się ku pomocy przez trzecią literę słowa Ebenau i rozdroże Gródek Jagielloński – Zaszkwice – Gródek Jagielloński, Porzeczce Lubieńskie; wschodnia – wspomniane rozdroże przy 274 w prostej linii od krzyżówki szosy przy drodze do Porszej, zachodni skraj wsi Wołzuchy, wzgórze 300 włącznie kolano drogi na wschód od Koców, 2 drzewa na wschód od Dobrzany dwór (przy drodze do Henrykówki), odcinek zachodni.

2. baon 10. pp zajmuje odcinek na zachód od wymienionej granicy aż do zachodniej granicy Grupy Wielkopolskiej płk. [Daniela] Konarzewskiego.

II. Sztab Grupy: Wołzuchy (plebania).

Sztab I. Pułk Strzelców Wielkopolskich: Biała – Glinna (między Doliniany a wsią Popiele). Sztab 10. pułku piechoty – Bar (wieś).

III. Dowódcy odcinków: Dowódcy pułków są zarazem dowódcami odcinków bojowych.

IV. Łączność: telefon I – Wołzuchy Centrala, Rodatycze (Grupa gen. Aleksandrowicza). II – Wołzuchy – Doliniany (2. baon), Popiele – Ebenau (3. baon), Gródek Jagielloński (płk Fary). III – Wołzuchy – Bar (sztab 10. pp. Dołhomościska – Sądowa Wisznia (ostatnie między Dołhomościskami a Sądową Wisznia) przerwane. IV – Sądowa Wisznia – Przemyśl (Sztab gen. Iwaszkiewicza). V – Rodatycze – Sądowa Wisznia. Sztab artylerii – Wołzuchy (telefon).

V. Inspektor fortyfikacji: Inspektorem robót techniczno-fortyfikacyjnych odcinka grupy naznaczam por. Bukowieckiego (kwat. Wołzuchy przy sztabie grupy). Inspektor stworzy łączność między okopami i zasiekami odcinka wschodniego i zachodniego.

VI. Fortyfikacja: dowódcom odcinków polecam silne owarowanie pozycji bojowych. Zapotrzebowanie drutów kolczastych zgłosić w sztabie grupy.

VII. Służba wywiadowcza: Pilną zwrócić uwagę na grupę wywiadowczą patrolami i wywiadami osób cywilnych.

VIII. Jeńcy: Jeńców odstawiać do sztabu grupy.

IX. Raporty sytuacyjne: Terminowe raporty sytuacyjne o 7⁰⁰ rano, 2⁰⁰ – po południu i 8⁰⁰ – wieczorem telefonem. Zmiany nadzwyczajne i informacje dla artylerii natychmiast telefonem lub przez posłańca.

X. Szkice sytuacyjne: Szkice sytuacyjne przy raporcie wieczorem (roz-mieszczenie baonów, kompanii rezerwowych, pozycji nieprzyjaciela i fortyfikacji własnych).

B. Wewnętrzny

XI. Amunicja: Składam odpowiedzialność dowódców pułków, dowództwa artylerii i eskadry lotniczej, by broń, amunicja w podlegających im oddziałach była w komplecie i w dostatecznej rezerwie. Zapotrzebowanie zgłoszą pułki broni Sądowej Wiszni.

XII. Sprawność bojowa: Dowódcy pułków, dywizjonu artylerii i eskadry lotniczej są odpowiedzialni za wyposażenie i zaprowiantowanie, słowem, za całą bojową sprawność i gotowość całego pułku. Zapotrzebowanie zgłaszają bezpośrednio w odnośnej instancji, intendentury itd. Dowództwo grupy udzieli ewentualnie poparcia przy zgłaszaniu zapotrzebowań.

XIII. Zdobycz wojenną odcinkom zabierać, zliczyć i zgłaszać natychmiast w sztabie grupy.

XIV. Rekwizycja: W każdym odcinku ustanawia komendant odcinka komendanturę, która jedynie jest upoważniona do danej miejscowości, do przeprowadzenia rekwizycji za poświadczeniem odnośnego pułku, baonu albo sztabu dowództwa grupy. Rekwizycje prowadzone na własną rękę karać będą najsurowiej. Dla baonów rekwirują oficerowie prowiantowi za odnośnym poświadczeniem.

XV. Traktowanie jeńców: Z jeńcami należy obchodzić się po ludzku. Za życie i nietykalność jeńców są odpowiedzialni ci, którzy jeńców do niewoli wzięli, a następnie instancja wojskowa, której odstawieni zostali. Wykroczenia należy niezwłocznie zaraportować.

XVI. Odbieranie broni: Komendanci odcinków wydadzą natychmiast rozkaz do sołtysów wsi, by oznajmiono mieszkańcom za pomocą obwieszczenia publicznego, że wszelka broń i amunicja znajdująca się we wsi ma być w przeciągu 24 godzin zebrana i złożona na wskazane miejsce, do dyspozycji dowódcy odcinków. Ogłosić, że niewykonanie niniejszego rozkazu karane będzie śmiercią. Zawezwać również mieszkańców wsi do oddania bylejakiej własności wojskowej. Za wykonanie powyższego odpowiedzialni są również właściciele domów i gruntów.

XVII. Znaczk rozpoznawcze: Dowódcy kompanii są za to odpowiedzialni, by każdy żołnierz został zaopatrzone w znaczek rozpoznawczy.

XVIII. Wykaz sił zbrojnych: Pułki podają codziennie wieczorem w ogólnych cyfrach stan sił zbrojnych, chorych, rannych, zaginionych i poległych.

XIX. Powrót do własnych formacji: Nieliczne grupy, które podczas ofensywy 18 i 19 bm. straciły w górzystym i lesistym terenie łączność, [mają powrócić] niezwłocznie do swych kompanii.

XX. Maski gazowe: Pułki meldują do 23⁰⁰ wieczorem, czy wszystkie im podlegające oddziały frontowe zaopatrzone są w maski gazowe. Pouczyć żołnierzy, jak maski wkładać, by nie chybiły celu.

XXI. Podziękowanie:

W imieniu ojczyzny składam podziękowanie i wyrażam pełne uznanie oficerom i żołnierzom Grupy Wielkopolskiej, którzy niezrównanym męstwem w krwawych walkach 18 i 19 bm. najzupełniej postawione zadanie stworzenia wolnego dostępu do Lwowa [wykonały] i w szerokim pasie odepchnęły wroga od toru kolejowego.

Żołnierze Wielkopolscy, Ojczyzna Wam dziękuje. Oto jest największym dla Was zaszczytem.

XXII. Dostarczenie rozkazów wszelkich oddziałów. Dowódcy pułków, dywizjony artylerii i eskadry lotniczej są odpowiedzialni za to, by formacje im podległe były o rozkazach ściśle poinformowane, o ile te nie wchodzą w zakres tajemnicy wojskowej.

XIII. Rozkaz gen. Wacława Iwaszkiewicza

Ogłaszam rozkaz nr 1 Dowódcy Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią [tekst rozkazu – patrz dokument nr 94 – Rozkaz Naczelnego Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią, s. 181].

[Daniel] Konarzewski, płk
Dowódca Oddziału Wielkopolskiego

Odpis
CACO, I. 170. 13, t. 10.

Nr 86

**1919 marzec 21, Lwów. — Meldunek Dowództwa
Brygady Lwowskiej z 20 marca 1919 r.**

Odcinek północny.

Na linii spokój – sytuacja bez zmiany – słychać strzały z Grzybowic Małych i Wielkich. Nasza artyleria oddała strzał do Grzybowic. Straty 0,0,2,0,1.

Odcinek południowy.

Przez cały dzień i noc obustronny słaby ogień karabinowy. Od strony Sichowa ostrzeliwała artyleria nieprzyjaciela Snopków, Persenkówkę i Pasięki. Nasza artyleria ostrzeliwała wieś Kozielniki. Patrol wysłany do budki nr 8 skonstatował, że przestrzeń od placówki „Zosia” do budki nr 8 jest wolna od nieprzyjaciela i niepostrzeżenie wrócił do okopów. Około godz. 2⁰⁰ w nocy patrol od Kmity zaatakował Glencówkę, zdobył 1 karabin maszynowy, wybił za-

łogę i jednego jeńca przyprowadził. Na to artyleria nieprzyjaciela otworzyła silny ogień na Glencówkę i las Oświeca. O godz. 4¹⁵ ogień ustał, nieprzyjaciel zajął powtórnie Glencówkę, pięciu rannych.

Z resztą sytuacja bez zmiany.

Odpis

CAW, I. 341.1, t. 101.

Nr 87

1919 marzec 15 do 21, m.p. — Tygodniowy raport sytuacyjny Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej

15 III. W nocy i przed południem stały Zboiska pod ogniem minierek ukraińskich. Przez całą noc i dzień żywa czynność i strzelanina patroli, tak z naszej, jak i nieprzyjacielskiej strony. Nasza artyleria ostrzeliwała celnie okopy nieprzyjacielskie koło Sokolnik. Przy sposobności wręczania listu do Dowództwa „Wschód” usiłował parlamentariusz ukraiński rozszerzyć [rozpowszechnić] listy namawiające żołnierzy do buntu. Żołnierz, który listy te odebrał, oddał natychmiast swemu komendantowi.

16 III. Żywa akcja patroli. Nasz patrol z Rzęsny Ruskiej spędził patrol nieprzyjacielski z lasu Brzuchowickiego. Po południu ostrzeliwała nieprzyjacielska artyleria Bednarówkę, Persenkówkę, Betoniarnię i Kulparków, a minierki Zboiska. Z resztą sytuacja niezmienną.

17 III. Celem uzyskania zaprowiantowania dla oddziałów, zajęto i obsadzono po krótkiej a energicznej walce o godz. 6³⁰ po południu Domażyr i Kozice, przy czym wzięto do niewoli 2 oficerów, 50 żołnierzy, zdobyto 1 km. i inny sprzęt wojenny. Nasze straty: 1 zabity, 9 rannych. Równocześnie przy poparciu artylerii markowano atak na Malechów i Frenelówkę, co wywołało silny ogień artylerii i piechoty nieprzyjacielskiej i ściąganie rezerw. Następnie przed południem ostrzeliwała artyleria nieprzyjacielska intensywnie Zboiska, Kościarnię, Persenkówkę i Betoniarnię, a po południu Bednarówkę i wieczorem Kulparków, Snopków, Persenkówkę i miasto.

18 III. Noc spokojna. Między godz. 4⁰⁰ a 5⁰⁰ przed południem artyleria ukraińska ostrzeliwała Zimną Wodę, Zimną Wódkę, Skniłów, Skniówkę i Sygniówkę. W tym samym czasie zaatakował nieprzyjaciel Łapajówkę i Domażyr bezskutecznie, tylko w Kozicach udało mu się zająć chwilowo dwór, skąd jednak został natychmiast kontratakem wyrzucony. W atakach tych poniósł nieprzyjaciel krwawe straty. Wzięto do niewoli 6 jeńców i zdobyto jeden km. Wysłane patrole

stwierdziły osłabienie frontu południowego. Niektóre bardziej wysunięte placówki nieprzyjaciel ściągnął. Odcinki północny i południowy, a szczególnie Zboiska, Domażyr, Kozice, Łapajówkę, Persenkówkę i Elektrownię ostrzeliwała nieprzyjacielska artyleria przez cały dzień. Nasza artyleria odpowiadała skutecznie na Zielów i Żorniska. W ogóle posuwająca się naprzód nasza akcja ofensywna od zachodu odbiła się u nas osłabieniem frontu nieprzyjacielskiego, lecz mimo tego usiłują Ukraińcy zaabsorbować załogę lwowską przesuwaniem sił, szczególnie w odcinku północnym, ożywioną akcją patrolową i próbami ataków.

19 III. W nocy ostrzeliwała artyleria nieprzyjacielska Bednarówkę i Betoniarnię. W Pasiekach wycofały się na noc wysunięte placówki nieprzyjacielskie. Patrole nasze zabrały tam 2 skrzynki amunicji, kilkanaście granatów ręcznych i zniszczywszy zasieki cofnęły się. W dzień placówki te obsadził nieprzyjaciel ponownie. Przed południem ostrzeliwała artyleria ukraińska Persenkówkę i południową część miasta. W południe i od godz. 4⁰⁰ po południu, ostrzeliwał nieprzyjaciel Kozice, Domażyr, Zboiska, a o godz. 6⁰⁰ znowu centrum miasta i Pasieki. W Sokolnikach zauważono żywy ruch wozów robiący wrażenie ewakuacji tej miejscowości. Dzisiaj objął komendę dywizji gen. Władysław Jędrzejewski¹.

20 III. W nocy, oprócz żywej wymiany strzałów karabinowych na całym froncie, stały Pasieki, Persenkówka, Snopków i Kozice pod ogniem artylerii ukraińskiej. O godz. 2⁰⁰ przed południem patrol nasz zaatakował Glencówkę, wybił załogę i wzięwszy 1 km. cofnął się. Skutkiem tego otworzyła artyleria ukraińska silny ogień na Glencówkę i las Oświeca. O godz. 4⁰⁰ przed południem nieprzyjaciel zajął ponownie Glencówkę, a artyleria dała kilkadziesiąt pocisków na odcinek Skniłów. Patrole nasze na wschodnim odcinku stwierdziły, że front tu nie jest osłabiony. Pod Młynowcami pozycje są wzmocnione, o godz. 10⁵⁰ otworzyły baterie nieprzyjacielskie silny ogień na odcinek południowy. Robiło to wrażenie przygotowania do ataku, ale do żadnej akcji zaczepnej ze strony nieprzyjaciela nie doszło. Nasza artyleria odpowiadała dzielnie. Tyraliera około 100 ludzi, posuwająca się od strony Malechowa, została ogniem artyleryjskim odparta. Dzisiaj było też ostrzeliwane centrum miasta i Cytadela.

21 III. W nocy zwykła wymiana strzałów. Silnie ostrzeliwane były Kozice, placówki w Zboiskach i Kościarni, Pasieki Miejskie i odcinek południowy. Nasza artyleria odpowiadała na Glencówkę. W zachodniej części Sokolnik zauważono pożar. Patrole stwierdziły, że obsada okopów naprzeciw Skniłowa jest nadzwyczaj słaba. Nasza artyleria i piechota z odcinka północnego wspierała

¹ Władysław Jędrzejewski (1863–1940), generał dywizji WP. Ur. w folwarku Nowiny (Witebszczyzna), syn powstańca 1863 r. Służył w armii rosyjskiej. W 1914 r. – ppłk. W WP od 1918 r. Od 19 III 1919 r. komendant załogi lwowskiej i dowódca 5. Dywizji Lwowskiej. We wrześniu 1939 r. aresztowany przez sowietów we Lwowie. Zmarł w więzieniu lwowskim w 1940 r. Odznaczony Orderem Virtuti Militari 5 kl., Orderem Polonia Restituta 3 kl., Krzyżem Walecznych, Legią Honorową. Zob. P. Stawecki, *Słownik biograficzny ...*, s. 154.

akcję płk. Sikorskiego na Jamelnę i Stradacz. W ciągu dnia były kolejno ostrzelwane artylerią Zboiska, Kościarnia, Domażyr, Kozice, Rogatka Łyczakowska Majerówka, Pasieki Miejskie, Park Stryjski, Bednarówka, Kulparków, Skniłów Skniłówek, Dworzec Główny i miasto, minierkami placówki koło Zboisk i Bednarówki. Nasza artyleria ostrzeliwała fury przy budce nr 9 na torze Si-chowskim, oraz tamże podjeżdżający pociąg pancerny, dalej we Frenelówce oddział Ukraińców z dwoma km. i km. we dworze w Kozielnikach i Zielów. Patrol ukraiński około 35 ludzi, podsuwający się o godz. 10⁰⁰ wieczorem pod Kościarnię został przepędzony granatami ręcznymi.

Straty z całego tygodnia: 18 zabitych, 51 rannych, 38 chorych, 5 dezertarów. Por. Demkow ranny.

Odpis

CAW, I. 341. 1, t. 93.

Nr 88

**1919 marzec 22, Lwów. — Rozkaz nr 67
gen. dyw. Tadeusza Rozwadowskiego**

Powołany rozkazem Wodza Naczelnego na inne stanowisko, opuszczam Cię dzielna armio „Wschodu”.

Złączyła nas czteromiesięczna walka w obronie Lwowa i Kresów Wschodnich; zespoliły ciężkie, żmudne, uporczywe boje o polską ziemię, o polski stan posiadania, o wschodnie rubieże Rzeczypospolitej Polskiej.

Przejęty miłością zmartwychwstałej Ojczyzny, porwał się – Żołnierzu polski – gołymi niemal rękoma na wroga, który podstępnie w Jej całość godził; dokonałeś czynu wojskowego, który już dziś obfite wydaje plony. Czteromiesięczna walka o utrzymanie tego, co bohaterskim wysiłkiem szczupłych, niedostatecznych sił zostało zdobyte, wykazała, że nie liczba jedynie stanowi o zwycięstwie.

Wasz duch. Wasz hart nieugięty, Wasze niezłomne męstwo wyrównały braki liczebne i materialne, pozwoliły przetrwać najcięższy okres i doczekać chwili, gdy cała Polska swoimi posiłkami zasilać już może zastępy, walczące tutaj przeciw przemożnej nawale wroga.

W chwili rozłąki podziękę chcę Wam złożyć za Wasz trud żołnierski, za Waszą wierną służbę Ojczyźnie, za Wasze nadludzkie często wysiłki, za Waszą krew, ofiarnie przelaną dla Świętej Sprawy. Ofiary te i trudy ponosiliście ochotnie, bo odżyła w Was tradycja rycerskich pokoleń, co na tej samej ziemi walczyły i zwyciężały, ginęły i broniły jej przed zalewem wschodniego barbarzyństwa. Tak jak wówczas, tak i dziś hartowne piersi polskiego Żołnierstwa są

przedmurzem zachodniej kultury i szczytnych ideałów, wiodących ludzkość na wyższe stopnie rozwoju i rozkwitu.

Żegnaj Was, Żołnierze, dziękując wszystkim Dowódcom, Oficerom i Żołnierzom za tyle ofiar dla Ojczyzny i życząc Jej i Wam, by obfity zeszedł plon z Waszego szczerzego posiewu krwi serdecznej.

Żegnając Was, nie mogę zapomnieć o tych, którzy stali za Wami i swą wytrwałością, swą tężyzną krzepili Waszego ducha. Bohaterska ludność kresowego Lwowa i całego szeregu miejscowości, bezpośrednio narażonych na bezwzględne ataki wroga, znosiła z zaparciem, bez szemrania wszelkie niedostatki i cierpienia, często niemal na równi z walczącym wojskiem, zdrowiem swym i życiem płacąc za swój patriotyzm, za wierne wytrwanie przy Ojczyźnie. Za ten hart ducha szczególne uznanie należy się całej ludności polskiej kresów tu-tejszych. Dziękuję jednocześnie i tym, których dzielna, w ogniu wypróbowana współpraca ułatwiła nam w wielkiej mierze prowadzenie walki, zasyłając słowa gorącego uznania kolejarzom polskim.

Żołnierze! Ofiarność i hart oto niezniszczalne podstawy zupełnego zwycięstwa. Tą ofiarnością i hartem porwany naród cały przez usta pierwszego Sejmu odrodzonej Ojczyzny, wyraził niezłomną wolę bronienia wschodnich kresów. Opuszczam bohaterskie miasto, ufny w jego przyszłość, bo pewien jestem, że los kresów zapewniony, że walka doprowadzona będzie do zwycięskiego wyniku. Dla mnie, który tu chowałem się i wyrosłem, który czuję się złączonym wszystkim z miastem i tymi kresami, niepomierna to ulga i uspokojenie.

Czyny armii „Wschodu” zapisały nową przepiękną kartę odradzającej się wojskowości polskiej. Złotymi na tej karcie zgłoskami widnieć będą bohaterskie boje pod Przemyślem, Chyrowem, Mościskami, Lubieniem, Stawczanami, Obroszynem i Kresowicami, świetne czyny orężne pod Bartatowem, Rawą Ruską, Kozicami, Domażyrem, bohaterska obrona linii Wereszycy, Gródka i Lubienia, a szczególnie uparte zwycięskie wytrwanie na wszystkich pozycjach wokół Lwowa. Pobojowiska Persenkówki, Krzywczyc, Zboisk, Sokolnik, Skniłowa, Kulparkowa, Hołoska, tak obficie krwią bohaterów zroszone, nowym blaskiem okryły oręż polski. Żegnając Was Żołnierze, niezłomną przeniknięty jestem nadzieją, że tradycji walk tych wierni, i nadal zwycięstwo do Sztandarów Waszych przykujecie.

Bóg z Wami, Żołnierze! Walcząc za wolność i Ojczyznę, osiągniecie sławę i zwycięstwo.

Rozkaz ten odczytać przed frontem wszystkich oddziałów podległej mi armii „Wschodu”.

[Tadeusz] Rozwadowski, gen. dyw.

Nr 89

1919 marzec 22, m.p. — Rozkaz nr 49

Dowództwa Grupy Operacyjnej płk. Zygmunta Strzeleckiego

1. Przeniesienie. Rozkazem Dowództwa Wojsk Polskich „Wschód” został przeniesiony por. Edward Jaworski z Dywizji Lwowskiej do dowództwa „Wschód”. Wyrażam Mu przy tej sposobności pełne uznanie za gorliwą i znakomitą służbę.

2. Niewybuchłe pociski artyleryjskie. Ustawicznie zachodzą w podległych mi oddziałach wypadki z powodu karygodnej lekkomyślności żołnierzy w obchodzeniu się z niewybuchłą amunicją artyleryjską.

Zwracam uwagę, że najniebezpieczniejsze są tzw. szrapnelo-granaty używane w ostatnich czasach przez nieprzyjaciela. Zabraniam tedy surowo, pod osobistą odpowiedzialnością bezpośrednich dowódców, bawienia się czy też przenoszenia niewybuchłych pocisków artyleryjskich. Należy natomiast bezzwłocznie zawiadomić dowództwo artylerii, które pociski te w sposób kompetentny usunie.

3. Materiał broni palnej. Armia „Wschód” posiada w swoich magazynach wiele karabinów ręcznych bez zamków, lub bez łożysk, które mogłyby być uzupełnione i zdadne do użytku. Wzywam podległe mi oddziały do zbierania każdego, choćby niekompletnego materiału i odsyłania do zbrojowni artylerii, ul. Podwale 15.

4. Wygląd zewnętrzny żołnierza i jego zachowanie. Zauważyłem z przykrością, że żołnierze przebywający na ulicy miasta wychodzą w mundurach zaniechanych i nie pozapinanych, robiąc swym wyglądem jak najgorsze wrażenie, podczas gdy właśnie nasz żołnierz polski, którego ogół z radością i dumą ogląda, powinien robić jak najlepsze wrażenie pod względem wyglądu i karności. Jakim społeczeństwo widzi żołnierza na zewnątrz – takim go sądzi.

Nadto skonstatowałem, że żołnierze albo wcale nie oddają honorów wojskowych, albo niedbale i to często lewą ręką, mając prawą albo wolną, albo niosąc w niej małe pakunki lub laseczki. Przypominając z naciskiem postanowienia rozkazu Dowództwa „Wschód” nr 64, zarządzam, by odtąd każdy żołnierz, udający się do miasta, przed opuszczeniem koszar był przez służbę inspekcyjną badany, czy wygląd jego zewnętrzny odpowiada stawianym wymogom. Żołnierzom zaniechanych, bez guzików nie wolno dawać pozwolenia wstępu w obręb miasta. Mundury i płaszcze mogą być stare, walką okopową zużyte, jednak mimo to porządnie utrzymywane. Pod względem wyglądu żołnierza i jego obowiązku oddawania honorów wojskowych, będę pociągał przełożonych oficerów do odpowiedzialności, od których wymagam, by na każdym kroku świecili żołnierzowi przykładem, jak tego wymaga honor munduru oficera polskiego.

Za zgodność

[Adam] Ajdukiewicz, kpt.

[Zygmunt] Strzelecki, płk bryg.

Odpis

CAW, I. 341, 1, 87.

Nr 90

1919 marzec 22, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 77
Dowództwa Artylerii Lwów ppłk. Marcelego Śniadowskiego

1. Stwierdzenie. Stwierdzam starszemu żołnierzowi Józefowi Klahrowi z 4. pap szarżę powyższą.

2. Kurs sztabu generalnego. Pułki podadzą najdalej w ciągu dnia 23 bm.:

1. Wykazy oficerów posiadających szkołę wojenną, względnie kurs Sztabu Generalnego.

2. Wykaz oficerów, którzy się nadają na kurs Sztabu Generalnego w Warszawie. Zaznacza się, że na kurs ten odpowiedzialiby w pierwszym rzędzie oficerowie w wieku od 35 lat, zawodowi, lub ci, którzy wnieśli podania o przyjęcie ich do służby zawodowej, a zwłaszcza adiutanci pułkowi lub byli adiutanci pułku, także oficerowie nie mający szkoły wojennej, którzy jednak pełnili lub pełnią służbę Sztabu Generalnego.

Należy podać w wykazie imię, nazwisko, szarżę i funkcję jaką pełnią i z jakiego powodu do kursu Sztabu Generalnego nadają się.

Przy tym, ze względu na krótki termin, dołożą wszyscy dowódcy starań, by wspomniane wykazy jak najrychlej tu przedłożone zostały. Leży to w interesie oficerów posiadających warunki na oficerów Sztabu Generalnego i dlatego jest obowiązkiem dowódców jak najdokładniej ten rozkaz wypełnić. Przedłożyć należy także ewentualne meldunki negatywne.

3. Objęcie komendy 1. dyonu 4. pap. W myśl rozkazu nr 66 (z dnia 2 II br.) Inspektoratu Artylerii L.1511 – ma kpt. Karol Battaglia objąć bezzwłocznie dowództwo 1. dywizjonu 4. pap.

Dotychczasowy dowódca tego dyonu kpt. Henryk Kreiss pozostaje jeszcze czasowo jako komendant grupy, po czym, gdy względy taktyczne pozwolą, uda się, w myśl powyższego rozkazu, do Inspektoratu Artylerii w Warszawie.

Awizo 1. Przypomina się, że oficerowie wyznaczeni na referentów do walki z bolszewizmem i dezorganizacją, mają się w dniu 25 bm. o godz. 10⁰⁰ rano zameldować w dowództwie „Wschód”, w kancelarii operacyjnej, po odprawę.

Awizo 2. Do dzisiejszego rozkazu dołącza się dla każdego oddziału po 6 egzemplarzy części I i II regulaminu dla Artylerii Polowej Lekkiej, dla użytku w pododdziałach.

Za zgodność
[Zdzisław] Łysakowski, por.

Marceli Śniadowski, ppłk

Odpis
CAW, I. 341. 1. 108.

Nr 91
1919 marzec 23, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 75
Dowództwa Brygady Lwowskiej WP

Służba. Oficer inspekcyjny ppor. inż. Zygmunt Kossowski.

I. Przydzielenia. Szer. Fryderyka Osmólskiego (rekonwalescenta) przydzielam do 1. p. strzelców lwowskich.

Szer. Stanisława Bagnowskiego z kompanii sztabowej brygady przydzielam jako rachunkowego do kursu podoficerów brygady, do 1. baonu 2. p. strzelców lwowskich. Wymieniony zgłosi się bezzwłocznie u kpt. Sikorskiego.

II. Anulowania. Z rozkazu dziennego nr 70 z dnia 17 bm. anuluje się przydział sierż. Franciszka Jezierskiego i szeregowców: Zygmunta Marczyńskiego i Aleksandra Murzakiewicza do 2. p. strzelców. Wymienieni pozostają nadal w kompanii szturmowej.

III. Pierwsza kompania poznańsko-lwowska. W skład Brygady Lwowskiej wchodzi z dniem dzisiejszym 1. kompania poznańsko-lwowska (z 1. p. rezerwowego strzelców wielkopolskich). Pod względem gospodarczym przydzielona zostaje do prowiantury dowództwa brygady, pod względem taktycznym podlegać będzie dowództwu brygady.

Czesław Mączyński, ppłk

Odpis
CAW, I. 341. 1, t. 97.

Nr 92
1919 marzec 23, Lwów. — Meldunek Dowództwa
Brygady Lwowskiej z 22 marca 1919 r.

Odcinek północny. Bez zmiany.

Odcinek południowy. Pod ogniem artylerii nieprzyjacielskiej stała Persenkówka, Lipniki i Kulparków.

Nieprzyjacielskie km. i ogień piechoty nieprzyjacielskiej znacznie żywszy niż zwykle – zaniepokojenie u nieprzyjaciela widoczne również przez częste oświetlanie przedpola rakietami. Z resztą tylko utarczki patroli. Straty: żadne.

Odpis
CAW, I.341.1, t. 101.

Nr 93

1919 marzec 23, Wołczuchy. — Korespondencja w sprawie zachowania się Oddziałów Wielkopolskich w Małopolsce Wschodniej

Dnia dzisiejszego (23.03.1919 r.) otrzymałem z Dowództwa na Galicję Wschodnią przez Grupę gen. F. Aleksandrowicza telegramy treści następującej:

1) Ekspozytura oddziału wywiadowczego melduje, że jeńiec ukraińskich si czowskich strzelców zeznał w czasie badania, że poznańscy rozstrzełiwują jeńców, dobijają rannych itp., odwołując się, że otrzymali rozkaz nie brać jeńców. Ponieważ powyższe fakty mogłyby nam ewentualnie zaszkodzić, proszę o wydanie rozporządzenia, by tego rodzaju zajścia nie miały miejsca i żeby tak publicznie rzeczy podobnych żołnierze nie rozgłaszali, nie odwoływali się przynajmniej na rozkaz w tym kierunku.

Oddział Wywiadowczy Ekspozytury Przemyśl

2) Dochodzą mnie skargi zewsząd na oddziały Wielkopolskie, będące pod dowództwem pana Pułkownika, a mianowicie:

1. Zrabowały fabrykę „Mars” w Sądowej Wiszni.
2. Przywłaszczyły sobie nie należące do nich wojskowe konie skarbowe.
3. Zdobyte armaty przez oddziały innej grupy zabrały ze sobą, nie mając na to upoważnienia i nie powiadamiając o tym tutejsze dowództwo.
4. Zajawszy nowe miejscowości, zachowują się jak w kraju nieprzyjaciela, rabują, zabitych grabią.
5. W końcu uprawiają lokalny patriotyzm, separują się od innych oddziałów, robią wrażenie obcego wojska, jakoby tylko sprzymierzonego i aczkolwiek biją się dzielnie, zachowanie ich jest niezdiscyplinowane.

Należy z całą surowością zapobiec nadużyciom i wytłumaczyć ludziom, że jesteśmy wszyscy jedną polską armią na straży honoru, której każdy żołnierz stać powinien.

Przemyśl, dnia 23.03.1919 r.

Dowództwo Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

Ponieważ wszystkie wymienione wyżej punkty są ciężką obrazą i dla mnie jako Dowódcy Oddziału Wielkopolskiego i dla chłopców moich, którzy bez wahania na rozkaz swego dowódcy, jako prawdziwi rycerze – Polacy, pospieszyli na pomoc swoim braciom spod Lwowa, a szczególnie dla tych, którzy mając wcielone ideały zjednoczonej ludowej Polski od morza do morza, bez namysłu przelali swoją krew za ukochaną Ojczyznę, uprzejmie proszę, aby według wszystkich wymienionych punktów było niezwłocznie wdrożone śledztwo

i wskazane osoby i dane faktyczne na zasadzie śledztwa, których Oddział Wielkopolski został tak ciężko znieważony. W razie stwierdzenia powyższych faktów, podlegam karze przede wszystkim ja jako dowódca oddziału. W razie zaś, gdyby fakty oskarżenia obrażające do głębi duszy honor Polaka i żołnierza walczącego za swoją Ojczyznę nie będą stwierdzone, prosiłbym o pociągnięcie winnych do odpowiedzialności i o kompensatę moralną dla naszych oficerów i żołnierzy. Chociaż telegram powyższy kazałem utrzymać w tajemnicy, ale mając na widoku, że takowy został przesłany przez druty sąsiedniej grupy i dopiero stamtąd do nas odstawiony, obawiam się, by treść jego nie była w szerszym zakresie wiadomą i nie wywołała tej zgrozy i oburzenia, którą niestety i ja w sercu swoim odczuwam i nie stworzyła tego lokalnego separatyzmu u tych, którzy nadstawiając piersi dla sprawy ogólnopolskiej dowiedli, że go nie mają, a o który wbrew wszystkiemu oskarża ich punkt 5 telegramu.

[Daniel] Konarzewski, płk
Dowódca Oddziału Wielkopolskiego

Odpis CACO,
1.170.13,110.

Załącznik zawierający wyjaśnienie poszczególnych oskarżeń

I Telegram: Żołnierze Oddziału Wielkopolskiego nie otrzymali rozkazu niebrania jeńców. Przeciwnie wręcz rozkaz odwrotny, który brzmi:

Rozkaz dzienny nr 3/16 „Z jeńcami obchodzić się należy po ludzku. Za życie i nietykalność jeńców są odpowiedzialni ci, którzy do niewoli wzięli, a następnie instancja wojskowa, której odstawieni zostali. Odsyłając jeńca jak najostrożniej przestrzegam za każdym razem eskortę, by nie powążyła się tknąć bezbronno. Wiadomy jest nam jeden fakt wykroczenia w Sądowej Wiszni, gdy na wiadomość, że Ukraińcy zamordowali dwóch jeńców rannych z kompanii ochotniczej poznańskiej (należącej do Grupy gen. F. Aleksandrowicza), nasi ludzie rzucili się na jeńca ukraińskiego i go poturbowali. Czyn ten zganilem najsurowiej i zapowiedziałem, że oddam pod sąd sprawę przy powtórnym zajściu. Oskarżenie opiera się na zeznaniu jeńca ukraińskiego, sierżanta siczowych strzelców, przyjmuję to zeznanie Ukraińca za „fakt” – i kończę rozkazem, „by tego rodzaju zajścia na przyszłość nie miały miejsca, i żeby przynajmniej tak publicznie nie rozgłaszano, że mamy rozkaz niebrania jeńca.”

Dowództwu Grupy żadne zajście podobne, prócz wymienionego, nie jest wiadome, a zeznanie hajdamackie nie stwierdzone, nie może służyć za podstawę, by czynić tak hańbiący zarzut, który plami honor całego oddziału Wielkopolskiego i każdego naszego żołnierza.

Wiadomo nam jest natomiast, że strach przed Oddziałem Wielkopolskim wyprzedzał nasze ukazanie się na froncie, że podobne wieści, jak zawarty w te-

legramie żarzut, obiegają szeregi Ukraińców. Są to jednak wieści, które świadczą na razie tylko o dzielności naszego żołnierza.

2 Telegram

1) O zrabowaniu fabryki „Mars” w Sądowej Wiszni przez Oddział Wielkopolski nic nie wiadomo. Żadna władza wojskowa, ani ogólne dowództwo grupy, ani miejscowa Komendatura (Komenda Placu) o tym nie doniosła. W Sądowej Wiszni trwał postój aż do dnia 17.03. od rana 6⁰⁰ do 2⁰⁰ po południu. W tym czasie pod okiem dowódców oddział opuszczał wagony i wyładowywał tabor, artylerię itp., najzupełniej pozostawał całą grupą. O godz. 2⁰⁰ po południu ruszył oddział pod ogniem artylerii nieprzyjacielskiej do Dołhomościsk.

2) Również stwierdzić muszę, że jest nieprawdą, jakoby w Oddziałach Wielkopolskich przywłaszczyli sobie żołnierze konie wojskowe skarbowe. Zarządzony natychmiastowy apel i rewizja koni w całym I. Pułku Strzelców Wielkopolskich, w dywizjonie artylerii i bagażu oddziału wykazały, że nie ma u nas ani jednego konia nie należącego do oddziału. Wszystkie konie oddziału są rosłe i znaczone na kopytach.

3) Grupa płk. [Daniela] Konarzewskiego zdobyła tylko 2 armaty na południe od Milatyna dnia 18.03. – a więc na przeznaczonym jej odcinku zdobyła je I. komp. I. p. Strzelców Wielkopolskich, zabrała zamki, armaty same zostały następnej nocy przez Rusinów albo ludność miejscową wycofane, co stwierdził nasz patrol dnia 23.03. wysłany pod Milatyn. Zdobyte innych armat Grupa sobie nie przypisuje, ani żadnych armat zdobytych ze sobą nie ma.

4) Proszę o podanie ścisłych danych i kategorię fakty, z których by wynikało, że żołnierze Grupy Wielkopolskiej „Zachowują się przy zajmowaniu nowych miejscowości, jak w kraju nieprzyjacielskim, rabują i grabią rannych”. Sposób rekwirowania jest ściśle uregulowany, czego dowód rozkaz dzienny nr 3/15 „W każdym odcinku ustanawia komendant odcinka komendanturę, która jedynie jest uprawniona w danej miejscowości do przeprowadzenia, ewentualnie rekwizycji (zakupów) za poświadczeniem odnośnego pułku, baonu lub sztabu dowództwa Grupy. Dla baonów rekwirują oficerowie prowiantowi za odnośnym poświadczeniem”. Rozkaz ten uprzedzał wszelkie wykroczenia tak, że dotychczas ludzie nasi zachowywali się wzorowo. Dowództwu Grupy jest wiadomy jeden szczegół z dnia 17.03 br. w Dołhowicach, gdzie komendant placu przechwycił sierżanta i 4 szeregowców uprowadzających 2 krowy, 2 konie i mnóstwo drobiu. Skonstatował nazwiska i przynależność do 10. pp ziemi cieszyńskiej. (Świadcami por. Koczerowski, płk. Paszkiewicz i właściciel domu, w którym była kwatera sztabu I. Pułku Strzelców Wielkopolskich). Fakt ten załatwiono doraźnym skarżeniem winnych, a nie podano sprawy do Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią, nie chcąc ściągać na siebie oskarżenia innych oddziałów. Sam przekonałem się, jak żołnierz Grupy Wielkopolskiej w bombardowanej doszczętnie wsi Ebenau, ani drgnął na widok zabitych przez artylerię rusińską krów i bydła i ani myślał o zabieraniu czegokolwiek z własnej inicjatywy.

5) Najwięcej zdumiony jestem zarzutem uprawiania przez Grupę Wielkopolską lokalnego patriotyzmu, separowania się od innych oddziałów i robienia wrażenia obcego wojska jakoby tylko sprzymierzonego i niezdyscyplinowanego. Proszę o podanie wyraźnych i szczegółowych danych, na zasadzie jakich faktów zarzut ten moich oficerów i żołnierzy mógł spotkać. Z położenia wojennego wynika, że Oddział Wielkopolski zajął odrębny odcinek, a w dwudniowych walkach ofensywnych 18/19.03. i ciężkich walkach pozycyjnych następnym dni, nie miał czasu ani sposobności do utrzymania bliższego kontaktu z innymi oddziałami. Łączność wojskową utrzymuje się stale z pułkownikiem [Władysławem] Sikorskim na lewym, a z Grupą płk. [Józefa] Beckera¹ na prawym skrzydle odcinka. Żołnierz Wielkopolski czuje się żołnierzem polskim i przyszedł walczyć za sprawy polskie, a nie lokalne poznańskie. Dowodzą nim oficerowie z Wielkopolski, z byłej armii niemieckiej, z byłej armii austriackiej, z Legionów Polskich Piłsudskiego i byłego I. Korpusu Dowbor-Muśnickiego. Żołnierzowi z Wielkopolski ani na myśl nie przyszło, uważać żołnierza z Kongresówki czy z Galicji nie za swojego brata, a zarzuty w pewnym telegramie mogłyby wręcz przeciwny odnieść skutek. Na brak dyscypliny w Grupie Wielkopolskiej skarżyć się nie mogę. O ile były konkretne fakty zauważone przez inne oddziały, proszę o podanie takowych.

Proszę usilnie o wdrożenie śledztwa dotychczasowego wymienionych zarzutów, podanie nam dokładnie kto i na jakiej zasadzie zaraportował Dowództwu na Galicję Wschodnią poszczególne fakty i w jaki sposób potrafią je podtrzymać i udowodnić. Zarzuty zawarte w telegramach spotykają naszego żołnierza, któremu prócz przyznania jedynie „że wprawdzie dzielnie się bije” – odmawia się wszelkich zalet żołnierskich i obywatelskich, w chwili, gdy nasi jeszcze nie pochowani, a ranni w liczbie 170, tzn. przeszło 10 % czynnego żołnierza razem z zabitymi, z świeżymi ranami leżą w szpitalach.

Proszę wobec tego usilnie o sprostowanie i o ogłoszenie takowego, skoro śledztwo wykaże bezpodstawność poczynionych zarzutów.

Szef Sztabu
Hulewicz, ppor.

Daniel Konarzewski, płk
Dowódca Oddziału Wielkopolskiego

Odpis
CACO, I. 170, t. 1.

¹ Józef Becker (1871–1925), generał brygady WP. Ur. w Niemieckim Brodzie (Czechy). W WP od 1918 r. w Armii „Wschód” gen. T. Rozwadowskiego. W 1918 r. – ppłk, a w 1924 – generał brygady. Zmarł w 1925 r. w Warszawie. Odznaczony Orderem Virtuti Militari 5 kl., Orderem Restituta Polonia 4 kl. i Krzyżem Walecznych. Zob. P. Stawiecki, *Słownik biograficzny...*, s. 73.

Nr 94
1919 marzec 24, Lwów. — Rozkaz nr 68
Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

Sądowa Wisznia, dnia 19 marca 1919

Rozkazem Naczelnego Wodza nr 9777/V z dnia 19 marca 1919 zostałem назначony na Dowódcę Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią.

Żołnierze!

Bohaterskimi wysiłkami utorowaliście dzisiaj znowu drogę do odwiecznie polskiego grodu Lwowa. Możecie być dumni i Wy z Galicji i Wy z Wielkopolski i Królestwa i Wy z Kresów, że przypadł Wam w udziale czyn tak doniosły i wiekopomny.

Dumny i ja jestem, że dowodzę Wami, Żołnierze polscy, w chwili kiedy po raz pierwszy od 150 lat ze wszystkich zaborów złączeni, walczyście dla jednej wspólnej sprawy.

Lecz baczność Rodacy! Niech Was nie zaślepią dzisiejsze zwycięstwo! Zadanie nasze nieukończony. Jeszcze wrogowie w granicach Polski! Nie czas spocząć na laurach! Przeciwnie, musimy wyężyć wszelkie siły nasze, by wrogów z ziemi polskiej wypędzić, by zabezpieczyć nasze granice i stworzyć możność spokojnej i wydajnej pracy.

Jestem przekonany, że jak dotąd przez cztery miesiące walecznie stawialiście czoło wszelkim zakusom wroga, tak i pod moim Dowództwem mężnie i wytrwale spełnicie Wasz obowiązek względem Ojczyzny.

Naprzód więc, Bracia, ochoczo, z męstwem w sercu i zapałem! Bóg pobłogosławi naszej sprawie i uwieńczy ją ostatecznym zwycięstwem.

Rozkaz ten odczytać przed frontem wszystkich podległych oddziałów.

Za zgodność
[Edmund] Kessler, ppłk

[Wacław] Iwaszkiewicz, gen.

Odpis
CAW, I. 304. 1. 7.

1919 marzec 24, Lwów. — Materiały oddziału korespondentów wojennych
Naczelnego Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

1. Pułk Artylerii Polowej

2. dywizjon. 16 listopada 1918 r. kpt. Czesław Górkiewicz otrzymał rozkaz odstawienia transportu artyleryjskiego z Krakowa do Przemyśla, do oddziału mjr. Knolla [Edmunda Knoll-Kownackiego]. Transport liczył 186 koni i 115 ludzi. Z oficerów byli oprócz kapitana, por. [Wincenty] Kowalski i por. Bauman. Ludzie nie mieli zupełnie pojęcia o obchodzeniu się z końmi, oficerowie musieli sami wszystko robić. 18 listopada w południe nastąpił wyjazd z Krakowa. W Przemyślu wyładowano transport i otrzymano armaty, z tym że należy tam ludzi ćwiczyć i uczyć. Zgłosili się nowi oficerowie, jak por. Leon Pilch wracający właśnie z Albanii, por. Kopecki wracający z Włoch, por. Tadeusz Aywas, chor. Machowski i inni. Komendantem dywizjonu został kpt. Sopotnicki, komendantem 3. baterii kpt. [Czesław] Górkiewicz. 4. bateria dopiero się tworzyła.

Ledwie zestawiona 3. bateria ruszyła od razu na pozycję. Mianowicie pojechał por. [Leon] Pilch na Grochowce, a z końcem listopada ruszono pod Niżnakowice. Każda jazda była wprost katastrofą z powodu zupełnego braku wyszkolonej obsługi. Jeszcze gdy bateria stała, oficerowie sami strzelali, pokazując ludziom jak się to robi, ale ruszenie z miejsca było już zadaniem ogromnym.

Dywizjon przybył do pułku, do Lwowa, 28 listopada. 4. baterię objął kpt. Filasiewicz (oficerowie: Stromenger, Janicki, dwóch Kwiatkowskich, Adamczyk i inni). We Lwowie działa dywizjon w wyprawach na Zboiska i Dublany. W Dublanach odznacza się szczególnie kpt. Filasiewicz.

W pierwszych dniach grudnia komendę dywizjonu obejmuje kpt. [Czesław] Górkiewicz. 3. baterię otrzymuje na razie zastępczo por. Wincenty Kowalski, następnie rusza 4. bateria i 2. pluton 3. baterii do Przemyśla. Zapowiadają bateriom odpoczynek, tymczasem zaraz następuje odjazd do Mościsk. Następują znowu straszne chwile ładowań i wyładowań. Nie ma czasu na prymitywne chociaż uczenie i ćwiczenie ludzi. Plutonami wysyłane baterie biorą udział w bitwach, w ofensywie gen. [Zygmunta] Zielińskiego, wśród tego przyjeżdża 2. pluton ze Lwowa.

Por. Leon Pilch i por. Janicki, ppor. Künstler, ppor. Czarnowski i inni odznaczyli się w walkach koło Niżnakowic, Fredropola, Komarna, Podmoście, Dobromiła i innych. 6 stycznia cały dywizjon rusza do Radymna znowu na „odpoczynek”, a 7 dostaje rozkaz jazdy do Sądowej Wiszni. Potem 10 stycznia do Gródka Jagiellońskiego i od 11 stycznia bierze udział w ofensywie, 13 stycznia staje w Lubieniu.

Walki po 15 stycznia

Dowódca 1. dywizjonu: por. Andrzej Wilk

Dowódca 2. dywizjonu: kpt. Czesław Górkiewicz

1. bateria

Dowódca: por. Gustaw Rudzki. Bateria stojąca najbliżej nieprzyjaciela. Stoi na pozycji w Gródku. Broni szerokiego odcinka od Hartfoldu po Uherce Niezabitowskie. Bierze udział (ogniem artyleryjskim) w akcji płk. Beckera, idącego wzdłuż toru kolejowego od Przemyśla w dniach 8–9 marca.

Płk. [Józef] Becker zdobył Wołczuchy i miał atakować C 292. Tam stał km. ukraiński, okopany, który stale ostrzeliwał pociągi. Na C 307 stała artyleria ukraińska. Pułkownik wziął C 307, a 292 dokładnie ostrzelano artylerią, zdobył lekarza z pancernego pociągu (z kilku ochotnikami). C 292 zdobyto granatami ręcznymi 8 marca.

W nocy z 8 na 9 marca rozbito płk. Beckera, z winy podobno batalionu Januskiewicza. Front ukraiński posunął się pod Gródek, tak że sama stacja była jakiś czas w rękach ukraińskich. 9 marca odbił stację atakiem wręcz rtm. Roman Abraham. W walkach tych o Gródek, 2. bateria brała czynny udział, strzelając nawet pod ogniem karabinowym i zmieniając pozycje.

W walkach o Gródek oficerowie i żołnierze artylerii brali udział na równi z piechotą. Zginął przy tym ppor. Stanisław Borzęcki z 3. baterii. Jako obserwator był por. Stanisław Borzęcki w linii tyralierskiej, na rampie kolejowej C 291. Gdy piechota zaczęła się cofać, Borzęcki z rewolwerem walczył, aż padł ranny kulą karabinową w rękę i granatami w nogi i w brzuch.

Ranny był też ciężko w piersi oficer 1. p. artylerii, por. Władysław Anczyc.

Lekko ranny w głowę komendant pułku, mjr Knoll-Kownacki.

Odnaczył się szczególnie ppor. Karol Piasecki, który przypadkiem znalazł się w Gródku. Wraz z doraźnie zebraną garstką żołnierzy, 10 marca – bronił przedmieścia Czerlańskiego. Miał 12 ludzi i jeden km. Stracił 3 rannych.

Oficer 3. baterii 1. Pułku Artylerii Polowej

3. i 4. bateria

Obie baterie stoją w Lubieniu Wielkim. Strzelając dookoła w promieniu jakich 300 stopni, dwie pancerki ruskie atakowały Lubień, podjeżdżając od Obroszyna i Rudek. Obie zostały trafione, jedna się nawet spaliła. W ostatnich dniach przed odsieczą atakowały Lubień kolosalne siły. Komendantami odcinków byli tam mjr Stroński z 10. pp (cieszyński) i mjr Popowicz z 24. pp (radomski).

Mjr Stroński, jeden z najdzielniejszych oficerów miał tylko 250 ludzi. Odcinek utrzymał, broniąc go uparcie. Mjr Popowicz (odcinek: folwark Dobaniowski) miał 150 ludzi. Ogień artylerii ruskiej bardzo silny. Baterie musiały zmieniać pozycje, wycofując się do Kiernicy, bo otrzymały ogień karabinowy.

Kpt. Górkiewicz zarządził przeniesienie baterii i z tego względu, że z Kiernicy strzelać mogły dosłownie w koło, broniąc i Lubienia i Gródka. Przejazd baterii z Lubienia do Kiernicy odbył się w nocy, w najcięższych warunkach. Armaty ustały w błocie. Jedną armatę ciągnęło 12 koni. Przejazd tych 4–5 km trwał 7 godzin. O świcie baterie nieprzyjacielskie ostrzelały pozycję, gdzie bateria stała (folwark Górowszczyzna). Odcinka tego (porzeczce Lubienieckie) bronił kpt. Mazurkiewicz z baonem olkuskim.

Por. Wincenty Kowalski, dowódca 3. baterii, z początkiem marca wzięwszy jeden km. podszedł z ochotnikami, założył minę pod tor kolejowy na linii Lubień – Obroszyn. Mimo ciemności i ostrzeliwania nieprzyjacielskiego, minę założył, panczerka na nią najechała, ale nie sprawdzono dokładnie co się z nią stało. Wybuch był. Tenże porucznik prowadził następnie ekspedycję do wsi Burcze, gdzie ostrzelawszy się silnie z nieprzyjacielem, dokonał ważnych artyleryjskich obserwacji.

W tym czasie (od 15 stycznia do 15 lutego) uzyskał pułk pochwały od gen. Rozwadowskiego, od płk. Serdy, ppłk. Sopotnickiego. Prócz tego 2. dywizjon, wszyscy oficerowie i żołnierze uzyskali pochwałę od ppłk. [Józefa] Sopotnickiego, komendanta Grupy.

Pochwały z pułku otrzymali: por. Jerzy Zaniewski, ppor. Jan Maciej, ppor. Kazimierz Dzieduszycki, ppor. lek. Kaniewicz i inni.

Odpis

CAW, I. 341, I. 127.

Nr 96

1919 marzec 24, Poznań. — List Zofii Sokolnickiej z Poznania do ppłk. Czesława Mączyńskiego

Drogi Panie.

W imieniu wspólnych przyjaciół przesyłam na Jego ręce wszystkim Jego najbliższym oraz wszystkim obrońcom Lwowa wyrazy najserdeczniejszej pamięci i oddania, najgłębszej czci oraz gorącej otuchy i zachęty do wytrwania. Bądźcie dobrej myśli. Polski oręż zwycięży i zwycięży prawda i sprawiedliwość i zjednoczy się naród cały, potęgą ducha zespolony. Po dniach walki i cierpienia wszędzie dzień pokoju i szczęśliwości i pójdziemy w przyszłość zahartowani znojem, uszlachetnieni bólem ojczyźnianym, dojrzały do życia narodowego i państwowego i jeszcze więcej, jeszcze ściślej wzajem zespoleni

wspólnym trudem, wspólną troską i męką i wspólnym pochodem do wolnej, zjednoczonej Polski. Tak nam dopomóż Bóg.

Zofia Sokolnicka

Myślą i sercem i wolą wytyczoną w kierunku niesienia Wam pomocy stale jesteśmy z Wami – towarzyszymy duchowo w bohaterski bój za świętą naszą sprawę wszystkim Waszym drużynom i wszystkim przodownikom w drodze do zwycięstwa, czcąc i miłością ich otaczając, za wzór ich stawiając sobie i drugim: Hołd im wszystkim składamy na ręce ich godnego przedstawiciela, pułkownika Mączyńskiego.

Prosimy pozdrowić przy sposobności naszych kochanych wiarusów z Wielkopolski, naszą kochaną młodzież – którą – jako najlepszą część naszego społeczeństwa Wam oddaliśmy, bo sprawa ukochanego przez Was Lwowa godna jest krwi i życia najlepszych.

Błogosław Wam Boże!

Z.S. [Zofia Sokolnicka]

Szczerze piszcie, czego Wam potrzeba szczególnie, w czym przede wszystkim dopomóc.

Lecz niechaj Wam wiary nie zbraknie. Niezlomną wiarą w zwycięstwo zwyciężycie:

Polecamy Was opiece Cudownego Krucyfiksów Królowej Jadwigi na Wawelu i Jej pośrednictwu. Jadwiga niegdyś przywróciła była Polsce Ruś Czerwoną i obecnie broni ją przed wszelkim wrogiem i z wolną Polską zjednoczy.

Odpis

CAW, I. 341. 1, t. 95.

Nr 97

**1919 marzec 24, Lwów. — Meldunek Dowództwa
Brygady Lwowskiej z 23 marca 1919 r.**

Odcinek północny.

Sytuacja bez zmiany, 2. pułk strzelców objął 22 km. odcinek Zboisk od zachodu – do drogi Zboiska – Grzybowice włącznie.

Odcinek południowy.

Sytuacja bez zmiany. Nieprzyjacielska artyleria ostrzeliwała w ciągu nocy nasze pozycje i miasto. Wczoraj między 8⁰⁰ a 19⁰⁰ wieczorem złuzował II/2 płk. strz., II/1 płk. strz. na Persenkówce. Patrol wysłany w stronę Sokolnik wydał silny ogień karabinów i karabinów maszynowych. Straty: 2 rannych i 3 chorych.

[Kazimierz] Rylski, mjr

Odpis

CAW, I. 341. 1, t. 101.

Nr 98

1919 marzec 25, Przemyśl. — Rozkaz operacyjny nr 7 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

I. Nieprzyjaciel w odwrocie na wschód.

II. Wojska nasze dotarły do linii Rawa Ruska, Ulicko, Serodkowicz, Niemińców, Jaworów, Przyłbice, Berdychów, Małaszkwice, Wola Dobrostańska, Stradacz.

III. Powierzone mi wojska na północ od toru kolejowego Przemyśl – Lwów, mają za zadanie w dalszym ciągu oczyścić obszar położony między torem kolejowym: Jarosław – Rawa Ruska a Przemyśl – Lwów i zająć 26 marca br. odpowiednie pozycje na linii Bełz, Rawa Ruska, Magierów, Wiszenka, w dalszym ciągu linię stawów Wereszycy, Janów i Stradacz.

W tym celu rozkazuję:

1) Grupa gen. Aleksandrowicza

piechota:	1. baon żywiecki	1 baon
	2. baon żywiecki	1 baon
	2. kompania żywiecka	1 kompania
	1. baon 15. pp	1 baon

Celem jednolitego prowadzenia tej akcji obejmie dowództwo nad swoją Grupą i Grupą ppłk. Beckera, jako też Grupą kpt. Steczkowskiego – gen. [Franciszek] Aleksandrowicz.

Artyleria

4. 11. p. artylerii polowej	1 bateria
3. 1. p. artylerii polowej	1 bateria

4. 1. p. artylerii polowej 1 bateria

1. 6. p. artylerii polowej 1 bateria

Dnia 26 III br. o godz. 6⁰⁰ rano wyruszą oddziały podległe Grupie gen. [Franciszka] Aleksandrowicza w ścisłej łączności do zajęcia ww. linii.

Z Grupy płk. [Józefa] Beckera

piechota:	kombinowany baon kpt. Moniuszki	1 baon
	baon 14. pp	½ baonu
kawaleria	szwadron 9 p.	1 szwadron
artyleria:	bateria 4. 2. p. artylerii polowej	1 bateria.

Z dywizji płk. Sikorskiego

baon kombinowany kpt. Steczkowskiego	1 baon
bateria	2 działa.

Razem	6¾ baonu	1 szwadron	6 baterii
-------	----------	------------	-----------

2. Grupa „Bug”

Oddział ppłk. Buchholca – wyruszy dnia 26 III br. o godz. 6⁰⁰ rano celem zajęcia poprzednio wyznaczonej linii (Magierów – Wiszenka Wielka).

4. baon kombinowany 23. pp z Grupy gen. [Franciszka] Aleksandrowicza pozostaje jako rezerwa do dyspozycji Dowództwa „Wschód” w Rodatyczach.

3. Grupa płk. [Władysława] Sikorskiego, Grupa płk. [Daniela] Konarzewskiego, Grupa gen. [Władysława] Jędrzejewskiego – utrzymują silnie zajęte stanowiska. Grupa gen. Jędrzejewskiego prowadzi aktywną obronę, aby nieprzyjaciel nie mógł bez szkody dla siebie uwolnić sił w jednym miejscu i skoncentrować je w punkcie zagrożonym przez nasze operacje.

4. Linia graniczna między Grupami operującymi:

Granica: południe Grupy „Bug” linia Wierzbiany, Brzezina Wielka, Wiszenka Mała, Wiszenka Wielka.

5. Po ukończeniu tej akcji obejmują obronę:

Grupa „Bug” – odcinek aż włącznie do Wiszenki Wielkiej.

Grupa gen. Aleksandrowicza od Wiszenki Wielkiej aż włącznie po Stradacz – wycofując i odsyając do Gródka Jagiellońskiego.

Z Grupy ppłk. [Józefa] Beckera baon kombinowany z uzupełnień, który to baon Grupa płk. Sikorskiego rozdzieli i odeśle do odnośnych pułków. ½ baon 14. pp kpt. Wesołowskiego odejdzie natychmiast po ukończeniu do Grupy „Bug” (ppłk. Buchholca).

Po przeprowadzeniu akcji tej, uwolnione oddziały dywizji płk. [Władysław] Sikorski użyje je na swoim południowym odcinku.

6. Dowództwo Łączności urządzi centralę telefoniczną w Jaworowie połączenie Jaworów – Janów, Janów – Gródek Jagielloński, Janów – Magierów.

7. Wywiady. Zająwszy 26 III br. wyżej podaną linię zarządzi gen. Aleksandrowicz obfite wywiady na wschód. Wobec zauważonej koncentracji sił nie-

przyjacielskich na południe od toru kolejowego Przemyśl – Gródek Jagielloński, należy w dalszym ciągu czynić odnośnym Grupom w tę stronę energiczne i częste wywiady.

8. Tabor zostają do dyspozycji odnośnych dowódców, którzy wskażą im miejsca na parki wozowe.

9. Sanitarne. Chorych i rannych odsyła Grupa „Bug” do Rawy Ruskiej lub Lubaczowa; Grupa gen. Aleksandrowicza do Sądowej Wiszni względnie Gródka Jagiellońskiego.

10. Po osiągnięciu wyżej wyznaczonej linii, zająć należy odpowiednie pozycje, które należy natychmiast odrutować i okopać.

CAW

Odpis, I. 304. 1. 5.

Nr 99

1919 marzec 25, Lwów. — Rozkaz dzienny Dowództwa Artylerii Lwów pplk. Marcelego Śniadowskiego

1. Rozdział darów Prezydentowej Paderewskiej. Z dalszego transportu darów JWP prezydentowej Paderewskiej – otrzymają wszystkie baterie frontowe po 50 kg żyta i 22 kg mąki. Każda bateria wyśle ludzi z workami i z kwitem podpisanym przez komendanta baterii i odbierze wyżej wymienione rzeczy u szefa sanitarnego Dowództwa Artylerii, ul. Krasickich 18a.

2. Ujeżdżanie koni. Celem ujeżdżania koni przeznaczonych na wierzchowce oficerskie i podoficerskie, wykażą pułki ilość takich koni, znajdujących się w stanie każdego pułku.

Dla ujeżdżania tych koni potrzebna będzie pewna ilość podoficerów i oficerów umiejących zupełnie dobrze konno jeździć. Oficerów tych, jako też podoficerów, podadzą pułki imiennie. Wykazy przedłożyć do 29 bm.

3. Posterunki nocne przy obiektach. Komenda Miasta ogłasza: Przy pewnych obiektach wojskowych w obrębie miasta, jak przy kasach, biurach wojskowych itp., stoją posterunki na zewnątrz gmachu na ulicy. Ponieważ w myśl przepisów posterunek w porze nocnej, tak ze względu na bezpieczeństwo pilnowanego obiektu, jak też i własne, nie może pozwolić na zbliżenie się do siebie osoby nieznannej, zarządza się, by na znak dany ręką względnie ustne wezwanie posterunku, omijali przechodnie w pewnej odległości posterunek i prze-

chodzili na drugą stronę ulicy. Zdarzyło się jednak w ostatnich czasach, że osoby wojskowe, a nawet oficerowie do wezwania takiego nie chcieli się zastosować, jakkolwiek ono wynika z zasadniczych przepisów o służbie wartowniczej.

Zwraca się uwagę wszystkich oficerów i żołnierzy, że do tego rodzaju wezwań ze strony warty należy się bezwarunkowo zastosować, gdyż w razie nieposłuchania posterunek ma obowiązek zrobić użytek z broni.

4. Wygląd żołnierza i jego zachowanie. [Powtórzono szczegółowe postanowienia zawarte w rozkazie nr 49 Dowództwa Grupy Operacyjnej płk. Zygmunta Strzeleckiego, dokument nr 89, s. 174, pkt 4].

Awizo. Zwraca się uwagę podległych oddziałów na rozkaz Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią nr 66, pkt. Owop.90. OW/Kwat. 160, 163, 164 oraz l. 149 do ścisłego przestrzegania.

Marceli Śniadowski, pplk

Odpis
CAW, I. 341. I. 108.

Nr 100
1919 marzec 25, Lwów. — Meldunek Dowództwa
Brygady Lwowskiej z 24 marca 1919 r.

Raport sytuacyjny poranny, godz. 8³⁰.

Front północny.

Artyleria nieprzyjacielska z Łysej Góry ostrzeliwała o godz. 9³⁵ Zamarstynów.

Front południowy.

Przez całą noc żywy ogień karabinowy i karabinów maszynowych. Między godz. 9⁰⁰ a 23⁰⁰ silny ogień artyleryjski na Persenkówkę, Lipniki, wieś Kulparków i miasto Lwów. Sytuacja bez zmian. 2 rannych, 1 chory, 1 dezert.

Bac, kpt.

Popołudniowy meldunek sytuacyjny.

Odcinek północny.

Artyleria nieprzyjacielska oddała przed południem około 30 strzałów na Rzęsnę Polską.

Odcinek południowy.

Zupełny spokój. Jeden zaginiony, por. [Jan] Schramm chory.

Odpis

CAW, I. 341. 1, t. 101.

Nr 101

1919 marzec 26, m.p. — Dodatek do rozkazu nr 78 Dowództwa Artylerii Lwów ppłk. Marcelego Śniadowskiego

Prócz radialnego sposobu budowania oraz podwójnego kładzenia połączeń telefonicznych, prowadzących na wysunięte placówki, należy dla uniemożliwienia nieprzyjacielowi podsłuchania, zachować jak najściślejszą dyscyplinę w rozmowach telefonicznych, polegającą na unikaniu w takich rozmowach wszelkich kwestii wojskowej natury, w szczególności należy raporty stanu amunicji itp. przysyłać zawsze gońcami a nigdy podawać telefonicznie.

Aby każdy telefonujący miał to na oku, przypominam, aby przy każdej stacji telefonicznej znajdowało się ostrzeżenie treści: „Ostrożnie przy rozmowach telefonicznych nieprzyjaciel podsłuchuje”.

Przy zastosowaniu powyższych środków ostrożności możliwe jest jednak bezpośrednie podsłuchanie na liniach stałych, przechodzących przez front na stronę nieprzyjaciela. Z chwilą gdy front przesunie się wprzód ewentualnie wstecz, wchodzi nieprzyjaciel w ciągłość przewodu przez co uzyskuje możliwość podsłuchiwanie przez najprostsze załączenie się do przewodu.

Za każdym takim przesunięciem się należy wszystkie stałe linie przechodzące przez front w następujący sposób zabezpieczyć: wyciąć jedno kompletne pole tuż za placówkami, w sposób bardzo dokładny tuż za izolatorami, aby uniknąć uziemienia przez zwisające druty, które dają możliwość podsłuchania.

Wobec skomplikowanej i rozległej sieci telefonicznej wychodzącej poza periferie miasta, jest bardzo częsta kontrola tejże (co 3 dni) konieczną, choćby ze

względu na łatwość zretablowania (np. nocą) przeciętej linii przez zauszników nieprzyjaciela, których także między fachowymi pracownikami mieć może.

Oficerowie łączności zastosują się najściślej do powyższego rozkazu i są za wypełnienie tegoż w swoim odcinku osobiście odpowiedzialni.

O każdorazowym zabezpieczeniu linii telefonicznej w powyższy sposób zawiadomią oficerowie telefoniczny referat łączności Dowództwa Artylerii.

Do L.res. 1103. łącz. Dowództwo Dywizji Lwowskiej przypomina się ponownie, że zupełny brak fabryk oraz ściśle ograniczona ilość materiałów telefonicznych, znajdujących się w państwie polskim a w obrębie armii wschodniej będących na wyczerpaniu, nakłada bezwzględny obowiązek na wszystkie dowództwa, a w szczególności na oficerów łączności i telefonicznych, strzeżenia i najdalej idącego oszczędzania drogiego materiału telefonicznego.

W szczególności odnosi się to do kabla polowego, elementów suchych, których zapasy są już na wyczerpaniu. Ilość połączeń telefonicznych należy ograniczyć więc do najbardziej koniecznych. Połączenia dla mniej ważnych abonentów znieść i urządzić dla kilku jedną mównicę publiczną.

To samo tyczy się długich rozmów telefonicznych przez które baterie się wyczerpują, a dostarczenie zapasowych w tej ilości co dotychczas, jest wykluczone.

Zakazu rozmów prywatnych tak abonentów, jak i obsługi central należy jak najściślej przestrzegać i przypomina się, że centrale są uprawnione rozmowy prywatne bez tłumaczenia się przerywać. Tak samo unikać należy długiego czekania przy aparacie, przy aparatach państwowych (stołowych i ściennych), jeżeli żądanego abonenta nie ma chwilowo, oddzwonić i zawołać za jakiś czas, gdyż przez zajęcie słuchawki i czekanie baterie się niepotrzebnie wyczerpują.

Obowiązek strzeżenia i oszczędzania odnosi się też do materiałów telefonicznych zajętych, względnie zdobytych na nieprzyjaciela.

Za zgodność
Karol Peschel, por.

Marceli Śniadowski, ppłk

Odpis
CAW, I. 341. 1. 108.

**1919 marzec 26, Wołczuchy. — Rozkaz dzienny nr 8
Dowództwa Oddziału Wielkopolskiego płk. Daniela Konarzewskiego**

I. Instrukcje bojowe.

Podczas walk, które mamy jeszcze przed sobą, rozkazuję zastosować się do następujących przepisów:

1) Wszystkim oddziałom trzymać między sobą ścisłą łączność. Oderwanie się nie tylko kompanii ale i plutonu jest niedozwolone.

2) Zadanie grupy armii, baonu, a szczególnie każdej kompanii, musi być dokładnie wiadomem każdemu żołnierzowi. Po otrzymaniu zadania, każda kompania skreśli szkice z oznaczeniem kolorowo linii, do której ofensywa ma się osiągnąć. Po ukończeniu operacji, jeden szkic ma być przesłany do sztabu z oznaczeniem godziny, o której linia przeznaczenia była osiągnięta. Pożądanym jest aby każdy plutonowy miał odpowiedni szkic.

3) Konieczne ściśle zbadanie linii bojowej i nieprzyjacielskiej pozycji. Przy każdej sposobności i przy każdym zatrzymaniu tyraliery, detalicznie zbadać miejscowość patrolami wysłanymi naprzód. Trzeba bacznie uważać na to, żeby nie narażać tyraliery na przejście przez nieodpowiednie miejscowości, gdzie tylko ku temu przedstawia się sposobność dla ułatwienia przemarszu w miejscach zakrytych i odsłoniętych od ognia, zwijać tyralierę, ażeby ułatwić ludziom przemarsz i przed wyjściem na miejsca odkryte znowu tak samo wysłać.

4) Kierunek i łączność tyralierą musi być ściśle zachowany. Każdy strzelec musi wiedzieć, na którą stronę ma się kierować.

5) Rezerwy kompanijne w odpowiednim szyku nie tracą łączności z tyralierą.

6) W razie potrzeby zasilenia tyraliery, takowe robić z chwilą, gdy trzeba podepchnąć tyralierę naprzód.

7) Odległość między poszczególnymi strzelcami nie mniej jak 6 kroków.

II. Kulomioty lekkie i wyszkolenie takowych

8) Kulomioty lekkie w każdej kompanii tworzą osobny pluton pod dowództwem dzielnego fachowca, kulomiotacza przy trzech sekcjach. Dowódca I. pułku zwróci szczególną uwagę na odpowiednie wyszkolenie lekkich kulomiotów. Dostateczność amunicji dla lekkich kulomiotów musi być dobrze zorganizowana. Właściwie cały ogień tyraliery muszą stanowić lekkie kulomioty, a strzelcy muszą być wykorzystani jako zapasowa siła przy ataku.

III. Prowadzenie ataku

9) Faktem jest, że dla osiągnięcia zwycięstwa z najmniejszą stratą, każde następowanie musi być prowadzone możebnie prędko i energicznie z impetem i gdzie tylko możebnie oskrzydleniem nieprzyjaciela.

IV Odpór ataku

10) Tak samo dokładnie wyjaśnione, że Ukraińcy sami nigdy nie są w stanie doprowadzić ataku do końca, jeżeli tylko widzą, że przeciwnik ma zamiar bronić się. Dla obrony – I kulomiot i pluton – dostatecznie przeciwko dwóm sotniom.

V. Kulomioty ciężkie

11) Kulomioty ciężkie sprawiły się znakomicie i zasłużyły na powszechne uznanie.

12) Zasadniczo pluton ciężkich kulomiotów nie może być podzielony.

13) Kulomioty ciężkie i rezerwy mają być bliżej od takowej i mieć z nią, jak również z dowódcą baonu, bezpośrednią łączność.

VI. Miejsce pobytu dowództwa

14) M.p. w polu musi być ściśle określone i wszystkim wiadome. W razie opuszczenia zawczasu wskazanego miejsca, dowództwo (pułku, baonu, kompanii) zostawia na wskazanym miejscu człowieka, który skieruje kogo trzeba do nowego miejsca pobytu.

VII. Łączność z dowództwem podczas akcji

15) Po wyruszeniu do boju, kompanie niezwłocznie wysyłają dzielnych chłopców łączników do dowódcy kompanii i baonów, baony do dowódcy pułku, łączność pomiędzy dowództwami ani na chwilę nie może być utracona.

VIII. Rezerwy.

16) Rezerwy mają być zawsze w ręku odpowiedniego dowództwa (pułku, baonu, kompanii) i nie tracą z nimi łączności.

IX. Służba sanitarna podczas boju

17) Zauważyłem, że rannych odprowadza więcej ludzi jak potrzeba. Po opatrzeniu przez sanitariusza, zależnie od rany jeden lub dwóch (w razie potrzeby na noszach) odstawia rannego do pułku opatrunkowego, który musi być wszystkim wiadomy. Dla obowiązku odprowadzających karabin, amunicja i rzeczy, które mają być złożone na punkcie opatrunkowym.

X. Obowiązki nasze względem współobywateli

18) Zwracam jeszcze raz uwagę wszystkim na to, że kraj zajmowany obecnie przez nas jest częścią tej wiekłej Polski od morza do morza, za której całość, obecnie walczymy. Więc każdy obywatel tego kraju niezależnie od pochodzenia i wiary jest naszym współobywatелеm. Każdy bezbronny obywatel tego kraju ma prawo na naszą opiekę. Dobro każdego jest nietykalne. Zauważyłem, że na terenie przez nas zajęтым grasują partie rabusiów i morderców, którzy (w ubraniu żołnierskim i uzbrojeni) przemocą odbierają środki żywnościowe, konie i krowy od obywateli miejscowych, a zatem przepadają nie wiadomo gdzie. Jeżeli podobny rabunek zajdzie w miejscowości przez nas zajętej, hańba tego czynu może spaść na nas. Honor żołnierski jest naszym najwyższym dobrem, a więc musimy o niego nieustannie dbać.

Rozkazuję więc wszystkim bez wyjątku oficerom i żołnierzom Grupy Wielkopolskiej, bacznie śledzić za wszystkimi rabusiami niezależnie od rodzaju broni i w razie schwymania niezwłocznie odstawić do miejscowej komendy.

XI. Obowiązki przy opuszczaniu miejsca pobytu

19) Na obowiązku dowódców baonów, komendantów poszczególnych kompanii, przy wyruszeniu z miejsca kwaterowania spoczywa otrzymywanie od sołtysów zaświadczenia, że wioska do oddziału żadnych pretensji nie ma.

XII. Ostrożność przy rozmowach

20) Zwracam uwagę na to, że jesteśmy okrążeni szpiegami, wobec czego wszyscy oficerowie i żołnierze mają się mieć na baczności i zasadniczo unikać wszelkich rozmów o sprawach wojskowych, jako też politycznych.

21) Materiały wojskowe, które nie zostały jeszcze skoncentrowane na odcinku, mają być niezwłocznie zabrane przez miejscowych mieszkańców eskortowanych patrolami i odesłane z pokwitowaniem do Sądowej Wiszni. Pokwitowania mają być przedstawione do sztabu Grupy i.

[Daniel] Konarzewski, płk
Dowódca Oddziału Wielkopolskiego

Odpis
CAW.I.170.1,10.

Nr 103

**1919 marzec 26, Łwów. — Meldunek Dowódcziwa
Brygady Lwowskiej z 25 marca 1919 r.**

Odcinek północny. Sytuacja bez zmiany. Jeden dezerters.

Odcinek południowy.

Przez całą noc wymiana strzałów karabinowych. O godz. 19⁴⁵ artyleria nieprzyjacielska z Sokolnik i Zubrzyc ostrzeliwała miasto. O godzinie 12³⁰ w nocy zauważono 2 jeźdźców z lasu Zubrzyckiego jadących w kierunku toru. Później słyhać było uderzenia młotem o tor, co narzuca przypuszczenie naprawy toru. O godzinie 1⁰⁰ w nocy powstał pożar w Sokolnikach na lewo od pierwszej Cegielni. Nad ranem baterie nieprzyjacielskie ostrzeliwały Elektrownię i pozycje 5. pułku. Nasze baterie „Jaś” i „Kastor” celnie odpowiadały na pozycje nieprzyjacielskie. Z resztą sytuacja bez zmiany. 2 rannych, jeden chory.

Odpis
CAW, I. 341. I, t. 101.

Nr 104

1919 marzec 27, Lwów. — Rozkaz nr 69
Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

Dział operacyjny

L. op. 463 – Rozkaz Naczelnego Dowództwa Wojsk Polskich

Wyrażam uznanie wojskom, które – w zwycięskich i ciężkich bojach – przerwały pierścień ukraiński, zaciśnięty koło Lwowa i Gródka Jagiellońskiego, oraz nawiązały łączność z odciętymi tam, mężny opór stawiającymi oddziałami. Żołnierze! Wasz wspólny wysiłek unicestwił zamiary nieprzyjaciela zawładnięcia Lwowem.

Dziękuję gen. ppor. [Wacławowi] Iwaszkiewiczowi za umiejętne i planowe przeprowadzenie odsieczy Lwowa, gen. por. [Tadeuszowi] Rozwadowskiemu za obronę Lwowa i Gródka Jagiellońskiego, gen. ppor. [Janowi] Romerowi za celowe i energiczne współdziałanie, gen. ppor. [Franciszkowi] Aleksandrowiczowi za pobicie wroga w pięciodniowych walkach pod Siedliskami, Sądową Wisznią i Gródkiem Jagiellońskim, płk. [Danielowi] Konarzewskiemu, dowódcy wojsk z Księstwa Poznańskiego, za rozstrzygający brawurowy atak na Bar i Wołczuchy. Dziękuję również pułkownikom: [Henrykowi] Minkiewiczowi, [Mieczysławowi] Kulińskiemu, [Leonowi] Berbeckiemu, [Władysławowi] Sikorskiemu i podpułkownikom [Czesławowi] Mączyńskiemu i Pawlikowi za sprawne prowadzenie grup.

Dziękuję wszystkim niższym dowódcom oficerom, którzy sumiennie i mężnie pełnili swe obowiązki i dali przykład żołnierzowi, jak potrzeba walczyć za Ojczyznę.

Dziękuję Wam żołnierze, zebrani ze wszystkich części Polski, za to, żeście radośnie i śmiało poszli w bój za polski gród Lwów, za całość ziemi Polskiej, Wam bezimienni bohaterowie najwięcej zawdzięcza Polska.

Józef Piłsudski

L. op. 454

Naczelne Dowództwo Wojsk Polskich mianowało szefem Sztabu Dowództwa na Galicję Wschodnią podpułkownika Sztabu Generalnego [Edmunda] Kesslera.

Dotychczasowy szef sztabu mjr [Franciszek] Kleeberg został powołany do Warszawy, gdzie otrzyma nowy przydział.

L. op. 455

Rozkazem Naczelnego Dowództwa Wojsk Polskich, został porucznik Bukowiecki przydzielony do Naczelnego Dowództwa Wojsk Polskich jako oficer łącznikowy między Naczelnym Dowództwem Wojsk Polskich a Dowództwem na Galicję Wschodnią i Głównym Dowództwem w Poznaniu.

L. op. 456

Przy Dowództwie Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią zostaje stworzony Inspektorat Artylerii operującej Armii Wschodniej, aż do definitywnego zatwierdzenia przez Naczelne Dowództwo. Inspektorat ten obejmuje pułkownik Ignacy Ledóchowski. Podlegają mu wszystkie dowództwa i formacje artylerii na terenie operacyjnym Armii Wschodniej, w sprawach taktycznych i taktyczno-organizacyjnych. Inspektoratowi artylerii operującej Armii Wschodniej zastrzega się wyłączone prawo mianowania taktycznych dowódców artylerii przy poszczególnych operujących grupach Armii Wschodniej, jako też prawo ostatecznego zatwierdzania na stanowiskach dowódców poszczególnych grup artylerii. Pułkownik Ledóchowski przedłoży mi projekt etatu powyższego dowództwa i plan organizacyjny.

L. op. 457

Szoferzy, za opieszale wypełnianie swych obowiązków, za uszkodzenie aut powstałe z ich winy, za bezprawne przewożenie osób cywilnych – będą natychmiast usuwani jako nie nadający się do prowadzenia aut i równocześnie przydzielani do oddziałów frontowych w najbliższym odcinku. Komendanci kolumn są osobiście odpowiedzialni za dopilnowanie porządku na drogach autokolumn.

L. op. 458 – Referat Żandarmerii Polowej

Doszło do mojej wiadomości, że przy rozmaitych podległych mi dowództwach są używani w charakterze ordynansów, posługaczy biurowych – ludzie narodowości ruskiej, dawni internowani lub jeńcy.

Zarządzam wydalenie tychże. Imienny spis oddalonych należy przedłożyć Dowództwu „Wschód” (Referat Żandarmerii Polowej).

L. op. 459

Przenoszę sędziego śledczego Henryka Rzewuskiego z Dowództwa Żandarmerii Polowej Lwów do Referatu Żandarmerii Polowej przy Dowództwie na Galicję Wschodnią.

Za zgodność

[Edmund] Kessler, ppłk

[Wacław] Iwaszkiewicz, gen.

---^a pominięto awiza

Odpis

CAW, I. 304. 1. 7.

Nr 105

1919 marzec 27, m.p. — Rozkaz nr 52

Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego

1. Pochwalne uznanie. Wyrażam ppor. Rudolfowi Kwiatkowskiemu z kompanii technicznej Brygady Lwowskiej, za przeprowadzenie wysadzenia toru kolejowego, mimo silnego ognia nieprzyjacielskiej artylerii i piechoty – uznanie w imieniu najwyższej służby.

2. Urlop. Udzielam ułanowi Adamowi Soleckiemu na podstawie orzeczenia lekarskiego, jednomiesięcznego urlopu do Zakopanego.

3. Przedłużenie zwolnienia ze służby. Jedn. szer. Wilhelmowi Emilowi Wechslerowi z dowództwa artylerii WP we Lwowie, oddanemu do dyspozycji Komitetu Książęco-Biskupiego we Lwowie, przedłużam zwolnienie z WP na dalsze 3 miesiące.

4. Przywrócenie dawnej porcji chleba. Z dniem 27 marca br. przywraca się porcję chleba w dawnej wysokości, tj. 600 gr dla oddziałów frontowych.

Za zgodność

[Władysław] Smolarski, mjr

[Władysław] Jędrzejewski, gen. ppor.

Odpis

CAW, I. 341, 1., 87.

Nr 106

1919 marzec 27, Łwów. — Meldunek Dowództwa
Brygady Lwowskiej na 26 marca 1919 r.

Raport sytuacyjny poranny, godz. 8³⁰

Odcinek północny.

Zwykły ogień karabinowy.

Odcinek południowy.

O godz. 22⁰⁰ podjechał pod nasze pozycje ukraińskie pociąg pancerny i po oddaniu 4 strzałów armatnich, cofnął się w stronę Sichowa. By przeszkodzić bliskiemu podjeżdżaniu ukraińskich pociągów pancernych pod nasze stanowiska, wyprawił się ppor. [Rudolf] Kwiatkowski z 7 żołnierzami kompanii technicznej brygady lwowskiej, pod osłoną patrolu, i wysadził w dwóch miejscach

tor kolejowy, w odległości ok. 300 m od naszych pozycji, mimo ognia karabinowego i armatniego. Po wysadzeniu toru wzmocnił nieprzyjaciół ogień armatni i km. na Persenkówkę i Lipniki, jak również między godz. 4⁰⁰ a 5⁰⁰ rano. Poza tym sytuacja bez zmian. Straty: 1 ranny, 3 chorych, 2 dezertersów.

[Stanisław] Bac, kpt

Południowy meldunek sytuacyjny

Odcinek północny.

W ciągu popołudnia ostrzeliwała artyleria nieprzyjacielska cały północny odcinek od Zboisk do Rzęsny Polskiej, ostatnią miejscowość szczególnie silnie. Po południu okopał się patrol ukraiński w sile 60 ludzi koło leśniczówki w pół drogi z Brzuchowic do Hołoska Wielkiego. Przeprowadza się akcję celem przepędzenia tego oddziału.

Odcinek południowy.

Artyleria nieprzyjacielska ostrzeliwała od 5⁰⁰ do 5⁴⁰ cały odcinek mjr. [Stefana] Cięńskiego, w szczególności Persenkówkę, między 14⁰⁰ a 16⁰⁰ Kulparków. Poza tym spokój.

Straty: 1 ranny (sierżant z kancelarii 1 p. strzelców), 4 chorych (w tym por. Marks z 5. komp. 2 p. strzelców lwowskich).

Odpis

CAW, I.341.1, t. 101.

Nr 107

1919 marzec 28, m.p. — Rozkaz nr 53

Dowódcy 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego

1. Urlop. Udzielam kapralowi Edmundowi Ambrozikowi, na podstawie orzeczenia lekarskiego, czterotygodniowego urlopu do Przemyśla.

2. Zgłaszanie stanu. Wszystkie oddziały, podległe dowództwu dywizji, mają przedkładać w drodze służbowej: 1, 6, 11, 16, 21 i 26 każdego miesiąca dokładne raporty o stanie zaprowiantowania oddziałów, Intendenturze dywizji.

Za zgodność

[Adam] Ajdukiewicz, kpt.

[Władysław] Jędrzejewski, gen. ppor.

Awizo

Oddział, w którym znajduje się ułan Zygmunt Hełczyński (5. p. ułanów, 2. szwadron, 2. pluton) zarządzi, aby nazwany zgłosił się w Intendenturze Naczelnego Dowództwa „Wschód” u por. Barzykowskiego po odbiór dokumentów.

Odpis

CAW, I. 341, I., 87.

Nr 108

1919 marzec 28, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 79

Dowództwa Artylerii we Lwowie pplk. Marcelego Śniadowskiego

1. Stwierdzenie. Stwierdza się, że Stacja Remontowa Dowództwa Artylerii należy kasowo i gospodarczo jako też administracyjnie do 4. pac, jako taka wchodzi w skład kolumny amunicyjnej por. Koterby, jednakowoż jako odrębna całość.

Taktycznie podlega wprost Dowództwu Artylerii i odbiera rozkazy wprost ode mnie.

2. Przydział. Przydzielony do Dowództwa Artylerii, L.op.433 rozkazu Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią nr 66, por. Karol Szczepanowski otrzymuje przydział i wchodzi w stan 3. paw (Bateria kadrowa), dokąd ma natychmiast odejść.

3. Przeniesienie. Artylerzysta Adam Kosacz z 2. baterii 4. pap zostaje przeniesiony do 1. dywizjonu 5. pap do dyspozycji kpt. Kuchara.

4. Przedłożenie zwolnienia ze służby. Rozkazem nr 52 Komendy Grupy Operacyjnej gen. [Władysława] Jędrzejewskiego, zostało przedłużone na dalsze 3 miesiące zwolnienie z wojska polskiego artylerzyście Wilhelmowi Emilowi Wechslerowi z Dowództwa Artylerii, oddanemu do dyspozycji Komitetu Książęco-Biskupiego.

5. Wymiana karabinów. Nakazuję podległym oddziałom bezzwłoczna wymianę wszystkich karabinów innych systemów na karabiny Mannlichera. W tym celu należy natychmiast przedłożyć referentowi broni i amunicji przy Dowództwie Artylerii odnośne zapotrzebowanie a równocześnie zarządzić odprawienie przeznaczonych do wymiany karabinów do zbrojowni Podwale.

6. Przydział sukna. Przydzielonych Dowództwu Artylerii 100 m sukna oficerskiego rozdziela się następująco:

4. pap	30 m
5. pap	30 m
4. pac	30 m
Dowództwo Artylerii	10 m

Cena sukna 58 K za metr. Oficerowie kasowi przedstawiają zakładowi umundurowania oficerów, wykaz oficerów najbardziej potrzebujących przydziału, podpisany przez komendanta oddziału, z podaniem ilości sukna mającego się odsprzedać.

Oficerowie, których nazwiska zostaną podane, mają zgłosić się po odbiór sukna z książeczką poborów bezpośrednio w zakładzie umundurowania oficerów, ul. Kazimierzowska 17, II p.

Za zgodność:
[Zdzisław] Łysakowski, por

Marceli Śniadowski, ppłk

Odpis
CAW, I. 341. 1. 108.

Nr 109
1919 marzec 28, Lwów. — Meldunek Dowództwa
Brygady Lwowskiej z 27 marca 1919 r.

Raport sytuacyjny poranny

Odcinek północny.

Wczoraj o godzinie 16³⁵ zaatakował nieprzyjaciel w sile kilku sotni odcinek 351–382.

O godzinie 16⁰⁰ udało się nieprzyjacielowi zająć 351, skąd go kontratakami o 20⁰⁰ wyparto. Wzięto 2 jeńców, w tym jednego oficera. Od 382 (w pobliżu naszej placówki) do leśniczówki na pół drogi między Brzuchowicami i Hołoskim Wielkim okopywała się w nocy tyralierka nieprzyjacielska, która się z okolicy 382 pod wrażeniem naszej placówki i naszej artylerii wycofała. W stronę leśniczówki jest od godz. 5⁰⁰ rano nasza kontrakcja w toku.

Nasz patrol wysłany w kierunku Malechowa został przyjęty silnym ogniem. Strat nie ma.

Odcinek południowy.

Cały odcinek południowy stał od godziny 20⁰⁰ pod silnym ogniem artylerii nieprzyjacielskiej, który w odcinku po bokach gościńca Stryjskiego czasami przechodził w ogień huraganowy. Ogień ten trwał z przerwami. Sokolniki były silnie ostrzeliwane. Akcji piechoty nieprzyjacielskiej, prócz jednego patrolu ze strony Sokolnik – nie było. Straty: 5 rannych, jeden chory.

[Kazimierz] Ryłski, mjr

Południowy meldunek sytuacyjny

Odcinek północny.

O godz. 14⁰⁰ artyleria nieprzyjacielska ostrzeliwała Rzęsnę Polską. O godz. 3⁰⁰ po południu odparto patrol nieprzyjacielski na kocie 351 na północ od Hołoska.

Odcinek południowy.

Przed południem spokój. od 13⁴⁵ silny ogień artylerii nieprzyjacielskiej na całym odcinku. Najcięższy ogień także ciężkiego kalibru na Lipnikach. Od dziś rana widać u nieprzyjaciela ludzi w hełmach stalowych, czego przedtem nie zauważono. Jeden raany.

Odpis

CAW, I. 341. 1, t. 101.

Nr 110

1919 marzec 22 do 28, m.p. — Tygodniowy raport sytuacyjny Dowództwa 5. Dywizji Piechoty Lwowskiej

22 III. Noc spokojna. Przed południem ostrzeliwała bateria ukraińska Bednarówkę, Persenkówkę, Betoniarnię, Park Stryjski, koszary Piotra i Pawła, Szkołę Kadecką, Kulparków, Sygniówkę, Skniłów, miasto i Elektrownię, która została uszkodzona 12 pociskami. Po południu zaś odcinek Kozice, wieczorem cały odcinek południowy i miasto stały pod ogniem artylerii nieprzyjacielskiej.

23 III. W nocy ostrzeliwało 6 baterii nieprzyjacielskich miasto i odcinek południowy. Patrol wysłany w stronę Sokolnik wywołał bardzo silny ogień karabinowy i km., w ogóle zauważono ogromną czujność i niepokój u nieprzyjaciela. Własna artyleria wzięła w odpowiedzi pod ogień Kozielniki i Glencówkę, Zubrzę i Sichów. O godz. 10⁰⁰ przed południem misja włoska, przechodząca na stronę ukraińską, była przez Ukraińców ostrzeliwana, mimo umówionej godziny. Po południu i wieczorem strzelała artyleria ukraińska na Kozice, Domażyń, Zamarstynów, odcinek wschodni, Persenkówkę, Lipniki, Kulparków i miasto, a minierki na Zboiska. Z resztą zwykła akcja patrolowa.

24 III. W nocy i około 2⁰⁰ po południu było miasto niepokojone przez artylerię nieprzyjacielską. Przez całe przedpołudnie wymiana strzałów między posterunkami i ogień artylerii nieprzyjacielskiej na Rzęsnę Polską, Zboiska, Bednarówkę. Po południu wyrzucił nieprzyjaciel na Kozice i pozycje nasze około 200 granatów. W odpowiedzi rozbiła nasza artyleria stanowisko nieprzyjacielskiego km. i zapaliła kilka chałup w Zielowie. Pożar trwał do północy, nasz km. odpędzał stamtąd kilkakrotnie ratujących Ukraińców. Przy pożarze słychać było wybuchy amunicji.

25 III. Całą noc strzały karabinowe. Betoniarnię, Kulparków, Skniłów, Skniłówek oraz miasto ostrzeliwała artyleria ukraińska. Wieczorem podjechał pod nasze pozycje pociąg pancerny i oddawszy parę strzałów, cofnął się. By przeszkodzić dalszemu podjeżdżaniu pociągów pancernych, wysadził patrol minerski pod dowództwem ppor. Kwiatkowskiego, tor sichowski w dwóch miejscach, mimo silnego ognia karabinów i artylerii.

26 III. W nocy żywa akcja wywiadowcza z naszej strony, utrudniana przez nieprzyjaciela intensywnym oświetlaniem przedpoła. Artyleria ukraińska strzelała na Persenkówkę, Lipniki, Kulparków i Skniłów. Po południu ostrzeliwała artyleria ukraińska Kozice, Domażyr, odcinek Rzęsna Polska – Zboiska, Persenkówkę, Betoniarnię, Bednarówkę, Kulparków, Łapajówkę. Nasza artyleria odpowiadała na Sokolniki, las Oświeca i MH Kozielniki. O godz. 4⁴⁵ po południu zaatakował nieprzyjaciel kilkoma sotniami kotę 351 i 382 (na północ i północny zachód od Hołoska Wielkiego) i zajął kotę 351, skąd został o godz. 8⁰⁰ wieczorem wsparty kontratakami, przy czym wzięto dwóch jeńców, w tym jednego oficera. Cały odcinek południowy stał od godz. 8⁰⁰ po południu pod silnym ogniem artylerii, który przechodził chwilami w ogień huraganowy. Do akcji piechoty nie doszło.

27 III. W nocy były ostrzeliwane silnie artylerią Zboiska. Nasza artyleria odpowiadała celnie, przy czym od pocisków zajęła się i zgorzała część Malechowa. Nasz patrol dotarł bez przeszkód do Czartowskiej Skály i wracając natarł na okopy koło Młynowca i obrzuciwszy je granatami ręcznymi wycofał się. Nad ranem po krótkiej walce zajęliśmy Żorniska i Zielów, gdzie znajdowało się 7 sotni. W Zielowie zdobyto kancelarię oddziału. Nieprzyjaciel obsadził linię Jańsiska – Stawki. Po południu ostrzeliwała artyleria nieprzyjacielska Żorniska, Zielów i Rzęsnę Polską, odcinek Majerówka – Pasieki, odcinek południowy i miasto. Nasza artyleria strzelała na Sokolniki, a minierki ukraińskie z Frenelówki, które usiłowały ostrzelać się na Kościarnię, zmusiła do milczenia. Także rozproszono artylerię, oddział ukraiński z taborami, gromadzących się w wielkim lesie. W lesie Zielony Garb toczą się walki między Ukraińcami a bandami bolszewickimi. Dzisiaj zauważono u nieprzyjaciela ludzi w hełmach szturmowych, czego dotychczas nie widziano.

28 III. W nocy akcja patrolowa i na odcinkach Snopków i Persenkówka silniejszy ogień karabinowy. Patrol wysłany rano z Kościarni brzegiem Pełtwi wziął we Frenelówce placówkę nieprzyjacielską i tabor z 16 wozów pod silny ogień i wywoławszy u nieprzyjaciela panikę, cofnął się. Przez cały dzień ogień artylerii kolejno na Pasieki, Bednarówkę, Persenkówkę, Betoniarnię, Elektrownię i miasto. O godz. 11⁰⁰ po południu patrol nasz, wysłany na Glencówkę, przepędził nieprzyjaciela, który uciekł w popłochu, zostawiając 8 karabinów, 11 granatów ręcznych, 2 pasy amunicyjne i 7 plecaków. Nasze straty w ciągu tygodnia: 9 zabitych, 31 rannych, 59 chorych (dwóch oficerów), 7 dezertów, 3 zaginionych.

Odpis

CAW, I. 341. 1, t. 93.

Nr 111

1919 marzec 29, Przemyśl. – Rozkaz nr 1 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią Inspektorat Artylerii

Objęcie dowództwa

W myśl rozkazu Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią Ł. 69, op. L. 456 obejmuję z dniem dzisiejszym Inspektorat Artylerii operującej Armii „Wschód”. Podlegają mi wszystkie dowództwa i formacje artylerii na terenie operacyjnym Armii „Wschód” w sprawach taktycznych i taktyczno-organizacyjnych.

Organizacja wewnętrzna Inspektoratu

Dowódca: brygadier Ignacy Ledóchowski

Adiutant: porucznik Zdzisław Kowalski

Referent Stanów i Zapotrzebowania: kapitan Karol Janeczek

Oficer służby łączności: podporucznik Henryk Schmidt.

Przedłożenie Ordre de bataille

Dowódcy artylerii poszczególnych grup operujących przedłożą mi do dnia 5 kwietnia br. Ordre de bataille artylerii według załączonego wzoru, jako też oleaty 1:75 000 z pozycjami własnych i nieprzyjacielskich baterii.

Raporty bojowe

Dowództwa artylerii przedkładać mi będą 1, 10 i 20 każdego miesiąca, dokładne raporty bojowe i arkusze ewidencyjne nieprzyjacielskich baterii, według załączonego wzoru.

Raporty bojowe zredagowane w formie dziennika zawierać mają sprawozdania z czynności bojowej własnej i nieprzyjacielskiej piechoty i artylerii, z dokładnym wykazem strat i przestrelanej amunicji artyleryjskiej. Do raportów bojowych załączyć należy oleaty z linią stanowisk własnej piechoty i artylerii, o ile od ostatniego raportu zaszły zmiany.

Raporty stanu

Ogólne raporty stanu bojowego taktycznych związków artylerii, przedkładać należy regularnie 1, 10 i 20 każdego miesiąca według załączonych wzorów.

Dzienne meldunki amunicyjne i zapotrzebowania amunicji

Meldunki dzienne stanów amunicji i zapotrzebowania tejże, należy jak dotąd przedkładać codziennie rano telegraficznie wprost do referenta broni i amunicji w Kwatermistrzostwie Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią (mjr. Gąsiorowskiego) w Przemyślu.

Zaznaczam tutaj, że zapasy amunicji artyleryjskiej Armii Polskiej są więcej niż skromne i obowiązkiem każdego dowódcy i oficera jest największa oszczędność w używaniu tejże. Dowódcy artylerii zwrócą szczególną uwagę na tę piekącą sprawę i pod osobistą odpowiedzialnością uregulują ją, zezwalając na

otwarcie ognia artyleryjskiego li tylko w razie koniecznej potrzeby, tj. na wypadek faktycznych ataków nieprzyjacielskich lub własnych akcji.

Zapotrzebowania

Zapotrzebowania materiału artyleryjskiego i telefonicznego przedkładać należy przez Inspektorat, skąd zostaną odsyłane do odpowiedniego referatu Kwartiermistrzostwa.

Ignacy Ledóchowski, p.f.

CAW

Odpis, l. 304, l. 17.

Nr 112

1919 marzec 29, m.p. — Rozkaz oficerski nr 11

Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego

Przy sposobności dalszego zwiedzania okopów zauważyłem co następuje:

1. Pułk Strzelców Lwowskich: Lewe skrzydło bardzo poprawnie wybudowane, natomiast centrum i prawe skrzydło pozostawia wiele do życzenia: obsada placówek i posterunki muszą stać bez żadnego zabezpieczenia przed zimmem i kulami. Ten stan rzeczy należy jak najrychlej usunąć. W 1. pułku nie widziałem dowódcy pułku, a jeden z dowódców baonu przysłał zamiast siebie – adiutanta, któremu kazał powiedzieć, że on zmęczony nocną służbą – śpi.

W 3. Pułku Strzelców Lwowskich znalazłem okopy i obsadę w porządku, widać rozumną i celową pracę. I tak dowódca pułku jak również komendanci baonów i kompanii dawali ściśle i rzeczowe wyjaśnienia, wykazując, że dużo pracowali i myśleli nad udoskonaleniem swego odcinka, a z wesółych i dokładnych meldunków żołnierzy odniosłem pełne zadowolenie. Szczególnie zwrócił moją uwagę szer. Klemens Jaskółowski, który mając przestrzeloną rękę i uszkodzoną kość, niezupelnie wyleczony, powrócił na front, aby przedłużyć swą sumienną, żołnierską pracę na kerzyść Ojczyzny. W imieniu służby wyrażam mu za to podziękowanie.

Z prawdziwą przyjemnością stwierdzić muszę, że 30. i 36. pp wybudowały własnymi siłami, nadzwyczaj solidne i prawidłowe okopy, reduty, wspierając się krzyżowym ogniem i granatami.

W 36. p. zauważyłem tabliczki z oznaczeniem odległości, czego w innych pułkach nie było. Roboty saperskie w tym pułku wykonane były pod kierow-

nielwem por. Mieczysława Rudzkiego, który swą pracą dowiódł umiejętności i dużo gorliwości w sumiennym i rozumnym spełnianiu obowiązków, za co mu wyrażam uznanie.

Za zgodność
[Władysław] Smolarski, mjr

[Władysław] Jędrzejewski, gen. ppor.

Odpis
CAW, I. 341, I. 87.

Nr 113

1919 marzec 29, m.p. — Rozkaz nr 54

Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego

1. Przydział. Przydzielam szoferów aparatowych z 6. eskadry lotniczej Błażeja Czternastka do 2. p., zaś Wiktora Broźnego do 3. p. strzelców lwowskich jako szeregowców. Wymienieni zgłoszą się natychmiast w dotyczących oddziałach.

2. Wykaz wystrzelonej amunicji i zebranych łusek. Wszystkie podległe mi grupy i oddziały mają nadsyłać na ręce referenta broni dywizji każdego 5, 10, 15, 25 i 30 dnia w miesiącu, wykaz wystrzelonej amunicji i dokładny wykaz zebranych łusek i łódek.

Mimo wielokrotnych rozkazów, lekarze pułkowi nie podają przy codziennych listach strat miejscowości, w których żołnierze zostali ranni. Przypomina się jeszcze raz, że dane te muszą być bezwarunkowo dokładnie podane.

Za zgodność
[Władysław] Smolarski, mjr

[Władysław] Jędrzejewski, gen. ppor.

Odpis
CAW, I. 341, I. 87.

Nr 114
1919 marzec 29, Lwów. — Meldunek Dowództwa
Brygady Lwowskiej na 28 marca 1919 r.

Odcinek północny.

Bez zmiany, jeden zaginiony.

Odcinek południowy.

Po południu ostrzeliwała artyleria nieprzyjacielska Persenkówkę, Betoniar-
nię, Kulparków i miasto. Artyleria nasza odpowiedziała na Sokolniki. W nocy
na Persenkówce i na Snopkowie silniejszy ogień karabinowy jak zwykle. Straty
– 1 chory. Nieprzyjaciel, który stawiał stosunkowo mały opór w wysuwaniu
placówek na Snopkowie, utrudnia wszelkimi siłami roboty fortyfikacyjne na
Persenkówce. Rów dobiegowy do willi Hoeflingera zasypuje pociskami i prze-
rwał go w 4 miejscach tak, że roboty tylko wolno postępują naprzód.

Popołudniowy meldunek sytuacyjny.

Odcinek północny.

Artyleria nieprzyjacielska ostrzeliwała Rzęsnę Polską. Pojedyncze patrole
nieprzyjacielskie posunęły się pod placówki Rzęsny Polskiej. Z resztą sytuacja
bez zmiany. Jeden ranny.

Odcinek południowy.

O godz. 14¹⁵ do 15¹⁵ ogień artylerii nieprzyjacielskiej ze strony Sokolnik na
Kulparków. O godz. 15⁴⁵ po południu oddała artyleria nieprzyjacielska 6 cel-
nych strzałów na Elektrownię.

Odpis

CAW, I. 341. 1, t. 101.

Nr 115
1919 marzec 30, Przemyśl. — Rozkaz nr 70
Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

L. op. 460 – Mianowanie

Mianuję płk. [Zygmunta] Strzeleckiego zastępcą dowódcy Dywizji Lwow-
skiej gen. [Władysława] Jędrzejewskiego.

L. op. 461 – Mianowanie

Mianuję podchorążym sanit. apt. – jedn. ochot. Waleriana Sobieraja z kolumny
sanitarnej Grupy płk. bryg. [Władysława] Sikorskiego z dniem 1.04.1919 r.

L. op. 462 – Zwolnienie ze służby

Zwalniam ppor. Leona Niementowskiego ze służby przy Oddziale Wywiadowczym Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią i stawiam go do dyspozycji Inspektoratu jazdy w Warszawie.

L. op. 463 – Przydział

Przydzielam por. lek. dr. Aleksandra Rządkiego z dniem 21 III br. do batalionu lwowskich saperów kpt. [Norberta] Bönischa.

L. op. 464 – Przydział

Przydzielam ppor. lek. dr. Hermana Bergrünna z dniem 18 III br. do oddziału rtm. [Romana] Abrahama w Grupie płk. Sikorskiego.

L. op. 465 – Przydział

Przydzielam pchor. sanit. Stanisława Wąsowicza z dniem 26 III br. do czołówki sanitarnej kolejowej nr 1.

L. op. 466 – Przeniesienie

Przenoszę por. Edwarda Jaworskiego z dowództwa Dywizji Lwowskiej do Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią, jako szefa kancelarii głównej dowództwa.

L. op. 467 – Przeniesienie

Przenoszę ppor. Michała Peipera z Sądu Polowego w Gródku Jagiellońskim do Sądu Polowego w Przemyślu.

Sąd Polowy we Lwowie przeznaczy jednego porucznika sędziego lub oficera śledczego i zarządzi jego bezzwłoczne udanie się do Gródka Jagiellońskiego, celem objęcia tam czynności przy Sądzie Polowym.

L. op. 468 – Sprostowanie

Prostuje się L. op. 270 Rozk. nr 55. Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią z tym, że zamiast „ppor. Woźnego”, ma być „ppor. Ważnego”.

OW op. 92 – Użycie oddziałów saperskich na froncie

W sprawie użycia saperów na froncie rozkazuje się:

Oddziały saperskie na froncie przeznaczone są tylko do robót saperskich i do współdziałania przy takich walkach, przy których użycie specjalnie wyszkolonych sił technicznych jest konieczne.

Każdy dowódca musi o tym pamiętać, że oszczędzanie sił technicznych, wobec ich wielkiego braku i długiego czasu potrzebnego do ich wyćwiczenia, wymaga bezwarunkowo używania ich tylko w ich fachu, jeżeli nie mamy wkrótce stanąć przed niemożliwością posiadania wojsk technicznych w armii polskiej.

Jeżeli w braku innych sił w nadzwyczajnych i wyjątkowych wypadkach, wymaga konieczność doraźnego użycia saperów jako piechoty, należy ich natychmiast z ustaniem chwilowej konieczności, dla uniknięcia strat, z tego rodzaju użycia wycofać.

OW op. 93 – Udzielanie pomocy lekarskiej pracownikom kolejowym

Lekarze wojskowi i wszystkie zakłady sanitarne będą udzielać pomocy lekarskiej pracownikom kolejowym, stojącym pod zarządem wojskowym, bezpłatnie, jako też będą przyjmować ich w razie choroby do szpitali wojskowych.

Pracownicy wymienieni mają prawo korzystania z urządzeń odfekających i kąpielowych, jako też mają prawo do przewozu pociągami sanitarnymi w razie choroby.

OW op. 94 – Utworzenie stacji zbornej dla rannych i chorych w Jaworowie

Z dniem dzisiejszym została otwarta dla oddziałów, operujących na północy od toru kolejowego Lwów – Przemyśl, stacja zborna dla rannych i chorych w Jaworowie.

Transport rannych i chorych ma odbywać się ze stacji zbornej w Jaworowie, gościńcem głównym do stacji transportowej w Sądowej Wiszni.

Ze względu na brak kolumny transportowej sanitarnej, należy do transportu rannych rekwirować firy w okolicznych wsiach.

OW op. 95 – Organizacja służby kurierów

Przypominam OW op. 25, Rozkazu nr 46 z dnia 22 II 1919, że kurierów może wysyłać jedynie Sztab Generalny, DOG, Dowództwo Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią i tylko tym kurierom obowiązane jest dowództwo dworca wyznaczyć przedział kurierski.

Dowództwa grup operujących, wysyłające służbowo w nagłych wypadkach oficerów lub żołnierzy z ważnymi pismami lub po odprawę do wyższych dowództw w Przemyślu, obowiązane są poinformować tychże, że meldować się mają, odbierać i oddawać pisma w „Oddziale Kurierów Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią (Mickiewicza 13)”. Tu także winny składać tylko ważną pocztę dla kurierów, oddziały stacjonowane w Przemyślu.

Oddziały stacjonowane we Lwowie składają pocztę dla kurierów w „Ekspozyturze Kwatermistrzostwa Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią we Lwowie”. Kurier Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią zaopatrzone jest w legitymację kurierską, w dokument podróży z dopiskiem „kurier” obok z podpisem i pieczęcią szefa sztabu lub szefa Adiutantury Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią.

OW op. 96 – Adres dowództwa Grupy lotniczej

Dla uniknięcia pomyłek i nieporozumień należy wszystkie pisma służbowe, dotyczące lotnictwa, kierować pod adresem: „Dowództwo Grupy lotniczej Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią – Przemyśl (Hureczko).

Za zgodność
[Edmund] Kessler, pplk

[Wacław] Iwaszkiewicz, gen.

---^a pominięto awiza

Odpis
CAW, I. 304. 1. 7.

Nr 116

1919 marzec 30, m.p. — Rozkaz nr 55

Dowódcy 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego

1. Przeniesienie. Przenoszę sierż. Emila Schustera z 2. p. strzel. lwow. i szer. Kazimierza Weisowskiego z 3. p. strzel. lwow. do 5. p. Legionów.

2. Oddalanie ordynansów i posługaczy narodowości ruskiej. Stosownie do rozkazu Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią nr 59 L.op. 458, rozkazuję wydalić natychmiast wszystkich ordynansów i posługaczy biurowych narodowości ruskiej, o ile tacy zajęci są w którymkolwiek podległym mi oddziale lub zakładzie.

Spis imienny oddalonych przedłożyć dowództwu dywizji. Za ścisłe wykonanie tego rozkazu odpowiadają dowódcy osobiście.

Za zgodność

[Władysław] Smolarski, mjr

[Władysław] Jędrzejewski, gen. ppor.

Odpis

CAW, I. 341, I. 87.

Nr 117

1919 marzec 30, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 80

Dowództwa Artylerii we Lwowie pplk. Marceliego Śniadowskiego

1. Przeniesienie. Szereg. sanit. wet. Łukaszewicz z 5. pap zostaje przeniesiony do 4. pap do dyspozycji por. wet. Dobiasza.

2. Zgłaszanie stanu. Rozkaz nr 53 Komendy Grupy Operacyjnej. Wszystkie oddziały mają przedkładać, w drodze służbowej przez Dowództwo Artylerii 1, 6, 11, 16, 21 i 28 każdego miesiąca, dokładne raporty stanu zaprowiantowania oddziałów, Intendenturze dywizji.

3. Wykaz wystrzelonej amunicji, zebranych łusek i łódek. Wszystkie podległe grupy i oddziały mają nadsyłać na ręce referenta broni Dowództwa Artylerii każdego 4, 9, 14, 24 i 29 dnia w miesiącu wykaz wystrzelonej amunicji i dokładny wykaz zebranych łusek i łódek. Termin przedłożenia nieprzekraczalny.

4. Listy strat. Mimo kilkakrotnych rozkazów, lekarze pułkowi nie podają przy codziennych listach strat, miejscowości w których żołnierze zostali ranni. Przypomina się jeszcze raz, że dane te muszą być bezwarunkowo dokładnie podawane.

Za zgodność
[Zdzisław] Łysakowski, por.

Marceli Śniadowski, ppłk.

Odpis
CAW, I. 341. I. 108.

Nr 118

1919 marzec 30, Frzemyśl. — Pismo Dowódcy Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią do Dowództwa Oddziału Wielkopolskiego

W odpowiedzi na pismo z dnia 23 bm. podaję szczegółowe dane na podstawie których wystosowano telegram zawierający 5 pkt. przeciw zachowaniu się żołnierzy z Grupy Wielkopolskiej:

Ad. 1) Zarzut ten opiera się nie tylko na meldunku ekspozytury oddziału wywiadowczego l. 476, pisanego na mocy zeznania jeńca ukraińskiego sierżanta strzelców siczowych, ale i na tym, że żołnierze Grupy Wielkopolskiej sami przechwalali się, że granaty rozbijają tylko na głowach Ukraińców, jeńca im brać nie wolno itp. Między innymi był świadkiem tego opowiadania por. Strzelczyk, który sam jako Poznańczyk zrobił im natychmiast uwagę, by takich rzeczy publicznie nie rozpowiadali. Tenże sam porucznik jadąc w dniu 18 bm. z rozkazami automobilem tuż i w ślad za posuwającymi się Poznańczykami, spotkał w drodze trupa Ukraińca z poprzewracanymi kieszeniami i próżnym portfelem obok zabitego leżącym.

Inne oddziały do owej chwili tamtędy jeszcze nie przechodziły.

Ad. 2) Punkt 1. Dnia 18 bm. zjawił się u mnie reprezentant fabryki „Mars” w Sądowej Wiszni ze skargą na oddział taboru Wielkopolan, które tam nocowały, że mimo jego postoju żołnierze tego oddziału palili formy do wyrobu cegieł i okiennice oraz stały pod konie nie wymłócone zboże, zabierając także 2 konie i wóz, wyrządzając tym właścicielowi szkodę do 5000. Szef sztabu zażądał natychmiast piśmiennie dowódcę owego oddziału, by się stawił osobiście i dał wytłumaczenie, dowódca jednak nie zjawił się.

Punkt 2. Skarga płk. [Józefa] Beckera, że zabrano mu z jego oddziału 4 konie. Konie te rzeczywiście odnalazł por. [Adam] Sikorski już za Sądową Wisznią w oddziale taborów Wielkopolan i mimo protestu odebrał je i przyprowadził z powrotem do Sądowej Wiszni.

Ad. 3) O zabranii przez oddział Wielkopolan armaty nieprzyjacielskiej z Rodatycz zameldował por. Bukowiecki, przydzielony wówczas do mego dowództwa.

Ad. 4) Kilka skarg ze wsi, zajętych przez oddziały Wielkopolan, o zabieraniu przez żołnierzy kur i jaj. Ranny żołnierz znajdujący się w dniu 18 bm. w izbie opatrunkowej w Sądowej Wiszni chwalił się przed ppor. Meyerem ze Sztabu Dowództwa, że został co prawda ranny między innymi także ⁻⁻⁻. Powiedział zupełnie cynicznie, że rana opłaciła mu się najzupełniej.

Ad. 5) Że Wielkopolanie separowali się od innych oddziałów, świadczą przykłady, które nawet sam zaobserwowałem. Np. na stacji wyładowuje się bardzo pilnie transport, oficer pełniący tam służbę prosi Poznańczyków, których stoi kilku obok, by trochę pomogli, bo rzeczywiście pilno, a ludzi swoich ma mało. Na wezwanie to nie rusza się żaden, ręk z kieszeni nie wyjmują, a zagadnięty podoficer nie uważa za stosowne przyjąć choćby jako taką postawę żołnierską, przeciwnie w tej samej chwili odburknął „*Co nas to obchodzi*” – na wezwanie, by ręce wyjął z kieszeni, rozmawiając ze starszym rangą, odpowiada: „*A pan nie widzi jaka ja szarża!*” – był podoficerem. Podobnych zajść było więcej, konsekwencji jednak z nich natychmiast się nie wyciągało, świadczą one o nieodpowiednim zachowaniu się i o braku dyscypliny, głównie co do oddawania honorów, na co nie tylko ustne skargi dochodzą, ale i piśmienne, jak np. z Komendy Placu w Przemyślu, której kopie dołączam. Mnie osobiście zdarzył się tylko jeden wypadek, w którym Poznańczyk oddał mi honor, z wypadków spotkania ich czy to na ulicy, czy to na stacji miałem mnóstwo, papierosów z usi nie wyjmują, ręce trzymają w kieszeni, a przecież po epoletach i po płaszczu łatwo chyba poznać generała. Gdym wyjeżdżał dnia 20 bm. z Sądowej Wiszni, strzelał żołnierz z grupy Pana Pułkownika z wagonu tuż pod oknami mego wagonu. Zagadnięty, tłumaczył się, że czyścił w ten sposób karabin. Przy zajściu tym był obecny podoficer także Grupy Wielkopolan, którego zachowanie było wprost nieprzyzwoite: Ręce w kieszeni, papieros w ustach..... i w ten sposób odpowiada generałowi.

Otóż nie tylko na podstawie skarg składanych, ale także ze spostrzeżeń własnych zwróciłem się poufnie do Pana Pułkownika, jako Jego bezpośredni zwierzchnik, by Pan Pułkownik postarał się w podległych Mu oddziałach o usunięcie podobnych usterek. Sądziłem, że sprawa ta tym samym jest załatwiona, o ile jednak Pan Pułkownik czuje się osobiście urażony, czuć się może tylko na mnie, pozostaje Panu Pułkownikowi otwarta droga do Naczelnego Dowództwa.

Wymienione fakty miały miejsce, sam osobiście przekonałem się o braku dyscypliny w Oddziałach Wielkopolskich i dlatego radzę Panu Pułkownikowi zastosować się do moich uwag i sprawę uważać za wyczerpaną.

Dalsze rozwałkowywanie przyniosłoby tylko szkodę ogólnej sprawie, do czego dopuścić nie powinniśmy.

[Wacław] Iwaszkiewicz, gen.

Odpis

CAWL. 170.1, t. 10.

Nr 119

1919 marzec 31, m.p. – Rozkaz operacyjny Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

Mimo kilkakrotnie wydanych rozkazów, aby wszelkie wieści o nieprzyjacielu podawać Dowództwu na Galicję Wschodnią, meldunki takie od poszczególnych oddziałów i grup nie nadchodzą lub też przychodzą bardzo nielicznie.

Świadczy to tylko o tym, że oficerowie nie zdają sobie jeszcze dostatecznie sprawy z tego, jak ważnym czynnikiem dla dowódcy są dokładne informacje o nieprzyjacielu.

Zaznaczam wyraźnie, że wszystkie wiadomości o nieprzyjacielu, nawet takie, które dowódcy kompanii (baterii) wydają się nieznaczającymi, stanowią przy ich większej ilości, szczególnie gdy się powtarzają, niezbędne uzupełnienie wiadomości o przeciwniku, zbieranych w drodze wywiadów.

Bez tych wiadomości i obserwacji własnych wojsk, które mają bezpośredni kontakt z nieprzyjacielem, odtworzenie prawdziwego obrazu armii przeciwnika jest niemożliwe.

Aby zebrać potrzebne Dowództwu na Galicję Wschodnią wiadomości o nieprzyjacielu, zarządzam:

I. Wszystkich jeńców wojennych należy, o ile możności, zaraz po ich schwytaniu, na froncie wypytać dokładnie co do następujących punktów:

- 1) do jakiego oddziału jeńiec należy (numer sotni i kurenia);
- 2) jaki odcinek ten oddział zajmuje;
- 3) nazwisko komendanta sotni i kurenia;
- 4) obecny stan bojowy sotni i kurenia,
- 5) w skład jakiej wyższej komendy (grupy, brygady, korpusu) oddział jeńca należał;
- 6) skąd oddział jeńca przyszedł i kiedy;
- 7) jakie miał zadanie do spełnienia.

Odpowiedzi na powyższe pytania należy bezzwłocznie odesłać do oficerów, kierowników oddziałów informacyjno-wojskowych, którzy te zeznania zbierają i przesyłają do Oddziału Informacyjnego przy sztabie Dowództwa na Galicję Wschodnią.

Jeńców po przesłuchaniu należy jak najrychlej odstawić do oddziału informacyjno-wojskowego danej grupy.

Oddziały informacyjno-wojskowe zostały utworzone przy następujących grupach: płk. Berbeckiego, gen. [Franciszka] Aleksandrowicza, płk. [Władysław] Sikorskiego, płk. [Mieczysława] Kulińskiego, gen. [Władysław] Jędrzejewskiego, płk. [Daniela] Konarzewskiego, płk. bryg. [Henryka] Minkiewicza.

II. Dowódców, od kompanii (baterii) począwszy, czynię osobiście odpowiedzialnymi za to, aby wszelkie wiadomości o nieprzyjacielu – nawet takie, które nie mają wojskowego znaczenia – podawali codziennie w meldunkach sytuacyjnych do dowództwa danej grupy.

Meldunki te, odnośnie do przeciwnika, mają zawierać:

1) pozycje piechoty nieprzyjacielskiej, ich przebieg w terenie, umocnienia i obsadę, rozlokowanie oddziałów tuż za linią bojową i ich przypuszczalną siłę, gniazda karabinów maszynowych;

2) ogień nieprzyjacielskiej piechoty, karabinów maszynowych i artylerii, a to kiedy, z jakiego kierunku, na który punkt naszych pozycji lub obszar za frontem; przy ogniu artylerii podać ilość dział strzelających, ich kaliber, pozycje baterii i ilość pocisków padłych w ciągu dnia;

3) wszystkie ruchy u wojsk nieprzyjacielskich, nawet ruchy małych patroli;

4) co nieprzyjaciel czyni, a więc czy zachowuje się spokojnie, czy kopie rowy strzeleckie lub łącznikowe, czy zakłada zasieki druciane, czy widać oficerów obserwujących nasz teren, czy widać jakieś zmiany w umundurowaniu nieprzyjaciela, czy przybyły lub ubyły oddziały nieprzyjacielskie, czy słychać śpiewy lub muzykę z rowów strzeleckich, czy widać luzowanie się oddziałów (patroli, posterunków).

III. Na podstawie tych meldunków dowództwo grupy operacyjnej przedkłada meldunek sytuacyjny, który winien zatem zawierać następujące części, bez względu na to, czy wypadnie w sensie pozytywnym lub negatywnym:

1) Sytuacja nieprzyjacielska: zmiany w ugrupowaniu nieprzyjaciela, działania bojowe tegoż, rezultat wywiadów lotniczych, kawalerii, piechoty itp.

2) Sytuacja własna: ewentualne zmiany w ugrupowaniu, działalność bojowa, straty własne (przy oficerach wymienić nazwiska) w zabitych, rannych i zaginionych, ilość zabranych jeńców, numery pułków z których pochodzą, trofea itp.

3) Stan fizyczny i materialny własnych wojsk (wyżywienie, amunicja, ekwipunek).

4) Stan pogody, temperatura, stan dróg itp.

W tej formie przedkładają odtąd dowództwa grup operacyjnych meldunki sytuacyjne trzy razy dziennie: o godz. 8⁰⁰ rano, o 3⁰⁰ po południu i o 8⁰⁰ wieczorem.

Szef Sztabu
[Edmund] Kessler, ppłk

CAW
Odpis, I. 304. 1. 5.

Nr 120
1919 marzec 31, Przemyśl. — Rozkaz nr 71
Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

L. op. 469 – Pochwalne uznanie

W imieniu służby wyrażam najwyższe uznanie mjr. lek. dr. Natanowi Münzowi, dowódcy szpitala w Gródku Jagiellońskim, jako też całemu personelowi tegoż szpitala, tak męskiemu, jak i żeńskiemu, a więc lekarzom, siostram i sanitariuszom, którzy w dniu 12 marca br. podczas bombardowania przez artylerię ukraińską budynku szpitalnego, wśród największego ognia z narażeniem życia przenieśli wszystkich rannych i chorych w bezpieczne miejsce, czym dali dowody niezwykłego poświęcenia i zrozumienia przyjętych na się obowiązków.

L. op. 470 – Mianowanie

Mianuję z dniem 1 kwietnia br. podchorążym sanitarnym – medyka Zygmunta Łepkowskiego z 8. pp Legionów.

—^a opuszczono postanowienia dotyczące szczepień ochronnych i zapobiegania epidemii

Za zgodność
[Edmund] Kessler, ppłk

[Wacław] Iwaszkiewicz, gen.

Odpis
CAW, I. 304. 1. 7.

Nr 121

1919 marzec 31, m.p. — Rozkaz oficera nr 12

Dowódcy 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego

Zwiedzając pozycje 8. i 9. pułku piechoty stwierdziłem, że pomimo poniesionych trudów bojowych w ostatnich dniach, służba pełniona jest należycie. Żołnierze mają wygląd dzielny i wyczerpanych nie zauważyłem, owszem na zadawane im pytania odpowiadali rążno i roztropnie, wyrażając gotowość i zapał do boju. Wyrażam za to swoją podziękę, zarówno żołnierzom jak i oficerom, o wpływie których i staraniach świadczy dobry stan moralny i fizyczny żołnierzy.

Zupa z obiadu żołnierskiego, którą kosztowałem w 9. pułku, była dostatecznie gęsta i tłusta, lecz w 2. kompanii była zupełnie bez soli a kucharz zameldował mi, że już użeci dzień brak takowej w 1., 3. i 4. kompanii i w kompanii karabinów maszynowych zupa była niedostatecznie osolona.

Dowódcy wymienionego pułku rozkazuję zarządzić śledztwo z czyjej winy wynikło takie niedbalstwo i o rezultacie takowego donieść mi do 2 IV 1919 r.

W 9. i 11. kompanii pułku obiad, który kosztowałem, okazał się wyborynym.

Dnia 29 III 1919 r. widziałem przechodzącą miastem we wzorowym porządku kompanię rezerwową 5. Pułku Legionów, co z przyjemnością zaznaczam.

Za zgodność

[Władysław] Smolarski, mjr

[Władysław] Jędrzejewski, gen. ppor.

Odpis

CAW. I. 341, I. 87.

Nr 122

1919 marzec 31, m.p. — Rozkaz nr 56

Dowódcy 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego

1. Przeniesienie. Odnośnie do rozkazu dowództwa „Wschód” L.op. 2355, przenoszę por. Bolesława Manasterskiego, dowódcę baterii z dowództwa artylerii Lwów – do Dowództwa Okręgu Generalnego w Krakowie, gdzie wymieniony zgłosi się u szefa sztabu, celem uzyskania przydziału jako chemik przy wyrobie amunicji.

2. Unieważnienie przeniesienia. Unieważniam z rozkazu nr 47 z dnia 21 bm. przeniesienie por. Felicjana Sterby do 4. pp Legionów, poruczając mu funkcję oficera ordynansowego Dywizji Lwowskiej.

3. Urlop. Udzielam ułanowi Janowi Tomaszewskiemu z 2. szw. 5. p. ułanów – na podstawie świadectwa lekarskiego, ośmioletniego urlopu do Warszawy.

4. Wykazy i wzory zdobytych dział km. itp. Do dnia 5 kwietnia wszystkie podległe mi grupy i oddziały podadzą na rękę referenta broni dywizji, ilość i wzór zdobytych dział i karabinów maszynowych, amunicji itp. Przy działach nadmienić w jakim stanie, względnie czy już przydzielone własnej i której baterii. W przyszłości przysyłać dokładny raport wprost do referenta broni.

5. Raporty czynności i szkice robót fortyfikacyjnych. Oddziały techniczne grupy mają każdego tygodnia w czwartek, przedkładać raporty czynności dziennych, według dołączonego wzoru i dokładny szkic robót fortyfikacyjnych odcinka – referentowi technicznemu dywizji.

Za zgodność
[Władysław] Smolarski, mjr

[Władysław] Jędrzejewski, gen. ppor.

Odpis
CAW, I. 341, I. 87.

Nr 123

1919 marzec 31, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 81 Dowództwa Artylerii we Lwowie pplk. Marcelego Śniadowskiego

1. Wydalenie ordynansów i posługaczy narodowości ruskiej. Odnosnie do rozkazu Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią nr 69 zarządzam: Kancelaria ewidencyjna Dowództwa Artylerii wygotuje natychmiast spis wszystkich ordynansów i sił pomocniczych (męskich i żeńskich) zajętych w Dowództwie Artylerii. Pułki przedłożą spisy personelu kancelaryjnego (sił pomocniczych) zajętego w ich sztabach i kancelariach. Oddział ewidencyjny zbada następnie wszystkich wymienionych w myśl rozkazu 55 pkt. 2 Grupy gen. [Józefa] Leśniewskiego. Wykazy pułków mają być oddziałowi ewidencyjnemu Dowództwa Artylerii nadesłane najpóźniej do dnia 5 kwietnia br.

2. Zmiana programu kąpielowego. Podaje się do wiadomości wszystkim bateriom, że kąpieli na Cytadeli obecnie zupełnie nie ma i baterie, które miały

ani odsyłać swych ludzi mają w dniach odpowiednich przyprowadzić ich do
łaźni Wojska Polskiego przy ul. Żółkiewskiej 106, browar Kisielki.

Do dyspozycji wszystkich formacji frontowych oraz dla oficerów są kąpiele
także też wanny za poprzednim [wcześniejszym] zgłoszeniem w łaźni przy placu
Sema.

3. Duplikaty kart legitymacyjnych identyczności itd. Celem uniemożli-
wienia nadużywania zgubionych kart legitymacyjnych przez znalazców zarzą-
dza się, iżby wystawione duplikaty opatrzone były na ostatniej stronie na dole
kwaterką następującą: „Wystawiono jako duplikat dnia” z okrągłą pieczęcią
i podpisem komendanta.

Awizo. Unieważnia się legitymację artylerzysty Franciszka Czajki nr 378
przez tegoż zagubioną a wystawioną przez 4. pap 4. bateria.

Za zgodność
[Zdzisław] Łysakowski, por.

Marceli Śniadowski, ppłk

Odpis
CAW, I. 341. I. 108.

Nr 124

1919 kwiecień 1, m.p. — Rozkaz oficerski nr 13

Dowódcy 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego

1. Pochwalne uznanie. W czasie patrolu dnia 8 marca br. do Młynowca
i Frenelówki, odznaczyli się następujący oficerowie: por. Zygmunt Zajchowski,
ppor. Jan Chromy, ppor. Mieczysław Gallas, sierż. Leon Acht, plut. Antoni
Orłowski, kapral Edward Miłynarski, kapral Michał Wajda, st. leg. Adam Fiał-
kowski – wszyscy z 5. pp Legionów oraz pchor. Rosołowicz, plut. Partyka,
kapral Latocha, st. leg. Gwyczyński, st. leg. Macowicz, leg. Mazur – z 4. pp
Legionów.

Za ich bohaterską odwagę, której dowody złożyli w czasie patrolowania,
wyrażam wszystkim wymienionym uznanie i podziękowanie w imieniu służby
dla Ojczyzny.

Wyrażam również moje uznanie legionistom, Janowi Socie i Zygmuntowi
Durniewiczowi z 9. pp Legionów, którzy mimo nie wyleczonych ran, powrócili
chętnie na front, by nieść trudy wojenne w bratnim szeregu.

2. Powołanie do służby czynnej oficerów. Niniejszym podaje się powyższy rozkaz Sztabu Generalnego do wiadomości, z tym że oficerowie mają zgłaszać się u płk. Nusika [w nawiasie – u Mischa], ul. Hetmańska 6.

Telegram Warszawa: Sztab Generalny

Ministerstwo Spraw Wojskowych (dep. X) ogłasza w dzienniku rozkazów wojskowych, powołanie do czynności służby wojskowej wszystkich oficerów narodowości polskiej, zamieszkałych w b. Królestwie i w b. Galicji, urodzonych w latach 1896–1901, bez względu na to w jakich armiach służyli, a którzy dotychczas nie pełnią służby wojskowej. Wymienieni oficerowie mają zgłosić się do dnia 10 kwietnia br. u oficera ewidencyjnego powiatu, w którym mieszkają, względnie we właściwym dowództwie uzupełnień, przynosząc ze sobą wszystkie dokumenty, stwierdzające datę urodzenia i posiadany stopień oficerski. Kto nie stawi się w oznaczonym terminie u oficera ewidencyjnego lub do przeglądu lekarskiego, wyznaczonego w powiatowym dowództwie uzupełnień na dzień 15 kwietnia br., będzie pozbawiony stopnia oficerskiego.

Za zgodność

[Władysław] Smolarski, mjr

[Władysław] Jędrzejewski, gen. ppor.

Odpis

CAW, I. 341, 1. 87.

Nr 125

1919 kwiecień 1, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 82 Dowództwa Artylerii we Lwowie pplk. Marcelego Śniadowskiego

1. Urlop. Komenda Grupy Operacyjnej udzieliła ppor. Romanowi Richtmanowi z 4. pac trzydniowego urlopu wraz z czterema dniami na podróż do Krakowa. Zaś pchor. Zbigniewowi Ostrowskiemu z 4. pap 14 dni bez dni na podróż do Sanoka.

2. Odznaka wojskowa „Orlęta”. Odnośnie dodatku do rozkazu 63 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią, dowództwa pułków i dywizjonu krakowskiego zarządzą w pododdziałach sporządzenie wykazów oficerów żołnierzy i szczególnie zasłużonych w służbie pomocniczej dla armii osób, którzy pełnią nienagannie służbę w obronie Galicji Wschodniej po dzień 19 marca br. Wykazy te zaopiniowane w myśl pkt. 5 powyższego rozkazu, przedłożą pułki w oznaczonym terminie wprost komisji. Oddział ewidencyjny Dowództwa Artylerii wygotuje wykazy oficerów i żołnierzy (sił pomocniczych), którzy

pełnili służbę po dzień 19 marca 1919 r. w sztabie Dowództwa Artylerii, w oddziale telefonicznym. Wykazy przedłożyć do 4 bm.

3. Wykazy i wzory zdobytych dział km. itp. Do dnia 4 kwietnia przedłożyć oddziały na ręce referenta broni Dowództwa Artylerii, wykazy ilości i wzory zdobytych dział, karabinów maszynowych, amunicji itp. Przy działach nadmienić w jakim stanie względnie czy już przydzielone własnej i której baterii. W przyszłości przysłać dokładny raport wprost do referenta. Tym razem przedłożyć również meldunki negatywne.

4. Przeniesienie: Rozkazem Dowództwa „Wschód” L.op.2355 został przeniesiony porucznik Bolesław Monasterski z 4. pap do Dowództwa Okręgu Generalnego w Krakowie, gdzie wymieniony zgłosi się u szefa sztabu, celem uzyskania przydziału jako chemik przy wyrobie amunicji.

Za zgodność;
[Zdzisław] Łysakowski, por.

Marceli Śniadowski, ppłk

Odpis
CAW, 341. 1. 108.

Nr 126

1919 kwiecień 1, m.p. — Wniosek Dowództwa 1. Pułku Artylerii Połowej do Inspektoratu Artylerii w Armii Operacji „Wschód” w Przemyślu

Podpisane dowództwo prosi o wycofanie 1. pap z frontu na przeciąg kilku tygodni w celu reorganizacji i uzupełnienia. Prośbę swą motywuje podpisane dowództwo, jak następuje:

A. Od pierwszego dnia wybuchu wojny rusko-polskiej pułk znajduje się w polu, tworząc się i organizując między jedną walką a drugą. Nic więc dziwnego, iż pułk ma ogromne braki tak w wyćwiczeniu i dyscyplinie ludzi, jak również w stanie materiału końskiego i artyleryjskiego.

B. Przez udział we wszystkich większych akcjach pułk zniszczył kompletnie swe działa (niektóre oddały po 5000 z górą strzałów), tak po każdym silniejszym strzelaniu wychodzi kilka dział z szeregu. Obecnie pułk posiada działa nadające się bezwzględnie do użytku w liczbie dwóch armat rosyjskich 3 calowych, 5 haubic 10 cm, poza tym 2 haubice oraz 2 armaty 8 cm, które kwalifikują się najwyżej jako „C” oraz 2 rosyjskie armaty 3 calowe, na razie jeszcze nie skompletowane, nie będące w linii.

Jak z powyższego wynika, wycofanie pułku z frontu nie osłabi zanadto linii, gdyż da się łatwo zamienić przez 2 kompletne baterie. Przykładając wielkie znaczenie do uporządkowania stosunków oraz dyscypliny wewnątrz pułku, jak również do udoskonalenia wyćwiczenia artyleryjskiego, podpisane dowództwo prosi o przychylne załatwienie podania i danie możliwości przeprowadzenia pułku przez krótki chociażby okres życia koszarowego.

Dowództwo pułku

[Pod wnioskiem odpowiedź Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią Inspektoratu Artylerii – płk. Ignacego Ledóchowskiego]:

Pozostałymi działami uzupełnić jeden dywizjon na stan przepisany, tak by powstała jedna pełna bateria kanonów i jedna haubic polowych. Pozostałe działa uszkodzone odesłać natychmiast do reperacji, do warsztatów artyleryjskich w Przemyślu. Przeprowadzenie rozkazu telefonicznie zameldować Inspektoratowi Artylerii w Przemyślu (nr tel. 100). Reszta pułku zostanie na dane stąd awizo wycofana i odejdzie do miejsca postoju swej baterii uzupełniającej, gdzie ma wypocząć i braki skompletować.

Dowództwo pułku pozostaje na razie w Gródku, aż do dalszych rozkazów i starać się będzie, by mimo wycofania zdefektowanych baterii stan bojowy tamtejszej artylerii nie poniósł szkody.

[Ignacy] Ledóchowski, płk

Oryginał
CAW, I. 304. I. 7..

Nr 127

1919 kwiecień 1, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 83
Dowództwa Brygady Lwowskiej WP

Slużba. Oficer inspekcyjny ppor. inż. Zygmunt Kossowski.

I. Przydzielenia. Ppor. Mieczysława Selcera, oddanego do dyspozycji Dowództwa Brygady przez DWP, przydzielam do 1. p. strzelców lwowskich, do którego zgłosi się po ukończeniu szkoły podoficerskiej brygady, w której obecnie pełni funkcję instruktora.

Ppor. Zenona Łyszyka, przydzielonego rozkazem DWP do brygady, przydzielam do kompanii technicznej brygady i mianuję dowódcą plutonu miotaczy min.

Przydzielonego do kompanii technicznej brygady pchor. Mariana Wróbla mianuję dowódcą plutonu robotniczego.

Przydzielonego do kompanii technicznej sierż. Zygmunta Laskowskiego mianuję dowódcą plutonu minerskiego i reflektorów.

Sierż. Karola Radonia z 1. baonu 1. p. strzelców lwowskich przydzielam do 2. p. strzelców lwowskich, z tym że powyższy ma być przydzielony do oddziału ppor. Kretowicza.

II. Stwierdzenie szarży. Wachmistrzowi plut. Bogdanowi Edwardowi z szwadronu ułanów lwowskich stwierdza się powyższą szarżę.

III. Urlopy. Por. Żeganowi z 1. p. strzelców lwowskich udzielam 12-dniowego urlopu do Lublina, w ważnych sprawach rodzinnych.

Sierż. Franciszkowi Łąckiemu z Dowództwa Brygady Lwowskiej udzielam 3-dniowego urlopu z 2 dniami jazdy do Lubaczowa, w ważnych sprawach rodzinnych.

IV. Anulowanie. Przydział rozkazem nr 82 z 31.03 br., szer. Stanisława Smalskiego do 1. p. strzelców lwowskich anuluje się. Szer. Smalski zostaje przydzielony do 3. p. strzelców lwowskich.

Czesław Mączyński, ppłk

Awizo 1. Rozdział siana. Siano nieprasowane, przeznaczone dla Dowództwa Brygady przez Intendenturę dywizji w ilości 4 wagonów, rozdzielono następująco:

kompania poznańska	— 2 wozy
tabory	— 1 wóz
1 p. strzelców 1. baon	— 3 wozy
1 p. strzelców 3. baon	— 4 i pół woza
2 p. strzelców 3. baon	— 2 wozy
3 p. strzelców 1. baon	— 5 wozów.

Nadeszłe dla Brygady Lwowskiej 14 wagonów siana zostały w stosunku do stanu koni z dnia 26 bm. rozdzielone, a mianowicie:

1 p. strzelców	— 3 wagony
2 p. strzelców	— 2 i pół wagona
3 p. strzelców	— 2 wagony
tabory brygady	— 3 wagony
kompania poznańska	— pół wagona
jazda lwowska	— 3 wagony.

Awizo 2. Rozdział ziemniaków. Wymienione poniżej oddziały zgłoszą się w prowianturze brygady, ul. Zyblikiewicza 33, w środę 2.04. br., o godz. 10⁰⁰ rano celem pobrania ziemniaków w następujących ilościach:

1 p. strzelców	— 1 042,00 kg
2 p. strzelców	— 853,50 kg
3 p. strzelców	— 369,50 kg

szwadron jazdy	—	93,00 kg
kompania poznańska	—	99,50 kg
kompania techniczna	—	102,50 kg
kompania sztabowa	—	66,00 kg
tabory brygady	—	24,00 kg.

Awizo 3. Unieważnia się zgubioną książeczkę żołdu strzelca Karola Józefa Kijaka z oddziału technicznego 1 p. strzelców lwowskich, opatrzoną L. 90/K.

Odpis
CAW, I. 341. 1, t. 97.

Nr 128
1919 kwiecień 1, Lwów. — Meldunek Dowództwa
Brygady Lwowskiej z 30 marca 1919 r.

Meldunek sytuacyjny poranny

Odcinek północny.

Drobne utarczki z patrolami. Jeden chory, jeden dezterter.

Odcinek południowy.

W nocy na Snopkowie żywa wymiana strzałów karabinowych. O godz. 2⁰⁰ w nocy parę strzałów artylerii nieprzyjacielskiej. Jeden zabity. Kompania poznańska objęła o godz. 5⁰⁰ rano odcinek Lipniki.

Odcinek północny.

Zwykła palba karabinowa.

Odcinek południowy.

O godz. 17⁰⁰ oddała nasza artyleria kilka strzałów do zbliżającego się ukraińskiego pociągu pancernego od strony Sichowa. Przez całą noc oświetla często nieprzyjaciel przedpola rakietami świetlnymi. Zwykła palba karabinów ręcznych i maszynowych. Na ogół sytuacja bez zmian.

Dnia 30 marca o godz. 19⁰⁰ zlużował 2. baon 1. p. strz. na Persenkowo tamże będący 2. baon 2. p. strzelców lwowskich. Straty: 1 dezterter.

Bac, kpt

Odpis
CAW, I. 341. 1, t. 101.

Nr 129
1919 kwiecień 2, Przemyśl. — Rozkaz nr 72
Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

L. op. 474 – Pochwalne uznanie

Wrogowie, pod parciem zwycięskich wojsk naszych, ustąpili z linii kolejowej Lwów – Przemyśl, zdążyli jednak zniszczyć doszczętnie mosty i tory, byli przekonani, iż naprawa linii potrwa miesiące, a tymczasem bohaterski Lwów będzie pozbawiony żywności i amunicji.

Na mój rozkaz batalion kolejowy kpt. dr. [Kazimierza] Bartla przystąpił bezzwłocznie do naprawy linii. Mimo szalonych trudności, w przeciągu zaledwie kilku dni mosty i tory były naprawione, łączność kolejowa zawiązana, a bohaterski gród ma zapewnioną dostawę. Wasza to zasługa kolejarze!

W imieniu Ojczyzny – kpt. dr. [Kazimierzowi] Bartłowi, oficerom, podoficerom i żołnierzom baonu kolejowego za energiczną i umiejętną, ofiarną i owocną ze wszech miar pracę – wyrażam serdeczne podziękowanie.

L. op. 475 – Mianowanie

Mianuję podchorążym – jedn. plut. Zygmunta Gawłowskiego z 3. baonu strzel. sanockich.

L. op. 576 – Zastępstwo

Na czas nieobecności mjr. dr. Bolesława Korolewicza, referenta sanitarnego grup operacyjnych Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią, zastępuje go mjr lek. dr Edmund Gross, referent sanitarny Grupy bryg. Minkiewicza.

---a

---a pominięto postanowienia porządkowe oraz awiza

Za zgodność
[Edmund] Kessler, ppłk

[Wacław] Iwaszkiewicz, gen.

Odpis
CAW, I. 304. 1. 7.

Nr 130
1919 kwiecień 2, Lwów. — Meldunek Dowództwa
Brygady Lwowskiej z 1 kwietnia 1919 r.

Na odcinkach zupełny spokój.

Roboty na odcinku Persenkówka są ogromnie utrudnione z powodu masy śniegu i podchodzącej wody, która rowy po brzegi zalewa. Roboty te utrudniają nie tylko warunki terenu i klimatyczne, lecz także bardzo widoczne ich położenie, które ściąga na siebie nieustawiczny ogień nieprzyjacielskiej artylerii i km., który zmusza nawet często do zmiany kierunku poprzednio nadanego rowom.

Odpis

CAW, I.341.1, t. 101.

Nr 131
1919 kwiecień 3, Przemyśl. — Rozkaz Dowództwa Wojsk Polskich
„Wschód” w sprawie organizacji pułków piechoty

Dowództwo Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią planuje zjednoczyć odrębnie użyte kompanie w baony, odrębnie użyte baony w pułki. Z tych ostatnich będą w dowództwie na Galicję Wschodnią połączone: 10. pp, 12. pp, 14. pp, 18. pp, 24. pp, 37. pp, 40. pp (3. p. strzelców lwowskich), 7. pp L., 8. pp L., 9 p. ułanów oraz baony „Odsieczy Lwowa”. Wszystkie inne odrębne oddziały będą połączone lub innym frontem na wymianę oddane.

W celu zjednoczenia powyżej wspomnianych oddziałów (Dywizji Lwowskiej 40. pp), rozkazuję:

9. kompania 14. pp odejdzie do Starzysk, gdzie zmieni kompanię marszową 40. pp, którą Grupa gen. [Franciszka] Aleksandrowicza odeśle do Dywizji Lwowskiej. Baon rtm. [Romana] Abrahama będzie od 9 IV br. nosił nazwę 2. baon 40. pp (3. Pułk Strzelców Lwowskich), zaś baon ppłk. [Izydora] Modelskiego nazwę 3. baonu 40. pp.

Wniosek na zatwierdzenie dowódców tych baonów przesłać przez dowództwo 40. pp (3. Pułk Strzelców Lwowskich). Baony te uważać za tymczasowo detaszowane.

Za zgodność:

[Adam] Ajdukiewicz kpt.

[Władysław] Jędrzejewski, gen. ppor.

Odpis

CAW, I. 341. 1, t. 97.

Nr 132

1919 kwiecień 4, Lwów. — Rozkaz Dowódcy 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego

Nr 3006 MSW z dnia 18 bm. ogłasza: Wobec przymusowego poboru i wielkiego napływu rekruta, daje się odczuwać znaczny brak oficerów. Przyczyną tego jest obsadzanie stanowisk ponad stany unormowane i obsadzanie znaczną liczbą instytucji tyłowych. Wszystkie dowództwa zredukują natychmiast nadmierną ilość oficerów, pozostawiając tylko niezbędnych. Wszystkie legie oficerskie zostają zniesione. Oficerów ze zwiniętych komend powiatowych, z legii oficerskich, jak i wszystkich nieetatowych, należy odesłać do stacji zbornych dla byłego Królestwa z lewego brzegu Wisły do Warszawy, z prawego do Lublina, zaś dla przybywających z b. Galicji, do stacji zbornej w Kamińsku pod Piotrkowem. Wykonanie powyższego rozkazu (natychmiast) najdalej do dnia 31 marca pod osobistą odpowiedzialnością wszystkich dowódców. Dla Grupy gen. [Wacława] Iwaszkiewicza zmienia się wskazówki wydane pod nr 3492/IV o tyle, że nie należy tworzyć rezerw w Przemyślu, ale odsyłać wszystkich wprost do Kamińska pod Piotrkowem. Rozkaz przedłożenia wykazu do głównego kwatermistrzostwa pozostaje w mocy.

Naczelne Dowództwo Nr 3492/IV

Podając niniejszy rozkaz do tamt. wiadomości i zastosowania się polecam odwrotnie donieść, czy i jakie redukcje w stanie oficerów tamtejsze dowództwo zarządziło.

Przy tej sposobności zaznaczam, że gdyby tamtejsze dowództwo wobec unormowanych etatów przez MSW chciało je wyjątkowo przekroczyć – należy tu podać ściśle umotywowane wnioski.

[Władysław] Jędrzejewski, gen. ppor.

Odpis
CAW, I. 341. 1, t. 97.

**1919 kwiecień 4, Lwów. — Rozkaz operacyjny nr 32
Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej**

1. Zwiedzając odcinek 2. Pułku Strzelców Lwowskich zauważyłem następujące braki:

Placówki przysposobione są tylko do obrony w dzień. Posterunki stoją na górach, skąd nie mają zupełnie wglądu, co się dzieje w jarach i rozpadlinach, którymi pod osłoną ciemności mogą bez wszelkich trudności przemykać patrole a nawet zbierać większe oddziały nieprzyjacielskie, co już kilkakrotnie miało miejsce.

Okopy są wykopane w wielu miejscach na stokach, odwróconych od nieprzyjaciela.

Wobec tego rozkazuję:

1) 2. Pułk Strzelców Lwowskich wysunie naprzód swe placówki od koty 382 aż do Meridian Mire, jak to dnia 4 bm. z ppłk. [Ryszardem] Hausnerem i kpt. [Walerianem] Sikorskim omówiłem.

2) Placówki mające swe pozycje na wyniosłościach zajmują na noc pozycje w wąwozach, skąd łatwiej mogą przeszkodzić podsuwaniu się nieprzyjacielskich oddziałów.

3) Szkic nowych pozycji dziennych i nocnych przedłoży 2. p. Strzelców Lwowskich wraz z meldunkiem wykonania tego rozkazu do dnia 7 bm. 6⁰⁰ po południu.

4) Ze względu na nieprzejrzysty teren należy wysyłać często patrole nie tylko dla zbadania przedpola, lecz także dla zbadania obsady i umocnień nieprzyjacielskich.

5) Wystawiać gęste czujki zwłaszcza w nocy.

6) Każda kompania, stojąca na froncie, ma posiadać dokładny szkic swych pozycji oraz przedpola w promieniu 2 km od nich, z uwzględnieniem umocnień i obsady nieprzyjacielskiej oraz szczegółów terenowych.

7) Pułki wydadzą prawidła służby w okopach i przedłożą po jednym egzemplarzu dowództwu dywizji do dnia 7 bm. 6⁰⁰ po południu.

8) Pułki urządzą do dnia 10 IV br. 6-tygodniowe szkoły podoficerskie, na które przeznaczą po 5–8 podoficerów lub żołnierzy z kompanii. Odpisy programu szkół przedłożą w podanym terminie dowództwu dywizji.

[Władysław] Jędrzejewski, gen. ppor.

Do 1. 2. i 3. Pułku Strzelców Lwowskich i szkoły podoficerskiej brygady

Do tego rozkazu dodaje brygada.

Ad 1. 1–3 Ze względu na wielkość robót będzie prawdopodobnie niemożliwe ukończyć je do 7 bm., zatem należy przede wszystkim zamknąć na noc wszystkie wąwozy; bądź to wystawiając tam na noc nowe placówki, bądź to przesu-
wając placówki dzienne.

Nad wysunięciem pozycji koło Hołoska należy wyteńczyć wszystkie siły. (Meldunek 7 bm. do 4⁰⁰ po południu).

Ad 4. Odpada, gdyż szkoła taka już istnieje. Komendant szkoły przedłoży do dziesiątego w południe dokładne sprawozdanie z dotychczasowej pracy i programu na przyszłość do końca kursu.

[Tadeusz] Machalski, rtm.

Odpis
CAW, I. 341. 1, t. 97.

Nr 134

1919 kwiecień 4, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 84 Dowództwa Artylerii we Lwowie ppłk. Marcelego Śniadowskiego

1. O leczeniu prywatnym oficerów i żołnierzy. Do wiadomości i ścisłego przestrzegania podaje się podległym oddziałom MSW DS1674, ogłoszonym w Dzienniku Rozkazów nr 30 w dosłownym brzmieniu:

W sprawie dopuszczenia prywatnego leczenia się oficerów tudzież żołnierzy z cenzusem inteligencji zarządza MSW na skutek licznych zapytań, co następuje:

Nie tylko żołnierz z cenzusem inteligencji, ale nawet każdy oficer musi być w razie choroby w czasie wojny oddanym do szpitala wojskowego lub do pewnych zakładów sanitarnych cywilnych, zostających pod stałą kontrolą wojskową.

Zarząd wojskowy może bowiem tylko w tym wypadku przyjąć na siebie odpowiedzialność za leczenie oficera lub żołnierza i wyniki tegoż leczenia, względnie przyjąć na siebie zobowiązania w kierunku ewentualnego zaopatrzenia, jeżeli to leczenie będzie się odbywać w zakładach wojskowych i pod kontrolą lekarskich funkcjonariuszy wojskowych.

W czasie wojennym prywatne leczenie się oficera tudzież żołnierza z cenzusem inteligencji jest dlatego ze względów dyscypliny wojskowej tudzież z uwagi na wyniknąć mogące zobowiązania skarbu państwa w stosunku do chorego lub rannego żołnierza stanowczo niedopuszczalne.

W myśl postanowień Dziennika Rozkazów Wojskowych nr 12 z dnia 4 lutego 1919 r., przysługuje dowódcom szpitali wojskowych prawo udzielania rekonwalescentom urlopów do czterech tygodni.

Z ulgi tej mogą korzystać w wyjątkowych wypadkach chorzy lub ranni, których leczenie prywatne nie przedstawia żadnych trudności i daje rękojmię ry-

chłego wyzdrowienia. Jeżeli w miejscu urlopu znajduje się szpital wojskowy mają ci urlopowani prawo ambulatoryjnie leczyć się w takowym.

Minister Spraw Wojskowych
Józef Leśniewski, gen. por.

2. Noszenie orderów Rosji, Niemiec i b. monarchii austro-węgierskiej. Rozkaz MSW ogłoszony w Dzienniku Rozkazów Wojskowych 29–936 zabrania oficerom, żołnierzom i urzędnikom wojskowym noszenia jakichkolwiek orderów i odznaczeń Rosji, Niemiec i byłej monarchii Austro-Węgierskiej. Pozwala natomiast noszenie wszystkich odznak będących wspomnieniem służby w polskich formacjach. Rozkaz ten ogłosić do ścisłego przestrzegania w wszystkich podległych pododdziałach.

3. Karty dezercyjne. Ogłasza się pkt 1 rozkazu Naczelnego Dowództwa nr 76 Sztabu Generalnego z dnia 18 lutego 1919 r.

Celem umożliwienia inwigilacji dezercerów, karty dezercyjne przesyłane przez poszczególne oddziały do żandarmerii powinny być dokładnie i czytelnie wypełniane. Karta dezercyjna musi zawierać imię i nazwisko rodziców (żony), miejsce zamieszkania rodziców (żony) lub krewnych względnie dezercera przed wstąpieniem do wojska, opis osoby dezercera, spis rzeczy skarbowych, które dezercer ze sobą zabrał, datę dezercji, uwagi mogące ułatwić przechwycenie dezercera, jak i przypuszczalny kierunek ucieczki itd., w końcu powód dezercji oraz czy oprócz dezercji nie dopuścił się innego przestępstwa względnie zbrodni.

Nie należy na jednej karcie dezercyjnej umieszczać kilku dezercerów.

Z chwilą, kiedy zbiegły do oddziału powrócił, zawiadomi o tym dowództwo odnośnego oddziału bezzwłocznie żandarmerię, celem wstrzymania poszukiwań.

4. Jazda na urlopy. Ad rozkaz DOGW nr 64, pkt 15 z dnia 17 II 1919. Rozkaz DOG 18, pkt 10 z dnia 18 XII 1918 prostuje się:

Jazdy na urlopy tak oficerskie, jak i żołnierskie odbywają się na koszt MSW. Wyjaśnia się przy tym, że bilety bezpłatne wystawiać wolno tylko do jednej miejscowości.

5. Odkomenderowanie nadetatowych ludzi w pułku. Nadetatowych ludzi w wieku poborowym, nieartylerzystów mają pułki odesłać z kartami wyżywienia do oddziału ewidencji i uzupełnień dowództwa, skąd zostaną oddani do Stacji Zbornej WP. Wszystkich małoletnich należy natychmiast i bezwarunkowo podać kartą służbową do wiadomości temuż oddziałowi, a to celem przeprowadzenia ich zwolnienia w drodze służbowej przez Dowództwo Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią. Przypominając pkt 4 rozkazu tut. dowództwa (nr 75) z dnia 18 marca br. zaznaczam, że z powodu przewidywanego niezadługo zapotrzebowania ludzi do nowej powstać mającej formacji, pozbywanie się artylerzystów z byłych armii regularnych lub nowozaciężnych już wyszkolonych jest niedopuszczalne.

6. Zachowanie się żołnierzy. Z rozkazu Insp. Artyl. WP nr 80, pkt 4. W wielu oddziałach konstatuje się rozluźnienie dyscypliny, brak obowiązkowości, niegodne munduru wojskowego zachowanie się żołnierzy, ekscesy poza służbą w lokalach publicznych. Liczne przykłady dowodzą, że żołnierze źle się obchodzą z ludnością cywilną, w sposób szorstki i znamionujący specjalną sekaturę. Pamiętać i przestrzegać należy, że w interesie wojska leży zjednywać sobie i utrzymywać sympatię społeczeństwa, że społeczeństwo to jest nasze, nie obce, że wojsko powinno być w oczach tego społeczeństwa przedmiotem poważania i szacunku.

Ludność cywilna, zwłaszcza na prowincji, po miastach i wsiach, winna być wolną od wszelkich niepotrzebnych dokuczliwości ze strony wojska. Kradzieże, nieuzasadnione rekwizycje, żądania nieprawnych świadczeń będą surowo karane.

Sądy wojskowe, także i sądy pułkowe otrzymują zlecenia energicznego ścigania tego rodzaju przestępstw. Przypomina się, że przestępstwa osób wojskowych będą bez pobłażania karane, kary ściśle wykonane.

Powyższy rozkaz należy odczytać, ogłosić i w odpowiedniej formie objaśnić i wyłożyć wszystkim żołnierzom we wszystkich oddziałach i zakładach.

Za zgodność
dr [Józef] Gluziński, por.

Marceli Śniadowski, ppłk

Odpis
CAW, I. 341. 1. 108.

Nr 135

1919 kwiecień 4, Lwów. — Raport bojowy kpt. Adama Ajdukiewicza z wypadu na pozycje ukraińskie w Sichowie

O godz. 3⁰⁰ rano urządzono w łączności z demonstracyjnymi atakami na przyległych odcinkach, wypad na pozycje ukraińskie w Sichowie. Patrol złożony z 60 ludzi i 4 km. pod dowództwem ppor. Muzyki, zaatakował kombinowanym ruchem z flanki i frontu domki leżące na szosie Sichów.

Dwie sekcje pod dowództwem ppor. Jadrowskiego i 2 sekcje pod dowództwem ppor. Bandrowskiego ruszyły z placówki nr 4 i uderzyły w kierunku południowym, wzdłuż domów obok szosy Sichów, na prawe skrzydło nieprzyjaciela, dochodząc przez szosę do domków koło toru, na południe litery „W” napisu „Sichów” (na mapie specjalnej nieistniejącego lasu).

Dwie sekcje szturmowe pod dowództwem pchor. Cetisa uderzyły frontowo od placówki nr 2 (na szosie), podsunęły się prawym skrzydłem pod dwór w Kozielnikach. Rezerwowo 2. sekcja pod dowództwem sierż. Pronia i sierż. Piskorza posuwały się naprzód, stanowiąc centrum ataku. Dwa plutony km. pod dowództwem por. Bujwida posuwały się za piechotę, po obu stronach szosy, po czym przyjęły stałą pozycję na zachód od szosy, na poł. od km. celem osłaniania odwrotu.

Koło godz. 4¹⁵ nieprzyjaciel przeszedł do kontrataku, rozwijając trzy linie tyralierskie (przypuszczalnie jedna kompania), z lasu „gaj” pociągiem pancernym na torze i liniami tyralierskimi od strony Pirogówki (1 komp.). Wskutek przeważających sił nieprzyjaciela rozpoczęto odwrót, osłaniany na lewym skrzydle przez ppor. Jadrowskiego, na prawym zaś przez ppor. Bandrowskiego i km. ppor. Bujwida od tyłu. Odwrót odbył się spokojnie, mimo ognia artylerii i piechoty nieprzyjacielskiej. Koniec akcji o godz. 5¹⁵.

Straty nieprzyjacielskie:

Ukraińską obsadę pierwszej linii wybito do nogi. Nieprzyjaciel bronił się w ufortyfikowanych domkach. Zdobywano dom za domem, rzucając granaty ręczne w okna i podpalając domy. Przyprawiono 5 jeńców, w tym jednego oficera. Część jeńców, która korzystając z kontrataku rozbiegła się, rozstrzelano. Zniszczono przeszkody druciane na szerokość ataku i odwrotu. Sekcja sierż. Szymańskiego zdobyła 1 km. i 20 skrzynek amunicji. W palących się domach eksplodowały masy amunicji i granatów ręcznych.

Straty własne: Lekko ranny legionista Jan Zbicki w chwili, gdy pomagając zagrożonemu ppor. Muzyce uratował życie.

W akcji brała żywy udział artyleria nasza, dywizjon artylerii pod dowództwem [Romana] Odzierzyńskiego współdziałał z matematyczną ścisłością z akcją piechoty, tak w czasie ataku, jak też osłaniając odwrót piechoty zaporowym ogniem.

O godz. 5³⁰ artyleria nieprzyjacielska przeniosła ogień na nasze stanowiska w Sichowie i w Pasiekach. Ranny ppor. Jankiewicz i czterech legionistów.

O godz. 6⁰⁰ nastąpił na linii zupełny spokój.

wz. szefa sztabu [Adam] Ajdukiewicz, kpt.

Odpis
CAW, I341. 1. 107.

**1919 marzec od 29 do 4 kwietnia, m.p. — Tygodniowy raport
sytuacyjny Dowództwa 5. Dywizji Piechoty Lwowskiej**

29 III. W nocy akcja patrolowa. Nieprzyjaciel zdenerwowany utrzymywał ogień karabinowy i oświetlał przedpola. W dzień zauważono oddział ukraiński w sile 50 ludzi, który zajął Suchy Las i oddział około 200 ludzi, maszerujących z Borek Janowskich do Jaśnisk. Patrol z 1 km., podsuwający się pod naszą placówkę koło Rzęsny Polskiej musiał się wycofać. Nasz jeden patrol, wysłany z Kościarni w kierunku młyna Gerusa, stwierdził silną obsadę tego odcinka i ścisłą łączność piechoty nieprzyjacielskiej z artylerią, drugi, dotarłszy poza młyn w Młynowcach na wysokości WH Mariówka, zetknął się z nieprzyjacielem i po wymianie strzałów cofnął się bez strat. Artyleria nieprzyjacielska ostrzeliwała Skniłów, Kulparków, Bednarówkę, Persenkówkę, Elektrownię, Pasięki i Zamarstynów, miasto, Dworzec Główny i Dworzec Podzamcze.

30 III. Około 10⁰⁰ przed południem oddział ukraiński, podszedłszy pod osłoną nocy, spędził nasze wedety w Zielowie i wtargnął do wsi, lecz kontratakem został natychmiast wyrzucony. Skonstatowano silniejszą placówkę w młynie w Młynowcach i ustawienie tamże kozłów hiszpańskich. Artyleria ukraińska trzymała pod ogniem cały odcinek południowy, Zboiska, Zielów, Kozice, Domażyr, Dworzec Główny i miasto. Artyleria nasza ostrzeliwała treny na drodze Malechów—Żydatycze i pociąg pancerny na torze sichowskim.

31 III. Przez całą noc pojedynki na artylerie na odcinku południowym. Nieprzyjaciel umacnia się koło Leśniczówki Hg.H na drodze z Zielowa do Jaśnisk, zauważono też spod Borek Janowskich w kierunku Jaśnisk przesuwaną się kolumnę z około 350 ludzi, 5 wozów i 2 armat. Artyleria ukraińska ostrzeliwała przez cały dzień prawie Zielów i Kozice, a przez czas krótki Kulparków, Bohdanówkę, Sygniówkę, Skniłów i Skniówek. Nasza artyleria ostrzeliwała kolumny nieprzyjacielskie w Lesienicach i pancerkę podjeżdżającą od strony Podborzec. Patrole wysłane w kierunku Malechowa i Frenelówki skonstatowały wycofanie się nieprzyjaciela z Frenelówki z silną obsadą w młynie Gerusa. Naprzeciw Skniłowa prosili Ukraińcy rano o zaprzestanie strzelania i rozmowę. Wysłanemu w tym celu oficerowi powiedzieli, że są z IV/24. pp kołomyjskiego, że obsługa artylerii jest rosyjska i że muszą dojść do Sanu. Po ukończeniu rozmowy wzięli Skniłów pod ogień.

1 IV. Noc spokojna. Nasze patrole docierają stale do Młynowca, a ukraińskie, podsuwające się pod Zielów i Krzywczyce Wielkie, zostały przepędzone. Artyleria nasza rozpedziła gromadzących się w Lesienicach Ukraińców, zmusiła minierkę ukraińską od strony Kozielnik do milczenia i zwalczała artylerię nieprzyjacielską ostrzeliwującą Persenkówkę, Betoniarnię, Kulparków, Skniówek i miasto.

2 IV. Nasze patrole, które wyszły w nocy z Persenkówki, wróciły gęsto ostrzeliwane. Silne patrole nieprzyjacielskie z km., podchodzące pod nasze placówki w Zielowie i koło lasu Brzuchowickiego, zostały odpędzone. Patrole

wysłane do Frenelówki i Malechowa nie stwierdziły nic nowego. Artyleria ukraińska ostrzeliwała wieś i dwór Kozice, a nasza w odpowiedzi – Brzuchowice i Borki Dominikańskie.

3 IV. Patrole wysłane przez Stawki w stronę Suchego Lasu stwierdziły mocną obsadę tego odcinka. Ożywiona działalność patroli z obu stron, ze strony ukraińskiej szczególnie na odcinku Krzywczyce. Stwierdzono umacnianie okopów nieprzyjacielskich na Pasiekach i pod Młynowcami. Artyleria ukraińska ostrzeliwała odcinek Sichów, a Zboiska minierki, które nasza artyleria zmusiła do milczenia.

4 IV. Skonstatowano 2 km. w cerkwi w Laszkach Murowanych, które ostrzeliwały celnie Kościarnię. Przed świtem urządziła 4. kompania IV/4. pp leg. wypad na stanowiska ukraińskie w Sichowie, zniszczyła zasieki i zadała nieprzyjacielowi straty w zabitych. Zdobyto 1 km. i wzięto jeńców, 1 oficera i 6 żołnierzy. Artyleria nasza współdziałając ostrzeliwała Pirogówkę, Sichów i zmusiła km. umieszczone na cerkwi w Laszkach Murowanych do milczenia. Artyleria nieprzyjacielska ostrzeliwała leśniczówkę koło Hołoska, placówki koło Zboisk i Krzywczyc, Rzęsnę Polską, Pasieki, Persenkówkę, Bednarówkę, Betoniarnię i Kulparków. Zauważono silniejszą obsadę okopów w Malechowie, silniejszy ruch na linii: Laszki Murowane–Sroki Lwowskie, i nowe 2 km. w okopie na północ od Sokolnik. Nasza artyleria zwalczała ukraińskie minierki w Malechowie i Pirogówce i ostrzeliwała z dobrym skutkiem Kozielniki, kościół w Malechowie, magazyn dynamitu, ukraińską pancerkę koło budki nr 10 na torze sichowskim i fury dowożące amunicję do Kozielnik.

Straty: 3 zabitych, 16 rannych, 33 chorych (w tym por. [Władysław] Gruński i [Wiktor] Hampel z 4. pap), 2 zaginionych, 4 dezertersów.

Odpis
CAW, I. 341. 1, t. 93..

Nr 137

1919 kwiecień 5, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 85

Dowództwa Artylerii we Lwowie pplk. Marcelego Śniadowskiego

1. Przeniesienie. Rozkazem MSW (Dziennik Rozkazów Wojskowych nr 31–1018) został lekarz weterynarii kpt. Kazimierz Kułakowski, lekarz wet. por. Kazimierz Waltenbergen przeniesiony z Naczelnego Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią do rozporządzenia Dowództwa Lubelskiego Generalnego Okręgu.

2. Przeniesienie. Z dniem dzisiejszym przenoszę por. lek. wet. Leopolda Dobiasza z 4. pap do Dowództwa Artylerii w miejsce lek. wet. Kułakowskiego; por. wet. Zborila, ppor. wet. Michała Groona z 4. pac do 5. pap, jako szefa sanit. wet. Łukaszewicza z 4. pap do 4. pac.

3. Przepustki dla rodzin osób wojskowych. Z rozkazu dziennego nr 94 Komendy Miasta i Placu we Lwowie. Wszyscy oficerowie i żołnierze chcący się postarać o przepustkę dla swoich rodzin, mają się zgłosić w oddziale VI Komendy Miasta i Placu przy ul. Wałowej 16, celem otrzymania karty służbowej do biura przepustkowego, a to celem uniknięcia stania i wyczekiwania w biurze przepustek.

4. Raporty terminowe. W celu ujednostajnienia przesyłania raportów terminowych dla Inspektoratu Artylerii w myśl rozkazu nr 89 tego Inspektoratu ustanawia się: Wszelkie raporty tam wymienione należy przedkładać na podstawie stanu z dnia 9, 19 i 29 każdego miesiąca, najdalej do 10, 20 i 30, godzina 12⁰⁰ w południe każdego miesiąca.

Terminów powyższych należy ściśle przestrzegać, gdyż w dniach wymienionych odjeżdżają kurierzy do Inspektoratu Artylerii do Warszawy.

Za zgodność
dr [Józef] Gluziński, por.

Marceli Śniadowski, ppłk

Odpis
CAW, I. 341. 1. 108.

Nr 138

1919 kwiecień 5. m.p. — Raport dowódcy Oddziału Wielkopolskiego płk. Daniela Konarzewskiego do Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

Rozkaz Pana Generała z dnia 30.03.1919 otrzymałem 3.04.1919 i do uwag Pana Generała się zastosuję. Co zaś do wyjaśnienia niektórych szczegółów przez Pana Generała wskazanych, melduję:

W Przemyślu żadnych oddziałów Wielkopolskich, prócz eskadry lotniczej zatrzymanej tam na rozkaz i do dyspozycji Dowództwa Wojska Polskiego na

Galicję Wschodnią, nie ma i nie było, bo wszystkie przebywające transporty zostały skierowane do Sądowej Wiszni.

Wskazany przez Pana Generała „brak dyscypliny głównie co do oddawania honorów” – polega jedynie na tym, że Wojska Wielkopolskie mają zupełnie inne odznaki szarż niż wojska z Kongresówki i Galicji, z takowymi na razie nie byli jeszcze oznajmieni.

Tworząca się Armia Wielkopolska dała dowód, za krótki czas swego istnienia potrafiła z młodego rekruta zrobić dzielnego żołnierza, co bez porządku i dyscypliny byłoby niemożliwym, a brak uświadomienia co do szarż Wojska Polskiego z Królestwa za takowy uważanym być nie może, bo oddziały poznańskie 48 godzin po otrzymaniu rozkazu o wymarszu już jechały z pomocą na front lwowski.

Po krwawym boju stanęliśmy na odpoczynek tylko 20.03., a 22.03. już otrzymaliśmy powyższy telegram Pana Generała.

Nadmieniam, że piśmienne zażalenie placu komendy w Przemyślu pochodzi dopiero z dnia 24.03.19.

Szarże oficerskie Grupy Wielkopolskiej również nie są uwzględnione nie tylko przez żołnierzy, ale przez oficerów i był nawet wypadek, że od oficera zażądano przyjęcia postawy zasadniczej.

Obecnie, korzystając z chwili czasu wolnego, zarządziłem już, aby wszyscy żołnierze oddziałów wielkopolskich byli zaznajomieni z odznakami zewnętrznymi szarż WP z Kongresówki i Galicji.

Jednocześnie dołączam opis szarż WP w b. zaborze pruskim.

Meldunek por. Bukowieckiego prawdopodobnie został przez sztab źle zrozumiany, bo o wzięciu armat z Rodatycz on nie meldował.

Co do faktu rozbijania granatów na głowach Ukraińców, to zawsze sądziłem, że takowe jest ich naznaczenie. O tym, że to mieli być jeńcy nie wspomina się.

Osobiste wrażenie ppor. Strzelczyka nie mogę również uważać za miarodajne dla tak ciężkich zarzutów jak ten, że oddziały Wielkopolskie „rannych grabią”. Co do zajścia w Sądowej Wiszni zarządziłem dochodzenie. O ile tam mieszkali Poznańczycy, to mogła to być tylko kompania ochotnicza. W każdym razie tabory takowej są o tyle nieliczne, że niemłócone zboże mogli takowe tyle zużytkować. Nie zważając na liczne moje prośby, kompania ochotnicza poznańska nie została jeszcze wcielona do Grupy Wielkopolskiej. Wobec tego, że możliwie cały Oddział Wielkopolski za takową odpowiada, uważam, że faktycznie opieka nad nią Dowództwa Grupy Wielkopolskiej jest niezbędną – jeszcze raz o to proszę Pana Generała.

Za zgodność odpisu
Hulewicz, por.

[Daniel] Konarzewski, płk

Odpis
CAW, I. 171.1, t. 10.

Nr 139

1919 kwiecień 5, Lwów. — Meldunek Dowództwa
Brygady Lwowskiej z 4 kwietnia 1919 r.

Raport sytuacyjny poranny

Odcinek południowy i północny.

1) Sytuacja nieprzyjacielska:

- a) niezmieniona,
- b) żadne,
- c) żadne

2) Sytuacja własna:

- a) niezmieniona,
- b) c) i d) żadne.

3) Stan fizyczny własnych wojsk dobry, stan materialny:

- a) dostateczne,
- b) amunicji przeciętnie 210 naboju na karabin austriacki, 440 na karabin rosyjski, 6 500 na km.,
- c) w ekwipunku dużo braków, zwłaszcza trzewików, bielizny i mundurów.

4) Przez noc deszcz i mgła, wielkie błoto, komunikacja przeważnie tylko na gościńcach możliwa. Z odcinka Hołosko – Rzęsna Polska brak jeszcze porannego raportu sytuacyjnego.

[Kazimierz] Rylski, mjr

Odcinek północny.

Raport sytuacyjny z dnia 4 kwietnia 1919 r. godz. 19⁰⁰

A) Sytuacja nieprzyjacielska

- a) zmiany w ugrupowaniu (nie zauważono).
- b) działalność bojowa – (artyleria nieprzyjacielska ostrzeliwała słabo naszą pozycję „Luśka”)
- c) wywiady (nie zauważono)

B) Sytuacja własna

- a) zmiany w ugrupowaniu – (bez zmian)
- b) działalność bojowa – (patrowanie)
- c) straty (oficerów imiennie) (0,0,0,0,0) w meldunku porannym straty z dnia poprzedniego.
- d) zdobycz, jeńcy i daty od nich osiągnięte.

C) Stan fizyczny i materialny własnych wojsk

- a) wyżywienie (skape)
- b) amunicja (dostateczna)
- c) ekwipunek (marne, szczególnie złe obuwie)

D) Stan pogody, dróg i terenu. Bez opadów atmosferycznych. Drogi rozmokłe. Odcinek południowy. Raport sytuacyjny z dnia 4 kwietnia 1919 r. godz. 19⁰⁰

A) Sytuacja nieprzyjacielska

- a) zmiany w ugrupowaniu (nie zauważono),
- b) działalność bojowa (artyleria nieprzyjacielska ostrzeliwała robotników pracujących nad rowem dobiegowym z elektrowni, elektrownię, drogę dojazdową do niej, Persenkówkę, budkę nr 7 i pozycje 5. pp o godz. 1⁴⁵ po południu,
- c) wywiady (nie było).

B) Sytuacja własna

- a) zmiany w ugrupowaniu (bez zmian)
- b) działalność bojowa (patrolowanie)
- c) straty (oficerów imienne): w meldunku porannym straty z dnia poprzedniego
- d) zdobycz, jeńcy i daty od nich osiągnięte.

C) Stan fizyczny i materialny własnych wojsk

- a) wyżywienie (dostateczne)
- b) amunicja (wystarczająca)
- c) ekwipunek (kiepski)

D) Stan pogody, dróg i terenu

Pogoda, rowy rozmokłe poczynają wysychać.

[Stanisław] Bac, kpt

Popołudniowy meldunek sytuacyjny z dnia 4 kwietnia 1919 r.

Odcinek północny.

Ad A – D Sytuacja niezmienną.

Odcinek południowy.

- 1b) Sytuacja nieprzyjaciela bez zmiany. Artyleria nieprzyjaciela ostrzeliwała o 9³⁰ krótkim ogniem odcinek „Lipnik” i między 13⁰⁰ i 16⁰⁰ przedpole Snopkowa.
- 2b) Obsada Snopkowa wspierała między 15⁰⁰ a 16⁰⁰ ogniem km. akcje 5. pp.
Straty 2 rannych, 1 zabity.
1a, c, 2a, d, bez zmian.
3a, b, c, jak w raporcie porannym.
- 4) Drogi polne zupełnie rozmokłe, okopy pod wodą, pogoda ładna, błoto.

Odpis

CAW, I. 341,1, t. 101.

1919 kwiecień 6, Przemyśl. – Rozkaz nr 73
Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

L. op. 478 – Przyjęcie do Wojska Polskiego i przydział

Następujący oficerowie, przyjęci do Wojska Polskiego dekretem Naczelnego Dowództwa z dnia 14 marca 1919 r., zostali rozkazem ND nr Sztabu Generalnego 329/IC z dnia 14 marca 1919 r. przydzieleni do Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią:

ppor. Wojciech Marczewski,
ppor. Józef Jordan Rozwadowski,
por. Edmund Seyfried,
por. hr. Rodryg Romer,
por. Marian Legeżyński,
por. Władysław Szymaszek,
por. Zygmunt Cuzek,
por. Konrad Jarmulski,
por. Michał Fischer,
ppor. Aleksander Panaś,
ppor. Marcelli Kovats,
ppor. Władysław Czajkowski,
ppor. Jerzy Ignacy Kruk,
ppor. Zdzisław Obertyński,
ppor. Antoni Rogoż,
ppor. Fryderyk Frymbach,
ppor. Emil Szczęsny Doliński,
ppor. Jan Zieliński,
ppor. Marcin Berdarich,
ppor. Józef Kuśnierz.

L. op. 479 – Stwierdzenie szarży

Stwierdzam pchor. Władysławowi Leliwa-Młodkowskiemu z Oddziału Sztabowego Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią szarżę powyższą od dnia 15 stycznia 1919 r.

L. op. 480 – Stwierdzenie szarży

Stwierdzam pchor. Zygmuntowi Głazowskiemu z warsztatów i składów elektrotechnicznych WP szarżę powyższą.

L. op. 481 – Stwierdzenie szarży

Stwierdzam pchor. Andrzejowi Pawlaczkowi z 1. kompanii lwowskich saperów szarżę powyższą.

L. op. 490 – Przydział

Przydzielam por. Tadeusza Lubaczewskiego z l. p. strzelców do Sądu Polowego we Lwowie w charakterze oficera śledczego.

L. op. 491 – Przydział

Przydzielam ppor. Mariana Zajęca z 2. p. art. ciężkiej do Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią jako kierownika oddziału dla zużytkowania zdjęć lotniczych i polecam mu przedłożyć projekt organizacji tego oddziału.

L. op. 492 – Przydział

Przydzielam ppor. hr. Huberta Krasieńskiego i ppor. Józefa Rozwadowskiego z Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią – do 11. pułku art. polowej.

L. op. 493 – Przeniesienie

Przenoszę pchor. Franciszka Skrzywanka z Sądu Polowego w Rawie Ruskiej do Sądu Polowego we Lwowie.

Na miejsce pchor. Skrzywanka ma Sąd Polowy we Lwowie natychmiast wysłać do Sądu Polowego w Rawie Ruskiej odpowiedniego protokolanta, o ile możliwości ukończonego prawnika.

OW op. 104 – W sprawie komunikatów i doniesień z frontu

Ze względu na coraz częstsze wypadki, iż poszczególne grupy bojowe i dowództwa jednostek wojskowych walczących na frontach dostarczają bezpośrednio komunikatów i informacji prasie, zarządza się, ażeby wszystkie komunikaty i doniesienia z frontu przechodziły przez biuro prasowe Naczelnego Dowództwa.

Dodatkowo rozkazuje Dowództwo Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią, by dowódcy grup bojowych zarządzili we własnym zakresie działania natychmiastowego wprowadzenia tego rozkazu w życie.

Szczegóły dla biuletynu prasowego należy stylizować oględnie (przy wiadomościach o nieprzyjacielu powołać się na źródło, z którego pochodzą), krótko i przedkładać je Dowództwu Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią do dalszego urzędowania.

OW op. 105 – Zgłoszenie oficerów, którzy pełnili służbę wywiadowczą

Wszystkie oddziały frontowe i etapowe podadzą odwrotnie Oddziałowi Informacyjnemu Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią w Przemyślu nazwiska oficerów, którzy w czasie wojny pełnili w Legionach lub wojsku państw zaborczych służbę wywiadowczą ofensywną.

Zgłoszenie ma zawierać: 1. imię i nazwisko; 2. stopień; 3. obecny przydział; 4. gdzie i jak długo pełnił służbę wywiadowczą ofensywną; 5. władza językiem ukraińskim (rosyjskim).

OW op. 106 – W sprawie oficerów i żołnierzy z byłych oddziałów technicznych

Doszło do wiadomości Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią, że mimo wielokrotnych rozkazów, ciągle jeszcze znajdują się przy poszczególnych oddziałach oficerowie i żołnierze, należący do byłych oddziałów saperów i pionierów.

Nakazuję pod osobistą odpowiedzialnością dowódców, tak oddziałów operujących, jak i powiatów, podlegających Dowództwu Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią, odesłać natychmiast wszystkich oficerów i żołnierzy (byłych, saperów i pionierów), którzy nie pełnią służby przy oddziałach technicznych (saperów lub pionierów), do kadry baonu saperów w Przemyślu.

OW op. 107 – Zwinięcie Oddziału Personalnego przy dowództwie

Z dniem 7 bm. zwija się Oddział II (Personalny) przy Dowództwie Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią i przekazuje się wszystkie sprawy personalne Kwatermistrzostwu Oddział IA.

Od teraz począwszy należy więc wszystkie sprawy personalne tak oficerów, jak i żołnierzy – bez względu na to czy należą do formacji bojowych, czy też tyłowych – skierować nie do dowództwa, lecz do Kwatermistrzostwa.

Mjr. [Stanisław] Żurowski obejmuje kierownictwo tego oddziału

OW op. 108 – Odsyłanie chorych do szpitali

Mnożą się wypadki, iż żołnierze z lekkimi, przejściowymi schorzeniami dostają się czy to przez stacje transportowe, czy to wprost z oddziałów do szpitali.

Ponieważ szpitale wykazują przepełnienie i ledwie są w stanie pomieścić wielką liczbę ciężko chorych, zwraca się uwagę, że do szpitali należy odsyłać tylko chorych, potrzebujących bezwzględnie leczenia szpitalnego.

Izby chorych przy pojedynczych oddziałach mają służyć jako miejsce pomieszczenia dla lekko, przejściowo chorych.

OW op. 109 – Przydział czołówek sanitarno-kolejowych

Czołówki sanitarne kolejowe nr VI „San”, nr VII „War” i nr VIII „Waż”, pozostają pod względem administracyjnym, rachunkowym i ekonomicznym przy Dowództwie Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią.

-- a

-- a pominięto postanowienia porządkowe oraz awiza

Za zgodność

[Edmund] Kessler, ppłk

[Wacław] Iwaskiewicz, gen.

Odpis

CAW, I. 304. 1. 7.

1919 kwiecień 6, Lwów. — Rozkaz dzienny Dowództwa Artylerii
we Lwowie ppłk. Marcelego Śniadowskiego

1. Tyfus plamisty. Łazienka odwyszalnia. Z rozkazu nr 58 Komendy Grupy Operacyjnej gen. Leśniewskiego. Z powodu wypadków tyfusu plamistego, jakie pojawiają się od czasu do czasu w oddziałach lwowskich, lekarze pułkowi mają dbać o to, żeby poszczególne oddziały były przynajmniej raz w tygodniu kapa-
ne.

Dla kontroli kąpieli zaprowadzą lekarze pułkowi „Książkę kąpielową przy pomocy której będą mogli orientować się, które oddziały należy odesłać do kąpieli.

W tym celu z dniem dzisiejszym została otwarta łazienka i odwyszalnia na placu Bema dla Dywizji Lwowskiej. Oddziały mają więc obecnie korzystać – obok łazienki przy ul. Żółkiewskiej, z nowo otwartej łaźni, zamawiając kąpiel dzień naprzód w kolumnie sanitarnej dywizji lwowskiej, ul. Kordeckiego 1 (centrala telefoniczna, hotel Francuski).

Równocześnie przypomina się dawne rozkazy wydane w tym kierunku przez Dowództwo Artylerii.

2. Sprostowanie. Punkt 2 tut. rozk. dz. nr 85 prostuje się w ten sposób, że ppor. wet. Miłosław Zboril przeniesiony zostaje z 4. pac do 4. pap jako szef wet.

3. Przeniesienie. Przeniesieni zostają: pchor. Tadeusz Gadomski i jedn. bomb. Kazimierz Gadomski z 4. pac do 2. pac (przedtem 3. paw).

Za zgodność
dr [Józef] Gluziński, por.

Marceli Śniadowski, ppłk

Dodatek do rozkazu nr 86

Urlop. Ppor. wet. Miłosławowi Zborilowi został udzielony trzydniowy urlop wraz z czterema dniami na podróż do Wadowic, Tarnobrzegu i Rozwadowic od 6 bm.

Zastępstwo służbowe na czas nieobecności ma objąć ppor. wet. Józef Adamek.

[Wilhelm] Todt, kpt.

Marceli Śniadowski, ppłk

Odpis
CAW, I. 341. 1. 108.

1919 kwiecień 7, Lwów. — Rozkaz dzienny Dowództwa Artylerii
we Lwowie ppłk. Marcelego Śniadowskiego

1. Przydzielenie. Z dniem dzisiejszym przydzielam ogniom. Karola Łopuszańskiego z 4. pac do warsztatów artylerii jako protokolanta. Wymieniony zgłosić się ma bezzwłocznie u porucznika [Mieczysława] Zieleniewskiego.

2. Urlopy. Udzielam plut. Leopoldowi Góreckiemu z 4. pap, w ważnych sprawach rodzinnych, 5 dni urlopu do Pińczowa oraz 4 dni na podróż, początek urlopu 9 bm.

Bomb. Kazimierz Neusarek otrzymał z Komendy Grupy gen. dyw. [Józefa] Leśniewskiego, w ważnych sprawach rodzinnych, 5 dni urlopu do Krakowa, początek urlopu 9 bm.

3. Zwolnienie. Stanisław Potoczny z 2. baterii 5. pap zostaje zwolniony ze służby w Wojsku Polskim jako nie będący w wieku poborowym.

4. Sprostowanie. Pkt 2 tut. rozkazu dz. nr 85 prostuje się w tym kierunku, że por. lek. wet. Leopold Dobiasz pozostając nadal w 4. pap, pełnić będzie funkcję referenta wet. Dowództwa Artylerii Wojsk Polskich Lwów aż do dalszego zarządzenia.

5. Zakaz jeżdżenia kłusem. Przypominam wszystkim oddziałom rozkaz Naczelnego Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią nr 62 w sprawie zakazu jeżdżenia kłusem.

6. Szkoła sanitarna. Odnośnie do rozkazu Komendy Grupy Operacyjnej gen. dyw. Leśniewskiego nr 58 mają wszyscy lekarze pułkowi nadesłać na razie po dwóch sanitariuszy z pułku do szkoły sanitarnej przy szpitalu załogi we Lwowie. Przypomina się wydane w tym kierunku rozkazy, że na każdą baterię ma być wyszkolonych czterech sanitariuszy.

7. Rozdział szczepionek tyfusu. Lekarze pułkowi podadzą stan prowiantowy swych pułków i ilość potrzebnych strzykawek, celem rozdziału szczepionek tyfusowych (ad. rozkaz nr 58 Komendy Grupy Operacyjnej gen. Leśniewskiego).

Za zgodność
[Zdzisław] Łomnicki, por.

Marceli Śniadowski, ppłk

Dodatek do rozkazu dziennego nr 87 z dnia 7 kwietnia 1919 r.

1. Ukazanie. Ukaranym zostaje kanonier Jan Mielnik za niedbałość w służbie jako inspekcyjny w stajni Dowództwa Artylerii. Przez to niedbałe pełnienie służby, wynikła szkoda materialna, mianowicie zostały ukradzione dwie upręże i zniszczony powóz.

Kanoniera Jana Mielnika skazuję na 8 dni ścisłego aresztu obostrzonego ciemnicą i twardym łóżem co trzeci dzień. Rozkaz kary ma nastąpić 9 bm. Wykonanie kary powierzam komendzie 1. kolumny amunicyjnej 4. pac.

2. Porcje zapasowe. Wszystkie oddziały, które naruszyły porcje zapasowe, mają je bezzwłocznie uzupełnić przez dofasowanie potrzebnych artykułów w Urzędzie Gospodarczym.

Urząd Gospodarczy posiada obecnie zapas mięsnych konserw amerykańskich a 700 g. Jedna puszka równa się czterodniowej porcji mięsnej i w tym stosunku należy wymienione konserwy fasować. Każdy oficer prowiantowy musi się wykazać w Urzędzie Gospodarczym zapotrzebowaniem, podpisanym przez dowódcę oddziału.

Zaznacza się, że porcje zapasowe mają być z reguły zdeponowane w magazynie prowiantowym oddziału, a wydawanie dla ludzi może nastąpić jedynie na wyraźny rozkaz dowódcy dywizji.

3. Rekwizycje. Z dniem dzisiejszym wstrzymuje się wszelkie rekwizycje bydła i świń, a tym samym i pozwolenie na rekwizycje, jakie poprzednio wydano poszczególnym formacjom – unieważnia się.

Zapasy mięsa są zupełnie wystarczające, wobec czego należy je pobierać z zakładów wojskowych. Niestosujący się do powyższego rozkazu będą pociągnięci do surowej odpowiedzialności.

4. Wykaz oficerów przyjętych do armii polskiej. Po myśli rozkazu Komendy Grupy Operacyjnej gen. dyw. [Józefa] Leśniewskiego nr 57, mają oddziały przedłożyć bezzwłocznie wykazy oficerów przyjętych już dziennikiem rozkazu MSW do armii polskiej, z wyszczególnieniem oficerów dotychczas nieprzyjętych.

5. Porządki w koszarach. Zwracam uwagę wszystkich dowódców koszar i obiektów wojskowych, podległych memu dowództwu na rozporządzenie wydane przez Komendę Miasta i Placu we Lwowie, dotyczące utrzymania porządków i czystości wewnątrz gmachów, jako też w ich bezpośredniej okolicy.

W razie nieposiadania odnośnego rozporządzenia należy o nie bezzwłocznie się postarać w Komendzie Miasta i Placu.

6. Wykazy prawników. Po myśli rozkazu Grupy Operacyjnej gen. dyw. Leśniewskiego nr 57, przedłożą wszystkie podległe oddziały bezzwłocznie wykaz przydzielonych tam ukończonych prawników, jako też funkcjonariuszy sądowych (kancelistów, pomocników oficerów itd.) wprost do Sądu Polowego, ul. Zamarstynowska 9.

Za zgodność
[Zdzisław] Łomnicki, por.

Marceli Śniadowski, pplk

Odpis
CAW, I. 341. 1. 108.

Nr 143

1919 kwiecień 7, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej z 6 kwietnia 1919 r.

Odcinek północny. Poranny raport sytuacyjny z dnia 6 kwietnia 1919 r.

A) Sytuacja nieprzyjacielska

a) Zmiany w ugrupowaniu.

b) Działalność bojowa. O godz. 21⁰⁰ artyleria nieprzyjacielska ostrzeliwała Zboiska i placówki „Hallerczyk”, „Piłsudczyk” i „Luśka”. O godz. 23⁰⁰ powtórzył nieprzyjaciel swój ogień na Zboiska i Zamarstynów. Działalność bojowa nieprzyjaciela staje się od 2 dni żywszą, w szczególności ostrzeliwanie artylerią całego pododcinka Zboiska i ostrzeliwanie minami najbliższej położonych placówek.

c) Wywiady – podsuwa nowe patrole od strony magazynów dynamitowych.

B) Sytuacja własna

a) Zmiany w ugrupowaniu.

b) Działalność bojowa – patrol oficerski, który uderzył wczoraj na magazyn dynamitowy, wypędził załogę wraz z km., zajął okopy, zniszczył urządzenia telefoniczne, przygotowany materiał budowlany spalił i zasypał rowy. Po dalszym patrolowaniu aż do gościńca Brzuchowickiego patrol powrócił słabo ostrzeliwany, przynosząc ze sobą 15 desek, 10 łopat, 2 skrzynki amunicji do km., 1000 naboju austriackich. Artyleria nasza, która pojechała wczoraj po południu pod Rzęsnę Polską, spłoszyła celnymi strzałami Rusinów koło willi Bilkowej i ścigała ich ogniem.

c) Straty (oficerów imiennie): w meldunku porannym straty z dnia poprzedniego.

d) Zdobyte, jeńcy i daty od nich osiągnięte (patrz pod b).

C) Stan fizyczny i materialny własnych wojsk

a) Wyżywienie (kolacja za skąpa).

b) Amunicja (brak zupełny rakiet świetlnych).

c) Ekwipunek (pozostawia wiele do życzenia, zwłaszcza należałoby zmienić czarne płaszcze, które odbijają się od terenu III/2p.). Brak obuwia.

D) Stan pogody, dróg i terenu

Z powodu mniejszych opadów stan dróg polepsza się, a podeschnięty teren umożliwia szybkie kopanie strzeleckich i łącznikowych rowów przez najętą ludność cywilną i żołnierzy.

Tadeusz Machalski, rtm.

Odcinek południowy. Poranny raport sytuacyjny z dnia 6 kwietnia 1919 r.

A) Sytuacja nieprzyjacielska

a) Zmiany w ugrupowaniu.

b) Działalność bojowa – od 7⁰⁰ do 12⁰⁰ w nocy artyleria ostrzeliwała Kulparków, Lipniki i miasto. O 11⁰⁰ w nocy odparto podsuwający się patrol nieprzyjacielski.

c) Wywiady.

B) Sytuacja własna

a) Zmiany w ugrupowaniu. Nowo utworzony 2. baon 3. p. strzelców jako rezerwa na Cytadeli o 6³⁰ zlużowała 4/1 kompanię placówki wschodniej części Persenkówki. 6/1 kompania odeszła jako rezerwa na Zofiówkę.

b) Działalność bojowa. Artyleria ostrzeliwała Kozielniki i Sokolniki. W nocy żywa wymiana strzałów.

c) Straty (oficerów imiennie): w meldunku porannym straty z dnia poprzedniego.

d) Zdobytcz, jeńcy i daty od nich osiągnięte.

C) Stan fizyczny i materialny własnych wojsk

a) wyżywienie

b) amunicja

c) ekwipunek

D) Stan pogody, dróg i terenu

Tadeusz Machalski, rtm

Odpis

CAW, I. 341. 1, t. 101.

Nr 144

1919 kwiecień 8, Lwów. — Meldunek Dowództwa Brygady Lwowskiej z 7 kwietnia 1919 r.

Silne patrole nieprzyjaciela atakowały około godz. 22⁰⁰ „Górę Śmierci” od strony Łysej Góry i Stawków a także pozycje nasze na Snopkowie. Ogniem km. zostały odparte. O godz. 19⁰⁰ ostrzeliwała artyleria nieprzyjacielska gwałtownie Bednarówkę.

Straty: 12,1,1,0,0 i 3 zatrutych gazem.

[Władysław] Laudyn, ppor

Odcinek południowy

Wieczorny raport sytuacyjny z dnia 8 kwietnia 1919 (godz. 7⁰⁰).

A) Sytuacja nieprzyjacielska

a) Zmiany w ugrupowaniu.

b) Działalność bojowa (silniejszy patrol nieprzyjaciela podsunął się około godz. 22⁰⁰ pod okopy nasze na Snopkowie. Przyjęty ogniem karabinów cofnął się szybko. Artyleria nieprzyjacielska ostrzeliwała między godz. 16³⁰ a 19³⁰

Bednarówkę, także gazem. Między 8⁰⁰ a 10⁰⁰ ostrzeliwała artyleria nieprzyjacielska Persenkówkę, Elektrownię i Kulparków.

c) Wywiady

B) Sytuacja własna

a) Zmiana w ugrupowaniu.

b) Działalność bojowa. O 19⁰⁰ oddała artyleria własna 4 strzały na dwór w Kozielnikach a dziś o 7⁰⁰ 2 strzały w tym samym kierunku.

c) Straty (oficerów imiennie): w meldunku porannym straty (10,1,3,0,0) 3 chorych od pocisków gazowych z dnia poprzedniego. Straty robotników (Żydów (3,1,0,0,0).

d) Zdobycz, jeńcy i daty od nich osiągnięte.

C) Stan fizyczny i materialny własnych wojsk (dobry)

a) Wyżywienie (skąpe).

b) Amunicja.

c) Ekwipunek (zły).

D) Stan pogody, dróg i terenu (pogoda stała, teren suchszy)

Tadeusz Machalski, rtm

Wieczorny raport sytuacyjny z dnia 8 kwietnia 1919 r. 7⁰⁰ po południu

O godz. 10¹⁵ zaatakował nieprzyjaciel w sile jednej kompanii od strony Góry i Stawków. Ogniem km. piechoty i artylerii odparto go. Artyleria nieprzyjacielska ostrzeliwała przed południem z Brzuchowic Rzęsną Polską.

Słabsze patrole nieprzyjacielskie około 20⁰⁰ pod Rzęsną Polską i Hołoskiem. 0,1,0,0,0.

Wyżywienie – dostateczne.

Amunicja – brak rakiet świetlnych.

Ekwipunek – braki w umundurowaniu.

Pogoda, stan dróg (dobry).

Tadeusz Machalski, rtm

Odpis

CAW, I. 341. 1, t. 101.

**1919 kwiecień 9, Przemyśl. — Dowództwo Wojsk Polskich
na Galicję Wschodnią w sprawie organizacji pułków na froncie
do Inspektoratu Artylerii**

Dowództwo [Wojsk Polskich] na Galicję Wschodnią planuje po pierwsze zjednoczyć odrębnie użyte kompanie w baony, odrębnie użyte baony w pułki.

Z tych ostatnich będą w Dowództwie na Galicję Wschodnią połączone: 30. pp, 14. pp, 18. pp, 24. pp, 37. pp, 40. pp, (3. Pułk Strzelców Lwowskich), 7. pp Legionów, oraz 9. pułk ułanów i baony „Odsieczy Lwowa”.

Wszystkie inne odrębne oddziały będą połączone lub innym frontom za wymianę oddane. Dowództwa grupy połączą oddziały jednego pułku w jednej taktycznej grupie, aby dowódcy pułków mogli być jak najspieszniej powołani na front.

W celu zjednoczenia powyżej wspomnianych oddziałów rozkazuję:

I. baon 25. pp, kpt. Bogaczewicza (380 bagn.) stawiam grupie Minkiewicza do dyspozycji. Dowódca Grupy płk. [Henryk] Minkiewicz zmieni na odcinkach i postawi do dyspozycji Dowództwa na Galicję Wschodnią.

„Odsiecz Lwowa” (270 bagn.), 7. i 8./13. kompanii (260 bagn.), 9./14. kompanii (140 bagn.).

Dzień gotowości odtransportowania i stację załadowczą melduje Grupa płk. [Henryka] Minkiewicza do 10 IV, godz. 6⁰⁰ po południu.

2. baon „Odsieczy Lwowa”, jak i 7. i 8. kompanii 13. pp odjadą do Grupy płk. [Władysława] Sikorskiego.

9. kompania 14. pp odejdzie marszem pieszym do Starzysk, gdzie zmieni kompanię marszową 40. pp (3. Pułk Strzelców Lwowskich), którą Grupa gen. [Franciszka] Aleksandrowicza odeśle do Dywizji Lwowskiej.

II. Grupa płk. [Władysława] Sikorskiego odda po nadejściu oddziałów:

a) 3./10. baon (270 bagn.) do dyspozycji Dowództwa [Wojsk Polskich] na Galicję Wschodnią, zostawiając ten baon jako rezerwa w Gródku Jagiellońskim.

b) Cały 37. pp oraz dowództwo pułku do dyspozycji Dowództwa „Wschód” dla podporządkowania tego pułku Grupie płk. Minkiewicza.

Gotowość oddania tych oddziałów i miejsc załadowania zameldować do 12 IV godz. 6⁰⁰ po południu.

III. Po nadejściu 37. pp uzupełni Grupa Minkiewicza resztę baonu kpt. [Michała] Remizowskiego (wyłącznie komp.) 4. pp.

Przygotowuje do oddania 13/4. Grupie płk. Sikorskiego baon 2./28. (180 bagn.), zaś baon 2./22. odda Dowództwu „Wschód” jako rezerwę w Sądowej Wiszni.

IV. Dowództwo Grupy płk. [Henryka] Minkiewicza odda dalej 3./9. Legionów, który ma być 15 IV gotowy do odtransportowania do Grupy płk. [Mieczysława] Kulińskiego, meldując miejsce załadowania.

V. Z nadesłanych dnia 5 IV 490 żołnierzy uzupełnień, uzupełni płk. Sikorski w pierwszej linii 1./39. baon (dawniej 3./37.). Baon ten ma od 9 IV nosić nazwę 3. baon 37. pp i wchodzi w skład 37. pp.

Resztę uzupełnień użyć dla dopełnienia baonu rtm. [Romana] Abrahama i 1. baonu ppłk. [Izydora] Modelskiego.

Baon rtm. Abrahama będzie od 9 IV nosić nazwę 2. baon 40. pp (3. Pułk Strzelców Lwowskich), zaś baon ppłk. Modelskiego – nazwę 3. baon 40. pp.

Wniosek na zatwierdzenie dowództw tych baonów przesłać przez dowództwo 40. pp (3. Pułk Strzelców Lwowskich).

Baony te uważać za tymczasowo detaszowane.

Dowództwo pułków jak w rozkazie Sztabu Generalnego nr 5661/I powiedziano, zaurgowano z Dowództwa Okręgu Generalnego Kraków i z Dowództwa Okręgu Generalnego Kielce.

Inspektorat Artylerii ustali równorzędnie plan organizacji poszczególnych formacji artyleryjskich w celu osiągnięcia jak największej sprawności bojowej.

Do Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią przyjdzie dowództwo 1. pac. Po nadejściu tego do pola, które zarządzi Inspektorat Artylerii, zarządzić w każdej grupie odpowiednie dowództwa artylerii, dla koniecznego kierownictwa i podziału współpracy w dowództwie.

Szef Sztabu
[Edmund Kessler, ppłk]

Odpis
CAW, I. 304. 1. 7.

Nr 146
1919 kwiecień 10, Przemyśl. — Rozkaz nr 74
Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

OW op. 110 – Odbieranie środków wybuchowych żołnierzom odsyłanym z linii bojowej w głąb kraju

Naczelne Dowództwo. Rozkaz Sztabu Generalnego nr 103

Na szlaku kolejowym Lublin – Rejowiec rzucono w dniu 18 lutego br. z pociągu osobowego trzy bomby. Podejrzani o ten czyn swawoli, trzech podoficerowie i dwaj szeregowcy zostali oddani pod sąd.

Niezależnie od wyroku śledztwa rozkazuję, ażeby żołnierzy odsyłanych z linii bojowych w głąb kraju; bezpośrednio dowództwo rewidowało, czy nie posiadają środków wybuchowych, granatów itp.

Gdyby się bowiem w przyszłości podobny wypadek powtórzył, będzie także i bezpośredni przełożony do odpowiedzialności pociągnięty.

OW op. 111 – Zakaz strzelania poza frontem

W mieście słyhać ustawicznie strzały karabinowe. Rozkazuję przy każdorazowym takim zdarzeniu, natychmiastowe wdrożenie dochodzeń, celem wykrycia i najostrejszego ukarania sprawców. O poczynionych krokach i przebiegu śledztwa, należy mnie informować. Kładę jak największą uwagę na wykrycie winnych, ponieważ ta strzelanina nie tylko nie ustaje, lecz wobec obojętności władz wojskowych zdaje się rozszerzać w wojsku. Ta bezkarność zachęca do tym podobnych wybryków i demoralizuje w najwyższym stopniu żołnierza. Należy przeto, powtarzam, użyć wszelkich możliwych środków, oraz rozwinąć jak największą energię dla wyświetlenia wspomnianych wykroczeń.

Równocześnie należy pouczyć żołnierzy, iż jest to niegodnym żołnierza polskiego, używać broni palnej przeznaczonej do walki z wrogiem, dla straszenia ludności cywilnej na tyłach za frontem bojowym, lub celem strzelania dla zabawy, a także, iż marnowanie każdego naboju karabinowego jest wobec wielkiego braku amunicji w wojsku naszym, niczym innym jak sabotażem, a zatem zdradą wobec własnego kraju. Należy prowadzić ewidencję naboju znajdujących się u żołnierzy i kontrolować często, czy żołnierz oddane sobie naboje posiada. W ten sposób łatwo będzie wykryć sprawców strzelaniny.

Prócz tego, celem położenia tamy na przyszłość tej niepokojącej ludności strzelaniny, należy poczynić kroki zapobiegawcze i mi o nich zameldować. O ile by, mimo to, w przyszłości taki wypadek miał się powtórzyć, mają wszystkie tutejszemu dowództwu podległe formacje wojskowe obowiązek natychmiastowego wkroczenia.

OW op. 112 – Pobieranie i zapotrzebowania materiałów telefonicznych i telegraficznych

Celem uregulowania gospodarki materiałami telefonicznymi i telegraficznymi zarządza się:

Materiały telefoniczne i telegraficzne z magazynów Dowództwa Służby Łączności przy Dowództwie Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią mogą być jedynie wydane na ręce oficerów służby łączności przy dowództwie samodzielnych grup operujących. Do oficera służby łączności przy samodzielnej grupie operującej winni się zwracać z zapotrzebowaniem i z prośbą przydziału materiału telefonicznego, wszyscy oficerowie służby łączności podgrup lub oddziałów, podległych tej grupie.

Wszelkie zapotrzebowania i prośby o przydział materiału telefonicznego skierowane wprost do dowództwa służby łączności przy Dowództwie Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią, a nie pochodzące od oficerów łączności samodzielnych grup operujących, pozostaną bez odpowiedzi.

OW op. 113 – Organizacja i rekonstrukcja czołówek sanitarnych kolejowych nr VI, VII i VIII

Organizację czołówek sanitarnych kolejowych VI, VII i VIII, przeprowadzi por. lek. dr Teofil Latoszyński.

Czołówka sanitarna nr VII rekonstruować się będzie w warsztatach kolejowych w Przemyślu.

Czołówka nr VI i VIII w warsztatach kolejowych w Nowym Sączu, za pośrednictwem dowództwa okręgu linii kolejowych Kraków:

OW op. 114 – Rozwiązanie baonu akademickiego w Krakowie

Rozkazem J-313 z dnia 4 marca 1919 r. DPG Kraków, rozwiązany został baon akademicki w Krakowie. Członkowie tego baonu, pełniący służbę w obrębie tutejszego dowództwa, przechodzą zatem w ewidencję i skład tych oddziałów, przy których obecnie czynnie pełnią służbę.

Celem przeprowadzenia ewidencji członków dawnego baonu, zgłoszą ich wszystkie formacje i zakłady odnośnym kadrom zapasowym.

OW 115 – Przydział dowództwa 5. baonu saperów

Przydzielam dowództwo 5. baonu saperów do Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią z siedzibą w Przemyślu.

OW op. 116 – Ekspedycja pism kurierem

Z powodu ograniczenia jazdy kurierskiej i zmniejszenia stanu oddziału kurierów Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią, winny odtąd dowództwa i oddziały nadsyłać kurierem tylko bardzo ważne lub poufne pisma – wszelkie zaś inne pisma ekspediować przez pocztę polową.

Kurier dowództwa odjeżdża codziennie: rano w stronę Lwowa, po południu w stronę Krakowa i Warszawy.

Pocztę w stronę Lwowa składać należy tylko od 9⁰⁰ rano do godziny 5⁰⁰ po południu, w stronę Krakowa tylko od 9⁰⁰ rano do 3⁰⁰ po południu.

OW op. 117 – Zmiany w słownictwie pioniersko-saperskim

Pismem L. Dz. 818/VII z 18 III br. proponuje Wydział Naukowy Sztabu Generalnego odnośnie do podanych w Rozkazie nr 59 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią z dnia 12 III br. OW op. 69 nazw i zwrotów sapersko-pionierskich następujące zmiany:

Sprzęt wdziej	zamiast ubierz sprzęt
sprzęt zdejm	zamiast odłóż sprzęt
próg przyczółkowy (próżnik)	zamiast oczep
bijak	zamiast bijka
podpory stojące	zamiast stojaki
podpory pływające	zamiast pływaki
jarzma stójkowe	zamiast kozły stójkowe
przysadki	zamiast but
pal	zamiast pilot
podciąg	zamiast przęgło
węzeł krzyżowy	zamiast ósemka
psychówka	zamiast łódka
burta	zamiast bort
tulejka	zamiast odwrót widełkowy
cieraczka	zamiast powróżło
bosak	zamiast oseka
odgarnij	zamiast odchylić
zagarnij	zamiast wychylić
osadka łódkowa	zamiast partia łódkowa
oddział kotwiczny	zamiast partia kotwiczna
oddział budowy podpór	zamiast partia budowlana
minerstwo	zamiast rozsadzanie
lont zwykły	zamiast sznur angielski
lont wybuchowy	zamiast sznur detonacyjny
zapał iglicowy	zamiast palnik sprężynowy
zapalnik żarowy	zamiast zapalnik elektryczny
uszczelniać	zamiast tamować
uszczelnienie	zamiast tama
ładunek skoncentrowany	zamiast ładunek skupiony
ładunek przełożony	zamiast ładunek wolno leżący
ładunek uszczelniony	zamiast ładunek zatamowany
szczypce kapslowe	zamiast szczypce
zapał żarowy	zamiast kapsła żarowa
oddziałami zbiórka	zamiast partiami zbiórka
do budowy marsz	zamiast do roboty marsz

Terminologię powyższą należy uważać za tymczasową i poleca się używać jej aż do zatwierdzenia przez komisję regulaminową.

Za zgodność

[Edmund] Kessler, ppłk

[Wacław] Iwaszkiewicz, gen.

^a pominięto awiza i decyzje porządkowe

Odpis

CAW, I. 304. 1. 7.

Nr 147

1919 kwiecień 10, Przemyśl. — Rozkaz oficera nr 18
Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

W dniu dzisiejszym wyjeżdżam na urlop. Czasowe dowództwo podległych mi wojsk obejmie gen. Emil Gołogórski w myśl telegraficznego rozkazu Naczelnego Dowództwa Wojsk Polskich nr 212/V z dnia 7 kwietnia 1919 r.

Za zgodność
[Edmund] Kessler, ppłk

[Wacław] Iwaszkiewicz, gen.

Odpis
CAW, I. 304. 1. 7.

Nr 148

1919 kwiecień 10, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 89
Dowództwa Artylerii we Lwowie ppłk. Marcelego Śniadowskiego

1. Urlopy. Ppor. wet. Emil Kaliński otrzymał z Komendy Grupy Operacyjnej gen. dyw. [Władysława] Jędrzejewskiego siedmiodniowy urlop do Zakopanego i Krakowa, początek urlopu 9 bm. Kapralowi Stanisławowi Roszce z 4. pap udzielam 3 tygodnie urlopu dla poratowania zdrowia, jako rekonwalescentowi po przebytej malarii.

2. Zakaz rekwizycji. Przypomina się zakaz wszelkiej rekwizycji ze strony oddziałów i oficerów prowiantowych. Prawo rekwizycji ma tylko Intendentura przez wyznaczone do tego organa opatrzone w odpowiednie pełnomocnictwo.

3. Składownia gospodarcza oficera. Składownia gospodarcza oficera przy ul. Batorego 11 wydaje artykuły spożywcze dla stołowni oficera.

4. Dystynkcje podchorążych. Podchorążym przysługuje prawo noszenia czarnych spodni, epolety noszą na wzór oficera, lecz jedwabne białe lub w kolorze munduru polowego, czapki takie same jak żołnierze, tj. bez różyczki oficera z paskiem skórzanym, natomiast wolno nosić im przy broni bocznej srebrny temblak.

5. Przepustki pozasłużbowe. Przypomina się, że oprócz legitymacji obowiązują przepustki pozasłużbowe dla wszystkich podoficerów i żołnierzy należących do Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią, unormowane rozkazem Naczelnego Dowództwa Wojsk Polskich nr 5. OW.33.

6. Zakaz noszenia odznak państw zaborczych. Dziennik rozkazów wojskowych nr 29 zabrania oficerom, żołnierzom i urzędnikom wojskowym noszenia orderów, krzyżów, medali, wstążek orderowych i innych odznaczeń (orderowe temblaki przy szablach) Rosji, Niemiec i byłej monarchii austro-węgierskiej.

7. Inwentarz izb chorych. Lekarze pułkowi podadzą ilość łóżek w izbach chorych i sporządzą dokładne inwentarze swoich izb, które umieszczą w widocznym miejscu, odpisy zaś odeślą szefowi sanitarnemu dywizji (ad rozkaz Komendy Grupy Operacyjnej gen. dyw. Leśniewskiego nr 60).

8. Racja chleba i mięsa. Od dnia 1 kwietnia dzienna racja chleba wynosi 700 gram, a mięsa 200 gram dziennie.

9. Wydalenie ordynansów i posług narodowości ruskiej. Po myśli rozkazu nr 55 Komendy Grupy Operacyjnej gen. dyw. [Józefa] Leśniewskiego, należy wydalić natychmiast wszystkich ordynansów i posługaczy narodowości ruskiej, a spis imienny wydalonych przedłożyć dowództwu dywizji.

10. Oficerowie prowiantowi. Oficerowie prowiantowi wszystkich oddziałów dywizji mają się stawić w sztabie dywizji (hotel Francuski) wraz z książkami prowiantowymi w czwartek 11 bm. o godz. 7⁰⁰ wieczór.

11. Oficerowie mówiący po francusku. Oddziały podadzą jak najrychlej spis oficerów mówiących po francusku, angielsku i włosku. (Rozkaz Komendy Grupy Operacyjnej gen. dyw. Leśniewskiego, nr 61).

Awizo. Wraz z dzisiejszą odprawą otrzymuje 4. pap krzyże „Obrony Lwowa” wraz z dyplomami, według tamtejszego wykazu z dnia 8 kwietnia br.

Za zgodność
[Zdzisław] Łomnicki, por.

Marceli Śniadowski, ppłk

Odpis
CAW, I. 341. 1. 108.

Nr 149

1919 kwiecień 10, Lwów. — Meldunek Dowództwa
Brygady Lwowskiej z 9 kwietnia 1919 r.

Meldunek sytuacyjny

Lwów, 9 kwietnia 1919 r. godz. 7⁰⁰

Artyleria nieprzyjacielska między godz. 8⁰⁰ a 9⁰⁰ ostrzeliwała z Sokolnik kilkunastu strzałami nasze pozycje na Kulparkowie. Zarówno na froncie północnym, jak i południowym ukazywały się małe patrole nieprzyjacielskie, które ostrzeliwaliśmy.

Zwykły ogień karabinowy.

Sytuacja bez zmian.

Straty 0,0,0,0,0.

Bac, kpt

Odcinek północny.

O godz. 18⁰⁰ patrol wysłany celem rozpoznania terenu pod wysunąć się mającą placówkę „Lew”, został przyjęty silnym ogniem km. z willi Bilikowej. Po krótkiej utarczce patrol powrócił bez strat. Skonstatowano na północ od willi Bilikowej i pod dworem w Brzuchowicach km. Wskutek złych warunków terenowych dla nowej placówki Lew, obsadzono dawną linię leśną i dawną placówkę „Lew”. Patrol wysłany na dynamitowe magazyny z Hołoska nie spotkał się z nieprzyjacielem. Z resztą sytuacja bez zmiany. Straty 0,0,3,0,1,

Odcinek południowy

O godz. 18³⁰ ostrzeliwała artyleria nieprzyjacielska placówkę „Zośkę” i szkołę gospodarczą granatami gazowymi. W lesie Oświeca i Kozielnikach między 17⁰⁰–18⁰⁰ wielki ruch. Zdaje się zmiana obsady.

Między 22⁰⁰–23⁰⁰ patrol nieprzyjacielski podsunął się pod placówkę Legun, ale po krótkiej wymianie strzałów cofnął się. Przez całą noc silny ogień karabinowy i km. Między 3⁰⁰–4⁰⁰ rano artyleria nieprzyjacielska ostrzeliwała Persenkówkę. Z resztą sytuacja bez zmiany.

Straty: 3 zaczadzonych. 1,0,0,0,0.

[Feliks] Mierzeński, kpt

Odpis

CAW, I.341.1, t. 101.

Nr 150

**1919 kwiecień 11, Lwów. — Rozkaz Dowództwa
5. Dywizji Lwowskiej w sprawie organizacji 40. pułku piechoty**

Zostaje utworzony 40. pułk piechoty (3. Pułku Strzelców Lwowskich). Pułk ten formuje się z byłego austriackiego 30. pp jako miejsce formowania się tego pułku wyznacza się Lwów.

Pułk ten podlega Dowództwu Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią.

Obsadę oficerską zarządzi dowództwo na Galicję Wschodnią, przesyłając do Ministerstwa Spraw Wojskowych wykaz oficerów.

1. Dotychczasowa Grupa gen. [Józefa] Leśniewskiego otrzymuje nazwę Dywizja Lwowska.

2. W skład tej dywizji wchodzi zasadniczo:

38. pp 1. Pułk Strzelców Lwowskich

39. pp 2. Pułk Strzelców Lwowskich

40. pp 3. Pułk Strzelców Lwowskich

oraz Brygada Artylerii, składająca się z: 4. pac, 4. pap, 5. pap.

Na dowódcę piechoty wyznaczam na razie ppłk. Czesława Mączyńskiego, na dowódcę brygady artylerii na razie mjr. Tadeusza Łodzińskiego.

Inne oddziały i zakłady, przewidziane w normalnym ordre de bataille dywizji, zostaną formowane w miarę możliwości. Na razie zaś dowództwo na Galicję Wschodnią zarządzi prowizoryczne przydzielenie potrzebnych dywizji oddziałów i zakładów, które należy uważać jako odkomenderowane.

[Władysław] Jędrzejewski, gen. ppor.

Odpis

CAW, I. 341. 1, t. 97.

Nr 151

**1919 kwiecień 11 Lwów. — Rozkaz operacyjny nr 279
Dowódcy 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego**

Do 1., 2. i 3. Pułku Strzelców Lwowskich i Dywizjonu Ułanów Lwowskich

1) Nieprzyjaciel koncentruje swe siły na linii Bełz – Uhnów – Wareż.

2) Własne oddziały stanęły po przeprowadzeniu akcji oczyszczenia obszaru, położonego między torem kolejowym Jarosław – Rawa Ruska – Przemyśl – Gródek, na linii Wereszycy.

3) W najbliższym czasie rozpocznie się dalsza akcja celem zajęcia i ubezpieczenia linii kolejowej Lwów – Rawa Ruska. W akcji tej brać będzie udział:

- a) Grupa gen. [Franciszka] Aleksandrowicza,
- b) Grupa płk. [Mieczysława] Kulińskiego,
- c) Dywizja Lwowska.

Równoległą akcję prowadzić będzie Grupa „Bug”.

4) Dywizja Lwowska ma osiągnąć linię: wyłącznie Dorszów Mały, Dublany, fort na wschód od koty 282 (koło drogi z Malechowa do Żydatycz), HH Laszki Murowane.

W tym celu rozkazuję:

5) Brygada Lwowska przeprowadzi pilne wywiady na odcinku: wyłącznie Rzęsna Polska aż do Zboisk wyłącznie oraz poczyni wszelkie przygotowania do powyższej akcji.

6) Jako wzmocnienie otrzyma grupa północna Brygady Lwowskiej (tj. 1. i 3. baon 2. Pułku Strzelców Lwowskich) 1. i 2. baon 1. Pułku Strzelców Lwowskich, kompanię szturmową 1. Pułku Strzelców Lwowskich i kompanię poznańską.

7) Sumaryczny meldunek z wywiadów oraz szczegółowy plan akcji w formie rozkazu przedłoży Brygada Lwowska Dowództwu Dywizji do dnia 16 IV do godz. 12⁰⁰ w południe.

8) Z powodu przegrupowania sił nieprzyjacielskich na południowym froncie i spodziewanego stamtąd ataku – należy bezwzględnie przeprowadzić jak najrychlej ukończenie i wzmocnienie fortyfikacji tak, aby odcinek południowy mógł być trzymany słabymi siłami (3. p. strz. i II/2. Pułk Strzelców Lwowskich). Jako rezerwa odcinka południowego zostaje II/1. Pułk Strzelców Lwowskich.

9) Luzowania potrzebne do zwolnienia wszystkich potrzebnych do akcji sił, przeprowadzić natychmiast.

10) Dla odwrócenia uwagi od północnego odcinka, przeprowadza południowy odcinek codziennie wywiady jak dotąd.

Za zgodność:

[Kazimierz] Rylski, mjr

[Władysław] Jędrzejewski, gen. por.

Do tego rozkazu dodaję:

Ad punkt 5. Każdy baon wysyła dziennie jeden patrol na przedpole swoich pozycji. Wywiady należy prowadzić w ten sposób, by nie przemęczać żołnierzy i utrzymać ich zdolnych do dalszych akcji.

Natomiast należy z własnych stanowisk jak najpilniej obserwować nieprzyjaciela i wszelkie jego ruchy mieć ustawicznie na oku.

Ad punkt 7. Sumaryczny meldunek z wywiadów, zawierający – o ile się to da wyśledzić – pozycje km., artylerii i ewentualnego przegrupowania się nieprzyjaciela, jego okopy i zasieki druciane na dołączonym szkicu, przedłożą pułki dowództwu brygady 15 bm. do godz. 6⁰⁰ wieczór. Szczegółowy plan akcji przedłożą dowódcy pułków na ustnej odprawie w dowództwie brygady. Wszystkie inne rozkazy wydało Dowództwo Brygady Lwowskiej rozkazem L. op.279

Czesław Mączyński, ppłk

Odpis
CAW, I. 341. 1. 97.

Nr 152
1919 kwiecień 11, Lwów. — Rozkaz operacyjny nr 279
Dowództwa Brygady Lwowskiej WP

Do 1., 2., 3. Pułku Strzelców Lwowskich i do dywizjonu Ułanów Lwowskich

Nieprzyjaciel, dowiedziawszy się o skoncentrowaniu naszych wojsk na północy, ściągając znaczne siły na północ od miasta, by silnym atakiem na Lwów spariżować nasze ruchy, mające na celu opanowanie toru kolejowego od Lwowa do Rawy Ruskiej.

Wobec tego rozkazuję:

Na południowym odcinku:

- 1) Zdwojona czujność.
- 2) Forsowne wykończenie robót fortyfikacyjnych na całym północnym odcinku. Kozły hiszpańskie mają być jak najrychlej ustawione, tak by pozycje w najkrótszym czasie były całkowicie odrutowane.
- 3) 3. Pułk Strzelców Lwowskich luzuje oddziały kompanii poznańskiej na Lipnikach i pół kompanii szturmowej na Bednarówce. Luzowanie odbędzie się 12 bm. między 7⁰⁰ – 8⁰⁰ po południu, półkompania szturmowa pozostaje jako rezerwa na Bednarówce.
- 4) 13 bm. nad ranem luzuje kompania szturmowa swoją rezerwę na Bednarówce świeżym oddziałem.
- 5) Kompania poznańska odchodzi jako rezerwa brygady i kwateruje w domkach przy torze kolejowym między drogą Wulecką a Stryjską, utrzymując nadal placówkę na Betoniarni.

Na północnym odcinku:

- 1) 1. Szwadron Ułanów Lwowskich i szwadron km. odchodzi 12 bm. do Rzęsny Polskiej jako rezerwa brygady.
- 2) Mjr [Stefan] Cieński zbiera wszystkie zbędne na froncie oddziały 1. Pułku Strzelców Lwowskich i ćwiczy je w koszarach dla współdziałania w akcji na północy.

[Czesław] Mączyński, ppłk.

Dodatek: Taktyczną komendę na południowym odcinku obejmuje aż do drogi Stryjskiej włącznie ppłk [Karol] Krauss.

Za zgodność:

Tadeusz Machalski

Czesław Mączyński, ppłk

Odpis

CAW, I. 8411, 97.

Nr 153

1919 kwiecień 12, m.p. — Rozkaz oficerski nr 15

Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego

1. Inspekcja frontu. Przy zwiedzaniu odcinka 2. p. strzelców lwowskich przekonałem się, że wszyscy oficerowie od dowódcy pułku począwszy, dokładnie są obznajomieni z terenem całego odcinka i prowadzą jego obronę celowo i rozumnie. Żołnierze zdrowo wyglądają, usposobienie wesołe i pełni zapału do boju.

Widziałem ½ kompanii 10., która na swoim odcinku ćwiczyła, w myśl mego rozporządzenia, zajęcia polegały na przygotowaniu żołnierza w przeciwalkcji na wypadek przerwania naszych linii.

Polecam usilnie innym oddziałom prowadzenie podobnych ćwiczeń. Zarówno żołnierzom 2. p. strzelców lwowskich, jak i ich dowódcom za trudy i gorliwość w służbie Ojczyzny wyrażam uznanie.

2. Niedokładne opiniowanie podań o urlopy oficerskie. Z przedkładanych mi podań o urlopy oficerskie, przekonałem się, że podania te nie są dokładnie opiniowane przez odnośne dowództwa oddziałów. Celem unormowania tych spraw rozkazuję, by na przyszłość w opinii oddziału były podane następujące daty:

- 1) Czy zastępstwo danego oficera jest konieczne, a w takim razie podać imię i nazwisko zastępcy.
- 2) Kiedy był proszący ostatni raz na urlopie.
- 3) Ilu oficerów oddziału znajduje się na urlopie.
- 4) Ilu oficerów oddziału jeszcze nie korzystało z urlopu.
- 5) Czy okoliczności, zmuszające petenta są tak ważne, że jest wskazane udzielenie urlopu.

3. Nagana. Dnia 2 bm. miało miejsce niesmaczne zajście w restauracji hotelu Krakowskiego między osobami wojskowymi a cywilnymi. Zajście zostało wywołane nadmiernym podaniem alkoholu w wymienionej restauracji – za co też zamknięto powyższą jadłodajnię na przeciąg pięciu dni.

Dochodzenia w powyższej sprawie toczą się w tutejszym Sądzie Polowym. Nie wyprzedzając wyroku, wytykam jak najostrzej: por. Wojciechowskiemu z 3. kompanii 1. p. strz. lwow., ppor. Antoniemu Nowakowi z kompanii technicznej bryg. lwow. i por. Edwardowi Bicettiemu z dowództwa artylerii Lwów – ich zachowanie się, ubliżające w wysokim stopniu godności oficera Wojsk Polskich.

Przy tej sposobności przypominam, iż zarządziłem, by wszystkie lokale bez wyjątku w całym Lwowie były zamykane o godz. 10⁰⁰ wieczorem.

Za przekroczenie godziny policyjnej będzie nie tylko właściciel lokalu karany – ale będę surowo karał i oficerów, którzy swoją obecnością uniemożliwiali by wykonanie tego rozkazu.

Za zgodność
[Kazimierz] Rylski, mjr

[Władysław] Jędrzejewski, gen. ppor.

Odpis
CAW, I. 341. I. 87.

Nr 154

1919 kwiecień 13, Przemyśl. — Dodatek do rozkazu oficerskiego nr 18 Kwatermistrzostwa Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

ORGANIZACJA ETAPU

W myśl rozkazu Naczelnego Dowództwa Kwatermistrzostwo Główne Sztab Generalny L. 422/V, z dnia 23 II 1919, ustalam i zatwierdzam następujące dowództwa i przydziały oficerów, a zarazem rozwiązuję Dowództwo Okręgu Wojskowego Przemyśl oraz podległe temuż Powiatowe Dowództwa Wojskowe.

Dowództwo Okręgu Etapowego Lwów:

kpt. Bronisław Gebert – dowódca,
por. dr Maksymilian Malarski – adiutant,
por. Bolesław Trzos,
por. Jerzy Klus,
por. Marian Nowakowski,
ppor. Roman Pospischil,
referent sanit.: vacat.

Powiatowe Dowództwo Etapowe Gródek Jagielloński:

mjr Gustaw Lang – dowódca,
ppor. Marian Jastrzębski – adiutant,
por. Leon Chabałowski,
ppor. Maksymilian Hoffman,
lek. por. dr Włodzimierz Dobija.

Stacja Etapowa Janów (czasowo Mszana):

por. Andrzej Błażejowski – dowódca,
ppor. Stanisław Karski.

Dowództwo Okręgu Etapowego Przemyśl:

Dowódca: vacat. Aż do ustalenia definitywnego przydziału prowadzi agendy dowódcy etapowego:

ppłk. Jan Sułkowski,
ppor. Walerian Pospischil – adiutant (z DWP Przemyśl),
por. Kazimierz Jelewski (z DWP Przemyśl),
por. Władysław Długosz (z DOW Przemyśl),
por. Antoni Małek (z DOW Przemyśl),
por. dr Marcin Dragan (z DOW Przemyśl),
ppor. Zygmunt Wolski (z DOW Przemyśl),
Ludwik Götz (z DOW Przemyśl),
referent sanit.: vacat,
oficer kasowy: vacat.

Dowództwo Placu Przemyśl podlega Dowództwu Okręgu Etapowego Przemyśl:

por. Witold Andruszewicz – dowódca
ppor. Mieczysław Hanuszczewski – adiutant (z DOW Przemyśl),
kpt. Aleksander Szulislawski – oficer sprawiedliwości (z DWP Przemyśl),
ppor. Zdzisław Schneider.

Powiatowe Dowództwo Etapowe Mościska:

ppłk. Mieczysław Łobodziński – dowódca,
ppor. Józef Chodaczek – adiutant,
ppor. Jan Huczewski,
ppor. Czesław Gałyński,
ppor. Edward Woyzbun.

Stacja Etapowa Sądowa Wisznia:

por. Eugeniusz Stayer – dowódca,
ppor. Kazimierz Czechowicz.

Powiatowe Dowództwo Etapowe w Jaworowie:

rtm. Gustaw Wiślański – dowódca,
ppor. Tomasz Ochocki (z baonu uzupełnień etap. Lwów),
1 adiutant: vacat,
2 oficerów referentów: vacat,
1 lekarz: vacat.

Powiatowe Dowództwo Etapowe Jarosław:

ppłk. Franciszek Wiejacki – dowódca,
por. Adam Danecki – adiutant,
por. Celestyn Storożyński,
ppor. Władysław Kowalski,
ppor. Tadeusz Mossor.

Dowództwo Placu Jarosław podlega Powiatowemu Dowództwu Etapowemu Jarosław:

por. Stanisław Kucia – dowódca,
ppor. Tadeusz Odrzywolski (z kompanii etapowej Sądowa Wisznia).

Stacja Etapowa Przeworsk podlega Powiatowemu Dowództwu Etapowemu Jarosław:

por. Stanisław Rarogiewicz – dowódca,
ppor. Marian Mickiewicz – adiutant,
por. Zdzisław Haduch.

Powiatowe Dowództwo Etapowe Łańcut:

ppłk. Tadeusz Rychliński – dowódca (z DWP Liśko),
ppor. August Góttas – adiutant,
por. Emil Dąbrowski (z DWP w Nisku),
por. Władysław Ostrowski,
por. Gustaw Łęcznarowicz.

Oficer Etapowy Leżajsk:

por. Tomasz Perlak (z kompanii pow. w Łańcucie).

Powiatowe Dowództwo Etapowe w Nisku:

kpt. Roch Karol Kowalski – dowódca (z DOW Przemyśl),
por. Zdzisław Dwernicki – adiutant (z DOW Przemyśl),
por. dr Zieniewski (z DWP w Łańcucie),
por. Jan Kanty Soj.

Powiatowe Dowództwo Etapowe Cieszanów z siedzibą w Lubaczowie:

por. Jan Dracz – dowódca prowizoryczny (z dyrekcji dworca kolej. w Przemyślu),
por. Marian Janicki – adiutant,
ppor. Andrzej Zawadowski,
ppor. Piotr Kamiński,
ppor. Franciszek Bożek.

Dowództwo Okręgu Etapowego Sanok:

ppłk. Władysław Glazor – dowódca,
ppor. Filip Chabło – adiutant,
por. Tadeusz Hickiewicz,

por. Stanisław Krasowski,
por. Mikołaj Petza,
pchor. Kazimierz Piech,
kpt. lekarz dr Salomon Ramer – referent sanitarny.

Powiatowe Dowództwo Etapowe Liśko:

kpt. Karol Biliński – dowódca (z Dowództwa Placu w Sanoku),
ppor. Ludwik Biliński – adiutant,
por. Michał Lewicki,
ppor. Wincenty Lewicki,
ppor. lek. dr Jan Boroń (z DWP Brzozów).

Powiatowe Dowództwo Etapowe Dobromil:

por. Waclaw Kühnel – dowódca (z DWP Nisko),
por. Eustachy Talarski – adiutant,
por. Aleksander Dmytrak,
ppor. Stefan Raczkowski (z DWP Sanok),
por. lek. dr Bronisław Leiman.

Stacja Etapowa Rymanów:

por. Jakub Hanus – dowódca (z Dowództwa Placu w Sanoku),
ppor. Henryk Lutyński (z dyrekcji dworca kolejowego Sanok).

Stacja Etapowa Brzozów:

por. Jan Gabriel – dowódca,
ppor. Julian Buchcik.

Stacja Etapowa Dynów:

por. Józef Jarosz – dowódca,
ppor. Kazimierz Buchalt.

Stacja Etapowa Ustrzyki w Krościenku:

por. Edmund Dąbrowski – dowódca (z DWP Liśko),
ppor. Bronisław Krauss (z dyrekcji dworca kolejowego Sanok).

Oficer Etapowy Zagórz:

ppor. Tadeusz Dregiewicz (z dyrekcji dworca kolejowego Zagórz).

Oficer Etapowy Baligród:

ppor. Franciszek Twardoń (z Dowództwa Placu w Ustrzykach).

Oficer Etapowy Bircza:

ppor. Tadeusz Ostrowski (z dyrekcji dworca kolejowego Sanok).

Oficerowie pełniący dotychczas służbę na terenie etapowym w Powiatowych Dowództwach Etapowych, zdadzą swe czynności wyżej wymienionym dowództwom w miejscu ich siedziby. Wyznaczeni powyższym rozkazem dowódcy mają w ciągu trzech dni od daty rozkazu, objąć wyznaczone posterunki służbowe i pisemnie donieść o tym Kwatermistrzostwu Oddział III.

Wszyscy oficerowie nie objęci powyższym rozkazem, a mający dotychczas przydział w Powiatowych Dowództwach Wojskowych, mają zameldować się do trzech dni w Kwatermistrzostwie Oddział III po nowy przydział służbowy. Nie dotyczy to oficerów z b. DOW Przemyśl, którzy przechodzą na etat Grupy Operacyjnej płk. bryg. [Henryka] Minkiewicza.

Dowództwo Okręgu Wojskowego w Przemyślu zastawia z dniem dzisiejszym swoją czynność. Referenci poszczególnych Oddziałów DOW zameldują się w Kwatermistrzostwie Oddział III (Przemyśl, Mickiewicza 24) u mjr. [Antoniego] Kamińskiego, od którego otrzymają polecenia i wskazówki odnośnie do zlikwidowania swoich czynności.

Zakończenie likwidacji oraz wnioski w tej sprawie przedłoży pisemnie szef Oddziału III, Kwatermistrz mjr [Antoni] Kamiński.

Za zgodność
[Walerian] Mariański, mjr

[Eugeniusz] Grandowski¹, gen.

Oryginał
CAW, I. 304. 1. 6.

Nr 155
1919 kwiecień 13, Lwów. — Meldunek Dowództwa
Brygady Lwowskiej z 13 kwietnia

Poranny raport sytuacyjny

A) Sytuacja nieprzyjacielska

- a) Zmiany w ugrupowaniu (nie zauważono).
- b) Działalność bojowa. O godz. 16⁰⁰ kopali Ukraińcy rowy w lesie Oświeca. W ciągu nocy nieprzyjacielskie km. silnie ostrzeliwały Persenkówkę i Snopków. Po godz. 21⁰⁰ podsunął się silny patrol ukraiński w stronę placówki „Zośka”, ostrzeliwał z km. nasze pozycje. Spędzony ogniem naszym zbiegł.
- c) Wywiady.

B) Sytuacja własna

- a) Zmiana ugrupowania (o godz. 7⁰⁰ po południu).
- b) Działalność bojowa – 3. kompania objęła placówkę A, 2. kompania 3 placówkę ps. „Tatar”, „Wrona”. Zluzowane oddziały pozostały przez całą noc w sąsiedztwie swych odcinków w rezerwie.

¹ Eugeniusz Grandowski (1865–1944), gen. brygady WP. Ur. 17 X w Oświęcimiu. Słuchacz Akademii Wojskowo-Technicznej we Wiedniu. W WP od stycznia 1919 r., od marca w dyspozycji Dowództwa „Wschód”. Przejściowo pełnił służbę w armii gen. Józefa Hallera. Zmarł w Przemyślu w 1944 r. Zob. P. Stawiecki, *Słownik biograficzny* ..., s. 126–127.

Odstrzeliwanie się na następujący ruski patrol. Zwykła wymiana strzałów. 44 robotników pracowało na „Burku” i „Legunie”.

c) Straty (oficerów imiennie): w meldunku porannym straty z dnia poprzedniego (2 chorych).

C) Stan fizyczny i materialny własnych wojsk

- a) Wyżywienie (dobre).
- b) Amunicja (wystarczająca ilość).
- c) Ekwipunek (zły).

D) Stan pogody, dróg i terenu (noc jasna, stan terenu dobry).

Odcinek północny

Poranny raport sytuacyjny

A) Sytuacja nieprzyjacielska

- a) Zmiany w ugrupowaniu (nie zauważono).
- b) Działalność bojowa – o godz. 16³⁰ ostrzeliwała artyleria ukraińska placówkę „Żbika”. O godz. 16⁰⁰ podszedł patrol ukraiński pod 382 w sile 15 ludzi i odparto ogniem karabinowym. Od 22⁰⁰ do 1⁰⁰ w nocy silna wymiana strzałów karabinowych w Rzęśnie – później spokój.
- c) Wywiady.

B) Sytuacja własna

- a) Zmiana w ugrupowaniu (bez zmian).
- b) Działalność bojowa – zwyczajne patrołowanie – odpieranie patrolu ukraińskiego na odcinku 382.
- c) Straty (oficerów imiennie): w meldunku porannym straty z dnia poprzedniego.
- d) Zdobył jeńcy i daty od nich osiągnięte.

C) Stan fizyczny i materialny własnych wojsk

- a) Wyżywienie (dobre).
- b) Amunicja (wystarczająca).
- c) Ekwipunek (marny).

D) Stan pogody, dróg i terenu – pogoda sucha.

[Stanisław] Bac, kpt

Odcinek północny

Wieczorny raport sytuacyjny, godz. 19⁰⁰

- a) Zmiany w ugrupowaniu.
- b) Działalność bojowa. Patrol wysłany w kierunku magazynu dynamitowego Łysej Góry spotkał na drodze brzuchowickiej patrol nieprzyjacielskiej kawalerii. Patrol ten ostrzeliwany przez nasz uciekł w popłochu, pozostawiając w naszych rękach 2 skrzynki amunicji do km., kilka granatów ręcznych, 2 rakiety świetlne i 5 łopatek.
- c) Wywiady.

B) Sytuacja własna

- a) Zmiana w ugrupowaniu.
- b) Działalność bojowa – ostrzeliwanie kilku drobnych patroli nieprzyjaciela.
- c) Straty (oficerów imienne): w meldunku porannym straty z dnia poprzedniego (0,0,1,0,0).
- d) Zdobycz, jeńcy i daty od nich osiągnięte.

C) Stan fizyczny i materialny własnych wojsk

- a) Wyżywienie.
- b) Amunicja.
- c) Ekwipunek.

D) Stan pogody, dróg i terenu – pogoda, drogi podeschły.

Tadeusz Machalski, rtm

Odcinek południowy

Wieczorny raport sytuacyjny, godz. 19⁰⁰

A) Sytuacja nieprzyjacielska

- a) Zmiany w ugrupowaniu.
- b) Działalność bojowa. Przed południem ostrzeliwała artyleria nieprzyjacielska Betoniarnię, Cegielnię, Persenkówkę. Zauważono u nieprzyjaciela świeżo wykopane rowy wzdłuż lizyery lasu Oświeca. Ukraińskie zasieki przed Skniłowem ukończone.
- c) Wywiady.

B) Sytuacja w ugrupowaniu

- a) Zmiana bojowa.
- b) Działalność bojowa. Własna artyleria ostrzeliwała, bateria „Jaś” ostrzeliwała Sichów.
- c) Straty (oficerów imienne): w meldunku porannym straty (2) ciężko rannych (0,2,0,0) z dnia poprzedniego.
- d) Zdobycz, jeńcy i daty od nich osiągnięte.

C) Stan fizyczny i materialny własnych wojsk

- a) Wyżywienie.
- b) Amunicja.
- c) Ekwipunek.

D) Stan pogody, dróg i terenu – pogoda, drogi suche.

Tadeusz Machalski, rtm

Odpis

CAW, 341. 1, t. 101.

Nr 156

1919 kwiecień od 5 do 13, m.p. — Tygodniowy raport sytuacyjny Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej

5 IV. Na odcinku Malechów – Sroki Lwowskie skonstatowano umocnioną obsadę nieprzyjacielską. Artyleria ukraińska ostrzeliwała prawie całą noc i dzień cały front, a szczególnie Zboiska, Zamarstynów, Hołosko, miasto i Dworzec Główny.

W Sichowie zniszczyła mina chałupę mieszczącą placówkę. Nasza artyleria prowadziła ogień odwetowy, ostrzeliwując ruchy ukraińskie w Malechowie i zmuszając minierki do milczenia. Nieprzyjaciel okopuje się gorączkowo na wschodnim odcinku pod Majerówką i na zachodniej lizierze lasu Brzechowickiego. Wypad patrolu na magazyn dynamitu, gdzie zniszczono pomieszczenie placówki nieprzyjacielskiej i zdobyto sprzęt wojenny. Z resztą zwykła akcja patroli i strzelanina karabinowa.

Straty: 13 zabitych, 17 rannych, 5 zatrutych gazami, 33 chorych.

6 IV. Ogień niepokojący od godz. 2⁰⁰ przed południem przez cały czas na froncie, chwilami bardzo silny, zwłaszcza na odcinek północny i całe miasto. W odpowiedzi artyleria nasza ostrzeliwała Malechów, cerkiew w Laszkach Murowanych, Sokolniki.

Z resztą akcja patrolowa, podczas której dwa patrole poznańskiej kompanii zniszczyły pod lasem Oświeca ziemianki, zadając nieprzyjacielowi straty w rannych i zabitych.

Straty: 25 chorych.

7 IV. Między dworcem w Kozielnikach a Glencówką ustawił nieprzyjaciel minierki, skąd ostrzeliwał Persenkówkę. Skonstatowano nową linię zasieków drucianych wzdłuż zachodniego skraju lasu Oświeca. Od godz. 11⁰⁰ przed południem bezustanna strzelanina na Zamarstynów, Zboiska, Krzywczyce, Kościarnię, Pasieki, Bednarówkę, Persenkówkę, Elektrownię, Skniłów i Sygniówkę, a pojedyncze strzały na gościniec Janowski, Hołosko, Rzeźnię Miejską i miasto. Artyleria nasza ostrzeliwała oddziały ukraińskie pracujące nad budową okopów koło Glencówki, oddział kawalerii w Pirogówce, oddział robotniczy koło Srok Lwowskich, treny w Sichowie i obserwatorów nieprzyjacielskiej artylerii.

Straty: 6 zabitych, 6 chorych.

8 IV. Ukraińcy budują linię obronną między Srokami Lwowskimi a Hg.H.239, na północ od Lesienic. Intensywne wzmocnianie i rozbudowa pierwszej i drugiej linii na całym froncie. Żywsza działalność patroli w Hołosku, Snopkowie i Pasiekach. W nocy gwałtowny ogień artylerii ukraińskiej na Hołosko, Kleparów, Zamarstynów, Zboiska, Zniesienie, Pasieki, Dworzec Główny i Łyczakowski przez Kulparków.

Straty: 2 zabitych, 11 rannych, 3 chorych. Z Żydów – robotników 1 zabity i 3 rannych.

9 IV. Baterie ukraińskie utrzymywały ogień niepokojący na odcinek północny, Krzywczycy, Pohulanę, Łyczaków, Pasieki Miejskie, Persenkówkę, Bednarówkę, Kulparków, Betoniarnię, Skniłów i miasto. O godz. 5⁰⁰ po południu gazowymi pociskami na Kościarnię a minierki na Snopkowie. Od trzech dni zauważono gołębie lecące na przestrzeni miasto – Kozielniki. Silny ruch pieszy i kołowy między Nawarią a Sokolnikami. Patrole ukraińskie podsuwające się pod nasze okopy spędzono ogniem. Nasze patrole dotarły do Młynowic i do stacji w Brzuchowicach. Artyleria nasza rozbiła km. na zachód od budki nr 8 i ostrzeliwała okopy w Kozielnikach, minierki i gromadzących się Ukraińców koło cerkwi w Malechowie.

Straty: 1 ranny, 2 chorych.

10 IV. Nieprzyjaciel obsadził silnie zachodnią część Kozielnik, budkę nr 10 i domki koło budki nr 9, a budkę nr 8 silnie okopał. Pancerka ukraińska ostrzeliwała Zboiska. Artyleria ukraińska ostrzeliwała kolejno Kulparków, Skniłów, dworzec, Zboiska, Kościarnię, Żółkiewskie, Zamarstynów, Podzamcze, Zniesienie, Persenkówkę, miasto, Rzęsną Polską, Krzywczycy, Górny Łyczaków, Majerówkę, Pasieki, Sygniówkę. Strzelanie to robiło wrażenie wstrzeliwania się, zwłaszcza na odcinku północnym i wschodnim. Nieprzyjaciel wzmacnia okopy w Kozielnikach i w Zielowie, co zresztą czyni na całym froncie. Artyleria własna strzelała na minierki w Malechowie i na baterie ukraińskie i obserwatorów km., pracujących Ukraińców i na pociąg pancerny koło budki nr 9. Patrol wysłany w kierunku Brzuchowic stwierdził 3 km. i 1 km. na północ od JH Rzęsna Polska. Wzięto 3 jeńców.

Straty: 6 rannych.

11 IV. Stwierdzono na południowy wschód od dworu malechowskiego stanowisko armat piechoty, minierkę na północ od wschodniego krańca Kozielnik, nową baterię obok cerkwi w Srokach Lwowskich i w okolicy cmentarza na północny zachód od Prus i na południe od koty 250 przy drodze Kamieniopol – Podborce.

Na odcinku południowym wzmożony ruch u nieprzyjaciela, a na południe od Laszek Murowanych nowe zasieki druciane. Silna czynność patroli nieprzyjacielskich. Atak nocny dwóch nieprzyjacielskich plutonów, od Frenelówki odparto ogniem km. Artyleria własna ostrzeliwała ogniem odwetowym minierki i armatki w Malechowie i zwalczała podsuwające się patrole, gromadę Ukraińców koło dworu w Lesienicach i kościół w Sokolnikach. Poza tym wzmożona czynność naszych patroli.

Straty: 5 rannych, 10 chorych.

12 IV. Ożywiona czynność patroli nieprzyjacielskich, szczególnie na północnym i wschodnim odcinku. Próby nieprzyjaciela zawładnięcia terenem na wschód od koty 257 (na północ od Krzywczyc) udaremnione. Silniejszy oddział z km. podsuwający się na wzgórze na północ od toru Lwów–Winniki przepędzono. Od Michałowszczyzny podsuwały się patrole też bezskutecznie. Ogień

artylerii nieprzyjacielskiej na cały nasz front, chwilami dochodzący znacznej siły. Od pocisków armatnich zapaliła się benzyna w Kościarni, ogień zlokalizowano. Od celnego ognia armatniego cierpiały też bardzo nasze placówki na odcinku wschodnim. Własna piechota i artyleria współdziałały w odpędzeniu nieprzyjacielskich patroli. Oprócz tego ogień odwetowy naszej artylerii na Kozielniki, minierki w Malechowie na Frenelówkę. Także zmuszono pancerkę do cofnięcia.

Straty: 14 rannych (w tym por. Przedzielski), 14 chorych.

13 IV. Artyleria nieprzyjacielska ostrzeliwała ogniem niepokojącym placówki na odcinku północnym: Kościarnię, Pasięki, Betoniarnię, Kulparków, Zboiska, Lipniki, Sygniówkę, Zniesienie, Łyczaków, Szkołę Kadecką, Persenkówkę, Skniłów. Patrole ukraińskie posuwające się pod las Oświeca, pod kotę 382, pod Zboiska, pod Kościarnię, odparto z łatwością. Nasz patrol wdarł się do Frenelówki i wywoławszy zamieszanie cofnął się, a patrol wysłany w kierunku magazynów dynamitu zmusił patrol konny nieprzyjaciela do beładnej ucieczki i do porzucenia sprzętu wojennego. Artyleria własna prowadziła ogień odwetowy.

Straty: Dwóch rannych, 5 chorych.

Odpis

CAW, I. 341. 1, t. 93.

Nr 157

**1919 kwiecień 14, Przemyśl. — Rozkaz nr 75
Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią**

OW op. 118 – Objęcie dowództwa

Objąwszy z rozkazu Najwyższej Naczelnej Władzy czasowo Dowództwo Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią, witam wszystkich bojowników i współpracowników dowództwa, którzy mimo najcięższych warunków potrafili dotąd spełnić w najzaszczytniejszy sposób swoje posłannictwo na wschodnich kresach, przysparzając imieniu i znaczeniu żołnierza polskiego nowych wawrzynów.

Będąc przeświadczonym, że wszyscy, których mam na myśli, są ze mną jednego zdania, a to, że nie osobom i nie partiom, lecz tylko naszej wspólnej nam tak drogiej Matce—Ojczyźnie służymy, żywię nadzieję, że mi swego poparcia w czasie mego zastępstwa nie odmówią i proszę o nie.

Zadaniem moim będzie zyskać Wasze zaufanie i stać się godnym powierzonych mi władzy.

OW op. 119 – W sprawie samowolnych rekwizycji i rabunków

Dowództwo Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią stwierdziło, iż niektóre oddziały wojskowe z wielką szkodą materialną dla ludności, a także nieobliczalną wprost szkodą moralną dla własnej armii, grabią ludność nie tylko z artykułów żywności, paszy, ale także z urządzenia domowego i odzieży, niejednokrotnie używają nawet urządzeń domowych na opał.

Prawie we wszystkich takich wypadkach komendanci odnośnych oddziałów ponoszą bezpośrednią lub pośrednią winę przez niedozór, a wydawane dotąd zakazy owych samowolnych rekwizycji i rabunków są przeważnie bezskuteczne.

Obecnie zarządzam, iż komendanci i oficerowie oddziałów, które dopuszczają się takich rekwizycji lub rabunków, oprócz odpowiedzialności przed sądem polowym, będą natychmiast pociągani do majątkowej odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną stronom nieprawnym działaniem lub brakiem nadzoru nad podporządkowanymi im oddziałami.

W tym wypadku, skoro taki fakt zostanie stwierdzony, ma przeprowadzająca dochodzenia Intendentura lub Sąd Polowy odnieść się do Kwatermistrzostwa z odpowiednim wnioskiem, po czym natychmiast zarządzę kondykt 1/3 części poborów tych oficerów, których oddziały dopuściły się niszczytelstwa.

Postanowienie to ma także moc obowiązującą w tych wypadkach, w których stwierdzi się, że z powodu niedołęstwa, opieszałości lub braku zapobiegliwości ze strony komendantów, oficerów lub urzędników wojskowych — skarb państwa poniósł szkodę materialną.

Te obłożone kondyktem pobory, będą w pierwszej linii niezależnie od dalszej odpowiedzialności majątkowej odnośnych komendantów, użyte na wynagrodzenie wyrządzonej szkody.

Równocześnie zarządzam, iż także żołnierze względnie całe oddziały, które dopuszczają się wbrew rozkazom swych komendantów rekwizycji i rabunków, będą pociągani niezawisłe od karno-sądowych skutków czynu do odpowiedzialności majątkowej w ten sposób, iż na wniosek komendanta zajęte im zostaną całe dodatki drożyzniane na wynagrodzenie odnośnych szkód.

Nazwiska komendantów i oficerów, których płace zostaną obłożone kondyktem, skutkiem niezastosowania się do rozkazów, ogłoszone zostaną w rozkazie oficerskim.

OW op. 120 – W sprawie uzupełnień oddziałów frontowych przynależnych do DOG Kraków

Komendanci pojedynczych oddziałów w polu zwracają się wprost do przynależnych pułków i kadr uzupełniających w DOG Kraków o przydzielenie im uzupełnień w ludziach i materiałach z groźbą, że formacje te zostaną pociągnięte do surowej odpowiedzialności w razie nieuskutecznienia zapotrzebowania.

Zakazuję jak najostrzej tego samowolnego rządzenia się oddziałów frontowych.

OW op. 121 – Zarządzenia w sprawie ruchu pocztowego

Główne Kwatermistrzostwo rozkazem nr 12 pkt. 4947/1V zarządziło:

Celem ułatwienia ruchu pocztowego i podawania adresu dla odpowiedzi, należy przy nadawaniu listów, kartek i przesyłek za pośrednictwem urzędów

poczty polowej, wymieniać na nich, jako adres nadającego: numer poczty polowej oraz oddział, do którego wysyłający należy (pułk, batalion, dywizjon, kompania, szwadron, bateria itp.).

Rozkaz ten podać do wiadomości wszystkim podległym oddziałom.

OW op. 122 – Unieważnienie rozkazów

Unieważnia się OW op. 76 Rozkaz Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią nr 61 z dnia 14 marca br. i OW op. 89 Rozkaz nr 64 z dnia 18 marca br.

OW op. 123 – Zaprowadzenie czasu letniego

W nocy z dnia 14 na 15 bm. wchodzi w życie na wszystkich kolejach w państwie polskim czas letni. Przejście z czasu obecnego następuje o godzinie 2⁰⁰ w nocy, o którym to czasie wszystkie zegary kolejowe przesunięte zostaną o godzinę naprzód, to znaczy na godzinę 3⁰⁰.

L. op. 498 – Mianowanie

1) Mianuję podchorążym – jedn. sierż. Kazimierza Lorenza z pociągu pancernego „Pepetrójka”.

2) Mianuję ogniomistrzem sztabowym – ogniomistrza Alojzego Nowakowskiego z 5. p. art. polowej.

L. op. 499 – Stwierdzenie szarży

Stwierdzam pchor. Zygmuntowi Bałabanowi z I. szwadronu ułanów lwowskich szarżę powyższą z dniem 20 listopada 1918.

--^a pominięto przydziały szeregowców i awiza

Za zgodność

[Edmund] Kessler, ppłk

[Emil] Gołogórski¹, gen.

Odpis

CAW, I. 304. 1. 7.

¹ Emil Gołogórski (1862–1921), generał dywizji WP. Ur. w Wiedniu. Studiował w Akademii Wojskowo-Technicznej we Wiedniu. Od 1912 r. – gen. brygady. W WP od 1918 r., od kwietnia 1919 r. w OGen. Kraków, zastępca dowódcy Grupy operacyjnej gen. Wacława Iwaszkiewicza. Zmarł w Warszawie w 1921 r. Zob. P. Stawecki, *Słownik biograficzny ...*, s. 123.

**1919 kwiecień 14, Przemyśl. — Rozkaz nr 79 Kwatermistrzostwa
Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią****L. kwat. 905 – Pochwalne uznanie**

Wyrażam kpt. dr. inż. Kazimierzowi Bartłowi, komendantowi baonu kolejowego, w imieniu najwyższej służby – pochwalne uznanie za przeprowadzenie i ukończenie w krótkim czasie robót około naprawy linii kolejowej Gródek – Sądowa Wisznia, stanowiącej dla polskiego kolejnictwa wojskowego zaszczytny rekord na tym polu.

L. kwat. 906 – Pochwalne uznanie

Wyrażam najwyższe uznanie sierżantowi Józefowi Sikorze i plut. Stanisławowi Góreckiemu z Powiatowego Dowództwa Żandarmerii w Cieszanowie – za dzielne i pełne poświęcenia zachowanie się wobec nieprzyjaciela w dniu 1 marca 1919 r.

L. kwat. 907 – Pochwalne uznanie

Wyrażam w imieniu najwyższej służby pochwalne uznanie kapralowi Michałowi Hagelowi, szereg. Zdzisławowi Mączyńskiemu i szereg. Władysławowi Pluskwie z warsztatów samochodowych Wojsk Polskich we Lwowie – za osobistą odwagę i poświęcenie w dniu 22 na 23 marca 1919 r.

L. kwat. 908 – Mianowanie

Mianuję podchorążym – jedn. sierż. Bronisława Miare z 14. pp w Jarosławiu z ważnością od 1 IV br.

L. kwat. 909 – Mianowanie

Mianuję podchorążym – jedn. st. żołn. Romana Bittnera z kompanii rzemieślniczej Dowództwa Etapu we Lwowie z ważnością od 1 IV br.

L. kwat. 910 – Mianowanie

Mianuję podchorążym sanitarnym – jedn. plut. san. Edwarda Walewskiego z baonu saperów lwowskich z ważnością od 1 IV br.

L. kwat. 911 – Mianowanie

Mianuję podchorążym rach. – jedn. plut. Pawła Hatta z Intendentury etapu w Przemyślu z ważnością od 1 IV br.

L. kwat. 912 – Mianowanie

Mianuję podchorążym – jedn. plut. Franciszka Krajewskiego, przydzielonego do apteki Szpitala Zapasowego nr 1 we Lwowie z ważnością od 1 IV br.

L. kwat. 913 – Mianowanie

Mianuję podchorążym rachunkowym – jedn. sierż. rach. Teodora Główkę z zarządu budownictwa przy DOW Przemyśl z ważnością od 1 IV br.

L. kwat. 914 – Mianowanie

Mianuję sierżantem – plut. Andrzeja Senajkę ze stacji zbornej jeńców wojennych i internowanych osób we Lwowie z ważnością od 1 IV br.

L. kwat. 915 – Mianowanie

Mianuję kapralem – jedn. szereg. Władysława Kulpę z dowództwa etapu Wojsk Polskich we Lwowie z ważnością od 1 IV br.

L. kwat. 916 – Stwierdzenie szarży

Stwierdzam szarżę podchorążych – jedn. sierż. Bronisławowi Galińskiemu i Wiktorowi Wałędze z referatu bezpieczeństwa komunikacji z ważnością od 1 IV br.

L. kwat. 917 – Stwierdzenie szarży

Stwierdzam szarżę podchorążego Tadeuszowi Hawalewiczowi z komendy dworca w Przemyślu.

L. kwat. 918 – Stwierdzenie szarży

Stwierdzam szereg. Franciszkowi Seredyńskiemu szarżę jednorocznego sierżanta i pozostawiam go nadal w magazynie ekwipunku.

L. kwat. 919 – Stwierdzenie funkcji

Stwierdzam, że rtm. Stanisław Kochanowski pełni funkcję adiutanta osobistego Kwaternistrza Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią od dnia 12 grudnia 1918 r.

L. kwat. 920 – Przyznanie prawa noszenia odznak inteligencji

Przyznaję sierż. Julianowi Szeremecie z kompanii sztabowej Komendy Miasta i Placu we Lwowie prawo noszenia odznak inteligencji.

L. kwat. 921 – Przyznanie prawa noszenia odznak inteligencji

Przyznaję sierż. Aleksandrowi Krępuszewskiemu z Urzędu Gospodarczego L. 1 we Lwowie – na podstawie przedłożonych dokumentów – prawo noszenia odznak inteligencji.

L. kwat. 922 – Urlopowanie

Udzielam płk. lek. dr. Leopoldowi Szyjkowskiemu z Komendy Miasta i Placu we Lwowie, na podstawie świadectwa lekarskiego, czterotygodniowego urlopu do Tarnowa i Krynicy.

L. kwat. 923 – Urlopowanie

Udzielam mjr. Wilhelmowi Zwonarzowi, z baonu uzupełniającego 39. pp, na podstawie świadectwa lekarskiego, sześciotygodniowego urlopu z poborami.

L. kwat. 924 – Urlopowanie

Udzielam kpt. lekarzowi dr. Zdzisławowi Stobieckiemu z dowództwa etapu Wojsk Polskich, na podstawie świadectwa lekarskiego, sześciotygodniowego urlopu do Zakopanego.

L. kwat. 925 – Urlopowanie

Udzielam kpt. Antoniemu Schwartzowi ze stacji zbornej oficerów przy Komendzie Miasta i Placu we Lwowie, na podstawie świadectwa lekarskiego, czterotygodniowego urlopu do Zakopanego.

L. kwat. 926 – Urlopowanie

Udzielam por. Zbigniewowi Kosińskiemu z 1. baonu kolejowego, pięciodniowego urlopu do Wiednia.

L. kwat. 927 – Urlopowanie

Udzielam por. inż. Franciszkowi Gołębowskiemu z oddziału budownictwa wojskowego, na podstawie świadectwa lekarskiego, ośmiotygodniowego urlopu bez poborów.

L. kwat. 928 – Urlopowanie

Udzielam por. lek. dr. Marcinowi Brillowi czternastodniowego urlopu do Wiednia dla załatwienia ważnych spraw rodzinnych.

L. kwat. 929 – Urlopowanie

Udzielam por. Tadeuszowi Wechslerowi z Dowództwa Technicznego Lwów – Dworzec, na podstawie świadectwa lekarskiego, ośmioletniego urlopu, celem leczenia się w zakładzie ortopedycznym Wojska Polskiego.

L. kwat. 930 – Urlopowanie

Udzielam por. Stanisławowi Krzysikowi z Komendy Miasta i Placu we Lwowie, na podstawie świadectwa lekarskiego, trzytygodniowego urlopu.

L. kwat. 931 – Urlopowanie

Udzielam por. Tomaszowi Rybickiemu czterotygodniowego urlopu celem złożenia egzaminu ścisłego prawnohistorycznego na Uniwersytecie Lwowskim.

L. kwat. 932 – Urlopowanie

Udzielam por. dr. Zdzisławowi Stankiewiczowi dwutygodniowego urlopu do Nowego Jicina, dla załatwienia ważnych spraw rodzinnych. Początek urlopu dnia 1 maja 1919.

L. kwat. 933 – Urlopowanie

Udzielam ppor. Emilowi Edwardowi Kratochwilowi z Intendentury Etapu w Przemyślu, trzytygodniowego urlopu do Mostaru w Hercegowinie dla załatwienia ważnych spraw majątkowych.

L. kwat. 934 – Urlopowanie

Udzielam ppor. Kazimierzowi Dewiczowi czternastodniowego urlopu do Lwowa.

Po ukończeniu urlopu zgłosił się por. Dewicz w stacji zbiornej oficerów w Kamińsku pod Piotrkowem.

L. kwat. 935 – Urlopowanie

Udzielam ppor. inż. Arturowi Grantschowi z dowództwa linii kolejowych, siedmiodniowego urlopu do Przemyśla.

L. kwat. 936 – Urlopowanie

Udzielam ppor. Jerzemu Mroczkowskiemu ze Szpitala Zapasowego nr 1 we Lwowie, na podstawie świadectwa lekarskiego, ośmioletniego urlopu do Lwowa, Krakowa, Rabki i Zakopanego.

L. kwat. 937 – Urlopowanie

Udzielam ppor. Zygmuntowi Nowakiewiczowi z 37. pp, na podstawie świadectwa lekarskiego, dwumiesięcznego urlopu do Lwowa.

L. kwat. 938 – Urlopowanie

Udzielam ppor. dr. Włodzimierzowi Zazuli ze składu amunicji DOPW Przemyśl – czternastodniowego urlopu do Krakowa.

L. kwat. 939 – Urlopowanie

Udzielam pchor. sanit. Konstantemu Teleżyńskiemu z Komisji Zdrowotności Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią, na podstawie świadectwa lekarskiego, ośmioletniego urlopu do Korczyny koło Krosna i Zakopanego.

L. kwat. 940 – Urlopowanie

Udzielam jednor. kapr. Romanowi Grzegorzcykowi z Kwatermistrzostwa (biuro przesłuchiwania jeńców wojennych), na podstawie świadectwa lekarskiego – dwumiesięcznego urlopu.

L. kwat. 941 – Urlopowanie

Udzielam kapr. Franciszkowi Ciećlikowi z Żandarmerii Lwowskiej, na podstawie świadectwa lekarskiego, ośmioletniego urlopu do Lwowa.

L. kwat. 942 – Urlopowanie

Udzielam jednor. szereg. Stanisławowi Słotwińskiemu z pociągu pancernego „Pionier”, przebywającemu obecnie w Szpitalu Załogi we Lwowie – dwumiesięcznego urlopu na podstawie świadectwa lekarskiego.

L. kwat. 943 – Urlopowanie

Udzielam szereg. Stefanowi Liptajowi z oddziału policyjnego Komendy Miasta i Placu we Lwowie, na podstawie świadectwa lekarskiego, czterotygodniowego urlopu.

L. kwat. 944 – Urlopowanie

Udzielam szereg. Janowi Warszawskiemu z Żandarmerii Lwowskiej, na podstawie świadectwa lekarskiego, ośmioletniego urlopu do Olkusza.

L. kwat. 945 – Urlopowanie

Udzielam szereg. Józefowi Przywarze, z 10. pp, na podstawie świadectwa lekarskiego, sześciotygodniowego urlopu do Cieszyna.

L. kwat. 946 – Urlopowanie

Udzielam szereg. Stanisławowi Flakowi z rezerwy sanitarnej przy Szpitalu Załogi we Lwowie, na podstawie świadectwa lekarskiego, ośmioletniego urlopu do Krakowa.

L. kwat. 947 – Urlopowanie

Udzielam szereg. Tomaszowi Urbańskiemu z 3. pp, przebywającemu obecnie w Szpitalu Zapasowym nr 1 we Lwowie, na podstawie świadectwa lekarskiego – ośmioletniego urlopu.

L. kwat. 948 – Urlopowanie

Udzielam szereg. Władysławowi Rybickiemu z Oddziału VI Kwatermistrzostwa, czterotygodniowego urlopu do Lwowa dla poratowania zdrowia.

L. kwat. 949 – Urlopowanie

Udzielam szereg. Stanisławowi Jaroszowi z 5. pp Legionów, na podstawie świadectwa lekarskiego, ośmioletniego urlopu do Jasła.

L. kwat. 950 – Zwolnienie ze służby

Zwalniam kpt. Wincentego Zieniewskiego z Komendy Miasta i Placu we Lwowie na własną prośbę, ze służby w Wojsku Polskim, z ważnością od dnia dzisiejszego.

L. kwat. 951 – Zwolnienie ze służby

Zwalniam ppor. Władysława Dunin-Wąsowicza z dowództwa etapu we Lwowie, na własną prośbę, ze służby w Wojsku Polskim z powodu przekroczonego 35 roku życia, z ważnością od dnia dzisiejszego.

L. kwat. 952 – Zwolnienie ze służby

Zwalniam lek. cywilnego dr. Wacława Moraczewskiego (lat 51) – na własną prośbę, ze służby w Wojsku Polskim.

L. kwat. 953 – Zatwierdzenie etatu

Zatwierdzam etat przydzielonych oficerów do kancelarii Ekspozytury Kwatermistrzostwa we Lwowie.

1. Kancelaria: por. Marian Maciejowski (2 siły pomocnicze żeńskie i 2 skautów).

2. Ekspedyt: por. Kazimierz Godlewski (1 siła pomocnicza męska, 2 siły pomocnicze żeńskie, 3 skautów).

L. kwat. 954 – Przydział

Przydzielam por. Władysława Kuberczyka i ppor. Wilhelma Rollanda, uczestników III turnusu kursu kasowości polskiej z dowództwa Miasta i Placu we Lwowie – do Dowództwa Etapu, celem odbycia przepisanej praktyki oficera kasowego.

L. kwat. 955 – Przydział

Przydzielam ppor. prow. Rajmunda Pragłowskiego z Intendentury Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią – do zarządu gospody oficerskiej i składnicy stołowni oficerskiej.

L. kwat. 956 – Przydział

Przydzielam ppor. kanc. Włodzimierza Grüna z biura szefa sanitarnego Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią – do polowego magazynu sanitarnego we Lwowie.

L. kwat. 957 – Przydział

Przydzielam ppor. Tadeusza Karpińskiego z oddziału kartograficznego Kwatermistrzostwa – do referatu technicznego dywizji lwowskiej.

L. kwat. 958 – Przydział

Przydzielam ppor. Jana Goldhammera, oficera służby sanitarnej ze stacji zbornej oficerów przy Komendzie Miasta i Placu we Lwowie – do rezerwy sanitarnej przy szpitalu załogi w Przemyślu.

L. kwat. 959 – Przydział

Przydzielam ppor. Józefa Hnatyńskiego z Urzędu Gospodarczego Dworzec Główny – do dowództwa Żandarmerii Polowej we Lwowie.

L. kwat. 960 – Przydział

Przydzielam pchor. Włodzimierza Kopacza z zakładu umundurowania Wojska Polskiego jako oficera kasowego – do powiatowego dowództwa wojskowego w Rawie Ruskiej.

Wymieniony zamelduje się bezzwłocznie w powyższym dowództwie.

L. kwat. 961 – Przydział

Przydzielam pchor. sanit. Norberta Kasserna do stacji zbornej dla jeńców wojennych i internowanych osób cywilnych we Lwowie.

L. kwat. 962 – Przydział

Przydzielam pchor. Rudolfa Pelza z Komendy Dworca w Przemyślu do Żandarmerii Polowej przy Dowództwie Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią.

L. kwat. 963 – Przydział

Przydzielam sierż. rach. Władysława Podolińskiego z 5. pp do Ekspozytury Intendentury Wojsk Polskich we Lwowie (oddz. ekwipunkowy).

L. kwat. 964 – Przydział

Przydzielam sierż. rach. Wojciecha Majsnera [Meissnera] do Urzędu Gospodarczego Wojsk Polskich filia Lwów, ul. Bema.

L. kwat. 965 – Przydział

Przydzielam sierż. rach. Edwarda Skrętowicza, absolwenta III turnusu kursu kasowości polskiej przy Intendenturze Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią, do 1. baonu kolejowego w charakterze oficera prowiantowego tegoż baonu.

L. kwat. 966 – Przydział

Przydzielam sierż. rach. Joachima Diestlera z intendentury etapu do składu amunicji DOW Przemyśl w charakterze rachunkowego podoficera;

sierż. rach. Jana Jarosza z oddziału przejściowego w Przemyślu do komisji kasowej baonu załogowego w Przemyślu dla odbycia praktyki w zakresie polskiej rachunkowości;

sierż. rach. Władysława Iwanickiego z intendentury etapu do kompanii pow. w Sądowej Wiszni w charakterze podoficera rachunkowego.

L. kwat. 967 – Przydział

Przydzielam plut. Wiktora Dymitra ze stacji zbornej żołnierzy do drukarni wojskowej we Lwowie.

L. kwat. 968 – Przydział

Przydzielam szereg. Józefa Schwenka z plutonu robotniczego przy Brygadzie Lwowskiej do piekarni wojskowej we Lwowie.

L. kwat. 969 – Przydział

Przydzielam szereg. Jana Zamirskiego z Dywizji Taborów do Zarządu Rejonu nr 3 w Przemyślu jako ordynansa.

L. kwat. 970 – Przeniesienie

Przenoszę por. Stanisława Michalika ze stacji zbornej oficerów do stacji posiłkowej dworca głównego we Lwowie jako komendanta.

L. kwat. 971 – Sprostowanie

Prostuje się L. kwat. 564 rozk. nr 53 z dnia 10 marca br., z tym że zamiast mianuję plutonowym – sekc. Bronisława Benrotha, sekcyjnymi – szereg. Jana Kostucha, Antoniego Wierzbickiego, Bronisława Sokołowskiego, Stanisława Horoszyna, ma być: Mianuję plutonowym – sekc. Bronisława Benrotha, starszymi żołnierzami szereg. Jana Kostucha, Antoniego Wierzbickiego, Bronisława Sokołowskiego i Stanisława Horoszyna.

OW kwat. 209 – Zgłoszenie oficerów obznajomionych z minierkami, maskami gazowymi i działami włoskimi

Wszystkie oddziały i zakłady wojskowe mają natychmiast zgłosić oficerów:

1) którzy byli w obcych armiach przydzieleni do baterii minierek (bombmiotów) i kurs obsługi tychże odbyli;

- 2) którzy odbyli kursy gazowe i obznajomieni są z maskami gazowymi;
 - 3) obznajomionych dokładnie z działami włoskimi i amunicją działową włoską.
- Zgłoszenia te mają zawierać a) szarżę, b) imię i nazwisko, c) obecny przydział.

OW kwat. 210 – Podjęcie pieczętek

Dowództwa okręgów etapowych, powiatowe dowództwa etapowe i dowództwa stacji etapowych, podejmą dnia 15 kwietnia w Oddziale II Kwatermistrzostwa, Przemyśl, Mickiewicza 24, nowe pieczętki dla swych dowództw za zwrotem starych.

OW kwat. 211 – Zaprowadzenie czasu letniego

W nocy z dnia 14 na 15 bm. wchodzi w życie na wszystkich kolejach w państwie polskim czas letni. Przejście z czasu obecnego następuje o godzinie 2⁰⁰, o którym to czasie wszystkie zegary kolejowe przesunięte zostaną o godzinę naprzód, to znaczy na godzinę 3⁰⁰.

Za zgodność
[Walerian] Mariański, mjr

[Eugeniusz] Grandowski, gen.
Kwatermistrz

Oryginał
CAW, I. 304. 1. 27.

Nr 159

1919 kwiecień 14, m.p. — Rozkaz operacyjny Dowódcy 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego

Mimo wydanych rozkazów, aby wszelkie wieści o nieprzyjacielu podawać dowództwu dywizji, meldunki takie od poszczególnych oddziałów i grup nie nadchodzą lub też przychodzą bardzo nielicznie.

Świadczy to tylko o tym, że oficerowie nie zdają sobie jeszcze dostatecznie sprawy z tego, jak ważnym czynnikiem są dokładne informacje o nieprzyjacielu.

Zaznaczam wyraźnie, że wszystkie wiadomości o nieprzyjacielu, nawet takie, które dowódcy kompanii (baterii) wydają się nic nieznaczącymi, stanowią przy ich większej ilości, szczególnie gdy się powtarzają, niezbędne uzupełnienie wiadomości o przeciwniku, zbierane w drodze wywiadów.

Bez tych wiadomości i obserwacji własnych wojsk, które mają bezpośredni kontakt z nieprzyjacielem, odtworzenie prawdziwego obrazu armii przeciwnika jest niemożliwe.

Aby zebrać potrzebne wiadomości o nieprzyjacielu, zarządzam:

I. Wszystkich schwytych jeńców wojennych należy, o ile możliwości, zaraz po ich schwytaniu na froncie, wypytać dokładnie co do następujących punktów:

- 1) Do jakiego oddziału jeńiec należy? (nr sotni i kurenia).
- 2) Jaki odcinek oddział zajmuje?
- 3) Nazwisko komendanta sotni i kurenia?
- 4) Obecny stan bojowy sotni i kurenia?
- 5) W skład jakiej wyższej grupy (grupy, brygady, korpusu) oddział jeńca należał?
- 6) Skąd oddział jeńca przyszedł i kiedy?
- 7) Jakie miał zadanie do spełnienia?

Odpowiedzi na powyższe pytania należy bezzwłocznie razem z jeńcami odstawić do Oddziału Informacyjno-Wojskowego (hotel Francuski).

II. Dowódców od kompanii (baterii) począwszy, czynię osobiście odpowiedzialnymi za to, aby wszelkie wiadomości o nieprzyjacielu – nawet takie, które nie mają wojskowego znaczenia – podawali codziennie w meldunkach sytuacyjnych do dowództwa dywizji.

Meldunki te, odnośnie do przeciwnika, mają zawierać:

1) pozycje piechoty nieprzyjacielskiej, ich przebieg w terenie, umocnienia i obsadę, rozlokowanie oddziałów tuż za linią bojową i ich przypuszczalną siłę, gniazda karabinów maszynowych;

2) ogień nieprzyjacielskiej piechoty, karabinów maszynowych i artylerii, a to kiedy, z jakiego kierunku, na który punkt naszych pozycji lub obszar za frontem; przy ogniu artylerii podać ilość dział strzelających, ich kaliber, pozycje baterii i ilość pocisków padłych w ciągu dnia;

3) wszystkie ruchy u wojsk nieprzyjacielskich, nawet ruchy małych patroli;

4) co nieprzyjaciel czyni, a więc czy zachowuje się spokojnie, czy kopie rowy strzeleckie lub łącznikowe, czy zakłada zasieki druciane, czy widać oficerów obserwujących nasz teren, czy widać jakie zmiany w umundurowaniu nieprzyjaciela, czy przybyły lub ubyły oddziały nieprzyjacielskie, czy słyszeć śpiewy lub muzykę z rowów strzeleckich, czy widać luzowanie się oddziałów (patroli, posterunków).

Postępowanie wobec wywiadowców własnych

Wywiadowca własny wysłany na stronę nieprzyjacielską legitymuje się przepustką bitą na maszynie na czerwonej bibułce, formatu ćwiartki. Przepustkę tę, zaopatrzoną w podpis oficera wywiadu, Zajkowski ppor. i podpis wywiadowcy, należy na odcinku odebrać, potwierdzić dzień, godzinę i miejsce przejścia i odesłać do Oddziału Informacyjnego dywizji jako „poufne”. Wywiadowcy należy ułatwić przejście na stronę nieprzyjacielską drogą najkrótszą w czasie najodpowiedniejszym, równocześnie jednak zachować wobec niego wielką ostrożność i zwracać baczną uwagę na to, by wywiadowca nie był poinformowany o własnych sytuacjach) nie wymieniać nazwisk oficerów i oddziałów własnych).

Wywiadowców powracających od nieprzyjaciela należy bezzwłocznie pod eskortą dostawiać do Oddziału Informacyjnego dywizji (hotel Francuski).

Za ściśle przestrzeganie tego rozkazu odpowiadają osobiście dowódcy danych odcinków.

[Władysław] Jędrzejewski, gen. ppor.

[Rozkaz ten jest realizacją postanowień zawartych w rozkazie Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią z dnia 31 marca 1919 r., dokument nr 115, s. 206.]

Odpis

CAW, I. 341. 1. 87.

Nr 160

1919 kwiecień 14, Lwów. — Meldunek por. dr. Emila Biedrzyckiego dotyczący problemów walki z bolszewizmem

* **A. Działacze bolszewicy:** W łonie pułku [2. Pułk Strzelców Lwowskich] nie zauważono żadnego takiego. Natomiast słyszałem o następujących dwóch wypadkach:

1) Pewien oficer opowiadał mi, że z kolegą jego (cywilnym) rozmawiał jakiś osobnik (nieznany temu oficerowi), wychwalając mu zasady bolszewizmu, a gdy w końcu doszedł do przekonania, że ów cywilny już dość przekonany, zaproponował mu 100 K dziennie za podobną propagandę. Wypadek ten miał mieć miejsce w styczniu 1919 r. Kazałem owemu oficerowi, który zasługuje na zaufanie, aby przez odpowiednio ostrożne, a równocześnie energiczne poszukiwania postarał się dojść, kto jest ów osobnik, który ofiarował 100 K dziennie.

2) Dnia 13 IV 1919 opowiadał mi pewien podchorąży podlekarz, że brat jego również wojskowy medyk – usłyszał od pewnego podchorążego, że ten rozmawiał na ulicy z drugim podchorążym; ten wyłuszczał mu również zasady bolszewizmu, a na koniec rozmowy oświadczył mu, że już mamy w wojsku polskim (nie wiadomo, czy w całym wojsku, czy tylko we Lwowie) 15 000 zorganizowanych bolszewików i że sprawa czyni coraz pomyślniejsze postępy. Ponieważ ów podchorąży podlekarz nie mógł mi podać bliższych szczegółów, prosiłem go, aby się postarał dojść do źródła tego w sposób umiejętny. Gdy będę miał konkretne dane w powyższych dwóch sprawach, przedłożę szczegółowe sprawozdanie.

Tu poruszyłem te sprawy tylko dlatego, aby wskazać, że i u nas we Lwowie robota bolszewików coraz śmiej występuje, a z drugiej strony, aby zwrócić uwagę, jak mało zorientowaną i zorganizowaną jest nasza opinia w tej materii, skoro takie typowe wypadki się wypuszcza z ręki, nie reagując na to z miejsca w odpowiedni sposób.

B. Pisma bolszewickie. 1) Załączam odezwę, którą otrzymałem w ubiegłym tygodniu od pewnego oficera z 2. kompanii. Odezwa ta jest pozostałością z 60 podobnych odezw, rzuconych przez Ukraińców dnia 25. 2) Reszta tych odezw została w swoim czasie oddana do komendy pododcinka. 3) Druga odezwa (czarnym drukiem drukowana) nie posiada w sobie nic bolszewickiego. Została rzucona z aeroplanu, znaleziona dnia 7 IV 1919 r. w Rzęśnie Polskiej.

C. Przejawy ruchu bolszewickiego. Wśród żołnierzy nie zauważono żadnego ruchu bolszewickiego w znaczeniu technicznym. Jeżeli się niejednokrotnie pewnym oddziałom lub kompaniom nadaje markę mniej lub więcej bolszewicką, to ma się tu na oku ogólny stan dyscypliny. Pod tym względem zdarzają się jeszcze dość liczne wykroczenia bądź w charakterze indywidualnym, bądź też naruszenia przepisów ustawy karnej.

Wypadków tych jest na szczęście coraz mniej, a co najradośniejsze, że w kołach oficerskich wytworzyła się już pewna świadomość, że na takie rzeczy trzeba zawsze w odpowiedni sposób reagować. Toteż dyscyplina się powoli, lecz stale podnosi. Pod tym względem przedstawiają nowi rekruci materiał wprawdzie jeszcze surowy, lecz dobry.

W jednym wypadku odmówienia posłuszeństwa przez grupę tych rekrutów wkroczył nawet komendant danej kompanii, a sprawa już jest w urzędowym traktowaniu.

Zauważyć się jeszcze czasami daje, jako objaw niezdrowy wśród rdzennie lwowskich żołnierzy, pewna tendencja do wpływania na dobór swoich komendantów. Pochodzi to stąd, że niektórzy panowie oficerowie, zwłaszcza w początkach walk, zanadto schlebiali instynktom tych ludzi, wskutek czego stali się popularnymi.

Dziś, kiedy na czele kompanii stoją przeważnie oficerowie energiczni, którzy dbają o porządek, a nie o popularność, często można usłyszeć wyrazy tęsknoty za niektórymi oficerami. Lecz żeby sobie chcieli żołnierze sami obierać komendantów, jak to dawniej od czasu do czasu próbowali, dziś zauważyć nie można.

Zwrócić jeszcze muszę uwagę na jedną okoliczność, która nasuwa poważne obawy. W ostatnich czasach zgłaszają się do służby i to często wprost do pododdziałów, rozmaici indywidua w charakterze żołnierzy, podoficerów a nawet oficerów. Są to jednostki często „neutralnego” pochodzenia, które czasem i ze wschodniej Galicji, albo z Wiednia przyjeżdżają. Ponieważ tu zachodzi niebezpieczeństwo szpiegostwa lub propagandy bolszewickiej, byłoby wskazane każdą taką osobę, osobistość, poddać ścisłemu badaniu co do jej przeszłości, a co najmniej co do czasu od listopada 1918 r. do dnia zgłoszenia się do służby, i to za pomocą wiarygodnych dokumentów, a oprócz tego odpowiedniej obserwacji.

Osobną kartkę stanowi stosunek społeczeństwa cywilnego do wojska. Wiadomą jest rzeczą, że w społeczeństwie naszym istnieje i istniała zawsze mania urządzania komedii, obchodów, komitetów itp. Otóż ta mania w „wolnej Polsce” rozlała się możliwie jeszcze szerszą falą niż to kiedykolwiek było możliwe i skierowała się od razu na Wojsko Polskie. Potworzono cały szereg komitetów, instytucji, uniwersytetów itp., które z nadzwyczajną troskliwością zaczęły się dobierać do tego wojska i opiekować się tym wojskiem, zanim to wojsko w ogóle zaistniało. Zachodzi poważne niebezpieczeństwo, że te instytucje staną się placówkami dla szerzenia rozmaitej agitacji pomiędzy żołnierzami, jak to już w jednym wypadku niewątpliwie stwierdziłem, o czym na innym miejscu doniosłem. W ogóle tego rodzaju „uobywatelenie” żołnierzy doprowadzi w rezultacie tylko do tego, że się żołnierzy rozwiecuje, zaś o treść dla tych wieców już się postarają bolszewicy.

Jest rzeczą bezsprzecznie pożądaną i zrozumiałą, że się naród swoją „narodową” armią zajmuje; świadczy to bowiem o tym, że jednak w tym społeczeństwie istnieje choćby instynktowne wyczucie, jeżeli niezupełna świadomość, jak niezbędną jest armia dla narodu i państwa, zwłaszcza w stadium tworzenia się i walki o granice tego państwa. Lecz to zainteresowanie nie powinno wyrażać się w niańkowaniu tego żołnierza i obsypywaniu go jałmużnami, tylko w trosce o to, żeby do tego wojska w ogóle jakiś rekrut był brany, żeby dla tego wojska było uzbrojenie, ubranie i wyżywienie. Oprócz tego niech to społeczeństwo, które „swoje” wojsko taką miłością obdarza, się o to stara, żeby na to wojsko nie rzucano oszczerstw i żeby honor jego nie był na każdym kroku szargany, i to przez tych samych opiekunów. Jeżeli ktoś coś ma do zarzucenia, niech to uczyni przed właściwym forum, zaś jeżeli jest świadkiem pomawiania czynników wojskowych o różne zbrodnie, niech się o to postara, aby te zarzuty były udowodnione, lub aby rzucający na wojsko bezpodstawne kalumnie został odany w ręce karzącej sprawiedliwości.

Opiekę nad wychowaniem żołnierza, czy to pod względem fachowo-wojskowym, czy też pod względem obywatelskim, należy pozostawić podoficerom i oficerom, gdyż to jest ich obowiązkiem. Jeżeli zaś stworzono instytucje takie jak np. uniwersytet żołnierski (w rzeczywistości jako synekura i azylum dla oficerów, których miejsce w szeregach), to jedyną formą działania takiej instytucji jest współdziałanie z władzami wojskowymi w ten sposób, że wszystkie poczynania, wszyscy prelegenci oraz treść odczytów, wygłosić się mających, powinni być na czas podani do wiadomości tych władz wojskowych, które mają prawo rozstrzygać o tym, czy żołnierze mogą wziąć udział w danym urządzeniu.

dr Emil Biedrzycki, por.

[Tekst załączonej ulotki]

Żołnierzu Polski!

Wielka rewolucja zwyciężyła.

Rozsypały się w proch spróchniałe gmachy dawnych imperialistycznych państw. Upadł carat, zbankrutowali możni królowie.

Prawda i sprawiedliwość zwyciężają.

Tylko garstka szlachciców i kapitalistów usiłują kłamstwem, oszczerstwem i podkupstwem osłabić silne szeregi zwycięskiego proletariatu i zniszczyć zdobytą rewolucję.

Żołnierzu Polski!

Okłamała Cię szlachta i przewodnicy Twoi.

Porzuciłeś kochaną Polskę, marzniesz w okopach w obcym kraju, przelewasz krew swoją daremnie. Dla kogo? Za co?

Bronisz swymi młodymi pierściami tych, którzy setki lat gnębili Cię i wyzykiwali.

Walczysz za tych, na czyich łańcach ginęli przodkowie Twoi.

Gdy ich obronisz, ginąć będziesz Ty i dzieci Twoje w niewoli pańskiej i niedostatku.

Żołnierzu! Pomyśl, że walczysz przeciw tym, którzy na swojej ziemi chcą być tak samo wolni jak i ty, walczysz w obronie panów, którzy przez wieki wyzykiwali plony pracy Twojej, a teraz rabują Tobie młode życie Twoje.

Walczysz w obcej, nie ojczyźnej ziemi, a nie wiesz i nie dbasz o to, co się dzieje w kochanej Polsce Twojej.

Nie używaj swego oręża na to, aby odbierać temu narodowi wolność i miennie, którego przyjaźń w przyszłości Tobie potrzebna.

Polacy chełpią się, iż są szlachetnym narodem, a teraz kiedy każdy naród w swojej ziemi odzyskuje swoje prawa, napadają Polacy orężnie Ukraińców. Czy to szlachetnie! Pomyśl nad tym, a zwrócisz oręż na szlachtę i kapitalistów, którzy Cię ślą do śmiertelnej walki, a sami chcą zbierać plony z żołnierskich trudów, ran i mogił.

Lwowianie!

Wycieńczeni niewdzięcznymi bezowocnymi walkami, głodem i morem, walczyście bez żadnego celu. Lwowa, tej małej wyspy polskiej wśród morza ukraińskiego trzymać nie będziecie mogli więcej nad parę dni.

Ostatnia godzina jego już wybiła. Otoczony przeważającymi siłami, odcięty od dowozu i pomocy z zachodu paść musi, a krew wasza przelewana teraz, będzie przelaną bez celu.

Odpis

CAW, I. 341. 1. 101.

Nr 161

**1919 kwiecień 14, Lwów. — Raport sytuacyjny
Dowództwa Brygady Lwowskiej WP**

Raport sytuacyjny (poranny)

Odcinek północny.

Zboiska – zupełny spokój. Własne patrole w przedpolu odcinka 382 nie zauważyły nic szczególnego. Patrol wysłany w stronę magazynu dynamitu wrócił silnie ostrzeliwany.

Silny patrol z km. i granatnikiem wysunął się w nocy na północny brzeg lasu arcybiskupiego i ostrzeliwał silnym ogniem nieprzyjaciela. Nie mogąc posunąć się dalej z powodu moczarów, powrócił.

Odcinek południowy

Zauważono ożywiony ruch u nieprzyjaciela.

Odpis

CAW, I. 341, t. 101.

Nr 162

**1919 kwiecień 14, Lwów. — Informacja prasowa
o pomocy Wielkopolan dla Lwowa**

Wielkopolska dla Lwowa. Onegdaj przybyła do Lwowa delegacja poznańskiego komitetu ratunkowego dla naszego miasta z III transportem darów Wielkopolski. Przywiozła 62 wagony żywności, w tym 42 wagony ziemniaków, 10 wagonów żyta, 2 wagony brukwi, 1 wagon jęczmienia, 7 wagonów zbiorowych. Dary te, jak poprzednie, oddała delegacja Lwowskiemu Komitetowi KBK, który je rozdał częściowo między ludność polską Lwowa przez komitety parafialne, instytucje dobroczynne i konsumy zawodowe, część zaś przeznaczył dla polskiej ludności, zniszczonej przez Rusinów w Gródku Jagiellońskim, Janowie, Jaworowie i w okolicach tych miast.

Delegacja poznańska zabawiła we Lwowie przez tydzień, zwiedzając nasze miasto i informując się o jego potrzebach. Przez cały czas była gościem ks. biskupa Bilczewskiego i Komitetu KBK. Odjeżdżając, zabrała ze sobą przeszło 100 dzieci na wyżywienie.

Niestety nie obeszło się bez nieszczęścia przy odjeździe delegacji. Ruskie granaty, padające wówczas na główny dworzec, zabiły dwóch żołnierzy poznańskich z eskorty transportu, śp. Nikodema Wiśniewskiego i Franciszka Rozmiarka, a komendanta eskorty por. Antoniewicza ciężko raniły, tak że musiano go zostawić w szpitalu wojskowym w Gródku Jagiellońskim. Zwłoki zabitych żołnierzy zabrała delegacja do Poznania.

Lwowski Komitet KBK wysłał do Komitetu Poznańskiego wyrazy współczucia, a w najbliższych dniach odprawiona będzie za jego staraniem msza św. żałobna za duszę poległych żołnierzy, którzy wprowadzili z nieoreźną, ale nie mniej ważną pomocą żywnościową spieszyli naszemu miastu. Cześć ich pamięci!

Źródło:

„Słowo Polskie”, nr 103 z 14 IV 1919 r.

Nr 163

1919 kwiecień 15, Lwów. — Rozkaz operacyjny nr 197 Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej

1) Ponieważ 1. baon 1. Pułku Strzelców Lwowskich nie może skutecznie bronić odcinka wyznaczonego mu przez dowództwo odcinka wschodniego, przeto ograniczy kpt. [Jerzy Ferek-]Błęszyński odcinek powyższego baonu oraz wyśle natychmiast obie kompanie rezerwowe (2) 2. p. strz. i 5 (1. p. strz.) dla nawiązania łączności między baonem I/1. Pułku Strzelców Lwowskich a starymi okopami na Pasiekach.

2) O godz. 8⁰⁰ wieczór otrzyma kpt. Błęszyński 2 kompanie 36. pp i 1 kompanię 19. pp jako rezerwę swego odcinka do browaru Grunda oraz Kawalerię Lwowską z 6 km. do Krzywczyc.

3) Oddziałów tych należy wyłącznie używać do odpierania ewentualnych kontrataków.

4) Kompania 19. pp odchodzi jutro o godz. 8⁰⁰ rano z powrotem do swego oddziału.

5) W razie niemożności utrzymania Winnik, cofnie kpt. Błęszyński swą linię frontu na linię: Czartowska Skała – Las Żupan – JH Młynowce – Klekuczko – Pasieki Miejskie.

[Władysław] Jędrzejewski, generał ppor.

Odpis

CAW, I. 341. 1, t. 97.

Nr 164
1919 kwiecień 15, Lwów. — Rozkaz operacyjny nr 306
Dowództwa Brygady Lwowskiej

Do 1., 2., 3. Pułku Strzelców Lwowskich i Grupy ppłk. [Juliusza] Zulaufa¹

1) Południowy odcinek Brygady Lwowskiej rozszerza się aż do linii Mariówka – 351 na zachód od Młynowiec – kolano drogi leśnej koło „k” pisma „Wielki Las” wyłącznie.

2) 16 bm. 4⁰⁰ rano obejmuje baon 1. Pułku Strzelców Lwowskich obsadę Cegielni aż do drogi sichowskiej włącznie.

3) O tej samej porze zmienia 2. baon 1. Pułku Strzelców Lwowskich 5. pp na Pasiekach Miejskich, aż do granicy wytyczonej w pierwszym punkcie.

4) Grupa ppłk. [Juliusza] Zulaufa zmienia swoimi oddziałami w ciągu dnia 14 bm. wszystkie oddziały piechoty, znajdujące się w jej odcinku.

5) 5. komp. 1. Pułku Strzelców Lwowskich (kpt. Zagórski) powraca do swego baonu na Pasiekach Miejskich.

6) 2. komp. 1. Pułku Strzelców Lwowskich (por. [Andrzej] Schramm) wraca do swych koszar.

7) Komp. 19. pp wraca, jak nakazane, o 8⁰⁰ rano do swych koszar.

8) 1. baon 1. Pułku Strzelców Lwowskich (mjr [Zdzisław] Trzeźniowski) wraca do swych koszar.

9) Grupa ppłk. Zulaufa zawiadomi zmienione oddziały o celu ich marszu.

Czesław Mączyński, ppłk

Odpis

CAW, I. 341.1, t. 47.

¹ Juliusz Zulauf (1891–1943), generał brygady WP. Ur. we Lwowie, był synem Józefa i Marii z Małuszyńskich. Studiował na Wydziale Inżynierii Wodnej Politechniki Lwowskiej. W latach 1913–1914 odbył tzw. jednoroczną służbę ochotniczą w armii austriackiej. Należał do Związku Walki Czynnej i Związku Strzeleckiego. Od 1 IX 1914 r. w Legionach Polskich. Po kryzysie przysięgowym w Legionach wcielony do armii austriackiej. Pracował w Polskiej Organizacji Wojskowej we Lwowie. Od września 1918 r. dowodził szkołą oficerską w 4. DS. gen. Lucjana Żeligowskiego na Kubaniu. Powrócił z tą dywizją do kraju, brał udział w obronie Lwowa i walkach w rejonie miasta. Od 1919 r. – ppłk, od 1932 r. – generał brygady. We wrześniu 1939 dowodził obroną Pragi. Zmarł w niewoli niemieckiej w Oflagu Murnau VIIA w 1943 r. Odznaczony m.in. Orderem Virtuti Militari 5 kl., Orderem Polonia Restituta 4 kl., Krzyżem Niepodległości, Krzyżem Walecznych 4-krotnie, Złotym Krzyżem Zasługi. Zob. P. Stawecki, *Słownik biograficzny...*, s. 368–369.

Nr 165

1919 kwiecień 15, m.p. — Sposoby współdziałania lotnictwa z piechotą i artylerią w akcji „Jazda”

W akcji „Jazda” współdziałają siły lotnicze w następujący sposób:

- 1) Głównym zadaniem: wywiad, obserwowanie ruchów nieprzyjaciela.
- 2) Wspomaganie własnych oddziałów za pomocą ataku bombami i karabinami maszynowymi: na nadarżające się cele, rezerwy oraz tabor, zwłaszcza o ile one nie leżą w obrębie ognia własnej artylerii.

Własna piechota oznacza osiągniętą linię przez wykładanie kawałków białego płótna, papieru lub gazet w formie czworoboku na dobrze widzialnych miejscach. Relacje z wywiadów należy zrzucić na południe od stacji kolejowej Mszana, gdzie urządzona zostanie stacja zbiorcza, oznaczona białym trójkątem.

Do przeprowadzenia akcji zarządzam:

- 1) Grupa lwowska: przeprowadza przez cały czas akcji przede wszystkim wywiad, zaś w drugiej linii wspomaga własne oddziały przez atak, w porozumieniu z komendą artylerii wyznaczy jednego lotnika kontrolnego dla celów z rozkazu 9/op. z dnia 15 IV 1919 r., punkt VIc. Rozkazy wyda i przeprowadzi kpt. [Stefan] Bastyr po zasięgnięciu bliższych informacji w komendzie Grupy gen. [Władysława] Jędrzejewskiego.

- 2) Grupa przemyska: główne zadanie – atak przy użyciu jak największej ilości aparatów bojowych i wywiadowczych.

- 3) 9. eskadra: pełni wywiad szczegółowy w przestrzeni od Chyrowa do Sądowej Wiszni tak, aby 1. i 5. eskadrze pozostała tylko przestrzeń od Sądowej Wiszni.

Cele dla ataków drużynowych: Grupa lwowska – Sokolniki, 1. eskadra – Glinna i Pustomyty, 5. eskadra – Nawaria. Atak przeprowadza każda eskadra dla siebie największą ilością aparatów – drużyną.

Rozpoczęcie akcji zostanie zapowiedziane pod nazwą „Jazda”, np. „Jazda 20. 6⁰⁰ przed południem”, przeprowadzą eskadry swoje zadania 20 bm. 6⁰⁰ przed południem.

Odpis
CAW, I. 304. 1. 18.

1919 kwiecień 15, Lwów. — Adres społeczeństwa polskiego
we Lwowie do żołnierzy polskich broniących Lwowa

Żołnierzowi Polskiemu – Polski Lwów!

W złotych promieniach wiosennego słońca zbliża się ku nam święto Zmartwychwstania Pańskiego – tym uroczystsze i radośniejsze, że po raz pierwszy od półtora wieku obchodzić je będziemy w wolnej i niepodległej Polsce. Przetoserca nasze, przepojone szczęściem ziszczonych snów i marzeń całych pokoleń, co trudem i mazołem, męczeństwem i ofiarą, przez morze łez i krwi zdążyły ku temu celowi – z uczuciem wzniosłej dumy i bezgranicznej wdzięczności zwracają się ku Tobie, Żołnierzu Polski, oswobodzicielu nasz i obrońco, nadziejo i chlubo Narodu!

Ze wszech stron Polski przybieżałeś tu na kresy, by wspólnie z dziećmi tego odwiecznie polskiego grodu bronić przynależności jego do Rzeczypospolitej, jego czci i godności, a tym samym honoru i niepodzielności Ojczyzny. Od pięciu miesięcy nasiąka krwią Twą serdeczną ziemia dookoła Lwowa, oblężonego przeważną nawałą nieprzyjacielską. Zapisaly się w historii tych bohaterskich walk imiona pacholąt i młodzieńców, którzy padli u bram rodzinnego miasta, imiona niewiast i dziewczic polskich, co lwią odwagą prześcignęły imiona szermierzy, nieustraszonych, co odnowili najświetniejsze tradycje polskiego rycerstwa, raz wraz zwycięsko odpierając zakusy chytrego a przemożnego wroga. W tej wiekopomnej obronie drogiego miasta, na którą świat cały patrzy z podziwem, każdy dzień świeżym laurem oplata Tobie uznojone czoło.

Żołnierzu nasz polski! Twoje bezprzykładne męstwo i poświęcenie dodaje nam mocy wytrwania wśród najcięższych warunków, bo napawa nas otuchą i wiarą w niechybne ostateczne zwycięstwo. Puklerzem nam jesteś i tarczą obronną – a równocześnie budowniczym wielkości, potęgi i chwały umiłowanej Ojczyzny.

A jak ten prastary polski gród zachowa po wieki we wdzięcznej pamięci, iż piersią Twą osłoniłeś go przed najeźdźnikiem – tak z pewnością nigdy nie zapomni Polska Twoich, Żołnierzu nasz, zasług. Twego bohaterstwa, przede wszystkim zaś tego, że tak wysoko dierzysz Jej nieskalany sztandar, że Imię Jej masz nie tylko na ustach, ale w sercu, że nie jesteś bezdusznym bezwolnym wojennego rzemiosła narzędziem, ale świadomym, ochotnym karnym bojownikiem wolności i szczęścia Twego Narodu – i takim zawsze i wszędzie pozostaniesz! Jak żadne natarcie nieprzyjacielskie nie pokona Twego męstwa, tak daremne byłyby też wszelkie usiłowania, które już zaszcześcić chciałyby w twej duszy i Twą polskość żołnierzu nasz polski w niej nadwątlić, zabić.

Dziś w zwycięski Twój znak zapatrzeni, obok czci i hołdu niesiemy serc naszych daninę z tym gorącym życzeniem, byś – wywalczywszy ostrzem Twego

bagnetu chwalebny pokój – mógł niebawem powrócić w Twe rodzinne progi i zażywać dobrze zasłużonych owoców, okupionego Twoją krwią i Twoim potem zwycięstwa.

ks. biskup Józef Bilczewski, Józef Teodorowicz, Bolesław Twardowski
Prezydium m. Lwowa

dr Marcelli Chlamtacz, Józef Neumann, dr Leonard Stahl, dr Filip Schleicher
Julian Obirek

Odpis
CAW, I. 341. 1. 125.

Nr 167

1919 kwiecień 15, Przemyśl. — Plan działania pociągów pancernych opracowany przez mjr. Mikołaja Czunikin-Krasowickiego

Jedną z bardzo ważnych ról w terażniejszej wojnie partyzanckiej odgrywają pociągi pancerne, mylnie przeto jest zdanie, że one w obecnych warunkach należą do rodzaju broni pomocniczej, jak to miało miejsce podczas wojny światowej.

Z praktyki wojennej na froncie bolszewickim jako też na obecnym ukraińskim, można wyciągnąć następujące wnioski o zastosowaniu pociągów pancernych.

Taktyczne działanie pociągów pancernych

1) Przy ofensywie:

a) Tor kolejowy jako linia prostopadła do frontu. W tym wypadku pociąg pancerny odgrywa rolę awangardy złożonej z artylerii i piechoty, cel – przełamanie frontu, piechota posuwa się najdalej w odległości 1 kilometra, celem natychmiastowego obsadzenia zajętych punktów.

b) Tor kolejowy równoległy do frontu. Pociąg pancerny służy jako lotna bateria do przygotowania artyleryjskiego dla piechoty, ostrzeliwując niespodzianie punkty zagrożone.

2) Obrona

a) Tor kolejowy prostopadły do linii frontu.

Dwa sposoby obrony – aktywny i pasywny.

Przy aktywnym – pociąg to postępując naprzód, to cofając się, trwoży nieprzyjaciela, zmuszając go do odciągnięcia artylerii i piechoty z innych odcinków, na które przeto można wysłać mniejsze siły.

Przy pasywnym – pociąg stojąc na miejscu zmienia się w stałą baterię, a w tym wypadku korzyść z pociągu pancernego [jest] najmniejsza.

b) Tor kolejowy równoległy do frontu.

Pociąg pancerny może chwilowo utrzymać linię frontu w rozciągłości około 5 kilometrów.

c) Cofanie się. W tym wypadku działanie pociągu pancernego odbywać się może tylko wtedy, kiedy tor kolejowy prostopadły jest do linii frontu, odgrywa wtedy rolę ariergardy, musi być jednak blisko własnej piechoty, aby nie zostać odciętym.

W każdym z wyżej wymienionych wypadków, tren pociągu musi pozostać poza obrębem działania nieprzyjacielskiego ognia artyleryjskiego.

Braki w obecnej organizacji

1) Administracyjne

Mnogość władz przywłaszczających sobie prawo wydawania rozkazów, a mianowicie:

- Warszawa – Dowództwo Wojsk Kolejowych,
– Inspektorat Wojsk Kolejowych,
– Oddział III Sztabu Generalnego.
- Kraków – Dowództwo Okręgu Linii Kolejowej,
– Dowództwo Baterii Kolejowej.
- Lwów – Batalion Kolejowy,
– Dowództwo Wschód. Oddział IVB Kwatermistrzostwa,
– Oddział Inżynierii,
– Nadzór Transportów.

Oprócz tego każda grupa operacyjna a nawet dowództwo odcinków na których pociąg operuje. Jako komentarz niech służy tylko ilość wyżej wymienionych władz.

2) Techniczne

Brak specjalnie przeznaczonych warsztatów, celem wykonywania robót technicznych. Plany i wykonywanie konstrukcji pociągu przez ludzi zupełnie do tego celu fachowo niewykształconych.

3) Taktyczne

Częste niezrozumienie przez poszczególne grupy, w jakich warunkach można korzystnie użyć pociągów pancernych.

4) **Brak dokładnego podania źródeł** z których pociągi pancerne mogą czerpać, ewentualnie uzupełniać zapotrzebowania artylerii, broni, amunicji, środków technicznych i majątku intendentury.

5) Uzupełnienie

Brak zapasowej formacji z której pociągi pancerne mają uzupełniać stan ludzi.

Projekt organizacji

Administracyjnie: Wszystkie pociągi pancerne na froncie muszą wprost podlegać tylko dowództwu pociągów pancernych przy dowództwie armii, wszystkie sprawy muszą iść drogą służbową przez dowództwo tychże.

Technicznie: Urządzenie stałych warsztatów technicznych, podlegających wprost dowództwu pociągów, a do prowadzenia warsztatów przydzielenie fachowo wykształconego kierownika.

Taktycznie: Operacyjnie pociągi pancerne podlegają dowództwu grup operacyjnych. Przydzielenie pociągu do innej grupy, tylko przez dowództwo pociągów pancernych.

Podanie źródeł z których pociągi mają czerpać zapotrzebowanie artylerii, broni, amunicji i umundurowania, komisji kasowej z której mają pobierać pieniądze.

Uzupełnienie: Sformowanie oddziału zapasowego przy dowództwie pociągów pancernych, złożonego z artylerzystów piechoty, saperów i kolejarzy.

[Mikołaj] Czunikin–Krasowicki, mjr i komendant

Odpis
CAW, I. 304. 1. 18.

Nr 168

1919 kwiecień 16, Przemyśl. — Rozkaz nr 76 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

OW op. 124 – Zmiana nazw pułków

Dziennikiem Rozkazów Wojskowych nr 39 z br. L. 1267, punkt II, IV, V Minister Spraw Wojskowych rozkazuje:

1. Były 19. pp i 20. pp zmieniają z dniem 18 IV br. swoją nazwę:

Były 19. pp otrzymuje nazwę – 1. Pułk Strzelców Podhalańskich.

Były 20. pp otrzymuje nazwę – 2. Pułk Strzelców Podhalańskich.

2. Pułk Ziemi Krakowskiej otrzymuje nr pułku 20. z przydomkiem: „Ziemi Krakowskiej”.

3. Z pułku piechoty płk. [Stanisława Wilhelma] Skrzyńskiego¹ zostaje utworzony 19. pp z przydomkiem: „Odsiecz Lwowa”.

¹ Stanisław Wilhelm Skrzyński (1877–1935), generał brygady WP. Ur. w majątku Wradiówka, k. Chersonia. Ukończył Oficerską Szkołę Piechoty w Odessie, służył zawodowo w armii rosyjskiej, brał udział w wojnie rosyjsko-japońskiej 1904–1905. W I wojnie walczył na rosyjskim froncie zachodnim. Od 1916 r. – kapitan. W WP od 1918 r. w stopniu pułkownika był organizatorem i dowódcą warszawskich oddziałów wojskowych odsieczy Lwowa. Od 1927 r. – generał brygady. Zmarł w Warszawie w 1935 r. Odznaczony Orderem Virtuti Militari 5 kl., Krzyżem Niepodległości, Krzyżem Walecznych. Zob. P. Stawicki, *Słownik biograficzny ...*, s. 306–307.

4. W uzupełnieniu rozkazu Sztabu Generalnego nr 98 z dnia 8 marca br. otrzymują 38., 39. i 40. pp przydomki „Strzelców Lwowskich”.

Wymienione pułki używają tylko tych unormowanych nazw i zmieniają odpowiednio pieczęcie.

--^a

OW op. 129 – Wykaz oficerów i żołnierzy z wykształceniem akademickim, niezdolnych do służby frontowej

Oddziały, podległe Dowództwu Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią, podadzą do dnia 20 kwietnia br. wykaz oficerów i żołnierzy technicznie wykształconych (wykształcenie akademickie), którzy mniej zdolni do służby frontowej, chorzy i rekonwalescenci, chwilowo mogą być w swych oddziałach zbędni.

--^a

--^a pominięto postanowienia porządkowe i awiza

Za zgodność

[Edmund] Kessler, ppłk

[Wacław] Iwaszkiewicz, gen

Odpis

CAW, I. 304. 1. 7.

Nr 169

1919 kwiecień 16, Lwów. — Rozkaz dzienny Dowództwa Artylerii Okręgu Lwów ppłk. Marceliego Śniadowskiego

1. Prośby szeregowców na piśmie. Prawo wnoszenia wszelakich prośb, a więc i urlopów, na piśmie przez żołnierzy do podchorążego włącznie – niedopuszczalne; prośby należy zgłaszać przy raporcie.

2. Noszenie nieodpowiednich dystynkcji. Świeżo zaszedł znowu wypadek, że pewien podoficer artylerii został przez organa dozoru wojskowego Komendy Miasta i Placu upomniany z powodu używania odznak służbowych na czapce, przysługujących jedynie oficerom. Nakazuję przeto wszystkim dowódcom oddziałów zwracać baczną uwagę, by ich podkomendni zaprzestali noszenia nieodpowiednich odznak. W przeciwnym razie będą bowiem tak winni jak i ich przełożeni, pociągani do surowej odpowiedzialności.

3. Rekwizycja na obszarze dworskim Suchowoli. Na rozkaz Pana Ministra Spraw Wojskowych nr 1/IV nr 2698 stwierdzą komendanci pułków, pod osobi-

stą odpowiedzialnością, które oddziały im podległe zarekwirowały na obszarze dworskim Suchowola pod Lwowem, własności Antoniego Gluzińskiego, przedmioty, a to: 1) na czyje polecenie, 2) jakie przedmioty, 3) w jakich ilościach i 4) czy na pokrycie ich zapotrzebowania.

Komendanci pułków zarządzają bezzwłocznie energiczne dochodzenia i doniosą mi o wyniku badań najpóźniej do dnia 23 bm.

4. Ewidencja kuchni polowych. Po myśli rozkazu 77 NDWP nadeszłą podległe formacje po dzień 19 kwietnia, na ręce referatu uzbrojenia Dowództwa Artylerii, ewidencję kuchni polowych wedle załączonego wzoru [wzoru brak].

5. Ewidencja broni i amunicji. W celu zaprowadzenia racjonalnej ewidencji broni i amunicji, mają stosownie do Dowództwa Artylerii nr 26/VII Dziennik rozkazów wojskowych nr 6, wszystkie oddziały prowadzić księgę napraw broni uwidaczniającą dzień oddania do naprawy, rodzaj broni, rodzaj potrzebnej naprawy i czas jej uskutecznienia.

Do 20 bm. zameldują wszystkie oddziały Dowództwu Artylerii ilość posiadanych skrzynek rusznikarskich.

Za zgodność
dr [Józef] Gluziński, por.

Marceli Śniadowski, ppłk

Odpis
CAW, I. 341. 1. 108.

Nr 170

1919 kwiecień 16, Lwów. — Plan akcji na północ od Lwowa opracowany przez Dowództwo Brygady Lwowskiej skierowany do Dowództwa Dywizji Lwowskiej

W myśl rozkazu przedkłada się plan akcji na północy, mającej na celu zawiądnienie linią Zboiska – Grzybowice – Doroszów (wyłącznie).

Siła piechoty: Obsada północnego odcinka – 1. Pułk Strzelców Lwowskich o trzech baonach.

1) Przegrupowanie artylerii tak, by większa część dział nie stała dalej jak 2 km za frontem (w terenie jedna grupa artylerii w okolicy koty 382, druga grupa między kościołem w Hołosku Wielkim a „ZO”, trzecia grupa między młynem, na południe do „Z – pisma Zamarstynów”, a Grunwaldem).

2) 1. Pułk Strzelców Lwowskich zbiera się w Hołosku Wielkim.

3) O godz. 2⁰⁰ rano 2. kompania 2. Pułku Strzelców Lwowskich wychodzi z Hołoska Wielkiego i posuwa się na 1000 kroków pod fort na kocie 348. W razie napotkania nieprzyjacielskich patroli należy je bezzwłocznie rzucić silnym atakiem. Doszedłszy na 1000 kroków przed fort, kompania daje świetlny sygnał, puszczając równocześnie kilkanaście rakiet świetlnych. Na ten znak wszystkie trzy grupy artylerii otwierają huraganowy ogień na kotę 348. Ogień trwa 7 minut. W czasie ognia kompania posuwa się dalej, a od gwałtowności jej szturmowi zależy zawładnięcie fortem. Po zdobyciu fortu drugi sygnał świetlny kilkunastoma rakietami.

4) Równocześnie atakuje 3. kompania 2. pułku – magazyn dynamitowy i dworzec Brzuchowicki. Pierwsza grupa artylerii wspiera ten atak (1) ogniem na Brzuchowice, wieś i dworzec.

5) Tuż po drugim (2) sygnale wyrusza cały 1. pułk przez kotę 375 drogą leśną prowadzącą między „a” i „G” pisma Łysa Góra aż do skrzyżowania obok pisma „a” „Qu”.

6) 1. baon obsadza północny skraj lasu na przestrzeni około trzech km. 2. i 4. baon dąży drogą leśną do Grzybowic Małych. Nie wychodząc z lasu, czekają na przygotowanie artylerii.

7) Przygotowanie artylerii:

Od godz. 7⁰⁰ do 7¹⁵ rano

Pierwsza grupa artylerii ostrzeliwuje Czarną Górę.

Druga grupa artylerii ostrzeliwuje Michałowszczyznę.

Trzecia grupa artylerii ostrzeliwuje Malechów.

Od godz. 7¹⁵ do 7³⁰ rano

Pierwsza grupa artylerii ostrzeliwuje Michałowszczyznę i zachodnią część Malechowa.

Druga grupa artylerii ostrzeliwuje Malechów.

Trzecia grupa artylerii ostrzeliwuje Malechów.

Od godz. 7³⁰ do 7³⁵ rano

Wszystkie trzy grupy – huraganowy ogień na Czarną Górę.

8) 7³⁰ rano baon rusza do ataku na Czarną Górę. Artyleria przenosi swój ogień na nieprzyjacielskie baterie i rezerwy.

9) Po wzięciu Czarnej Góry, patrole wywiadowcze na Michałowszczyznę od strony Czarnej Góry, Świnki i Meridian Mire.

10) Po wycofaniu się nieprzyjaciela, 1. komp. 2. p. strz. i 3. baon (2 p. (3) strz. obsadza Michałowszczyznę fort na wschód.

11) Wieczorem obsadzona linia: kota 300 (brygada płk. Kulińskiego), dworzec Brzuchowice (3 komp. 2 p. strz.), fort na kocie 248 (2 komp. 2 p. strz.), 1. baon 1. p. strz. skraj lasu aż po Grzybowice Małe, 2. baon 1. p. strz. Czarna Góra, 1. komp. 3 komp. i 3. baon 2 p. strz. Michałowszczyzna – Zboiska, 4. baon rezerwa w Grzybowicach Małych (5).

12) W tej sytuacji ewentualna dalsza akcja dla zajętych Dublan, Malechowa i Laszek Murowanych.

Po zajęciu Zawadowa, Zaszkowa i Zarudca przez brygadę płk. Kulińskiego, uderza 4. baon 1. p. strz. przez Czyżowy Młyn na Wulkę Hamulecką i Grzędy.

Po obsadzeniu Kulikowa i Doroszowa przez brygadę płk. Kulińskiego obejmuje 2. p. strz. obsadą odcinka od Grzędy włącznie – Dublany – Sroki Lwowskie włącznie.

1. p. strz. wraca do koszar.

Tadeusz Machalski, rtm

Odpis

CAW, I. 341. 1, t. 98.

Nr 171

**1919 kwiecień 16, Lwów. — Raport sytuacyjny
Dowództwa Brygady Lwowskiej WP**

Raport sytuacyjny

Odcinek północny.

Artyleria nieprzyjaciela ostrzeliwała o godz. 6⁰⁰ las arcybiskupi. Między godz. 9⁰⁰–10⁰⁰ padło około 20 pocisków na Górę Śmierci i odcinek 351, w tym kilka gazowych. W nocy ostrzeliwane były Zboiska ogniem artyleryjskim i minierek.

Odcinek południowy.

Nieprzyjaciel rozwijał dwukrotnie tyralierę o godz. 9⁰⁰ przed Cegielnią na zachód od toru kolejowego naprzeciw Kozielnik, a o godz. 10³⁰ koło budki nr 9. W pierwszym wypadku już ogień naszej artylerii, w drugim km. zmusiły nieprzyjaciela do cofnięcia się, przy czym za drugim razem zostawił 6 zabitych na torze kolejowym. Artyleria nieprzyjacielska ostrzeliwała silnie z Zubrzy i Sichowa – Pasieki, Snopków i Persenkówkę z dział ciężkiego kalibru i minierek.

[Władysław] Laudyn, ppor.

Odcinek północny

Wieczorny raport sytuacyjny z dnia 16 kwietnia 1919 r., godz. 19⁰⁰

A) Sytuacja nieprzyjacielska

a) Zmiany w ugrupowaniu: o godz. 9⁰⁰ zauważono około 200 żołnierzy wychodzących z fortu brzuchowickiego do wsi. Między godz. 9⁰⁰–10⁰⁰ padło na odcinek 351 i Górę Śmierci około 20 pocisków artyleryjskich gazowych. Nasi

robotnicy pracujący przy torze byli ostrzeliwani. Nieprzyjaciel okopuje się w dalszym ciągu przy drodze Żółkiewskiej.

b) Działalność bojowa.

c) Wywiady: zauważono nową baterię nieprzyjacielską strzelającą ze Srok w kierunku Winnik.

B) Sytuacja własna

a) Zmiana w ugrupowaniu: bez zmian.

b) Działalność bojowa: O godz. 8⁰⁰ dotarł nasz patrol na 600 pod pozycję naprzeciw Michałowszczyzny – zbadał sytuację. Powracając był silnie ostrzeliwany ogniem km. z „Czarnej Góry” i na lewo od niej.

c) Straty (oficerów imienne): w meldunku porannym straty z dnia poprzedniego.

d) Zdobyecz, jeńcy i daty od nich osiągnięte: kilka granatów ręcznych, 1 tornister.

C) Stan fizyczny i materialny własnych wojsk

a) Wyżywienie: dostateczne.

b) Amunicja: brak rakiet.

c) ekwipunek (marny)

D) Stan pogody, dróg i terenu

W nocy deszcze, w dzień pochmurno, stan dróg i terenu dobry.

Odcinek południowy

Wieczorny raport sytuacyjny z dnia 16 kwietnia 1919 r.

A) Sytuacja nieprzyjacielska

a) Zmiany w ugrupowaniu: zauważono, że nieprzyjaciel ściga rezerwy do Sichowa i Kozielnik.

b) Działalność bojowa:

Od 11⁰⁰ do 11⁴⁵ artyleria nieprzyjacielska ostrzeliwała z dział ciężkiego kalibru Persenkówkę. Pociąg pancerny od budki nr 9 rzucił kilkanaście pocisków na nasze pozycje w Snopkowie. Skniłów, Cegielnia, Sygniówka oraz wieś Kulparków były z rzadka ostrzeliwane ogniem artyleryjskim.

c) Wywiady: O godz. 15⁰⁰ przeleciał ukraiński aeroplan nad pozycjami naszych baterii.

B) Własna sytuacja

a) Zmiana w ugrupowaniu: 2. baon 1. p. strzelców zajął pozycje w Pasiękach od drogi Sichowskiej do Majerówki.

b) Działalność bojowa: Lewe skrzydło świeżo obsadzonego odcinka rozpoczęło o 10³⁰ akcję ofensywną na Klekurkę i Młynowce. Akcja w teku.

c) Straty (oficerów imienne): w meldunku porannym straty z dnia poprzedniego (0,0,0,0,0).

d) Zdobyecz, jeńcy i daty od nich osiągnięte.

C) Stan fizyczny i materialny własnych wojsk

a) Wyżywienie: wystarczające.

b) Amunicja: dostateczna.

c) Ekwipunek: marny.

D) Stan pogody, dróg i terenu: w nocy deszcz – pochmurno.

Bac, kpt

Odpis

CAW, I.341.1, t. 101.

Nr 172

1919 kwiecień 16, Krysowice. — Telefonogram rtm. Borkowskiego do dowódcy Grupy mjr. Henryka Minkiewicza

Sytuacja wieczorna z 16 kwietnia 1919 r.

O godz. 3⁰⁰ po południu ukazał się za Tułowicami balon ukraiński i był w górze do godz. 4³⁰ po południu nad Pakością i Brzuchowicami. O godz. 6³⁰ własna artyleria spędziła Ukraińców pracujących przy okopach na kotach 239 i 258 na północ od Czyżowic. Na innych odcinkach spokój.

[Stanisław] Borkowski, rtm.

Odpis

CAW, I. 341. 1. 106.

Nr 173

1919 kwiecień 17, Przemyśl. — Rozkaz nr 76 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

Powróciwszy z Warszawy, objąłem z powrotem dowództwo.

Gen. por. [Emil] Gołogórski powraca do Krakowa.

Za zgodność

[Edmund] Kessler, ppłk

[Wacław] Iwaszkiewicz, gen.

Odpis

CAW, I. 304. 1. 7.

1919 kwiecień 17, Wołczuchy. — Rozkaz dzienny nr 26
Dowództwa Grupy Wielkopolskiej płk. Daniela Konarzewskiego

I. Nieprzyjaciel stoi od granicy węgierskiej aż do linii rozgraniczenia Piły – Kamienna Góra, na północ od Magierowa. Dowództwo „Wschód” mniej więcej równymi siłami rozstawione tak, że na obsadę 5 km. wypada jeden baon i 2 działa. Jednakowoż od linii Zimna Woda – Strzeżec aż do kolei Lwów – Gródek znajduje się 6 baonów a 600 karabinów czyli 3 600 karabinów, 32 armaty i 48 karabinów maszynowych, a od linii Lwów – Bóbrka aż do linii kolejowej Lwów – Kamionka Strumiłowa 7 baonów a 600 karabinów, czyli 4 200 karabinów, 28 armat i 56 karabinów maszynowych. Zauważono również koncentrację sił nieprzyjacielskich na linii Bełż – Uhnów – Waręż.

II. Własne oddziały po przeprowadzeniu akcji oczyszczenia obszaru położonego między torem kolejowym Jarosław – Rawa Ruska a Przemyśl – Gródek Jagielloński, stanęły ogółem na linii Wereszycy, a na wschód od Lwowa dotarły dzięki śmiałości wypadowi do linii Lesienice – Czartowska Skala – Winniki.

III. Grupa „Wschód” rozbija siły ukraińskie skoncentrowane na południe od linii Lubień Wielki – Bartatów – Skniłów i na południe od miasta Lwowa, celem zajęcia następującej linii: dwór Dębowa Dolina – południowy brzeg lasu Kalinowiec – 292 – południowy kraniec Jankowej – wzgórze tuż na północ od Schol. Glinna, wzgórze na południowy zachód od Hodowicy – wzgórze na południe od Sokolnik – Sichów aż do dotychczasowej linii obronnej koło Lwowa. Celem przestrzegania tajemnicy akcję tę w skróceniu nazywać się będzie „Jazda”.

IV. Zadanie Grupy Wielkopolskiej:

Uderzyć jako główna kolumna natarcia sił przeznaczonych do ataku i odrzucić nieprzyjaciela od Lwowa. Wobec tego rozkazuję:

V. Siły główne: Dowódca ppłk Gustaw Paszkiewicz¹

1. Pułk Strzelców Wielkopolskich 1. i 3.	– 2 baony
18. pp	– 1 baon

¹ Gustaw Paszkiewicz (1892–1955), generał brygady WP. Ur. w Wasiliszkach. Ukończył szkołę junkrów w Wilnie. W WP od listopada 1918 r., w marcu 1919 r. został dowódcą pułku „Wielkopolskiego” i na jego czele wyróżnił się w walkach o Lwów i pod Stryjem. Brał udział w wojnie 1920 r. Od 1917 r. – ppłk, 1924 – płk, 1938 – generał brygady. W wojnie 1939 r. dowodził 12. DP, wchodzącą w skład Armii „Prusy”. Zastępca komendanta głównego Związku Walki Zbrojnej na Kraj w gabinecie gen. Władysława Sikorskiego. Uczestnik walk w Afryce. Zastępca dowódcy 1. Korpusu Polskiego w Szkocji. W 1945 r. powrócił do kraju. W 1946 r. mianowany generałem dywizji i objął dowództwo Warszawskiego Okręgu Wojskowego. W 1949 r. został dyrektorem Biura Wojskowego w Ministerstwie Leśnictwa. Zmarł w 1955 r. w Warszawie. Odznaczony Orderem Virtuti Militari 3, 4 i 5 kl., Orderem Polonia Restituta 3 kl., Krzyżem Niepodległości, Krzyżem Walecznych, Legią Honorową. Zob. P. Stawecki, *Słownik biograficzny ...*, s. 243–244.

saperzy	– 1 pluton
pułk ułanów	– 1 pluton
razem	– 3 baony
	1 pluton saperów
	1 pluton ułanów

stoją dnia N o godz. 3⁰⁰ rano na linii Lubowice – Mełkin, mając w pierwszej linii 2 baony i 1 baon w rezerwie.

O godz. 5⁰⁰ siły główne wyruszają do ataku w kierunku: prawe skrzydło: południowy brzeg lasu Kalinowiec, południowy kraniec Polanki, Schol. Glinna i południowy kraniec Hodowicy – lewe skrzydło w kierunku Lubowice, folwark Magdalenówka (311), WH na południe od Ferdynandówki, południowy kraniec Stawczan, 325 na wschód od północnej części Basiówki, bacząc na silne zabezpieczenie prawej flanki.

Po zajęciu Stawczan, Polanki i stacji Stawczany, siły główne uderzają na nieprzyjaciela stojącego w Obroszynie, o ile takowy nie został jeszcze przez niego opuszczony, po czym prowadzą dalej atak na pasmo wzgórz, położone tuż na wschód od Hodowicy i Basiówki. Zaraz po zajęciu wymienionych wzgórz, Grupa Wielkopolska ma za zadanie obronnie zająć linię, poczynając od wzgórz tuż na północ do Schol. Glinna, przez południowy kraniec Hodowicy, przez 341 i 325 i nawiązać łączność z oddziałami płk. Sikorskiego. Z tego odcinka zajmują główne siły linię od południowego krańca Hodowicy włącznie do połączenia na północy z Grupą płk. Sikorskiego. Niezwłocznie po zajęciu obronnej linii:

- uporządkować związki taktyczne,
- ubezpieczyć siebie patrolami,
- przystąpić do wykonania wzmocnień technicznych,
- uzupełnić amunicję i żywność.

VI. Rezerwa. Kpt. Kaczorowski

1. Pułk Strzelców Wielkopolskich	– 1 baon
18. pułk piechoty	– 1 baon
sztabowa kompania km.	– 1 kmp. km.
sap. 2 kompania	– 2 plutony
razem	2 baony
	2 plutony
	1 kompania km.
	1 bateria

staje o godz. 3⁰⁰ rano na folwarku Lubowice i rusza o godz. 5¹⁵ rano w kierunku sił głównych za prawym skrzydłem takowych. Wobec możliwości ataku nieprzyjaciela z prawego skrzydła, dowódca rezerwy poczyni odpowiednie kroki dla zabezpieczenia siebie strażą boczną.

Po wzięciu przez główne siły Polanki zabezpieczają aż do objęcia takowej przez siły płk. [Władysława] Sikorskiego.

Po wzięciu przez siły główne wzgórz, na północ od Schol. Glinna zajmuje rezerwa takowe, oraz po wysunięciu się sił głównych na odcinek Hodowica – Basiówka, odcinek Schol. Glinna – południowy kraniec Hodowicy.

Po zajęciu tej linii należy niezwłocznie:

- a) uporządkować związki taktyczne,
- b) ubezpieczyć siebie patrolami,
- c) przystąpić do wykonania wzmocnień technicznych,
- d) uzupełnić amunicję.

Dowódcy sił głównych i rezerwy zarządzają, aby oficerowie, włącznie dowódcy kompanii i baterii z oddziałów przeznaczonych do ataku, w dniach poprzednich nie za wielkimi grupkami zorientowali się w terenie przeznaczonym do ataku.

Wobec trudności terenu, wszystkie możebnie do kompanii mają mieć przewodników cywilnych dla wskazania drogi. Niezależnie od tego będą wyznaczeni żołnierze z Grupy płk. Sikorskiego, znający teren. Wszyscy mają mieć mapy, dowódcy plutonu szkic swego odcinka.

VII. Konnica i oddziały wywiadowcze: Stają o godz. 3⁰⁰ rano przy rezerwie w Lubowicach, gdzie otrzymają dalsze rozkazy. Zasadniczym zadaniem dla konnicy będzie uszkodzenie torów kolejowych.

VIII. Artyleria: Od godz. 5⁰⁰ do 5³⁰ rano działa artylerii Grupy „Wschód” na Stawczany, Obroszyn, Basiówkę, starają się przerwać łączność między poszczególnymi grupami nieprzyjaciela i wywierać tą działalnością wrażenie, że główny atak idzie ze strony Stawczan, Bartatowa i Zimnej Wody oraz zwalczą pojawiające się nieprzyjacielskie baterie.

Następnie przenosi artyleria swój ogień na linie, którymi nieprzyjaciel może poprowadzić posiłki:

- 1) Z rejonu Mostki – Serdycz w okolice dwór Dębowa Dolina – Polanka.
- 2) Z miejscowości Stawczany do 315 – Stawczany.
- 3) Z rejonu Nawaria – Basiówka w kierunku Obroszyna i Stawczan.
- 4) Na stację kolejową – pociąg pancerny działający w kierunku na Sygniówkę.
- 5) Po zajęciu linii Obroszyn – Polanka wysyła inspektorat artylerii jedną grupę artylerii na wzgórze położone między wschodnim krańcem miejscowości Stawczany a Dąbrówką, celem ostrzeliwania stacji kolejowej Glinna – Nawaria, jako też drogi wiodącej z powyżej wymienionej stacji od Nawarii i trzyma ją w pogotowiu do odparcia kontrataku z linii Serdyczy – Mostki na las Kalinowiec.

6) Rozkaz szczegółowy wydany będzie po porozumieniu się z dowódcą artylerii, mjr. Edmundem Knollem.

IX. Grupa płk. Sikorskiego

Zabezpiecza prawe skrzydło Grupy Wielkopolskiej przez zajęcie linii, w myśl wskazówek płk. [Daniela] Konarzewskiego, od folwarku dwór Dębowa Dolina, południowy kraniec lasu Kalinowiec, 292 na zachód od Polanki, południowy kraniec Jankowy, wzgórze tuż na północ od Schol. Glinna, także wzgórze to przypada już do rejonu Grupy Wielkopolskiej, wysyłając patrole aż do toru kolejowego Lubin Wielki – Polanka.

Z resztą sił atakuje Grupa płk. Sikorskiego Stawczany i Obroszyn od strony 315 – Stawczany aż po Fejerówkę i na północ od Grupy Wielkopolskiej.

X. Dywizja Lwowska: współdziałała w akcji tej przez demonstrowanie na południowym odcinku miasta Lwowa.

XI. Lotnicy: 2 i 3 grupa lotnicza działają w myśl punktu VIII i zwalczają wszelkie ruchy nieprzyjaciela poza jego frontem bombami i karabinami maszynowymi. Własne oddziały oznaczają linię osiągniętą białymi płachtami na miejscach na to się nadających.

Prócz tego dowódcy sił głównych i rezerwy zarządzają, ażeby pierwsze linie tyraliery miały jako znak dla lotników, na plecach białe chustki.

XII. Służba łączności: Telefony. Dowództwo służby łączności wykona następujące połączenia:

- a) w Mszanie aparat Hughe'a i centralę telefoniczną,
- b) połączenie telefoniczne Mszana – Gródek,
- c) połączenie telefoniczne Mszana – Zimna Woda,
- d) połączenie telefoniczne Mszana – Kiernica,
- e) połączenie telefoniczne Mszana – Bartatów.

Dowódca służby łączności Grupy Wielkopolskiej otrzyma specjalny rozkaz.

Gońcy piesi i ordynansi konni mają być zawsze w liczbie dwóch wysłani.

Meldunki terminowe co godzinę w razie nadzwyczajnych zajść natychmiast.

XIII. Zarządzenia sanitarne: Punkty opatrunkowe będą w Kiernicy, Bartatowie i Zimnej Wodzie.

Punkt opatrunkowy w Kiernicy urządzi lekarz grupy według otrzymanych wskazówek. Niezależnie od tego Grupa Wielkopolska urządzi w Bartatowie czołówkę, dokąd ranni będą mogli się zwracać.

XIV. Zaprowiantowanie i tabory: Dnia N bierze Grupa Wielkopolska żywność ze sobą. Tabory drugiego rzutu pozostają w Gródku, na taborach 2 normalne porcje. Po osiągnięciu linii Polanka – Basiówka poszczególne grupy pobierać będą prowianty w Rudnie, gdzie utworzony zostanie magazyn żywnościowy. Tabory pierwszego rzutu oczekują w Kiernicy dalszych rozkazów.

XV. Amunicja: Zaopatrzenie w amunicję jest na odpowiedzialności dowódców sił głównych, rezerwy i poszczególnych baonów. Oprócz zapasów pułkowych Grupa Wielkopolska dysponuje ilością naboju 100 000 do karabinu Mauera, 100 000 do karabinu Manlichera, które można pobierać w Gródku Jagiellońskim za poświadczeniem dowódcy grupy.

Poszczególne dowództwa muszą być jak najściślej zorientowane w każdej chwili o stanie amunicji i zarządzać odpowiednim uzupełnieniem takowej.

Dowódcy odcinków bojowych raportują codziennie o stanie amunicji do dowództwa grupy. Amunicja artyleryjska według rozkazu inspektoratu artylerii.

XVI. Jeńcy: Mają być zbierani w pewnych punktach oznaczonych przez dowódców sił głównych i rezerwy, partiami odsyłani na stację kolejową w Gródku Jagiellońskim lub w Mszanie i tam oddani za kwitami żandarmom wyznaczonym przez płk. [Wiktora] Hoszowskiego.

XVII. Miejsce dowództwa „Wschód”: Dowództwo „Wschód” w Mszanie.

XVIII. Dowództwo Grupy: Do godz. 4⁰⁰ rano dnia N w Kiernicy, od godz. 4⁰⁰ w Lubowicach, a potem przy rezerwie Grupy.

XIX. Składy saperów i przygotowania techniczne:

Magazyny saperskie znajdują się w Bartatowie, Skniłowie i Kulparkowie, zaopatrzone w drut kolczasty, gwoździe i paliki. Dowódca 2/V saperów przy Grupie Wielkopolskiej otrzyma odpowiednie rozkazy dowódców Grupy.

XX. Dowódcy sił głównych i rezerwy opracują rozkaz dokładny na dzień N wymarszu z noclegu.

Za zgodność:
Hulewicz

Daniel Konarzewski, płk
Dowódca Oddziału Wielkopolskiego

Dodatek do rozkazu Nr 26

I. Siły główne:

1) Zajmą dnia 19 bm. o godz. 4⁰⁰ rano linię: lewe skrzydło – ostatnie z folwarku Magdalenówka, prawe skrzydło koło Keminia nad szosą Lubień W. – Zimna Woda – o 4³⁰ lewe skrzydło postępuje na linii WH nad szosą, prawe wchodzi w łączność z oddziałem mjr. [Bolesława] Popowicza około 301, chroniąc naszą prawą flankę. Z tej linii rozwijają się siły główne do ataku na Kalinowiec i Stawczany.

2) Placówka stojąca w Petershofie: 1 podoficer, 9 ludzi należy do baonu mjr. Popowicza i wymarsz o godz. 2³⁰ przed południem. Dowódca sił głównych zarządzi złuzowanie tej placówki o godz. 2⁰⁰ przed południem.

3) Por. [Andrzej] Wilk, dowódca artylerii przydzielony do grupy, otrzyma rozkaz przysłania oficera łącznikowego do dowódcy sił głównych. Oficer zgłosi się niezwłocznie.

4) Rozkaz co do dowozu tornistrów pułku strzelców wyda dowódca pułku. Grupa w tym względzie rozkazów nie wydaje.

II. Rezerwa: stoi o godz. 3⁰⁰ przed południem dnia 19 bm. w Lubowicach. Podejmuje łączność z siłami głównymi i według położenia rusza w kierunku WH, trzymając się możliwie blisko sił głównych. Następnie posuwa się rezerwą w kierunku na Polankę. Rezerwę wydziela 7/18. pp jako ochronę artylerii.

III. Hasło: „Jazda”.

IV. Sygnały: Po zajęciu poszczególnych miejscowości daje piechota sygnały 3 białe i 3 czerwone na przemian.

Za zgodność
Hulewicz,

Daniel Konarzewski, płk bryg.
Dowódca Oddziału Wielkopolskiego

Odpis
CAW, I.170. 1, t. 10.

1919 kwiecień 17, m.p. — Rozkaz Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej
gen. Władysława Jędrzejewskiego

1) a) Dnia 19 kwietnia br. o godz. 6⁰⁰ rano przeprowadzą nasze siły, stojące na zachód od linii Fajerówka – Bukowina, atak na linię Obroszyn – Stawczany.

b) Zadanie pierwsze: Osiągnięcie linii wzgórz na wschód od Basiówki i Hodowicy i linii wzgórz na południe od Hodowicy po południowy skraj lasu Kalinowiec na północny-wschód od Lubienia Wielkiego.

c) Zadanie drugie: Po zabezpieczeniu tej linii i nowym ugrupowaniu sił na osobny rozkaz dowództwa „Wschód”, główna akcja celem zajęcia wzgórz na południe od Sokolnik, lasu Oświeca, Gaju i wzgórz po obu stronach H.St. Sichów, nawiązując do naszych obecnych stanowisk na wschód.

2) Zadanie pierwsze:

a) Dnia 19.4. br. przeprowadza Dywizja Lwowska akcje patroli, celem odwrócenia uwagi nieprzyjaciela od atakowanego frontu. Silniejsze patrole wysyłają z odcinka Pasieki Miejskie, Wielki Las i góry Pryska w kierunku na Sichów. Słabsze patrole z odcinka Snopków – Kulparków na południe. Większa własna akcja zakazana.

Gdyby patrole te nie natrafiły na silniejszy opór, starają się utrzymać własnymi siłami ważniejsze punkty przedpoła. Wykorzystanie takiego sukcesu może nastąpić jedynie w porozumieniu z dowództwem dywizji.

Dowództwa poszczególnych odcinków (południowego: ppłk. [Czesława] Mączyńskiego, wschodniego: ppłk. [Juliusza] Zulaufa) mogą nakazać obsadzenie pewnych punktów przedpoła, celem ułatwienia późniejszej akcji, jednakowoż musi być udanie się tego bezwarunkowo zapewnione i muszą liczyć dowództwa odcinków wyłącznie na własne siły. Wzmocnienie którejkolwiek z grup będzie niemożliwe i prośby o rezerwy nie będą mogły być uwzględniane.

b) Artyleria Dywizji Lwowskiej popiera te akcje, ostrzeliwując głównie przedpole Pasiek Miejskich (elipsy ognia zaporowego nr 12–15, 17–20, 330–332) aż do Sichowa i bierze udział w akcji głównej Grupy Zachodniej wedle rozkazu Inspektoratu artylerii dowództwa „Wschód”.

3) Zadanie drugie:

a) Główny atak celem osiągnięcia linii ad l.c. nastąpi na krótkie awizo: „Jazda o godzinie n-tej naprzód!”

b) Atak przeprowadzi Brygada Lwowska głównymi siłami z okolicy Pasiek Miejskich i Wielkiego Lasu w kierunku przez Sichów na północny kraniec Zubrzy, obsadzając równocześnie północne domki Drugiej Wólki i wzgórz na południowy-wschód od H.St. Sichów (na południowej lizierze wystającego cypla lasu); słabszymi siłami ale po bardzo silnym przygotowaniu własnej artylerii, przez las Oświeca w głównym kierunku na północny kraniec Zubrzy i zachodni kraniec Sokolnik.

c) Brygada Lwowska ma do dyspozycji: własne oddziały, brygadę artylerii (w myśl ustnych dyspozycji wydanych mjr. [Tadeuszowi] Łodzińskiemu), 1 kompanię saperów lwowskich, pociąg pancerny „Smok”, dywizjon jazdy lwowskiej.

4) Grupa ppłk. Zulaufa i północny odcinek Brygady Lwowskiej: 4./4. pp Legionowej, 4./5. pp Legionowej, 3 kompanie 36. pp, 1. i 3./2. p. strzel. lwowskich, trzymają pozycje swymi siłami, demonstrując na awizo „Jazda o godzinie n-tej naprzód!” słabszymi patrolami.

Grupa ppłk. [Juliusza] Zulaufa zajmuje i obsadza górę Kopań.

5) Rezerwa dywizji: Szkoła Podoficerska Brygady Lwowskiej i 200 żołnierzy z Rządowej Straży Bezpieczeństwa w Szkole Kadeckiej, Oddział Żandarmerii Polowej na Rogatce Zielonej, kompania sztabowa Grupy płk. Sikorskiego w browarze Grunda.

6) Podział odcinków po ukończonej akcji:

Odcinek północny: jak dotąd.

Odcinek wschodni: Grupa ppłk. Zulaufa z jednym baonem 36. pp. Lewe skrzydło jak dotąd, prawe: nad stawem na południowy zachód od „K” pisma Kopań.

Odcinek południowy: Brygada Lwowska, łącząc do poprzedniego odcinka, obsadza północne domki Drugiej Wólki, południową lizierę lasu na południe od pisma Wólka Sichowska, południowy kraniec Sichowa, wzgórze na południe od lasu Gaj i Oświeca, prawe skrzydło włącznie do gościńca Stryjskiego. Na wzgórzach na południe od Sokolnik czekają oddziały Brygady Lwowskiej łączności z Grupą zachodnią, uderzającą przez WH Dębina na wymienione wzgórze.

7) Podczas akcji zostawia Brygada Lwowska w obecnych okopach tylko najniezbędniejszą obsadę.

8) Dla orientacji lotników własna piechota oznacza swoje linie przez wyścielanie gazetami znaków w kształcie czworoboku. Umocować kamieniami lub bryłami.

9) Mjr [Tadeusz] Łodziński wyda dyspozycje dla artylerii w porozumieniu z Brygadą Lwowską.

10) Brygada Lwowska przedłoży do 18 bm. szczegółowy plan akcji.

11) Moje stanowisko podczas akcji w Szkole Kadeckiej.

12) Akcja lotników: W czasie przygotowania ataku artylerią, samolot zbada zachowanie się nieprzyjaciela, jego artylerii i rezerw. Z chwilą rozpoczęcia ataku piechoty będzie stale jeden samolot obserwował przesuwanie się naszej piechoty i zachodzące zmiany u nieprzyjaciela.

Równocześnie radio-samolot koryguje strzały naszej artylerii, ewentualnie wstrzeliwuje ją w nowe cele. Oba te samoloty przelatują jedynie odcinek objęty atakiem naszej piechoty.

Trzeci samolot oblatuje przestrzeń w promieniu 15 km poza najbliższą linią bojową. Wszelkie spostrzeżenia zrzucają obserwatorzy koło Szkoły Kadeckiej, gdzie będą wystawione posterunki policyjne celem zbierania tych meldunków i oddawania w dowództwie dywizji.

Samoloty mogą się tak w służbie zmieniać, że dany teren będzie nieprzerwanie obserwowany. Na lotnisku będzie w służbie stale jeden samolot przeznaczony tylko do szczególnych poruczeń dowództwa. Oprócz wywiadów mogą chwilowo samoloty brać udział w czynnej walce, atakując km. lub rzucając bomby na idące z pomocą rezerwy nieprzyjaciela a także na strzelające baterie. Meldowane będą nawet najmniejsze poruszenia piechoty nieprzyjaciela, przesuwanie się rezerw itp.

13) Łączność: Oficer łączności dywizji przeprowadzi następujące połączenia telefoniczne: Szkoła Kadecka – Cytadela, Szkoła Kadecka – Bednarówka, Szkoła Kadecka – ZO (najbardziej wysunięta placówka własna koło gościńca sichowskiego) i urządzi w Bednarówce i ZO po jednym posterunku meldunkowym (po ośmiu gońców pieszych i 2 jeźdźców z dywizji jazdy lwowskiej). Posterunki oznaczy wiechciami w widocznym miejscu.

Grupy atakujące łączą się do tych dwóch posterunków meldunkowych. Zwracam uwagę na jak największe wyzyskanie środków łączności, ścisła łączność między oddziałami grup ma być szczegółowo wypracowana.

Raporty sytuacyjne wysyłać jak najwcześniej. W każdym razie po osiągnięciu celu lub nieudanej jakiejś akcji, zawsze dwoma drogami.

14) Przygotowanie techniczne: Baon saperów lwowskich przygotowuje składy materiałów saperskich i zasieków drucianych w Snopkowie, Kulparkowie, Skniłowie, na dworcu Persenkówka i na Rogatce Zielonej. Przygotuje również odpowiednią ilość robotników i środków transportowych w tych miejscach.

15) Przygotowanie sanitarne: W ciągu dnia 18 bm., lekarze pułkowi uzupełnią braki w opatrunkach i materiałach sanitarnych. Skontrolują ściśle, czy żołnierz posiada swój opatrunek żołnierski i braki natychmiast uzupełnią.

W porozumieniu z dowództwem pułku uzupełnią (z taborów pułkowych) swoje środki transportowe do przewożenia rannych i postarają się o słomę lub wióry na wozy. O wykonaniu rozkazów i o stanie środków transportowych natychmiast zameldują szefowi sanitarnemu Dywizji Lwowskiej. Na czas akcji zostaną utworzone chirurgiczne punkty opatrunkowe, oznaczone dużą białą chorągwią z czerwonym krzyżem, w następujących miejscach: Szkoła Kadecka, Rogatka Zielona, Rogatka Wulecka, Pasieki Miejskie.

Transport rannych z frontu do powyżej oznaczonych punktów opatrunkowych ma być prowadzony przez lekarzy pułkowych własnymi środkami, dalszy transport do szpitali obejmuje kolumna sanitarna Dywizji Lwowskiej. W razie zmian miejsca punktów opatrunkowych w ciągu akcji, zostaną lekarze pułkowi powiadomieni telefonicznie lub pisemnie. Ranni przywiezieni do punktów opatrunkowych zostają na swych noszach, w zamian za nie otrzymują sanitariusze eskortujący inne – z punktów opatrunkowych. Cały ekwipunek i broń żołnierza rannego zostaje również na punkcie opatrunkowym, które będą też zaopatrzone w najpotrzebniejsze środki żywnościowe. Wozy przywożące rannych z frontu mają po oddaniu ich, natychmiast wrócić do dyspozycji lekarza frontowego.

Kolumna sanitarna Dywizji Lwowskiej i szpitale otrzymają osobne, szczegółowe dyspozycje.

16) Artyleria i Brygada Lwowska przygotowują sobie zaraz odpowiednie ilości amunicji w składach najbliższych miejsc zapotrzebowania. W tym celu przydziela się Brygadzie Lwowskiej od 18 bm. aż do ukończenia akcji 1 auto ciężarowe, Brygadzie Artylerii 2 auta ciężarowe w dniu akcji głównej.

17) Jeńców wziętych podczas akcji, odstawiać do Rogatki Stryjskiej i Rogatki Zielonej. Tam zbierają patrole żandarmerii, wzmocnione policją, tych jeńców i odstawiają ich do stacji zbornej (ul. Kazimierzowska), gdzie nastąpi przesłuchiwanie. Eskorty ze stanu bojowego wracają po oddaniu jeńców natychmiast do swych oddziałów w linii bojowej.

18) Żandarmeria Polowa ustawi kordon poza własnymi liniami według ustnych wskazówek.

Za zgodność
[Adam] Ajdukiewicz, kpt.

[Władysław] Jędrzejewski, gen.

Odpis
CAW, I. 341, 1. 87.

Nr 176

1919 kwiecień 18, Przemyśl. — Rozkaz nr 77 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

OW op. 130 – O obszarze podległym Dowództwu Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

Na terytoriach byłej Galicji, podległych dowództwu gen. [Wacława] Iwaszkiewicza, a mianowicie w powiatach: sanockim, brzozowskim, przeworskim, łańcuckim, niskim oraz w powiatach położonych na wschód od powyższych, spełnia Dowództwo Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią (Kwatermistrzostwo) wszystkie funkcje, które gdzie indziej przypadają Dowództwu Okręgu Generalnego.

OW op. 131 – Nomenklatura stopni oficerskich

Celem ustalenia nomenklatury tytułów oficerskich ustaliam następujące nazwy w Wojsku Polskim:

a) dla generalów:

generał broni (generał piechoty, artylerii, kawalerii),
generał porucznik,
generał podporucznik,

b) dla oficerów sztabowych:

pułkownik,
podpułkownik,
major,

c) dla oficerów młodszych:

kapitan (rotmistrz),
porucznik,
podporucznik.

Wobec powyższego ma być:

generał-porucznik zamiast generała dywizji,
generał-podporucznik zamiast generała brygady lub generała-major.

Stopnia podkapitana względnie podrotmistrza w Wojsku Polskim nie ma.

--a

L. op. 513 – Objęcie funkcji

Kpt. Kamil Perini [Camillo Perrini] objął z dniem 17 kwietnia br. prócz dowództwa II Grupy Lotniczej, referat lotniczy przy Dowództwie Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią i taktyczne dowództwo nad wszystkimi eskadrami lotniczymi w skład Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią wchodzącymi.

L. op. 514 – Przydziały

1. Przydzielam kpt. Stanisława Langego ze stacji zbornej oficerów do Kwatermistrzostwa Oddział IA.

2. Przydzielam por. Ottona Weldona do 2. szwadronu ułanów lwowskich w Hruszowie.

L. op. 525 – Przeniesienie

Przenoszę ppor. [Andrzeja] Schramma z 1. baonu 1. p. strzelców lwowskich do dowództwa artylerii WP we Lwowie.

L. op. 516 – Sprostowanie

Unieważnia się L. prez. 238 Rozkazu nr 23 z dnia 18 XII 1918, w którym stwierdzona została szarża chorążego Mariana Witolda Wojciechowskiego-Lubicza z lotnego oddziału płk. [Romana Rudolfa] Jasińskiego¹.

Za zgodność

[Edmund] Kessler, ppłk

[Wacław] Iwaszkiewicz, gen

Odpis

CAW, I. 304. 1. 7.

¹ Roman Rudolf Jasiński (1875–1937), generał brygady WP. Ur. w Wilnie. Ukończył korpus kadetów w Petersburgu, po czym kształcił się w Michajłowskiej Szkole Artylerii. Uczestnik walk o Port Artur w wojnie rosyjsko-japońskiej 1904–1905. Od 1916 r. – pułkownik. Do marca 1919 r. był dowódcą Lwowa. W 1920 r. dowódca Grupy Operacyjnej w Brodach i okręgu obrony Lwowa. Od 1923 dowódca 6. DP. Zmarł w 1937 r. w Krakowie. Odznaczony Orderem Polonia Restituta 4 kl., Krzyżem Walecznych. Zob. P. Stawiecki, *Słownik biograficzny ...*, s. 149–150.

**1919 kwiecień 18, Lwów. — Rozkaz operacyjny nr 314
Dowództwa Brygady Lwowskiej WP
do ataku na linię Obroszyn – Stawczany w dniu 19 kwietnia**

1. Dnia 19 kwietnia br. o godz. 6⁰⁰ rano przeprowadzą nasze siły, stojące na zachód od linii Fejerówka – Bukowina, atak na linię Obroszyn – Stawczany.

Pierwsze zadanie osiągnięcie linii wzgórz na wschód od Basiówki i Hodowicy i linii wzgórz na południe od Hodowicy, na południowy skraj lasu Kalinowiec, na północny wschód od Lubienia Wielkiego.

Po zabezpieczeniu tej linii i nowym ugrupowaniu sił, na osobny rozkaz dowództwa „Wschód” główna akcja celem zajęcia wzgórz na południe od Sokolnik, lasu Oświeca, Gaju i wzgórz po obu stronach H.St. Sichów, nawiązując do naszych obecnych stanowisk na wschód od miasta.

W dniu oznaczonym na wizo: „Jazda o godz. X naprzód” Brygada Lwowska zaatakuje nieprzyjaciela celem wyparcia go poza linię las Oświeca – Sichów – Wólka Sichowska (ewentualnie Sokolniki).

2. Ugrupowanie piechoty następujące:

Pierwsza grupa pod dowództwem mjr. [Stefana] Cieńskiego składa się z 1. i 2. baonu 1. p. strzelców, dwóch kompanii 3. baonu 1. p. strzelców z miejscem zbornym w Pasiokach Miejskich.

Druga grupa pod dowództwem kpt. [Jerzego Schwarzenberg-]Czernego składa się z 4. baonu 1. Pułku Strzelców Lwowskich i dwóch kompanii 3. Pułku Strzelców Lwowskich. Miejsce zborne Rogatka Stryjska.

Dwie kompanie 3 Pułku Strzelców Lwowskich jako rezerwa brygady w Szkole Gospodarczej w Snopkowie.

Przegrupowanie musi być z największym spokojem ukończone o 1⁰⁰ w nocy.

3. Przegrupowanie artylerii patrz na załączonym szkicu [brak szkicu].

4. Na dane awizo otwierają o 3⁰⁰ rano wszystkie baterie huraganowy ogień na linii nieprzyjacielskie od W.H. przy drodze sichowskiej aż do Pirogówki włącznie. Ogień trwa 6 minut, po czym artyleria, po krótkiej pauzie, przenosi swój ogień na Sichów i Kozielniki.

5. Godz. 3⁰⁶ rano 1. baon 1. Pułku Strzelców Lwowskich rusza do ataku, bierze Pirogówkę, nieprzyjacielskie okopy na kocie 388 i uderza wprost dalej, obsadzając południowy brzeg lasu na południe od pisma „Wólka Sichowska” od kolei i drogi sichowskiej włącznie aż do stawu na południowy zachód od „K” pisma Kopań.

Dowództwo artylerii wspiera ten atak i przydziela natychmiast 2 baterie, które przez cały dalszy przebieg akcji będą miały za jedyne zadanie pilnowanie tego odcinka, a w szczególności gościńca sichowskiego i jaru prowadzącego na południe od Kopania.

6. Za 1. baonem 1. Pułku Strzelców Lwowskich postępuje drugi baon wzmocniony dwoma kompaniami 1. baonu i 1. Pułku Strzelców Lwowskich. Po zajęciu przez 1. baon koty 388, 2. baon atakuje od wschodu Sichów.

Do godz. 4⁰⁰ rano na odcinku Kulparków, Lipniki, Persenkówka – zupełny spokój.

Przygotowanie artylerii na Sichów trwa do godz. 4⁰⁰ rano. O tej godzinie nasza artyleria koncentruje huraganowy ogień na okopy nieprzyjacielskie w lesie Oświeca na Glencówkę i zachodnią część Kozielnik. Ogień trwa 10 minut. Po czym artyleria przenosi swój ogień na nieprzyjacielskie baterie i nadchodzące rezerwy.

Po przestaniu ognia artylerii na Sichów o godz. 4⁰⁰ rano uderzy 2. baon na Sichów, obie kompanie 3. baonu obsadzą wieś, 2. baon atakuje w dalszym ciągu północny kraniec Zubrzy.

Po ukończeniu ognia huraganowego o godz. 4¹⁰ rano, uderza 4. baon 1. Pułku Strzelców Lwowskich (2. kompania szturmowa i jedna Kompania Poznańska) i dwie kompanie 3. Pułku Strzelców Lwowskich uderzają z Bednarówki i Betoniarni przez las Oświeca i Glencówkę na las Gaj i leśniczówkę. Obie kompanie 3. Pułku Strzelców Lwowskich ubezpieczają tę akcję od strony drogi stryjskiej.

Pociąg pancerny zwalca Kozielniki, stara się wszelkimi siłami naprawić tor kolejowy i podsunąć się aż do Sichowa. Tutaj należy jak najdalej na południe od wsi wysadzić tor kolejowy. W tym celu zostanie przydzielony do pociągu pancernego pluton minerski kompanii technicznej Brygady Lwowskiej.

7. Po zajęciu lasu Oświeca i leśniczówki, obsadza dawna kompania szturmowa las Oświeca. Kompania Poznańska pozostaje za kompanią szturmową jako rezerwa. Cały 3. baon obsadza leśniczówkę i wzgórze aż po Sichów łącznie. 2. baon zbiera się jako rezerwa koło leśniczówki. 2. baon 2. Pułku Strzelców Lwowskich zbiera się jako rezerwa w Kozielnikach, gdyby nieprzyjaciel stawiał w tej wsi jeszcze opór, to łamie go za pomocą pociągu pancernego.

8. Jeżeli Grupa Wielkopolska do tej pory nie zajmie Sokolnik, a w danej sytuacji nieprzyjaciel nie przypuści większych przeciwataków, nastąpi dalszy atak na Sokolniki. Godzina ataku zostanie podana.

Przegrupowawszy się w lesie Oświeca uderza kompania poznańska i 2. baon od wschodu na wieś. Dowództwo akcji na Sokolniki obejmuje mjr [Karol] Baczynski. Równocześnie z tą akcją markuje obsada Kulparkowa atak na zachodnią część Sokolnik.

Po zajęciu wsi obsadza Kompania Poznańska Sokolniki aż na południe od trygonometra 348 łącznie. Resztę wsi obsadza 2. baon. W międzyczasie zbierają się obie kompanie 3. Pułku Strzelców Lwowskich w lesie Oświeca i idąc za atakującą grupą, nawiązują łączność między Sokolnikami a Skniłowem.

Wszystkie oddziały wyłączają małe rezerwy.

9. Po zajęciu Sokolnik zbiera się baon 3. Pułku Strzelców Lwowskich stojący na Kulparkowie i Lipniku w okolicy dworku kulparkowskiego jako rezerwa brygady. Dalsza rezerwa brygady 2. baon 2. Pułku Strzelców Lwowskich

w Kozielnikach. Dwie kompanie 3. Pułku Strzelców Lwowskich na Snopkowie, szwadron ułanów i km. na Paryżu.

10. Stanowisko dowództwa brygady na obserwatorium „Paryż” na Snopkowie.

11. Wszystkie meldunki należy przysyłać wprost lub do składnic meldunkowych, które zostaną utworzone dla Grupy mjr. [Stefana] Cieńskiego na Rogatce Zielonej, dla Grupy kpt. Czernego i mjr. [Karola] Baczyńskiego na Bednarówce.

12. Łączność. 18 bm. zbuduje oficer łączności dywizji dla Brygady Lwowskiej trzy połączenia: Paryż – Szkoła Kadecka, Paryż – Rogatka Zielona, „Paryż” – Bednarówka.

Natychmiast po zajęciu Sichowa wybuduje on stałe połączenie od wsi do Rogatki Zielonej również po zajęciu Sokolnik od wsi do Bednarówki. Jako trzecie połączenie buduje linię polową od leśniczówki do „Paryża”. Wszystkie inne połączenia buduje oficer łączności 1. Pułku Strzelców Lwowskich.

Raporty sytuacyjne należy jak najczęściej wysyłać. W każdym razie po osiągnięciu jakiegoś celu lub po chybieniu jakiejś akcji. W tych przypadkach należy posyłać raporty dwoma drogami. Ognia artylerii żądają oddziały czerwonymi rakietami. Za krótkie strzały oznacza się, strzelając zielone rakiety wyraźnie do nieprzyjaciela.

18 bm. otrzymuje każdy pułk 6 jeźdźców łącznikowych.

13. Dla orientacji lotników oznacza własna piechota swoje linie przez wyścielenie gazetami znaków w kształcie czworoboku. Umocować kamieniami lub bryłami.

14. Przygotowania techniczne. Baon Saperów Lwowskich przygotowuje składy materiałów saperskich i zasieków drucianych w Snopkowie, Kulparkowie, Skniłowie, na dworcu Persenkówka i na Rogatce Zielonej. Przygotuje również odpowiednią ilość robotników i środków transportowych w tych miejscach. Kompania techniczna przydzielona brygadzie czeka dalszych rozkazów przy Rogatce Zielonej. Pluton saperów kompanii technicznej brygady czeka dalszych rozkazów przy Rogatce Stryjskiej.

15. Przygotowania sanitarne. [Szczegółowe postanowienia – patrz Rozkaz Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego, dokument nr 175, s. 303].

16. Na Rogatce Zielonej i na Rogatce Stryjskiej zostaną stworzone podręczne magazyny amunicji.

17. Jeńców wziętych podczas akcji [Szczegółowe postanowienia – patrz Rozkaz Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego, dokument nr 175, s. 303].

18. Żandarmeria ustawi kordon poza własnymi liniami według ustnych wskazówek.

Tadeusz Machalski, rtm.

Dodatek: stanowisko dowódcy artylerii na „Paryżu”. Do mjr. [Stefana] Cieńskiego, mjr. [Karola] Baczyńskiego i kpt. Czernego przydzielili dowództwo artylerii po jednym oficerze, który stale tam przebywa i utrzymuje łączność tej grupy z artylerią.

Odpis
CAW, I. 341. 1, t. 98.

Nr 178

1919 kwiecień 18, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 105

2. dywizjonu pułku artylerii ciężkiej kpt. Leona Czechowicza

Udzielam kan. Stefanowi Gielowi urlopu do Warszawy, od 20 IV do 28 IV i kan. Jerzemu Włodarczykowi urlopu do Warszawy od 20 IV do 28 IV. Wszyscy z baterii 4.

Za zgodność
Wachholz, ppor.

[Leon] Czechowicz, kpt.

Dodatek do rozkazu nr 105

Żołnierze! Zbliżają się święta Wielkiej Nocy, da Bóg ostatnie, które przyjdzie Wam spędzić w okopach w obliczu wroga, chcącego zagrabić Polską ziemię.

Jeszcze trochę wysiłku, trochę wytrwania w waszej dotychczasowej postawie, a wszyscy wrogowie czyhający na zgubę Polski przekonają się, że próżne są wysiłki zmierzające do złamania Polskiego żołnierza.

Wrogami tymi są nie tylko ci godzący w Waszą pierś kulą i bagnetem, ale też i ci cisi ich sprzymierzeńcy, wykorzystujący każdą sposobność, by rozluźnić wśród naszych wojsk dyscyplinę, stanowiącą przecież podstawę sprężystości każdej armii. Jako środka na pozór niewinnego, lecz bądźcie pewnymi, że całą celownością użytego, chwytają się oni alkoholu, który Wam narzucają i sprzedają wbrew wszelkim zakazom.

Trudno mi apelować do obywatelskich uczuć takich wrogów, ale do Was żołnierzy mogę się chyba zwrócić z całą ufnością, że w tych krytycznych dniach, na które przypadają święta, potraficie się oprzeć zarówno wszelkim zakusom otwar-

tego wroga, jak też niskim instynktom ludzkiej natury i próbom tego skrytego wroga, przebierającego w środkach dla osłabienia naszej odporności.

Ze smutkiem przypominam Wam doświadczenia z niedawnej przeszłości, gdy krecia robota tych rozkładczych elementów, ułatwiła naszym wrogom zajęcie pozycji zdobytych za cenę krwi naszych braci. Niech Wam to będzie przestrogą i nie pozwoli zapomnieć o tym, że brak trzeźwości u jednego ogniwa z tego wspólnego łańcucha, który tworzymy ku obronie naszej Ojczyzny, może pociągnąć za sobą jego przerwanie i nieobliczalne wprost następstwa.

Jeszcze więc raz żołnierze apeluję w tej sprawie do waszego sumienia i daję wyraz mojej ufności, że i w tej mierze pokażecie się dobrymi zaszczytu być pierwszymi obrońcami Wolnej Ojczyzny Polskiej.

Za zgodność
Wachholz, ppor.

[Władysław] Jędrzejewski, gen. ppor. dyw.

[Leon] Czechowicz, kpt.

Odpis
CAW, I. 341. 1. 112.

Nr 179

1919 kwiecień 19, Lwów. — Rozkaz operacyjny Dowództwa Lwowskiej Brygady Artylerii

I. Dokładne daty ugrupowania atakujących sił piechoty w dniu 20 bm.

a) Grupa mjr. [Stefana] Cieńskiego, uderzająca od Pasiiek Miejskich i WK. lasu przez Sichów na Zubrzę, składa się z I/1. p. strz., 1/2 II/1. p. strz., III/1. p. strz. i dywizjonu jazdy lwowskiej z miejscem zboru na północ od pierwszego „e” pisma „Pasieki Miejskie”.

b) Grupa kpt. [Jerzego Schwarzenberg-]Czernego, uderzająca od Bednarówki, składa się z IV/1. p. strz. i 1/2 II/3 p. strz.

c) Pociąg pancerny „Smok” ma stać przed rozpoczęciem akcji na skrzyżowaniu toru ze stryjskim gościńcem.

II. Działalność piechoty dnia 20 bm. po przygotowaniu artyleryjskim

A) Grupa mjr. [Stefana] Cieńskiego uderza wzdłuż drogi idącej przez „ó” pisma Pirogówka ó – 388, na południe, zdobywa Pirogówkę, okopy 388, a zostawiwszy odpowiednie siły na zajęcie Kozielnik i – ó – 356, uderza w 4 kompanie na Sichów, a 2 kompaniami na Wólkę Sichowską. Te dwie kompanie obsadzają natychmiast linię od stawku na północny-zachód od „K” pisma „Kopań” przez „a” pisma „Sichowska” – południowy brzeg cyplu na południe od pisma „Wólka Sichowska” – między torem a gościńcem.

Po zdobyciu Sichowa uderza mjr Cieński wspólnie z grupą kpt. Czernego na leśniczówkę, las Gaj i grupę domów na północ od Zubrzy aż po wzgórze na północnym końcu Zubrzy i obsadza 3. baonem linię od krzyża między torem a gościńcem sichowskim, wzdłuż potoku aż do południowo-wschodniego cyplu Oświecy.

B) Grupa kpt. Czernego: Bezpośrednio po przygotowaniu artyleryjskim uderza na Glencówkę i wysyła 2 kompanie na dwór i wieś Kozielniki, zdobywa je przy pomocy pociągu pancernego. Reszta zdobywa las Oświeca – zabezpieczywszy się dwoma kompaniami w stronę Sokolnik na południowej lizierze lasu Oświeca – uderza wspólnie z Grupą mjr. Cieńskiego na Gaj i północną część Zubrzy. Następnie grupuje się razem z resztą Grupy mjr. Cieńskiego do szachowania względnie atakowania Sokolnik od wschodu.

C) Po zdobyciu Kozielnik udają się tamtejsze siły przez Gaj do swoich baonów.

D) Oddziały kulparkowskie demonstrują wśród akcji na Sokolniki.

III. Dziś rano ma przybyć czterodziałowa bateria 3 cal – połówek, która stanie w odcinku kpt. Czechowicza na dawnym stanowisku bt. „Kastor” (– ó – 355 przy rezerwuarach) i otrzyma dalsze rozkazy od kpt. Czechowicza na pozycji.

IV. Powtarzam, że do odpierania kontrataków przeznaczone są:

a) dla kpt. Czernego bateria „Wicek”

b) dla grupy mjr. Cieńskiego baterie „Wróbel” i „Jaś”.

Baterie te utrzymują według dziś wydanych dyspozycji odcinkom, telefoniczną łączność ze swoją piechotą.

O ile możliwości nie odrywać tych baterii od spełnienia swego głównego zadania, tj. przygotowania artyleryjskiego. Ppor. [Marian] Schneikart wyda odcinkom tego zadania aparaty i druty telefoniczne. Do tych połączeń wyznaczone patrole oficerskie zameldują się już z połączeniem od swoich baterii, na godzinę przed rozpoczęciem „Jazdy” u komendantów baonów.

V. Ponieważ atak przeprowadza Brygada Lwowska, otrzymuje brygada artylerii na dzień 20 bm. rozkazy od ppłk. [Czesława] Mączyńskiego (na Paryżu), które mają być natychmiast wykonane, o ile nie taugują rozkazów wydanych przez brygadę artylerii. W tym wypadku zgłaszają grupy rozkazy otrzymane wprost od ppłk. Mączyńskiego, przed ich wykonaniem do brygady artylerii.

VI. Przygotowanie artyleryjskie do ataku dnia 20 bm.

A) Najpierw przygotowują wszystkie baterie odcinków por. [Stanisława] Dobrowolskiego, kpt. [Leona] Czechowicza i grupy por. [Rudolfa] Kwaka atak Grupy mjr. [Stefana] Cieńskiego na Sichów, mianowicie:

1. Odcinek por. Dobrowolskiego na przestrzeń elipsa 18, rozdroże przy budce nr 9 – ZO na południe od „P” pisma Pirogówka – okopy w obrębie – ó – 388.

2. Odcinek kapitana Czechowicza:

Na najprzedniejsze linie nieprzyjacielskie od gościńca sichowskiego aż do osady Pirogówka (tuż na południe od „wk” pisma „Pirogówka”) włącznie.

Według nie sprawdzonych do tej chwili jeszcze meldunków posunęła się nasza linia aż po – ó – 367 – południowy szpic osady na północ od „ó” pisma „Pirogówka” – ZO przy „s” pisma „Pasieki”.

W ciągu dzisiejszego dnia sprawdzi odcinek kapitana Czechowicza, jak właściwie linie przebiegają, które ma wziąć pod ogień.

3. Grupa por. [Rudolfa] Kwaka na elipsę 19.

Ogień przy tym przygotowaniu trwa 6 minut, a to: pierwsze trzy minuty z szybkością po 2 strzały na minutę i działo, następne trzy minuty szybkim ogniem pojedynczych dział. Haubice 15 cm strzelają znacznie mniej – ponieważ dotacja, którą otrzymały jest ostatnim zapasem z wszystkich magazynów w Galicji.

B) licząc przygotowanie ad A od godziny „h” – trwa ono do godziny „h” + 6 minut.

Od godziny „h+6” do godziny „h+18” strzela Grupa por. Kwaka na elipsę 20, bateria „Berta” jednym działem na cel bt. nr 30, bateria „Wróbel” po jednej armacie na cel 24 i 36.

Od godziny „h+6” do godziny „h+18” strzela „Basia” jednym działem na baterię 32.

C) Wszystkie inne działa odcinków przygotowują się natychmiast po przygotowaniu art. ad A do strzału na przedpola Grupy kpt. Czernego.

Przygotowanie to trwać ma od godziny „h+8”, do godziny „h+18” min.; szybkość ognia jak przedtem w dwóch różnych nasileniach, a to od godziny „h+8” minut do godziny „h+15” minut – szybkimi seriami, następnie od godziny „h+15” min. do godz. „h–25” min. huraganowym ogniem.

Ogień ten rozdzielają: odcinek por. Dobrowolskiego na szyję lasu Oświeca (tuż na północ od „o” pisma „Oświeca” – słabszy), reduta na południowy zachód od Glencówki i okopy na Glencówce (silniejszy).

Odcinek kpt. Czechowicza na MH Kozielniki zachodnią ćwiartkę Kozielnik i okopy prowadzące od Kozielnik na budkę kolejową nr 8 (budka kol. 8 włącznie; silniejszy ogień leży na MH i budce nr 8).

Podczas tego przygotowania strzela jeden pluton „Wandy” począwszy od 300 m na południe od Bednarówki – na całą zachodnią lizierę lasu Oświeca, która jest silnie okopana i odrutowana.

D) Od godz. „h+18” min. począwszy, strzelają baterie Grupy por. Kwaka tylko na specjalny rozkaz kpt. [Henryka] Kreissa.

Odcinek kapitana Czechowicza działa silnym ogniem od godz. „h+18” min. do godz. „h+28” min. na przestrzeń lasu Gaj – ó – 329 – połudn. wschodni cypel lasu Oświeca – JH Gaj, zaś bateria „Berta” na baterię 32.

Od godziny „h+28” do godz. „h+33” na przestrzeń od JH Gaj po baterię 32+ od godz. „h+33” do godz. „h+38” północny koniec Zubrzy od baterii 32 aż po MH Zubrza – jako żywy ogień niepokojący.

Odcinek por. [Stanisława] Dobrowolskiego działa od godz. „h+18” do godz. „h+28” ogniem działowym (jak do przygotowania w poprzednich fazach) na okopy między cmentarzem a WH Sokolniki i pole zapor. 31.

W tym samym czasie ukazujące się cele między gościńcem stryjskim a Sicho- wem zwalczą kpt. swoimi bateriami, jak np. rów na – ó – 356, jeżeli będzie obsa- dzony itd. Odcinek por. Dobrowolskiego zwalczą w miarę potrzeby w dalszym cią- gu poszczególne punkty między WH Sokolniki a cmentarzem sokolnickim.

VII. W ciągu dzisiejszego dnia rozdziela dowódcy odcinków swój ogień jak najskrupulatniej na cele wyznaczone na jutro tak, ażeby nie było żadnych luk i skontrolują nieznacznie raz jeszcze elementy.

VIII. Od tej chwili począwszy aż do odwołania, należą baterie pod każdym względem do grup obecnie nowo zestawionych.

IX. Przy dzisiejszej demonstracji nie było należytej dyscypliny ognia – czasy, w których fale ogniowe są zarządzane, muszą być jak najsilniej prze- strzegane, co przyczynić się musi do moralnego działania na nieprzyjaciela.

Baterie „Bolesław”, „Basia”, „Kastor” i „Wicek” strzelały z przekroczeniem wyznaczonych terminów. Tak samo zauważyłem, że strzelanie seriami w pierwszej fazie, a pojedynczymi działami w chwili ognia huraganowego nie było przestrzegane.

X. Przygotowanie sanitarne:

Lekarz pułkowy uzupełni braki w opatrunkach i materiałach sanitarnych. Skontroluje ściśle czy żołnierze posiadają przepisane opatrunki. Na czas akcji zostaną utworzone chirurgiczne punkty opatrunkowe oznaczone dużą białą cho- ragwią z czerwonym krzyżem w następujących miejscach: Szkoła Kadecka, Rogatka Zielona, Rogatka Wulecka, Pasiaki Miejskie. Transport rannych z frontu do wyżej oznaczonych punktów opatrunkowych należy przeprowadzić własnymi środkami, dalszy dopiero transport obejmuje kolumna sanitarna.

XI. Dowództwa odcinków otrzymują z tym rozkazem szkice 1: 25 000, z przedstawionym graficznie przygotowaniem artyleryjskim w 1 egzemplarzu oraz odpowiednią ilość egzemplarzy celem wrysowania w nie działania po- szczególnych baterii.

[Tadeusz] Łodziński, mjr

Odpis
CAW, I. 341. 1, t. 98.

Nr 180

1919 kwiecień 19, Lwów. — Rozkaz Dowództwa Brygady Lwowskiej dla dowódcy pociągu pancernego „Smok”

Pociąg pancerny „Smok” bierze udział w przygotowaniu artyleryjskim na Kozielniki od godz. 6⁰⁶ do 6¹⁸ rano i stara się potem wszelkimi siłami naprawić tor kolejowy i dotrzeć do Sichowa, gdzie nawiąże łączność z piechotą i będzie wspierał jej akcję. Pluton minerski brygady wysadzi jak najdalej na południe od Sichowa tor kolejowy.

Załącza się szkic z ogniem artylerii [brak szkicu].

[Tadeusz] Machalski, rtm.

Odpis

CAW, I. 341. 1, t. 98.

Nr 181

1919 kwiecień 19, Lwów. — Rozkaz wewnętrzny Dowództwa Brygady Lwowskiej

1. Ścisły sztab brygady (ppłk [Czesław] Mączyński, rtm. [Tadeusz] Machalski, ppor. [Władysław] Laudyn, ppor. [Henryk] Mostowski, ppor. Mękowski) udaje się 20 bm. 2³⁰ rano na swoje stanowisko obserwacyjne Paryż na Snopkowie. Do dyspozycji dowództwa stoją od godziny 9⁰⁰ wieczór oba powozy i wszystkie wierzchowe konie brygady w pogotowiu na ul. Kościuszki 16 i auto osobowe przed hotelem Francuskim.

2. W nocy 19 na 20 bm. pełnią służbę w kancelarii operacyjnej dowództwa brygady w hotelu Francuskim na przemian kpt. Mierzeński i kpt. Bac. Wszelkie wydarzenia na froncie północnym należy natychmiast podać do wiadomości sztabu brygady w Paryżu przez Szkołę Gospodarczą Snopków.

3. Kpt. Bac stara się o zaopatrzenie oddziałów na froncie w potrzebną amunicję; do tego stoi mu w dyspozycji auto ciężarowe od godziny 8⁰⁰ rano przed hotelem Francuskim.

4. Ppor. [Ferdynand] Csala udaje się do Szkoły Gospodarczej na Snopkowie, gdzie starać się będzie o łączność między Paryżem a hotelem Francuskim.

5. Żandarmeria połowa brygady zbiera się w Szkole Gospodarczej.

6. Jeden pluton kompanii sztabowej brygady w Szkole Gospodarczej, reszta kompanii w ostrym pogotowiu na swoich kwaterach.

7. Pluton minerski kompanii technicznej wysła natychmiast jednego łącznika po dalsze rozkazy do dowództwa 1. p. strz. lwowskich, ul. Rutkowskiego 11. Pluton saperski zbiera się na Rogatce Stryjskiej.
8. Ppor. [Władysław] Urbanowicz zasięgnie informacji co do zaprowiantowania dowództwa u ppor. Csali.
9. Wszystkie stanowiska mają być 20⁰⁰ godz. rano, zajęte.
10. W dowództwie brygady w hotelu Francuskim trwa normalny tok pracy dalej.

Czesław Mączyński, ppłk

Odpis
CAW, I. 341.1, t. 98.

Nr 182
1919 kwiecień 19, Lwów. — Raport sytuacyjny
Dowództwa Brygady Lwowskiej WP

Odcinek północny
Sytuacja bez zmiany.
Odcinek południowy.
Artyleria nieprzyjacielska z Sichowa ostrzeliwała o godz. 10⁰⁰ nasze pozycje na Pasiekach Miejskich.

Tadeusz Machalski, rtm.

Odpis
CAW, I. 341. 1, t. 101.

Nr 183

**1919 kwiecień 20, m.p. — Dodatek do rozkazu Dowództwa
5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego**

W myśl powyższego rozkazu zluzuje Grupa płk. Daniela Konarzewskiego jeszcze w ciągu dzisiejszej nocy 1. i 3. p. strzel. lwow. (pozycje oznaczone w szkicu – [brak szkicu]). Łączność na lewo z 5. pp Legionowej na Kopaniu, na prawo do Grupy płk. Sikorskiego na wzgórzach, na północ od Nawarii.

Celem pewniejszego uchronienia miasta Lwowa przed ostrzeliwaniem, należy wysunąć linie mniej więcej jak wyznaczono w szkicu [brak szkicu], co trzeba przeprowadzić jeszcze w ciągu dzisiejszej nocy, ponieważ odbędzie się to prawdopodobnie bez walk. W każdym razie da się to dziś łatwiej przeprowadzić, niż później.

Gdyby część Grupy płk. Daniela Konarzewskiego, znajdująca się w odcinku płk. Sikorskiego nie była dotąd zluzowana, przeprowadzą obie grupy natychmiast to zluzowanie po obopólnym porozumieniu się. Ewentualne przeszkody bezzwłocznie meldować dowództwu dywizji.

3. p. strzel. lwow. zbiera się po oddaniu odcinka w Kulparkowie, 1. p. strzel. lwow. jednym baonem w Kozielnikach, reszta w koszarach.

1. i 3. p. strzel. lwow. pozostają rezerwą dywizji.

[Władysław] Jędrzejewski, gen. ppor.

Odpis

CAW, I, 341. 1. 87.

Nr 184

**1919 kwiecień 20, Przemyśl. — Meldunek dowódcy 2. Brygady Artylerii
ppłk. Franciszka Engela, dotyczący tajnego rozkazu z dnia 13 kwietnia
do Inspektoratu Artylerii WP w Warszawie**

Sztab brygady uformował się następująco:

Dowódca: ppłk. Franciszek Engel

Adiutant: por. Bronisław Radowski z 1. pap

Oficer łączności: por. Jakub Hruba z 2. pac

Oficer ordynansowy: ppor. Ludomir Czech z 2. pac

Referent amunicyjny i zaopatrzeniowy: por. Adam Peiper.

Uprasza się o ogłoszenie powyższego składu sztabu w rozkazie dziennym.

Co do koncentracji brygady, miejsca postoju itd., nie otrzymało tutejsze dowództwo od Dowództwa „Wschód” dotychczas żadnych dyrektyw.

Stan organizacyjny pułków widoczny jest z załączonego Ordre de bataille (zał. 1 – brak załącznika). Do organizacji kolumn amunicyjno-prowiantowych nie przystępuje się jeszcze, bo o dowóz amunicji starają się poszczególne grupy operacyjne, a o dowóz prowiantów – baterie. W pierwszej zaś linii chodziłoby o etatowe uzupełnienia pułków ludźmi i końmi.

Wedle załączonego zestawienia (zał. – brak załącznika), potrzeba do pokrycia braków ludzi i koni: 52 oficerów, 461 ludzi, 625 koni. Uprasza się o powiadomienie, czy odpowiednie zapotrzebowanie ma tutejsze Dowództwo wnieść do Ministerstwa Spraw Wojskowych, czy też uczyni to Inspektorat Artylerii WP.

W myśl rozkazu MSW L.2278, ogłoszonego tutaj rozkazem Dowództwa Artylerii Generalnego Okręgu Kraków, L.74 z dnia 21 marca br., mają być roczniki 1896–1899 i ochotnicy z innych roczników zastąpione z dniem 30 czerwca br. rekrutem z Kongresówki. W tym wypadku należałoby brygadzie zawczasu przydzielić 1540 rekrutów, jak to z załączonego planu (zał. 3 – brak zał. 3) widać. Ludzie ci musieliby być w ćwiczebnym dywizjonie najpóźniej 1 czerwca. Przydział podoficerów nie jest konieczny, gdyż potrzebną ilość wykształci się w szkole podoficerskiej brygady.

Przy zestawieniach w załącznikach 2 i 3 [brak załączników] przyjęto za podstawę etaty: krakowski i zmniejszony warszawski. Etatów Sztabu Generalnego tutejsze dowództwo nie ma i mimo dwukrotnych zapotrzebowań nie otrzymało. Uprasza się więc o jak najszybsze przysłanie wszystkich etatów.

Stan materiału:

3. pap – 4 haubice 10 cm w. 14, 12 dział 9 cm w 75/96,

11. pap – 3 działa 8 cm w. 17, 8 haubic 10 cm w. 14 i 4 działa 9 cm w. 75/96.

2. pac – 2 haubice 15 cm w. 14, 2 działa 10,5 cm niemieckie, 2 działa 10,4 cm w. 14.

Należałoby zamienić 9 cm działa w. 75/96, do których brak amunicji, na działa połowe innego wzoru, w pierwszej zaś linii 3. pap, który aż 3 baterie takich dział posiada.

4 działa 15 cm włoskie (o długich lufach) przeznaczone dla baterii 3. i 4/2. pac zostaną oddane do dyspozycji Dowództwu „Wschód” – Inspektoratowi Artylerii.

Uprasza się o powiadomienie, na jakie armaty dla tych baterii można liczyć i w jakim terminie.

Pod względem innego materiału są pułki jak na terazniejsze stosunki nieźle wyekwipowane.

Wszystkie trzy pułki zdolne są do akcji bojowej.

Przedkłada się: Inspektoratowi Artylerii WP Warszawa

Dowództwo „Wschód” Inspektorat Artylerii.

Franciszek Engel, ppłk

Odpis

CAW, I. 304. 1. 18.

Nr 185
1919 kwiecień 20, Lwów. — Meldunek sytuacyjny
Dowództwa Brygady Lwowskiej WP

Sytuacja południowa

Odcinek północny.

Artyleria nieprzyjacielska ostrzeliwała Rzęsnę Polską i Zboiska. Na drzewach na zachód od fortu brzuchowickiego wzgórze 318 stwierdzono obserwatora ukraińskiego.

Nasza artyleria ostrzeliwała go skutecznie. Częsty ogień karabinowy. Straty 1,0,2,0,2,

Odcinek południowy dotychczas meldunków nie przysłał.

[Feliks] S. Mierzeński, kpt

Meldunek sytuacyjny wieczorny

Odcinek północny

Prócz ostrzeliwania przez artylerię nieprzyjacielską Rzęsny Ruskiej, sytuacja bez zmiany.

Odcinek południowy

Żadnych zmian poza ustnym meldunkiem brygadiera.

Odcinek północny

O godz. 20³⁰ podsunął się silny patrol ukraiński pod nasze pozycje. Spędziliśmy go ogniem km.

O godz. 9⁰⁰, 13⁰⁰ i 16⁰⁰ ostrzeliwała nieprzyjacielska artyleria Rzęsnę Polską. Skutecznie zwalczona przez nasze baterie umilkła.

Poza patrolowaniem zwykła czynność bojowa.

Sytuacja bez zmian.

Bac, kpt

Odpis

CAW, I.341, t. 101.

1919 kwiecień 20, m.p. — Meldunek sytuacyjny Dowództwa Brygady Lwowskiej do Grupy Operacyjnej ppłk. Mieczysława Lindego

I. Sytuacja poranna 20 IV: Oddział Ukraińców z 1 km. zajął po południu Bybło (na północ od Nowego Miasta, lecz został natychmiast odrzucony i cofnął się w kierunku Śrotowicz.

Poza tym wymiana strzałów karabinowych.

II. Grupa ppłk. [Wiktora] Jarosza¹

Sytuacja wieczorna 19 IV 1919. Na całym odcinku słaby ogień karabinowy i obustronnej artylerii. Sytuacja bez zmiany.

III. Grupa gen. [Franciszka] Aleksandrowicza

Sytuacja poranna 20 IV 1919. Nieprzyjaciel zaatakował 1 sotnią dziś rano nasze placówki koło Koziego Grzbietu lecz został odparty. Na całym froncie nerwowe ostrzeliwanie naszych pozycji. Sytuacja bez zmiany. 19 IV po południu przybyło kilku Ukraińców z białą flagą do naszej placówki na Popowej Górze i wręczyli żołnierzom odezwy bolszewickie. Wydano zarządzenie, aby podobne przybliżenia nie umożliwiać.

IV. Grupa płk. [Władysława] Sikorskiego

Skonstatowano silniejsze ugrupowanie nieprzyjaciela na południe od linii dwóch Dębowa Dolina – folwark w Kalinowie. Na linii tej przeprowadził nieprzyjaciel z lasu Garby w ciągu nocy kontratak na nasze leśne pozycje.

Na południe od folwarku w Kalinowie i wzdłuż pozycji Polanka okopują się Ukraińcy. Pod wieczór 19 IV zauważono odwrót sił nieprzyjacielskich z Basiówki i Sokolnik. 19 IV o 7⁰⁰ wieczór zajęła 1. kompania baonu rtm. [Romana] Abrahama (2./40. pp), energicznym atakiem od koty 316, północną część Basiówki.

O 7³⁰ wieczorem zaatakował 1/18. pp (Grupa Wielkopolska) południową część Basiówki, zajął ją i nawiązał łączność z baonem rtm. Abrahama. O godz. 11⁰⁰ w nocy baon rtm. Abrahama zajął Hodowice. W nocy kontratak nieprzyjacielski podjęty na nasze stanowiska od strony lasu Garby przy pomocy kilku sotni – odparto. W folwarku Koralówka zostały właśnie placówki wycofane z powodu silnego nacisku wroga. Umocnienia własnych pozycji w toku.

Zdobycz wzmogła się lecz jeszcze dokładnie nie stwierdzono.

Poprawka do meldunku sytuacyjnego z 19 IV.

Obroszyn został zajęty nie przez baony warszawskie OL, jak mylnie podano, lecz przez baon mjr. Jaklicza, 3. baon 40. pp przy silnym współdziałaniu 1. baonu 24. pp.

¹ Wiktor Jarosz-Kamionka (1869– po 1938), generał brygady WP. Ur. w Falkowicach. Służył zawodowo w armii austriackiej do jesieni 1918 r. W 1918 r. – pułkownik. W WP od 1 XI 1918 r., dowodził na froncie do kwietnia 1919 r. Grupą w Małopolsce Wschodniej na odcinku Jarosław – Rawa Ruska – Radymno. W 1922 r. generał brygady. Zamieszkał w m. Wierzbną, pow. Jarosław. Dalsze losy nieznane. Zob. P. Stawiecki, *Słownik biograficzny ...*, s. 149.

V. Grupa Wielkopolska nie nadesłała sytuacji.

Wzięci do Grupy Wielkopolskiej pod Stawczanami jeńcy Ukraińscy zeznają, iż należą do 1. stryjskiego pp. Pułk (4 kurenie po 4 sotnie) był rozłożony w Polanie, Stawczanie i Obroszynie. Artyleria 2. baterii haubic polnych, 2 armaty 7,5, jedna kompania techniczna. Ukraińcy dowiedzieli się 16 IV od jednego Polaka, który przeszedł od polskiej strony do Połanki, że w piątek lub w sobotę 18 IV lub 19 IV będzie miała miejsce ofensywa polska, jednak nie wydano żadnych zarządzeń ani nie ściągnięto posiłków.

Brygada płk. [Mieczysława] Kulińskiego

Sytuacja poranna 20 IV: Obustronna akcja patroli, wymiana strzałów między wedetami.

VI. Dywizja Lwowska: Oddziały Dywizji Lwowskiej zajęły w myśl rozkazu Dowództwa „Wschód” L.10. z 19 IV następującą linię, począwszy od lewego Gore, Kopań, Sichów, północny kraniec Zubrzy, las Gaj, Oświeca, Sokolniki i oczekują połączenia się z Grupą Wielkopolską.

Odpis

CAW, I. 341. I. 89.

Nr 187

1919 kwiecień 21, Lwów. — Rozkaz operacyjny Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego

1. W myśl rozkazu dowództwa „Wschód” L.op. 3159/4 z dnia 20 kwietnia 1919 obejmują grupy podległe Dywizji Lwowskiej odcinek od MH Nagórzany włącznie, aż włącznie po E.St. Lelechówka. W tym celu zarządzam następujący podział odcinków:

a) Grupa Wielkopolska: od MH Zagórzany włącznie, Sołonka Mała do południowego krańca Zubrzy włącznie.

b) Brygada Lwowska od południowego krańca Zubrzy włącznie, przez kotę 341, trygonometr 350, kościół w Pasiekach Zubrzyckich, kotę 367 i 368 w lesie Wólka, aż po lizierę lasu na południe od „D” pisma Druga Wólka włącznie.

c) Grupa ppłk. [Juliusza] Zulaufa wiążąc do Brygady Lwowskiej przez wschodnie stoki Kopania i Prysiki, Winniki, kotę 303 na północ od Winnik, wschodnia liziera lasu, Czartowska Skała, Lesienice, Krzywczyce aż po Zniesienie włącznie.

d) Brygada Lwowska (odcinek północny) od Zniesienia wyłącznie, Kościarnia, Zboiska, Hołosko, Rzęsna Polska aż po północny cypel lasu, 800 kroków na wschód od koty 300.

e) Brygada płk. [Mieczysława] Kulińskiego jak dotychczas. Północna liziera lasu na południe od E.St. Brzuchowice musi być obsadzona i utrzymana.

2. Linia wyznaczona powyżej jest linią placówek i linią pierwszego oporu.

3. Linia głównego oporu: WH Dębina, wzgórze na południe od Sokolnik, lasów Oświeca i Gaj, południowy skraj Sichowa, południowa liziera lasu, na południe od lasu, pisma Wólka Sichowska, południowe domki Drugiej Wólki, Kopań, Pryska.

4. Rezerwa dywizji: 1. i 2. baon 18. pp w Skniłowie i Sygniówce, dywizjon kawalerii lwowskiej w swych koszarach.

Za zgodność

[Kazimierz] Rylski, mjr

[Władysław] Jędrzejewski, gen. ppor.

Odpis

CAW, I. 341, 1., 87.

Nr 188

1919 kwiecień 21, Lwów. — Rozkaz operacyjny nr 321 Dowództwa Brygady Lwowskiej do podległych oddziałów

Rozkaz

1. W ciągu 21 bm. obejmie Grupa Wielkopolska cały południowy odcinek. Wszystkie oddziały wracają do koszar.

2. Czas pobytu w koszarach należy użyć do oczyszczenia i wykapania żołnierzy, poza tym należy im dać jak największy odpoczynek.

3. Dwie kompanie 3. p. strzelców lwowskich meldują się dnia 21 bm. do godz. 5⁰⁰ po południu u kpt. Błęszyńskiego (browar Grunda w Lesienicach). Kompanie te zluzują 2 kompanie 36. pp na Czartowskiej Skale.

4. Drugi p. strz. lwowskich obejmie 22 bm. o świcie odcinek 4. pp. (Zboiska po Kościarnię włącznie).

5. Zluzowane oddziały 4. pp luzują w ciągu przedpołudnia 22 bm. obie kompanie 3. p. strz. lwowskich na Czartowskiej Skale, które wracają do swych koszar.

d) Brygada Lwowska (odcinek północny) od Zniesienia wyłącznie, Kościarnia, Zboiska, Hołosko, Rzęsna Polska aż po północny cypel lasu, 800 kroków na wschód od koty 300.

e) Brygada płk. [Mieczysława] Kulińskiego jak dotychczas. Północna liziera lasu na południe od E.St. Brzuchowice musi być obsadzona i utrzymana.

2. Linia wyznaczona powyżej jest linią placówek i linią pierwszego oporu.

3. Linia głównego oporu: WH Dębina, wzgórze na południe od Sokolnik, lasów Oświeca i Gaj, południowy skraj Sichowa, południowa liziera lasu, na południe od lasu, pisma Wólka Sichowska, południowe domki Drugiej Wólki, Kopań, Pryska.

4. Rezerwa dywizji: 1. i 2. baon 18. pp w Skniłowie i Sygniówce, dywizjon kawalerii lwowskiej w swych koszarach.

Za zgodność

[Kazimierz] Rylski, mjr

[Władysław] Jędrzejewski, gen. ppor.

Odpis

CAW, I. 341, 1., 87.

Nr 188

1919 kwiecień 21, Lwów. — Rozkaz operacyjny nr 321 Dowództwa Brygady Lwowskiej do podległych oddziałów

Rozkaz

1. W ciągu 21 bm. obejmie Grupa Wielkopolska cały południowy odcinek. Wszystkie oddziały wracają do koszar.

2. Czas pobytu w koszarach należy użyć do oczyszczenia i wykapania żołnierzy, poza tym należy im dać jak największy odpoczynek.

3. Dwie kompanie 3. p. strzelców lwowskich meldują się dnia 21 bm. do godz. 5⁰⁰ po południu u kpt. Błęszyńskiego (browar Grunda w Lesienicach). Kompanie te zluzują 2 kompanie 36. pp na Czartowskiej Skale.

4. Drugi p. strz. lwowskich obejmie 22 bm. o świcie odcinek 4. pp. (Zboiska po Kościarnię włącznie).

5. Zluzowane oddziały 4. pp luzują w ciągu przedpołudnia 22 bm. obie kompanie 3. p. strz. lwowskich na Czartowskiej Skale, które wracają do swych koszar.

6. Dla wszystkich poległych w ataku dnia 20 bm., odbędzie się wspólny pogrzeb w środę dnia 23 bm. Urządzeniem tego pogrzebu zajmie się dowództwo I. p. strz. lwow. wedle wskazówek, które zasięgnie w dowództwie brygady.

Czesław Mączyński, ppłk

Kopia

CAW, I. 341. 1, t. 98.

Nr 189

1919 kwiecień 21, Lwów. — Rozkaz operacyjny nr 323 Dowództwa Brygady Lwowskiej WP dla Grupy mjr. S. Cieńskiego i 2. Pułku Strzelców Lwowskich

Ponieważ Grupa Wielkopolska nie została w zupełności zluzowana, nie może przed upływem 2 dni zluzować w całości południowego odcinka Brygady Lwowskiej. Nastąpi to jednak sukcesywnie w ciągu tego czasu.

Grupa płk. Daniela Konarzewskiego zajmie Sołonkę Wielką i Małą oraz oczyści z nieprzyjaciela i obsadzi las między Sołonką Małą a Zubrzą.

Wobec tego grupa mjr. [Stefana] Cieńskiego pozostanie na pozycji i zajmie linię koty 367 – 350 – 341 – 309 ewentualnie, o ile zajdzie potrzeba, część lasu na zachód od koty 309.

Zmiany te zarządzi mjr [Stefan] Cieński po porozumieniu się z płk. [Danielem] Konarzewskim względnie z sąsiednim w Sokolnikach stojącym oddziałem. II/2. należy dziś jeszcze zwolnić.

Za zgodność:

[Władysław] Laudyn, ppor.

Czesław Mączyński, ppłk

Odpis

CAW, I.341.1, t. 68.

Przedsięwzięty przez oddziały Brygady Lwowskiej atak na pozycje nieprzyjacielskie, odniósł zupełny sukces. Nie tylko, że wyznaczoną linię w zupełności osiągnięto, ale ponadto patrole i oddziały przepędziły nieprzyjaciela, dochodząc do Sołonki, Krotoszyna i Dawidowa. Obecnie trzyma się następującą linię: Forty na południe od Sokolnik, wzgórze Zubrzy na wysokości fortów, dalej linia fortów aż do Sichowa, budka kolejowa (na północny wschód pisma Pasieki – od Pasieki Zubrzyckiej), kota 367 na północny zachód od pisma Las Wólka, dalej do Wólki Sichowskiej. Po porozumieniu się z 5. pp lewe skrzydło zostanie przesunięte naprzód na wzgórze, prowadzące od 367 w północno-zachodnim kierunku od „D” Druga Wólka. Ponadto istnieje w połowie Zubrzy mniej więcej na wysokości kościoła wysunięta pozycja, trzymana przez kpt. [Jerzego Schwarzenberg-]Czernego. 2. baon 2. p. strz. lwowskich pozostaje jako rezerwa mjr. Cieńskiego na Persenkówce.

Pociąg pancerny „Smok” i ułani lwowscy pozostają aż do odwołania pod rozkazami mjr. [Stefana] Cieńskiego (pociąg pancerny powinien pozostać stale w Sichowie), oprócz tego zostanie oddany do dyspozycji mjr. Cieńskiego pluton saperów Brygady Lwowskiej i jedna kompania techniczna dywizji.

W razie objęcia Sokolnik przez Grupę Wielkopolską, obejmuje 2. baon 3. p. strz. lwowskich odcinek od drogi stryjskiej aż do Zubrzy wyłącznie i wydziela jedną kompanię jako rezerwę. 1. baon 3. p. strz. lwowskich odchodzi na Cyta-
delę jako rezerwa brygady. Odcinek ten stoi pod dowództwem ppłk. Kraussa. Następny odcinek pod dowództwem mjr. Cieńskiego dzieli się na 3 pododcinki: 1 – Zubrzy włącznie aż po „P” od Pasieki Miejskie (kpt. Czerny), 2 – pododcinek stąd aż do koty 367 włącznie (kpt. Drobniewicz), 3 – pododcinek stąd aż do jaru Druga Wólka (kpt. Godowski), 2. baon (mjr [Karol] Baczyński) i ułani – rezerwa w Sichowie. 2. Baon 2. p. strz. lwowskich (kpt. [Ferdynand] Andrusiewicz) pozostaje na Persenkówce jako rezerwa brygady lub wraca do koszar na Kurkowej 12 (otrzyma jeszcze bliższe rozkazy).

Zdobycz z dnia dzisiejszego jeszcze nie przeliczona. Prawdopodobnie 200–300 jeńców, 1 działo, 24 km. i obfity materiał wojenny. Straty własne dochodzą do 90 rannych i około 8 zabitych.

[Tadeusz] Machalski, rtm.

Nr 191
1919 kwiecień 21, Lwów. — Meldunek sytuacyjny
Dowództwa Brygady Lwowskiej WP

Linia obsadzona jak w op. 320. Ułani lwowscy dotarli 20 kwietnia do Dawidowa. Na całym froncie nieprzyjaciel cofnął się na 5–6 kilometrów przed naszymi nowymi liniami. Na tej linii okopuje się i drutuje. Świecił raketami. Do Dawidowa dochodziły w nocy własne i nieprzyjacielskie patrole.

[Tadeusz] Machalski, rtm.

Meldunek sytuacyjny o godz. 7⁰⁰

Odcinek północny

Drobne patrole nieprzyjacielskie podchodziły pod Rzęsnę Polską.

Z resztą sytuacja bez zmiany. Straty 00000

Odcinek południowy

Z powodu przerwania lub nieustalenia jeszcze linii telefonicznych, nie nadesłano meldunków.

[Feliks] S. Mierzeński, kpt.

Odpis

CAW, I. 341. 1, t. 101.

Nr 192
1919 kwiecień 21, m.p. — Meldunki sytuacyjne Dowództwa Brygady
Lwowskiej do Grupy Operacyjnej pplk. Mieczysława Lindego

Meldunek sytuacyjny poranny.

3. Dywizja Piechoty Legionów pplk. Mieczysława Lindego

Bateria nieprzyjacielska ostrzeliwała Nowe Miasto i dworzec kolejowy. Nowe Miasto, prócz wymiany strzałów karabinowych – sytuacja bez zmiany.

Grupa płk. [Wiktora] Jarosza

Sytuacja wieczorna 20 IV: Zwyczajny ogień karabinowy i karabinów maszynowych i obustronny słaby ogień artyleryjski pod Hodowicą, utarczki patroli. Zdobył 2 jeńców.

Grupa gen. [Franciszka] Aleksandrowicza

Sytuacja poranna 21 IV: Bez zmian. Epidemia tyfusu plamistego szerzy się, odesłano 2 oficerów i 6 żołnierzy do szpitala.

Grupa płk. [Władysława] Sikorskiego

Sytuacja wieczorna 20 IV: Artyleria nieprzyjacielska ostrzeliwała w ciągu przedpołudnia gwałtownym ogniem dwór Dębowa Dolina i Lubień Mały. W Lubieniu Małym wybuchł pożar. Folwark Karolówka został odbity i obsadzony.

Na całym odcinku prowadzi się intensywne fortyfikacje.

Sytuacja poranna 21 IV: Linia nieprzyjacielska przebiega – południowa liziera Malechowa, kota 266, młyn Gerusa 237, 243 (placówka HGH 239), zachodnia liziera Podborzec 263, 284, 269, 271, 277, na południe od tej koty linia przez Dąbrowę. Czyszki słabo obsadzone przez nieprzyjaciela, zaś aż po Sołonkę Małą silnie okopane, od północy nie ma żadnej styczności z nieprzyjacielem, nieprzyjacielska działalność bojowa ograniczyła się do wysyłania patroli ku Sołonce Wielkiej. Baterie nieprzyjacielskie z północnego wschodu ostrzeliwały przedmieście i centrum miasta. Własne baterie na południowym odcinku zajęły nowe pozycje bardziej na południe i wstrzeliwały się na Sołonkę Wielką i Małą, kotę 334 (tuż na zachód od Sołonki Wielkiej). Własne patrole kawalerii dotarły, nie napotykając linii nieprzyjaciela, do Dawidowa.

Wywiady lotnicze

Jeden samolot VI grupy samolotowej wykonał lot 20 IV przed południem na przestrzeni: Przemyśl – Lubień Wielki – Strzeże – Sokolniki – Rudki – Sambor – Przemyśl.

Na północ od Nawarii silne szańce nieprzyjacielskie, na tyłach nieprzyjaciela nie zauważono żadnego nadzwyczajnego ruchu, ze Strzeża, w Lubieniu Wielkim stał pociąg sanitarny pod parą.

W Rudkach przy stacji Korotów pociąg pancerny złożony z dwóch wagonów i lokomotywy z karabinem maszynowym. Samolot ostrzeliwał szańce nieprzyjacielskie na północ od Nawarii oraz tabory w Szczercu i Pustomytach. Samolot był ostrzeliwany karabinami maszynowymi i ma kilka przestrzałów, w Milczynie stwierdzono jedną baterię polową (4 działa) i jedno działo ciężkiego kalibru.

Meldunek sytuacyjny 21 IV – popołudniowy

3. Dywizja Piechoty Legionów

W odcinku przemyskim ukazywały się silniejsze patrole nieprzyjacielskie w Drozdowiczach i pod Bykowem. Utarczki patroli w odcinku przemyskim, ustrzyckim, baligrodzkim. Straty własne: 1 zabity, 1 ranny.

Grupa płk. [Wiktor] Jarosza

Sytuacja poranna 21 IV 1919: Zwyczajny ogień karabinowy oraz słaba obustronna działalność artylerii, drobne utarczki patroli. Zdobył 7 jeńców.

Grupa gen. [Franciszka] Aleksandrowicza

Sytuacja popołudniowa 21 IV: Bez zmiany.

Grupa płk. [Władysława] Sikorskiego

Sytuacja nie nadana. 1. baon 18. pp zajął bez boju Hodowice. Wzgórza położone na południowy-wschód od Hodowic były silnie obsadzone przez nieprzyjaciela, szczególnie kota 930, skąd Ukraińcy razili nasze lewe skrzydło bardzo silnym ogniem. O 4⁰⁰ po południu 1. baon 1. pp strzelców wielkopolskich zdobył, po bardzo uporczywym oporze nieprzyjaciela, silnie ufortyfikowany trygonometr 336 na zachód od Nawarii. Klucz taktyczny nieprzyjacielskiej pozycji, po opuszczeniu tej pozycji stawił nieprzyjaciel jeszcze opór na kocie 330 (północny wschód od Nawarii). Energiczny atak 1. i 2. baonu 1. p. strzelców wielkopolskich wyparł go stąd, a następnie z Nawarii, Maliczkowa, Nagórzan i wzgórze na południe od tych miejscowości.

Wreszcie we wsi Heratsa i Przyglinnej jedna bateria konna wielkopolska ostrzeliwała bardzo skutecznie pociąg pancerny nieprzyjacielski, który podjeżdżał od stacji Glinna i flankował nasze oddziały silnym ogniem dział i karabinów maszynowych. Wymieniona bateria wzięła również okopy nieprzyjacielskie pod skuteczny ogień. Nieprzyjaciel miał liczniejszą artylerię od naszej. Według zeznań ludności miejscowej, wieś Nawaria była broniona przez 3 kurenie, ściągnięte ze wsi Basiówka i Hodowica.

Wojska nieprzyjacielskie były bardzo dobre i zaprawione w walce. Dwie podsunięte pod same pozycje baterie nieprzyjacielskie dawały ogień szybki i bardzo celny. Straty 1. i 2. baonu strzelców wielkopolskich – 115 rannych i zabitych. Zginął dowódca 2. kompanii, podchorąży Krieger. Ranni oficerowie: por. Głowacki adiutant pułkowy, por. Ratajczyk dowódca kompanii i pchor. Otworowski dowódca kompanii. Procent ciężko rannych niezwykle wielki.

Brygada płk. [Mieczysława] Kulińskiego

Sytuacja popołudniowa 21 IV: Patrole nieprzyjacielskie podsuwały się pod same placówki wzdłuż Wereszycy, odpędzono je ogniem, poza tym spokój. Straty własne: 1 zabity.

Dywizja Lwowska

Sytuacja poranna 21 IV: Nieprzyjaciel obsadził Sołonieckie Chałupy i las na zachód od niej trzema baonami piechoty. W tejże miejscowości ustawił jedną baterię haubic. Stwierdzono nieprzyjacielskie linie wzdłuż drogi od stawu (południowy-wschód od napisu „Pierwsza Wólka”) do Winnik, prócz patrolowania nie okazywał nieprzyjaciel żadnej akcji bojowej.

Straty własne: 1 zabity.

Odpis

CAW, I. 341. 1. 89.

Nr 193

1919 kwiecień 22, m.p. — Rozkaz oficcerski nr 17 Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego

1. Inspekcja frontu. Obchodząc placówki i posterunki zauważyłem, że są one po większej części odkryte dla oka nieprzyjaciela.

Posterunki i obserwatorzy stoją na zupełnie otwartych miejscach, przez co ułatwiają obserwację ze strony nieprzyjaciela. Przypominam zadania obserwatora, polegające na tym, żeby widzieć jak najwięcej, sam będąc jak najmniej widzianym przez nieprzyjaciela.

Zauważyłem również, że znaczna część okopów nie jest zamaskowana, co zwiększa ilość strat własnych, ułatwiając obserwację nieprzyjacielowi. Rozkazuję wszystkim oddziałom jak najdokładniej maskować własne okopy i stanowiska obserwatorów, co w znacznej mierze zabezpieczy od strat cenny materiał ludzki.

2. Samowolne ogłaszanie w prasie komunikatów wojennych. W myśl rozkazu dowództwa „Wschód” nr 73 OW/Op. z dnia 6.4.1919, zakazuję wszystkim podległym mi oddziałom zgłaszania w prasie bezpośrednio na własną rękę wszelkiego rodzaju komunikatów i informacji o rzeczach wojskowych. Przez takie niekontrolowane doniesienia przedostają się do publicznej wiadomości rzeczy nieprawdziwe, przesadzone, a nawet mogące przynieść szkodę sprawom wojskowym. Dlatego wszelkie dla prasy przeznaczone informacje muszą być przedkładane w drodze służbowej, a właściwa, przeznaczona do tego władza zarządzi zgłoszenie, o ile uzna to za stosowne. Wszelkie pominięcie drogi służbowej będzie karane.

Za zgodność

[Kazimierz] Rylski, mjr

[Władysław] Jędrzejewski, gen. ppor.

Odpis

CAW, I. 341. 1. 87.

Nr 194

1919 kwiecień 22, m.p. — Rozkaz operacyjny Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego

1. Oddziały własne rozbiwszy linie obronne nieprzyjacielskie między Stawczanami i Sichowem, obsadziły linię E.St. Stawczany, Nawarię, Sołonkę Małą, Zubrzę, trygonometr 350, kotę 367, górę Kopań.

2. Nieprzyjaciel cofnął się w popłochu na południe i zbiera się pomału przed naszymi pozycjami.

3. Ofensywa większych rozmiarów w kierunku Stryja będzie przeprowadzona w najbliższych dniach.

4. Wschodnią grupą tej ofensywy będzie Dywizja Lwowska z Grupą płk. Daniela Konarzewskiego, uderzając wzdłuż szosy stryjskiej.

5. Obydwie te grupy przeprowadzą jak najrychlej wszelkie przygotowania potrzebne do ich uruchomienia i uzupełnienia materiałów wojennych.

6. Obronę Lwowa obejmują podległe mi grupy bryg. Kulińskiego i płk. Zulaufa.

7. Grupa bryg. Kulińskiego uczyni wszelkie potrzebne przygotowania, celem objęcia odcinka północnego aż po Zniesienie, zajętego chwilowo przez Brygadę Lwowską.

Zluzowanie bryg. płk. Kulińskiego na odcinku Lelechówka – Domażyr, zarządzę w czas dowództwo „Wschód”.

8. Szpital polowy Grupy płk. Daniela Konarzewskiego urządzi w Zakładzie Kulparkowskim stację zborną dla rannych i chorych i w razie akcji obejmie transport rannych ze swojego odcinka do szpitali.

Kolumna sanitarna Dywizji Lwowskiej wraz z pociągiem szpitalnym „Czołówka nr 6” obejmie służbę sanitarną dla reszty Dywizji Lwowskiej i w razie akcji obejmie również transport rannych do szpitali.

Za zgodność

[Kazimierz] Rylski, mjr

[Władysław] Jędrzejewski, gen. ppor.

Odpis

CAW, I. 341, 1, 87.

Nr 195

1919 kwiecień 22, Lwów. — Rozkaz operacyjny nr 326 Dowództwa Brygady Lwowskiej dla Grupy mjr. Stefana Cieńskiego

1. W myśl rozkazu Dowództwa „Wschód” 1. op. 3159/ A z dnia 20 kwietnia 1919 obejmują grupy podległe dywizji lwowskiej odcinek od MH Nagórzany włącznie aż włącznie po E.St. Lelechówka.

W tym celu ustanowiono następujący podział odcinków:

a) Grupa Wielkopolska: od MH Nagórzany włącznie, Sołonka Mała do południowego krańca Zubrzy włącznie.

b) Brygada Lwowska od południowego krańca Zubrzy wyłącznie, przez kotę 341, południowy kraniec Pasiiek Zubrzyckich, Kopyatyń, aż włącznie oba młyny przy drodze obok koty 280.

c) Grupa ppłk. Zulaufa wiążąc do Brygady Lwowskiej przez Trzecią Wólkę, wschodnie stoki Kopania i Pryska, Winniki, kota 303 na północ od Winnik, wschodnia liziera lasu, Czartowska Skała, Lesienice, Krzywczyce, aż po Zniesienie włącznie.

d) Brygada Lwowska (odcinek północny), od Zniesienia wyłącznie, Kościarnia, Zboiska, Hołosko, Rzęsna Polska, aż po północny cypel lasu, 800 kroków na wschód od koty 300.

e) Brygada płk. Kulińskiego jak dotychczas.

2. Linia wyznaczona powyżej jest linią placówek i linią pierwszego oporu.

3. Linia głównego oporu: WH Dębina, wzgórze na południe od Sokolnik, lasów Oświeca i Gaj, południowy skraj Sichowa, południowa liziera lasu na południe od lasu pisma Wólka Sichowska, domki Drugiej Wólki, Kopań, Pryska.

4. Rezerwa dywizji: pierwszy i drugi baon 18. pp w Skniłowie i Sygniówce. Dywizjon kawalerii lwowskiej w swych koszarach.

5. Południowy odcinek Brygady Lwowskiej obsadza grupa mjr. [Stefana] Cieńskiego (1., 2., 3. baon 1. pułku strz. lwow., 2. baon 3. pułku strz., pociąg pancerny „Smok” i pięciu jeźdźców ordynansowych). Rozmieszczenie sił na odcinku ma być w ten sposób uskutecznione, żeby każdy baon wydzielił jedną kompanię jako rezerwę.

6. Północny odcinek brygady obsadza cały 2. pułk strz.

7. Rezerwa brygady: 1/3 w koszarach na Cytadeli i IV/1 w koszarach przy ul. Krasickich 5.

Czesław Mączyński, ppłk

Odpis

CAW, I. 341. 1, t. 98.

Nr 196

1919 kwiecień 22, m.p. — Meldunki sytuacyjne Dowództwa Brygady Lwowskiej do Grupy Operacyjnej ppłk. Mieczysława Lindego

Dywizjon Piechoty Legionów

Sytuacja popołudniowa 22 IV: Ukraiński aeroplan rzucił w odcinku przemyskim 21 IV odezwę do żołnierzy, wzywającą ich do przechodzenia z bronią w rękę na stronę ukraińską. Prócz drobnych utarczek patroli koło Wielunia i Stanisławczyka (odcinek przemyski), spokój. Śnieg i deszcz, drogi złe.

Grupa płk. [Wiktora] Jarosza

Sytuacja popołudniowa 22 IV: Ogień pojedynczych placówek. Poza tym na całym odcinku spokój, umundurowanie niedostateczne, zupełny brak paszy.

Grupa gen. [Franciszka] Aleksandrowicza

Sytuacja popołudniowa 22 IV: Utarczki patroli około Majdanu i Popowej Góry i Magierowa. Straty własne: i ranny. Zimno, śnieg pada, stan dróg zły.

Grupa płk. Sikorskiego. Sytuacja nie nadeszła.

Dywizja Lwowska

Sytuacja popołudniowa

Nieprzyjaciel okopuje się na wzgórzu 356 na północ od góry Kopy. Czyszki obsadzone przez 150 Ukraińców z czterema karabinami maszynowymi. Działalność bojowa nieprzyjaciela minimalna.

Własny patrol dotarł w nocy do Żurawki (na północ od Zubrzy). Prace około budowy własnej linii obronnej i wysuniętych placówek. Dwie baterie poznańskie zajęły pozycje w Sołonce – południowa liziera. Zubrza przez własne siły obsadzona. Meldunki sytuacyjne od Grupy Wielkopolskiej i brygady płk. Kulińskiego nie nadeszły.

Dywizja Piechoty Legionów

Sytuacja poranna: Sytuacja bez zmiany.

Grupa płk. Jarosza

Sytuacja poranna 22 IV: Na całym odcinku spokój. Sytuacja bez zmiany. Pochmurno. Śnieg pada. Chłodno.

Grupa gen. Aleksandrowicza

Sytuacja wieczorna z 21 IV. Bez zmian. Spokój na całym odcinku.

Grupa płk. Sikorskiego

Sytuacja wieczorna 21 IV: Własne patrole stwierdzały silną nieprzyjacielską obsadę w lesie Garby. Zauważono silne zasieki i prace nad wzmocnieniem pozycji tamże. Mostki są silnie obsadzone, nieprzyjaciel okopuje się na północno-wschodniej lizierze Mostek. W Pustomytach i na wzgórzach na wschód od Pustomyt mają się znajdować, według zeznań zbiegłego stamtąd Polaka, dwa marszowe baony. Baon saperów ruskich, którego dziełem były świetne okopy, na linii Stawczany – Obroszyn – Basiówka – pracuje gorączkowo nad wykonaniem fortyfikacji polowych na linii Pustomyty, kota 315 i wzdłuż drogi polnej z koty 315 do Porsznej, w Pustomytach na wschód od cerkwi.

Pociąg pancerny na stacji w Pustomytach.

Artyleria nieprzyjacielska ostrzeliwała granatami gazowymi dwór Dębowa Dolina. Silniejsze nieprzyjacielskie patrole posuwające się wzdłuż toru pod miasto i Polankę oraz pod folwark Karolówkę.

Wieś Glinną oczyszczono z nieprzyjaciela, zabrawszy magazyn hełmów stalowych oraz amunicji rosyjskiej, przerwawszy tor kolejowy pod stacją Pustomyty, uniemożliwiając na razie pociągowi pancernemu akcję, obsadzono grupę domków, tuż na północ od napisu „Glinna” w ciągu robót fortyfikacyjnych na nowo objętym odcinku, poczynawszy od dworu Dębowa Dolina aż na lewe skrzydło. Przy czym wykorzystano się obfity materiał techniczny, zdobyty.

Dywizja Lwowska

Sytuacja poranna 22 IV: Nieprzyjaciel okopał się pod Krotoszynem. Artyleria ostrzeliwała Sichów, Winniki i od czasu do czasu miasto od strony północnej.

Patrole nieprzyjacielskie podchodzą do lasu na wschód od Zubrzy. Własna artyleria wstrzeliwała się na zachodni kraniec lasu Dąbrowa, na Pasieki Zubrzyckie i wzgórze od tej wsi. Nieprzyjacielskie baterie północne, ostrzeliwujące miasto, zostały obłożone ogniem odrzutowym własnej baterii. Stosunek strzałów artylerii własnej do nieprzyjacielskiej w ostatnich dwóch dniach 238 do 693.

Straty własne: 1 zabity, 1 ranny.

Odpis

CAW, I. 341. 1. 89.

Nr 197

1919 kwiecień 23, m.p. — Rozkaz operacyjny Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego

Łączność między dowództwem dywizji a dowództwem brygady płk. Kulińskiego reguluje się w następujący sposób:

1. Ustanawia się posterunki meldunkowe:

a) 2 jeźdźców w dowództwie dywizji dostarcza dywizjon ułanów lwowskich.

b) W zachodnich domkach Rzęsny Polskiej, w widocznym miejscu przy gościńcu 2 jeźdźców (1 dostarcza dywizjon ułanów lwowskich, 1 – brygada płk. [Mieczysława] Kulińskiego).

c) W dowództwie brygady płk. Kulińskiego (według dyspozycji dowództwa brygady).

2. Służbę posterunków tych ustanawia się następująco:

a) Poczte odbierają posterunki obu dowództw i przewożą do posterunku pośredniego w Rzęśnie Polskiej.

b) Na posterunku pośrednim w Rzęśnie Polskiej odbiera za pokwitowaniem pocztę wysłaną do dowództwa dywizji jeździec meldunkowy z dywizjonu ułanów lwowskich, zaś pocztę wysłaną do dowództwa płk. M. Kulińskiego, jeździec meldunkowy tamtejszy i przewożą ją do miejsca przeznaczenia.

c) Jeźdźcy, którzy przywieźli pocztę do posterunku pośredniego w Rzęśnie Polskiej, pozostają tam, zaś do dowództwa, które pocztę wysłało, wraca jeździec meldunkowy tegoż dowództwa, który pełnił w tym czasie służbę na posterunku pośrednim.

d) Tak samo ma się rzecz z jeźdźcami, którzy przywieźli pocztę z posterunku pośredniego do odpowiedniego dowództwa.

e) Tym sposobem kursują jeźdźcy meldunkowi dowództwa dywizji między Lwowem a Rzęsną Polską, zaś jeźdźcy meldunkowi brygady płk. Kulińskiego między Rzęsną Polską a Karaczynowem.

3. Dywizjon Ułanów Lwowskich zaprowadzi na posterunku pośrednim w Rzęśnie Polskiej, księgę służby, do której wpisuje się każda przesyłka służbowa, kto przywiózł, kto odebrał, czas itd.

4. Luzowanie jeźdźców meldunkowych odbywa się codziennie o godz. 2⁰⁰ po południu.

[Władysław] Jędrzejewski, gen. ppor.

Odpis

CAW, I. 341. 1. 87.

Nr 193

1919 kwiecień 23, Lwów. — Rozkaz operacyjny nr 328 Dowództwa Brygady Lwowskiej WP dla 2. Pułku Strzelców Lwowskich

Wczorajszy raport sytuacyjny dowództwa grupy artylerii mjr. [Tadeusza] Łodzińskiego zawiera następujący meldunek obserwatora:

O godz. 4³⁰ po południu wyszło kilku Ukraińców z Malechowa i wywijając białymi płachtami zbliżyli się do „Piłsudczyka”.

Z okopów ruskich wyszedł potem oficer i kazał im się wrócić. Rusini wrócili do drogi wiodącej do Malechowa. O godz. 5²⁰ po południu podeszło 3 Ukraińców, z których jeden przedstawił się jako leutnant do „Piłsudczyka”.

Od nas wyszło 2 żołnierzy piechoty i artylerzysta Borowski z obserwatorium. Ukraińcy narzekali na wojnę, że biją się za panów i wyrazili chęć połączenia się z nami, do walki przeciw bolszewikom. Rozmowa trwała około 20 minut, w ciągu których ukraińscy żołnierze stali opodal w liczbie kilkudziesięciu bez broni. Jakiś ruski oficer ciągle wołał, by się wrócili, a Rusini nie zwracali na to uwagi. Odchodząc powiedzieli, że przyjdą ponownie o 6⁰⁰ wieczorem celem pogadanki. Do czasu pogadanki z obu stron nie padł żaden strzał.

Dowództwo 2. p. strz. lwowskich zbada tę sprawę dokładnie i wyjaśni dlaczego – o ile zajście takie miało miejsce – nie doniesiono o tym dowództwu brygady. Meldunek ten przedłożyć pisemnie.

Odpis

CAW, I. 341. 1, t. 98.

1919 kwiecień 23, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 93
Dowództwa Artylerii we Lwowie ppłk. Marceliego Śniadowskiego

1. Przydziały. Przydzieleni zostali:

- a) kpt. Leon Czechowicz z Dowództwa Artylerii WP Lwów z dniem 2 kwietnia 1919 do Komisji Reg. przy Inspektoracie Artylerii (rozkaz Insp. Art. nr 1),
- b) por. Julian Duczyński z 4. pap czasowo do Dowództwa Okręgu Generalnego Kraków, do chwili otwarcia 2 kursu adiutantów (rozk. Insp. Art. nr 1),
- c) jednor. Stanisław Gruszczyński z 5. pap do szkoły jednor. wojsk kolejowych.

2. Pobory b. legionistów. Odnośnie do DRW nr 33 rozkaz 1106 z 25 marca br. DG 3482 o zaległych poborach, sporządzą wszystkie podległe oddziały imienne wykazy osób należących w czasie od 17 VIII 1917 względnie lutego 1918 do 30 X 1918 – do Legionów Polskich, podając do jakiej armii przeszli, czas służby, tamże pobrane pobory wedle jakiego stopnia wojskowego, posiadany stopień wojskowy w Legionach i kiedy zwolniony ze służby w wojsku polskim względnie obcym. Wykazy te przedłożyć swoim oficerom kasowym w celu obliczenia i wypłat zaległych poborów.

3. Terminarz raportów. W uzupełnieniu rozkazu dziennego nr 85 Dowództwa Artylerii z 5 bm., ustanawia się terminarz raportów dla Inspektoratu Artylerii, w myśl rozkazu 89 tegoż Inspektoratu, następująco:

- 1) Raport zmian stanu należy przedkładać Dowództwu Artylerii 8, 19 i przedostatniego każdego miesiąca.
- 2) Raport ogólny (raport broni) i 4 wykaz rusznikarzy 10 i 26.
- 5) Raport szczegółowy 10.
- 6) Raport miesięczny o stanie koni przedostatniego każdego miesiąca.

Wszelkie raporty należy przedkładać punktualnie w oznaczonym terminie na podstawie stanu z dnia poprzedniego.

4. Wykaz karabinów maszynowych. Według załączonego schematu nadesłać pułki każdego 11 i 26 wraz z raportem broni i amunicji, wykaz karabinów maszynowych i części składowych.

Za zgodność
dr [Józef] Gluziński, por.

Marceli Śniadowski, ppłk

1919 kwiecień 23, Lwów. — Raport bojowy Brygady Lwowskiej WP do Dowództwa Dywizji Lwowskiej z wykonania akcji z 19 kwietnia

Na rozkaz operacyjny Dywizji Lwowskiej L.233 z dnia 18 bm., nakazujący atak na południowym odcinku, wydało dowództwo brygady rozkaz L. op. 314. Według tego rozkazu przeprowadzić miały atak dwie grupy. Jedna pod dowództwem mjr. Pomian-Cieńskiego (880 karabinów, 32 km.), uderzając na koty 367, Pirogówkę, w dalszym ciągu na Wólkę Sichowską, a wreszcie z flanki na Kozielniki i Sichów. Druga Grupa kpt. Czernego (430 karabinów, 11 km.) uderza na Glencówkę, zachodnią część Kozielnik i las Oświeca, stąd na północną część Zubrzy. Silny ogień artylerii miał o godz. 3⁰⁰ rano przygotować akcję (według załączonego szkicu). Po obsadzeniu Wólki Sichowskiej, Sichowa, północnego krańca Zubrzy i lasu Oświeca, miała nastąpić druga część ataku, której celem było zajęcie Sokolnik, o ile by wieś ta nie była już wzięta przez Grupę Wielkopolską.

Początek akcji opóźnił się o całą godzinę, gdyż z powodu trudności technicznych Grupa mjr. [Stefana] Cieńskiego nie zdołała na czas się zebrać.

Punktualnie o godz. 4⁰⁰ po południu rozpoczął się silny ogień własnej artylerii na Pirogówkę. Jeszcze w czasie trwania tego ognia wyszły oddziały 1. Pułku Strzelców Lwowskich ze swych okopów i zaatakowały nieprzyjaciela, dzięki czemu udało się kompaniom zająć pierwsze nieprzyjacielskie pozycje w krótkim czasie i bez znaczniejszych strat.

Pierwsze silne uderzenie na Pirogówkę – przy wzorowym współdziałaniu artylerii i ciężkich minierek złamało silny opór, który nieprzyjaciel początkowo stawiał i spowodowało, że już o godz. 5²⁰ było to wzgórze i kota 367 w naszym posiadaniu. Straciwszy swe pierwsze linie obronne, rozpoczął nieprzyjaciel w popłochu odwrót w stronę Sichowa, pozostawiając broń i amunicję. Zdobyte okopy na Pirogówkę okazały, że punkt ten był bardzo silnie ufortyfikowany i stanowił niejako klucz pozycji nieprzyjacielskich.

Prawie równocześnie z tą akcją grupa prawa zaatakowała las Oświeca, Glencówkę i zachodnią część Kozielnik.

W godzinę po otwarciu ognia artylerii były także pierwsze okopy lasu Oświeca w naszym ręku. Nieprzyjaciel, który się w lesie mocno okopał, stawiał przez pewien czas silny opór, a wyrzucony ze swych stanowisk ruszył nawet do przeciwataku, wypierając chwilowo nasze oddziały z lasu. O godz. 5²⁰ były pierwsze okopy Oświecy ponownie w naszym ręku. O godz. 5⁴⁰ padł Sichów, o 7¹⁵ zajęliśmy Zubrzę.

O godz. 7³⁰ wszystkie stanowiska nakazane rozkazem operacyjnym były w naszym posiadaniu, ponadto jeszcze cała wieś Sokolniki, którą w międzyczasie obsadził 3. Pułk Strzelców Lwowskich. Rozpocząwszy raz odwrót, nieprzyjaciel nie stawiał już oporu i cofał się w popłochu prawie nie ostrzeliwując się.

Artyleria nieprzyjacielska, która około godz. 5⁰⁰ skoncentrowała ogień dochodzący do huraganowego napięcia na Persenkówkę, prawie że zamilkła. W południe oddała ciężka bateria kilka strzałów na wschodni fort sokolnicki, po czym zapanował zupełny spokój. Objechawszy cały front konno, dowództwo brygady wyznaczyło, reasumując wynik dnia, nową linię obronną. Okazało się, że nie tylko osiągnięto wyznaczoną linię, ale ponadto patrole i oddziały przepędziły nieprzyjaciela poza linię Sołonka, Krotoszyn, Dawidów.

Nowa, rozkazem dowództwa L.op. 320 wyznaczona, linia biegnie przez forty na południe od Sokolnik, wzgórze Zubrzy na wysokości fortów sokolnickich, przez forty na południe od Sichowa, budkę kolejową, na północny wschód pisma Pasiaki Zubrzyckie, kotę 367, na północny wschód pisma las Wólka aż do Wólki Sichowskiej. Na tej linii okopano się i poczęto odrutowywać.

Zdobycz dnia jeszcze nie przeliczona. Wzięto 200 do 300 jeńców, jedno działo (3. komp. km. ppor. Janusz Górecki) i 24 km., około 500 granatów ręcznych, skład amunicji artyleryjskiej w Zubrzy (około 1000 strzałów armatnich) oraz nieprzeliczoną ilość amunicji do km. i ręcznych.

Własne straty: 14 zabitych i około 60 rannych. Noc 20 na 21 minęła zupełnie spokojnie. Pobity nieprzyjaciel nie przedsięwziął nawet wywiadów. 21 bm. miała Grupa Wielkopolska objąć cały popołudniowy odcinek, co jednak nie nastąpiło, ponieważ grupa ta w dwóch następnych dniach dopiero ma zostać w zupełności zluzowana.

Grupa płk. Daniela Konarzewskiego zajmie Sołonkę Wielką i Małą i las między Sołonką a Zubrzą. Wobec tego Grupa mjr. [Stefana] Cieńskiego pozostaje na pozycji i zajmuje linię kota 309, 341, 350, 367. Drugi baon 2. Pułku Strzelców Lwowskich wraca do swych koszar.

22 bm. przesunęło dowództwo brygady linię obronną Grupy mjr. Cieńskiego od północnego krańca Zubrzy wyłącznie przez kotę 341, południowy kraniec Pasiak (2) Zubrzyckich, Kopyatyń aż włącznie po oba młyny przy drodze obok koty 280. Jako obsadę południowego odcinka pozostawiono 1., 2., 3. baon 1. Pułku Strzelców Lwowskich, 2. baon 3. Pułku Strzelców Lwowskich i pociąg pancerny „Smok”, 2. baon 3. Pułku Strzelców Lwowskich – nie otrzymawszy na czas rozkazu, odszedł zluzowany we wschodnim forcie Sokolnickim przez Grupę Wielkopolską do koszar. Na północy objął 2. Pułk Strzelców Lwowskich cały odcinek Zboiska po Kościarnię włącznie.

23 bm. z powodu przemęczenia ludzi nie obsadzono linii Pasiaki Zubrzyckie Kopyatyń, lecz umocniono się na dawnej linii, która do południa została odrutowana.

Odpis

CAW, I. 304. 1. 7.

1919 kwiecień od 14 do 23, m.p. — Tygodniowy raport sytuacyjny
Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej

14 IV. Artyleria nieprzyjacielska ostrzeliwała Hołosko, Kościarnię, Krzywczycze, Majerówkę, Pasieki, Bednarówkę, Kulparków, Skniłów, Pohulanekę, Rzęsnę Polską, Lasek Cesarski, Park Stryjski, Betoniarnię, okolice Wysokiego Zamku i miasto. Patrole podsuwające się pod nasze okopy na odcinku wschodnim, zostały przepędzone ogniem karabinowym, a patrol spod Kościarni uciekł, pozostawiając zabitych i rannych. Zauważono żywy ruch u nieprzyjaciela na całym froncie i silniejszą obsadę linii km. Ukraińcy wykańczają pozycje od lasu Gaj do Kozielnik. Własna artyleria ostrzeliwała okopy na wschód od Michałowszczyzny, okopy kozielnickie, ukraińców okopujących się koło Pasiek i ćwiczących się koło Srok i minierki w Kozielnikach i Pasiekach. Własne patrole dochodziły do magazynu dynamitowego, młynu Gerusa, do mostku nad Pełtwią, na wschód od koty 237, gdzie rozpędziły placówkę nieprzyjacielską, powracając ze zdobyczą.

Straty: 1 zabity, 5 rannych, 1 chory. Zdobył 2 jeńców. Pogoda: ciepło, deszcz, drogi i teren rozmokły.

15 IV. W Pasiekach i Sichowie osłabienie nieprzyjaciela. Nieprzyjaciel wycofał się na linię Pierwsza Wólka, Czyszki, las Dąbrowa, Podborce, Sroki. 5. pp leg. strzelców lwowskich zajął nad ranem Czartowską Skałę i Lesienice, a wzmocniony I/1. strzelców lwowskich zajął Winniki. Wieczorna akcja na gniazda km. w Kozielnikach z powodu silnej obsady okopów nie osiągnęła rezultatów. Wszystkie kontrataki ukraińskie odparto. Obie akcje wspierała skutecznie nasza artyleria, ukraińska zaś ostrzeliwała front i tyły naszych pozycji i miasto. Nasza linia przebiega wzdłuż toru Zniesienie, kota 276, wschodni skraj Lesienic, lasu Żupan, Winnik, kota 360, w pasie ^{-a} front dotychczasowy.

Straty: 1 zabity, 29 rannych (por. Bandrowski i Goldschlag z pp leg.). Zdobył i jeńcy: 2 oficerów, około 100 żołnierzy, 11 km., 2 armaty połowe. Ilość amunicji i materiału nie przeliczona. Pogoda: ciepło, słonecznie, drogi suche. Wyżywienie skąpe, amunicja poniżej normy.

16 IV. Kilkakrotnie bardzo silne kontrataki ukraińskie na cały front wschodni od Pasiek do Krzywczyc, celem odbicia zawładniętego terenu. Akcje popiera artyleria ukraińska, ostrzeliwując cały front, szczególnie front wschodni i północny. Od strony Sichowa i Barszczowic podjeżdżały pancerniki ukraińskie. Dzięki przewadze zajęli Ukraińcy czasowo Wielki Las, wzgórze Pryska, Winniki, Lesienice, skąd ostatecznie ich wyrzucono, przywracając front: Krzywczycze, liziera lasu Żupan, Czartowska Skała, Winniki, Wielki Las z Pryska i Pasieki. Podczas akcji artyleria własna dawała ogień zaporowy, zwalczała gromadzące się ukraińskie rezerwy, okopy, baterie i pancerniki. Straty bez odcinka

wschodniego, jeden zabity, 5 rannych (por. Gawroński), zdobycz – kilka km., kilkunastu jeńców. Ekwipunek, amunicja, wyżywienie niewystarczające.

17 IV. Po przemęczeniu dni ostatnich, słaba akcja patrolowa, tylko żywa obustronna czynność artylerii. Nieprzyjaciel wzmocnił obsadę okopów od strony Kozielnik po Wielki Las. Straty Brygady Lwowskiej z ostatnich dwóch dni: 6 zabitych, 18 rannych, 3 chorych, 13 dezertów. Żołnierz przemęczony, lecz duch dobry.

18 IV. Ostrzeliwanie przez artylerię ukraińską całego frontu i miasta. Nasza artyleria zwalczała bardzo skutecznie baterie ukraińskie. W Sichowie wybuchł pożar, skąd było słycać eksplodującą amunicję. Pod górą Kopań zbiera nieprzyjaciel znaczne siły (około 5 baonów). Straty: 3 zabitych (por. Kawecki), 10 rannych (por. Brzeziński), 3 chorych. Zdobycz: 900 pocisków 3 cal. rosyjskich i 500 łusek, przywiezionych ze zdobytego magazynu w Winnikach.

19 IV. Artyleria ukraińska ostrzeliwała silnie miasto, Dworzec Główny, Pasiaki, Persenkówkę, Kulparków, Pohulanę, Sygniówkę. Po ogniu huraganowym na Pasiaki, rozwinął nieprzyjaciel atak w 4 szeregach, lecz został odparty przy pomocy ognia zaporowego artylerii. O godz. 4³⁰ przed południem demonstracyjny ogień własnej artylerii na przestrzeni Skniłówek – Sokolniki. Pogodnie, drogi i teren podsuchają.

20 IV. Zdobyto Kopań, Wólkę Sichowską, Sichów, lasy Gaj i Oświeca, siedmioma liniami obsadzonych okopów, Zubrzę, Sokolniki. Patrole nasze przepędziły tylne straże nieprzyjacielskie z Pierwszej, Drugiej i Trzeciej Wólki, Czystek, Pasiak Zubrzyckich, Sołonki Wielkiej. Zdobycz: 1 działo, 24 km., około 250 jeńców, w tym kilku oficerów, mnóstwo amunicji, granatów ręcznych, materiału wojennego.

21 IV. Linia nieprzyjacielska przebiega: południowa liziera Malechowa, kota 266, młyn Gerusa, koty 237 i 243, zachodnia liziera Podborzec, koty 263, 284, 269, 277, dalej przez las Dąbrowa. Czystki słabo obsadzone przez nieprzyjaciela. Nieprzyjaciel obsadził Sołonackie Łupy. Oprócz ostrzeliwania miasta z odcinka północnego i patrolowania, żadnej czynności nieprzyjacielskiej. Własna artyleria zajmwszy pozycje bardziej na południu, wstrzeliwała się na rozmaite cele. Grupa [płk. Daniela] Konarzewskiego zajęła opuszczoną przez nieprzyjaciela Sołonkę Małą i Wielką. Patrole kawalerii dotarły do Dawidowa, nie napotykając nieprzyjaciela. Straty: dwóch zabitych, jeden ranny.

22 IV. Nieprzyjaciel okopuje się pod Protoszynem, na wzgórzu 356, na południe od Góry Kopań i cofnął się poza Porsnę, utrzymując się na linii Pustomyty – Zagórze. Artyleria ukraińska ostrzeliwała Sichów, Winniki, Kleparów, Zboiska, Czartowską Skałę. Artyleria nasza oddawała ogień odwetowy na baterie ostrzeliwujące miasto i na okopy nieprzyjacielskie. Działalność patroli, z których jeden dotarł do Żyrawki, nie spotkawszy nieprzyjaciela. Pod Zboiskami próbowali ukraińscy żołnierze zbratać się z naszymi i namawiali do pójścia razem na bolszewików.

23 IV. Patrole nieprzyjacielskie weszły do Frenelówki, do Krotoszyna i Żyrawki. Artyleria ukraińska strzelała na Rzęsnę Ruską, Zboiska, Zniesienie, Krzywczyce i miasto. Patrol nasz, wysłany z Hołoska do Grzybowic, nie natrafił na nieprzyjaciela, a wysłany do Frenelówki przyprawił nieprzyjaciela o siedmiu zabitych i kilku rannych. Artyleria własna ostrzeliwała dwór w Malechowie, baterie ukraińskie i Frenelówkę. Straty: 2 rannych, 1 chory.

Odpis
CAW, I. 341. 1, t. 93.

Nr 202

1919 kwiecień 23, m.p. — Meldunki sytuacyjne Dowództwa Brygady Lwowskiej do Grupy Operacyjnej ppłk. Mieczysława Lindego

3. Dywizja Piechoty Legionowej

Sytuacja poranna z 23 IV: Patrol nasz skonstatował w Rudawie (południowo-wschód od Krościenka) obsadę ukraińską z 1 km., prócz zwykłej wymiany strzałów na całym odcinku bez zmiany.

Grupa płk. W. Jarosza

Sytuacja poranna z 23 IV: Wymiana strzałów karabinowych oraz drobne utarczki patroli. Zupełny brak paszy. Umundurowanie niedostateczne.

Grupa gen. F. Aleksandrowicza

Sytuacja wieczorna 22 IV: Nieprzyjaciel zachowywał się spokojnie, sytuacja bez zmiany. Z powodu braku butów i bielizny, stan fizyczny wojska jest wyczerpany. Brak zupełny paszy i owsa. Konie padają, zimno, mokry śnieg. Drogi bardzo uciążliwe.

Grupa płk. W. Sikorskiego

Sytuacja wieczorna z 22 IV: Pustomyty i Lesienice silnie obsadzone przez nieprzyjaciela. Odebrana Ukraińcom mapa wykazuje na całym odcinku Nawaria – Sokolniki, obsadę trzech kureni oraz 5 projektowanych linii obronnych. Silne patrole nieprzyjacielskie z 2 km. podsunęły się pod folwark w Kalinowie; rozbite i przepędzone aż do zasięg nieprzyjacielskich. Nowa bateria nieprzyjacielska z folwarku Dębinka była czynna. W ciągu nocy wysadzono z naszej strony w 6 miejscach tor kolejowy w pobliżu stacji Glinna – Nawaria (północ). Umacnianie własnych stanowisk.

Ludność cywilna ze Stawczan stwierdza niedyscyplinę w ukraińskim wojsku.

Zdobycz 2 jeńców. Całkowita zdobycz z ostatnich walk – 11 km., 380 Kr., 173 jeńców (w tym 3 oficerów), magazyn żywnościowy oraz zgłoszony już magazyn amunicji. Brak butów i bielizny – rozpaczliwie. Pochmurno, zimno.

Dywizjon Lwowski

Sytuacja wieczorna z 22 IV: Nieprzyjaciel wycofał się za wieś Porszna i utrzymuje się na linii Pustomyty na górze. Nieprzyjacielska akcja bojowa bardzo słaba. Własna działalność patroli, poza tym słaba wymiana strzałów.

Nieprzyjacielscy żołnierze pod Zboiskami próbują fraternizować się z naszym żołnierzem, wysyłając parlamentariuszy z propozycją zaprzestania walk i wspólnej akcji przeciw bolszewikom. Nie słuchają oni rozkazów swoich oficerów, którzy nie chcą na takie próby bratania się [przystąpić]. Ze strony naszej zachowuje się największą rezerwę wobec tych prób nieprzyjaciela.

Wyżywienie dobre, lecz skąpe. Amunicja artylerii dla 9 cm i 15 cm wyczerpana. Amunicji piechoty mało. W ostatnich 24 godzinach następujący stosunek własnej artylerii do nieprzyjacielskiej, wystrzelana amunicja: 54:139.

Brak mundurów, bielizny i obuwia. Deszcz, zimno, drogi rozmokłe.

Dywizja Piechoty Legionów

Sytuacja popołudniowa z 23 IV: Nieprzyjaciel skoncentrował w okolicy Drozdowic (północny-wschód od Niżnakowic) jeden kureń. Na całym odcinku dywizji prócz drobnych utarczek patroli – spokój. Straty własne: 1 ranny.

Pochmurno, drogi rozmokłe.

Grupa płk. Jarosza

Sytuacja popołudniowa z 23 IV: Pojedyncze strzały karabinowe. Słaba działalność obustronnej artylerii. Straty własne: 1 zabity, 2 rannych.

Grupa gen. Aleksandrowicza

Sytuacja popołudniowa z 23 IV: Jedna nieprzyjacielska sotnia z 2 km. zaatakowała nasze placówki koło Koziego Grzbietu (południowy-zachód od Magierowa). Atak został odparty. Poza tym, prócz wymiany strzałów karabinowych, spokój na całym odcinku. Straty własne: 1 ciężko ranny, 3 zaginionych.

Zimno, śnieg z deszczem, drogi rozmokłe.

Grupa płk. Sikorskiego. Sytuacja nie nadeszła.

Dywizja Lwowska

Sytuacja popołudniowa z 23 IV: W okolicy koty 272 (południe od Żydatycz) i koło Brzeziny (na zachód od Żydatycz) okopuje się nieprzyjaciel gorączkowo. Nieprzyjacielskie patrole pojawiają się na wzgórzach Machnota i Kupiata (południowy-wschód od Sichowa).

Nieprzyjacielskie północne baterie ostrzeliwały Rzęsnę Polską, Rzęsnę Ruską, Zboiska oraz miasto. Pociąg pancerny nieprzyjacielski, podjeżdżający od strony Dawidowa, musiał się cofnąć na skutek silnego ognia naszych armat.

Własna artyleria ostrzeliwała różne punkty nieprzyjacielskich pozycji. Ekwipunek zły. Pochmurno, zimno, teren mokry. Zła pogoda daje się bardzo we znaki żołnierzom źle wyekwipowanym, bez obuwia, którzy obsadzili nowe pozycje i nie mają jeszcze wykopanych ziemianek.

Odpis

CAW, I. 346. 1. 89.

Nr 203
1919 kwiecień 23, Lwów. — Meldunek sytuacyjny Dowództwa
Brygady Lwowskiej WP

Odcinek północny

Wieczorny raport sytuacyjny z dnia 23 kwietnia 1919 r.

A) Sytuacja nieprzyjacielska

a) Zmiany w ugrupowaniu: 7 kompania 2 p. strzelców lwowskich zluzowała wczoraj 4 pp. na odcinku Zboiska – Kościarnia.

b) Działalność bojowa. Nieprzyjaciel w liczbie 12 ludzi podsunął się na 300 kroków pod placówkę naszą, na północ pod Meridian Mire i zaczął się okopywać. Artyleria nasza ostrzeliwała to miejsce. O godz. 8³⁰ ciężka bateria nieprzyjacielska z Grzybowic ostrzeliwała placówki nasze w Rzęśnie Polskiej. We Frenelówce podsunął się patrol nieprzyjacielski ku naszym placówkom a zetknąwszy się z naszym patrolem, wysłany celem zbadania jego siły, cofnął się, straciwszy kilku rannych i 7 zabitych.

c) Wywiady: Częste wysyłanie patroli.

B) Sytuacja własna

a) Zmiana w ugrupowaniu

b) Działalność bojowa

c) Straty (oficerów imiennie): Ppor. Bronisław Lenczner (chory), w meldunku porannym straty z dnia poprzedniego, prócz tego 2 rannych i jeden chory.

d) Zdobyecz, jeńcy i daty od nich osiągnięte.

C) Stan fizyczny i materialny własnych wojsk.

a) wyżywienie

b) amunicja

c) ekwipunek

D) Stan pogody, dróg i terenu: dobry.

Władysław Laudyn, ppor.

Odcinek południowy

Wieczorny raport sytuacyjny z dnia 23 kwietnia 1919 r.

A) Sytuacja nieprzyjacielska

a) Zmiany w ugrupowaniu

b) Działalność bojowa: Nieprzyjacielski pociąg pancerny podjechał około godz. 15⁰⁰ pod budkę kolejową nr 14 na torze Sichowskim, skąd starał się ostrzeliwać nasze nowe pozycje. Po upływie pół godziny odjechał. Wezwana pomoc artylerii – wskutek zmian i przegrupowań zawiodła.

c) Wywiady: Nieprzyjaciel usadowił się na razie patrolami z km. w budce nr 14 w Krotoszynie i Żyrowce. Wedle doniesienia zbiegów z tamtej strony frontu, gromadzi on rozbite swoje oddziały w Bóbrce.

B) Sytuacja własna:

a) Zmiany w ugrupowaniu

b) Działalność bojowa: 3. baon 1. p. strzelców lwowskich do koszar (bursa im. Felicji Buberskiej). Zapowiedziane luzowanie oddziałów 1. p. strzelców lwowskich przez Grupę Wielkopolską nie nastąpiło, tak że Grupa mjr. [Stefana] Cieńskiego (1. i 2. baon 1. p. strzelców lwowskich) i pociąg pancerny „Smok” znajduje się nadal na odcinku.

c) Straty (oficerów imiennie): w meldunku porannym straty z dnia poprzedniego – żadne.

d) Zdobytcz, jeńcy i daty od nich osiągnięte.

C) Stan fizyczny i materialny własnych wojsk: ludzie przemęczeni.

a) Wyżywienie

b) Amunicja

c) Ekwipunek

D) Stan pogody, dróg i terenu – dobry.

[Władysław] Laudyn, ppor.

Odpis

CAW, I. 341. 1, t. 101.

Nr 204

1919 kwiecień 24, m.p. — Rozkaz operacyjny mjr. Kazimierza Ryłskiego

Z przedkładanych tutejszemu dowództwu meldunków sytuacyjnych wynika, że dowództwa poszczególnych podległych oddziałów i grup nie zdają sobie sprawy z doniosłości tych meldunków, będących podstawą wszelkich wypracowań operacyjnych.

W celu zapobieżenia traktowaniu ich równie pobieżnie jako też za terminowe przedkładanie meldunków sytuacyjnych, osobiście odpowiedzialnych [czyli] adiutantów pułkowych. Z powodu stosunkowo dużej odległości miejsc postoju dowództwa Grupy Wielkopolskiej i brygady płk. Kulińskiego, będą one przesyłały raporty popołudniowe na piśmie przez łączników, którzy w drodze powrotnej zabiorą pocztę dla tych grup. Poranne i wieczorne meldunki sytu-

acyjne mogą być przez te grupy przesyłane stacji odbiorczej dowództwa Dywizji Lwowskiej telefonicznie, o ile nie zawierają wiadomości, które należy traktować jako poufne.

Dowództwa Brygady Lwowskiej, Brygady Artylerii i Grupy ppłk. [Juliusza] Zulaufa przesyłają jak dotychczas meldunki poranne i popołudniowe telefonicznie, zaś wieczorem na piśmie. Meldunki sytuacyjne każdego pułku mają być najpóźniej w godzinach: 6⁰⁰ przed południem (poranny) telefoniczny, 1⁰⁰ po południu (popołudniowy) telefonicznie i 6⁰⁰ po południu (wieczorny), doręczone tutejszemu dowództwu, które na podstawie tychże raportów określa sytuację na całym odcinku i przedkłada ją dowództwu dywizji.

Za zgodność
[Felicjan] Sterba, por.

[Kazimierz] Ryłski, mjr

Odpis
CAW, I. 341. 1., 87.

Nr 205

1919 kwiecień 24, Lwów. — Rozkaz operacyjny Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jedrzejewskiego

1. Ze względu na brak sił i w myśl rozkazu dowództwa „Wschód” l.op.3205/2 nie może Grupa płk. [Władysława] Sikorskiego obsadzić wzgórz na północ i północny-wschód od Porszny.
2. Wobec tego obsadzi Grupa Wielkopolska linię od MH Zagórzany na wschód, w myśl rozkazu dywizji l.op.296.p.Ia.
3. Baon 2./18. pp odejdzie natychmiast do Skniłowa jako rezerwa dywizji.
4. Grupy podległe dowództwu dywizji wyznaczą swym oddziałom odcinki na głównej linii oporu tak, aby w razie konieczności wycofania się z pierwszej linii, każda kompania wiedziała, który odcinek ma obsadzić. Każdy km. musi mieć na głównej linii oporu wyznaczone dokładnie stanowisko i pole ostrzału.

5. Grupy podległe dowództwu dywizji przedłożą do dnia 4 maja 1919 r. projekty obrony swych odcinków w razie ataku nieprzyjaciela w różnych punktach i dołączą odpowiedni szkic w podziałce 1 : 25 000.

Na szkicu tym musi być zaznaczony odcinek każdej kompanii, pozycja każdego km. tak w pierwszej, jak i w drugiej linii, wykonane i projektowane okopy i zasieki oraz projektowane punkty oporu, pozycje ryglowe itp.

6. Za wykonanie powyższego czynię dowódców grup osobiście odpowiedzialnymi.

Za zgodność

[Adam] Ajdukiewicz, kpt.

[Władysław] Jędrzejewski, gen. ppor.

Odpis

CAW, 341., 1. 87.

Nr 206

1919 kwiecień 24, m.p. — Meldunki sytuacyjne Dowództwa Brygady Lwowskiej do Grupy Operacyjnej pplk. Mieczysława Lindego

3. Dywizja Piechoty Legionowej Przemyśl

Sytuacja poranna z 24 IV: Utarczki patroli w Drozdowicach (odcinek przemyski). Poza tym na całym odcinku spokój.

Grupa płk. W. Jarosza

Sytuacja poranna z 24 IV: Słabe wymiany strzałów karabinowych między placówkami.

Grupa gen. F. Aleksandrowicza

Sytuacja wieczorna z 23 IV: Ukraińcy zbierają większe siły w okolicy Magierowa. Dnia 23 IV dowództwo grupy objął gen. Kraliczek. Podsuwające się nieprzyjacielskie patrole zostały ze stratą odparte. Poza tym spokój. Straty własne: 1 ciężko ranny, 6 zaginionych.

Grupa płk. W. Sikorskiego

Sytuacja wieczorna z 23 IV: Nieprzyjaciel wzmacnia swoje pozycje. Stwierdzono baterie nieprzyjacielskie w Prostkach i Lipniku (na północ od Zagórzan). Nieprzyjacielski pociąg pancerny ostrzeliwał z lasu za Lesienicami: wieś Glinna, folwark Harajew, kotę 285 i wzgórze na północ od Zagórzan. Własna artyleria uszkodziła pociąg pancerny pod Lesienicami oraz spędziła nieprzyjaciela z okopów znajdujących się na skraju wsi Mostki.

Oddziały nasze wzmacniają zdobyte pozycje.

Dywizja Lwowska

Sytuacja wieczorna z 23 IV: Skonstatowano patrole nieprzyjacielskie w Krotoszynie i Żyrawce na południe od Sichowa.

Wedle doniesień zbiegów, nieprzyjaciel gromadzi na nowo swoje oddziały w Bóbrce, na południowy-wschód od Lwowa około 30 km. Od strony Grzybowa i Dublan ostrzeliwała artyleria nieprzyjacielska Zboiska i poddańcze miasta.

Minierki z Malechowa ostrzeliwały Zboiska. Przy utarczkach patroli nieprzyjaciel stracił 7 zabitych i kilku rannych. Straty własne: 2 rannych.

Sytuacja popołudniowa z 24 IV:

3. Dywizja Legionowa Piechoty

Obustronna działalność patroli wywiadowczych pod Chyrowem, Baligrodem, Jelenicami i Złotą Górą. Artyleria nieprzyjacielska ostrzeliwała Chyrów. Poza tym spokój.

Straty własne: Ppor. Mareczek ranny oraz czterech szeregowców.

Grupa płk. Jarosza

Sytuacja popołudniowa z 24 IV: Zwykła wymiana strzałów karabinowych – na przykład na przedpolu wywiady patroli.

Grupa gen. F. Aleksandrowicza

Sytuacja poranna z 24 IV: Na całym odcinku spokój.

Grupa płk. W. Sikorskiego

Sytuacja poranna z 24 IV: Poza zwykłą działalnością bojową – na całym odcinku spokój.

Dywizja Lwowska

Sytuacja poranna z 24 IV: Artyleria nieprzyjacielska ostrzeliwała Krzywczyce oraz miasto. Minierka z Lasek Murowanych ostrzeliwała Zboiska na odcinku płk. Kulińskiego. Nieprzyjaciel okazuje wielką czynność. Nasza bateria (włoska) wstrzeliwała się w drogę Malechów – Dublany.

Odpis

CAW, I. 341. 1. 89.

Nr 207

**1919 kwiecień 25, Przemyśl. — Rozkaz nr 78
Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią**

OW op. 132 – Odznaki wojsk wielkopolskich

W załączeniu podaję do wiadomości wszystkich podległych mi grup i oddziałów odznaki oficerskie i podoficerskie wojsk wielkopolskich. Zarazem przypominam obowiązek oddawania honorów wojskowych szarżom tych wojsk

na zasadach przyjętych w Wojsku Polskim, pomnąc, że nasi Rodacy z Wielkopolski walczą jako wierni synowie wspólnej Ojczyzny w obronie Jej całości.

--^a

L. op. 519 – Przydział

1) Na podstawie rozkazu Naczelnego Dowództwa Wojsk Polskich nr 116 1 IV 1919 r. nr 174/V, zostaje mjr Mieczysław Więckowski przydzielony do Oddziału I Naczelnego Dowództwa.

2) Przydzielam kpt. Kwiecińskiego do Sądu Polowego Grupy gen. [Franciszka] Aleksandrowicza.

3) Na podstawie rozkazu Naczelnego Dowództwa Wojsk Polskich nr 122 z 10 IV 1919 r. nr 2175/III, przydzielony zostaje por. Tomasz Malinowski, obecnie zajęty przy Dowództwie Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią, do Centralnego Zarządu Kolei Wojskowych w Warszawie.

4) Przydzielam ppor. Tadeusza Strzeleckiego z 2. p. artylerii polowej w Przemyśle – do Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią (Oddział Inżynieryjny).

Wymieniony zgłosi się natychmiast do szefa inżynierii Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią.

5) Przydzielam ppor. podlek. Bronisława Grazellę, oddanego do dyspozycji przez NDWP Główne Kwatermistrzostwo nr Sztabu Generalnego 4683/IV – do Grupy gen. F. Aleksandrowicza.

L. op. 520 – Przeniesienie

Poniżej wymienieni oficerowie z 9. pp Legionów po powrocie z urlopu, najdalej do 27 bm. mają zgłosić się u dowódcy wojsk wielkopolskich płk. [Daniela] Konarzewskiego, przeniesieni tamże na podstawie karty służbowej III/9. pp Legionów 264/19.

1. ppor. Artur Wiśniewski,
2. ppor. Szymon Gorczyński,
3. ppor. Ignacy Sek,
4. ppor. Zygmunt Sztaner,
5. ppor. Witold Orłowski,
6. ppor. Paweł Cięciała, oficer prowiantowy,

Za zgodność

[Edward] Kessler, ppłk

[Wacław] Iwaszkiewicz, gen.

--^a pominięto decyzje porządkowe i awiza

Odpis

CAW, I. 304. 1. 7.

1919 kwiecień 25, m.p. — Rozkaz nr 67 Dowództwa
5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego

1. Pochwalne uznanie. W imieniu najwyższej służby i świętej sprawy dla której walczymy, wyrażam szer. OLK Halinie Kowalewskiej, Halinie Wasilewskiej i Wiktorii Stokowskiej za bohaterские pełnienie służby wywiadowczej przy baonie kpt. Czernego, podczas ataku na las Oświeca – pełne uznanie i podziękowanie.

2. Przydział koni. [opuszczono numery przydzielonych koni].

3. Tyfus plamisty. W miejscowościach zajętych w ostatnich zwycięskich walkach, jak Sołonka Wielka i Mała, Kozielniki, Sichów, Zubrza, Pasiaki Zubrzyckie panuje wśród ludności cywilnej tyfus plamisty. Zachodzi obawa zawleczenia tej choroby do miasta i infekcji oddziałów kwaterujących w wymienionych wsiach. Lekarze pułkowi, baonowi i kompanii muszą zwrócić baczną uwagę, żeby w obojściach, w których leży chora cywilna ludność, nie kwatrować bezwarunkowo żołnierzy. O każdym wypadku choroby u ludności cywilnej, należy natychmiast zawiadomić lekarzy wojskowych, ci zaś zawiadomią o tym szefa sanitarnego dywizji.

4. Zwolnienie, przydział skautów. Z dniem dzisiejszym zwalniam ze służby ordynansowej następujących skautów: Jakuba Dąbrowskiego, Mariana Gutkowskiego, Kazimierza Gutkowskiego i Kazimierza Petru. Do kolumny sanitarnej dywizji należy z dniem 1 maja br. wciągnąć w stan zaprowiantowania skautów: Edwarda Letnika i Bronisława Wittera.

5. Przesyłanie rozkazu dziennego. Wszystkie podwładne dowództwa do pułku włącznie, będą od dnia dzisiejszego nadsyłać dywizji swe rozkazy dzienne.

6. Luzowanie eskorty nadeszłych do Lwowa transportów. Zdarzyło się już niejednokrotnie, że żołnierze eskortujący wozy z żywnością, po przybyciu na dworzec, pozostawiają je całkiem bez nadzoru, ułatwiając w ten sposób zrabowanie wozów.

Przybyła eskorta znajduje się zazwyczaj w stanie zupełnego wyczerpania, a wyładowanie wagonów odbywa się często dopiero po upływie dwóch do trzech dni. Rozkazuję przeto, by dowódcy eskort nadeszłych wagonów z żywnością, zgłaszali natychmiast swój przyjazd u dowódcy warty Dworca Głównego kpt. Popkowskiego, celem zastąpienia przybyłej eskorty żołnierzami warty Dworca Głównego.

Za zgodność

[Kazimierz] Rylski, mjr

[Władysław] Jędrzejewski, gen. ppor.

Odpis

CAW, I., 341, 1, 87.

Nr 209

1919 kwiecień 25, Przemyśl. — Rozkaz Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią Kwatermistrza gen. Eugeniusza Grandowskiego

L. kwat. 1115 – Przyjęcie do Wojska Polskiego

Dekretem z dnia 26 lutego 1919 r. Dz.RW nr L. 995 zostali przyjęci do Wojska Polskiego w randze majora lekarza, z byłych Legionów Polskich: dr Aleksander Domaszewicz;

w randze kapitanów lekarzy z byłej armii austro-węgierskiej: dr Antoni Sabatowski, dr Henryk Allerhand, dr Karol Hornung, dr Jan Gruder, dr Jakub Rothfeld, dr Zygmunt Willner, dr Tadeusz Wilczyński, dr Juliusz Drak, dr Zdzisław Kotiers, dr Bronisław Paklikowski, dr Zygmunt Stobiecki, dr Stanisław Gürsching, dr Mieczysław Kowalewski, dr Stanisław Stuchły;

z byłej armii rosyjskiej: dr Andrzej Pohorecki,

w randze poruczników lekarzy z byłej armii austro-węgierskiej: dr Witold Tyczka, dr Zygmunt Manowarda.

L. kwat. 1116 – Przyjęcie do Wojska Polskiego

Dekretem z dnia 27 lutego 1919 r. Dz.RW nr 31 L. 998, zostali przyjęci do Wojska Polskiego z byłej armii austro-węgierskiej:

w randze majora lekarza: Józef Follprecht;

w randze poruczników aptekarzy: Tadeusz Moszczeński, Bernard Minczeles, Henryk Sekler, Tadeusz Frankowski;

w randze poruczników aptekarzy: Mieczysław Szapia, Jan Rogala.

L. kwat. 1117 – Przyjęcie do Wojska Polskiego

Dekretem z dnia 22 lutego 1919 r. Dz.RW nr 25 L. 810, zostali przyjęci do Wojska Polskiego:

w randze kapitanów lekarzy – z byłych Legionów Polskich: dr Bronisław Stroński;

w randze poruczników lekarzy – z byłych Legionów Polskich: dr Stefan Mozołowski, dr Lesław Szulisławski;

z byłej armii austro-węgierskiej: dr Henryk Nussbaum-Hilarowicz, dr Ignacy Pietrzycki;

lekarze cywilni: dr Bronisław Koskowski, dr Leon Kalina.

L. kwat. 1118 – Przyjęcie do Wojska Polskiego

Dekretem z dnia 20 lutego 1919 r. Dz.RW nr 25 L. 807, zostali przyjęci do Wojska Polskiego:

w randze podporuczników podlekarzy – z byłych Legionów Polskich: Józef Marczyński, Stanisław Hiller, Tadeusz Mildner, Stefan Bobak, Mieczysław Naramowski;

z byłej armii austro-węgierskiej: Stanisław Nowicki;

w randze podporucznika sanitarnego – z byłych Legionów Polskich: Józef Szafarski.

L. kwat. 1119 – Przyjęcie do Wojska Polskiego

Dekretem z dnia 12 lutego 1919 r. Dz.RW nr 21 L. 682, został przyjęty do Wojska Polskiego i zatwierdzony w randze porucznika lekarza z byłej armii austro-węgierskiej dr Stanisław Woliczko.

L. kwat. 1120 – Przyjęcie do Wojska Polskiego

Dekretem z dnia 26 lutego 1919 r. Dz.RW nr 31 L. 966, został przyjęty do Wojska Polskiego oficer służby sanitarnej Stanisław Czauderna i zatwierdzony w randze podporucznika.

L. kwat. 1121 – Urlopowanie

Udzielam ppor. Oktawianowi Gawlińskiemu z 3. p. strzel. lwow., na podstawie świadectwa lekarskiego, ośmioletniego urlopu celem leczenia się w zakładzie ortopedycznym Wojska Polskiego .

L. kwat. 1122 – Urlopowanie

Udzielam pchor. Gustawowi Bruchnalskiemu z rezerwy sanitarnej przy Szpitalu Załogi we Lwowie, na podstawie świadectwa lekarskiego, czterotygodniowego urlopu do Zakopanego.

L. kwat. 1123 – Urlopowanie

Udzielam sierż. Romualdowi Holince z Oddziału II Kwatermistrzostwa, na podstawie świadectwa lekarskiego dwumiesięcznego urlopu celem poratowania zdrowia.

L. kwat. –1124 – Urlopowanie

Udzielam plut. Danielowi Wierońskiemu z 1. p. strzel. lwow., na podstawie świadectwa lekarskiego, ośmioletniego urlopu.

L. kwat. 1125 – Urlopowanie

Udzielam uł. Teofilowi Kalksteinowi z 4. p. ułanów, na podstawie świadectwa wojskowo-lekarskiego, sześciotygodniowego urlopu do Nowego Młyna, Brześć Kujawski.

L. kwat. 1126 – Zwolnienie ze służby

Zwalniam ze służby wojskowej plut. sanit. Ryszarda Heimrotha ze Szpitala Załogi w Przemyślu, a to z powodu przekroczonego wieku popisowego.

L. kwat. 1127 – Przydział

Przydzielam kpt. lekarza dr. Henryka Bersona, oddanego do dyspozycji przez Naczelne Dowództwo Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią Głównego Kwatermistrza – do rezerwy sanitarnej przy Szpitalu Załogi w Przemyślu.

L. kwat. 1128 – Przydział

Przydzielam kpt. lekarza dr. Henryka Dortorta ze Szpitala Załogi w Przemyślu – do komisji przeglądowej nr 1.

L. kwat. 1129 – Przydział

Przydzielam kpt. lekarza dr. Stanisława Gürschinga ze Szpitala Załogi we Lwowie – do Grupy gen. [Franciszka] Aleksandrowicza.

L. kwat. 1130 – Przydział

Przydzielam por. lekarza dr. Witolda Rungego z baonu garnizonowego w Przemyślu do dowództwa powiatowego w Lubaczowie, jako higienistę dla powiatów lubaczowskiego i cieszanowskiego.

L. kwat. 1131 – Przydział

Przydzielam por. lekarza Aleksandra Tabiszego, oddanego do dyspozycji przez NDW Głównego Kwatermistrzostwa nr Szt. Gen. 4294/IV, do grupy mjr. Jarnuszkiewicza.

L. kwat. 1132 – Przydział

Przydzielam por. lekarza dr. Zygmunta Manowarę ze Szpitala Zapasowego nr 1 we Lwowie – do Szpitala Załogi w Przemyślu.

L. kwat. 1133 – Przydział

Przydzielam por. lekarza dr. Wolfa Wajdenfelda, oddanego do dyspozycji przez NDWP Głównego Kwatermistrzostwa – do 10. pp.

L. kwat. 1134 – Przydział

Przydzielam por. aptekarza Henryka Seklera na podstawie Rozkazu Sztabu Generalnego 1461 – do dyspozycji Głównego Kwatermistrzostwa w Warszawie.

L. kwat. 1135 – Przydział

Przydzielam por. Henryka Rosenöla do baonu garnizonowego w Przemyślu.

L. kwat. 1136 – Przydział

Przydzielam ppor. lekarza dr. Joachima Oberharda z rezerwy sanitarnej Szpitala Załogi w Przemyślu – do baonu garnizonowego w Przemyślu.

L. kwat. 1137 – Przydział

Przydzielam ppor. sanit. Leona Koziółkowskiego, będącego w dyspozycji higienisty OE Przemyśl – do dowództwa powiatu w Sanoku jako higienistę powiatowego.

L. kwat. 1138 – Przydział

Przydzielam ppor. lekarza dr. Wilhelma Blausteina z rezerwy lekarskiej we Lwowie – do baonu radomskiego.

L. kwat. 1139 – Przydział

Przydzielam ppor. Mariana Wondraczka do Dowództwa Placu w Przemyślu.

L. kwat. 1140 – Przydział

Przydzielam pchor. Ludwika Pietrasa ze Stacji Zbornej we Lwowie – do Urzędu Gospodarczego L. 1 na dworcu Czerniowieckim, do dyspozycji dywizji gen. [Władysława] Jędrzejewskiego.

L. kwat. 1141 – Przydział

Przydzielam sierż. rach. Karola Skowrońskiego z baonu uzupełnień 37. pp – do komisji kasowej baonu załogi w Przemyślu, w charakterze podoficera rach.

L. kwat. 1142 – Przydział

Przydzielam sierż. rach. Samuela Bannera z kanc. rach. pełnomocnika wojskowego państwa polskiego we Wiedniu – do komisji kasowej przy okręgowym dowództwie żandarmerii w Przemyślu, celem odbycia praktyki z zakresu polskiej rachunkowości.

L. kwat. 1143 – Przydział

Przydzielam sierż. rach. Józefa Szczepanika z 7. kompanii 3. baonu-marsz. strzelców Grupy Operacyjnej mjr. Godziejowskiego (przedtem gr. rtm. Bogusza) – do 1. baonu krakowskiego Grupy Operacyjnej gen. [Zygmunta] Zielińskiego, w charakterze zastępcy oficera kasowego.

L. kwat. 1144 – Przydział

Przydzielam sierż. prow. Tadeusza Wałęgę ze szpitala załogi we Lwowie – do Ekspozytury Kwatermistrzostwa, do pomocy oficerowi prowiantowemu.

L. kwat. 1145 – Przydział

Przydzielam sierż. rach. Tadeusza Koszulę z d-twa dworca kolejowego w Przemyśle – do Urzędu Gospodarczego Grupy ppłk. [Mieczysława] Lindego w Chyrowie.

L. kwat. 1146 – Przydział

Przydzielam jednor. plut. rach. Artura Michniowskiego z komisji kasowej baonu załogi w Przemyśle – do stacji radiotelegraficznej w Przemyśle, w charakterze podoficera rachunkowego.

L. kwat. 1147 – Przydział

Przydzielam plut. Karola Riedlera z Domu Inwalidów Wojskowych we Lwowie – do Szpitala Zapasowego w Jarosławiu.

L. kwat. 1148 – Przydział

Przydzielam jednor. kapr. rach. Zdzisława Wróbla z 4. komp. baonu załogi w Przemyśle – do powiatowego dowództwa w Dobromilu, w charakterze podoficera rach.

L. kwat. 1149 – Przydział

Przydzielam jednor. kapr. Juliusza Patkowskiego z 5. pp Legionowej – do Czołówki Kolejowej nr 1.

L. kwat. 1150 – Przydział

Przydzielam st. żołn. Jana Toropolskiego, szereg. Adama Łukaszewskiego, szereg. Stanisława Śladowskiego (wszyscy trzej ze szkoły dezynfektorów w Przemyśle) i szereg. Leopolda Chodurskiego (z ruchomej kolumny epidemiologicznej nr 4) – do stacji dla chorych i rannych w Mszanie.

L. kwat. 1151 – Przydział

Przydzielam jednor. szereg. Kazimierza Wasyluka z 1. kompanii baonu ćwiczebnego 14. pp w Żurawicy – do komisji kasowej sztab. 14. pp w Jarosławiu, dla odbycia praktyki rachunkowej.

L. kwat. 1152 – Przydział

Przydzielam jednor. szereg. Tadeusza Bijakowskiego, oddanego do dyspozycji przez NDWP Główne Kwatermistrzostwo, do higienisty gródeckiego por. lek. dr. Włodzimierza Dobija.

L. kwat. 1153 – Przydział

Przydzielam szereg. rach. Romana Hładego z komisji kasowej 2. baonu 18. pp w Chyrowie – do 5. kompanii żywieckiej Grupy Operacyjnej gen. Zielińskiego.

L. kwat. 1154 – Przydział

Przydzielam szereg. sanit. Włodzimierza Kiszka ze stacji zbornej jeńców wojennych i internowanych osób cywilnych we Lwowie – do oddziału sanitarnego przy Szpitalu Załogi w Przemyśle.

L. kwat. 1155 – Przydział

Przydzielam szereg. Franciszka Sajdaka z kompanii karabinów maszynowych, 3. baonu 1. p. strzel. lwow. – do komisji kasowej dowództwa powiatowego w Jaworowie, w celu odbycia praktyki z zakresu polskiej rachunkowości.

L. kwat. 1156 – Przydział

Przydzielam szereg. Adama Tarnawskiego z baonu etapowego uzupełniającego we Lwowie – do Centralnego Magazynu Sanitarnego Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią.

L. kwat. 1157 – Przydział

Przydzielam słuch. medycyny Janinę Borysiewiczównę do Laboratorium Higieniczno-Bakteriologicznego nr 1 we Lwowie.

L. kwat. 1158 – Przeniesienie

Rozkazem Naczelnego Dowództwa L. 5621/IV, zostają przeniesieni następujący lekarze:

Płk lek. dr Kuryłowicz z Przemyśla do DOE Brześć Litewski.

Ppłk lek. dr Eugeniusz Karchezy ze Szpitala Zapasowego nr 1 we Lwowie do Brześcia Litewskiego jako lekarz naczelny twierdzy.

Ppłk lek. dr Władysław Kafel ze Szpitala Załogi w Przemyśle na komendanta Szpitala Załogi w Zamościu.

Mjr lek. dr Zenon Wachlowski ze szpitala w Żurawicy na komendanta szpitala w Białej Siedleckiej.

Mjr lek. dr Julian Hückel ze Szpitala Załogi we Lwowie na komendanta Szpitala Załogi w Hrubieszowie.

Kpt. lek. dr Andrzej Kończacki ze Szpitala Zapasowego nr 1 we Lwowie do Głównego Kwatermistrzostwa.

Wymienieni mają w ciągu ośmiu dni po otrzymaniu niniejszego powołania stawić się w Warszawie, w Naczelnym Dowództwie Kwatermistrzostwie Głównym.

L. kwat. 1159 – Przeniesienie

Przenoszę ppor. Józefa Witoszyńskiego z Intendentury Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią Przemyśl – do Sztabu Generalnego Warszawa, Oddział III.

L. kwat. 1160 – Podwyższenie poborów żeńskim siłom pomocniczym

Przyznaję na skutek prośby bezpośrednio przełożonych dowództw i propozycji inspektoratu żeńskiego służby pomocniczej w Wojsku Polskim przy Oddziale III Kwatermistrzostwa, następującym siłom pomocniczym grupy I pobory klasy I: Irenie Epsteinówny z grupy chemicznej oddziału uzbrojenia WP we Lwowie, od 1 kwietnia 1919 r.

Anieli Abderman ze Szpitala Zapasowego nr 2 we Lwowie, od 1 kwietnia 1919 r.

Marii Zlab z III Grupy lotniczej we Lwowie, od 1 kwietnia 1919 r.

W grupie I – pobory klasy II:

Petroneli Kubasiewiczówny z kancelarii kwatermistrzostwa, od 21 IV 1919 r.

W grupie II – pobory klasy II:

Zofii Herman, od 21 kwietnia 1919 r.

Annie Teodorowskiej ze Szpitala Zapasowego nr 2 we Lwowie, od 21 IV 1919 r.

L. kwat. 1161 – Sprostowanie

Dekretem z dnia 19 marca 1919 r. prostuje się dekret z dnia 3 lutego 1919 r. w ten sposób, że wymieniony w nim, w randze pułkownika lekarza, dr Władysław Kafel ma rangę podpułkownika lekarza.

OW kwat. 265 – Wydawanie towarów z magazynów i wagonów towarowych

Z uwagi na to, że zachodzą wypadki wyładowywania wagonów przez oddziały i dowództwa do tego nieuprawnione, zarządza się co następuje:

Wydawanie towarów z magazynów i wagonów towarowych może nastąpić jedynie za okazaniem listu przewozowego. W innych wypadkach za asygnatą Intendentury WP lub na podstawie pisemnego rozkazu odnośnego dowództwa okręgu względnie stacji etapowej, a nie na podstawie kwitu lub zezwoleń pojedynczych oddziałów oraz że rekwizycję wysyłek transportowych może przeprowadzać wyłącznie Intendentura WP za podpisem i pieczęcią szefa Intendentury.

OW. kwat. 266 – O nadsyłaniu meldunków do departamentu sanitarnego przez lekarzy, aptekarzy i medyków, pełniących służbę czynną w WP

Wszyscy, pełniący służbę czynną w Wojsku Polskim lekarze, aptekarze, medycy (w stopniach oficerskich) i oficerowie sanitarni, nadeślą w drodze swojej bezpośredniej komendy wprost do departamentu Ministerstwa Spraw Wojskowych, meldunek z podaniem następujących danych: imię i nazwisko, data i miejsce urodzenia, data i miejsce otrzymania dyplomu lekarskiego, specjalność, krótki opis dotychczasowej służby wojskowej, ostatni przydział (u medyków ilość półroczy studiów). Tą samą drogą należy nadsyłać meldunek o każdorazowej zmianie przydziału. Dowódców oddziałów czyni się odpowiedzialnymi za wykonanie niniejszego rozkazu.

OW. kwat. 267 – Zapotrzebowanie materialne w etapach i na froncie

Wszystkie zapotrzebowania materialne oddziałów i dowództw w etapach i na froncie, należy w myśl rozkazu Sztabu Generalnego nr 70 kierować do Kwatermistrzostwa Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią.

Dowództwo Okręgu Generalnego i Ministerstwo Spraw Wojskowych nie są w powyższych sprawach decydujące.

Zarządy kwaterunkowe w etapach podlegają tylko Intendenturze Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią.

I. 205 – Zbieranie odpadków mundurowych itp.

Każdy nawet najgorszy odpadek sukna czy ekwipunku może być jeszcze użyty do przerobienia w fabryce, czym zaradzi się choć w małej części istniejącym brakom w umundurowaniu. Nakazuję przeto wszystkim grupom frontowym i pozafrontowym, by dokładnie zbierały w swoim obrębie zużyte i niezdatne do naprawy części umundurowania oraz ekwipunku, jak: mundury, buty, menażki, manierki, koce i bieliznę, a zebrany w ten sposób materiał składały we właściwym sobie urzędzie gospodarczym, który o ładunkach całowagonowych zawiadomi Intendenturę.

[Rudolf] Kawiński, rtm

[Eugeniusz] Grandowski, gen.
Kwatermistrz

--^a pominięto awiza porządkowe

Oryginał
CAW, I. 304. 1. 7.

1919 kwiecień 25, m.p. — Meldunki sytuacyjne Dowództwa Brygady
Lwowskiej do Grupy Operacyjnej ppłk. Mieczysława Lindego

3. Dywizja Piechoty Legionowej

Sytuacja poranna z 25 IV: Po zwykłej wymianie strzałów karabinowych na całym odcinku spokój. Sytuacja bez zmiany.

Grupa płk. W. Jarosza

Sytuacja popołudniowa z 24 IV: Zauważono, że na odcinku Uherce – Potwiatycze odbywa się zmiana sił nieprzyjacielskich. Atak nieprzyjacielski w sile około 150 ludzi z dwoma km. na Królin (na zachód od Sądowej Wiszni) został odparty. Brak mundurów, bielizny i butów.

Zupełny brak paszy dla koni.

Grupa gen. [Franciszka] Kraliczka¹

Sytuacja popołudniowa z 24 IV: Utarczki patroli – poza tym spokój, deszcz, zimno, drogi rozmoknięte.

Grupa płk. W. Sikorskiego

Sytuacja popołudniowa z dnia 24 IV: Nieprzyjaciel wzmacnia się na całym froncie, zwłaszcza na odcinku Nawaria – Polanka, miejscami przy pomocy ludności cywilnej. Artyleria nieprzyjacielska strzela stale i silnie na odcinek Nawaria.

W potyczkach patroli nieprzyjaciel ponosi straty. Ubiegłej nocy spalono część wsi Porszna z naszej strony, celem usunięcia przeszkód naszej artylerii.

Straty własne: 2 zabitych, 3 rannych.

Brak butów i płaszczy daje się odczuwać przy obecnej pogodzie, co pociąga za sobą obniżenie wartości bojowych żołnierzy. Drogi złe.

Dywizja Lwowska

Sytuacja popołudniowa z 24 IV: Nieprzyjaciel okopuje się w Frenelówce. Zwykła działalność artylerii nieprzyjacielskiej. Na całej linii daje się zauważyć wielką czujność nieprzyjacielską. Własny patrol oficerski (24 ludzi) dotarł do wsi Trzecia Wólka, przepędzając nieprzyjaciela. Straty własne: jeden ranny.

Wyżywienie dobre, lecz skąpe. Ekwipunek bardzo zły, szczególnie pod względem butów i bielizny.

Drogi złe, deszcz, zimno.

Odpis

CAW, I. 341. 1. 89.

¹ Franciszek Krajowski (rodowe nazwisko Kraliček) (1861–1932), generał dywizji WP. Ur. w Waleszynie (Czechy). Służył w armii austriackiej. W 1918 r. – generał ppor. W WP od listopada 1918 r., od 15 III 1919 r. dowódca brygady piechoty. Zmarł w 1922 r. w Brześciu n. Bugiem. Odznaczony Orderem Virtuti Militari 5 kl., Krzyżem Walecznych, Legią Honorową. Zob. P. Stawęcki, *Słownik biograficzny ...*, s. 178.

**1919 kwiecień 26, Przemyśl. — Rozkaz organizacyjny nr 1
Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią**

W uzupełnieniu Op. nr 3182 rozkazuję w odcinkach następujące ugrupowanie sił:

1) W rozkazanych 4 odcinkach znajdujące się obecnie oddziały i formacje podlegają tymczasowo przynależnemu dowództwu odcinka. Ugrupowanie sił wewnątrz odcinka rozporządzą dowództwa odcinków. Za utrzymanie zajętych pozycji są dowódcy odpowiedzialni.

2) Zamiarem Dowództwa na Galicję Wschodnią jest w miarę, jak taktyczne położenie na to zezwoli, zebrać oddziały i pułki, w pierwszym rzędzie organizacyjnie przynależne do dowództwa dywizji piechoty i zorganizować luźne baony i pododdziały.

W tym celu zebrane:

a) Pod dowództwem 3. Dywizji Piechoty Legionów i z organizacyjnie przynależnej piechoty 7., 8. i 9. pp Legionów, 4. baon strzelców, 5. baon strzelców konnicy, 3. szwadron dragonów (szwadron zapasowy 9. p. uł.). Szwadron ten sformuje dywizja według op. 3132, uzupełniając go awizowanym plutonem uzupełnień 9. p. ułanów.

Artyleria. Dowództwo 3. Brygady Artylerii z czasowym dowódcą mjr. Pankowiczem i pułki 1. pap, 2. pap i 1. pac. Z czasowo przydysponowanej piechoty kombinowany baon 25. pp.

Konnica: 9. p. ułanów.

b) Pod dowództwem 4. Dywizji Piechoty i z organizacyjnie przynależnej piechoty dowództwo piechoty 14. pp, 18. pp, 37. pp, 1. baon strzelców, 3. baon strzelców, marsz. baon 3. baonu strzelców. Konnica: 3/6. p. ułanów, ten należy przemienić według Op. 3133 na 4. szwadron dragonów.

Artyleria. 4. Brygada Artylerii z dowódcą ppłk. Engelem i pułkami 3. pap, 11. pap i 2. pac. Z taktycznie przydzielonej piechoty 12. pp i 1., 2. baon żywiecki. Te oddziały będą tworzyły rezerwę Dowództwa „Wschód”.

c) Pod dowództwem Dywizji Lwowskiej i z organizacyjnie przynależnej piechoty 38. pp, 39. pp i 40. pp 1. baonu strzelców lwowskich, 50 % IV/4. i 5. pp Legionów.

Konnica: Ułani Lwowscy.

Artyleria. Dowództwo Brygady Lwowskiej, tymczasowy dowódca mjr [Tadeusz] Łodziński, z pułkami 4. pap, 5. pap, 4. pac.

Z czasowo przydysponowanej piechoty 10. pp, kombinowany baon 13. pp kombinowany baon 21. pp II/22., I/15, III/6. pp Legionów i Grupą Wielkopolską płk. [Daniela] Konarzewskiego.

Artyleria: Artyleria Wielkopolska 1. i 2. paw.

d) Pod dowództwem kombinowanej Grupy Operacyjnej nr I dowódca płk Sikorski. Z piechoty 24. pp, 19. pp, 40. pp, 30. pp, 36. pp, kombinowany baon 23. pp.

Konnica: 4. szwadron 6. p. ułanów, z artylerii pod dowództwem kombinowanej Grupy Artylerii, dowódca mjr Lemme z Grupą Artylerii kpt. Battaglii i 2. dywizjon 1. pag.

Przegrupowanie do powyższego ustalenia oddziałów będzie specjalnie rozkazane. Wszystkie inne oddziały nie wymienione pozostają na dotychczasowych odcinkach, aż do dalszych rozstrzygnięć Dowództwa „Wschód”.

Po zebraniu pułków na danych odcinkach będą baony strzelców oddane dowództwu dywizji do dyspozycji. Wszystkie inne oddziały pomocnicze, mające wejść w skład organizacyjny 3. i 4. dywizji, będą im w miarę uruchomienia oddane do dyspozycji.

Uregulowanie kwestii innych oddziałów pomocniczych na odcinkach będzie późniejszym rozkazem nakazane.

Za godność
[Edmund] Kessler, ppłk

[Wacław] Iwaszkiewicz, gen.

Odpis
CAW, I. 304. 1. 7.

Nr 212

1919 kwiecień 26, m.p. — Rozkaz oficera nr 17 Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego

1. Obrabowywanie zabitych. Wobec zdarzających się wypadków obrabowania zabitych, zwracać uwagę wszystkich szarż, że podobne wypadki świadczą jaskrawo, iż pomiędzy żołnierzami są jednostki o niskim poziomie moralnym.

Oficerowie i podoficerowie winni na takie jednostki zwracać uwagę i czuwać nad ich moralną stroną.

2. Brak legitymacji. W czasie ostatnich akcji naszych wojsk na południu stwierdzono, że żołnierze w przeważnej części nie mają żadnych legitymacji, co uniemożliwia rozpoznanie zabitych. Rozkazuję więc, żeby dowództwa pułków, zanim zostaną wydane jednolite legitymacje, sporządziły we własnym zakresie legitymacje, z podaniem miejsca i daty urodzenia oraz adresu rodziny tak, żeby legitymacje można było zawiesić żołnierzom na szyi.

[Kazimierz] Rylski, mjr

[Władysław] Jędrzejewski, gen. ppor.

Odpis
CAW, I, 341, 1, 87.

**1919 kwiecień 26, Lwów. — Rozkaz operacyjny
Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego**

1. Sytuację nieprzyjacielską podaje załączony szkic [brak szkicu].
 2. Dowództwo na Galicję Wschodnią nakazało rozkazem l.op.11 z dnia 20 bm. rozszerzenie pierścienia nieprzyjacielskich linii na północ od Lwowa i zajęcie linii Lesienice, Sroki Lwowskie, Pod Zapustem, Grzybowice Wielkie i Małe oraz Brzuchowice.
 3. Główną akcję do wykonania tego rozkazu przeprowadzi Brygada Lwowska w nocy z dnia 28 na 29 bm., owładniając główną grupą, w porozumieniu z Grupą ppłk. Blocka, lasem brzuchowickim i wzgórzami na południe od Zawadowa i Grzędy. Po otrzymaniu wiadomości, że Łysa Góra i wzgórze na południe od Zawadowa są w naszym ręku, uderza grupa Brygady Lwowskiej, w myśl ustnie omówionego planu w razie pogody, w porozumieniu z Grupą kpt. [Jerzego Ferek-]Błęszyńskiego przez Kamienopol, Sroki, na północ. O ile błota nie pozwolą na wykonanie tego planu, uderza grupa druga przez Zboiska w chwili, kiedy grupa pierwsza zacznie działać na tyły nieprzyjaciela.
 4. Zadaniem prawego skrzydła Grupy ppłk. Blocka jest zabezpieczenie lewej flanki Brygady Lwowskiej od Jaśnisk i Rokitna przez zajęcie wzgórz: Suchy Las, WH 327, kota 347 na północ od Brodek do Stb. na południe od Buchman młyn. Akcję tę rozpoczyna Grupa ppłk. Blocka równocześnie z akcją Brygady Lwowskiej, po obopólnym porozumieniu, z lasu na północ od gościńca Rzęsna Polska – Rzęsna Ruska dnia 29 bm. o godzinie 1⁰⁰ w nocy.
 5. Grupa kpt. Błęszyńskiego, utrzymując swój odcinek, współdziała aktywnie w porozumieniu z Brygadą Lwowską w myśl ustnie ułożonego planu.
 6. Brygada Lwowskiej Artylerii przeprowadza akcję artylerii według rozkazów Brygady Lwowskiej i w porozumieniu z Grupami płk. Blocka i kpt. Błęszyńskiego i zwalcza wszystkie baterie nieprzyjacielskie, które mogą działać ogniem flankującym.
 7. Na czas akcji podporządkowuję ppłk. Mączyńskiemu brygadę mjr [Tadeusza] Łodzińskiego, dywizjon ułanów lwowskich, 2 kompanie saperów i pociąg pancerny „Odsiecz” i „Smok”.
 8. Rezerwa dywizji: 1./18. pp w Rzędnie Polskiej i 2./18. pp we Lwowie na Głównym Dworcu.
 9. Podział odcinków po ukończonej akcji: jak w rozdziale l.op.387.
 10. Osiągnięta i utrzymana ma być linia: wschodni kraniec Lesienic, las Hg.H 239, wschodni kraniec Srok Lwowskich, Pod Zapustem, linia fortów, Michałowszczyzna, Łysa Góra, kota 348, E.St. Brzuchowice, kota 300 i dotychczasowa linia Grupy ppłk. Blocka.
- Poza linie: Podborce, Kamienopol, Prusy, Żydatycze, Sieciechów, Zawadów, Rokitno, Jaśniska, nie wolno się wysuwać bez specjalnego rozkazu dowództwa dywizji.

11. Akcja lotników według ustnych rozkazów. Dla orientacji lotników wyznacza własna piechota swe linie przez wyścielanie gazetami znaków w kształcie litery „T”. Meldunki lotnicze autem do dowództwa dywizji w hotelu Francuskim.

12. Moje stanowisko podczas akcji: Piaskowa Góra koło stanowiska dowódcy artylerii.

13. Łączność: Oficer łączności przeprowadzi połączenie telefoniczne z Wysokiego Zamku (punkt obserwacyjny) do koszar 2. p. strz. lwow. (ul. Kurkowa 12) i przygotuje połączenia telefoniczne i posterunki łącznikowe do Brzuchowic i do WH Lesienice. Pierwsze składnice meldunkowe: w Rzęśnie Polskiej koło kościoła, w dworcu w Hołosku Wielkim, fabryka Ruckera i w WH Krzywczyce Małe. Żandarmeria polowa oddaje 8 konnych żandarmów do służby łącznikowej.

14. Materiał techniczny będzie przygotowany na Dworcu Głównym i przewieziony osobnymi pociągami.

15. Przygotowania sanitarne ogólnie jak punkt 15 rozkazu op. 233 z dnia 17 kwietnia bm. Chirurgiczne punkty opatrunkowe: w Rzęśnie Polskiej, sanatorium w Hołosku Wielkim, w fabryce Ruckera i WH Krzywczycach Małych.

16. Jeńców wziętych do niewoli odstawiać do kościoła Rzęsna Polska, do dworcu w Hołosku Wielkim, do fabryki Gafota i WH Krzywczyce Małe. Tam zbierają patrole żandarmerii i odstawiają do stacji zbornej przy ul. Kazimierzowskiej, gdzie nastąpi ich przesłuchanie. Eskorty ze stanu bojowego wracają natychmiast, po oddaniu jeńców żandarmerii, do linii bojowej.

17. Żandarmeria Polowa wystawi kordon poza własnymi liniami według ustnych wskazówek.

18. Brygada Lwowska przydzieli na czas akcji Grupie ppłk. Blocka 12 żołnierzy obeznanych z terenem.

19. Grupa Wielkopolska przeprowadza w czasie akcji silniejsze patrolowanie, utrzymuje zwiększoną czujność i odsyła dnia 28 bm. o godz. 6⁰⁰ rano pociąg pancerny „Smok” na Dworzec Główny do Lwowa.

Za zgodność

[Kazimierz] Rylski, mjr

[Władysław] Jędrzejewski, gen. ppor.

Odpis

CAW, I. 341. 1. 87.

Dowództwa 5. Dywizji Lwowskiej gen. Władysława Jędrzejewskiego

1. Po ustaleniu linii bojowej zarządzam następujący podział odcinków:

a) Grupa Wielkopolska: łącząc do Grupy płk. Sikorskiego obsadza od jaru potoka Kower (od punktu „P” pisma P. Kower) przez kotę 341, południowy kraniec Sołonki Małej, koty 322, 309, 341, południowy kraj Pasiek Zubrzyckich, WH Szyja, wzgórze Kopiatyń i wzgórze między Drugą i Trzecią Wólką włącznie.

b) Grupa kpt. Bleszyńskiego: od Drugiej Wólki włącznie, wzgórze Kopań i Pryska, Winniki, Czartowska Skała, Lesienice, aż po Zniesienie włącznie.

c) Brygada Lwowska: Zniesienie wyłącznie, Kościarnia, Zboiska, Meridian Mire i dalej bez zmiany.

d) Grupa ppłk. Blocka: bez zmiany.

2. a) Linia rozgraniczenia Grupy płk. Sikorskiego i Grupy Wielkopolskiej:

Kota 323 przy torze kolejowym na wschód od Zimnej Wódki, kota 333 na wschód od Porsznej, krzyż 350 na wschód od Wójtowszczyzny.

b) Linia rozgraniczenia Grupy Wielkopolskiej i Grupy kpt. Bleszyńskiego: Kościół w Pasiekach Miejskich, liziera lasu koło Pirogówki, jar wiodący na południowy-wschód do stawu w Wólce Sichowskiej, liziera lasu na południe od pisma Druga Wólka, kota 288 na południe od Winniczek, krzyż 269 na wschód od Dmytrowic.

c) Linia rozgraniczenia Grupy kpt. Bleszyńskiego i Brygady Lwowskiej: Dworzec Podzamcze, tor kolejowy Lwów – Dublany do punktu, w którym tor skręca na północ: punkt, w którym Pełtew przyjmuje dopływ z południa, dalej koryto Pełtwi, trygonometr 288 i kota 269.

d) Linia rozgraniczenia Brygady Lwowskiej i Grupy ppłk. Blocka: kota 310 E.St. Brzuchowice, Stb. i kota 370 na północ od E.St. Brzuchowice. Stb. i Buchman młyn na południowy zachód od Zawadowa.

e) Linia rozgraniczenia Grupy ppłk. Blocka i dywizji gen. [Franciszka] Kraliczka: jak dotąd.

3. Grupy wysyłają na swych skrzydłach omówienia sytuacji i ewentualnej akcji ze swymi sąsiadami.

4. Dowództwo brygady artylerii przedłoży dowództwu dywizji podział odcinków i grup artylerii według powyższego podziału odcinków piechoty.

5. Grupa Wielkopolska, Grupa ppłk. Blocka, Grupa kpt. Bleszyńskiego, 18. pp i dywizjon Kawalerii Lwowskiej wysyłają do dowództwa dywizji inteligentnych i zaufania godnych podoficerów, zorientowanych w sytuacji i dyslokacji własnej grupy, jako łączników. Zabierają oni ze sobą pocztę z grupy do dywizji, zaś zlurowani zabierają pocztę z dywizji do swojej grupy.

Luzowanie odbywa się o godz. 12⁰⁰ w południe. Meldować się mają w dowództwie dywizji u por. Sterby.

6. Grupy i oddziały podległe dowództwu dywizji, przedkładają raport poranny codziennie o godz. 12⁰⁰ w południe; skład wojsk (ordre de bataile) oraz wykaz stanu według otrzymanych wzorów każdego 3., 13. i 23. każdego miesiąca; szkic sytuacji własnej i wiadomej nieprzyjacielskiej każdego 8., 18. i 28. każdego miesiąca. Termin upływa każdego dnia o godz. 12⁰⁰ w południe.

7. Pociąg pancerny „Smok” podlega aż do odwołania Grupie Wielkopolskiej.

Za zgodność

[Adam] Ajdukiewicz, kpt.

[Władysław] Jędrzejewski, gen. ppor.

Odpis

CAW, I. 341, 1. 87.

Nr 215

1919 kwiecień 26, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 111

2. Dywizjonu 1. Pułku Artylerii Ciężkiej

1. Kpt. Czechowicz – uznanie. Rozkazem Inspektoratu Artylerii WP nr 108, powołany został kpt. Leon Czechowicz, dowódca 2. dywizjonu 1. pac, do Inspektoratu Artylerii WP w Warszawie.

Z wielkim żalem żegnam tego wybitnego współpracownika w obronie Lwowa. Znakomite fachowe zdolności, wielkie doświadczenie wojenne, nadzwyczajna sumienność i energia, są to zalety kpt. Czechowicza na każdym stanowisku, czy jako dowódca grupy ciężkiej artylerii, czy to jako komendant odcinka przy ostatniej ofensywie zdobył kpt. Czechowicz trwałe imię w historii naszego kresowego grodu.

Świadectwem tego są liczne pochwały, bądź to osobiste, bądź to podległych mu baterii, toteż dziś w chwili rozstania się, niech mu będzie pełnym uznaniem to przeświadczenie, że żegna go z żalem artyleria lwowska, życząc jak najlepszych sukcesów na nowym tak zaszczytnym stanowisku służbowym.

Kpt. Leonowi Czechowiczowi wyrażam moje serdeczne podziękowanie i pełne uznanie w imieniu najwyższej służby.

[Tadeusz] Łodziński, mjr

2. Odkomenderowanie. Ad. L.1949 Int. Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią został por. Adam Wojnar oficer prowiantowy 2. 1. pac, przydzielony do dyspozycji Intendentury DWP „Wschód” Ekspozytura Lwów.

3. Urlop. kpt. Bonifacemu Wójcikowi ze sztabu 2. dywizjonu udziela się dwudniowego urlopu do Krakowa i Morcyporęby.

4. Kurier. Jako kurier do komendy pułku w Karacynowie odjeżdża dziś 26 kwietnia 1919 r. kan. Stanisław Tomecki ze sztabu 2. dywizjonu.

5. Oddanie dowództwa 2. dywizjonu. Powołany rozkazem Inspektoratu Artylerii do Warszawy, oddaję z dniem dzisiejszym dowództwo 2. dywizjonu por. Łopatkiewiczowi.

Z żalem opuszczam moje dotychczasowe stanowisko i żegnám się z moim dywizjonem, z którym przez szereg ciężkich wojennych miesięcy dobrą i złą dolę dzieliłem. W krytycznych dla powstającej naszej Ojczyzny chwilach, z początkiem grudnia 1918 opuściliśmy Kraków i wyruszyliśmy na wschodnie kresy, by przyjść naszym bohaterskim braciom z pomocą w walce z podstępny, chciwym wrogiem. Z wdzięcznością wspominam dzielną baterię czwartą, która zorganizowana i wystawiona w przeciągu kilku zaledwie dni, mimo braku wyszkolenia i praktyki wojennej, w pierwszych walkach pod Przemyślem z zadań chlubnie się wywiązała, a swą działalnością przez cały ten okres czasu zaszczyt swemu pułkowi przynosiła.

3. baterii, z którą, pozostając od Świąt Bożego Narodzenia w ciągłej styczności, ściśle się zżyłem, szczególnie dziękuję za wzorową działalność pod moją taktyczną komendą.

W walkach o polski Lwów położyła ogromne zasługi tak, że czuję się w obowiązku, uznanie Brygady Artylerii Lwowskiej, które mnie dotyczy, złożyć na karb działalności tej świetnej baterii. Por. Łopatkiewiczowi, wszystkim oficerom, podoficerom i żołnierzom 3. baterii składam cześć i serdeczne podziękowanie.

Z przyjemnością podkreślam w końcu chętną i sumienną pracę oficerów, podoficerów i żołnierzy sztabu dywizjonu, którzy w wysokim stopniu przyczynili się do tego, że dywizjon zarówno pod względem taktycznym, jak i administracyjnym, zadanie swe dla dobra i wielkości Ojczyzny zawsze wzorowo wypełniał. Za ich pomoc i współpracę szczerze dziękuję.

Pozostawiając osobiste pożegnanie ze wszystkimi do chwili odjazdu, zapewniam Was wszystkich raz jeszcze o mej wdzięczności i z całego serca życzę, by gdziekolwiek losy żołnierskie Was rzuca, szczęście i pomyślność Wam zawsze sprzyjały, byście zawsze dzielnie i ofiarnie swą ciężką służbę dla dobra i potęgi naszej ukochanej, wolnej Ojczyzny pełnili.

Za zgodność
Wachholz, ppor.

Leon Czechowicz, kpt.

Odpis
CAW, I. 341. 1. 112.

1919 kwiecień 26, m.p. — Meldunki sytuacyjne Dowództwa Brygady Lwowskiej do Grupy Operacyjnej ppłk. Mieczysława Lindego

3. Dywizja Legionowa Piechoty

Sytuacja poranna z 26 IV: Drobne utarczki patroli na odcinku Przemyśl – Baligród, poza tym spokój.

Grupa płk. W. Jąrosza

Sytuacja popołudniowa z 25 IV: Nieprzyjaciel wycofał się ze wsi Dupiatycze i ze wzgórz na zachód od tej wsi. Ukraińska artyleria ostrzeliwała silnie Dupiatycze i inne części naszej linii bojowej. Wypad silniejszego patrolu 3. baonu 19. pp wypędził Ukraińców z Dupiatycz, zabrał 9 jeńców. Pozostawiono placówkę w Dupiatyczach.

Straty ukraińskie prócz jeńców: 11 zabitych i 2 rannych.

Inny patrol z 10. pp wtargnął do zachodniej części Dobrzan i wziął 4 jeńców. Zbiegły Ukraińcom legionista 4. pp Legionów zeznaje, że w Rudkach znajduje się tylko dowództwo Grupy i że cały odcinek jest nadzwyczaj słabo obsadzony. Główna część sił ukraińskich i artylerii została przesunięta pod Lwów.

To samo zeznają jeńcy. Straty własne 2 rannych. Zdobycz 13 jeńców. Brak ekwipunku oraz paszy dla koni. Stały deszcz, w okopach błoto, ziemianki się popsuły. Żołnierze przemoknięci.

Grupa gen. F. Kraliczka

Sytuacja popołudniowa z 25 IV: Prócz wymiany strzałów karabinowych i drobnej akcji patroli wywiadowczych – na całym odcinku spokój. Z powodu słoty silne przemęczenie oddziałów. Obuwie z powodu wilgoci zniszczone. Z powodu braku paszy konie padają.

Grupa płk. W. Sikorskiego

Sytuacja popołudniowa z 25 IV: Do wsi Wolica (południe od Glinnej) podchodzą patrole nieprzyjacielskie, rabują polskich gospodarzy i niszczą im doszczętnie dobytek. Słaba działalność bojowa. Straty własne: 1 zabity, 1 ranny. Stan fizyczny żołnierzy z powodu ustawicznego deszczu – zły. Rowy strzeleckie zalane wodą.

Dywizja Lwowska

Sytuacja popołudniowa z 25 IV: Wywiadowcy meldują następujące nieprzyjacielskie baterie: pod mostkiem na południowy-zachód od Miklaszowa – 6 armat 10 cm, obok 4, przy torze na północ od Podberezec 2 austriackie działa 8 cm, przy kocie 345 na południowy-wschód od Dawidowa 2 działa 15 cm, na południe od nazwy Dawidów 6 dział 8 cm.

Nieprzyjaciel okopuje się intensywnie na całym odcinku wschodnim. Nieprzyjaciel usadowił się w lasku na południe od Pasiek Zubrzyckich. Na całym

odcinku słaba działalność bojowa. Straty własne: 1 ranny, 1 dezertor. Zdobył – 2 jeńców (szpiegów).

Brak obuwia, bielizny, mundurów. Silny deszcz, okopy pod wodą.

Odpis

CAW, I. 341. 1. 89.

Nr 217

1919 kwiecień 27, m.p. — Meldunki sytuacyjne Dowództwa Brygady Lwowskiej do Grupy Operacyjnej płk. Mieczysława Lindego

3. Dywizja Legionowa Piechoty

Sytuacja popołudniowa z 26 IV: Oddział nieprzyjacielski podsuwający się pod Byków (południe od Medyki) został odparty. Poza tym zwykła wymiana strzałów karabinowych.

Grupa płk. Jarosza

Sytuacja poranna z 26 IV: Poza zwykłą działalnością bojową na całym odcinku sytuacja bez zmiany. Straty własne – 1 ranny.

Grupa gen. Kraliczka

Sytuacja popołudniowa z 26 IV: Z powodu niepogody nie było żadnej działalności bojowej.

Grupa płk. Sikorskiego

Z powodu silnych opadów deszczu akcja bojowa ograniczyła się do wymiany strzałów między placówkami.

Dywizja Lwowska

Sytuacja popołudniowa z 26 IV: Według zeznań jeńców miały przybyć do Jaśnik Łoziny 3 pociągi 230 ludzi kurenia żółkiewskiego. Baterie nieprzyjacielskie od strony Dublan ostrzeliwały Zboiska, Przedmieście Żółkiewskie, Kościarnię i miasto. Zwykła czynność patroli. Słota uniemożliwia akcję bojową na większą skalę.

Odpis

CAW, I. 341. 1. 89.

**1919 kwiecień 27, Przemyśl. — Rozkaz organizacyjny nr 2
Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią**

I. Organizacja dowództw i kombinowanych pułków

1) Dotychczasowa samorzutna organizacja WP powstała na początku jej istnienia, przekształcić się musi w organizację według norm ustalonych przez Naczelne Dowództwo i MSW.

2) W myśl tych tendencji zostało nakazane L. Op. 2659, 3033, 3132, 3133, 3182 formowanie się pułków etc. poszczególnych rodzajów broni, a potem łączenie tych pułków w dywizje.

Utworzenie dywizji zapoczątkowane zostało rozkazem Op. nr 2936, 3132, 3182 i 3275. Dotychczas formują się 4 dywizje piechoty od nr 1–4 według załącznika (Ordre de Bataille – brak załącznika).

Oprócz tego rozporządzeniem nr op. 2936 rozkazano połączenie 38., 39. i 40. pp (strzelców lwowskich) w dywizję lwowską.

3) Dostosowując się do tych już ustalonych zasad organizacyjnych rozporządza Dowództwo „Wschód” – następującą organizacją oddziałów, nie wchodzących w skład pułków etc. lub dywizji:

a) Piechota: Luźne baony, których dowództwa pułków nie znajdują się na froncie lub baony nie wchodzące w skład organizacyjnie przewidzianych pułków, łączyć należy w kombinowane pułki piechoty, sformowane na wzór pułków organizacyjnych lub dołączać do organizacyjnie przewidzianych pułków, jako czwarte baony. Dowództwa tych pułków nosić będą nazwę np. dowództwo kombinowanego pułku piechoty nr Numer poszczególnych kombinowanych pułków ustanowiony będzie przez Dowództwo „Wschód”. W tym celu wniesić należy odpowiednie podanie do Dowództwa „Wschód” (Oddział IC).

b) Poszczególne pułki (piechoty, artylerii) lub grupy piechoty i oddziały wojsk specjalnych, nie wchodzące w skład ustanowionych dywizji, będą:

1) albo przydzielone do organizacyjnie przewidzianych dywizji jako jednostki nadliczbowe,

2) lub też sformowane będą w jednostki operacyjne, wyposażone w odpowiedni aparat administracyjny i materialny na wzór dywizji, których etat jest miarodajny.

Te jednostki operacyjne nosić będą nazwę np. kombinowane grupy operacyjne nr ..., ich dowództwo nazwę: dowództwo kombinowanej grupy operacyjnej nr ...

Oдноśny numer wyznaczony zostanie przez Dowództwo „Wschód”. Na danym odcinku Grupy gen. Aleksandrowicza zostaje utworzona kombinowana Grupa Operacyjna nr 1 pod dowództwem płk. Sikorskiego.

Dowódcy 4 odcinków mają ściśle przestrzegać powyższych rozporządzeń i są odpowiedzialni za ich dotrzymanie.

Przez tę organizację będą niektóre grupy i sztaby zbędne lub nadetatowe, wnioski na ich rozwiązanie postawią dowództwa czwartych odcinków do Dowództwa „Wschód”, meldując o każdorazowej zmianie.

Szefów sztabów mają tylko dowództwa dywizji piechoty, podobne lub wyższe, wszystkie inne dowództwa, np. brygady, pułku, baonu mają tylko etatowo przepisanych adiutantów. Zakazuję przeto niesłusznego używania tytułu szefów sztabów jak i używanie pieczęci poza wyżej nakreślonymi dowództwami: wszystkie inne należy bezzwłocznie zniszczyć.

W załączeniu przesyła się etat dowództwa dywizji, etat dowództwa brygady piechoty, etat dowództwa brygady artylerii, etat dowództwa pułku piechoty i schemat użycia oficerów sztabu dywizji.

Podległe dowództwa 4 odcinków meldują 5 i 15 maja wraz z Ordre de Bataille i wykazem stanu organizacji w myśl powyższego rozkazu.

L. Op. 3194. Numeracja baonu mjr. Wieczorkiewicza

W myśl L. dz. 1161/IA dowództwa Generalnego Okręgu Lubelskiego Oddział I Lublin, dnia 13 kwietnia 1919 r. otrzymuje baon mjr. Wieczorkiewicza numerację I/23. Wchodzące w skład baonu kompanie otrzymują odpowiednio do tego nr 1–4 w ten sposób, że dotychczasowa kompania 5/23. i 9/23. otrzymują numery: 1./23. i 4./23.

Za zgodność
[Edmund] Kessler, ppłk

[Wacław] Iwaszkiewicz, gen.

Odpis
CAW, I 304. 1. 7.

Nr 219

1919 kwiecień 27, Przemyśl. — Rozkaz nr 79 Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

OW op. 139 – Pochwalne uznanie

W imieniu służby wyrażam załodze pociągu pancernego „Odsiecz” uznanie i podziękowanie za to, że w dniu 14 kwietnia 1919 r. natychmiast po zaalarmowaniu, wyjechałszy nadzwyczaj szybko i sprawnie na linię Przemyśl – Niżankowice, pod Wielunicami ogniem kulomiotowym i artyleryjskim odparła atak ukraiński, zadając nieprzyjacielowi i Ukraińcom przerwanie linii kolejowej i połączenie się z grupami południowymi.

--a

OW op. 146 – Zmiana nazwy baonów

Rozkaz Naczelnego Dowództwa Oddział I nr 7252/1.

Na rozkaz Naczelnego Wodza z dnia 13 IV (Adiutantura Generalna L.dz. 1848) tzw. baon radomski (1. baon 24. pp), stojący pod komendą mjr. Bolesława Popowicza i znajdujący się w Grupie „Wschód”, otrzymuje zgodnie z prośbą szeregowców, podoficerów i oficerów nazwę 3. baon 6. pp Legionów. Baon ten pozostaje aż do dalszych zarządzeń w dotychczasowym związku taktycznym.

W jego miejsce otrzymuje kombinowany baon 24. pp kpt. [Stanisława] Widackiego, znajdujący się obecnie również w Grupie „Wschód”, nazwę 1. baon 24. pp

OW op. 147 – Numeracja baonu

Baon mjr. [Wacława] Wieczorkiewicza¹ otrzymuje numerację 1. baon 23. pp. wchodzące w skład baonu kompanie otrzymują odpowiednio do tego nr 1–4 w ten sposób, że dotychczasowe kompanie 5. kompania 23. pp i 9. kompania 23. pp otrzymują numery 1./23. i 4./23.

OW op. 148 – Instrukcja dla podoficerów broni

Instrukcję dla podoficerów broni, wydaną przez Instytut Wojskowo-Naukowy Sztabu Generalnego pod tytułem „Obowiązki podoficera broni”, otrzymywać mogą oddziały w Instytucie Wojskowo-Naukowym Sztabu Generalnego w Warszawie. Każdy pododdział powinien posiadać przynajmniej jeden egzemplarz tej instrukcji.

L. op. 521 – Mianowanie

1) Rozkaz Naczelnego Dowództwa nr 362 V Warszawa, 25 IV 1919 nr Sztabu Generalnego 2710 na L. op. 3185.

Kpt. Rozwadowski pozostaje przy Dowództwie Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią jako zastępca szefa sztabu;

kpt. Włodarskiego mianuje się szefem sztabu 3. Dywizji Legionowej;

kpt. Matkowskiego szefem sztabu Grupy „Bug”.

Funkcję objąć natychmiast.

2) Mianuję sierżantem z dniem 21 kwietnia 1919 r. – plut. Tadeusza Prugara, przełożonego plutonu automobilowego przy automobilach Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią.

--a

¹ Wacław Wieczorkiewicz-Scaewola (1890–1969), generał brygady WP. Ur. w Polanówce. Studiował w Akademii Ziemiańskiej we Wiedniu. W 1914 r. wstąpił do Legionów Polskich, internowany w Beniaminowie. W WP od 1918 r. dowódca samodzielnej grupy pod Rawą Ruską, od grudnia 1918 dowódca batalionu w 23. pp, od 1 IX 1919 dowódca 9. pp Legionów. Od 1918 r. – mjr, 1920 – płk, 1927 – gen. bryg. Od X 1935 do IX 1939 dowodził OK. X Przemyśl. Po zakończeniu działań wojennych we wrześniu przedostał się do Francji i służył w Inspektoracie Wyszkozenia Naczelnego Wodza w Paryżu. Zmarł w 1969 r w Genewie. Odznaczony Orderem Virtuti Militari 5 kl., Orderem Polonia Restituta 3 kl., Krzyżem Niepodległości, Krzyżem Walecznych, Złotym Krzyżem. Zob. P. S t a w e c k i, *Słownik biograficzny ...*, s. 347–348.

L. op. 523 – Przydział

1. Rozkazem NDWP nr 425/IV przydzielony został por. lek. wet. Hoffmann do 1. p. artylerii ciężkiej.

2. Przydzielam ppor. Tadeusza Kurzeję z Legii Oficerskiej konnej do Żandarmerii Polowej.

3. Przydzielam z dniem 21 kwietnia 1919 r. ppor. Franciszka Gierowskiego z Grupy Operacyjnej „Przemyśl” – do Dowództwa „Wschód”, Oddział Organizacyjny.

4. Przydzielam jedn. ułana, medyka Tadeusza Zwoleńskiego z 4. p. ułanów do oddziału lotnego żandarmerii.

--^a

--^a pominięto sprostowania, postanowienia porządkowe, awiza

Za zgodność

[Edmund] Kessler, ppłk

[Wacław] Iwaszkiewicz, gen

Odpis

CAW, I. 304. 1. 7.

Nr 220

1919 kwiecień 28, Lwów. — Rozkaz operacyjny nr 342 Dowództwa Brygady Lwowskiej WP do podległych oddziałów

Do 1., 2., 3. Pułków Strzelców Lwowskich, kawalerii, artylerii, pociągów pancernych „Odsiecz” i „Smok”, baonów saperów, kompanii technicznej, referenta amunicyjnego Grupy ppłk. Blocka i Grupy kpt. [Ferek-]Błęszyńskiego.

1. Sytuacja nieprzyjaciela: Brzeżański kureń (4 sotnie po 120 ludzi i 4 km.) przyszedł 25/4 z Malechowa i zajął front od stacji Brzuchowice do północno-zachodniego końca wsi Malechów, przez Łysą Górę, w dawnych rosyjskich okopach. Oprócz tego zajmuje jeden kureń Grzybowice Wielkie i Małe i Malechów, jeden kureń zajmuje front wschodniej części wsi Sroki Lwowskie, drogę polną w południowym kierunku przez Hgh. 239 do zejścia się tej drogi z torem kolejowym. Jeden kureń zajmuje połowę wschodniej części wsi Malechów, Laszki Murowane i zachodnią część Srok Lwowskich. 23/4 przyszły z Tarnopola na odcinek Czyszki – Sroki Lwowskie dwa kurenie ukraińskie. Razem wiadomo o 6 kureniach na północno-wschodnim odcinku Lwowa.

2. Dowództwo na Galicję Wschodnią nakazało rozkazem L. op. 11 z 20 bm. rozszerzenie pierścienia nieprzyjacielskich linii na północ od Lwowa i zajęcie linii Lesienice – Sroki Lwowskie, pod Zapustem – Grzybowice Wielkie i Małe i Brzuchowice.

W myśl powyższego rozkazu unormowało dowództwo Dywizji Lwowskiej op. 386 jako cel ataku wschodni kraniec Lesienic, las Hgh. 239, wschodni kraniec Srok Lwowskich, pod Zapustem, linię fortów, Michałowszczyznę, Łysą Górę, kotę 348, E.St. Brzuchowice i kotę 300.

3. Główną akcją celem wykonania tego rozkazu przeprowadzi Brygada Lwowska w nocy z dnia 28 bm. na 29 bm. Stojące do dyspozycji siły grupują następująco:

A) Grupa I – ppłk Krauss, z całym 3. Pułkiem Strzelców Lwowskich i trzecią kompanią 2. Pułku Strzelców Lwowskich, pociąg pancerny „Smok” i pół plutonu granatników brygady.

B) Grupa II – ppłk [Ryszard] Hausner, reszta 2. Pułku Strzelców Lwowskich i mjr Cieński z 1. i 2. baonem 1. Pułku Strzelców Lwowskich, dywizjon kawalerii lwowskiej, 1. i 1/2 plutonu granatników brygady i pluton 22 cm minierek, jedna kompania saperów dywizji i pluton saperski brygady.

C) Grupa III – składa się z 4. baonu 1. Pułku Strzelców Lwowskich, pociągu pancernego „Odsiecz” i jednego plutonu granatników brygady i jednej kompanii saperów dywizji.

D) Rezerwa brygady na dworcu Podzamcze, 2. baon 1. Pułku Strzelców Lwowskich, szkoła podoficerska brygady i kompania kursów gimnazjalnych.

E) Artylerię lwowską ugrupuje mjr [Tadeusz] Łodziński w dwie zasadnicze grupy – jedną, która będzie działać na zachód od linii Michałowszczyzna – Meridian Mire i drugą z terenem działania na wschód od tej linii.

Artylerii poznańskiej przydzielili mjr Łodziński teren działania po obu stronach linii granicznej po Malechów i Laszki Murowane włącznie i umieści ją tak, by za postępującą piechotą mogła łatwo nadażyć. Taktycznie podporządkowuje ją wprost ppłk. [Ryszardowi] Hausnerowi.

F) Czas ugrupowania dla wszystkich grup godz. 12⁰⁰ w nocy.

Pociąg pancerny „Smok” o tej porze na dworcu w Rzęśnie Polskiej, pociąg pancerny „Odsiecz” na dworcu Podzamcze. Oba dostaną dalsze rozkazy od komendantów grupy.

4. Akcja grup sąsiednich. Zadaniem prawego skrzydła Grupy ppłk. Blocka jest zabezpieczenie lewej flanki Brygady Lwowskiej od Jaśnik i Rokitna przez zajęcie wzgórz od Suchego Lasu, WH 327, koty 347 na północ od Brodek do Stb. na południe od młyna Buchmana. Akcję tę rozpoczyna Grupa ppłk. Blocka równocześnie z akcją Brygady Lwowskiej po obopólnym porozumieniu, z lasu na północ od gościńca Rzęsna Polska, dnia 29 bm. o godz. 1⁰⁰ w nocy.

Grupa kpt. Błęszyńskiego, utrzymując swój odcinek współdziała aktywnie w porozumieniu z Brygadą Lwowską, w myśl ustnie ułożonego planu.

5. Atak własnych grup

A) Grupa I wyrusza w ścisłej łączności z grupą ppłk. Blocka z lasu Arcybiskupiego (droga na zachód od koty 300), o godz. 1⁰⁰ w nocy i przy czynnym współdziałaniu pociągu pancernego zdobywa dworzec i lotnisko Brzuchowice. Zabezpieczywszy się odpowiednio na północ, zajmuje wieś Brzuchowice, a po udzieleniu pomocy grupie II przy zdobyciu 348 i 380 postępuje jedną grupą w ataku dalej na północ i wschód aż do zajęcia Zawadowa i Hgh. na zachód od Grzędy, II grupą po zajęciu Hamulca i Wulki Hamuleckiej wspiera akcję grupy ppłk. Hausnera na Grzybowice Małe, Czarną Górę. Linie wzgórz na wschód od młyna Buchmana obsadza na stałe. Ścisła łączność z grupą ppłk. Blocka i drugą własną oraz wzajemne ubezpieczenie musi być stale i bezwzględnie utrzymywane. W miarę postępu akcji grupy II zajmuje teren po gościniec Żółkiewski.

B) Po zajęciu Podborzec przez 5. pp uderzy grupa III, wspierana przez pociąg pancerny „Odsiecz”, po 10-minutowym ogniu huraganowym wschodniej grupy artylerii lwowskiej na wzgórze Kamienopolskie i Kamienopol i obsadza je od wschodu i północy. Południową jej flankę ubezpieczy odpowiednio grupa kpt. Błęszyńskiego. Ogień artylerii rozpocznie się o godz. 3⁰⁰ rano. Przygotowawcze akcje ukończyć tak, by uderzenie piechoty na wzgórze nastąpiło bezpośrednio po ich ukończeniu. Na ubezpieczenie i wzięcie bez forsowania lasku Dębina (Hgh. 239) przeznaczy grupa kpt. [Ferek-]Błęszyńskiego kompanię Krzywczycką.

C) Grupa II rozpoczyna swym lewym skrzydłem w porozumieniu i łączności z grupą I, zostawiając skromne obsady na dotychczasowej linii i przy miernym działaniu artylerii z pomocą grupy I zdobywa 348 i 380. Skrzydło to swoje zawija koło tryg. 324 jako punktu zwrotnego w miarę postępu akcji północnej przez Grzybowice Małe – dalej na wschód. Linia skrzydła tego musi być ciągła z odpowiednią rezerwą.

Resztę sił swoich – zostawiając nienaruszoną obsadę Zboisk i Kościarnię – grupuję w ten sposób, by w razie pomyślnego przebiegu akcji północnej po 10-minutowym huraganowym ogniu artylerii na Malechów (szczególnie zachodnią jego część) a zaporowym na Michałowszczyznę i Grzybowice Wielkie, uderzyć przez lasy na cyplu Michałowszczyzny i kotę 278 na Dublany, Grzybowice Wielkie i Michałowszczyznę z jednej strony, a z drugiej przez 288 i pod Zapustem na Malechów, Laszki Murowane – Sroki. Oba te uderzenia wspomagają siły własne tej grupy od południa i zachodu stojące, przez markowanie ataku frontального. Huraganowy ogień artylerii zacznie się o 4³⁰ rano.

W razie niezbyt pomyślnego powodzenia grupy północnej, zostanie akcja ta osobnym rozkazem Brygady Lwowskiej wstrzymana. Po zajęciu tych wszystkich miejscowości i w razie złamania oporu nieprzyjaciela, zajmie Żydatycze i Prusy.

Na użycie kawalerii w odpowiednim momencie w kierunku Żydatycz baczną zwrócić uwagę.

Obsadę zdobytych miejscowości w myśl punktu 2 rozkazu od łączności z grupą I aż do uzyskania łączności z grupą III przeprowadzi we własnym zakresie, wydzielając silne rezerwy.

D) Artyleria poza poleconymi już fazami ognia współdziała ściśle z postępującą piechotą i ułatwia jej zadanie przez zwalczanie nieprzyjacielskich baterii, umiejętnie rozmieszczony ogień zaporowy, wzięcie pod ogień dróg odwrotnych, współdziała przy odpieraniu kontrataków, a celem należytego współdziałania musi być komendant grupy artylerii zachodniej w ciągłej łączności przez oficera i patrole telefonicznie z komendantem grupy pierwszej i komendantem lewego skrzydła grupy drugiej, artyleria poznańska z komendantem grupy drugiej.

Grupa wschodnia artylerii przydzieli jedną baterię dla stałej łączności z grupą III.

6. Linia obronna w razie zupełnego powodzenia nakazanej akcji przebiegać będzie: od młyna Buchmana, linią wzgórz przez Zawadów, Grzędę do gościńca Żółkiewskiego lub w razie niezdobycia tej miejscowości Hgh. i młynu Hilewicza, po gościniec na północ od kanału rządowego (obsadzi grupa I), stąd przez Grzybowice, linią wzgórz na południe od kanału, HH Żydatycze, Prusy (kraniec wschodni) lub w razie niezajęcia tej miejscowości kotłą 272 do Mh Kamienopol (obsadzi grupa II), Mh Kamienopol i wzgórz kamienopolskie (obsadzi grupa I).

7. Stanowisko dowództwa brygady kopiec Unii Lubelskiej, skąd oficer łączności przeprowadzi połączenie telefoniczne do koszar 2. pułku Strzelców Lwowskich, Kurkowa 12 i od stanowiska na Piaskowej Górze do hotelu Francuskiego. Przygotuje również połączenia telefoniczne i posterunki łącznikowe do Brzechowic i WH Lesienice. Pierwsze składnice meldunkowe: w Rzęśnie Polskiej koło kościoła, w dworku w Hołosku Wielkim, fabryka Ruckera i w WH Krzywczyce Małe. Żandarmeria polowa – 8 konnych żandarmów do służby łącznikowej. Dywizjon kawalerii odda I i II grupie i dowództwu brygady po trzech jeźdźców łącznikowych. Ci meldują się w dowództwach już 28 do godz. 6⁰⁰ wieczorem. Składnice meldunkowe obsadzi oficer łączności oficerami, do nich kierować bezwarunkowo wszystkie raporty i meldunki. Grupy przesyłają ponadto do dowództwa brygady gońców łącznikowych, a to trzecia grupa trzech, a pierwsza i druga po sześciu.

8. Ubezpieczenie techniczne linii zajętych przeprowadzają grupy natychmiast. Użyć do tego przydzielone oddziały saperskie i własne, i ludność cywilną zajętych miejscowości. Materiał techniczny będzie przygotowany na Dworcu Głównym i przywieziony osobnymi pociągami i furami. Zarządzenia przewozu wyda każda grupa jeszcze przed akcją.

9. Amunicję uzupełnią oddziały same, małą rezerwę dostawi brygada do Zboisk.

10. Dla orientacji lotników wyznacza własna piechota swe linie przez wyścielanie gazetami znaków w kształcie litery T.

11. Chirurgiczne punkty opatrunkowe: w Rzęśnie Polskiej, sanatorium w Hołosku Wielkim, fabryce Ruckera i WH Krzywczyce Małe. Do tych miejsc odsyłają oddziały rannych własnymi środkami, dalej obejmuje kolumna sanitarna Dywizji Lwowskiej.

12. Jeńców odstawić do kościoła Rzęsna Polska, do dworku w Hołosku Wielkim, fabryki Gafota i W.H. Krzywczyce Małe. Tam zbierają ich patrole żandarmerii i odstawiają do stacji zbornej przy ul. Kazimierzowskiej, gdzie nastąpi przesłuchanie. Eskorty ze stanu bojowego wracają natychmiast po oddaniu jeńców żandarmerii do linii bojowej.

13. Żandarmeria polowa ustawi kordon poza własnymi liniami wedle ustnych wskazówek.

14. 2. Pułk Strzelców Lwowskich przydzieli na czas akcji Grupie ppłk. Blocka 12 żołnierzy obeznanych z terenem. Zameldują się w dowództwie tej grupy 28 bm. przed południem.

15. Podział odcinków po ukończonej akcji: Linia rozgraniczenia Grupy Wielkopolskiej i Grupy kpt. [Jerzego Ferek-]Błęszyńskiego: kościół w Pasiekach Miejskich, liziera lasu koło Pirogówki, jar wiodący na południowy wschód do stawu w Wólce Sichowskiej, liziera lasu na południe od pisma Druga Wólka, kota 288 na południe od Winniczek, krzyż 269 na wschód od Dmytrowiec.

Linia rozgraniczenia Grupy kpt. Błęszyńskiego i Brygady Lwowskiej: Dworzec Podzamcze, tor kolei Lwów – Dublany do punktu, w którym tor skręca na północ. Punkt, w którym Pełtew przyjmuje dopływ z południa, dalej koryto Pełtwi, trygonometer 288 i kota 269.

Linia rozgraniczenia Brygady Lwowskiej i Grupy ppłk. Blocka: kota 310 E.St. Brzuchowice, Stb. i kota 370 na północ od E.St. Brzuchowice, Stb. i młyn Buchmana na południowy zachód od Zawadowa.

Grupy wysyłają na swych skrzydłach patrole oficerskie celem nawiązania łączności, bezpośredniego omówienia sytuacji i ewentualnej akcji ze swymi sąsiadami.

Czesław Mączyński, ppłk

Dodatek do rozkazu operacyjnego L. 342

Do 1., 2., 3. Pułków Strzelców Lwowskich, Grupy ppłk. Blocka, Grupy kpt. Błęszyńskiego, pociągów pancernych „Smok” i „Odsiecz”, baonu saperów, kompanii technicznej dywizjonu ułanów lwowskich, referatu amunicji.

1. Dywizjon Ułanów Lwowskich zostaje przydzielony do Grupy ppłk. R. Hausnera.

2. Oddział Jazdy Grupy ppłk. [Mieczysława] Kulińskiego zostaje przydzielony do Grupy płk. [Karola] Kraussa.

3. Jedna kompania saperska z baonu saperów Dywizji Lwowskiej zostaje przydzielona do Grupy ppłk. [Karola] Krausa.

4. Druga kompania saperska i pluton saperski kompanii technicznej Brygady Lwowskiej przydzielona zostaje do Grupy ppłk. [Ryszarda] Hausnera.

5. Pluton minerski kompanii technicznej zostaje przydzielony do kpt. [Jerzego Schwarzenberg-]Czernego.

6. Oddział granatników kompanii technicznej Brygady Lwowskiej przydziela dwa średnie granatniki do Grupy ppłk. Krausa i cztery średnie granatniki do Grupy ppłk. [Ryszarda] Hausnera.

7. Pociąg pancerny „Smok” zajeżdża 28 bm. o godz. 11⁵⁵ wieczorem do Rzęsny Polskiej i zgłasza się po dalsze rozkazy do ppłk. [Karola] Krausa.

Pociąg pancerny „Odsiecz” zajeżdża o godz. 3⁰⁰ rano na dworzec Podzamcze i czeka tam dalszych rozkazów od dowództwa Brygady Lwowskiej. Pociąg ten bierze ze sobą wszelki materiał potrzebny do naprawy mostu wysadzonego w Kościarni. Zadaniem pociągu pancernego „Odsiecz” będzie jak najrychlejsza naprawa tego mostu.

8. Skład amunicji zostanie urządzony w miarę postępu akcji w Zboiskach.

9. Każdy pułk wyśle 4 łączników 28 bm. godz. 8⁰⁰ wieczór do dowództwa brygady w hotelu Francuskim.

10. Dowództwa wszystkich wyznaczonych oddziałów zgłoszą się w ciągu dzisiejszego dnia po dalsze rozkazy do odpowiednich komendantów grup.

Czesław Mączyński, ppłk

Drugi dodatek do liczby op. 342

Do 1., 2., 3. Pułk Strzelców Lwowskich Grupy ppłk. Blocka, kpt. Błęszyńskiego, Dywizjonu Jazdy Lwowskiej i kompanii technicznej brygady

1. Jazda z Grupy ppłk. Blocka, przydzielona do Grupy ppłk. Krausa zbiera się o godz. 12⁰⁰ koło leśniczówki w Rzęśnie Polskiej.

2. Dywizjon Ułanów Lwowskich odda 2 konne km. jeździe przydzielonej Grupie ppłk. Krausa.

3. Łącznik na motocyklu z kompanii technicznej Brygady Lwowskiej uda się dziś jeszcze do ppłk. [Ryszarda] Hausnera (Kurkowa 12) i ma służyć wyłącznie dla utrzymania stałej łączności między ppłk. Hausnerem a dowództwem brygady na kopcu Unii Lubelskiej.

4. 29 kwietnia o godz. 2⁰⁰ w nocy zamelduje się jedna kompania 4. pp (130 bagnatów i 4 km.) u komendanta placówki Kościarnia. Kompania ta stoi do dyspozycji ppłk. Hausnera i uderza przez Frenelówkę.

5. Rakietami świetlnymi bez względu na barwę oznacza się tylko zajęcie danej miejscowości.

Czesław Mączyński, ppłk

Odpis
CAW, I. 304. 1. 7.

Nr 221
1919 kwiecień 28, Lwów. — Rozkaz dzienny nr 112
2. Dywizjonu 1. Pułku Artylerii Ciężkiej

Rozkaz Grupy Operacyjnej gen. Jędrzejewskiego nr 68 z 16 IV 1919 r.

1. Rekwizycje. Wszystkim oddziałom podległym dywizji lwowskiej zabraniam wszelkich rekwizycji na własną rękę w okolicy Lwowa i w nowo zdobytych miejscowościach. Zezwolenie na przeprowadzenie jakichkolwiek rewizji wydaje tylko Intendentura dywizji.

2. Wizyta periodyczna. Wizyta periodyczna dla sztabu 2. dywizjonu i 3. baterii odbędzie się w dniach 29 i 30 bm. wedle zarządzeń jedn. med. kpl. Niepokojczyckiego.

3. Kara. Kan. Rudolf Karolus ze sztabu 2. dywizjonu za opóźniony powrót z urlopu, mimo telegraficznego powołania, zostaje ukarany pięciodniowym aresztem odosobnionym. Kara rozpoczyna się natychmiast.

4. Kurier. Jako kurier do komendy pułku w Karaczinowie odjeżdża dziś 28 IV kan. Stanisław Gałczyński. Rozkaz otwarty nr 80.

5. Ogniom. Antoni Nycz odchodzi dziś 28 bm. do batalionu zapasowego w Krakowie. Rozkaz otwarty nr 79.

Za zgodność
Wachholz, ppor.

Łopatkiewicz, por.

Odpis
CAW, I. 341. 1. 112.

1919 kwiecień 28, m.p. — Meldunki sytuacyjne Dowództwa Brygady Lwowskiej do Grupy Operacyjnej ppłk. Mieczysława Lindego

3. Dywizja Legionowa Piechoty

Sytuacja poranna z 27 IV: Na całym odcinku niezmienną.

Grupa płk. Wiktora Jarosza

Sytuacja poranna z 27 IV: Nieprzyjaciel obsadził 26 kwietnia ponownie Batiatycze słabszymi siłami. Nasza placówka wycofała się. Słaba wymiana strzałów między placówkami. Brak bielizny, butów oraz paszy.

Grupa gen. [Franciszka] Kraliczka

Sytuacja poranna z 27 IV: Zbiegowie zeznają, że na wypadek naszego ataku przygotowali Ukraińcy odwrót na linię Glińsko – Czarna Góra – Jańska.

Prócz drobnych utarczek patroli – spokój.

Straty własne: 1 ranny.

Zdobycz: 5 zbiegów, 1 jeniec.

Brak paszy, pochmurno, ciepłe okopy i ziemianki przez kilkudniowe deszcze zniszczone.

Grupa płk. [Władysława] Sikorskiego

Sytuacja popołudniowa z 26 IV: Pociąg pancerny ukraiński znajduje się odcięty na linii między Lubieniem a Mostkami, stoi w lesie koło Ladestelle 302. Wiadomość ta sprawdzona jest patrolami i potwierdzona przez zbiegów ukraińskich.

Obsada: ilość wagonów niewiadoma. Nieprzyjaciel zachował się na całym odcinku spokojnie. Braki w wyekwipowaniu dają się obecnie najdotkliwiej odczuć. Stan koni z powodu braku paszy bardzo zły.

Ciągły deszcz i zimny wiatr.

Dywizja Lwowska

Sytuacja popołudniowa z 26 IV: Ukraińcy ewakuują ludność cywilną z Czyżek. Drobne utarczki patroli. Stan fizyczny własnych wojsk z powodu kilkudniowego deszczu przy złym ekwipunku pogorszył się.

Wywiad lotniczy

27 IV: Trzecia Grupa lotnicza Lwów wykonała lot nad nieprzyjacielem, trzema samolotami na przestrzeni Lwów – Malechów – Podborce – Porszna – Sołonka Mała – Lwów. Stwierdzono silne okopy pod Krotoszynem i Żyrawką, następnie koło Sołonieckich Chałup. Okopy na skraju lasu (roboty w toku), wreszcie na wschód od Podborzec kota 278 okopana w rodzaju fortu. Stwierdzono pozycje baterii nieprzyjacielskich (4 działa) na południe od Arturówki, między szosą a torem.

3. Dywizja Piechoty Legionowej

Sytuacja poranna z 28 IV: Na całym odcinku spokój. Sytuacja bez zmiany.

Grupa płk. Wiktora Jarosza

Sytuacja popołudniowa z 27 IV: Poza zwykłą wymianą strzałów karabinowych oraz słabą obustronną działalnością artylerii – spokój na całym odcinku. Wypogadza się. Obserwacje artyleryjskie i doniesienie cywilnego Polaka, przybyłego od strony nieprzyjacielskiej – nieprzyjaciel skoncentrował po kilka sotni w Porsznie i Pustomytach w ciągu ubiegłej nocy, tj. z 26 IV i zaatakował silniejszymi oddziałami nasze placówki. Po południu od koty 285 nad potokiem Szczerce koło Porszny oraz północnej części wsi Porszny i na przyległe wzgórze aż do potoku Kower, sprowadzony przez miejscowych przewodników i korzystając z ciemności nocy – obsadził nasze słabe i przemęczone oddziały i zajął nasze pozycje. Kontrataku nie można było przeprowadzić z braku poparcia artylerii.

Równoczesny atak nieprzyjacielski na folwark Harajen w całości odparto. Na innych odcinkach słaba wymiana strzałów.

Grupa domu Kozyrek na północ od Porszny jest wolna i patrolowana przez nas. Brak obuwia i bielizny. Dzień chłodny, pochmurno bez deszczu. Drogi niżej położone niemożliwe do użytku.

Straty własne: 4 zabitych, 8 rannych, 16 zaginionych.

Dywizja Lwowska

Sytuacja popołudniowa z 27 IV: W ciągu nocy Ukraińcy wybudowali drugą linię zasieków przed okopami w Podborcach. W Czyszkach dotychczasowa obsada zluzowana przez oddziały ubrane po rosyjsku a komenderowane po polsku. Nieprzyjaciel umacnia się na całej linii. Nieprzyjacielskie baterie ostrzeliwały Winniki i południowy nasz odcinek. Własne baterie ostrzeliwały Podborce, Malechów i Jańska, poza tym bardzo ożywiona czynność patroli. Wyżywienie dobre, lecz skąpe. Amunicji mało, ekwipunek zły. Pochmurno, chwilami drobne deszcze.

Odpis

CAW, I. 341. 1. 89.

1919 kwiecień 29, m.p. — Meldunki sytuacyjne Dowództwa Brygady Lwowskiej do Grupy Operacyjnej ppłk. Mieczysława Lindego

3. Dywizja Piechoty Legionów ppłk. [Mieczysława] Lindego

Sytuacja popołudniowa z 28 IV: Nieprzyjacielska artyleria ostrzeliwała Posadę Chyrowską i dworzec w Chyrowie. Pod Byblem (odcinek Nowe Miasto) utarczki patroli, poza tym sytuacja bez zmiany. Pochmurno, drogi rozmokłe.

Grupa gen. płk. [Wiktora] Jarosza

Sytuacja popołudniowa z 28 IV: Na całym odcinku zauważono wzmocnienie sił nieprzyjacielskich. Akcja bojowa ograniczyła się do pojedynczych strzałów między placówkami.

Grupa gen. [Franciszka] Kraliczka-Krajewskiego

Sytuacja popołudniowa z 28 IV: Stwierdzono zmiany oddziałów nieprzyjacielskich. Utarczki patroli koło Koziego Grzbietu i pod Magierowem. Poza tym słaba czynność artylerii nieprzyjacielskiej. Wypogadza się, drogi wysychają.

Grupa płk. [Władysława] Sikorskiego

Sytuacja popołudniowa z 28 IV: Nieprzyjacielska artyleria ostrzeliwała odcinek naszego lewego skrzydła, zwłaszcza pod Glinną. Własna panczerka podjechała pod stację Glinna. Wskutek ruchów zauważonych, po stronie nieprzyjacielskiej, zarządzono pogotowie na lewym skrzydle przez całą noc. 24. pp na odcinku Czerlany. Oba zluźowane baony 24. pp odmaszerowały do Grupy gen. Kraliczka.

Własna artyleria ostrzeliwała ogniem odrzutowym Mostki, poza tym zwykła wymiana strzałów między placówkami.

26 IV wieczorem zaatakował nieprzyjaciół po półgodzinnym huraganowym ogniu prawe skrzydło od Grupy Wielkopolskiej oraz sąsiednią grupę. Piechota strzelców wielkopolskich odrzuciła w zupełności nieprzyjaciela. Ukraińcy zajmują w naszym odcinku obecnie kotę 285 (na północ od Porsznej) oraz kotę 344 (na wschód od Porsznej). Nieprzyjaciół okopuje się bardzo intensywnie w różnych miejscach na wschód od Lwowa. Północne baterie nieprzyjacielskie ostrzeliwały w nocy bardzo silnie wsie w okolicy Lwowa oraz przedmieście i samo miasto. Na odcinku ppłk. Blocka nieprzyjaciół ostrzeliwał salwami działowymi Wielów. Artyleria własna ogniem odrzutowym Malechów, poza tym ożywiona czynność i utarczki patroli. Zdobył: 1 jeniec.

3. Dywizja Piechoty Legionowej

Sytuacja poranna z dnia 29 IV: Na całym odcinku spokój. Pogoda, drogi złe.

Grupa płk. W. Jarosza

Sytuacja poranna z 29 IV: Nieprzyjaciół czynił wywiady w okolicy Kulina. Własne patrole z 8. i 9. pułku ułanów przepędziły Ukraińców z Lipnik i Pakościsk (na południe od Kościsk), zadając im ciężkie straty.

Starty własne: ranni ppor. Władysław Słomka z 9. pułku ułanów oraz pięciu żołnierzy. Brak obuwia, bielizny oraz paszy.

Grupa gen. F. Kraliczka

Sytuacja popołudniowa z 28 IV: Poza drobnymi utarczkami patroli nic szczególnego. Żołnierze przemęczeni. Brak umundurowania i paszy. Konie padają. Przejściowo deszcz. Drogi bardzo złe.

Grupa płk. W. Sikorskiego

Sytuacja popołudniowa z 28 IV: Artyleria nieprzyjacielska ostrzeliwała silnym ogniem nasze pozycje pod Glinną i Nawarią, raniąc kilka osób cywilnych. Nieprzyjaciel okopał się koło jeziora Kower u stóp wzgórza Porszna. Wedle wiadomości od ludności cywilnej, zostali żołnierze ukraińscy na odcinku Porzezcze Lubieńskie, las Płoska, zluzowani przez inne oddziały, gdyż rekrutowani przeważnie z miejscowej ludności mieli odmówić posłuszeństwa z powodu ostrzeliwania przez ukraińską artylerię z Lubienia Wielkiego i Małego. Słaba działalność własnej artylerii. Z resztą bez zmiany. Brak obuwia i bielizny. Straty własne: 2 rannych, do meldowanych wczoraj 16 zaginionych przybyło 3 dalszych.

Dywizja Lwowska

Sytuacja popołudniowa z 28 IV: Nieprzyjacielska artyleria ostrzeliwała dworzec Łyczakowski, Krzywczyce, Czartowską Skałę, miasto Lwów i Nagórzany. Własna artyleria wstrzeliwała się w różne punkty pozycji nieprzyjacielskich na wschód i północny-wschód od Lwowa.

Poza tym czynności wywiadowcze patroli. Wyżywienie dobre lecz skąpe. Ekwipunek zły. 29 IV o godz. 1⁰⁰ w nocy rozpoczęła się akcja w kierunku północnym i północno-wschodnim od Lwowa w kierunku Jaśniska – Brzechowice (wieś i fort) oraz Łysa Góra (kota 380) w naszym ręku. Atak na Michałowszczyznę, Grzybowice i Malechów rozwija się.

Wywiad lotniczy

III. Grupa lotnicza Lwów wykonała wzlot nad nieprzyjacielem 28 IV przed południem na przestrzeni: Lwów – Malechów – Brzechowice – Jaśniska – Żółkiew – Piły – Rokitno – Borszczowice – Czyszki – Stare Sioło – Pustomyty – Lwów. Na gościńcu Żółkiew – Kulików widziano maszerującą piechotę w dwóch oddziałach w sile 100–150 ludzi wraz z taborem około 60 wozów. W Malechowie i Laszkach Murowanych nie udało się dostrzec baterii, w Jaśniskach zauważono baterię na północnym krańcu wsi. W Czyszkach czterodziałowa bateria. Na gościńcu stryjskim koło Lipnik jedna bateria.

Na szosie stryjskiej oraz na drodze Kulików – Żółkiew silny ruch wozowy. Rzucono jedną bombę na dworzec w Dawidowie, a jedną na baterię w Dublanach, nad Dawidowem spostrzeżono nieprzyjacielski aparat, który odleciał.

Odpis

CAW. I. 341. 1. 89.

Nr 224
1919 kwiecień 30, Przemyśl. — Rozkaz nr 80
Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią

L. op. 526 – Wyjazd dowódcy WP na Galicję Wschodnią

Powołany rozkazem Naczelnego Dowództwa z dnia 28 IV udaje się do Warszawy.

W moim zastępstwie obejmuje czasowo Dowództwo Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią gen. ppor. Zygmunt Zieliński.

[Wacław] Iwaszkiewicz, gen.

L. op. 5276 – Czasowe objęcie dowództwa

W myśl rozkazu powyższego objąłem z dniem 28 bm., czasowo w zastępstwie gen. [Wacława] Iwaszkiewicza Dowództwo Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią.

OW op. 149 – Mianowanie dowódców

Rozkaz Sztabu Generalnego Naczelnego Dowództwa nr 84 z dnia 6 marca 1919

IX. Oddział Sztabu Generalnego (personalny) przechodzi z dniem 7 marca br. w całości do Ministerstwa Spraw Wojskowych.

Na przyszłość załatwianie spraw personalnych odbywać się będzie aż do ostatecznego unormowania według następujących zasad:

1) Wódz naczelny wyznacza imiennie dowódców od pułków i oddziałów równorzędnych wzwyż; w kraju na podstawie propozycji Ministerstwa Spraw Wojskowych po zaopiniowaniu przez szefa Sztabu Generalnego, w obszarze wojennym na podstawie propozycji szefa Sztabu Generalnego po zaopiniowaniu przez Ministerstwo Spraw Wojskowych.

2) Dowódców baonów i oddziałów równorzędnych zatwierdza Minister Spraw Wojskowych na wniosek DOGen. względnie dowództw grup (dywizji operujących) i dowództw okręgów etapowych lub kwatermistrzostw. Zatwierdzenia co do oddziałów frontowych nastąpią po zaopiniowaniu przez szefa Sztabu Generalnego (Głównego Kwatermistrzostwa.)

3) Niższych dowódców, od dowódcy baonu wyłącznie, mianują dowódcy pułków, a gdzie takich brak – DOW i dowódcy od dowódców brygad wzwyż.

4) Przydział oficerów Sztabu Generalnego i oficerów odkomenderowanych do Sztabu Generalnego załatwia szef Sztabu Generalnego.

5) Nominacje i awanse oficerów należą do referentów Ministerstwa Spraw Wojskowych odnośnie do dowódców, od dowódcy pułków wzwyż i do oficerów Sztabu Generalnego – po zaopiniowaniu przez szefa Sztabu Generalnego.

6) Przed postawieniem propozycji na awans lub przydział, odnośnie do dowódców w specjalnych broniach, zasięga Minister Spraw Wojskowych względnie szef Sztabu Generalnego także opinii odnośnych inspektoratów broni względnie szefów kolejnictwa, lotnictwa, służby łączności itd.

OW op. 150 – Raporty taktyczne broni i amunicji

Dywizje i grupy operacyjne nie przesyłają jeszcze dotychczas raportów taktycznych broni i amunicji w przepisanych terminach, w myśl wydanych rozkazów, przez co uniemożliwiają racjonalną gospodarkę materiałem amunicyjnym i regularne zaopatrywanie oddziałów.

Nakazuje się po raz ostatni przysyłać raportów taktycznych broni i amunicji regularnie co 5 dni, tj. 3, 8, 15 itd. wprost do Referatu Uzbrojenia Kwatermistrzostwa.

Akcja nie może być powodem spóźnienia tych raportów, gdyż przeciwnie, powinny mieć grupy operacyjne podczas akcji dokładne wykazy wystrzelonej amunicji, szczególnie działowej, by móc uregulować dowóz amunicji. Prócz tego przypomina się jeszcze raz rozkaz odsyłania niekompletnych strzałów (pociiski bez patronów, patrony, zapalę), co jest koniecznie potrzebne ze względu na szczupłość zapasów, szczególnie amunicji do 9 cm i 15 cm dział.

OW op. 151 – Przeniesienie dowództwa II Grupy lotniczej

Do L. OW op. 96 Rozkaz Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią nr 70 z dnia 30 marca 1919 r. zawiadamia się, że Dowództwo II Grupy Lotniczej zostało przeniesione do Przemyśla, ul. Mickiewicza 13.

OW kwat. 136 – Donoszenie o przyjeździe misji zagranicznych

O przybyciu względnie przejeździe zagranicznych misji wojskowych, mają donosić komendy kolejowe lub etapowe w punktach, w których odnośni zagraniczni oficerowie wjadą w obręb Dowództwa Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią — do Dowództwa „Wschód”.

OW op. 153 – Referat dla zagranicznych misji wojskowych

Przy Dowództwie Wojsk Polskich na Galicję Wschodnią ustanawia się referat dla zagranicznych misji wojskowych. Szefem tego referatu zostaje inż. por. Stanisław Szczepanowski. W czasie nieobecności tegoż w Przemyślu, zastępuje go por. dr. Marian Maciejowski z Adiutantury Kwatermistrzostwa.

We Lwowie funkcjonuje oficer do tego referatu przydzielony przy Ekspozturze Kwatermistrzostwa.

Wszystkie telegramy oraz listy, przychodzące dla zagranicznych misji wojskowych, mają być doręczane nie inaczej, jak za pośrednictwem polskiego wojskowego referenta misji lub jego zastępcy w Przemyślu przez Kwatermistrzostwa, a we Lwowie przez Ekspozturę Kwatermistrzostwa.

Wszystkie telegramy i listy wysyłane przez zagraniczne misje wojskowe mogą być wysyłane jedynie za wiadomością polskiego referenta wojskowego misji.

--a

L.op. 523 – Przydział

1) Przydzielam mjr. Mikołaja Czunikin-Krasowickiego, dowódcę pociągów pancernych, do 2. Pułku Strzelców Lwowskich jako drugiego oficera sztabowego.

2) Przydzielam ppor. Józefa Kwaśnickiego z 37. pp do powiatowego dowództwa żandarmerii w Brzozowie.

L. op. 529 – Przeniesienie

1) Przenoszę st. żołnierza Dominika Stanisława Dobrowolskiego z baonu etapowego 3. kompanii do 1. kompanii telegraficznej jako siłę fachową.

2) Przenoszę szereg. Ludwika Gilowskiego z 4. baterii 4. p. artylerii ciężkiej do 1. kompanii telegraficznej jako siłę fachową.

Za zgodność

[Edmund] Kessler, ppłk

[Zygmunt] Zieliński, gen. ppor.

--^a pominięto decyzje porządkowe i awiza

Odpis

CAW, I. 304. 1. 7.

Nr 225

1919 kwiecień 30, Lwów. — Rozkaz operacyjny nr 350 Dowództwa Brygady Lwowskiej WP do podległych oddziałów

1. Sytuacja własna. Grupa ppłk. Blocka zajęła Stawki, Werhutko, Łozinę, Hryniówkę tryg. 379, Rokitno Wielkie i nawiązała łączność z lewym skrzydłem Brygady Lwowskiej w młynie Buchmana. 3. Pułk Strzelców Lwowskich zdobył o godz. 11³⁵ rano Grzędę i Grzędną Górę.

2. Sytuacja nieprzyjaciela. Nieprzyjaciel cofa się w popłochu na całym odcinku północnym. Według zeznań jeńców otrzymały kurenie z Majdanu i okolicy rozkaz wycofania się do Żółkwi. Oddziały rekrutujące się z chłopów z miejscowości na zachód od Żółkwi rozeszły się do domu, wzbraniając się walczyć dalej.

3. Na odcinku Brygady Lwowskiej ustanawiam następujące odcinki:

3. Pułk Strzelców Lwowskich. Od młyna Buchmana przez Zawadów, Zborów, Grzędę, Grzędna Góra do Grzybowic Wielkich włącznie. Granica między 3. a 2. Pułkiem Strzelców Lwowskich – droga polna wiodąca na południe od m. Grzybowice Wielkie.

2. Pułk Strzelców Lwowskich od tej granicy przez Dublany, las Brzezina Żydatyczne aż do toru kolejowego między HH a kotą 260, dalej kota 266, wschodni kraniec Prus, pagórek między wschodnią częścią Prus a kotą 269, kota 269, kota 270 po mostek na północny wschód od m. Podborce. Granica tego odcinka tor kolejowy do Krasnego.

4. Obsadę koty 269 i 278 na Kamienopolu przeprowadzi 2. Pułk Strzelców Lwowskich jeszcze w ciągu dzisiejszego dnia, a w miarę możliwości zluzuje wszystkie oddziały 1. Pułku Strzelców Lwowskich na swoim odcinku, tak by luzowanie było jutro dnia 1 maja godz. 10⁰⁰ rano już skończone.

5. Mjr [Stefan] Cieński zbiera wszystkie oddziały 1. Pułku Strzelców Lwowskich we wsiach Malechów, Laszki Murowane i Sroki Lwowskie, gdzie pozostaje jako rezerwa brygady. Dnia 1 maja godz. 12⁰⁰ w południe melduje mjr Cieński dowództwu brygady wykonanie tego rozkazu.

Czesław Mączyński, ppłk

Za zgodność:
[Tadeusz] Machalski, rtm.

Odpis
CAW, I. 341. 1, t. 98.

Nr 226

1919 kwiecień 30, Zborów. — Rozkaz dowódcy 2. Batalionu 1. Pułku Strzelców Lwowskich dla podległych kompanii

W myśl rozkazu Dowództwa Brygady Lwowskiej ma 2. baon 1. Pułku Strzelców Lwowskich przedrzeć się natychmiast po zajęciu Jeziernej i linii Górnego Sekretu do Tarnopola i stworzyć w ten sposób dywersję na tyłach nieprzyjaciela.

W tym celu baon cały wsiądzie na wozy i wyruszy tuż po zajęciu Jeziernej w dalszą drogę. Ludzie zabiorą: karabin, ładownice, po 300 naboji na głowę, 1 granat ręczny na głowę, porcje rezerwowe na dwa dni, płaszcz lub koc. Na wozach pojedzie rezerwowa amunicja – 1 wóz na kompanię.

Porządek marszowy: Lotny oddział km., 4. kompania z 2 km., 5. kompania z 2 km., artyleria z osłoną 2 km., 6. kompania z 2 km.

W razie stawiania oporu przez nieprzyjaciela, a niemożności sforsowania dalszej drogi, zajmie grupa stanowisko obronne.

W razie zajęcia Tarnopola zadaniem baonu będzie zorganizowanie obrony tegoż przy pomocy gnębionej tak długo przez wroga ludności polskiej. W tym celu stwarzam:

1. Kpt. [Stanisław] Zagórski obejmuje rządy cywilne, organizację polityczną oraz sądownictwo przy pomocy czynników miejscowych. Jego zadaniem będzie zebrać dezertersów, jeńców oraz zbrodniarzy politycznych ruskich.

2. Por. [Aleksander] Schmid obejmie uzbrojenie i dostawę amunicji.

3. Pchor. Turzański obejmie zaprowiantowanie oddziałów oraz nowozaciężnych partyzantów.

4. Moim zastępcą mianuję por. Mosoczego i na ten czas komendę kompanii obejmie por. [Edward] Starck.

W razie silnego natarcia nieprzyjaciela już po zajęciu Tarnopola baon koncentruje się przy dworcu kolejowym w domkach położonych na północny-wschód od tegoż i tamże zabarykaduje się.

Wozy jadą za sobą w odstępnie 20 kroków, stoją w odstępnie 15 kroków. Lotny km. oraz konni baonu jadą 500 kroków przed kolumną wozów.

Lekarz baonu jedzie tuż za kompanią 5. i przygotowuje dwa wozy próżne dla ewentualnych rannych.

W razie napotkania trenów nieprzyjacielskich należy konie zabrać i przypiąć do wozów, nie więcej jak po 4 do jednego, wozy zaś zwałać do rowów; zakazuję w tym wypadku brania jakichkolwiek zdobyczy, gdyż przez to opóźnilibyśmy tylko akcję i obciążilibyśmy niepotrzebnie kolumnę.

Zwracam uwagę, że tylko od szybkości posuwania się zależy dodatni wynik naszego zadania. Kompania 4. zniszczy, według moich instrukcji, połączenia telefoniczne w kilku miejscach, by uniemożliwić w ten sposób ewentualne porozumienie się wroga, pozostającego na naszych tyłach.

Postarać się natychmiast o furaz dla koni na 2 dni. Reszta taborów całego baonu pozostaje pod komendą plut. Wesołowskiego na miejscu, gdzie czekać będzie dalszych rozkazów.

Jeńców nie brać.

Z. Hofbauer

Odpis

CAW, I. 341. 1, t. 98

INDEKS NAZWISK

- Abderman Aniela 351
Abłamowicz Tadeusz 29, 30, 115
Abłamowicz Włodzimierz 103
Abraham Roman 23, 56, 157, 183, 207,
224, 247, 319
Acht Leon 217
Adamczyk 182
Adamek Józef 115, 240
Adamiak Tytus 113
Adamowski Józef 116
Adamowski Mieczysław 104
Adamski Jerzy 139
Ajdukiewicz Adam 44, 61, 133, 134,
174, 198, 224, 229, 230, 304, 343, 359
Albinowski Juliusz 49, 144
Albrecht Jan 135
Aleksandrowicz Franciszek 15, 16, 17,
113, 137, 148, 166, 167, 177, 178,
186, 187, 188, 195, 213, 224, 246,
255, 319, 325, 330, 338, 339, 343,
344, 345, 348, 363
Alga Stanisław 62
Allerhand Henryk 95, 347
Ambrozik Edmund 198
Anczyc Władysław 183
Anders Jerzy 86
Andruchowicz Julian 116
Andrusiewicz Ferdynand 157, 323
Andrusiów 92
Andruszewicz Witold 259
Andruszko Bronisław 39
Antoniewicz 283
Anusz Antoni 64
Ardel Karol 97
Arend Rudolf 113
Arnstein Apolinary 105
Aywas Tadeusz 182
Babiański Bronisław 18
Bac Stanisław 93, 111, 130, 189, 198,
222, 236, 253, 263, 295, 314, 318
Baczyński Karol 157, 307, 308, 309, 323
Baczyński Marian 101
Bagnowski Stanisław 176
Bajcarówna Józefa 120
Bałaban Zygmunt 269
Bałaban Karol 116
Bałuciński Romuald 106
Bandałowski Stanisław 72
Bandrowski 229, 230, 336
Bandrowski Kazimierz 23
Banner Samuel 349
Baran Benedykt 80
Baran Piotr 121
Baran Stefan 105
Barancewicz Kazimierz 116
Baranowicz Eugeniusz 114
Bardecki Grzegorz 121
Barko Antoni 114
Barnaś Julian 103
Baron Alfons 48
Baron Alfred 107
Barszak Filip 80
Bartel Kazimierz 16, 48, 78, 99, 100,
223, 270
Barzykowski Stanisław 49, 199
Basch Ksawery 100
Bastyr Stefan 285
Basz Stanisław 115
Batowski Antoni 134
Battaglia Karol 175, 355
Batycki Stanisław 116
Bauman Wilhelm 100, 182
Baumbach-Miłkowski Ludwik 127
Bazarnik Ignacy 106
Becker Józef 180, 183, 186, 187, 211
Bedlewicz Edward 98
Beheim Ernest 42
Bekman Adolf 31
Belina Jan 106
Belza-Ostrowski Kazimierz 155
Benoit Władysław 104
Benroth Bronisław 275
Beran Michał 23

Berbecki Leon 160, 163, 195, 213
 Berdarich Karol 115
 Berdarich Marcin 237
 Berent Karol 81
 Bergrünn Herman 207
 Berke Karol 49, 131
 Bernard 95
 Bernaś Maksymilian 106
 Bernfeld Stanisław 103
 Berson Henryk 348
 Berthélemy 15, 51, 52, 59, 60
 Berwid Bronisław 115
 Bialik Marian 40
 Bibring Julian 29
 Bicetti Edward 258
 Biedrzycki Emil 278, 280
Bierzanek Remigiusz 19, 53, 55, 60, 66,
 Bietkowski Stanisław 114
 Bigo Józef 105,
 Bijakowski Tadeusz 350
 Bilczewski Józef ks. biskup 282, 287
 Bilikowa 243, 253
 Biliński Antoni 100,
 Biliński Jan 106,
 Biliński Karol 106, 261
 Biliński Ludwik 261
 Biliński Szczepan 81
 Bilski Marian 103
 Bilwin Bolesław 95
 Biły Jan 99
 Binisz Norbert 42
 Bittner Roman 270
 Bizanc Jan 102
 Blacha Alfred 102
 Blada Witold 97
 Blaike Stefan 113
 Blatkiewicz Karol 115
 Blaunstein Jan 102
 Blaustein Wilhelm 80, 349
 Bleicher Michał 104,
 Blicharski Stanisław 96
 Blicharski Tadeusz 22
 Block ppłk 356, 357, 358, 366, 367, 368,
 370, 371, 375, 379
 Błachuta Władysław 96
 Błażejowski Andrzej 132, 259
 Błęszyński-Ferek Jerzy 283, 321, 356,
 358, 366, 367, 368, 370, 371
 Bobak Stefan 347
 Bober Bartłomiej 106
 Bobiński Witold 105
 Boboń Jan
 Bodakiewicz Antoni 121
 Bogaczewicz 246
 Bogdan Edward 221
 Bogiński Ignacy 76
 Bogusz Roland 96, 145, 349
 Böhm Adam 97
 Bojański Jan 29
 Bönisch Norbert 207
 Boratynskij 54
 Borkowski Stanisław 55, 122, 295
 Borkowski Tadeusz 101
 Boroń Jan 261
 Borowski 332
 Boruta-Spiechowicz Mieczysław 157
 Borysiewiczówna Janina 351
 Borzęcki Stanisław 183
 Bossowski Stefan 30
 Bosz Franciszek 121
 Bożek Franciszek 260
 Bratkowski Władysław 93
 Breit Tadeusz 77
 Brelik Adam 23
 Brill Marcin 272
 Brosz Stanisław 23
 Brożny Wiktor 205
 Bruchnalski Gustaw 348
 Bruno Tadeusz 77
 Brzeziński Jan 106, 337
 Brzozowski Wacław 106
 Buberska Felicja 341
 Bubnicki Władysław 101
 Bubolc Karol 93
 Buchalt Kazimierz 261
 Buchcik Julian 106, 261
 Buchholz 187
 Buchman 356, 358, 367, 368, 369, 370,
 379
 Büchner Edward 116
 Buciak Stanisław 103
 Budionny 160

Bujalski Bolesław 156, 157
 Bujwid 230
 Bukowiecki 167, 195, 211, 234
 Bunikiewicz Władysław 101
 Buntner Alojzy 160
 Buntner Kazimierz 56
 Buntner Stanisław 115
 Burgielski Władysław 99
 Burkowski Rudolf 21
 Busz Franciszek 116
 Butz 78

 Capreza Alfred 23
 Cebula Karol 106
 Cehak Franciszek 104
 Cehak Leon 104
 Ceranowicz Stanisław 105
 Cetus 230
 Ceypka Tadeusz 118
 Cezar Józef 142
 Chabałowski Leon 259
 Chabło Filip 260
 Chlamtacz Marcei 287
 Chlebowski Tadeusz 104
 Chmaj Kazimierz 105
 Chodaczek Józef 259
 Chodkiewicz Jan 105
 Chodkiewicz Kazimierz 78
 Chodurski Leopold 350
 Chodyński Wincenty 29
 Chojnicki Stefan 97
 Choma Edward ks. 114
 Chomiak 161
 Chrapek Zygmunt 126, 146
 Chromy Jan 217
 Chruściel Antoni 105
 Chrzanowski Eugeniusz 103
 Chrzanowski Stefan 116
 Chudzicki Zbigniew 115
 Chwalibogowski Maur 100
 Chytrowski Józef 104
 Ciaciuch Jan 15
 Ciborowski Henryk 31
 Cichoń Adam 114
 Ciechanowski Józef 121
 Ciecierski Tadeusz 85

 Ciećlik Franciszek 273
 Cieliński Tadeusz 118
 Cieński Stefan 198, 257, 306, 308, 309,
 310, 311, 322, 323, 328, 329, 335,
 341, 367, 380
 Ciepielowski Marcei 31, 114
 Cierpisz Jan 100
 Cieślik Mikołaj 21
 Cieśliński Andrzej 104
 Cięciała Paweł 345
 Cisak Alojzy 21
 Csadek Aleksander 155
 Csadek Józef 105
 Csala Ferdynand 314, 315
 Culic Stanisław 22
 Cuzek Zygmunt 237
 Cybulski Józef 104
 Czajka Franciszek 217
 Czajkowski Adolf 90
 Czajkowski Stanisław 105
 Czajkowski Władysław 237
 Czarnecki Stanisław 104, 149
 Czarniawski Stanisław 104
 Czarnkowski Jan 106
 Czarnowski 182
 Czarnożyński 78
 Czartoryski Jan Franciszek 134
 Czauderna Stanisław 348
 Czech Ludomir 103
 Czechowicz Franciszek 121
 Czechowicz Józef 89
 Czechowicz Kazimierz 259
 Czechowicz Leon 309, 310, 311, 312,
 333, 359, 360
 Czechowicz Zygmunt 113
 Czelný Stanisław 82, 113
 Czeremszyński Władysław 90
 Czerkaski Zygmunt 89
 Czerniawski 82
 Czerny Adolf 49
 Czerwiński Roman 40
 Czolhan 91
 Czternastek Błażej 205
 Czuberski Leonard 96
 Czubryt Julian 105
 Czunikin-Krasowicki Mikołaj 287, 289,
 379

Czuruk Otto 104
 Ćmil Jan 90
 Dalbor Bolesław 98
 Dancewicz Tadeusz 24
 Danecki Adam 260
 Daniek Ryszard 161
 Daniel Tadeusz 42
 Daszyński 53, 55
 Daszyński Mieczysław 106
 Dąb-Biernacki Stefan 55
 Dąbek Stanisław 105
 Dąbrowski Antoni 40
 Dąbrowski Edmund 106, 261
 Dąbrowski Emil 106, 260
 Dąbrowski Eugeniusz 114
 Dąbrowski Jakub 346
 Dąbrowski Jerzy 114
 Dąbrowski Kazimierz 39
 Dąbrowski Stanisław 101
 Dąbski Aleksander 50
 Demkow 172
 Denkstein Józef 78
 Derdacki Zdzisław 42
 Dewehy Adam 116
 Dewicz Kazimierz 272
 Dębicki Mieczysław 105
 Diestler Joachim 275
 Długosz Franciszek 103
 Długosz Stanisław 104
 Długosz Władysław 259
 Długoszowski-Wieniawa Zygmunt 50
 Dmytrak Aleksander 261
 Dobiasz Leopold 116, 209, 233, 241
 Dobija Włodzimierz 259, 350
 Dobosz Jakub 160
 Dobrowolny Augustyn 21
 Dobrowolski Stanisław 311, 312, 313
 Dobrowolski Dominik Stanisław 379
 Dobrowolski Tadeusz 116
 Dobrowolski Zygmunt 143
 Dobrzański Emil 115
 Dobrzański Kazimierz 103
 Dobrzański Władysław 101
 Dobrzański Ziemowit 105
 Dobrzański Zygmunt 81, 158
 Dobrzyński Zdzisław 104
 Dolejow Józef 86
 Doliński Szczęsny Emil 237
 Dołęga Stanisław 106
 Dołęga-Szczudłowski Mieczysław 103
 Domaszewicz Aleksander 347
 Domaszewicz Mieczysław 116
 Dortort Henryk 23, 348
 Doskowski Marian 106
 Dowbor-Muśnicki Józef 15, 65, 66, 74, 180
 Dracz Jan 260
 Dragan Marcin 106, 259
 Drak Juliusz 347
 Drapella Rudolf 103
 Drelichowski Józef 106
 Dreyer Rudolf 142
 Dręgiewicz Stanisław 49
 Dręgiewicz Tadeusz 261
 Drobniać Feliks 101
 Drobniewicz Stanisław 157, 323
 Drozdowski Ignacy 158
 Drzystek Michał 105
 Duczyński Julian 89, 115, 333
 Dudryk Antoni 114
 Dudryk Longin 98
 Dudziński Franciszek 76
 Dukiel Mieczysław 106
 Dunikowski Bolesław 47
 Dunikowski Zdzisław 104
 Dunin Bogdan 89
 Dunin-Kęplisz Stanisław 95, 111, 103
 Dunin-Wąsowicz Władysław 273
 Durkalec Roman 106
 Durkiel Janusz 106
 Durniewicz Zygmunt 217
 Durski Jan 114
 Durski Jerzy 115
 Dutkiewicz 103
 Dwernicki Zdzisław 260
 Dwornik Stefan 104
 Dyduzyński Adam 104
 Dymitr Wiktor 275
 Dyszkiewicz Władysław 115
 Dyszyński Jan 105
 Dzendzel Henryk 159

Dzieduszycki Kazimierz 47, 184
Dziedzicki Edward 115
Dzierża-Łoziński Jan 43
Dziewanowski Michał 85
Dziopiński Jerzy 113
Dziubiński Antoni 106
Dziurman Kornel 106

Ebenberger Adam 98
Ecker Józef 100
Ehrbar Aleksander 95
Ehrlich Edmund 113
Eichler Rudolf 107
Eineigler Jakub 95
Eminowicz Kazimierz 22
Ende Leon 122
Engel Franciszek 154, 316, 317, 354
Engel Franciszek 99
Englert Józef 139
Epler Roman 114
Epler Tadeusz 116
Eustachiewicz Władysław 104

Faborski Jarosław 29
Fary 167
Fechner Jakub 102
Fedorowicz Paweł 115
Fedorski Stanisław 113
Feith Henryk 139
Feleks Tadeusz 21
Fiałka Wacław 95
Fiałkowski Adam 217
Fiałkowski Roman 23
Ficek Józef 121
Fieldor Eugeniusz 104
Filasiewicz 182
Filip Kazimierz 105
Filipowicz Jan 115
Filipowicz Paweł 116
Filipowicz Tadeusz 115
Firuta Franciszek 120
Fischer Michał 237
Fischer Adolf 104
Flak Stanisław 273
Foch Ferdinand 52
Follprecht Józef 347
Fortkowski Karol 120

Frankowski Bronisław 113
Frankowski Tadeusz 347
Franz Karol 99
Freschel Franciszek 116
Friedmann 49
Fritz Kazimierz 77
Frydel Adam 43
Frymbach Fryderyk 237
Fryze Stanisław 98
Fukar Stanisław 114
Funk Witold 106

Gabriel Jan 261, 106
Gabriel Józef 80
Gadomski Kazimierz 240
Gadomski Tadeusz 240
Gadomski Władysław 115
Gafot 357, 370
Gajer Edward 115
Gajewski Stefan Roman 49, 146
Galas Stanisław 23
Galiński Bronisław 271
Gall Stanisław ks. biskup 111, 112
Gallas Mieczysław 217
Gallas Władysław 99
Galzur Karol 103
Gałczyński Stanisław 372
Gałka Józef 21
Gałyński Czesław 259
Gänger Marian 103
Garbień Albin 62, 78
Gawliński Oktawian 348
Gawłowski Zygmunt 223
Gawroński 337
Gašior Michał 105
Gašiorowski 203
Gašiorowski Tadeusz 93
Gebert Bronisław 144, 259
Gebhardt Stanisław 30
Gelber Stanisław 116
Geneja Juliusz 134
Georgeon Władysław 62
Gerus 231, 325, 336, 337
Gidlewski Marian 121
Giel Stefan 309
Giercuskiewicz Zygmunt 157

Gierowski Franciszek 366
 Gilewicz Stanisław 121
 Gilewski Zdzisław 115
 Gilowski Ludwik 379
 Giżycki Marian 114
 Glaser Henryk 121
 Glaser Stefan Antoni 29
 Glazor Władysław 103, 142, 260
 Gliński Bronisław 99
 Gliwa Paweł 106
 Gluziński Antoni 291
 Gluziński Józef 115, 229, 233, 240, 291,
 333
 Głaszczek Franciszek 86
 Głazowski Zygmunt 237
 Głazewski Lubomir 115
 Głowacki 326
 Głowacz Franciszek 104
 Głowacz Stefan 104
 Głowka Teodor 270
 Głuszak Franciszek 105
 Godlewski Kazimierz 48, 274
 Godlewski Marian 49
 Godowski 323
 Godymirski Zbigniew 37
 Godziejowski 349
 Goebel 48
 Goett Edward 62
 Gola Antoni 120
 Golczewski Jan 61, 72
 Goldberg Henryk 103
 Goldhammer Jan 161, 274
 Goldschlag 336
 Goldyk Leon 102
 Goleń Stanisław 105
 Goleński Stanisław 103
 Gołaszewski Stefan 55
 Gołąb Franciszek 97, 271
 Gołobicki Karol 31
 Gologórski Emil 251, 269, 295
 Gorczyński Szymon 345
 Görtz Jerzy 113
 Gostyński Tadeusz 101
 Goszczyński Jan 86
 Gött Marian 78
 Gottas August 106, 260
 Götz Ludwik 259
 Górecki Janusz 335
 Górecki Leopold 241
 Górecki Stanisław 115, 270
 Górecki Tadeusz 40, 93
 Górka Leopold 99
 Górkiewicz Czesław 182, 183, 184
 Górska Bronisława 120
 Górski Jan 96
 Górski Stanisław 116
 Górski Tadeusz 105
 Grabski Stanisław 55
 Gradowski Jan 105
 Graff Stanisław 106
 Gramatyka Leon 102
 Grandowski Eugeniusz 262, 276, 347,
 352
 Grantsch Artur 100
 Grantschow Artur 272
 Grazella Bronisław 345
 Greger Kazimierz 33
 Grodzicki Zygmunt 21
 Gromnicki Adam 116
 Grontowski Józef 105
 Groon Michał 233
 Gross Edmund 223
 Grossmann Arnold 113
 Gruber Ludwik 114
 Gruder Jan 347
 Grüffel Szymon 99
 Gruiński Władysław 115, 232
 Grün Włodzimierz 274
 Grund 283, 302, 321
 Gruszczyński Stanisław 333
 Grzegorzczak Roman 273
 Grzegorzak Leon 105
 Grzębski 90
 Grzędzielski Kazimierz 116
 Grzybowski Eugeniusz 21
 Gürsching Stanisław 347
 Gürtler Alfred 116
 Guskowski-Janicki Jan 50
 Gutkowski Kazimierz 346
 Gutkowski Marian 346
 Gutkowski Tadeusz 49
 Guzik Jan 104

Guzowski Józef 105
Gwicznyński 217
Gwizdak Franciszek 103

H
Hacuś Władysław 121
Haduch Zdzisław 260
Haekbeil Jan 107
Hagel Michał 270
Haller Józef 16, 17, 18, 66
Haller Stanisław 17
Hałaszyński Stanisław 49
Hampel Artur 101
Hampel Franciszek 101
Hampel Karol 32
Hampel Wiktor 115, 232
Hanczke Józef 31
Hanejko Jakub 105
Hannwald Jan 78
Hanula Jan 104
Hanula Mikołaj 104
Hanus Jakub 106, 261
Hanuszczewski Mieczysław 259
Hanuszewski Mieczysław 103
Hapka Józef 101
Harasimowicz Andrzej 114
Harasymowicz Alojzy 99
Hartel Witold 99
Hartleb Kazimierz 49
Hatt Paweł 270
Haudek Władysław 49
Hausner Ryszard 157, 226, 367, 368,
370, 371
Hawalewicz Tadeusz 271
Hawrylinka Waclaw 104
Hedzel Ludwik 61, 72
Heil Józef 115
Heimroth Ryszard 348
Hein Wiktor 116
Hełczyński Adam 113
Hełczyński Zygmunt 199
Hempel Jan 27, 48, 50, 56, 68, 72, 80,
88, 95, 96, 98, 100, 102, 107, 127,
132, 144, 148, 162
Henner Feliks 116
Hepter Mieczysław 105
Herman Władysław 105
Herman Zofia 351
Hickiewicz Adam 114, 146
Hickiewicz Tadeusz 260
Hilewicz 369
Hillbricht Edward 99
Hille Stanisław 142
Hiller Stanisław 347
Hladny Józef 101
Hlady Roman 350
Hnatyński Józef 274
Hoeflinger 63, 206
Hofbauer Z 381
Hoffman Maksymilian 259
Hoffmann 366
Hofman Władysław 126
Hohendorf Józef 105
Holdenmajer Ludwik 115
Holinka Romuald 348
Holländer Michał 103
Holzer Gustaw 39
Hołyst Piotr 22
Horak Alfred 32
Horak Roman 40
Hornung Józef 100
Hornung Karol 347
Hornung Stanisław 43
Hornung Zbigniew 43
Horodyński Bogusław 30
Horoszewicz Mieczysław 97
Horoszyn Stanisław 275
Horwath Ludwik 103
Horyszczyn 91
Hoszowski Wiktor 49, 299
Howard Esme 66
Howorka Edmund 106
Hruby Adam 104
Hruby Jakub 316
Huber Rudolf 143
Hubert Kazimierz 49
Hückel Julian 144, 351
Huczewski Jan 259
Hudzik Antoni 101
Hulewicz 138, 149, 180, 234, 300
Hulles Alfred 90
Hupert Witold 18
Huss Natan 120

- Hutter Michał 81
- Ileczka Jan 120
- Ilk Włodzimierz 120
- Iśkiewiczowa Zofia 120
- Iwanicki Władysław 275
- Iwaszkiewicz-Rudoszański Wacław 15–17,
149, 163, 166, 167, 169, 181, 195–196,
208, 212, 214, 223, 225, 239, 250,
269, 290, 295, 304, 305, 345, 355,
364, 366, 377
- Jabłonowski Marek* 19
- Jacheć Władysław 121
- Jachiewicz Władysław 104
- Jadowski Stefan 116
- Jadrowski 230
- Jagóra Stanisław 30
- Jahn Marian 105
- Jaje Józef 116
- Jaklicz Tadeusz 319
- Jakliński Adam 21
- Jakóbczyński Marian 22
- Jakóbiak Czesław 21
- Jakubiczka Władysław 105
- Jakubiec Franciszek 121
- Jakubowicz 82
- Janeczek Karol 203
- Janicki 182
- Janicki Bolesław 104,
- Janicki Marian 106, 260
- Janiewski Grzegorz ks. 114
- Janisz Aleksander 105
- Jankiewicz 230
- Janowski Michał 78
- Janowski Mieczysław 105
- Janusz Franciszek 21
- Januszeński Kazimierz 62, 121
- Januszkiewicz 183
- Januszkiewicz Władysław 121
- Janz Karol 23
- Jarmulski Konrad 237
- Jarnuszkiewicz Czesław 349
- Jarosławski Tomasz 103
- Jarosz Jan 275
- Jarosz Józef 106, 261
- Jarosz Roman 93
- Jarosz Stanisław 273
- Jarosz-Kamionka Wiktor 319, 324, 325,
330, 338, 339, 343, 344, 361, 362,
373, 374, 375
- Jasiński Roman Rudolf 159, 305
- Jasiński Jan 30
- Jasiński Lucjan 114
- Jaskółowski Klemens 204
- Jastrzębski Marian 160, 259
- Jastrzębski Stanisław 81
- Jaworski Edward 174, 207
- Jaworski Władysław 31
- Jaworzyński Edward 99
- Jazienicki 105
- Jekiel Wacław 40
- Jelewski Kazimierz 106, 259
- Jerzy Ludwik 109
- Jeziński Franciszek 176
- Jędrzejewski Stanisław 134
- Jędrzejewski Władysław 16, 18, 42, 160,
171, 187, 197, 198, 199, 204, 205,
206, 209, 213, 215, 216, 217, 218,
224, 225, 226, 251, 254, 255, 257,
258, 276, 278, 283, 285, 301, 304,
308, 310, 316, 320, 321, 327, 328,
342, 343, 346, 349, 355, 356, 357,
358, 359, 372
- Jędrzejewski Edward 97
- Jounga Jerzy 30
- Józefczyk Edward 116
- Jurkiewicz Władysław 113
- K**
- Kacinel Filip 102
- Kaciukiewicz Włodzimierz 120
- Kaczkowski 103
- Kaczmarczyk Antoni 103
- Kaczmarowski 96
- Kaczorowski 297
- Kadyl Tadeusz 116
- Kafel Władysław 127, 351
- Kajetanowicz Józef 100
- Kalicki Wacław 48
- Kalina Leon 113, 347
- Kalinowski Karol 21
- Kaliński Emil 116, 251
- Kalkstein Teofil 348

Kallik Jan 99
 Kamiński Antoni 48, 144, 145, 262
 Kamiński Eugeniusz 107
 Kamiński Piotr 260
 Kaniewicz 184
 Karaszewicz-Tokarzewski Michał 64,
 76, 130
 Karchezy Eugeniusz 142, 351
 Karnicki Aleksander 18
 Karolus Rudolf 372
 Karpa Karol 79
 Karpel Marian 120
 Karpiński Tadeusz 48, 274
 Karski Stanisław 259
 Kasprow Kazimierz 72
 Kasserna Norbert 274
 Kaszycki Franciszek 113
 Katz Arnold 113
 Kaufmann Mański 113
 Kawecki 337
 Kawecki Tadeusz 114
 Kawiński Rudolf 352
 Kedrzyński Marian 23
 Keller Julian 116
 Kerbel Arnold 103
 Kernan 52, 53, 65
 Kessler Edmund 17, 166, 181, 195, 196,
 208, 214, 223, 239, 247, 250, 251,
 269, 290, 295, 305, 345, 355, 364,
 366, 379
 Kędziński Józef 103
 Kędziński Stanisław 155
 Kicia Stanisław 104
 Kiełczewski Stanisław 46
 Kierski 109
 Kijak Karol Józef 222
 Kinci Leonard 115
 Kiniewski 92
 Kiselka Karol 73
 Kisz Włodzimierz 350
 Kiszka Zygmunt 122
 Klahr Józef 175
 Kleeberg Franciszek 22, 32, 41, 46, 50,
 78, 87, 111, 112, 122, 145, 195
 Klein Franciszek 21
 Klimecki Michał 17, 18
 Klimkiewicz Stanisław 115
 Klink Józef 19
 Klinkhoffer Bernard 120
 Klocek Eugeniusz 115
 Klus Jerzy 259
 Kluz Michał 104
 Kmietowicz Franciszek 113
 Knapp Józef 120
 Knoc Stanisław 21
 Knoll-Kowancki Edmund 86, 154, 182,
 183, 298
 Kobylański Józef 31
 Koc 40
 Kochanowski Cyryl 97
 Kochanowski Stanisław 271
 Koczerowski 179
 Koczubej 54
 Koelich Józef 86
 Kolarz Józef 86
 Kolbuszowski Jan 98
 Kolmer Jan 101
 Kołodziej Adam Piotr 79
 Kołodziej Mieczysław 114
 Komanowicz 52
 Konarzewski Daniel 15, 16, 18, 136,
 137, 138, 148, 149, 166, 167, 169,
 178, 179, 180, 187, 192, 194, 195, 213,
 233, 234, 296, 298, 300, 316, 322,
 328, 335, 337, 345, 354
 Konasiewicz Stanisław 90
 Konieczny Wojciech 104
 Koniewicz Benedykt 130
 Koniewicz Tadeusz 42
 Konopka Edward 98
 Konopka Eugeniusz 86,
 Kończacki Andrzej 351
 Kopacz Adam 115
 Kopacz Włodzimierz 274
 Kopecki 182
 Kopeć Ludwik ps. „Wiktor” 157
 Korfanty Wojciech 66
 Korlakowski Władysław 97
 Korniak Julian 135
 Korolewicz Bolesław 47
 Kosacz Adam 199
 Kosar Czetař 91

Koseski Adam 19
 Kosiński Zbigniew 99, 271
 Koska Józef 98
 Koskowski Bronisław 347
 Koskowski Włodzimierz 113, 128, 129
 Koss Stanisław 116
 Kossowski Zygmunt 72, 176, 220
 Kostecki Kazimierz 23
 Kostecki Rudolf 77
 Kostek Franciszek 105
 Kostnik Ferdynand 106
 Kostuch Jan 275
 Kosydarski Franciszek 29
 Koszula Tadeusz 350
 Koszykiewicz Jan 104
 Kościński Stanisław 101
 Kośniewski 92
 Kot Stefan 105
 Kotarba Beniamin 104
 Koterba 199
 Kotiers Zdzisław 347
 Kotrba Józef 114, 139
 Kotrba Karol 115
 Kovats Marceli 237
 Kowalczewski Stanisław 56
 Kowalczuk 91
 Kowalewska Halina 346
 Kowalewski Mieczysław 347
 Kowalski Emil Jan 101
 Kowalski Józef 106
 Kowalski Karol 93
 Kowalski Kazimierz 40
 Kowalski Roch Karol 260
 Kowalski Wincenty 182, 184
 Kowalski Władysław 105, 260
 Kowalski Zdzisław 203
 Kowicki Jan 101
 Kozak Witold 30
 Kozak Władysław 30
 Kozakiewicz Zdzisław 115
 Koziół Jakub 49
 Koziółkowski Leon 349
Kozłowski Maciej 18
 Kozłowski Władysław 40
 Krajewski 96
 Krajewski Aleksander 96, 103
 Krajewski Franciszek 270
 Krajewski Józef 93
 Krajewski Ludwik 113
 Krajewski Wiktor 30
 Kraliczek-Krajowski Franciszek 18, 343, 353, 358, 361, 362, 373, 375, 376
 Kramarz Adam 104
 Krasicki Jan 116
 Krasiński Hubert 238
 Krasowski Stanisław 261
 Kratochwil Emil Edward 272
 Kraus Franciszek 105
 Kraus Rudolf 115
 Krauss Bronisław 106, 261
 Krauss Karol 157, 257, 323, 367, 370, 371
 Krauss Ludwik 90
 Krawiec Franciszek 101
 Krechowiecki Kazimierz 61
 Kreiss Henryk 115, 175, 312
 Kretowicz Mieszko 161, 221
 Kreutz Mieczysław 115
 Krępuszewski Aleksander 271
 Krieger Kazimierz 21, 326
 Kriesten Otto ks. 114
 Krogulski Mieczysław 105
 Kron Aleksander 116
 Kropiowski 96
 Królikiewicz Waclaw 41
 Kruczkiewicz Adam 116
 Kruczkiewicz Antoni 89, 116
 Kruk Jerzy Ignacy 237
 Krukowski Adam 113
 Krupa Antoni 104
 Krupiński Tomasz 104
 Kruszyński Stanisław 116
 Kruszyński Tadeusz 115
 Krynicki Stefan 116
 Krynicki-Korab Tadeusz 158
 Krysakowski Stanisław 126
 Krysiak Józef 159
Kryska-Karski Tadeusz 19
 Krzemiński Jakub 33, 49
 Krzisch Otto 116
 Krzysik Jan 40
 Krzysik Stanisław 272

Krzyształowski Leopold 39
Krzysztofowicz Rudolf 115
Krzywy Antoni 49
Książkiewicz Józef 21
Kubasiewiczówna Petronela 351
Kuberczyk Władysław 274
Kubicki Bronisław 21
Kubiński Stanisław 96
Kubistał Władysław 116
Kuch Józef 121
Kuchar Tadeusz 116, 199
Kucia Stanisław 260
Kuciela 90
Kucki Stanisław 40
Kuczkowski Stefan 106
Kuczyński Adam 116
Kudelski Juliusz 158
Kühl Karol 116
Kühnel Wacław 95, 261
Kukla Stanisław 103
Kukulka Józef 19, 53, 55, 60, 66
Kulesza Antoni 31
Kuliński Mieczysław 28, 36, 37, 55, 64,
121, 124, 155, 195, 213, 247, 255,
292, 293, 320, 321, 326, 328, 329,
331, 332, 341, 344, 370
Kulpa Władysław 271
Kułakowski Jan 48
Kułakowski Kazimierz 114, 232, 233
Künstler 182
Kupczyński Aleksander 116
Kuraś Karol 104
Kuraś Piotr 121
Kurowski Julian 49
Kuryłowicz 351
Kurzeja Tadeusz 366
Kusek Piotr 121
Kuśnierz Józef 237
Kut Władysław 106
Kuźniar Jan 103
Kuźniarz Jan 105
Kwak Rudolf 114, 311, 312
Kwaśnicki Józef 104, 379
Kwaśniewski Julian 96, 115
Kwiatkowski Józef 114
Kwiatkowski Rudolf 62, 78, 98, 161,
182, 197, 202
Kwieciński 345
Lachmund 144
Lang Gustaw 259
Lang Roman 29
Lang Rudolf 95
Lange Jan 109
Lange Stanisław 305
Langner Adam 101
Langner Józef 117
Laskownicki Stanisław 143
Laskownicki Zbigniew 48
Laskowski Ryszard 116
Laskowski Zygmunt 221
Laskowski-Korab Zygmunt 161
Latawiec Jan 105
Latawiec Zdzisław 115
Latocha 217
Latoszyński Teofil 30, 126, 249
Laudyn Władysław 161, 244, 293, 314,
322, 340, 341
Lazarowicz Józef 131
Lednicki Wacław 56, 86
Ledóchowski Ignacy 86, 154, 166, 196,
203, 204, 220
Ledwin Antoni 32
Legeżyński Marian 237
Leiman Bronisław 261
Leiter Leon 102
Leczyński Stanisław 96
Leliwa-Młodkowski Władysław 237
Lemme 355
Lenczner Bronisław 340
Lerski Mieczysław 49
Leśniewski Adam 116
Leśniewski Józef 42, 58, 61, 72, 73, 74,
76, 77, 82, 83, 85, 86, 88, 89, 93, 102,
110, 124, 127, 158, 216, 228, 240,
241, 242, 252, 254
Leśniewski Kazimierz 116
Leśnikowski Czesław 30
Leśnikowski Roman 30
Leśniowski Zbigniew 114
Letnik Edward 346

Lewandowski Kazimierz 114
 Lewcio Franciszek 105
 Lewicki Adam 21
 Lewicki Aleksander 115
 Lewicki Michał 106, 261
 Lewicki Wincenty 106, 261
 Libański Edmund 97
 Lichota Antoni 101
 Lichota Henryk 35
 Lichtenberg Jan 106
 Limberger Władysław 103
 Linde Mieczysław 16, 319, 324, 329,
 338, 343, 350, 353, 361, 373, 375
 Link Chrystian 120
 Lipart Kazimierz 89
 Liptaj Stefan 273
 Lis Paweł 98
 Lisik Piotr 32
 Lista Franciszek 158
 Litwinowicz Aleksander 49
 Litwinowicz Władysław 101
 Loegler Władysław 98
 Loewenstein Bernard Jan 103
 Loos Emil 115
 Lordigen dr, Lord dr 51, 52
 Lorenz Kazimierz 269
 Lortsch Piotr 30
 Lubaczewski Tadeusz 238
 Ludwig Rudolf 114
 Luft Tadeusz 115
 Lutyński Henryk 261
 Lwowski Marian 120
 Lynczyk Zenon 161

 Łacki Franciszek 221
 Łacki Mieczysław 129
 Łagiewski Władysław 23
 Łepkowski Zygmunt 214
 Łęcznarowicz Gustaw 260
 Łobarzewski Zygmunt 104
 Łobodziński Mieczysław 259
 Łodziński 93
 Łodziński Rafał 48
 Łodziński Tadeusz 58, 64, 109, 115, 146,
 150, 154, 254, 302, 313, 332, 354,
 359, 367

 Łojak Mieczysław 103
 Łomnicki Maksymilian 115
 Łomnicki Zdzisław 241, 242, 252
 Łopatka Władysław 104
 Łopatkiewicz 360, 372
 Łopuszański Karol 241
 Łopuszański Mieczysław 114
 Łoś Aleksander 111
 Łotowski Jan 85
 Łowicki Władysław 105
 Łoza Stanisław 126
 Łoziński-Jermułowicz Piotr 43
 Łubkowski Juliusz 116
 Łucejko Adam 116
 Łukasiewicz Edward 116
 Łukasik Władysław 105
 Łukaszewicz 209, 233
 Łukaszewicz Stanisław 116
 Łukaszewski Adam 350
Łukomski Grzegorz 16, 19
 Łuszczka Franciszek ks. 160
 Łuszczkiewicz Władysław 116
 Łuszczzyński Zygmunt 24
 Łysakowski Zdzisław 109, 115, 146,
 175, 200, 210, 217, 219
 Łyszyk Zenon 220

Mach Jan 105
 Machalski Karol 97
 Machalski Tadeusz 85, 227, 243, 244,
 245, 257, 264, 293, 308, 314, 315,
 323, 324, 380
 Machnicki Romuald S. 49
 Machowicz Stefan 100
 Machowski 182
 Maciałek Jan 105, 120
 Maciej Jan 184
 Maciejewski Franciszek 28
 Maciejowski Marian 49, 274, 378
 Macowicz 217
 Maczera Stanisław 23
 Maćkiewicz Jan 21
 Maćkowski 89
 Madejewski Walerian 22, 114
 Madurewicz Stefan 97
 Majewski 27, 89, 161

Majewski Aleksander 23, 49
 Majkowski Józef 103
 Makuch Tadeusz 103
 Makuch Zbigniew 103
 Malarski Maksymilian 259
 Malarski Tadeusz 39
 Malicki Marian 139
 Malina 82
 Malinowski Kazimierz 104
 Malinowski Tomasz 345
 Małek Antoni 103, 259
 Małoszewski Władysław 31
 Małuszyńska Maria 284
 Mandybur Józef 103
 Mangenheim Józef 115
 Maniek Paweł 121
 Manoward Zygmunt 347, 349
 Mantel Adam 104
 Mańkowski Jan 134
 Mańkowski Julian 104
 Mańkowski Witold 62
 Marciak Stanisław 104
 Marcinek Otto 116
 Marczewski Wojciech 237
 Marczyński Józef 347
 Marczyński Zygmunt 176
 Mareczek Jan 116, 344
 Maret 91
 Mariański Walerian 35, 41, 48, 145, 262, 276
 Marie Adam 99
 Markiewicz Tadeusz 103
 Marks Karol 157
 Marquart 101
 Marszałek Franciszek 97
 Martinek Adam 134
 Martynowicz Mirosław 113
 Marynowski Tomasz 22
 Masłowski Michał 121
 Massar Adolf 157
 Mastalski Stanisław 21
 Masternak Marian 126
 Maślanka Jerzy 47
 Matkowski Aleksander 58
 Matkowski Andrzej 46, 115, 365
 Matula Aleksander 103
 Matuszkiewicz Władysław 131
 Mazanek Kazimierz 42, 61
 Mazur 217
 Mazur Antoni 103
 Mazur Stanisław 158
 Mazurkiewicz 184
 Mazurkiewicz Michał 134
 Mączyński Czesław 38, 43, 62, 73, 74, 78, 83, 86, 92, 94, 135, 155, 176, 184, 185, 195, 221, 254, 256, 257, 284, 301, 311, 314, 315, 322, 329, 370, 371, 372, 380
 Mączyński Zdzisław 270
 Mądziel Julian 135
 Meisner Tadeusz 120
 Meissner Wojciech 275
 Meliwa Karol 131
 Meller Otto Józef 157
 Menkas Ludwik 80
 Merta Alfred 101
 Merwart Kazimierz 100
 Metzenauer Karol 77
 Meyer 211
 Mękowski Stefan 82, 314
 Mianowski Wiktor 115
 Miara Bronisław 270
 Micewiej Witold 29
 Michalewski Zbigniew 78
 Michalik Stanisław 33, 90, 92, 275
 Michalski Benedykt 106
 Michalski Bolesław 143
 Michalski Ignacy 105
 Michałek Alojzy 105
 Michałowski Kazimierz 22
 Michejda Tadeusz 76
 Michniowski Artur 350
 Michno Michał 105
 Miciński Józef 104
 Mickiewicz Marian 260
 Miculski Michał 98
 Mielnik Jan 62, 241, 242
 Mierka Bronisław 48
 Mierzeński Feliks 123, 253, 314, 318, 324
 Mięzowicz Zygmunt 58
 Mikula Jan 161

Mikuliński Stanisław 114
 Mildner Tadeusz 347
 Milian Stanisław 22
 Millie Zygmunt 21
 Minczeles Bernard 347
 Minkiewicz Henryk 18, 23, 72, 77, 154,
 166, 193, 195, 213, 223, 246, 247,
 261, 295
 Minkiewicz Witold 97
 Miński 101
 Mirabel Władysław 117
 Mirek Stanisław 104
 Mirkowski Michał 103
 Mirwiński Jan 73
 Misch Józef 50, 218
 Misiągiewicz Kazimierz 48
 Miszczak Waclaw 155
 Miskiewicz Franciszek 106
 Miśniak Jan 104
 Mitschein Ludwik 97
 Mittlener Ignacy 116
 Mizgalewicz Rudolf 21
 Mleczo Jan 126
 Młodnicki Adam 98, 147
 Młynarski Edward 217
 Mniszek Albert 96
 Moczarski Czesław 23
 Modelski Izydor 224, 247
 Modelski Teofil 50
 Mokrzycki Józef 113
 Molenda Władysław 103
 Monasterski Bolesław 115, 215, 219
 Mond Bernard 156, 157
 Mond Paweł 104
 Monderer Józef 98
 Montagna 52
 Moraczewski Waclaw 274
 Morelowski Teofil 104
 Moskwa Zenon Maria 115
 Mosoczy 381
 Mossor Adam 160
 Mossor Tadeusz 260
 Mostowski Henryk 62, 78, 314
 Mostowski Stefan 100
 Moszczeński Tadeusz 347
 Motylewski Mieczysław 130
 Mozdyniewicz Józef 131
 Mozołowski Stefan 347
 Mroczkowski Jerzy 272
 Mroczkowski Kazimierz 77
 Müllbauer 95
 Müller 158
 Müller Alina 136
 Müller Ferdynand 106, 122, 158
 Müller Waclaw 32
 Münz Natan 214
 Murzakiewicz Aleksander 176
 Musiał Lucjan 130
 Muszka Stefan 105
 Muszyński Janusz 116
 Muszyński Rudolf 120
 Muzyka 230
 Mycielski Feliks 116
 Myczkowski Jerzy 105
 Mydel Mikołaj 121
 Myszkowski Stefan 103

 Nahlik Jan 147
 Nahlik Stanisław 116
 Naramowski Mieczysław 347
 Nazarewicz Tadeusz 42, 155
 Neciuk 96
 Neudek Gustaw 98
 Neugebauer Jan 117
 Neumann Józef 287
 Neusarek Kazimierz 241
 Nędzowski Tadeusz 24
Nicieja Stanisław 19
 Nickles Edward 40
 Nickowski Józef 77
 Niebieszcański Olgierd 99
 Niedenthal Antoni 106
 Nieduszyński Adam 116
 Niedzielski Stanisław 95
 Niedźwiecki Marian 103
 Niemczycki Eustachy 30, 142
 Niemczycki Franciszek 122
 Niementowski Leon 118, 207
 Niemira 148
 Nieniewski Bolesław 79, 99
 Niepokojczycki 372
 Niepołomski Ignacy 115
 Niessel 53, 65

Nigburski Stanisław 39
 Nikiej Benedykt 72
 Niklewicz Aleksander 105
 Nittman Tadeusz ps. „Michał” 158
 Niziński Kazimierz 116
 Nosek Zygmunt 106
 Noskiewicz Tadeusz 116
 Nostadt Józef 103
 Noulens 52, 53, 54, 65
 Nowak Antoni 258
 Nowak Jan 114
 Nowak Józef 106
 Nowak Rudolf 40
 Nowak Tytus 77, 158
 Nowakiewicz Zygmunt 104, 272
 Nowakowski Alojzy 269
 Nowakowski Jan 23, 146
 Nowakowski Jerzy 106
 Nowakowski Marian 259
 Nowak-Przygodzki Antoni 58, 62, 129,
 159
 Nowarecki Modest 104
 Nowi Eugeniusz 121
 Nowicki Józef 114
 Nowicki Stanisław 104, 347
 Noworol Jan 105
 Noworol Władysław 107
 Nowosielecki Waclaw 104
 Nuckowski Ignacy 104
 Nusik 218
 Nussbaum-Hilarowicz Henryk 347
 Nycz Antoni 372

 Oberhard Joachim 349
 Obertyński Stanisław? 48
 Obertyński Zdzisław 161, 237
 Obirek Julian 287
 Ocetkiewicz Marian 40, 46
 Ocheduszko Tadeusz 106
 Ochocki Tomasz 260
 Odra 18
 Odrowąż-Minkiewicz Henryk 86
 Odrzywolski Tadeusz 260
 Odzierzyński Roman 115, 230
 Ogórek Mirosław 114
 Okulicki Leopold 21

 Olaniewicz Stanisław 109
 Olechowski Jan 62, 73, 78, 93, 98, 158,
 161
 Olszewski Henryk 116
 Omelianowicz-Pawlenko Michaiło 15,
 17
 Onichimowski Stefan 23
 Opieński Jan 161
 Oprych Tadeusz 30
 Orkisz Michał 49
 Orlewicz Tadeusz 143
 Orłowski Antoni 217
 Orłowski Witold 345
 Ornatowski Mieczysław 106
 Orobkiewicz Władysław 23, 143
 Orzechowski 47
 Orzechowski Tadeusz 113
 Osmólski Feryderyk 176
 Ossoliński Jerzy 23
 Ostachowicz Stanisław ks. 160
 Ostachowicz Bronisław 82, 115
 Ostafi Polikarp 101
 Ostrowski Stanisław 113
 Ostrowski Tadeusz 261
 Ostrowski Władysław 106, 260
 Ostrowski Zbigniew 218
 Ottenbreit Henryk 115
 Otworowski 326

 Pacowski Artur 103
 Pacula Stanisław 103
 Paderewska 188
 Paderewski Ignacy 53, 55
 Paklikowski Bronisław 347
 Paleolog Jerzy 99
 Palmi Roman 114
 Pałczyński Antoni 31
 Pałka Mieczysław 105
 Panaś Aleksander 237
 Panaś Józef S. ks. 49
 Pankowicz Kazimierz 86, 354
 Pańczyk Józef 105
Partacz Czesław 16, 19
 Partyka 217
 Pasotti Stanisław 81
 Pasternak Karol 29

Pastółka Józef 81
 Paszkiewicz Gustaw 179, 296
 Paszkudzki Jerzy 100
 Paśnik Władysław 130
 Patera Antoni 40
 Patkowski Juliusz 350
 Patryn Eugeniusz 113
 Pawlaczek Andrzej 237
 Pawlik 195
 Pawlikowski Ludwik 101
 Pawlikowski Stanisław 33
 Pawłas Antoni 98
 Pawłowski Antoni 115
 Pawłowski Leopold 106
 Paykart Bolesław 99
 Pazirski Ludwik 97
 Paziuk Tadeusz 33, 106
 Pączek Edward 22
 Peiper Adam 316
 Peiper Michał 207
 Pelz 92
 Pelz Rudolf 274
 Perlak Tomasz 106, 260
 Perrini Camillo 47, 305
 Peschel Karol 115, 191
 Peszke Ryszard 90, 92
 Peterz Józef 103
 Petlura Semen 51, 52, 54, 59, 66
 Petru Kazimierz 346
 Petry Stefan 58
 Petza Mikołaj 261
 Pędzikiewicz Bolesław 104
 Philipp Stanisław 115
 Piasecki Karol 183
 Piasecki Wojciech 90, 158
 Piątkowski Jan 100
 Piątkowski Józef 120
 Piech Kazimierz 261
 Pieczonkła Edward 95
 Piekos Zygmunt 104
 Piekosiński Apolinary 106
 Pieniążek Stanisław 22
 Pietras Ludwik 349
 Pietrzak Henryk 104
 Pietrzycki Ignacy 28, 139, 347
 Pigoń Stanisław 30
 Piguleczka de Lonius Rudolf 99, 157
 Pikor Bolesław 101
 Pilch Leon 182
 Pilecki Szczepan 103
 Pilecki Tadeusz 30
 Pilina Władysław 160
 Piller Adolf 96, 97
 Piłsudski Józef 16, 25, 110, 180, 195
 Pinkerfeld Julian 97
 Piotrowski Stefan 89
 Pirgo Marian 48
 Pirogowski Eugeniusz 79
 Pisarik Ludomir 95, 147
 Piskorz 230
 Piskorz Fryderyk 104
 Pitula Jan 81
 Piwocki Ksawery 37
 Plauder Emil 115
 Pluskwa Władysław 270
 Płażek Edwin 115
 Płotnicki Tadeusz 115
 Pockh Władysław 100
 Podoba Stefan 120
 Podoliński Władysław 275
 Podsoński Franciszek 98
 Pohorecki Andrzej 347
 Pokciecha Karol 105
 Pokiński Adam 99
Polak Bogusław 16, 19
 Polakowski Włodzimierz 77
 Policzkiwicz Antoni 30
 Pollak Alfred 49
 Pomersbach Józef 105
 Pomian-Cieński Michał 156, 334
 Pop Tomasz 104
 Popek Władysław 103
 Popkowski 346
 Poplich Józef ks. 160
 Popowicz Bolesław 183, 300, 365
 Porawski Klemens 86
 Porębalski Tadeusz 104
 Poruszyński Paweł 21
 Pospischil Roman 259
 Pospischil Walerian 259
 Potencki Stanisław 114, 115
 Potocki Maurycy hr 85

Pragłowski Rajmund 100, 274
 Prasałowicz Bronisław 106
 Praun Stanisław 101
 Prochaska Józef 33
 Progulski Stanisław 95
 Prokop Antoni 104
 Proń 230
Próchnik Adam 19
 Pruc Kazimierz 105
 Prugar Tadeusz 365
 Prus Marian 113
 Prusak Roman 134
 Prymon Andrzej 115
 Przedzielski 267
 Przeradzki Kazimierz 31
 Przetocki Marian 99
 Przewłocki 18
 Przybylski Kazimierz 103
 Przyńczyński Zygmunt 21
 Przywara Józef 273
 Przywara Stanisław 21
 Puchalik Zygmunt 103
 Puchalski Antoni 116
 Pudło Władysław 142
 Putschogel 82
Quirini Atur 122
Rabkiewicz Franciszek 142
 Rachwański Stanisław 121
 Rachwał Stanisław 32, 101
 Rachwał Zygmunt 104
 Raczka Władysław 106
 Raczkowski Stefan 261
 Raczyński Jan 42
 Radecki Zbigniew 104
 Radomski Jan 105
 Radoń Karol 221
 Radowski Bronisław 316
 Radwański Wacław 103
 Radzikowski Stanisław 99
 Raichel Jan 106
 Ramer Salomon 261
 Rappaport Bernard 113
 Rarogiewicz Stanisław 106, 260
 Ratajczyk 326
 Reczucha Wojciech 93
 Reder Klaudiusz 114
 Reichel Wojciech 120
 Reichenberg Gwido 116
 Reif Marian 146
 Reiss Henryk 24
 Rejman Józef 121
 Remer Klemens 139
 Remizowski Michał 246
 Reubenbauer 79
 Richtman Roman 115, 218
 Riedel Józef 120
 Riedl Adam 116
 Riedler Karol 350
 Riesdorf Władysław 97
 Riess-Wiesenhorn Wit 105
 Robaczewski Jan 106
 Robakiewicz 55
 Rodziński Herman 121
 Rodzyńkiewicz Roman 121
 Rogala Jan 347
 Rogalski Julian 120
 Rogoż Antoni 237
 Roja Bolesław 156
 Rokicki Tadeusz 130
 Rokitowski Franciszek 104
 Rolecki Tadeusz 106
 Rolland Wilhelm 274
 Romaniszyn Jan 49
 Romanowski Michał 115
 Romanowski Roman 29
 Romei 53, 65, 66
 Romer Jan 160, 166, 195
 Romer Rodryg 237
 Rosch Józef 122
 Rosenöl Henryk 103
 Rosołowicz 217
 Rosołowski Witold 21
 Rosołowski Zdzisław 21
 Rostański Adam 21
 Roszka Stanisław 251
 Rothfeld Jakub 347
 Rozdół Stanisław 101
 Rozmiarok Franciszek 283
 Rozwadowski 365
 Rozwadowski Antoni 49
 Rozwadowski Jerzy 116

Rozwadowski Tadeusz Jordan 15, 22,
 27, 28, 32, 35, 41, 42, 46, 50, 56, 67,
 68, 72, 78, 80, 87, 88, 95, 96, 98, 100,
 102, 107, 111, 112, 122, 127, 132,
 137, 141, 144, 145, 148, 154, 162,
 172, 173, 180, 184, 195
 Rozwadowski Wiktor 48
 Rozwadowski Włodzimierz 32, 48
 Rozwadowski-Jordan Józef 237, 238
 Rucker 357, 369, 370
 Ruczka Aleksander 113
 Rudrof Franciszek 49
 Rudzik Bronisław 31
 Rudzki Gustaw 183
 Rudzki Mieczysław 205
 Runge Witold 348
 Rutowicz Stanisław 105
 Rybczyński Mieczysław 50, 142
 Rybicki Tomasz 49, 272
 Rybicki Władysław 273
 Rybka Edward 101
 Rychlicki Stanisław 105
 Rychliński Tadeusz 103, 260
 Rydel Stefan 103
 Rydlowa Józefa 30
 Rydygier Antoni 114
 Rylski Kazimierz 84, 145, 147, 186, 200,
 235, 255, 258, 321, 327, 328, 341,
 342, 346, 355, 357
 Rymanowicz Antoni 113
 Rządki Aleksander 90, 92, 207
 Rzepecki Antoni 157
 Rzepecki Władysław 23
 Rzeszutko Marcin 89
 Rzewuski Henryk 196

 Sabanon Władysław 42
 Sabatowski Antoni 347
 Sachanek Stanisław 95
 Sadacki Józef 21
 Sadowski Emil 22
 Sagan Tomasz 105
 Saja Stanisław 77
 Sajdak Franciszek 350
 Salabura Zdzisław 104
 Sałata Stanisław 79
 Samotus Marian 72

 Sanak Mieczysław 105
 Sandecki Roman 106
 Sanetra 103
 Sanocki Stanisław 115
 Sapecki Bronisław 106
 Sarwan Józef 31
 Sas-Czajkowski Władysław 103
 Sas-Świstelnicki Edward 90
 Sawicki Zygmunt 115
 Schindler Władysław
 Schirmer Kazimierz 114
 Schleicher Filip 287
 Schmid Aleksander 381
 Schmid Jan 121
 Schmidt Henryk 203
 Schmidt Władysław 115
 Schmied Józef 106
 Schneid Stanisław 100
 Schneider Zdzisław 259
 Schneidler Władysław 115
 Schneikart Marian 116, 311
 Schramm Andrzej 31, 284, 305
 Schramm Jan 157, 190
 Schreiber Józef 78
 Schrötter Karol 116
 Schuk Marian 105
 Schuman Ryszard 97
 Schumann Józef 23
 Schuster Alojzy 116
 Schuster Emil 209
 Schütz Maks 116
 Schwartz Antoni 271
 Schwarz Juliusz 120
 Schwarzenberg-Czerny Jerzy 89, 90, 92,
 157, 158, 306, 308, 309, 310, 311,
 312, 323, 334, 346, 371
 Schwenk Józef 275
 Schwetz Marian 21
 Seidel Piotr 97
 Seja Alfons 157
 Sek Ignacy 345
 Sekler Henryk 347, 349
 Selcer Mieczysław 158, 220
 Semeczka Władysław 120
 Senajka Andrzej 270
 Serafin Jarosław 103
 Serczyk Władysław 19

Serda-Teodorski Aureli 160, 184
 Sereżyński Franciszek 271
 Sereżyński Hipolit 89
 Serejwski Herman 114
 Seyfried Edmund 237
 Sęczyk Karol 127
 Siarkiewicz Filip 49, 158, 159
 Siekierski Józef 105
 Sikora Józef 270
 Sikora Paweł 104
 Sikorski Adam 211
 Sikorski Walerian 73, 93, 157, 176, 226
 Sikorski Władysław 16, 17, 31, 48, 86,
 118, 126, 130, 144, 145, 154, 157,
 160, 172, 180, 187, 195, 206, 207,
 213, 246, 247, 296, 297, 298, 299,
 302, 316, 319, 325, 326, 330, 338,
 339, 342, 343, 344, 353, 354, 358,
 361, 362, 363, 373, 375, 376
 Siłka Bolesław 193
 Simon Waclaw 95
 Skarbek Aleksander 55
 Skiba Edward 90
 Skiba Józef 105
 Skibniewski Tadeusz 31
 Skoczylas Adam 62, 129
 Skorczyński Wincenty 21
 Skoropadski 54
 Skowroński Karol 349
 Skrętowicz Edward 275
 Skrowaczewski Paweł 114
 Skrytka Jakub 142
 Skrzyński Stanisław Wilhelm 289
 Skrzywanek Franciszek 238
 Skulski Emil 114
 Skulski Jan 116
 Skupiel Sebastian 105
 Skwara Stanisław 106
 Sładek Władysław 99
 Sławiczek Mieczysław 46
 Slys Józef 107
 Słaby Józef 105
 Sładowski Alfred 114
 Słomka Władysław 376
 Słonka Franciszek 21
 Słotwiński Stanisław 273
 Słuchocki Jan 86
 Słupczyński Aleksander 116
 Smagowicz 22
 Smalski Stanisław 221
 Smekal Florian 134
 Smerek Aleksander 113
 Smerek Stanisław 39
 Smith 51
 Smokowski Marian 116
 Smolarski Władysław 43, 57, 61, 81, 82,
 89, 108, 197, 205, 209, 215, 215, 218
 Smolicki 147
 Smolicki Michał 95
 Smolka Ludwik 99
 Smorecki Piotr 106
 Sobieraj Walerian 206
 Sobierański Stanisław 114
 Sobol Antoni 115
 Sobolewski Zygmunt 105
 Socha Mieczysław 62
 Sochanik Tadeusz 116
 Sochański Bronisław 134
 Soewy Rudolf 116
 Soj Kanty Jan 106, 260
 Sokolik Michał 161
 Sołolnicka Zofia 184, 185
 Sokołowski Adam 116
 Sokołowski Bronisław 275
 Sokołowski Józef 113
 Sokołowski Stanisław 89, 114
 Solarski Władysław 23
 Solecki Adam 197
 Solecki Tadeusz 103
 Sołtys Bogdan 77
 Sołtysik Mieczysław 113
 Sommer Bolesław 21
 Sopocki Michał 103
 Sopotnicki 182
 Sopotnicki Józef 184
 Sota Jan 217
 Sozański 100
 Sozański Mieczysław 31
 Spittal Stanisław 77
 Spławiński Władysław 103
 Spur 92
 Sroka Michał 120

Stabile 59
 Stabrowski Otton 31, 160, 161
 Stachowski Stefan 107
 Stadler Mieczysław 114
 Stadowski Alfred 89
 Stadtmüller Alfred 73
 Stahl Leonard 287
 Stanaszek Bronisław 90
 Stankiewicz Józef 29
 Stankiewicz Zdzisław 272
 Starck Edward 381
 Starck Wilhelm 157
 Starzecki Stanisław 78
 Stasiniewicz Julian ps. Kmita 46, 169
 Staszalek Stanisław 29
 Staszewski Ludwik 115
 Staszekiewicz Karol 103
 Stawarski Zygmunt 120
 Stawarz Antoni 104
 Stawecki Piotr 19, 42, 136, 137, 144,
 149, 160, 165, 166, 171, 269, 284,
 289, 296, 305, 319, 353, 365
 Stayer Eugeniusz 259
 Stebelski Aleksander 21
 Stecz Eugeniusz 89
 Steczkowski 186, 187
 Stedieg Szulem 29
 Stefańczyk Waclaw 79
 Stefczyk Kazimierz 115
 Stefczyk Tadeusz 115
 Steller Paweł 103
 Stelmach Romuald 62
 Stelmachniewicz Zygmunt 106
 Stenzel Rudolf 114, 121
 Sterba Felicjan 42, 61, 85, 216, 342, 359
 Stobiecki Zdzisław 271
 Stobiecki Zygmunt 347
 Stokłosiński Stefan 22
 Stokowska Wiktoria 346
 Stolarski B. 54
 Stopa Jan 105
 Storożyński Celestyn 260
 Stramm-Piotrowski Jan 103
 Straszewski Henryk 50
 Stromenger 182
 Stronczak-Miłaszewski Adam 99
 Stroński 183
 Stroński Bronisław 118, 347
 Stroński Kajetan 115
 Stroynowski Roman 48
 Strykowski Jan 120
 Strzałkowski Zygmunt 114
 Strzelczyk 210, 234
 Strzelecki Tadeusz 345
 Strzelecki Zygmunt Wiktor 42, 43, 56,
 57, 61, 64, 74, 81, 82, 88, 89, 108,
 133, 134, 174, 189, 206
 Strzeszyński Kazimierz 103
 Stuchły Stanisław 347
 Studnicki Witold 97
 Studziński Adolf Bolesław 40
 Studziński Stanisław 106
 Stuszkiewicz Edmund 106
 Styfi Julian 103
 Suchanek 158
 Sulimirski Tadeusz 49, 159
 Sułkowski Jan 259
 Surmiak Włodzimierz 105
 Swoboda Jan 103
 Sydera Roman 58
 Syguliński Zygmunt 103
 Sym Alfred 161
 Sypek Józef 106
 Szadujkis Stefan 121
 Szafarz 160
 Szafarski Józef 347
 Szafnicki Marian 127
 Szafrański Włodzimierz 21
 Szajkowski Marian 105
 Szajna Władysław 106
 Szamota Eligiusz 115
 Szapia Mieczysław 347
 Szargut Józef 81
 Szarocho Karol 31
 Szarski Andrzej 116
 Szayer 48
 Szczepanik Józef 349
 Szczepanowski Karol 160, 199
 Szczepanowski Stanisław 378
 Szczepański Marian 31
 Szczygielski Stanisław 115
 Szelepin Leon 100

Szeremeta Julian 271
 Szkilnyj 91
 Szkolnicki Franciszek 107
 Szkonikowski Józef 42
 Szlapa Roman 104
 Szmilewski Eustachy 116
 Szopa Karol 103
 Szpała Franciszek 139
 Szpork 79
 Szpunar Ignacy 105
 Szpytmann Stanisław 104
 Sztaner Zygmunt 345
 Szulc Leopold 55
 Szulc Lucjan 116
 Szulislawski Aleksander 259
 Szulislawski Kazimierz 115
 Szulislawski Lesław 347
 Szuman Antoni 42
 Szumilak Jan 77
 Szumiński Stanisław 82
 Szurley Marian 49
 Szuster Emil 93
 Szwarcer Ludwik 48, 79
 Szwed Jan 77
 Szwed Stanisław 99
 Szweryn Roman 114
 Szydarowski Marcei 22
 Szykowski Leopold 271
 Szymański 230
 Szymański Bruno 98
 Szymański Jan 104
 Szymański Jan 120
 Szymański Kazimierz 106
 Szymaszek Władysław 237
 Śladowski Stanisław 350
 Śmiałowski Józef 50
 Śniadowski Marcei 31, 114, 154, 156,
 175, 189, 190, 191, 199, 200, 209,
 210, 216, 217, 218, 219, 227, 229,
 232, 233, 240, 241, 242, 251, 252,
 290, 291, 333
 Świdnicki Józef 109
 Świdnicki Tadeusz 109
 Świeżawski Adam 156
 Świeżawski Kazimierz 100
 Święcicki Kazimierz 47, 78
 Świrski Jan 103
 Świtalski Adam 159
 Świtalski Stanisław 62
 Tabaka Mieczysław 105
 Tabęcki Kazimierz 120
 Tabich Stanisław 115
 Tabisz Aleksander 349
 Talarski Eustachy 106, 261
 Tałeczko 33
 Tarnawa-Malczewski Juliusz Tadeusz
 165
 Tarnawski Adam 351
 Tarnawski Jerzy 78, 104
 Tascher Jan 50
 Tatarczuch Stanisław 101
 Teleżyński Konstanty 272
 Tendaj Roman 106
 Tendos Stanisław 104
 Teodorowicz Józef 287
 Teodorowska Anna 351
 Terenkoczy Władysław 115
 Terlecki Juliusz Kazimierz 134
 Terlikowski 101
 Terski 109
 Then Aleksander 89
 Thumen Mieczysław 143
 Tobijczyk Władysław 99, 113
 Toczyski 82
 Todt Wilhelm 115, 240
 Tomanek Franciszek 43, 93
 Tomasik Witold 113
 Tomaszewski Jan 216
 Tomaszewski Walenty 99
 Tomaszewski Zygmunt 96, 106
 Tomazik Witold 89
 Tomecki Stanisław 360
 Toporowski Michał 104
 Topór-Kisielnicki Włodzimierz 23
 Toroń Stanisław 89, 93
 Toropolski Jan 350
 Toszek Michał 104
 Toth Walery 115
 Towarnicki Henryk 32, 41
 Traczek Tadeusz 104
 Trembecki Michał 103

Trendota Marian 22
 Treter Jerzy 99
 Trexler de Torsola Ludwik 103
 Trojan Klemens 115
 Trojan Stanisław 105
 Trzeźniowski Zdzisław 156, 284
 Trzos Bolesław 259
 Trzos Henryk 115
 Trzpis Henryk 21
 Turnele Kazimierz 115
 Turzański 381
 Tuszkiewicz Alfons 103
 Twardoń Franciszek 261
 Twardowski Bolesław 287
 Tyczka Witold 347
 Tylko Feliks 115
 Tyrcha Leon 32
 Tyszka Kazimierz 144
 Tyszkowski Jerzy 81

 Uhma Stefan 100
 Ujejski Juliusz 49, 106
 Umiastowski 89
 Urban Stefan 49
 Urbanowicz Władysław 315
 Urbański Mikołaj 134
 Urbański Tomasz 273
 Usarz Franciszek 113

 Vladik Kazimierz 22
 Vlassic Zbigniew 97
 Völpel Roman 97
 Vopatarni Oskar 96
 Voves Jarosław 101

 Wachholz 309, 310, 360, 372
 Wachlowski Zenon 95, 113, 351
 Wajda Michał 217
 Wajdenfeld Wolf 349
 Walacha Antoni Włodzimierz 106
 Walczak Kazimierz 104
 Waldenberger Bronisław 115
 Walewski Edward 270
 Waligórski Bolesław 22
 Wallner Tadeusz 82
 Waltenberger Kazimierz 116, 232
 Walter Jakub 100

 Wałęga Tadeusz 350
 Wałęga Wiktor 271
 Wandalin Adolf 31
 Warchał Józef 115
 Warchałowski Józef 103
 Warszawski Jan 273
 Wasilewska Halina 346
 Wasyluk Kazimierz 350
Wawrzkowicz Eugeniusz 19
 Ważny 207
 Wąsowicz Jerzy 37
 Wąsowicz Stanisław 207
 Wątopek Karol 158
 Wechsler Tadeusz 272
 Wechsler Wilhelm Emil 197, 199
 Wegeman Zygmunt 29
 Weisowski Kazimierz 209
 Welanyk Adam 106
 Weldon Otton 305
 Welser Antoni 49
 Wesłowski 381
 Wesołowski 187
 Wesołowski 49
 Wężowski Stanisław 120
 Wiat Carton de 51, 52, 59, 65, 66
 Wiatr Piotr 106
 Wiczkowski 109
 Widacki Stanisław 365
 Widczyniszyn Marian 72
 Wiczorek 33
 Wieczorkiewicz-Scaewola Waclaw 364,
 365
 Wiejacki Franciszek 260
 Wieroński Daniel 348
 Wierzbiański Zbigniew 142
 Wierzbicki Antoni 275
 Wierzbiński Stanisław 103
 Wierzejski Tadeusz 116
 Wieśniak Waclaw 23
 Wietchy Adolf 39
 Wiewiórski Kazimierz 113
 Więckowski 109
 Więckowski Mieczysław 46, 345
 Więckowski Tadeusz 21, 103
 Wiktor Bronisław 97
 Wilczyński Hiacynt 93

Wilczyński Tadeusz 347
 Wilk Andrzej 183, 300
 Wilk Stanisław 96
 Willner Zygmunt dr 347
 Winniczenko 54
 Wisłański Gustaw 260
 Wiśniewski Artur 345
 Wiśniewski Józef 134
 Wiśniewski Nikodem 283
 Wiśniewski Stefan 121
 Wiśniewski Tadeusz 102
 Witkowski Edmund 79
 Witkowski Stanisław 114
 Witos Wincenty 54
 Witoszyński Józef 101, 351
 Witter Bronisław 346
 Witz 48, 78
 Wlasak Antoni 105
 Włodarczyk Jerzy 309
 Włodarczyk Lucjan 31
 Włodarski Jan 37, 46, 141, 365
 Włodek 103
 Wojak Marian 81
 Wojciak Jan 104
 Wojciechowski Stanisław 73, 113, 258
 Wojciechowski Władysław 103
 Wojciechowski-Lubicz Marian Witold
 305
 Wojna Paweł 104
 Wojnar Adam 360
 Wojtanowicz Józef 105
 Wojtowicz Mikołaj 113
 Wojtyna Józef 105
 Wolańczyk Edmund 23
 Wolf Antoni 23, 33
 Woliczko Stanisław 30, 348
 Wolski Stanisław 100
 Wolski Zygmunt 155, 259
 Wonarusz 97
 Wondraczek Marian 103, 349
 Woyzbun Edward 259
 Woźniakowski Stanisław 105
 Woźny Kazimierz 56, 207
 Wójcik Bonifacy 360
 Wójcikiewicz 141, 142
 Wrażej Władysław 116
 Wroczyński Jan 110
 Wrona 73
 Wrona Antoni 116
 Wrona Michał 121
 Wróbel Karol 103
 Wróbel Marian 220
 Wróbel Tadeusz 97
 Wróbel Zdzisław 350
 Wrześniawski Tadeusz 89
 Wściślak Geza 101
 Wujcik Julian 114
 Wurma Leon 77
 Wyporek Antoni 21
 Wysocki Józef 131
 Wysocki Leon 135
 Wysocki Rudolf 62
 Wysocki Włodzimierz 115
 Wysoczański Jan 103
 Wyszatycki Stanisław 104
 Yicaire 51
 Zaak Antoni 48
 Zabielski Antoni 116
 Zabłocki Jan 114
 Zagórski Stanisław 284, 381
 Zając Czesław 120
 Zając Marian 104, 238
 Zajączkowski Czesław 120
 Zajchowski Zygmunt 217
 Zajkowski 277
 Zaklika Edward 29
 Zaleski Aleksander 116
 Zaleski Bolesław 95
 Zaleski Juliusz 106
 Zaleski Marian 49
 Zalibski 91
 Załucki Tadeusz 29
 Zamirski Jan 275
 Zandler Franciszek 81
 Zaniewski Jerzy 184
 Zaręba Staromir 31
 Zarytkiewicz Roman 104
 Zawadowski Andrzej 260
 Zawistowski Józef 90
 Zawistowski Nelina 143
 Zawisza de Sulima Emil 105

Zazula Włodzimierz 272
 Zbicki Jan 230
 Zbiegini Artur 134
 Zboril Miłosław 115, 233, 240
 Zborowski Julian 104
 Zebura Eugeniusz 30
 Zieleniewski Mieczysław 96, 241
 Zieliński Jan 237
 Zieliński Zygmunt 17, 28, 30, 76, 77, 85,
 86, 102, 122, 126, 139, 160, 182, 349,
 350, 377, 379
 Zielonka Mieczysław 23
 Ziemilski Benedykt 95
 Zieniewski 260
 Zieniewski Wincenty 273
 Zimowski Mieczysław 40
 Zintel Rudolf 100
 Ziobro Edmund 106
 Zlab Maria 351
 Zossel Ignacy 96, 143
 Zubczewski Roman 116
 Zubczewski Stefan 96
 Zubrzycki Leon 89, 93
 Zulauf Juliusz 145, 284, 301, 302, 320,
 328, 329, 342
 Zwoleński Tadeusz 366
 Zwoliński Karol 77
 Zwonarz Wilhelm 271
 Zychowski Robert 90
 Żachowicz Adolf 55
 Żarski Karol 72, 159
 Żebrowski 48
 Żegan 221
 Żelechowski Paweł 116
 Żeligowski Lucjan 284
 Żerebecki Marian 97
Żurakowski Stanisław 19
 Żurawski Gustaw 104
 Żurek Jan 120
 Żurowski Stanisław 143, 239

Opracowanie: mgr Jarosław Sawka

WYKAZ SKRÓTÓW

l. p. strz. lwow.
abs.
akc.
arcyb.
art.
asystenc.
austr.
b.
bm.
br.
bryg.
c. i k.
CAW
chor.
d.
dep.
dok.
dr
drag.
d-two
dyw.
fort.
g
gen. bryg.
geom.
godz.
gosp.
górsk.
haub.
hr.
im.
instr.
intenden.
inż.
itd.
itp.
jedn., jednor.
jen.
jw.
K
kand. adw.
kauk.

1. Pułk Strzelców Lwowskich
absolwent
akcyjny
arcybiskup
artykuł
asystencki
austriacki
były, byłej, byłe
bieżącego miesiąca
bieżącego roku
brygadier
cesarski i królewski
Centralne Archiwum Wojskowe
chorąży
dawny
departament
dokument
doktor
dragon
dowództwo
dywizja
fortyfikacja
gram
generał brygady
geometra
godzina
gospodarczy
górski, górskiej
haubica
hrabia
imienia
instruktor
intendentura, intendent
inżynier
i tak dalej
i tak potem
jednoroczny
jeniec, jeniecki
jak wyżej
korona
kandydat adwokacki
kaukaski

km	kilometr
km.	karabin maszynowy
kmd	komenda
kmdt	komendant
KN	Krzyż Niepodległości
KNP	Komitet Narodowy Polski
Kom. MSO	Komenda Miejskiej Straży Obywatelskiej
Kom. SO	Komenda Straży Obywatelskiej
komp.	kompania
kon.	konnica
corp.	korpus
kpr.	kapral
kpt.	kapitan
KW	Krzyż Walecznych
kwat.	kwateryniarzostwo (-ski)
Leg. Polsk.	Legiony Polskie
Leg.	Legion (Legiony)
leg.	legionista
lek. wet.	lekarz weterynarii
lek.	lekarz
lp.	liczba porządkowa
lw.	lwowski
m.	miasto, miejscowość
m.in.	między innymi
m.p.	miejsce pobytu
mar.	marynarz, marynarka
mat.	materiały (materiałowy)
mech.	mechanik, mechaniczny
med.	medyk, medyczny
mjr	major
Mr	marka
MSWojsk.	Ministerstwo Spraw Wojskowych
namiestn.	namiestnik, namiestnictwo
NDWP	Naczelne Dowództwo Wojsk Polskich
np.	na przykład
nr	numer
O. IX	Oddział IX
obr.	obronny, obrona
oddz. górsk. art.	oddział górskiej artylerii
of. telef.	oficer telefoniczny
ofic.	oficer (-ski)
ogniom.	ogniomistrz
oo.	ojcowie (zakonni)
OOP	Order Odrodzenia Polski
oper.	operacyjny
OW	Oddział Wywiadowczy

p. obr. kraju	pułk obrony kraju
p. ul.	pułk ułanów
p.	pułk
pac	pułk artylerii ciężkiej
pal	pułk artylerii lekkiej
pap	pułk artylerii polowej
pers.	personalny
PKL	Polska Komisja Likwidacyjna
pkt	punkt
pl.	plac
plut.	pluton, plutonowy
płd.	południe, południowy
plk	pułkownik
pln.	północ, północny
poczt.	pocztowy
pol. baon uzup.	polowy batalion uzupełnień
pol.	polski
Polit.	Politechnika
por.	porucznik
POW	Polska Organizacja Wojskowa
pp	pułk piechoty
pp.	panowie (panie)
ppłk	podpułkownik
ppor.	podporucznik
prakt.	praktykant
prez.	prezydium
prof.	profesor
prow.	prowiant, prowiantowy
przydz.	przydział
r.	rok
rachm.	rachmistrz
rach.	rachunkowy
Reg.	Regiment
ref.	referent, referat
rez., rezerw.	rezerwa, rezerwowcy
rol.	rolniczy
ros.	rosyjski
rozk.	rozkaz
rozp.	rozporządzenie
rtm.	rotmistrz
rygoryz.	rygoryzant
sanit.	sanitariusz, sanitariuszka
sap.	saper, saperski
sekc.	sekcja, sekcyjny
SG	Straż Graniczna
sierz.	sierzant

sł.	słuchacz
st. sierż.	starszy sierżant
st. żołn.	starszy żołnierz
strz., strzel.	strzelec, strzelców
szer., szereg.	szeregowy
szpit. garn.	szpital garnizonowy
szturm.	szturmowy (-a)
telef.	telefonista (-ka)
tj.	to jest
TKB	Terenowa Komisja Poborowa
TKRz	Tymczasowy Komitet Rządzący
tzn.	to znaczy
tw.	tak zwany
uk.	ukończony
ul.	ulica
ur.	urodzony
URL	Ukraińska Republika Ludowa
uzup.	uzupełnienie
VM	Virtuti Militari
wachm.	wachmistrz
wojsk.	wojskowy
WP	Wojsko Polskie
zał.	załącznik
zast., z-ca	zastępca
zm.	zmarł
zob.	zobacz
żand.	żandarm, żandarmeria
żołn.	żołnierz, żołnierski

SPIS ILUSTRACJI

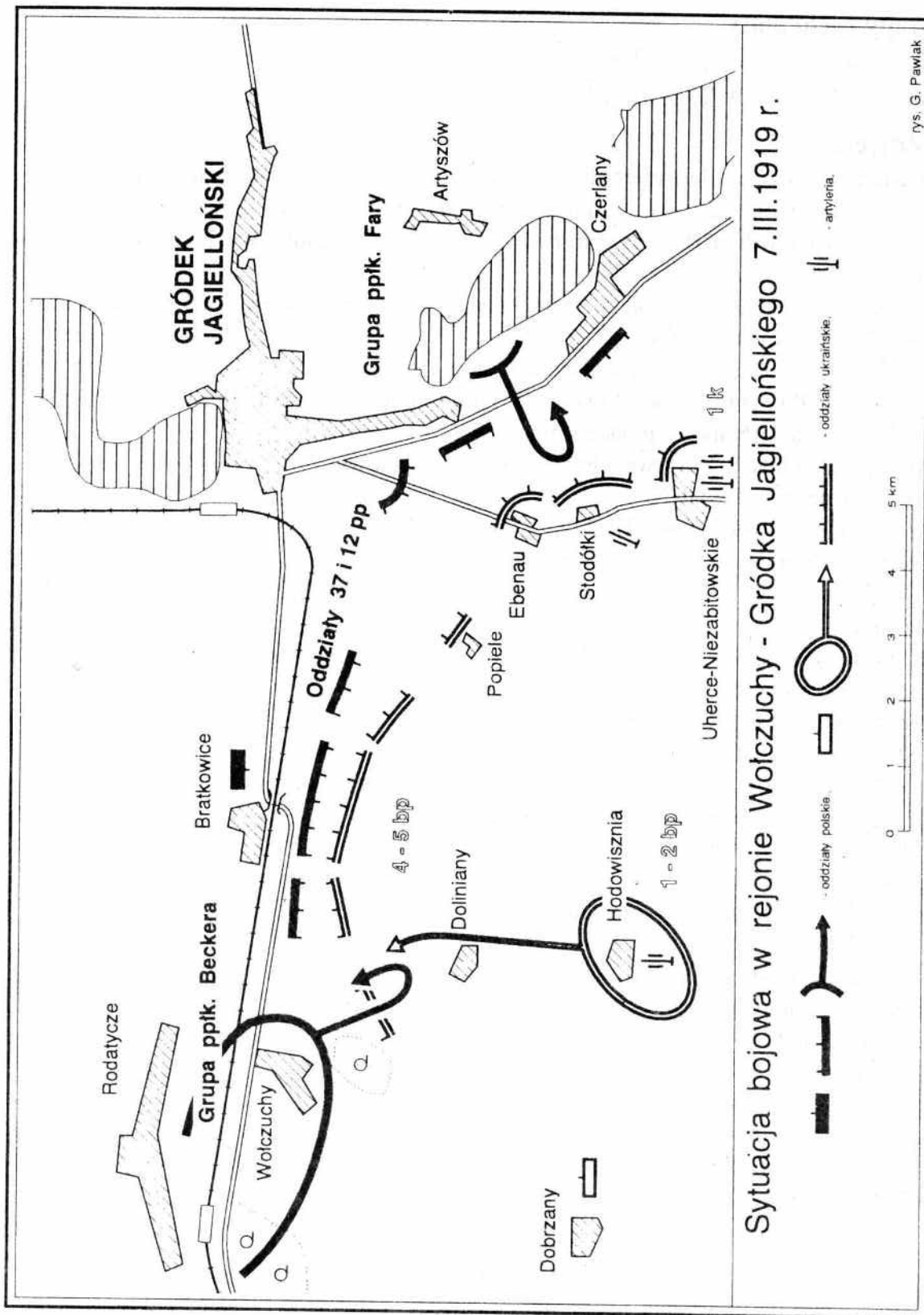
I. Mapy i schematy

1. Sytuacja bojowa w rejonie Wołczuchy – Gródek Jagielloński 7 marca 1919 r.
2. Całokształt sytuacji operacyjnej 9 marca 1919 r.

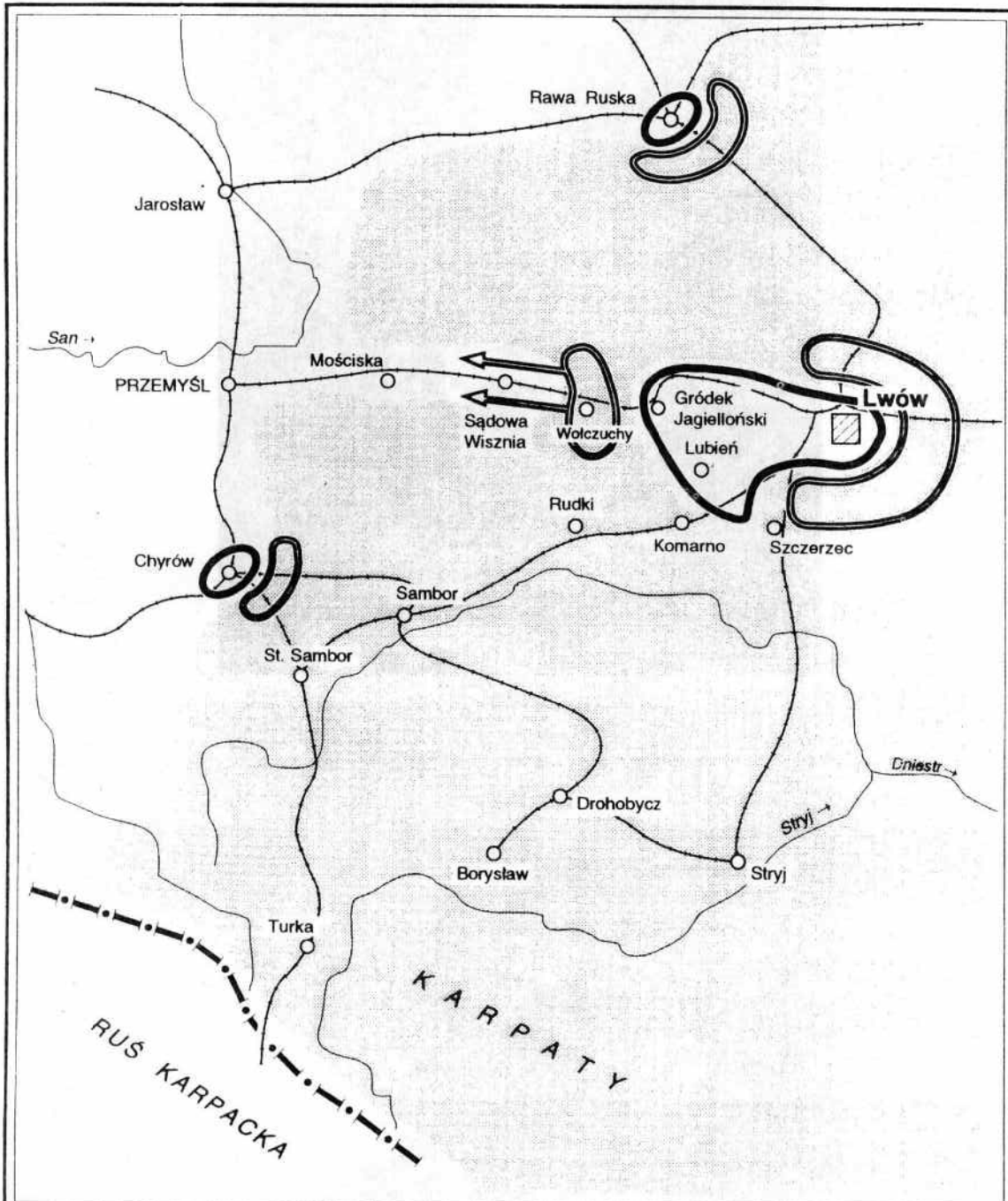
II. Zdjęcia

1. Generał Władysław Jędrzejewski, dowódca załogi lwowskiej, od maja 1919 do końca wojny dowódca dywizji i Grupy Operacyjnej Wojska Polskiego
2. Generał Wacław Iwaszkiewicz, dowódca Naczelnej Komendy „Wschód”
3. Generał Jan Romer
4. Generał Józef Haller, dowódca Armii Polskiej we Francji, w maju 1919 r. dowódca Naczelnej Komendy „Wschód”
5. Ks. dr Józef Bilczewski, arcybiskup lwowski
6. Mjr Michał Pomian Cieński, dowódca 1. Pułku Strzelców Lwowskich
7. Spalony przez Ukraińców gmach sejmowy
8. Artyleria na punkcie obserwacyjnym na Górze Piaskowej
9. Pociąg pancerny „Śmiały”
10. Samolot myśliwski „Foker EV”
11. Pierwsza lotnicza bojowa załoga polska
12. Teodozja hr. Dzieduszycka przełożona sanitariuszek szpitala wojskowego na Politechnice
13. Oddział wywiadowców konnych 1. Pułku Strzelców Lwowskich w czasie ofensywy polskiej wiosną 1919 r.
14. Karabin maszynowy w osłonie baterii
15. Kompania poznańsko-lwowska po przybyciu do Lwowa
16. Pociąg z żywnością jako dar Poznania dla Lwowa na dworcu we Lwowie z konwojem pod dowództwem St. Przychodzkiego
17. Dmytro Witowskij wśród żołnierzy
18. Semen Petlura
19. Mychajło Omelianowicz-Pawlenko
20. Ołeksander Grekow
21. Ołeksander (?) Lisniak
22. Ukraiński samochód pancerny w Sichowie pod Lwowem
23. Jewhen Myszkowskij
24. Seń Horuk
25. Osyp Bukszowanyj
26. Ilko Ciokan
27. Misja Berthelemy’ego we Lwowie
28. Mogiły żołnierzy ukraińskich na cmentarzu Janowskim

Źródło: zdjęcia nr 1–16 – *Semper Fidelis. Obrona Lwowa w obrazach współczesnych*, Lwów 1930; zdjęcia nr 17 do 28 – M.R. Litwin, K.E. Naumenko, *Istorijsa ZUNR*, Lwów 1995.

Sytuacja bojowa w rejonie Wotczuchy - Grodka Jagiellońskiego 7.III.1919 r.

**Całokształt sytuacji operacyjnej
9 marca 1919 r.**

rys. G. Pawlak

○ - oddziały polskie, ○ - oddziały ukraińskie, ▨ - tereny pod kontrolą wojsk ukraińskich.

0 1 2 3 4 5 km

General Władysław Jędrzejewski, dowódca załogi lwowskiej,
od maja 1919 do końca wojny dowódca dywizji i Grupy
Operacyjnej Wojska Polskiego

General Władysław Iwaszkiewicz, dowódca Naczelnej
Komendy "Wschód"

General Jan Romer

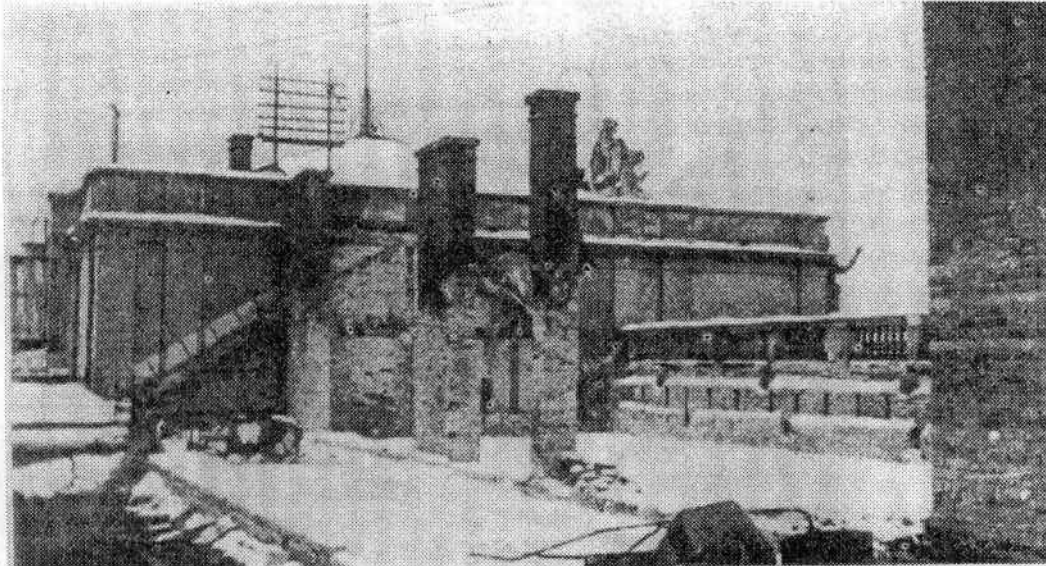
General Józef Haller, dowódca Armii Polskiej we Francji,
w maju 1919 r. Dowódca Naczelnej Komendy "Wschód"

Ks. dr Józef Bilczewski, arcybiskup lwowski

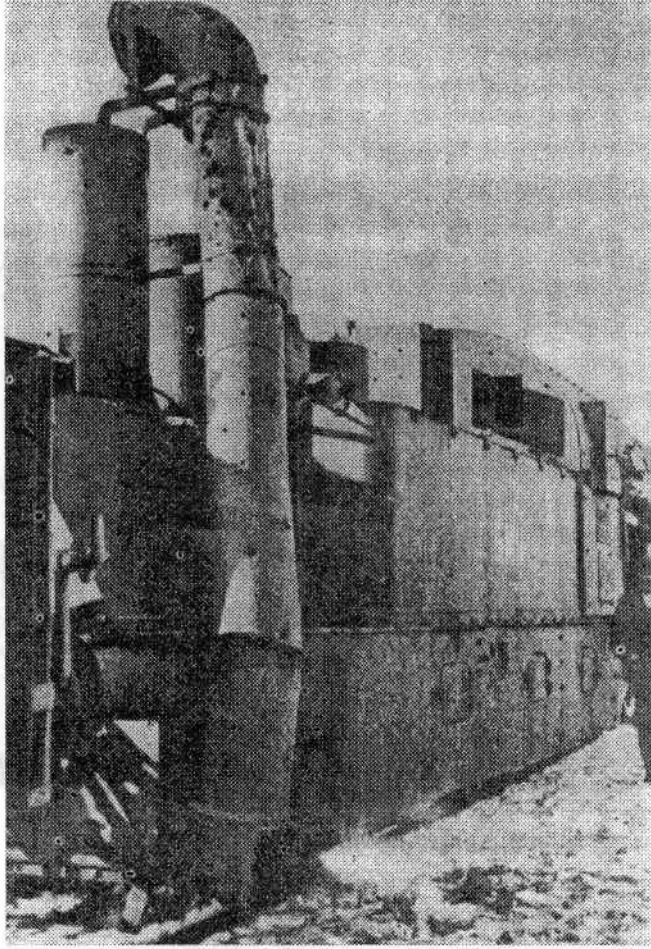
Mjr Michał Pomian Cieński,
dowódca 1. Pułku Strzelców Lwowskich

Spalony przez Ukraińców gmach sejmowy

Artyleria na punkcie obserwacyjnym na Górze Piaskowej

Pociąg pancerny "Śmiały"

Samolot myśliwski "Fokker EV"

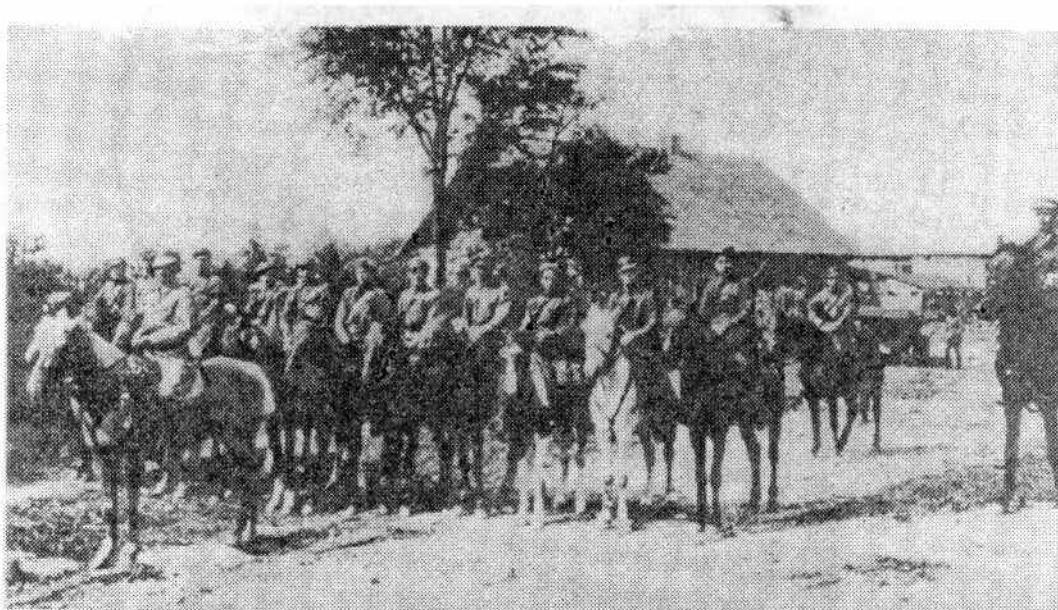

Pierwsza bojowa załoga polska
Por.-pilot Stefan Bastyk Por.-obs. Janusz de Beaurain

Pierwsza lotnicza bojowa załoga polska

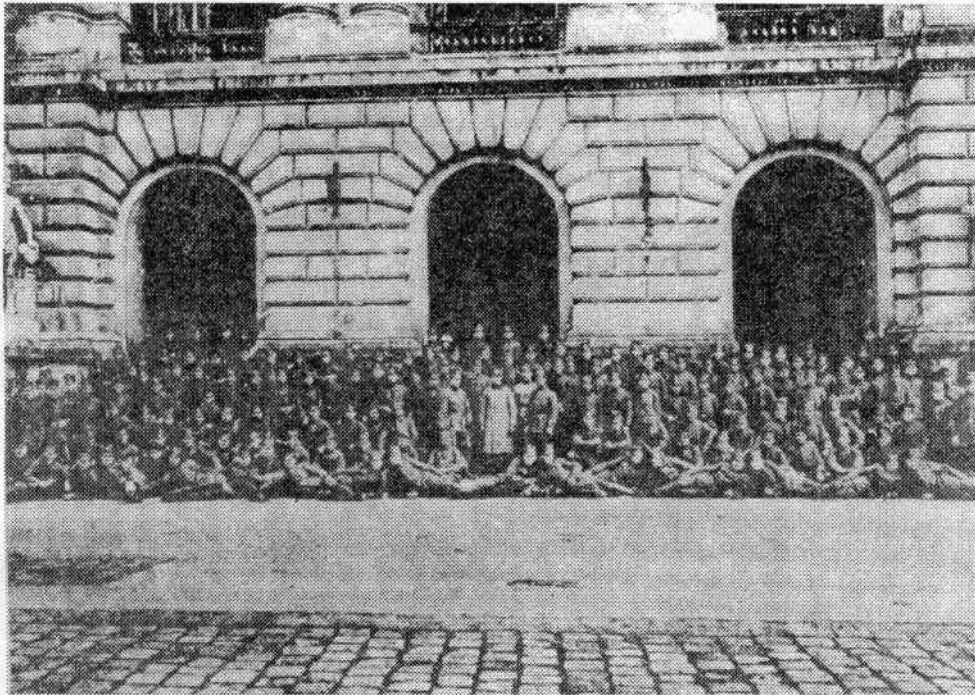
Teodozja hr. Dzieduszycka przełożona sanitariuszek
szpitala wojskowego na Politechnice

Oddział wywiadowców konnych 1. Pułku Strzelców Lwowskich w czasie ofensywy polskiej wiosną 1919 r.

Karabin maszynowy w osłonie baterii

Kompania poznańsko-lwowska po przybyciu do Lwowa

Pociąg z żywnością jako dar Poznania dla Lwowa na dworcu we Lwowie
z konwojem pod dowództwem St. Przychodzkiego

Dmytro Witowskij wśród żołnierzy

Mychajło Omelianowicz-Pawlenko

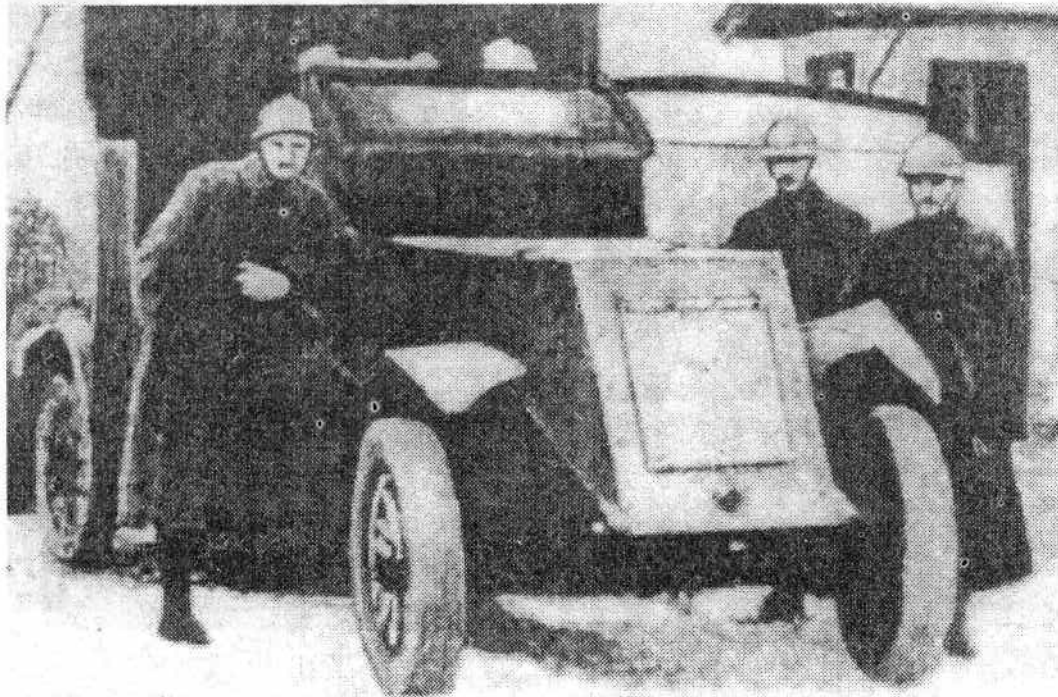
Semen Petlura

Ołeksander (?) Lisniak

Ołeksander Grekow

Ukraiński samochód pancerny w Sichowie pod Lwowem

Seń Horuk

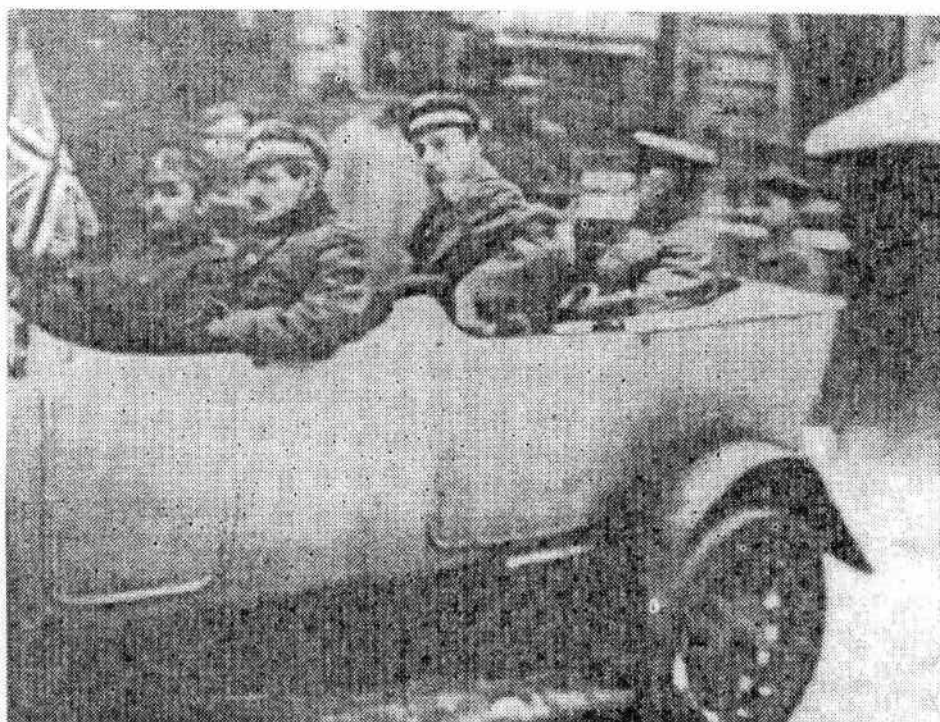
Jewhen Myszkowskij

Ilko Ciokan

Osyp Bukszowanyj

Misja Berthelemy'ego we Lwowie

Mogiły żołnierzy ukraińskich na cmentarzu Janowskim